

3 1761 04220 4677

Gr. Lib.

PRESENTED

TO

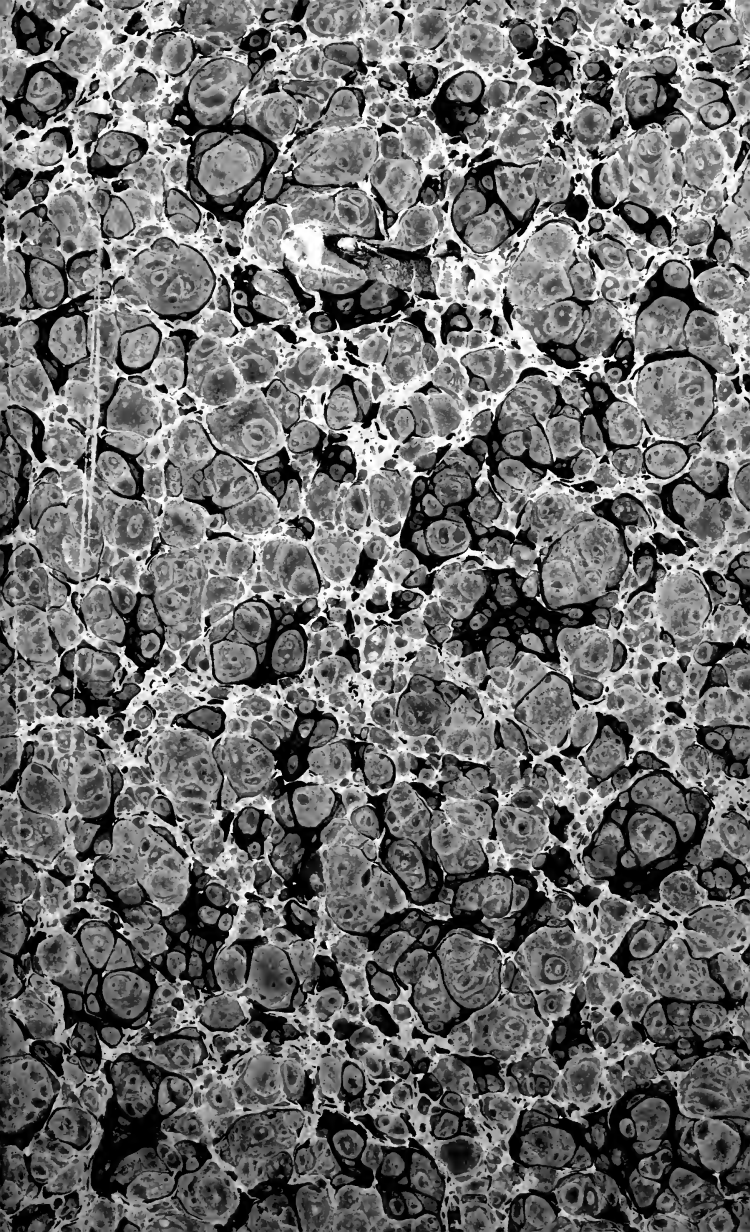
THE UNIVERSITY OF TORONTO

BY

THE UNIVERSITY OF STRASSBURG,

GERMANY.

JANUARY 10TH, 1891

PORPHYRII

PHILOSOPHI PLATONICI

OPUSCULA TRIA.

2 Gr
P838N

65

PORPHYRII

PHILOSOPHI PLATONICI

OPVSCVLA TRIA

RECOGNOVIT

AVGVSTVS NAVCK.

✓ 173758

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

MDCCCLX.

12
10
11

1215-2

13/1/91

B

GODOFREDO BERNHARDY

PROFESSORI HALENSI

S.

Porphyrîi philosophi Platonici quae olim extiterunt opera uberrima et multiplicis doctrinae dotibus insignia sortem experta sunt admodum iniquam; quae enim ad nos pervenerunt pleraque male corrupta nunc prostant, alia et ea gravissima vel fortunae ludibrio vel piorum hominum furore impio deleta interciderunt. Recentiore aetate tametsi singulis eius libris intentiorem curam dedicatam vidimus, tamen qui cuncta Porphyriani ingenii monumenta collecta et emendata usui doctorum hominum habilia redderet et scriptorem ipsum ex situ et oblivione vindicaret, nemo adhuc inventus est. Sive vero superstites libros perlustraris magnam partem rarissimos et ad legendum difficillimos, sive tabulas ingentis naufragii expendis copiosas et remotis in angulis delitescentes, dignissimum hac cura esse philosophum facile concedes. Hanc ut ego provinciam administrandam susciperem auctor mihi olim et adiutor benevolus fuit **GODOFREDVS BERNHARDY** Halensis, studiorum nostrorum moderator egregius, qui effecit ut anni 1846 auctumno per Borussici regis augustissimi munificentiam Monacensis bibliothecae libros Porphyrianos excutere mihi liceret. Cui negotio cum tres menses impendissem, Halas reversus reliquiis Porphyrii undique colligendis strenue operam dedi. At mox eae rerum mearum vices insecutae sunt, quibus ab inito cursu averterer, ac postea aliis negotiis obrutus Porphyriana studia procrastinavi. Tandem anno 1858 incohatae olim telae perficiendae denuo manum admovi. Cum vero plenam et consummatam Porphyrii editionem arduum et Herculeum esse opus intellexissem, interim coarctato cursu eos libros, qui maxime publici saporis esse viderentur, in bibliotheca Teubneriana edendos duxi. Prout huius biblio-

thecae rationes exigent, exclusi ab hac sylloga vitam Plotini quam nuper Kirchhoffius Plotini operibus addidit, neque admisi quaestiones Homericas et libellum de antro Nympharum, quorum opusculorum recensionem ab E. Mehlero curandam cupide expectamus. Itaque tria mihi delegi opuscula, de vita Pythagorae, de abstinentia ab esu animalium, epistolam ad Marcellam, in quibus recensendis haud inutilem operam collocatum iri existimavi. Tralaticiae scripturae vitia haud pauca sanasse mihi videor: ad graviores quae restant difficultates expediendas felicioribus ingeniis opus erit et longo die, qui interdum ultro id offert in $\alpha\mu\sigma$ quaerendo multum frustra laboraris. Quodsi mihi contigerit ut aliorum, studia huc convertam, operae pretium me fecisse existimabo. Nunc ea asferre placet quae ad hanc editionem pertineant.

I. DE VITA PYTHAGORAE.

Huic φιλοσόφου ιστορίας laciniae cetera integrioris operis fragmenta praemisi.

Pag. 3, 7. 8 ἐκπαιδεύουσι corruptum, ἐκτιθέασι scripserim.

4, 9. 10 ἀπό — ιστορίας et 12 εἰς τὴν Πελοπόννησον om. Maii ed. 14 ἔτη ε] ἔτη ξ Maius. 26 υξ] υξ Suidae codices BVE. ρξ μόνους ἐνιαυτοὺς Suidae codex A.*

5, 17 αὐτῶν] αὐτῶν scripsi. εὔρησιν] εὔρεσιν scripsi, cf. Lobeck. in Phryn. p. 446.

6, 10 οἱ δὲ Ξενέτου] οἱ δ' Ἐξαυτέτου dudum correctum est secundum Diog. L. 8, 53. 12 ἐν φιλοσόφῳ ιστορίᾳ om. Suidae codices BVE. 17 ἐλαίου Suidae codices AVE, ἐλαιίου B, Ἐλαίου Kusterus duce Casaubono in Ath. XIII, 7.

7, 1 Μέλιτος] Μέλητος scripsi. 5 ἄν addidi. 11 Πινθάρου] Σπινθάρου Holstenius. 12 περὶ αὐτόν? 15 εἶδος? 16 ἦθος scripserim cum Theodoreti codice D. 18 φλεχθείη Cyrillus, ληφθείη Theodoretus. 20 ἀποσχέσθαι] ἀπέχεσθαι Theodoretus. 25 τοῦ et καὶ om. Cyrillus. 26—28 τὰ μὲν — μεμυθυμένα om. Cyrillus, addidi e Theodoro. 28 φιλοκρινουῦντες] φυλοκρινουῦντες Theodoreti codex C. 29 εἴργαστο Cyrillus. 30 τὴν λιθοκοπικὴν Theodoretus. εἴτε αὐτὸς ὁ πατὴρ αὐτοῦ Cyrillus.

8, 1 ἐνέκοπτεν om. Cyrillus. 2 γε om. Theodoretus.
 3 καθάριος] καθάρσιος Cyrillus, καθάριος scripsi cum Co-
 beto Mnemos. vol. 8 p. 291. 8 ἀξιόπιστος] ἀναξιόπιστος
 Cobetus Mnem. l. l. 11. 12 ἐν τῷ Φιλοκράτους verba vi-
 tiosa, fortasse ἐν τῷ περὶ Σωκράτους legendum.

9, 5 σχεῖν] ἔχειν Theodoretus, qui mox πολίτην habet. 8
 λαθεῖν] λαβεῖν e Theodoreto restitui. εαυτῷ] αὐτῷ scripsi,
 om. hoc pronomen Theodoretus. 9 γάμω Cyrillus, γαμη-
 θεῖσαν Theodoretus. 14 ἐπειδὴν] ἐπειδὴ scripsi. 18 ὁμι-
 λίας ἐνίοτε φιλαπεχθήμονα Theodoreti codex D. 27 ἔτη
 ὄντι?

10, 4 πρώτου Suidae V. 22 παλαῖσαι] νικῆσαι scripsi.
 11, 10 εἰ οὕτω addidi. 15 τοῦ θείου Cyrillus libro I.
 16 ἀνώτατον libro VIII. 17 τρίτην libro VIII. δὲ καὶ τὴν
 libro I. 18 θειότητα libro I.

12, 12—26 προῆλθε δὲ — ὑποστάσεως a Porphyrio aliena
 esse videntur.

Postquam has φιλοσόφου ἱστορίας reliquias composui et
 typis describendas Lipsiam misi, D. Ch w o l s o h n u s mecum
 communicavit Schahrastanii librum ab Haarbrückero in
 vernaculam linguam translatum: *Abu-'l-Fath Muhammad
 asch-Schahrastâni's Religionspartheien und Philosophen-
 Schulen. Aus dem Arabischen übersetzt von Th. Haar-
 brücker. Zweiter Theil. Halle 1851.* Vbi identidem Por-
 phyrîi mentio inicitur: quae ad φιλόσοφον ἱστορίαν spectare
 videantur, haec sunt. Pag. 145: *Porphyrius führt an,
 dass Thales im hundertunddreiundzwanzigsten Jahre seit
 der Regierung des Buchtunassar (Nebukadnezar) aufge-
 treten sei* *). De Anaxagora p. 86: *Porphyrius berich-
 tet von ihm, dass er gesagt habe, der Grund der Dinge
 sei Ein Körper, die Materie des Alls, unendlich, er hat
 aber nicht auseinandergesetzt, was dieser Körper sei, ob
 er zu den Grundstoffen gehöre oder ausser dieselben falle?
 Er sagt: von ihm gehen alle Körper und körperlichen*

---

*) Eadem Gregorius Abulphar. in historia dynast. p. 33
 versionis Latinae Pocock.: *Dicit autem Porphyrius floruisse Tha-
 letem post Nebukadnezarem centum et viginti tribus annis.*

*Kräfte und die Arten und die Klassen aus. Er ist der Erste gewesen, welcher das Verborgensein und Zur-Erscheinung-Kommen behauptet hat, insofern er die Bestimmung aufgestellt hat, dass alle Dinge in dem ersten Körper verborgen seien, und die Existenz nur ihr Zum-Erscheinen-Kommen aus diesem Körper sei, et quae sequuntur. Ceterum cautissime Arabe isto duce utendum esse alia in caussa nuper ostendi (v. *Bulletin de la classe des sciences historiques de l'Acad. Imp. des sciences de St.-Petersbourg* vol. XVI n. 28 = *Mélanges Gréco-Romains* vol. II p. 181—199).*

De Pythagorae vita emendanda et illustranda bene olim meriti sunt Conradus Rittershusius, cuius editio omnium princeps Altorfii prodiit a. 1610, et Lucas Holstenius, qui inter alia Porphyrii scripta hoc opusculum Romae a. 1630 recensuit et Latine interpretatus est addiditque observationes ad priora capita (1—26) spectantes. Holsteniana editio denuo Cantabrigiae a. 1655 typis descripta est, Rittershusii et Holstenii opes repetierunt Iamblichei de Pythagorae vita libri editores L. Kusterus Amstelod. 1707 et Theoph. Kiesslingius Lips. 1816. Denique recenti memoria scriptoris verba aliquot locis emendata exhibuit A. Westermannus post Diogenis Laertii editionem Didottianam. Equidem principis editionis scripturam annoto nescio quo e libro derivatae et addo codicis Monacensis 91 lectiones a me ipso collati, in quo codice extrema operis pars, *γενεῶν τὸ φιλικὸν κτέ.* (p. 38, 21—39, 25 huius editionis), folio evulso nunc desideratur. Ceterum typhothetae errores in principe editione nimis frequentes silentio praetereo, nec magis annotandum duco quotiens codex Monacensis *μη δέ* pro *μηδέ* praebeat aut asperum et lenem spiritum confundat.

Pag. 14, 1 *ΜΑΛΛΟΤ Η ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΠΥΘΑΓΟΡΟΥ ΒΙΟΣ*] *Πυθαγόρου βίος* M (i. e. codex Monacensis 91).
 5 *Νεάνθης* probabiliter C. Müller in fragm. hist. Gr. vol. 3 p. 9: vide tamen Ath. XIII p. 572 E. δὲ ἐν] δ' ἐν M.
 6 *πύρρον*] *Τύρον* Holstenius, an *Κύρρον* legendum? τῆς *συρρίας* M. 8 *νήσω καὶ ἀποδόμενον*] καὶ om. M. 11 *πύρρον*] *Τύρον* Holstenius, fortasse *Γέρον* scribendum.

12 συστήσαντα malim. 14 φερεκύδει M. 15 κροεφυλίω] Κροεφυλείω scripsi. 17 πύρρινον] πυρρινόν M, Τυρρη-
νόν Holstenius. 18 ἀποικησάντων] ἐποικησάντων M.
ἐντεῦθεν δ' εἰς κατάπραξιν M. 19 καὶ αὐτὸν M. 20 συμ-
πλέσαντα M. 21 τὸν τευταγόραν] τὸν πυθαγόραν M.

15, 1 πυρρινόν] τυρρηνόν M. 3 ἀγγαίου] Ἀγκαίου
Iambl. v. Pyth. § 3. 7 Διὶ φίλω Iambl. § 5. 8 πυθαίς]
πυθαίς M. 9 φερεκύδου ἀλλὰ καὶ] φερεκύδους ἀλλὰ καὶ
M, φερεκύδου καὶ Holstenius. 10 δουρῖς] Δουρῖς Holste-
nius. 11 ὠρῶν vulgo. 12 et 13 ἀρίμνηστα M. 16 τὸ
δ' ἐ M. 17 Πυθαγορέω vulgo. 18 εἰνὶ λόγοις suspectum,
ἢ δυλόγους proposui Philol. 5 p. 692. 19 τοῦτον] τοῦτο
M. Σῆμον Reinesius in Suid. v. Σῆμος. 22 σιμός] σῆμος
M. συναφανησθῆναι M. 24 πυθάνακτος] πυθῶνα-
κτος M. 25 τηλαυγῆ vulgo. 26 μύϊαν] μίαν M pr. m.,
μῦαν corr., Μυϊαν Westermannus. 32 λεῦκος] Λύκος Hol-
stenius.

16, 1 διαφονούντων M. 4 τυγχάνης] τυγχάνεις We-
stermannus. 5 οὖν] εἶναι M. 6 ἔτι καὶ M. 7 αὐτῶν
M. 13 ἀγιστίας] ἀγιστείας M, ἀγιστείας Rittershusius.
14 φησὶ] φασὶ Westermannus. 15 ἐπιγινώσκειν] ἐπιγι-
γνώσκειν M. 18 ἔνδοξος M. εὐδόμη M. 19 περιόδω]
περιόδου M. 23 ἐπ' ἀρετῇ] ἐν ἀρετῇ Cyrillus c. Iul. X
p. 340 E, cf. Diog. L. 8, 3. 27 et 30 ἄμασιν M. 28 φίλον
τε] φίλον ὄντα Cyrillus. 29 κοινωνῇ] κοινωνεῖ M, κοινω-
νῆσῃ Cyrillus. 31 Ἑλιουπολίταις vulgo.

17, 1 τῇ δ'] τῇ γ' Westermannus. σκεπτομένων] σκη-
πτομένων Rittershusius. Ἑλιουπολιτῶν vulgo. 2 σῆψιν
M. 3 διὸς πολίτας M. 4 προίχεσθαι M. 5 δὲ ἐν] δ' ἐν
M. 6 ἐπιβουλήs M. 9 θαυμαστῆναι M. 14 οἱ addidi.
18 λόγοις] ὀλίγοις M. 21 ἐπιστατίαν] ἐπιστασίαν ed. Holst.,
ἐπιστατείαν scripsi. 26 φησὶ δῆ] φησὶ δὲ M. 28 μετα-
σταντων] μεταστάντα Holstenius. 29 δὲ πόλεις] μὲν πό-
λεις Rittershusius. 31 ὕπιον M. 32 ἀσκαρδαμνκτει]
ἀσκαρδαμνκτεῖ M, ἀσκαρδαμνκτι scripsi.

18, 3 θεϊάν τινα M. 4 ἰδρυνθὲν M. 8 αὐτοῦ] αὐτῶν
M, αὐτοῦ scripsi. 13 εἰς μέλητον M. 15 ἄρραβας M.
18 μὲν om. Cyrillus c. Iul. X p. 341 A. 21 ἐπιστολαγρα-

φικῶν M. 23 δὲ] δ' M. 24 ἀρραβία M. 25 τοῖς ἄλλοις M. 26 ζάβρατον] Ζάρατον scripsi. 27 λήμματα M. 28 τοὺς σπουδαίους] τοῖς σπουδαίοις M.

19, 1 φυσιγνωμονήσας ed. pr. 3 ἐπαίδευε] ἐπαίδευσε ed. Holst. πρῶτον M. 4. 5 ἕκαστος εἶη μανθάνων scripserim. 7 ἐστίν] ἔστιν M. αὐτοῦ] αὐτῶ M. 18 ἔφευγε] ἔφευγεν M. 19 ζάμοξι] ζάμοξι M. 23 κρεοφυλίω] κρεοφυλίω M, Κρεοφυλείω scripsi. 26 ἐκράτει ἐνίκα M. 27 ὀλυμπιάσιν] ὀλυμπιάσιν M, Ὀλυμπιάσιν Westerm. 28 σύκα M. 29 πυθαγόρου πυθόμενος] πυθαγόρου πυθόμενου M, Πυθαγόρα πειθόμενος scripsi. 30 τὴν delendum arbitror.

20, 2 συμβαίνει] συμβαίνειν scripsi. 3 φυλοβολουμένους] φιλοβολουμένους M, φυλλοβολουμένους Holstenius. 5 πρόπειν Cyrillus c. Iul. X p. 342 A. 6 τῆ addidi e Cyrillo. 7—13 ὡς δὲ πλέων — τὸν Ἀπόλλωνα om. ed. pr. 7 πλέων M, πλέων Cyr. 8 προσέχεται τὸ ἔλεγειον M, προσέσχεν ἔλεγειον Cyr. 9 πηλίνου M, Σιληνοῦ Cyr., Σειληνοῦ scripsi. ὁ om. M. 10 δὲ ὑπὸ Πύθωνος ἐκηδεύθη om. M. 11 προσωνυμίας Cyr. 12 τὸ τὰς τρεῖς M. 13 θρονῆσαι τὸν ἀπόλλω M. κρίτης M. 14 τῆς M. μόργον] μόργον M, Μόργων ci. Rittershusius. cf. Lobeck. Aglaoph. p. 1179. 17 μαλοῖς M. 19 μέλανα καὶ τὰς] μέλανα τὰς Cyrillus c. Iul. X p. 342 C. νομιζομένας] νενομισμένας Cyr. τριττὰς ἐννέα Cyr. 20 διέτριψε] διέτριψεν M. 21—24 ἐπίγραμμά τ' — κικλήσκουσιν om. ed. pr. 24 διακικλήσκουσιν M. 25 ἐπιβάς] ἐπέβη καὶ M. 27 ἰδαίαν] ἰδίαν M. 30 ἀπό τε τῆς φωνῆς καὶ τοῦ εἴδους καὶ ἀπὸ τῶν scripserim. 31 διαθῆναι] διαθεῖναι M.

21, 1 καλλὰ M. 4 διδασκαλίων M. ἀθρόος] ἀθρόοις M. 5 γυναιξί] γυναιξίν, ἐπεὶ Westermannus. 12 οὐδ' ἢ] οὐχ ἢ scripsi. 14 φασί M. 15 μεταβάλλουσιν M. ἄλλα σώματα ἀνθρώπων] ἄλλα γένη ζώων M. 16 γινόμενα] γενόμενα Westermannus. 17—20 ἔστι — Πυθαγόρας om. ed. pr. 18 ὁμογενῆ δὲ M. 19 φαίνεται] φέρεται scripsi. 20 πάντας] πάντα M. 22 φησὶν κόμαχος ἦν ἐπιβάς M. 23 δυσχιλίους] δισχιλίους M. 24 ἀπονοστήσαι ci. Rittershusius. 25 ὀμακόειόν τι M. 29 μηδεὲν]

μη δὲ ἔν M. 31 ἔν τι M. 32 ἄλλως τε καὶ Westermannus.

22, 1 τήν τε] τήν Westermannus. 2 ἐπώμονον M.

3. 4 ἐπεὶ φασὶ] ἐπὶ πᾶσι Westermannus. 5 ψυχῶ] γενέα M. 6 ἀεννάου M. ῥιζώματ' ἔχουσαν vulgo. 9 ἐξελυθερίου] ἐλυθερίου M. ὑποπλήσας Iamblichus § 33.

12 ἴμεραν M. ταυρομένον] ταυρομένην M, Ταυρομένιον Rittershusius. 13 διαχαρῶν δα M. 15 σύμιχος] σίμιχος M. 16 κεντοροπίων] Κεντορίπων scripsi, Κεντοριπίνων

Holstenius. αὐτῆς] αὐτοῦ M. 19 μεσάπιοι] μεσάπιοι M. 20 πευκειοὶ M. 21.22 ἀπὸ τῶν γνωρίμων — καὶ καθόλου om. ed. pr. 21 γνωρίμων M. 24 τε πρὸς ἑαυτὰς M.

23, 3 φησὶ M. 8 ἔν addidi ex Iambl. v. Pyth. § 61.

παμμυγῆ ed. pr. 12 προσψυθιρίσαντα ed. pr. 14 θίγειν] θιγεῖν Westermannus. 18 ὀλυμπιάσι] ὀλυμπιάσι M.

19 τε περι] περι τε Iambl. § 62. 20 διοσημείων] διοσημιῶν Westermannus. εἰσὶν addidi e M. 21 αἱ αὐταὶ] καὶ αὐταὶ M, καὶ αὐτοὶ Iambl. § 62, καὶ λόγοι Westermannus.

22 ἀφῆναι ed. pr. 24 ἐπισυρόμενον] ἐπισυρομένοις e Rittershusii coniectura scripsi. 25 προειπῶν ed. pr. 26 ὅτι ἄρ M. κελεύη] κελεύση Iamblichus § 36. 27 εἴθ' εἰ τοῦθ' Iambl. 28. 29 διαριθμήσαντα] διαριθμίσαντα M, διαριθμήσαντας Iambl. 31 αὐτῆς ed. pr.

24, 1 αὐτοῦ ἢ ψυχῆ M, unde ἐκάστου ἢ ψυχῆ scripserim. 3 ἀπέφηνε] ἀπέφηεν M, ἀπέφαιεν Iambl. § 63.

5 ἀπέπεμπεν] ἀνέμελπεν Iambl. 6 ὁμοίαι ed. pr. 7 ἐσφηκῶντο] ἐσφήκωντο ed. Kiessling. 9 ὅτε θ' ἄλις] ὅτε θ' ἄλις M, ὅθ' ἄλις ed. Holst. 10 δονέουσι] δονέουσιν M.

14 εὐμελίην] εὐμελίην M. 19 πανυδημῶδη M. Κάυκασον quamquam Cyrillus c. Iul. III p. 87 B agnoscit, suspectum; Νέσσον Iambl. § 134 ut Diog. L. 8, 11, Κόσαν Ael. v. h. 2, 26. 4, 17. aliter Apollonius hist. mir. c. 6 p. 106, 11. cf. Bournot in Philol. vol. 4 p. 294. 21 γεγωνῶς] γεγωνός M, γεγωνόν Iambl. § 134. γεγωνός τε καὶ Hercher Philol. X p. 299. ἀνεφθέγγατο Cyrillus. 23 τε καὶ] δὲ καὶ M.

24 ταυρομενείῳ] Ταυρομενίῳ Holstenius. 25 διηλέχθαι M. αὐτῶ] αὐτῶν Iambl. § 134, αὐτὸν scripsi.

26 σταδίων Holstenius addidit ex Iambl. 27 παμπολλῶν] παμπόλω M. 28 ἀγυσίμων] ἀνυσίμων M. 30 ὑπὲρ βορέω M. 31 ἐν om. M. ὑπὲρ βορέοις οὐ παρῆν M. 32 τεθρούλληται] τεθρούληται M.

25, 2 εἰπεῖν] εἶπεν ed. Holst. ἔστι ed. pr. 5 τὰν δροῶς] τοῦ ἀνδρὸς M. συμφόνως M. 6 δ' add. Westerm. 9 βιαίων om. M, petitum suspicor ex Iambl. § 135. 10 ποταμῶν τε M. 13 ἐπιτετελεκέναι ὧν τὸ ἐπώνυμον τοιαῦτα M. 14 ὑπάρχειν] ὑπάρχει M. 15 ἄλλως δὲ καὶ M. ἀλεξάμενος] ἀλεξάνεμος Iambl., cf. Valck. in Eur. Phoen. p. 42. 16 καθάρτης M. 18 ἀπόλωνος M. 21 ταυρομενείω] Ταυρομενίω Holstenius. 22 ἑτέροις M. 26 συνεῖς] συνιεῖς Iambl. § 65. 28—31 sicut similes annotationes p. 26 et p. 37 subiectas e margine codicis M edidi, nec dubito quin eadem in aliis libris extent. 29 βαδιῶ M, βαδίσματος scripsi. 30. 31 τι τοιοῦτο γεγονότως M, unde τι τοιοῦτο γεγονός scribere licuerit.

26, 2 αὐτῆς ed. pr. 4 et 5 transposuerim cum Steinio in Emped. p. 84. 8 αἰώνεσσι] αἰώνεσιν M. 10 ἐμφαντικά] ἐμφαντικά M. 13 τῶ νοεῖν his scriptum in M. τοῦ Πυθαγόρου delenda suspicor, et om. Iamblichus § 67. τὸ δ' οὖν ed. pr. 15 κατὰ τοὺς] ἢ τοὺς M, κατ' αὐτοὺς ed. Holst. 16 ἀντίχθονας] ἀντίχθονος ed. Holst. 17 σύγκρισιν] σύγκρασιν Rittershusius. 18 ἀγεννήτου] ἀγενήτου M. 21 ἅπασιν] ἅπασι M. 22 τῶπερ] ὄπερ M. 23 ἐργάζεσθον] ἐργάζεσθαι M. 26 ἀρχαίους τέ τινας] ἀρχαίους τινας Westermannus. 27 Θαλήτου malim. 29 ὑπορχεῖτο M.

27, 4 ἡσυχαίτερα] ἡσυχαίτατα Cyrillus c. Iul. III p. 87 D. 7 συνδιέτριβεν] συνδιέτριβε M. 12 ἦν ἄ] ἦν δ' ἄ Westermannus. 16 μάζα vulgo. 18 ἐγκαταδύεσθαι] ἐγκαταδύσεσθαι scripsi. 19 χρόνον τινός] χρόνον τινός M, χρόνον τινὰ scripsi. διατρίψειν malim. 20 ἄλλοις et ἄλιμον M. 22 πλυνθείσης] πλυθείσης M. 23 ὁποῦ M. ἀνθερικῶν] ἀνθερίκων M. 31 ἀνεμίγνυε] ἀνεμίγνυ M. μέλι νησιωτικόν alibi commemorari non videtur.

28, 4 ἀυξάνομενον] ἀυξόμενον M. 12 ἀλεκτορίσιν]

ἀλεκτορίσι M. 14 οἱ ἀκριβέστεροι verba suspecta. 29 ὠρ-
μημένους] ὠρημένους M. 32 καὶ φῶς δεξιὸν M.

29, 3 ἀκαροπον] εὐκαροπον M, ἔγκαροπον Iambl. § 99.
ζῶων] ζῶον M. ὃ μηδὲ] ὃ μὴ scripsi. 14 μὲν] μὲν γὰρ
M. 17 τοῖς πρὸς] τῷ πρὸς M, καὶ τοῖς πρὸς ci. Ritters-
husius, καὶ πρὸς ego scripsi. 19 ἦν] οὕσαν scripsi.
20 δύο τε] δύο δὲ scripsi. 22 τὸ δ' M. ὅτε ἐξ] ὅτ' ἐξ
M. διανίστατο] διανίσταταιτο M. 23 προσήκει] προσή-
κειν Westermannus. 25 ἕκαστα M. 32 ἐξ ἀναστά-
σεως M.

30, 1 ἐξυπανιστάς] ἐξ ὑπαναστάς M. 2 μάλα ποι-
πνεύειν] μάλα ποιπνύειν M, μάλ' ὀπιπεύειν scripsi. 5
παρὰ τοῦ θεοῦ] τοῦ θεοῦ Westermannus. 6 ὠρομάξην]
ὠρομάξην M, Ὠρομάγδην Stobaeus Flor. 11, 25. 8 ἄττα]
ἄττα M. 10 ἐπιπλέον] ἐπὶ πλέον M. συνέγραψεν M.
11 εἶναι corruptum, Κρόνου expectaris. 12 τὰς δέ] τὰς δ'
M. 13 τοὺς καὶ πλανήτας ed. pr. περσεφόνης] φερσε-
φόνης M. 15 ἐναπειλημμένου malim. 22 τοιαῦτα οἶον
μὴ καρδίαν (καρδίας ed. pr.) ἐσθίειν μὴ λυπεῖν M et ed. pr.,
οἶον transposui duce Cyrillo IX p. 300. 24 μηδ' ἀργὸν] μὴ
ἀργὸν Cyr. 26 τὰς τε λεωφόρους] τε om. M pr. m.
27 τὰς τε] τὰς δὲ scripsi. ὀλίγων] λογίων scripsi.
30 ὁμοροφίους M. φορτία ed. pr. 31 βασταξουσιν]
βασταξουσι M. 32 μηδὲν κατὰ ραστώνην ed. pr.

31, 3 λόγον μὴ πρόχειρον] μὴ om. M. 4 μηδ'] μὴ
δὲ M. περιφέρειν Cyrillus. 7 μηδ' ἐσθίειν] μὴ ἐσθίειν
M. 12 ὄσφυν] ὄσφυν M. ταύτην M. 13 θεμελίων
M. 20 τοιοῦτο] τοιοῦτον M. 23 κατολίγον] κατ' ὀλί-

γον M. 24 γενομένων] γενωμένων M. 26 συστῆσαι M.

κνάμους] κνάμον M et Iohannes Lydus de mens. 4, 29.
30 γόνου Hippol. refut. haer. p. 12 ed. Gotting. 31 ἐν τῷ
βλαστάνειν spuria videntur, et ignorat haec verba Iohannes
Lydus.

32, 1 κεραιμῶ] κεραιμῶ Ioh. Lydus, κεραιμῶ scri-
psi. ἐπίθημα] ἐπίθημα M. τῆ addidi ex Ioh. Lydo.
κατορούξειεν] κατορούξειε M. 2 ὡς] ἐνενήκοντα M. 6 μή-
τρας τε καὶ ^{ος} καὶ M. 8 ἀνέφερον] ἀνέφερε M. αὐτὸν

M. 15 εἰργμῶν vulgo. 16 κατακεχωσμένον Rittershusius. 19 καθ' αὐτὸν] κατ' αὐτὸν Kiessling. 20 τὰ δέ] τὰ δ' M. χολὰ καὶ τυφλά] τυφλὰ καὶ κωφά M. 21 δεῖ] δεῖν scripsi. 23 παιδαγωγὸν] παιδαγωγῶν ed. Holst. αἰδοίων ed. pr. 24 αὐτῶν] αὐτῶ M. 25 κατολίγον] κατ' ὀλίγον M. 26 προσβιβάζων καὶ συνταραχθεῖς M. 27 τοσαύτης M. 30 post θεωρήμασι quae vulgo leguntur verba τριγῆ μὲν — ἀσώματα, ad marginem relegavi. προεγύμναζεν ed. pr.

33, 2 ἐφοσονοῦν] ἐφ' ὄσονοῦν M. 4 τῶν τροφῶν verba corrupta, expectes τῶν ἀσωμάτων. 8 ἐν ἔνδεκα] ἐν δέκα M. 10 φησιν ed. pr. 15 καὶ γὰρ malim. 17 πρώτην Holstenius addidit e Cyrillo c. Iul. I p. 19 D. 19 εἰσιν om. ed. pr. 19, 20 ἀλλὰ — ἀλήθειαν om. M et ed. pr., habet Cyrillus. 21 τὰ σωματοειδῆ] τὰ ἀσωματοειδῆ Cyrillus, τὰ ἀσώματα εἶδη scripsi. 23. 24. 25 Ὀ pro τρίγωνον et τριγώνου habent M et ed. pr. 24 ὑποπίπτον vulgo. 26 παρέστησαν] παριστᾶσι Cyrillus. 29 κατὰ] διὰ Cyrillus. 30 καὶ om. ed. pr. 31 καὶ τὸν τῆς ταυτότητος καὶ ἰσότητος] καὶ ἰσότητος (ceteris omissis) M, καὶ τὸν τῆς ταυτότητος καὶ τὸν τῆς ἰσότητος Cyrillus p. 20 A. 32 τῆς συμπαθείας καὶ τῆς σωτηρίας τῶν ὄλων] τῆς συμπαθείας τῶν ὄλων καὶ τῆς σωτηρίας Cyrillus.

34, 2 ἐν τοῖς] ἐν τοῖς ed. Holst. 3 τοιοῦτον] τοιοῦτο M. μέρεσιν] μέρεσι M. 8 φύσεις M pr. m. 9 οὐκέτι] οὐκ ἔτι M. 10 ὅτι] ἔστιν M. 12 οὐσίας] οὐσας ed. Holsten. 15 προσαγορεύουσιν] προσηγορεύουσι M. 16 τὸ τῆς M. 21 τοιαύτης om. ed. pr. 30 ταύτης ἤγαγον] ταύτη εἰσήγαγον Rittershusius. 31 καθ' ὧν] καθ' οὓς scripsi.

35, 1 ταύτην δέ] ταύτην M. 3 λέγουσιν] λέγουσι M. 7 γενόμενον] γεννώμενον Rittershusius. 10 οὐ καὶ] οὐκ ἂν M, οὐκ ἂν scripsi. τέλειος ὁ δέκα ἀριθμὸς] ὁ δέκα deleui, ὁ δέκα ἀριθμὸς delebat Westerm. 13 προτιίστην M. 15 δωρίδι] δωριστι Rittershusius. 21 ξενοκράτην] ξενοκράτη M. 22 κάρφιμα M. 25 βασκάνως] βασκάνων M. 28 πολλοῦ καὶ τὴν M. 32 κύλων M.

36, 3 καὶ βίαιος addidi e M, cf. Iambl. § 248. 7 ἀξιό-
 τατον] ἀξιότατον M. 8 καὶ] ὡς scripsi. 11 τῶν προσ-
 ιόντων verba hoc loco incommoda. ἐκέλευε M. 12 πρᾶτ-
 τει M. κύκλωνα M. 18 μείλωνος οἰκεία M. 19 φερε-
 κύδην] φερεκύδη M. 20 αὐτοῦ] αὐτοῦ Kuster. 22 τῶ
 τῆς M. 23 τε deleverim: sed graviolem esse corruptelam
 arguere videtur Iamblichus § 252. 26 ὦκησεν ed. pr.
 καὶ Θήβας ἐπώκησεν addidi cum M. Ἐπαμινώνδα] ἐπα-
 μεινώνδα M. 28 πυθαγόρα φασὶν M. 32 τοὺς δὲ πλεί-
 οους scripserim.

37, 2 τὴν ὄρμον M. 3 ἐς ed. pr. 7 σὲ M. 8 μὲν
 ἀπὸ M. 24 αὐτοῦς M. 29 συνεξέλειπε M. 30 στήθεσιν
 ἔτι] στήθεσι M.

38, 1 μόνον τῶν δυσσανέντων M. 9 τε] δὲ ed. Hol-
 sten. ἀπόλοιο] ἀπόληται M. 13 κατέλειπεν] κατέλι-
 πεν scripsi. ἐτύγγανεν M. 14 ἐπισκέψαντες M. 18
 τεκμαρούμεθα? 20 σπουδέως M. 21 καὶ μὴν καὶ?
 26 διδάσκειν] ἐδίδασκεν Iambl. § 233. ὡς] οὕτως Iambl.
 § 234. 30 λιτανίας] λιτανείας Westermanus. βουλό-
 μενος οὖν addidit Holstenius. 31 *μένων] λεγομένων ed.
 Holst. 32 συλληφθέν * ἐμμένουσι] συλληφθέντες οὐκ
 ἐμμένουσι ed. Holst., σ. οὐκ ἐμμενουῖσι Westerm.

39, 1 τόδ' ? ἐποίησαν] ἐποίησεν ed. Holst. 5 οὕτω
 σοι] οὕτως αὐτῶ, ed. Holst. 20 αὐτὸν] αὐτὸν scripsi.
 23 ἀπήγγειλε vulgo. 24. 25 cf. Iambl. § 189 sqq.

II. DE ABSTINENTIA.

Egregii operis codices habemus satis multos, sed omnes quantum scimus ex eodem libro corruptissimo derivatos: equidem contuli Monacenses 91 (Ma) et 39 (Mb), qui ubi inter se consentiunt, ceterorum codicum dissensum, si quis est, sine damno neglexeris. Omnino enim quid communis nostrorum librorum fons (A) habuerit, et agitur unice et facile plerumque perspicitur: peculiaris cuiusque libri vitia aut editorum errores referri nihil attinet. Recenti aetate post principem editorem Petrum Victorium de emendandis codicum vitiis bene meriti sunt Fogerolles, Valentinus, Reiskius, Rudolphus

Hercher. De Feliciani emendationibus (nam emendatorem certo mihi videor agnoscere, nec melioribus libris usum esse crediderim quam qui nobis prostant) coniecturam feci ex eius interpretatione Latina a Rhoerio repetita. Ceterum in marginibus huius editionis scholia quaedam addenda putavi codicibus nostris communia, pauca illa quidem et pleraque futilia, sed propter Sopatri mentionem p. 92 obviam non prorsus negligenda.

Pag. 43, 10 ἀποδυραμένω] ἀποδυσαμένω Sturzium in Emped. p. 504. 16 αὐτῶν A. 19 μὲν καὶ δῶμης] ἔνεκα ἢ δῶμης malim. 20 μεταβάλεσθαι A. σε addidi. 22 πρὸς] περὶ scripsi.

44, 2 ἢ τῷ Hercher. 4 τὸν φόβον] φόβον Hercher. 7 φόβον] πόθον Fogerolles. 14 λόγων] λόγους scripsi. 26 ἀντειρήκασιν post δεικνύντα (25) legebatur, transposuit R (i. e. Reiskius). malim tamen ἀντειρήκασιν οὐκ ὀλίγοι ἄλλοι καὶ τῶν φιλ. 27 ἐκ] ἀπὸ Hercher. 31. 32 πρὸς — κατεβάλετο delenda suspicor.

45, 1 περὶ τὸ? 2 πρὸς τὰς] πρὸς τὰ R. 6 τίνωμεν A, ἐκτείνωμεν Hercher. 7. 8 καὶ τοὺς θεοὺς notavit Hercher. 9 ἄλλα] ἄλογα scripsi. 13 φειδόμενος δὲ] φειδόμενός τε scripsi. 15 τῶν ἀλλοτριῶν A. 19 προύεμενοι] προέμενοι Plut. mor. p. 964 A. 24 ἐνεργῆς aut ἔνεργος R, ἐν ὕρεσι Plutarchus. τί κόσμος Mm (i. e. libri Monacenses 91 et 39). 25 διακείμενοι R, διακεώμεθα καὶ Hercher. 26 εἰπεῖν] λοιπὸν vel λείπεται R. aliter Plutarchus. 27 ἢ addit Plutarchus. 28 ἔχομεν spurium videtur. 29 ὡς] ὧ Plutarchus.

46, 2 αὐτῶν] αὐτοῖς Plut. 6 εὐρεῖν] εὐρεῖαν Vict. 15 βιβάζεσθαι? 24 ἀτιμίας] ζημίας R. 47, 12 κατεστάθη malim. 15 χρησαμένων] χρησομένων Felicianus. 16 δουλεύσει] δουλώσει R. 23 ἀπὸ] ὑπὸ Hercher. 25 τὸ] τοῦ scripsi. 28. 29 τῶν ἀπειρημένων et τῶν προστεταγμένων ut suspecta notavi.

48, 7 ἅμα δ' ὅπως? 12 αἰτίαν corruptum. 14 καὶ τὸ ἀνεπίστατον Fogerolles, ἀνεπίστατον (om. καὶ) tacite Hercher. 15 αὐτούς] τοὺς Fogerolles. 21 καλῶς delendum suspicor. 26 συνειδότες] συνιδόντες Hercher. 31 ἐπὶ

τάς τῆς Fogerolles. τιθασευμάτων ἐξ ἀρχῆς τῶν] τιθασεύματα τῶν ἐξ ἀρχῆς R.

49, 1 διακονησάντων] διοικησάντων Abresch. 6 ταῦτα? 8 αὐτοί τε (abiecto ὡς) R. 11 συντροφαιῖς] συντροφίαις scripsi. 15. 16 τὸ — ἐξέρισμα] τὸν — ἐξορισμὸν Valentinus. 17 ἐπιβλαβῆ Mm. 18 διὰ ταῦτα R. 22 προσηκούσης] προηκούσης Abresch. 23 καὶ] ἐκ? παρασπάσεως A. 24 μετ' ἀλλήλων R. 32 ἀθροισθείση] ἀθροίσει Rhoer.

50, 2 ἐκτεινόμενον] κτεινόμενον Vict. 5 ἐκεῖνό τε] ἐκεῖνο δὲ Rhoer. 16 ἔχον? 30 πλέον? 31 δι' ἃ] διὰ R. αἰτίας] αἰτίας Hercher.

51, 1 νόμων] νόμῳ R. 6 ἦ] καὶ scripsi. 8 ἀλλὰ corruptum, ἄλλοι ἄλλα Abresch. 16 αὐτοὺς] αὐτοὺς tacite Hercher. 24 μήτε] μηδὲ scripsi.

52, 1 καὶ] δὴ? 15. 16 κρεῶν ὠμοφαγίας supplevi.

53, 1 ἔχισ] ἔχεις Vict. 12 ὕς addidit Meinekius Com. 3 p. 484 duce Feliciano. 24 καμήλια] καμήλεια Rhoer. 26 οὐδ' ἕτερον A. 29 περιεῖναι ποιεῖται] περιποιεῖται R et cod. Meerm. pr. m. 30 κρηφαγία A. 32 κρηφαγία A.

54, 2 κρηφαγίας A. 6 οὐθ'] οὐδ' tacite Hercher. 9 λαγῶς Mm. 12 ἀποκτενοῦσιν Felicianus. 14 λοιμοῦ idem. 17 πλήρης deleverim. 23 ὠφέληται] ὠφέλητο Hercher. 28 οἶος] ποῖος scripsi. 29 ἀπτομένων R. 32 τῶν ἀλόγων ζώων?

55, 2 ἔνεκα ἐρώσας] ἐρώσας R. 2. 3 ἐν — ἀπόλαυσις notavi ut absurdum emblema. 11 τοσοῦτῳ] τοσοῦτο R. 14 ἄλλα] ἄλογα scripsi. 14. 15 ἐφ' ὅσον — ἀνθρώπους spuria arbitror. 18 ὅσον περ R. 20. 21 εἰ δ' — μετερχόμεθα verba hoc loco incommoda. 27 ἐπιχειροῦσι] ἐπιχειροῦντα Valentinus. verba τοῖς ἀνθρώποις insiticia videntur. 31 μελιτῶ] μέλιτι R.

56, 2 αὐτῇ A. 3 κατασκεύασας Mm. 13 δωδεκῆιδας] δωδεκῆιδας scripsi. 15 τούτων A, ut videtur, τούτῳ Victorius. ὕμνηται] ὕμνεῖται scripsi. 21 τοῦτο] τοῦτου scripsi. 27 δὲ συμβήσεται Valentinus, δ' ἔμελλε συμβήσε-

σθαι Abresch. 31. 32 τῶν θηρίων καὶ τῶν πετεινῶν, ὕφ' ὧν καταληφθήσεται πᾶσα ἡ γῆ, ὥστε?

57, 3 τοιαύτης? 5 θεῖοι Mm. 10 προσκλέους A, ut videtur. 14 Μόγος] Βόγος Valentinus. 15 Μοθώνη] Μεθώνη idem. ἀγρίπα Mm. 16 ἐπεχείρῳσεν Mm. 20 ἐπέλειπον] ἐπέλιπε scripsi. 30 ὁ om. Mm.

58, 6 ἠνέωξάν τε] ἠνέωξαν Hercher, ἀνέωξαν ego. 7 διήμιξε A. 16 ἔργον delendum suspicor. 21 δὲ addidit Hercher. 27 καὶ] δὴ? 30 ἀπηγγέλθαι Ma, ἀπαγγέλ-
ται Mb.

59, 1 παντί τῷ βίῳ? 9 ὑποτιθεμένων] ὑποτιθε-
μένῳ R. οὐδὲν ἄν] οὐδὲν ἄρα scripsi. 10 ἢ τοιοῦτοι
Mm, quae verba deleverim. 12 τούτῳ A. 14 δὲ addidit
Abreschius. 15 αὐτὸν] αὐτὸν scripsi. 23 ἀπὸ σιτίας
Mm. 24 δὲ addidit R. 29 ἐσχῶρον vel ἐσχόρον A, ἐν
χώρῳ Rhoerius. 30 οὐδὲ πρὸς Ma et Meerm., οὐ πρὸς
δὲ alii.

60, 1 αὐτοῦ A. 2 ὕπνον ποιὸν] ὕπνοποιὸν Fogerol-
les. 4 καὶ αὖ] καὶ R. αὐτοῦ vulgo. 8 χάσμης καθά-
περ] χάσμης Hercher. 10 πλήρεις] πλήρους Vict. 16
χοῆ] χοῆν R. 20 ἐκτὸς ὡς τὰ] ἐκτὸς R. an ἐκτὸς ἦτοι
legendum? 22 ἀνατρέπει] ἀνατρέποι scripsi. 27 συνη-
σταμένων κατὰ ταῦτό R. 29 συναγαγόντας R, ego συνη-
χότας praetulerim. 30 οὐ συμπληροῖ] συμπληροῖ Hercher.

61, 5 ἑαυτὸν] αὐτὸν R. 6 αὐτὸν ὄντως] ὄντως αὐτὸν
ἢ Hercher. 7 ὁ ὄντως] ὄντως ὁ scripsi. 10 συμπληρω-
τικὰ ci. Valent. 22. 23 ἢ ἐκοῦσιν delet Hercher. 29 πᾶν
delendum suspicor. πᾶν ὅ τι scripsit Hercher. 32 ἐντεῦ-
θεν spurium videtur.

62, 1 μέλλοιμεν] μέλλομεν R. 16. 17 εἰκνῦαι — ἐγέν-
νησεν putidum additamentum, quod notavi. 18 αὐτήν] αὐ-
τῆς Fogerolles. 25 ἐπέιγη] ἐπέιγει tacite Hercher. sed
fortasse praestat verba καθ' ὅσον μὴ ἐπέιγη ἢ ἀνάγκη τῆς
γενέσεως omnino abici. 27 πρὸς addidit R. 32 ἀπολυ-
τέον] ἀποδυτέον R.

63, 4 ἐπὶ τὰ] τὰ R. 5 οὐ ἄνευ οὐκ ἂν εὔ scribendum
suspicor. 10 ἐκκελίμενον libri plerique. 17 ἐτύγγανεν]
τυγγάνει scripsi. 18 οὐχ ἦται A, καὶ οὐχ ἦται Abre-

schius. 23 ἐσθημάτων A, αἰσθημάτων Victorius. 24 ἐγ-
γίνεται] ἐγκρίνεται scripsi. 29 πωμάτων?

64, 7 ἐκκλίσεων] ἐκκλίσεων Vict. 20 ὑπὸ malim.
23 ὡς delet R. 24 ἐκπεπτωκότας? ποιοῦν] ποιοῦσιν
R. 26 χρήσεις] χρήσεις Abreschius. δυσώδεις] εὐώδεις
Fogerolles. πνοιαὶ vulgo. *27 αὐτῶν A. 28 ὅσον
Valentinus. 31 ὄν τὰ ἐκ τῆς γεύσεως πάθη?

65, 12 τῶν delendum puto. 16 ἐκ τῆς] τῆς Hercher.
19 πλήθει] πάθει R. 24 ἀπελήλατο malim. 25 Ἀκαδη-
μίας vulgo. 31 αὐτὸν A.

66, 1 τῇ ἀπὸ τοῦ πάθους scripserim. 2 καταψευδο-
μένης] καταψευδόμενος R. 8 ἐταιριῶν A. 10 τις A.
18 καὶ κατὰ A. 29 ἂν addidi. 30 προσθήσεται] προσθή-
σεται Fogerolles, προσήσεται R.

67, 5 διαφορῆται] διαφέρηται Abreschius. 8. 9 ὡς
διαφέρειν οἰόμενος περὶ ὧν emendandum arbitror. 14. 15
πέρα τούτου? 17 τρώσει] τῇ ῥώσει scripsi. 24 ἔστω]
ἔστι Felicianus. 27 προσχῆ Mm. 29 ἄλλοι Mm. 30 τῷ
ἀφιστάντα Victorius.

68, 1 μὴ δ'] μὴ scripsi. 2 ἀπαντῶντα] ἀπατῶντα Fe-
licianus. ὁ δὲ Mm. 3 βροτῶν Mm. 9 ἀναισθητῶν?
27 ὡς addidit R. 30. 31 πολλάκις εἶ] παλλακίσι scripsi.

69, 11 τοσοῦτω νοεῖν] τοσοῦτω τοῦ νοεῖν Valentinus,
τόσῳ τοῦ νοεῖν ego. 13 ὅλοις] ὅλοι scripsi. 18 τῶν in
τὸν mutarunt editores duce Valentino, qua mutatione nihil
proficimus. expectes λέγοντες, εἴ τῳ δυνατὸν εἶη μὴ μο-
λύνεσθαι πρὸς ἀλόγοις ὄντα, τῇ ἀλογία κτέ. 23 τῶν]
βρωτῶν scripsi. 27 ὥστε] ὥσει Val., ὡς ego.

70, 2 δουλοῦται] θολοῦται Fogerolles. 7 ἡπάτηντο
Ma et Meerm., ἡπάτην alii libri. 10 προσπλακέντων] προσ-
πλακέντας scripsi. 11 εἰώθαμεν] εἰώθασιν scripsi.
15 βουλόμεθα Mm. 20 κροῦσμα (pro φθέγμα) ci. R.
21 μετατιθεῖσαν] μεταθεῖσαν scripsi. 25 πρὸς τοὺς] πρὸς
τὰ Valentinus. 31 οἶος corruptum.

71, 7 πράττειν παριεῖς] πράττει παριεῖς R. 23 αὐ-
τοῦ vulgo.

72, 15 εὖ ἂν καλὸν] εὐάγκαλον Fogerolles. 17 ἀντι-
λαμβανόμεθα R. 20 διὰ τοῦτο] διὰ τὸ Fogerolles.

- εὐπρεπῆ Mm. 26 αὐτὸν vulgo. 30 κρηφαγία A.
 32 δεομένων] δεομένης scripsi.
 73, 3 τῆς εἰς τὸ σῶμα παχύτερα Mm. 4 ἀναδόσεως
 delendum videtur. 5 πάθος] πάχος scripsi. 9 αὐτοῦς
 Mm. 11 αὐτὸν Mm. 22 κρεωφάγων libri nonnulli.
 25. 26 περιαιρεθέντων — κουφισθέντων] περιαιρεθέντος
 — κουφισθέντος Fogerolles.
 74, 2 τὸν ἐν vel τὸ ἐν libri, τὸν scripsi. 4 ἄν addidi.
 5 verba λέγω δὲ ut spuria notavi. 6 δι' ἠδονῆν] δ'
 ἠδονῆν Ma, ἠδονῆν scripsi. 13 ὁ δ' ἐκ τῶν] ὁ δὲ τῶν cum
 Diog. L. 10, 144 et Porphyrr. epist. ad Marc. 27 scripsi.
 14 τε ἅμα καὶ R. 18 ἐκπέπτωκεν ci. Rhoer. ἔχειν φύ-
 σει τὴν R. 21. 22 τὴν δὲ ὅλως ἀπὸ τοῦ χαίροντος, τὴν
 δὲ ἀπὸ τῶν κενῶν A, ὅλως transposuit R. 28 κρηφα-
 γίας A.
 75, 8 τελείας] τελείας Valentinus. 19 ἀντάλλαγος ma-
 lim. 30 τε] δὲ scripsi. τσαῦτα] τοιαῦτα scripsi.
 31 καὶ ἀλγεινόν?
 76, 3. 4 συνεπαύξει A. 18 λεπτοτάτης] λιτοτάτης
 scripsi. 20 οὐδὲ] μηδὲ scripsi. 22 μέλλει Victorius.
 24 υγίειαν Ma, ὑγίειαν Mb. 24. 25 κρηφαγίαν A. 26
 ὦν] ἄ scripsi. 27. 28 εἰ δὲ] εἰ δ' οἱ scripsi. 31 οὔτε τοῦ]
 οὐδὲ τοῦ tacite Hercher. 32 οὐδὲ τοῦ κοινοῦ] οὔτε τοῦ
 κοινοῦ scripsi.
 77, 1 οὔτε ἐθῶν] οὐδὲ ἐθῶν tacite Hercher. 6 ὀρι-
 θευτῶν malim. 7 αὐτὰ A. 12 μύριοι vulgo. 13 τηρεῖν δὲ?
 78, 5. 6. 28 lacunae in libris indicatae sunt vacuis spatiis
 relictis. 6 ὅτω editores duce Victorio. 10 κρηφαγίας
 A. 21 χρεῖαν οὐκ ἔχει Victorius. δὲ addidi. 22 τῆς
 ἔξω φιλοτιμίας] τίς ἔξω φιλοτιμία scripsi. 23. 24 χρησι-
 μεύσοντος? 27 τὴν πείναν Felicianus.
 79, 6 μένει] μενεῖ Felicianus. 7 παραμενεῖν R.
 12 παρατίθεσθαι] παραιτεῖσθαι Valentinus. 15 παχυνεῖ?
 19. 20 ἀχρηστοῦντες? 26 ἀνθρώπων εὖ ἠκόντων ci. R.
 30 ἀχρηστεῖν? 32 δεσμός] δεσμοῖς R.
 80, 2 οὐκ delendum suspicor. 6. 7 ὑπομείναιμεν?
 13 ἀθλοῦντας] ἀθλοῦντες codex Meerm., nisi fallitur Rhoer-
 rius. 15 εὐλόγως] εὐλόφως Abreschius. 17 ἐπεσθαι

Mm. 22 αὐτῶν vulgo. 24 μὴ] ἢ R. 25 δὲ ἐκ] δὲ καὶ scripsi, δὲ τοῦ R. 26 τούτων] τούτου Valentinus. 28 θεῶν Mm, θεῶ editores duce Victorio.

81, 1 φῦντι Mm. δὲ] τε scripsi. 2 ἀπλούστερος] ἀπαθέστερος scripsi. 3 αὐταρκέστερος Hercher. fortasse superlativos praestat ubique restitui. 13 δεομένων corruptum. 22 ὑπερβαλόμενοι malim. 24 πρὸς τὴν?

82, 5 προσῆκεν] προσήκει scripsi. 7 δεῖται] δεῖ Valentinus. 12 ζῶα τὸ αὐτὸ παρορᾶται πλημέλημα πάντως Mm. 18 τῷ πολιτικῷ βίῳ? 23 γὰρ] ἄρα scripsi. 29 ἀνθρώποις falsum videtur, fortasse ἄλλως leg.

83, 5 μοχθηραὶ] μοχθηραὶ codex Bodl. 6 προπίπτει] προσπίπτει Fogerolles. 10 τε additum e cod. Lips. 12 αἱ διὰ Mm. 23 καὶ ταῦτα] ταῦτα καὶ Eusebius PE. p. 28 D. πλάνης κλιμακτῆρ ὅτε] πλάνης μαστῆρ ὁ Eus., πλάνης καὶ μαστῆρ ὁ Toupius opusc. II p. 403. 26 θελοῖς] θεοῖς Eusebius. τούτων] τούτων οὖν idem. 28 χερσὶν ἀμώμενοι scripserim.

84, 1 διὰ om. Eus. 3 φυλάττομεν] ἐφύλαττον idem. ὡς additum ex eodem. 4 ὁμοιώτατον Mm. 6 ἐκβαίνοντα] σημαίνοντα Eusebius. 9 ἔμελλεν Mm. 10 ἐπεισαγαγόντων] ἐπεισαγόντων Eus. 11 ἀρασομένους] ἀρασαμένους idem. θυμιώμενα νῦν] νῦν om. Eus. 15 τῆς — πόας] τὴν — πόαν R. δένδρα φουούσης malim. 16 καὶ πρώτης] πρώτης Hercher. 20 τὰ addidi. καρῶν] καρπῶν R. 20. 21 Δημητρίου] Δημητρίου scripsi. 21. 22 πρώτου φανέντος τοῦ τῶν κριθῶν vel πρώτων φανεισῶν τῶν κριθῶν ci. R. φανέντος om. Ma. 24 ἐρειξαμένων Hercher fortasse recte, vide tamen Arcad. p. 152, 13. 27 τὸ] τὸν R. 28 ἀπήροξαντό τε τῆς] τε deleui. 30 θυηλῶν] θυσιῶν R. ὄψαισθεῖσι] ψαισθεῖσι Fogerolles. 31. 32 τῶν ἐξ ἀρχῆς θυμάτων?

85, 2—10 locus graviter laborans. 12 ἀγομένη aut ὄρωμένη praetulerim. καὶ ορῶν Mm. 13 ἰλυσπῶα expectes, at ne hoc quidem probabile videtur. in ἐπὶ πυρηνίων latere suspicabar ἐλαῖα πυρῆνες. 14. 15 ἡγητήρια Ma. 15 φθοῖς] φθοῖς Rhoer. 15. 16 ὀρθοσιτάις vel ὀρθοσιτάτας libri, ὀρθοσιτάτης Valentinus, ὀρθοσιτάται Rhoer. 17 προεχουσῶν] προοιουσῶν Eusebius PE. p. 29 B 151 A et Theodoretus affect. VII p. 108, 29. 29 ἢ θεοῖς Suidas v. πέλανοι.

86, 9 ἐξαίφνης aut delendum aut ante ἀνάραστοι (v. 6) collocandum esse ci. Hercher. 11 ἀλλήλων om. A. 12 οὐδὲ ἰδεῖν] οὐδ' ἔρδειν Hesiodus. 16 μακάρεσι Mm. 19 τὴν] τῆ Valentinus. 20 τούτοις] τούτων idem. 26 ὑστάτη R.

87, 3 χοῆσθαι] χορήσασθαι scripsi. 6 ἔγγονος R. 9 βιαιώς Valent. 11 χερνίπτειν θύειν τέ σ', ἐπίσκοπε temptabam. aliter G. Wolffius de Porph. philos. ex orac. haur. p. 39.

12 Ἰκάρω] Ἰκαρίω Meursius. 13 ἀπέθρυσεν] ἀπέθρυσεν Rogerolles. Σίωμος Mm. 14 Πολιέως] Πολιῶς scripsi.

14. 15 Διπολλίων] Διπολείων scripsi. 21 ἀποδόσεων] ἀπολογιῶν scripsi. 29 οὐκ ἐξ] ἐξ Rhoer. 31 αὐτούς] αὐτούς tacite Hercher.

88, 5 ἀψεσθαι Mm et Bodl. 5. 6 καὶ τῆς χρείας? 6 τῶν βοῶν deleverim. 11 φαρὲν] ἔφαμεν Valentinus. 16 ἄλλως] ἄλλας R. 18 τιμιωτέρων] τιμιωτάτων Hercher. 26 εἰς χοῆσιν ὁ θεὸς Eusebius PE. p. 151 C. ἀλλ' ὅτι] ἀλλ' οὖν Euseb. 28 οὖν additum ex Eusebio. 31 ἐκ θέλοντος] ἐθέλοντος Euseb. 32 οὐδὲ καρπῶν ὁ ἀψάμενος ἀλλοτριῶν ὀσίως Euseb.

89, 3 ἡ ψυχῇ Euseb. 9 ὅτε ἂν A. 10 μελίτων Mm.

11. 12 ἐκ κοινῶν τῶν πόνων ἡμῶν γιγνομένου ci. R.

22 καὶ τὸ εὐπόριστον] καὶ εὐπόριστον scripsi. 25 πάνυ recte omittere videtur Euseb. PE. p. 151 D. 28 ὁρῶντες] ὁρῶντας Victorius. ἐπέλ] εἴ scripsi. 31. 32 εἰ μὴ τι τῶν ἀτίμων (deleto λέγει) scripserim.

90, 2 ἡμετέρων] ἡμέρων Victorius. 4 ἄρ'] γὰρ scripsi.

6 εὐπορον] εὐπόριστον Hercher. 9 ἐκείνου τοῦ τὰς R.

11. 12 κεχαρῆσθαι] κεχαρίσθαι Bentleius. 14 τοῦ πυρός] τῆς πῆρας idem. 15 δις τὸ σῶμα] δις τόσον codex Bodl. teste Rhoerio. 19 Θεόφραστος Ruhnkenius hist. crit. orat. Gr. p. 88. 25 οὕτω δὴ malim.

91, 1 αὐτῷ vulgo. 2 πάντων δ' ἄριστα Ma. unde πάντων δὴ ἄριστα conicias. 6 ἀφικομένον] ἀφικόμενον Hercher.

8 τοῦ μεγέθους] τὸ μέγεθος idem. 9 οὐδ' ἂν ὄλην? 10 αὐτοῦ] αὐτοῦ tacite Hercher. 25. 26 καθαγιαῖζειν] καθαγίζειν R.

92, 1 ἱστορεῖται Ma pr. m., ἱστόρηται alii. 2 τυράνων] Τυρρηνῶν Meinekius Com. 2 p. 91. 5 αὐτῶν] αὐτὸν

scripsi. 11 τις] τισὶ R. 13 λέγοντι Meinekius. 16 θύσω-
σιν malim. ὕστατον ci. Meinekius. 17 ἀπαξᾶπάντων Cobe-
tus, πόπανον ἀπάντων Meinēkius. 18 ὡστ' ἄλλα] ὡς τ' ἄλλα
Meinekius. 25 κεραμίους] κεραμεῖς scripsi. 28 κεράμια]
κεραμεῖα scripsi.

93, 2 ἀδελφῶν] Δελφῶν Faber. 4 αὐτοῦ] αὐτοῦ Vict.
6 απλῶς] ἀφελῶς scripsi. 15 διὰ τὴν] τὴν διὰ Valen-
tinus. 16 Πολυεῖδω A. 17 ἦν δὲ κάμπελου Grotius, an
ἦν δ' εὐαμπέλου? 19 ὄλαις vel ὄλαις A. 22 post ὑπομνή-
ματα non nihil excidisse suspicor. 24 ταύτας] τὰς Cyrillus c.
Iul. IX p. 310 D. 26 καθαρὰν] καθαρὸν Felicianus. 26 ἀμ-
φιασαμένοις] ἀμφιεσμένοις Cyr., ἀμφιεσαμένοις Valentinus.

94, 4 ἐμφάμεναι] ἔμμεναι Clemens Alex. strom. V p. 652
et Cyrillus. αγνεῖα δ' ἐστὶ Mm. 5 τῷ ὄγκῳ? 6 δηλοῖ]
δῆλον R. τοὺς] τῆς Valent. 7 ταύτας] ταύτης idem.
8 ἄρχεσθαι] ἀπάρχεσθαι Fogerolles. 10 ἐκ addidi.
12 ἦν] ἦν τῶν Hercher. εἶτ' εἰπῶν] ἐπετείων Rhoer.
17 μελίττων A. εἶτ' A. 20 τῶν ἐν κύρβεων στηλῶν]
τῶν κύρβεων Ruhnkenius hist. cr. p. 88. 21 ἀντίγραφα τὰ]
ἀντίγραφά τινα vel ἀντίγραφα ἅττα Ruhnkenius. 24 λέγων
Ἐμπεδοκλῆς Mm et Meerm. 26 οὐδὲ Κρόνος οὐδὲ Ποσειδῶν
Ath. XII p. 510 D. unde οὐδ' αὖ Κρόνος οὐδὲ Ποσειδῶν mal-
lim. 28 ἦ — φιλία verba suspecta. 32 μελιττῶν A, με-
λίτων Athenaeus.

95, 3 ἀκρίτοισι] ἀρρήτοισι Fabricius. 8 ταραχῇ ci. R.
12 τῆς addidit R. 22 ἅττα A. 26 οὕτω] ταῦτα R.
28 ἔνεκα delendum arbitror. εἰ δὴ ἄρα scripserim. 29 τού-
των ἡμᾶς abesse malim. 30 ὁμολογήκαμεν τὰ μηθὲν?

96, 3 τε] γε Abresch. ἅττα A. 11 κατὰ τὴν ψιλὴν]
κατὰ ψιλὴν scripsi. 14 ἠγγήσαιτ' ἂν τις Eusebius PE.
p. 152 A. 15 ἢ θεός] ἢ θεός Eus., ὁ θεός Victorius.
17 δρᾶν διὰ τῆς ἀπαρχῆς] δρᾶν Eusebius. 18 ἀδικεῖν v.
l. in Eus., ἀδικοὶ εἶναι malim. 19 θυτέον] οὐ θυτέον Eus.
21 ἀποδίδονται Mm. 24 δόξειν] δόξει ἢ Eus. 28 εὐ-
παθῶν Mm. 32 μὲν τούτων addita ex Eusebio.

97, 2 οὐδὲ edd., δὲ Mm, οὐ Eus. 2. 3 τὸ παράπαν τοῖς
θεοῖς accesserunt ex Eusebio. 7 κρείττω] ἢ τῶν R, ἢ καὶ
τῶν Hercher, ego καὶ τῶν praetuli. 9 ἢ σκορπίους malim.

11 παρασχομένων] παρεχομένων scripsi. αὐτοῖς] αὐτοῖς tacite Hercher. 15 καθαρειότητος malim. οὐθὲν Ma. 28 ἡμῶν τε] ἡμῶν tacite Hercher. 29. 30 θεοῖς οὐ τοῖς] τοιοῦτοις scripsi. an ἀθέοις τούτοις legendum? 32 εἰς] εἰ Eusebius PE. IX p. 404 A. τρόπον accessit ex Eus.

98, 2 ἐστιώμενοι Mm. 6 τούτου] τούτων Eus. 6. 7 καὶ κατὰ πάντα] κατὰ δὲ πάντα Eus. 15 τε] τι R. 18. 19 γὰρ διὰ τῶν R, ego γὰρ ἀεὶ τῶν malim. 20 ἡμῶν suspectum, fortasse μᾶλλον legendum. 25 καὶ deleverim.

99, 1. 2 ἀριθμείου] ἀνθρωπέου Fogerolles. 3 πρὸς τὰς θυσίας ut suspecta nolavi. 5. 6 εἰς τὴν τῆς πρὶν εὐσεβείας λήθην ἔεντο ci. R. 6 ἀπληστίας] ἀπληστία καὶ R. 18 θυσίαν? 20. 21 τῆς ὀσίας ταῦτα βραβευσάσης verba hoc loco incommoda. 25 ἀκρίτοισι] ἀρρήτοισι Fabricius. 26 μῦθος A. 27 ἀπορρέσαντας ἐέλεμαι A. γυνᾶ Mm. 29 βωμοῦ, ὃς οὐθενός? 30 πρὸς αὐτὸν οὐδὲ? 31 μό-
ως] μόνον Cyrillus c. Iul. IX p. 307 B.

100, 6 τῶν λοιπῶν corruptum, fortasse τῶν ζώων legendum. 8 παρὰ τὸν βίον deleverim, et βίον om. Mb. 14 οὐτε] οὐδὲ tacite Hercher. 16 Δίωμον ἢ verba suspecta, fortasse Διπολείων leg. 29 ἀνεῖπεν] ἀνείλεν Hercher. 31 ἀπέθανον σιάλω ὄν (vel ὄν) A, ἀπέθανε θυσία λῶον Löbeckius Aglaoph. p. 1093, ἀπέθανεν ἐργασία λῶον R. 32 καὶ τὸν φονέα μῆ ci. R.

101, 1. 2 καὶ τοῦ μεταίτιον τῆς πράξεως scripserim, et μεταίτιον ci. R. 3 αὐτὸν Mm. 4 ὡς ἐναγοῦς ὄντος verba hoc loco incommoda. 5 αὐτὸ Mm. 8 καὶ κοινωνήσουσι] κοινωνήσουσι Hercher. 15 τῶν δὴ Mm. 18 ἀπογκώσαντες] ἀπεγκώσαντες Ma, ἐπογκώσαντες scripsi. αὐτὸν] ταῦτὸν Abresch. 23 αὐτῶν ἠτιοῶντο Mm. 24 ἐπιιδόντα] ἐπιδόντα scripsi. mox οὗτος δὲ τὸν πατάξαντα, ὃ δὲ πατάξας τὸν σφάξαντα scripserim. 26 ἄφωνα Mm. 27 διο-
σπολοῖς] Διπολείοις scripsi.

102, 1 Σωπάτρου delendum videtur. βούτυποι Mm, ut in Etym. M. p. 210, 18 scribitur. 11 εἰ δ' ἄρα] οὐδ' ἄρα scripsi. 12 ἀγιστίαν Ma, ἀγιστείαν Mb. 14. 15 τὴν τροφήν — ποριζομένην] τῆς τροφῆς — ποριζομένης scripsi. 15 βλάσμα] μίλασμα Fogerolles. 21 εὐθύς λοιπὸν] εὐθύς

R. 22 ἀνακειῖσθαι] ἀκειῖσθαι Ruhnkenius. 23 τῆς τροφῆς] τὴν τροφήν R. 25 ἀνευφημηῆσαι μὲν Mm. 27 οἷμ' ὅτι οὐ scripserim.

103, 8 εἰς οὐρανὸν] εἰσορᾶν scripsi. 10 οὐχ ὀρώνας δεῖ τιμᾶν R. τούτους] τούτοις Fogerolles. συναίτιοι καρπῶν ἡμῖν] συναίτιοι ἡμῖν R. 26 ἀπ' ἀρχῆς] ἀπαρχῆς Felicianus. 30 αὐτῶν] αὐτοὶ idem.

104, 3 δέ τ' vel δέ θ' Α, δ' R. 5 θύσωμεν Cyrillus c. Iul. II p. 60 E. 6 θύσωμεν idem. 10 ἔστιν om. Eusebius PE. IV p. 149 C et dem. euang. p. 105 A. 15 αὐτῶν] αὐτῶν Eus., ἑαυτῶν Cyr. 16 προσαγαγεῖν] προσάγειν Eus. PE. et Cyr. 17 ἀπαθεῖ] ἀπαθεία Eus. 18 τοῦδε θεοῦ (vel τοῦδε τοῦ θεοῦ) A et Cyr., τοῦ δὲ θεοῦ Eus. 19 ἐγγόνους] ἐκγόνους Eus. PE. p. 149 D. 20 ἀπ' ἀρχῆς] ἀπαρχῆ idem. 22 συνέχει εἰς τὴν θυσίαν] συνέχει τὴν οὐσίαν idem. 24 καὶ τῶν] τῶν idem. 26. 27 ἀληθινῶ στρέφουσι] ἀληθινῶς τρέφουσι idem. 30 δοξοποιοῦντες] δοξοκοποῦντες Rhoer.

105, 3 μᾶλλον δὲ καὶ αὐτοὶ τοῦτο σπουδάσομεν? 14 τοῖς θεοῖς] τοῖς θεοῦς scripsi. 26 αὐτά? 28 καὶ ἄλλοις] ἄλλ' Eus. PE. IV p. 153 C. 29 ἐστὶ additum ex Eus. καὶ τῶν ἄχρη] καὶ ἄχρη scripsi. αὐτοῦ] αὐτῶν Eus.

106, 2 ἀνά μέσον] ἀνεμέσητον Cyrillus c. Iul. IX p. 311 B. 4 οὐδὲ] οὔτε tacite Hercher. 8 τοῦ] τὸ Valent. 26 ἄν addidi. 28 ταῖς] τοῖς R.

107, 3 μὲν οὖν ψυχαὶ] μὲν ψυχὰι tacite Hercher. 5 ἀπειριδόμεναι] ἐπειριδόμεναι idem. 7 ἀρχομένων Fogerolles, εὐχομένων R. 11 ὀρών Mm. 16 αἰτίοις] αἰτίους Abresch. 24 διὰ τοῦτο Eus. PE. IV p. 171 C. 27 αὐται] αὐταὶ idem. 29 τε additum ex Eus. 32 αἰ δὲ] δὲ καὶ Eus., ubi tamen tres libri δὲ omittunt, αἰ scripsi.

108, 7 τρέφεσθαι] τρέπεσθαι Eus. 9. 10 οὐ πλεῖον] οὐ πλέον idem. 11 οὖν] ὅ τι idem. 14 οἶον ἐξ ἐνέδρας Abresch. 16 ἐπ'] ἀπ' Valent. 17 καὶ αἰ] καὶ scripsi. 23 καὶ τὸ περὶ] καὶ περὶ scripsi. 32 τουτέστιν τῶν εὐφοριῶν delenda suspicor.

109, 6. 7 ἐπ' αὐτούς] ἐφ' ἑαυτούς Eus. PE. IV p. 172 B. 11 διὰ τὸ τὰς τοιαύτας] διὰ τοῦ τὰς idem. 13 ξενοδοξίαις]

κενοδοξίας vel κενοδοξίαις idem. 16 πείθουσιν καὶ τὰ
περὶ] ἀναπείθουσι καὶ περὶ idem. 18 ὃ δὴ] ὃ δὴ idem.
τετάρρακται] τεταράχθαι idem. 23. 24 αὐτὰ] αὐτὰ idem.
25 σοφῶν additum ex Eus. 26 ἐπὶ μᾶλλον] ἔτι μᾶλλον
Eusebii codices plerique. περὶ τὰ τῶν] περὶ τῶν Eus.

110, 1 post τοῦ ἐναντίου Hercher addit verba οὐδὲ ψυ-
χρότης τὸ θερμαίνειν, ἀλλὰ τοῦ ἐναντίου: sed Eusebii libri
AH ista verba ignorant, ac secundum Platonem de rep. I p. 335
D expectaris potius οὐδὲ ξηρότης τὸ ὑγραίνειν, ἀλλὰ τοῦ
ἐναντίου. 3 οὐδὲν] οὐδ' Eus. 12 ἐνηρημένους] ἐπηρ-
τημένους Rhoer. 15 πᾶσαν] πᾶς ἂν codex Meerm. pr. m.
19. 20 ἐπιτελεῖται Eus. PE. IV p. 173 A, cum libris facit Cy-
rillus c. Iul. III p. 124 C. 20 τῶν προεστῶτα Mm. 22 πλή-
ρης γὰρ Mm et Eusebii codices AH, om. haec verba Cyrillus.
οὔτοι om. Eus., ἐπιτηδεύοντες οὔτοι habet Cyr. 30 καὶ
σωματικὸν addita ex Eus. et Cyr. 32 καὶ ποικίλως] ποικί-
λως Eus.

111, 2 εὐλαβήσεται] εὐλαβηθήσεται Cyr. et Eus. PE. IV
p. 166 B, cf. Theodoret. therap. X p. 138, 23. 8 πλοῦτοι]
πλοῦτος Eus. 9 ὀλίγιστον] ὀλόγιστον Ma, ὀλιγοστόν Eus.
15 ὑπολήψεως scribendum duco. 16 αὐτὰ καὶ κατ' αὐτὰ
ζωῆς Eus. 24 δεομένοις] δεδεμένοις scripsi. 26 γε de
let Hercher.

112, 7. 8 φυλακὴν καὶ εὐλάβειαν? 10 ἢ οἷς] οἷς R.
12 τὰ deleverim. 28 μὲν ἐκ παθῶν] μὲν παθῶν R. 32 καὶ
ἀνδρὸς ἱερομένου] καὶ ἱρωμένου R.

113, 13 δαιμόνων? 20 ἀπέλειπε] ἀπέλιπε tacite Her-
cher. 21 ἀνθρώπων αὐτῶν Mm. 22 καὶ κατέχονται] κατέ-
χονται R. 23 ἦ] ἦν scripsi. 26 ὅπου] ὅποι scripsi.
29 αὐτῶν vulgo. 32 ἦν addidit Valent.

114, 4 ἐμποδίζοιτο Mm. 12 ἐαντούς] αὐτούς cod. Lips.
et Meerm. 15 διὰ τοῦ] δι' Hercher. θεοῦ] θεῶ Valent.
27 τῶν τῆδε ναῶν ἱερεῖς ci. R. 28 ἐαντούς τε καὶ τοὺς
ἄλλους?

115, 1 φαίνεται καὶ διὰ] φαίνεται διὰ Ma. 3 καὶ abesse
malim. 5 ὑπομένει] ὑπομενεῖ tacite Hercher. αὐτὸς de-
let idem. 14 τούτου] τούτων tacite idem. 15. 16 ἀνθρώ-

πους] ἀνθρώπων Abresch. 17 μαντείας ἔνεκα ἀναιρεῖν τὸ δόμοφυλον? 20 ἢ ψυχῇ] ἢ ἡ ψυχῇ Ma.

116, 1 οὐ περὶ κλοπῆς Eus. PE. IV p. 167 A. 1. 2 τοῖς ἄλλοις A, τῆς ἄλλης Eus. 8 ὁ ἀριστῆς Ma, ἀοριστῆς Mb. 9 εἰσὶν οἱ] εἰσὶν οἱ scripsi. 10 ἐκέτη A, οἰκέτη Victorius. 11. 12 προτρέχοντες] προτρέποντες Ruhnkenius. 12 μηνύσοντες] μηνύοντες R. 16 ἢ κακία om. Ma. 18 φοναῖς Ma, φονά Mb. νοεῖα Mm. 25 καὶ ἐτέρων πλειόνων Cyrillus c. Iul. IV p. 128 D. 26 ἀνθρώπων] ἀνθρώπους idem. 28 οὐκ ἄλλως malim. πλήρης] πλήρους Cyrillus et Euseb. PE. IV p. 155 B (quo loco πλήρης AH).

117, 4 ἔδους Mm. οἴνω] οἴνου Eusebius. 5 κορωνίδιον] κορωνίδι Cyr., κορωνία vel κορωνεῖα Euseb. PE. IV p. 155 C. 162 D. 15 νηθεῖσαν] νησθεῖσαν Eus. PE. p. 155 C, ἀφθεῖσαν Cyr. p. 129 A. ὠλοκαύτιζον Eusebius. 17 κατὰ τοῦ σελεύκου Ma et Meerm. 19 ἀντὶ τοῦ] ἀντὶ Ma et Meerm., ἀντ' Eusebius PE. p. 155 D. 22 ὧ] ὡς Eus. Μάνεθωσ idem. 27 ἐθύοντο] ἔθνον Eus. et Cyr. 29 εὐέλπης Mm. 32 ἢ ἀνχμῶν ἢ λοιμῶν] ἢ λοιμῶν ἢ ἀνχμῶν Eus. et Cyr. ἐθύοντο] ἔθνον iidem.

118, 1 ἐπιψηφίζοντες] ψηφίζοντες Cyr., ἐπιψημίζοντες Lobeckius in Phryn. p. 597. πλήρης δὲ] πλήρης γε vel πλήρης τε Eus. 8 σχεδόν τι παρὰ malim. 10 ἐφ' ἀδριανοῦ Mb, ἐφ' ἀδριανοῦ Ma. 12. 13 οἱ Ma, καὶ Mb, καὶ οἱ Eus. PE. p. 156 B. 14 Ἰπικράτης corruptum videtur; expectes Gelonis mentionem fieri secundum Plut. mor. p. 552 A. ac fortasse legendum Γέλων μάχη (vel πολέμῳ) κρατήσας. cf. Tourpius opusc. vol. 3 p. 129 sq. δουμάτιοι] δουμάτης οἱ Eus. PE. p. 156 B, δουματηνοὶ Eus. de laude Const. c. 13 p. 473, Δουμαθηνοὶ Hercher. 20 ἔτι καὶ νῦν Euseb. de laude Const. c. 13 p. 474.

119, 2 βάλκας] Βάρκας Valent. 6 ὕστατον malim. 11 et 17 ἀνθρωποσφαγίαν A, correxit Victorius. 23 οὐδὲ] οὐ Eusebius PE. IV p. 153 C et Cyrillus c. Iul. IX p. 306 E. 24 προσήγαγον] προσῆγον iidem.

120, 3 μωρὸς vel μορὸς A. ἀνειμένος] ἀνειμένως Grotius. 5 ὡς ὄστων τῶν] ὄστων Cyrillus. 7 ἅπαντας] ἀπαρχαῖς Porsonus. 9 μόνα] πόπανα vel αὐτὰ Meinekius

Com. vol. 4 p. 679. τ' αὐτῶν ἦσομαι] ταῦτ' ὠνήσομαι
idem. 10 φύλοις Mm. 11 τὰ νῦν delendum esse ci. Meinek-
nius. 13 τοῦτ' — πατέρων verba mihi suspecta. ἅπαν
ἄγειν] ἀπανάγειν R, ἐπανάγειν ego. 20 τεληέσας Mm.
28. 29 ἅπαξ τῆς δεισιδαιμονίας ἐπὶ τὴν πολυτέλειαν προα-
γαρούσης? 31 πάντ'] πότ' Eusebius PE. IV p. 152 D.

121, 1 αὐτῶ vulgo. 6 ὑπόληψιν malim. 8 καταρχῇ]
ἀπαρχῇ Eusebius. 11. 12 ἐπαναστάσεσιν] ὑπαναστάσεσιν
idem. 12. 13 δέισεσιν] δόσεσι idem. 14 παθῶν Mm.
15 πάλιν Mb et Bodl. φιλεῖν ἐπαράσσου] Φιλῖνε παρὰ
σοῦ Grotius. 16 ἔνεκεν] ἔνεκα idem.

122, 4 θηλείων vulgo.

123, 2 συναινοῖεν πεισθήσεσθαι ἄν] συναινοῦσι πεισθή-
σεσθαι tacite Hercher. 5 γύπες Mm. δοκιμάζουσιν] δο-
κιμάζωσιν tacite Hercher. 8 αὐτῶ] αὐτῶ item. 15 ἄν
καί] καί item. 27 ἦν ἤδη τὰ malim. 29. 30 κατορθοῦ-
ται] κατώρθωται scripsi. 32 ὑπὸ δὴ] ὑπὸ δὲ Valent.

124, 1 παρηγμένοι malim. φησὶν Mm. 14 τῇ] τι Fo-
gerolles. 15 λέγω δὴ] λέγω δὲ scripsi. 18 βοεικῶς ta-
cite Hercher.

125, 13 ἐπακούειν malim. 17 συνῶν ποτε scripserim.
ἐπιστάσης] ἐπιπτάσης Abresch. 18 εἰπεῖν] εἶπεν R.
23 ξυνεῖ] ξυνίει Abresch. 29 εἰς ἔτι καὶ νῦν ὅπως τινὰ]
τινὰ εἰς ἔτι καὶ νῦν ὅπως R.

126, 5 ὅταν κλάη? 10 καθειμένοις malim. 14 δὲ
μὴ πρὸς] δὲ πρὸς Fogerolles. 15 εἰ φαίνηται] φαίνηται
R. 27 ἄν addidi. αὐτῇ malim. 32 καὶ μὴ δὲ vel καὶ
μηδὲ A, μηδὲ Hercher.

127, 13 καὶ καλεῖν] καλεῖν cod. Lips. teste Herchero.
15 τινὰ addidit Fogerolles. 16 ἄν. addidit R. 18 προσή-
κει Mm. 20 τέκνων] an γυναικῶν? cf. Plut. moral. p. 976
A. 23 τοῦ om. Mm. 26 λέγει Mm.

128, 5 τῶ δὲ μὴ vel τῶ μηδὲ A, τῶ μὴ R. 7 συνίασιν]
συνιᾶσιν tacite Hercher. 9 δύνανται νῦν μὲν ὅτι διώκει,
νῦν δὲ ὅτι ἔλαβεν, καὶ πλανωμένου ὅτι πλανᾶται καὶ τοῖς
ἀνθρώποις Mm et Meerm. 10 ὧν διός] Διὸς Rhoer.
12 καί] ὡς scripsi. ὡς ἄλλων] καὶ ἄλλων Hercher.
13 ἄλλο] ἄλλοι Abresch. 17 νῦν δὲ ὅτι διώκει om. Mm et

Meerm. 18 *πλανωμένου corruptum, forte πάλιν αὖ legendum.* 19 *οἶδεν νῦν μὲν] οἶδεν R.* 21 *ώρνούμενος Mm.*

22 *οἷς] οἷς tacite Hercher.* 27 *πάσαις ὁμοίως?*

129, 21 *αὐτοῦ] αὐτοῦ Victorius.* 26 *τὸν μέτοχον Ma.*

26. 27 *τὸν λόγον] τοῦ λόγου Victorius.* 31 *καὶ τοὺς θεοὺς scripserim duce Feliciano.*

130, 14 *ἔμπυρος] ἔμπυρος Felicianus.* 17 *prius καὶ om.*

Ma. 18 *ἀπεσβυσμένου Mm et Meerm.* 21 *ὡς addidi.*

24 *τὰ] ταῦτα Abresch.* *μὲν addidit Valent.* 26 *post ἀσύνηθες nonnulla excidisse suspicor.*

131, 1 *ἐκφῦσαι] φῦσαι scripsi.* 2 *ὁμοίως ἔχει ci. Fog*

gerolles, ὅμοια Rhoer. 7 *ἢ ἀκοή Mm.* 10—12 *ἄνθρωποι*

— μὴ εἶναι om. Mm et Meerm. 16 *λυγγεὺς iidem.*

18 *ὑπόθεν ὄντα] ὑπόθ' ἔόντα scripsi ex Hom. II. P, 676.*

πτῶξ Mm. 19 *ὀπόσα?* 25 *διελθεῖν] δεῖ ἐλθεῖν R.*

30 *οὐδὲν Mm et Lips.*

132, 4 *ἔτρεψεν] ἔτρεψαν Valent.* 5 *ἐποίησεν] ἐποίησαν*

idem. *τὸ μᾶλλον Mm.* 6 *ἢ om. Mm, nisi fallor.*

8 *ὡς ὑγιεινότερον] ὑγιεινότερον R.* 17 *οἱ addidi.* 22 *et*

26 αὐτῆς] αὐτῆς scripsi. 24 *ὀργανωμένου] ὀργανωμένου*

scripsi. 28 *μὲν οὖν?* 31 *ὀδοῦσι Mm.*

133, 2 *καὶ τυφλοῦσι] ἐκτυφλοῦσι scripsi, τυφλοῦσι Hercher.*

4 *et 5 ἐκποδῶν Mm.* 7 *πορωτέρω Ma, προτέρω Mb.*

9. 10 *πᾶν ὅσον τὸ συμφέρον Lips., quod probavit Hercher,*

equidem πᾶν ὅσον πρὸς τὸ ζῆν συμφέρον scripserim.

16 *αὐτῶν τῆν] αὐτῶν τῆν οἴκησιν Victorius, τῶν τέκνων*

τὰς οἰκήσεις Hercher ex Aristot. hist. anim. 9, 11. 25 *τὰ*

μὲν πολλὰ] τὰ μὲν Ma. 30 *αἱ κακίαι καὶ οἱ φθόνοι] κα-*

κίαι ἄφθονοι scripsi.

134, 2 *καταβάλοι ὅτι] καταβάλοιτο Wyttenbach.* 3 *φυ-*

τεῦσαι Mm. 7 *οὔτε μὲν] οὔτε nescio quis.* 17 *ἐπιγινώ-*

σκειν] ἐπιγινώσκειν Ma. 21 *σωφροσύνην] σωφροσύνης*

Fogerolles. 30 *εἰσδῦναι malim.*

135, 1 *ἡλίου] θεοῦ Valent.* 6 *τούτων] τῶν R.* 7 *οἷς*

καθάπερ] καθάπερ Valent. 12 *ἐκροία] ἐν χροίᾳ Victo-*

rius. 19 *ἔσχον] ἔσχεν Hercher.*

136, 5 *ὡς δουλεύοντα] ὡς delevit R.* 13 *πάντη οὔσα?*

16 *δι' ἑαυτά] δι' αὐτά scripsi.* 18 *ἦ] ὡς Valent.* 22 *τὰ*

μὲν εὐθέως idem. 28 οὐχ ἦττον malim. 30 καὶ τῶν τόπων post ἐμφρονέστερα (31) collocarim.

137, 1 τὰ μετ' ἐκεῖνον εὐθέως τὸ] τὰ τὸ μετ' ἐκεῖνον εὐθέως scripsi. 8 μοναχεῖν Ma, μοναμαχεῖν Mb. 11 δεξόμενον] δεχόμενον scripsi. 15. 16 ἦτις ἦδη] ἦτι ἦδη Ma, ἦτις δὴ scripsi. 17 φησί] φασί R. 19 ἀλλ' οὐδὲ] ἀλλ' οὐ scripsi. 20 εἰ γὰρ ed., οἱ γὰρ Mm, ἦ γὰρ Abresch. 21. 22 πρὶν ἂν βουλευσάνται scripserim, πρὶν βουλευσάνται tacite Hercher. 26 ἔωλα Mm. 28 φήσω delet Hercher. 30 ἄπις Mm.

138, 2 τοῖς ἱεροῖς ἰκέταις] τοῖς ἰκέταις Hercher. 3. 4 ἰκέτας αὐτοῦ τοὺς στρουθοὺς ἔφη idem. 7. 8 βοοπρόσωπα] βουπρόσωπα scripsi. 8 καὶ ζώων ἄλλων? 9 ἐξ αὐτῶν] ἐξ deletit R. 17 ὅτε? 19 ἀλλοῖς] ἀλόγοις Wesseling. 20 Πασιφάης interpolatoris esse arbitror, πᾶσι σαφές non recte suadebat Vnger Theb. parad. p. 425 sq. tum γενέσθαι νῦν μὲν malim cum Abreschio. 23. 24 Παδαμάνθους delendum suspicor. 26 δίκαιον] Δίκης R.

139, 2 ἐκ τῶν] ἐκ scripsi. 3 ὡς ὁ μὲν] ὁ μὲν Hercher. 6 ὅς καί? 12 αὐτοὺς] αὐτοὺς tacite Hercher. 18 παντελῶς ἀνηρημένου? 26 χεδροπῶν Mm. 27 θνησεῖδια πλὴν τῶν ἰχθύων ἃ καὶ αὐτὰ βίᾳ ἀναιροῦμεν] verba πλὴν — ἀναιροῦμεν resequit Hercher praeunte quodammodo Foggerolle. ἰχθύων in τοιούτων mutandum esse ci. Valentinus.

140, 3 ἀπολαύειν] ἀπολλύειν R. 16 ἀναγκαζόμεθα malim. 20 αὐτοῦ] αὐτοῦ Hercher. ἢ πατρίδος] καὶ πατρίδος idem. 22 ἔχειν] ἔχει Valent. 30 συγγνώμην deleverim, συγγνώμων scripsit Dübner. δὲ addidi e Ma et Meerm.

141, 3 μόχθους] μοχθοῦσιν R. 4 τε ὀχεῖαν] τ' ὀχεῖα Plut., v. Aesch. fr. 188. 6 ἂν δοῦλα] ἀντίδουλα Plut. 8 μηδὲν Mm. 10 τίθεσθαι Mb, πορίζεσθαι scripserim. 26 δίκαιόν τι addidit R. 30 ἦ vel ἦ A, ἦν Dübner. αὐτῶν] αὐτῶν tacite Hercher.

142, 1 ἄρκους] ἄρκτους Victorius. 9 αὐτοῦ] αὐτοῦ Wyttenb. 10 ὑπερβαλλόμενος] ὑπερβαλόμενος R. 12 τι om. Lips. 16 τέλους abesse malim. τὸ addidit Abresch. 24 ὁμαῖς? 26 τυγχάνουσι] ἐντυγχάνουσι R. 30 πρὸς ἡμᾶς] δι' ἡμᾶς Wyttenbach.

143, 5 *φάλαινα* Mm. 16. 17 *Πυθαγορικοί* Plut. mor. p. 959 F. 22 *προσαγαγεῖν*] *προαγαγεῖν* Plut. mor. p. 960 A. 25 *γε alterum om. idem* p. 960 C. 28 *πεπληρωμένην*] *πεπηρωμένην* idem. 31 *τῆς*] *τοῖς* idem.

144, 2 *καί τις*] *δέ τις* idem. 3 *κοινῶς*] *κολοβὸν εἶναι* idem. 3. 4 *ἔμψυτον*] *ἔμψυχον* idem p. 960 D. 4. 5 *τὸ μὲν λογικὸν — φύσιν ἔχειν* addita ex eodem. 8 *ταύταις* Mm. *ποιήσεις*] *στερήσεις* Plut. 9 *ἦ*] *ἦ* idem. 10 *εἰ γε*] *εἰ δέ* idem. 14 *οὕτως γὰρ οὐδὲ οὕτως*] *οὐδ' οὕτως* idem. 18 *ὡς πᾶσα*] *ὥσπερ* idem p. 960 E. 21 *τὸ πάσχειν* Mm. 24 *εἶναι μὴ μαθόντα*] *περιεῖναι μὴ μαθόντι* Plut. 26 *ἦ* additum ex eodem. *παρεῖχεν*] *παρέχει* idem. 27 *τῆ* additum ex eodem. 29 *οὐδὲ μία* Mm. 32 *πρόθεσιν*] *πρόθεσιν* Plut. p. 960 F.

145, 5 *καὶ διακρούεσθαι*] *ᾧ διακρούσεται* idem p. 961 A. 8 *γὰρ* accessit ex eodem. 12 *τῶν προἰεμένων* idem. 18 *εἰ μὴ*] *εἴ οἱ* idem p. 961 B. 22 *αὐτῆς*] *αὐτῆς* Victorius. 23 *τῷ ζῳῷ* accessit e Plut. 26 *ποθοῦντα*] *ποθοῦν τὰ* idem. *παρόντα*] *παρόντων* idem. 29 *αὐτοῖς*] *αὐ τοῖς* idem p. 961 C. *άλωσομένοις* idem. 30 *ἢ ταυτίγε*] *καίτοιγε* idem.

146, 7 *καὶ*] *καὶ τὰ* idem. 8 *ἀποκειμένας*] *ἐναποκειμένας* idem p. 961 D. 10 *φύσεις*] *κρίσεις* idem. 11 *οἶον*] *ὅτι* idem. *ἐν* accessit ex eodem. 20 *κακούργους*] *παγούρους* idem p. 961 E. 22 *ἄδοντες*] *ἄδόντων* idem. 26. 27 *χελιδόνα*] *ἀηδόνα* idem. 27 *ὡς ἂν θυμοῦσθαι* Mm. 28 *χρήσασθαι*] *χρήσονται* Plut. p. 961 F.

147, 1 *καὶ παρὰ*] *παρὰ* idem. 5 *μηδὲν*] *μηδένα* idem p. 962 A. 8 *ἦ* Mm. 9. 10 *ἔγγονα*] *ἔκγονα* Plut. 10 *ἐν*] *μὲν* idem. 11 *πολλὴν τε*] *πολλὴν δέ* idem. 17 *καὶ καταγέλαστον*] *καὶ* om. Mb et Plut. p. 962 B. *ἔστι καὶ*] *ἔστι* Plut. 18. 19 *ἐλαφρότερα* Mm. 19 *κακία* et 25 *γὰρ* addita e Plut. 27 *τὸ δὲ ἀξιοῦν*] *ὁ δὲ ἀξίων* idem p. 962 C. 28 *φύσει* accessit ex eodem. 31 *ἐπιδεικτικὰ*] *ἐπιδεικτικὰ* idem. 32 *ἐμποδῶν* Mm. *συνορῶσιν*] *συνορᾷ* Plut.

148, 1 *ὁ delendum* ci. R. 8 *οὔτε*] *οὐδὲ* Plut. p. 962 D. 9 *τῆς εὐρομένης τὸ* idem. 13 *ἄβελτηρίας*] *ἀβελτερίας* Mb. *ἔστιν*] *ἔνεστιν* Plut. 15 *λεγόντων* om. Ma. 16 *ἴπ-*

πων μὲν] μὲν om. Ma. χερσαίων ineptum est: recte Plutarchus παραβαλλομένων πελαγοῖς ἕππων ποταμίων. Porphyrium vitiosa lectione deceptum esse crediderim. 26. 27 καθαρευιότητος malim. 27 οἶδεν ὅπως] οἶδα πῶς Plut. p. 962 F, οἶδ' ὅπως scripsi. λύγγας] λύγκας tacite Hercher. 29 τὸ λυγκούριον additum e Plut., ubi τὸ λυγγούριον libri.

149, 19 λέγομεν Mm, λέγωμεν Plut. p. 963 B.

150, 7 μὴ ἐντετύχηκά] μὴν ἐντετύχηκᾶς idem p. 963 D. 9 τὰ τῶν Ma, τῶν Mb, τὸ τῶν Plut. 18 αὐτοῖς vulgo.

23. 24 συντρόφους additum e Plut. p. 963 F. 25 φιλονικεῖν Ma.

151, 2 οἰκείους — νομίζομεν secluserim. καὶ μέντοι] καὶ μέντοι καὶ scripsi. 3 καὶ πρὸς] καὶ τῆς πρὸς scripsi. 5 τότε] τοὺς scripsi. 6 αὐτοῖς Mm. 8 δὲ καὶ] δέ scripsi. 13 γένους ταύτου malim. 14 ἀνθρώπους οἰκείους ἀλλήλοις Fogerolles. 15 αἴτε] αἴ γε tacite Hercher. 17 τούτου] τούτων Valent. vel potius Felicianus. 23 καὶ τὰς ψυχὰς οὕτω] οὕτω καὶ τὰς ψυχὰς R. 31 τροφαὶ πᾶσαι] τροφαὶ R.

152, 3 καὶ τὴν] καὶ scripsi. 5 τῆς ἀδικίας spuria arbitrator. 15 οὐκ addidit Fogerolles. 18 ὅτι et 19 καὶ τὰ ἄδικα delenda videntur. 20 γὰρ deleverim. 24 παρατείνων? 26 ἐπαυξεῖ A.

153, 1. 2 ὅσω μείζων ἢ οἰκείωσις πρὸς τὸ γένος τὸ τῶν ζώων, τοσοῦτω ci. R. verba τὸ τῶν ζώων et 2. 3 καὶ τὸ οἰκείον spuria esse suspicor. 4 οὗτος καὶ τὸν ἄνθρωπον (aut τὸ δμόφυλον) ὅτι ζῶον R, οὗτος καὶ τὸ ὅ τι ζῶον Abreschius, ego οὗτος καὶ πᾶν ὅ τι ζῶον malim. 6 ἀπορίψαι Mm. 17 ταύτη Mm et Meerm. 25 εἶναι om. Ma.

154, 8 προπίπτει] προσπίπτει Fogerolles. 10 αὖξει] αὖξεται scripsi. 13 τῶν πρώτων] τῶν ἄ scripsi. 14 ἢ ἐκκειμένων corrupta. 16 καὶ ἡ χρεία?

155, 4 θεῖον καὶ] θεῖον scripsi. 15 καὶ πάντα malim. 16 σπᾶνει ὑπάρχων? 21 κόρον] πόρον R. εἴκει δὲ malim. 22 αὐτοῦ A. 23 δικάζειν] δεκάζειν Fogerolles. 24 αὐτῇ] αὐτῆς scripsi. 30 τὰ ὑπερκειμένα ci. Valent. 32 αἰρετόν] αἰρετέον R.

- 156, 4 ἦ Mm. 7 καὶ αἶ] αἶ Plut. mor. p. 160 B.
 12 ἀπορία τῶν κακῶν] ἀπειρία τῶν καλῶν idem p. 160 C.
 13 ὑπὲρ τὸν ἀναγκαῖον Mm. 26 αὐτὸν Mm.
 157, 3 αὐτοῖς A. 6 δύο] δ' R. 24 κибδῆλου Vi-
 ctorius.
 158, 4 ἐσθλοῖσι Mm. 11 μήπω] μήτε R. γεωργίαν]
 γεωργικὴν scripsi, γεωργίας R. 14 δέ τι] δὲ τῆ R.
 19 γὰρ τὴν τῆς] γὰρ τῆς Ma. 22 τῆς ἰκανῆς emblemata esse
 suspicor. 25 τοσαύτη Ma, τοσαύτης Mb.
 159, 3 προσπεριεβάλλοντο] προσπεριεβάλλοντο scripsi.
 5. 6 ἐτιθάσσευσαν A. 6 ἐν deleverim. 9 ἐπειδὴ γὰρ C.
 Müller fragm. hist. vol. 2 p. 234. 10 περὶ τὸ? 11 οἱ δὲ
 περὶ? 12 verba κατὰ μικρὸν οὕτω post δοκούντων (14)
 transponenda suspicor. 13 αἶ τι τῶν R. 17 παλαιτά-
 των Ma. 21 διὸ καὶ Abresch. 25 διὸ δὴ] ὃ δὴ R.
 160, 4 δεόμενος] δεησομένοις Plut. vit. Lycurgi c. 8.
 8 ἦ additum e Plut. 11 χρυσοῦ καὶ ἀργύρου] χρυσοῦν καὶ
 ἀργυροῦν Plut. c. 9. 12 σιδήρω] σιδηρῶ idem. τοῦτο]
 τούτῳ idem. 15 γευστοῦ ἀγαγόντος] ζεύγους ἄγοντος
 idem. οὐ Mm. 18 μήτε κρύψαι Ma. 24 προῖσθαι
 Mm. 27 ἑταίρων] ἑταιρῶν Plut. 30 μίγμα A.
 161, 3 αὐτῆ Mm, αὐτὴν malim. 9 ὃ additum e Plut.
 25 ἀδηφαγία Mm. 25. 26 πενομένουσ] πιανομένουσ Plut.
 27 ἀνιέμενα] ἀνειμένα idem. 29. 30 νοσηλείας καθεζομέ-
 νης] νοσηλείας καθημερινῆς idem.
 162, 2 ὄψιος] ὄψις idem. 3 ὄλης] πολλῆς idem.
 5 σώζεσθαι idem. 8. 9 συμπεπληρωμένουσ] πεπληρωμέ-
 νουσ idem. 11 ἀπομαλακίζόμενον idem. 14 λάμβδα]
 λάβδα scripsi. 15 συνεθίζοντα Valent. 16 βραχεῖς] βρα-
 χεῖ Plut. Lycurg. c. 12. 19 ἡμιμναῖα Hercher. 20 τι καὶ]
 τι Plut. 24 παιδείας] παιδευτάς idem. 25 ἠθίζοντο] εἰ-
 θίζοντο idem.
 163, 3 ὀρθρου] ὀρθοῦ R. 6 μῆλον] δῆλον Victorius.
 12 πόλεων ὧν καὶ] πόλεων καὶ tacite Valent. 30 τῶν
 ζῶων om. Ma.
 164, 2 ἐξηγεῖσθαι] ἐξηγεῖται Fogerolles. 11 ἀγνεύσαν-
 τας Mm. 14 τόπους Ma, πόρους Victorius. 15 ἐπέδοσαν
 Abreschius. 16 καὶ θεραπεία? 22 βίον falsum videtur.

23 καὶ κατὰ στολήν Toupius opusc. vol. 3 p. 286. 28 ἄλλωντων Mm, ἄλλων τῶ tacite Hercher.

165, 9 αἰ addidi. 16 ἄρτους Mm, ἄρτοις Victorius. 25 οὔτος A. 26 τόπος] πόρος scripsi. 28 μὴ om. Mb. 29 καθάπαξ] καὶ καθάπαξ Ma, cf. Boisson. in Pachym. p. 7.

166, 5 ἀπεικασμὸν ἐξείη verba corrupta. 6 φέροντα Ma, ubi γρ. νευ m. sec. supra scriptum. 7 καὶ τῆς] τῆς R. 8 προάγουσα] προάγουσαι R. 16 ὁ δὲ τρόπος οὔτος· ὁπότε? 17. 18 προλαμβάνοντες? 22 πάντων ἀφροδισίων] πάντων Hercher. 28 πλεονάζον] πλεονάζοντι Valentinus. 29 ὀπεδίκων] σπαδίκων Salmasius. 30 βαῖς Hercher cum aliis.

167, 2 περιπάτοις ἢ ἐώραις] περιάπτοις μῆτ' ἐπωδαῖς scripsi. 4 ἐνεδέχοντο] ἀνεδέχοντο R. 6 ἀγιστεῖαν Mm. 7 καθ' ἣν ἢ τρεῖς] ἢ om. Ma, ἢ τρεῖς om. Lips., καθ' ἐκάστην ci. R. 13 καταγινόμενοι Ma.

168, 9 πω οὐ] πον Eusebius PE. III p. 93 D. ἀνθρώπου] ἀνθρώπους idem. 10 ἀνθρώπου] ἀνθρώπων idem. 21 βουσειρίτην] βουσειρίτην idem p. 94 A. 21 ἄλλο Λυκοπολίτην] καὶ ἄλλο (vel ἄλλο δὲ) Κυνοπολίτην Eus., unde ἄλλο δὲ Κυνοπολίτην καὶ ἄλλο Λυκοπολίτην scripserim. 24 δὲ additum ex Eus. σέβοντες] σέβονται Eus., qui τὰ κάλλιστα τῶν στοιχείων praebet. 29 ἀνεστῶς] ἐνεστῶς codex Meerm., ἐστῶς Eus. p. 94 B. 30 πατρία] πατρίῳ Eus. τῶν Αἰγυπτίων deleverim. ἐγείρη codex Lips. cum aliquot Eusebii libris. 31 σέβοντες] σέβονται Eus. τὰ μέτοχα delet Hercher. πλειόνων] πλέον vel πλεῖον Eus., delet Hercher. 32 ὡς] τὰ ὡς Eus.

169, 1 ἔτι] ἐπεὶ idem. 2 σέβουσι] σέβονται Hercher. 4 ὁ δὴ] ὁ δὲ Eus. φάγοιεν τὰ δὴ καὶ] φάγοι ἂν τὰ ἴδια Eus. 5 παρεσκευάσται] παρεσκευασμένα idem. 17 ναοὺς οἰκεῖν Toupius opusc. vol. 3 p. 220. μὲν addit Eus. p. 94 C. 22 ante verba ὡς ἥλιος quaedam excidisse videntur, cf. Horap. hieroglyph. 1, 10. 23 εἰκοσιοκτὼ σεληνιακῆν] εἰκοσιοκτὼ om. Euseb. 26 ὥσπερ] ὡς idem.

170, 1 προγέγονε] προσγέγονε Felicianus. 2 τοῦ σέβουσθαι? 16 τῶν deleverim. 18 ἐρμήνευσεν] ἡρμήνευσεν tacite Hercher. Εὐφραντος] Ἐκφραντος Fabricius. 26 οὐ-

δένα addidit Porsonus in Toupii opusc. vol. 4 p. 464. 27 οὐ-
θὲν Ma. 28 τὸν ἐμὸν βίον?

171, 2 ὕβρισαν Fogerolles. 18 τῶν πρὸς? 22 τοῖς
πάθει μὴ] τὸ μὴ τοῖς πάθειν Iosephus de bello Iud. II, 8,
2 et Euseb. PE. IX p. 404 D.

172, 3 δὲ additum ex iisdem. 4 ἀλειφῆ] ἀλειφθῆ Eus.,
ἀλιφῆ Ios. 6 οἱ additum ex Ios. 7 ἀδιαίρετοι] αἵρετοὶ
idem. 9 μετοικοῦσι] κατοικοῦσι idem. 10 αἵρεσιώταις]
αἵρετισταῖς Ios. et Euseb. 10 παρ' ἀλλήλοισι] παρ' αὐ-
τοῖς Ios. 11 ἴσασιν ὥσπερ] εἰσάσιν ὡς Ios., εἰσάσιν ὡς
πρὸς Eus. 16 ἑαυτῶ] ἑαυτοῦ Iosephus et Eusebii libri ali-
quot. 17 καὶ additum ex Ios. et Eus. 19 θέλωσιν] ἐθε-
λήσωσι Ios., ἐθέλωσι Eus. 23 ἴεναι (ἰέναι Mm) ἀφιένται]
διαφιένται Ios., ἀφεῖνται Eus. 25. 26 σκέπασι λινοῖς] σκε-
πάσμασι λινοῖς Ios., σκεπάσμασιν Eus.

173, 2 τινι] τινα Ios. et Eus. 3 ἀριστοποιησαμένοις]
ἀριστοποιησάμενος iidem. 6 πίνουσι] δειπνοῦσι iidem.
8 αὐτοῖσι] αὐτοῖς iidem. 9 οὐ] οὔτε Eus. 14 τοῖς δὲ ζη-
λοῦσι] τῶ δὲ ζηλοῦντι Ios. 18 πρόσσειν] πρόσσεισι μὲν
Ios. et Eus. 19 καθαρωτέρων Ios. 22 κομίζεται] δοκι-
μάζεται Ios. et Eus. 26 διαφυλάξιν] φυλάξειν iidem.
28 συναγωνίζεσθαι] συναγωνιῆσθαι Ios., συναδικεῖσθαι
Eus. 30 τισι] τινι Ios. et Eus. 32 μὴ] μὴδὲ iidem.
πλέονι] πλείονι Ios. et aliquot Eusebii libri.

174, 4 ἐταίροις] ἐτέροις Ios. et Eus. 13 ποιηφαγοῦν-
τες Ma. 15 ἔλαβον] ἀνέλαβον Ios. et Eus. 21 αὐταῖς]
αὐγαῖς Eus. τοὺς θεοῦς] τοῦ θεοῦ Ios. et Eus. μὲν] δ'
Eus. 23 ἐν τῇ idem. 24 εἰς τοὺς ὕμνους] εἰς ὕμνους
idem. 28 ἴν' et 29 τι addita ex eodem.

175, 1 δακρῦσαι A. 11 δὲ] δὴ Eus. 12 τὴν agnoscit
Eus., om. Cyrillus c. Iul. V p. 180 B. 16 μέντοι] δὲ Cyr., δὲ
εἰ Eus., δὲ εἴ ποτε Ios. de bello Iud. II, 8, 12. 21 ἀπη-
γορεύετο] ἀπηγόρευτο Hercher. 28 πολύτοκα καὶ] καὶ
delevi.

176, 4 πληθυνόντων] πληθυνόντων tacite Hercher.
13 δὲ καὶ κυπρίων Mm. 18 κεκωλύσθαι A. 26 καὶ om.
Ma. 29 διαλείποντος] διαλιπόντος scripsi. 30 ὅστις] ὅτι
Hercher.

177, 3 οὐκ] οὕτω δὴ C. Müller fragm. hist. vol. 3 p. 10.
 7 φάγωσιν] φάγωσ' Porsonus in Toupii opusc. vol. 4 p. 471.
 8 αὐτῶν A. τὼ πόδε probabilliter R. 9 εἴτ' ἔλαβον]
 ἔλαβον Scaliger. σακκίον] σακίον Porsonus in Dobr. Ari-
 stoph. p. 115. 10 αὐτοὶ] αὐτοὺς Toupius opusc. vol. 2
 p. 149. 11 τεταπεινωῖσθαι Heringa. 19 Σύμβουλος]
 Εὐβουλος Hieronym. adv. Rufin. 2, 14. ὁ τὴν περὶ τοῦ ma-
 lim. 21 οὐτ' ἔμψυχον ἐσθίουσιν Ma. 25. 26 δόγμα ἐστὶ
 τῶν πρώτων Hercher, an δόγμα πάντων ἐστὶ τὸ πρῶτον?
 26. 27 τὴν μετεμψύχωσιν εἶναι· ὁ καὶ εἶναι· ὁ καὶ ἐμφαι-
 νειν Mm. 31 ὑάλνας] λεάλνας Felicianus. 32 post πα-
 τέρων nonnulla excidisse vidit Hercher.

178, 1 καὶ ἱέρακες οὗτοι] οὗτοι καὶ ἱέρακες Ma. 4 βο-
 ρὰν Ma. 9 σκορπίους οὐρσοὺς τε Felicianus. 12 ταῦρον
 ci. Valent. 13 Φερεφάττης] Φερεφάττης tacite Her-
 cher. 23 οὐ στελέχους] τό τε λεχοῦς Abreschius, ὅ τε λε-
 χοῦς Cobetus V. L. p. 227. ἀψάμενος Cobetus. 24 ὡς]
 καὶ idem. τὸ in ὁ mutat idem. Θνησιδίω] Θνησιδίω
 Boissonadius in Herod. epim. p. 120. 28 φάμεν] ἔφαμεν
 scripsi. 30 ποιεῖται] ποιῆται Ma. 31. 32 παραίνεσιν
 Valent.

179, 1 ἐν deleverim. 9 γε καὶ] τε καὶ Hercher. 13 οἱ
 Ἕλληνες? 20 Δαμάδαμιν] Δάμαλιν Ma, Δάνδαμιν alii
 scriptores. 24 γένους αὐτῶν] αὐτοῦ γένους Hercher.
 28 et 30 σάγγην Ma.

180, 2 ἐπιλείπη] ἐπιλίπη scripsi. θίγειν A. 3 ἴσον
 Ma. καὶ om. Mb. 5 εὐσεβοῦντες? sed fortasse καθο-
 ρῶνται (6) vitiosum est. 7 τὸ πλεῖστον malim. 11 τοῦτο
 συμβῆ] συμβῆ τοῦτο Ma. 14 ἐγγράφεσθαι ἄρχεσθαι] ἄρ-
 χεσθαι deleuit Valent. 16 καὶ deleverim. ἐξίστανται]
 ἐξίσταται R. τε addidi. 20 αὐτὸν vulgo. 30 ὑποση-
 μαλνουντι] ὑπὸ σημαλνουντι Abreschius. 32 διακωδωνλίζειν]
 διακωδωνλίζει R.

181, 1 τρούβλιον A. 2 τρέφοντες] τρέφουσιν R. 3 τὸ
 λάχανον] λάχανον Hercher. 9 χώραν ἦ] χώραν Ma.
 26 εἰς μὴ μηκίστας tacite Hercher duce Feliciano. 27 δια-
 μένοντας Hercher. 32 οὐτε] οὐδὲ scripsi.

182, 6 et 7 αὐτοῦ tacite Hercher. 13 τηροῦντας] τη-

ρούσας scripsi. 17 τῶν μὲν χυδαίων] τῷ μὲν χυδαίῳ Valent. 20 μὲν] μὴ scripsi. 23 προστατρείας Mm. 24 ἐπεὶ δ'] ἐπεὶ Hercher. ἑτέραις Mm. 29 τὸ ἐπὶ τῆς] τὸ τῆς Ma.

183, 5 τινῶν] πίνειν Hercher. 7 πιστέον Mm. 8 τε deleverim. εὐσεβῆ malim. 9 μέρος τινός] μέρος τινὲς Valentinus duce Feliciano. 11 οὓς τοὺς Mm et Meerm. 18 ἑκατονποτολιέθρου Mm. 19 προλείπων A. 20 δορός] δοκός scripsi. 22 κόλλη om. A. κρηθεῖς' A. 24 τείνων malim. 26 καὶ μὴ] καὶ Rhoer. 28 ὀριοδᾶδας] ὀρειῶ δᾶδας scripsi. 31 πάνλευκα] πάλλευκα Ma. 32 νεκροθήκη Ma.

184, 3 τὴν addidit Hercher. 4 et 25 μίξιν vulgo. 6 τῇ φύσει delet Hercher. τῆς additum e Lips. 10 γενόμενον post νεκρὸν (11) collocat Hercher. 12 τοῦ addidit idem. 18. 19 ἡ δὲ — φύσιν spuria videntur. 22 συμπλοκῇ καὶ] καὶ delevit Valent. 24 τὴν deleverim. 27 συνίστανται] συνίσταται tacite Hercher.

185, 3 ἀεννάον A. 4 πόμα] πῶμα tacite Hercher. διάφορον] ἀδιάφορον Abreschius et R. 8 μίξις vulgo. 11 τῇ φύσει ἡμῶν Valent., τῇ ψυχῇ ἡμῶν R. 12 ἐνσωματῶνται] ἐνσωματῶται scripsi. γεννώμενος Ma. 13 μαιίνει τῇ] μαιίνεται scripsi. τῆς πρὸς τὰ σώματα] τῇ πρὸς τὸ σῶμα R. 14 καταλείπη] καταλίπη Ma. 17 πῶς καὶ A. 19 ἐπισπᾶν malim. 25 ἀναμιγνύηται tacite Hercher, vide potius Meinek. vind. Strab. p. 194 sq. 27 πάντων ὁ] ὁ πάντων R. 30 τὸ] τοῦ Gataker. ἐκτικῶς Mm.

186, 3 καὶ κατὰ] καὶ delevi. 5 καὶ ψυχῆς] ψυχῆς scripsi. 8 αἰώνιον] αἰώνιον Mb. 10 ἀπὸ τῆς] τῆς Hercher. 16 δέ τις] δὲ τίς tacite idem. 17 τὴν om. Ma. 18 πρὸς νοοῦν Victorius, πρὸς τὸ νοοῦν R. 19 τὸ ἴμ. Ma. 21 μαγνήτι Mm. 25 ὦμεν] ἡμεν scripsi. 28 πόσῳ] τόσῳ R. 31 προθέσει] προσέσει scripsi, προσθέσει R.

187, 1 προστεθείσης] προστιθείσης R. 3 εὐπορον ἦν] ἦν scripsi. ἴν' ἂν τις] ἵνα τις Cobetus V. L. p. 359. 11 χρῆ? 17 τὸ ἀναγκαῖον deleverim. 25 ἀνημερότητος Valent., ἀγριότητος R. 26 καὶ Βέβρονες et καὶ Βέβρινες v. l. apud Eus. PE. I p. 11 D. 29 Τηβαρηνοὶ] Τιβαρηνοὶ codex Meerm. et Eusebius.

188, 10. 11 *Δημόκριτος* ci. R. 20 καρπούς Mm.

189, 14 καρπῶν] καρπῶν καὶ Meursius. πελάνοϋς
ἐπαιτίου] πελάνοϋς ἐπετείου Felicianus.

III. EPISTOLA AD MARCELLAM.

Libellum raro a scriptoribus commemoratum primum protulit Angelus Maius Mediolani a. 1816, paucis annis post repetiit Io. Conradus Orellius in opusc. sent. et mor. tom. 1 (Lips. 1819) p. 282—314, tertium ipse Maius in class. auct. tom. 4 Rom. 1831 typis describendum curavit p. 356—401. Codicem unum habemus Ambrosianum, cuius lectiones e Maii editionibus excerptas subicio, ita tamen ut accentuum errores et similia vitia, quibus utraque Maii editio scatet, plerumque silentio transeam.

Pag. 193, 3 ἦβᾶν delendum suspicor. 7 τοὺς addidit Creuzer opusc. III, 2 p. 157. 13 ἀποκλίνοντα] ἀποκλίνοντι M (i. e. Maius), ἀποκλίναντι ego. 15 προστατεῖν] παραστατεῖν scripsi. 18 εὐποιεῖν vulgo. 23 οὐδένα] οὐδενὸς scripsi. 25 ἔκρινα?

194, 13 ἄλλως] ἄλλους scripsi. 25 τε addidi. 27 ἀκρινέστερος] ἀκριβέστερος M. an εὐκρινέστερος legendum? 30 προτιμώσῃ] in margine codicis scribitur ἀγαπώσῃ. 32 ὑπομιμνήσκων] ὑπομιμνήσκον scripsi.

195, 1 ἐπιπλέον vulgo (sicut 199, 12 μεθήμερον et alibi similia, quae omittam). 2 ἐνῆν] ἂν ἦν scripsi. 3 ἀπαρρῦεσθαι vulgo. 4 αὐτῆς] ἂν τῆς scripsi. 6 παρέχεσθαι] πορίζεσθαι scripserim (cf. p. 197, 13). nec δι' ἔξουσίας sanum videtur. 17 δύναμαι] δύναμαι scripsi. 20 ἐπισκέπτειν] ἐπισκῆπτειν Iacobsius in Philostr. p. 675. 20—22 οἰκειότερον — σεαυτῆ] τοῦ σεαυτῆς, οἰκειότερον δ' εἶπομ' ἂν τοῦ ἐν σεαυτῆ scripserim. 23 καταλειπομένη ci. M.

196, 1 μήτε vulgo. 2 παρ' ἡμῶν? 2. 3 ἐκκροῦσα] ἐκκροῦσαι M. 6 ὄντων] ὄντως scripsi. 7. 8 συγκυρήσασιν] συγκυρήμασιν scripsi. 21 οὐ] οὐ Caspar Orellius, quod in altera editione tacite adoptavit M. 23—25 verba luxata.

197, 2 τὸ M, τὰ codex habere videtur. 8 συντελεῖν]

συντελοῦσι scripsi. 9 τὸν δι' αὐτῶν δεσμὸν? 15 λύ-
σεως] ἀλύσεως M, ἀλύσεως ego. 19 χαλώμενον malim.

198, 2 μεμνήσθαι] μεμνήσθαι scripsi. 3 ἐτελέσθης]
ἐτελέσθης M. 6 καὶ ἀξιόπιστος? 10 ὑποπιπτόν] ὑπό-
πιπτος Schaefer. 16 ἄγοντα] ἄγον Iacobsius. 18 αὐ-
τοῖς] αὐτῆς Stob. flor. 1, 28. 20 παλάξει] ἐν ἀπαλλάξει
Iohannes Dam. in Stob. flor. vol. 4 p. 202 ed. Mein. ante πα-
λάξει spatium esse in codice annotavit M. 25 οὐδὲ] οὐ-
δὲν scripsi. 32 ἀπολλύμενον] τὸ ἀπολλύμενον scripsi.

199, 9 ὀνήσω] ὀνήσω scripsi, sed fortasse ὀνήσο praefe-
rendum est, cf. Lob. in Phryn. p. 13. 11 καὶ ἀπόντος?
16 κατακροματισθέντα codex, ut videtur. 19 δι' ἀρθροῦν]
διαρθροῦν Orellius. 22 μνημονεύεις] μνημονεύεις Iacob-
sius. 22. 23 διαρθροῖς θ' ἅμα idem. 26 δ' αὐτῶν] δ'
αὐ τοῦ scripsi. 28 πάντας] πάντως Iacobsius.

200, 3 ante θεός in codice unius vocabuli spatium est.
4 ἄλλως] ἄλλος scripsi. 5 ὁ addidi. 7 ὁ addidit Iacobsius
lect. Stob. p. 88. 16 εὐενταῖον] εὐνταῖον M, εὐντέον Schae-
fer.

18 εὐχόμεθα] εὐχόμεθα scripsi. 19 πόνος cod. 21 ὁ
μῆ] ἃ μῆ scripsi. 22 δεηθείσῃ] δεηθήσῃ M. 23 δέη εἰς]
δεηθῆς scripsi. 24 σὺ ἀσκουμένη] σοι ἀσκουμένη scripsi.
παρεκάλει cod., ut videtur. 25 καὶ deleverim. 26 οὐδὲ] οὐ
δεῖ scripsi. 28 ἐκφαίνειε] ἐκφαίνῃ Iacobsius.

201, 1 διέψευσθαι] διέψευσται Orellius. 6 καὶ ἄν] κἂν
scripsi. 7 δοξάζεται cod. 12 σχῆμα] σῶμα scripsi.
13. 14 ἐπαναστρέφει? 14 θεοφιλῆ cod. 16 πράξις
cod. 17 λίθον, cuius loco in codice spatium relictum est,
supplevit Orellius, cf. Stob. flor. 34, 11 et al. 20 λόγων]
λόγοι Iacobsius. 21 καὶ φιλοσώματος deleverim. 22 ὁ
δὲ φιλοσώματος supplevi e Demophili sent. 44 in Orellii opusc.
1 p. 42. 27. 28 πάντα φιλήδονον Demophilus, quod verum
videtur. 30 θεὸν] θεοῦ scripsi. γὰρ] γὰρ περὶ scripsi.

202, 1. 2 αὐ τὲ τινα] αὐτόν τινα Iacobsius. 2 προση-
κει malim. 11 πάντα codex habere videtur, πάντη M, πάν-
τως Iacobsius. 14 ὁμοιώσεις cod. 21 τοῦ θείου] θείου
τοῦ scripsi. 21. 22 παντός] πάντως scripsi.

203, 4 τε] τῆς scripsi. 5 εὐσεβῆ] ἀσεβῆ scripsi.

11 ἄξιον] ἀνάξιον scripsi. 13 ἦ addidi. 14 καὶ] κατὰ
Lobeckius Aglaoph. p. 625. 15 εὐαγεστάτης malim.
20 κρείττονα] κρείττων scripsi, quamquam κρείττονα etiam
Hierocles p. 24 ed. Gaisf. 26 τυφλώσεις] τυφλώσεις
scripsi. 27 οὐδὲ] σὺ δὲ scripsi. 28 οὐ addidi. 31 τοῦ-
τους] τοῦτον M.

204, 2 διαρκῶς (pro καλῶς) Hierocles p. 24 ed. Gaisf. et
Demophil. sent. 10. ἡδρασμένον cod. 3 συνάπτεται]
συνάπτει Hierocles p. 25 et Demophil. sent. 10. 4 θνηπό-
λια ed. M, θνηπολλία Demophilus, θνηπολλίαι Hierocles.
6 εἰκίλασιν] ἀκολασιῶν scripsi. 13. 14 παρέστη μὲν] παρέ-
στηκεν Flor. Monac. p. 267, 12 ed. Meinek. 17 διαλέγεται
cod. 23 ἐνοικεῖν] ἐν σοὶ οἰκεῖν scripsi. 25 πράξη] πρά-
ξει tacite M in edit. alt. 29 ἡρνεῖσθαι] ἡρνησθαι Boisso-
nadius.

205, 5 ἐν τοῖς? 11 καὶ εἰσὶ] εἰσὶ scripsi. 17 αὐτοὺς]
αὐτοὶ scripsi. 18 φεύγειν] φυγεῖν scripsi. 24 ζῆν ad-
didi ex Orellii coniectura. 29 ητιον corruptum, expectēs
ποθεῖ.

206, 10 σπουδάσαντα] πιστεύσαντα scripsi. 26 πε-
πραμμένος] πεπραγμένων M. videtur aliud quid latere.
28 ἀγαφιλοσοματία] ἄγαν φιλοσοματία Caspar Orellius.
31 ὑποτέτακται malim. 32 ἀλλοίως] ἄλλοιως scripsi.

207, 6 τούτων] τοῦτον nescio quis. 6. 7 ὑπεράνω ἀν-
θρώπῳ] ἀνθρώπῳ delevi. 9 κρείττον] κρείττων tacite
Orellius. 12 τετυμένον] τετυπωμένον M. 14 οὐ] νοῦ
scripsi. 20 αὐτῇ Iacobs. ἐξελλίτων] ἐξελλίτειν idem.
25 ορμουμένη] ὀρμουμένη scripsi. 29 verba ἀληθῶς φιλό-
σοφος emblemata sapiunt: ferri poterunt post οὖν (31) inserta.

208, 1 πλούτου] πλοῦτος Caspar Orellius. 2. 3 scripse-
rim πλοῦτός ἐστιν οὐδέν. σπάνιόν γε κτέ. 4 καὶ πλού-
σιον] πλούσιον καὶ M, qui πένητα post δόξας addendum esse
coniecit. 7 νόσου addito spatium in codice relictum ex-
plevit M. 13 εὐσεβείας] εὐσεβειαν scripsi. 14 ἀν παν-
τός] ἅπαντος scripsi. βούλημα corruptum. 16 θεὸν]
φόβον Iacobsius. 17 τοῦτον] τὸν πλοῦτον Orellius, πλοῦ-
τον M in alt. edit. 18 πολλοὶ τούτου τυχόντες Orellius.
23 λαμβάνονται] an ὑπολαμβάνουσιν? 24 ἀλλὰ πῶς] ἀλλ'

ὅπως scripsi. 28 ἀπορρίψαντες malim. 32 περιποι-
εῖσθαι?

209, 2 αὐτὸν] αὐτὴν M, αὐτῇ Orellius. 5 θρηνώδους]
θηριώδους scripsi. 7 ἀφυσιολόγητον nescio utrum spu-
rium sit an vitiosum. 8 πινῆν codex, ut videtur. 13 δὲ]
μὲν Iacobsius. 20 φέρειν] φεύγειν scripsi. ἀνώνητον
codex, ut videtur. 21 κενოდόξων] κενῶν δοξῶν scripsi.
22 καὶ ἔντονος ἐπιθυμία? 25 ἢ addidi. θεραπεύειν]
θεραπεύει M. 27 τὰ τούτοις προσόμοια? 30 φυλάσσης
cod. 30. 31 κυφορομένων] κυφορομένοις scripsi.

210, 2 τριτωθέντα] τριχωθέντα scripsi. quae praecedunt
non expedio. 4 παρείση corruptum. 12. 13 σπουδάξεται
πονήσας] σπουδάσεται πονῆσαι scripsi. 19 verba τὸ δεδε-
μένον ἐν φύσει spuria esse suspicor. 22. 23 χρήσαισι] χρή-
σεσι tacite Orellius. 26 ἄρξεν] ἄρξην scripsi. 31 ἠιθέου
cod. 32 μιὰ?

211, 2 ad μέρη, ut Maius ait, in margine scriptum videtur
ἔναρα: quod in σιναρά mutandum esse coniecit Iacobsius.
σωτηρίας] σωτηρία scripsi. 3 τοῦ — σωτηρία addidi.
11 κολάζης] κολάσης scripsi. 14 τὰ γὰρ] τὰ scripsi.
15 τὸ τῆς addidi. 16. 17 κατεκέρασε] κατεσκεύασε scripsi.
17 τοῖς ἀνθρώποις] τοὺς ἀνθρώπους Orellius. 18 δεόμε-
νον] δεομένης scripsi. 19 ἄλλων? post φορτίον nonnulla
excidisse arbitror. 23 ἐπανορθουμένη?

In Iohannis Stob. florilegio sat multi huius epistolae loci
errore constanti non suo tribuuntur auctori, sed Pythagorae:
exempla apposui in Philol. vol. 9 p. 368. Hinc suspicio oritur
epistolam nunc mutilam aliquot fragmentis posse ditari eo-
dem ex fonte petendis. Speciminis loco nonnullas sententias
et paraeneses attulisse sufficiet, quas Pythagoreas esse tradit
Stobaeus, ego Porphyrio deberi crediderim.

ζητεῖν δεῖ καὶ ἄνδρα καὶ τέκνα καὶ φίλους τοὺς κατὰ
τὴν ἀπαλλαγὴν τοῦ βίου παραμενοῦντας (1, 21).

ἰσχύειν τῇ ψυχῇ αἰροῦ μᾶλλον ἢ τῷ σώματι (1, 22. Flor.
Mon. p. 268, 22 ed. Meinek.).

πέπεισο μὴ εἶναι σὸν κτήμα ὅπερ μὴ ἐντὸς διανοίας
ἔχεις (1, 23).

τέκνα μάθε τίπτειν οὐ τὰ γηροβοσκήσουτα τὸ σῶμα, τὰ δὲ τὴν ψυχὴν θρέψοντα τῇ αἰδίῳ τροφῇ (1, 25).

τὰ ἁμαρτήματά σου πειρῶ μὴ λόγοις καλύπτειν, ἀλλὰ θεραπεύειν ἐλέγχους (13, 33).

ῥώμην μεγίστην καὶ πλοῦτον τὴν ἐγκράτειαν κτῆσαι (17, 12).

θέλε μᾶλλον τοὺς συνόντας σοι αἰδεῖσθαι σε ἢ φοβεῖσθαι· αἰδοῖ μὲν γὰρ πρόσεστι σέβας, φόβῳ δὲ μῖσος (48, 20. Flor. Monac. p. 270, 13 ed. Mein.).

Corrigenda haec addo: p. 11, 14 τῶν delendum. 31, 8 leg. ἀρχήν, 56, 32 καὶ τῶν πετεινῶν, 83, 20 ἀφ' Ἐστίας 128, 7 συνηῶσιν αὐτῶν leg.

Scribehām Petropoli.

ΕΚ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ ΙΣΤΟΡΙΑΣ.

THE GREAT BRITISH MUSEUM

THE GREAT BRITISH MUSEUM

THE GREAT BRITISH MUSEUM

THE GREAT BRITISH MUSEUM

Suidas v. Πορφύριος: ἔγραψε βιβλία πάμπλειστα, φιλόσοφά τε καὶ ῥητορικὰ καὶ γραμματικά. — εἰς τὴν Ἰουλιανοῦ τοῦ Χαλδαίου φιλοσόφου ἱστορίαν ἐν βιβλίοις δ. Vbi duorum operum titulos coaluisse 5 vidit Valesius: φιλόσοφον ἱστορίαν correxit Toupius, atque ita codex E. Theodoretus therap. II p. 35, 10: Πλούταρχος δὲ καὶ Ἀέτιος τὰς τῶν φιλοσόφων ἐκπαιδεύουσι δόξας· τὸν αὐτὸν δὲ καὶ ὁ Πορφύριος ἀνεδέξατο πόνον, τὸν ἐκάστου βίον ταῖς δόξαις προσ- 10 τεθεικώς. IV p. 61, 22: εἰ δέ τις οἶεται καμὲ συγκοφαντῆσαι τοὺς ἄνδρας τὴν παμπόλλην αὐτῶν διαφορίαν ἐξελέγχοντα, ἀναγνώτω μὲν Ἀετίου τὴν περὶ ἀρεσκόντων ξύναγωγὴν, ἀναγνώτω δὲ Πλουτάρχου τὴν περὶ τῶν τοῖς φιλοσόφοις δοξάντων ἐπι- 15 τομήν· καὶ Πορφυρίου δὲ ἢ φιλόσοφος ἱστορία πολλὰ τοιαῦτα διδάσκει. V p. 72, 8: ἃ δέ γε ξὺν θεῷ λέξω, ἐκ τῶν Πλουτάρχῳ καὶ Πορφυρίῳ καὶ μέντοι καὶ Ἀετίῳ ξυγγεγραμμένων ἐρῶ. Eunapius vit. sophist. p. 2 sq.: τὴν φιλόσοφον ἱστορίαν καὶ τοὺς τῶν φι- 20 λосоφῶν ἀνδρῶν βίους Πορφύριος καὶ Σωτίων ἀνελέξαντο. ἀλλ' ὁ μὲν Πορφύριος, οὕτω συμβάν, εἰς Πλάτωνα ἐτελεύτα καὶ τοὺς ἐκείνου χρόνους· Σωτίων δὲ καταβάς φαίνεται, καίτοι γε ὁ Πορφύριος ἦν νεώτερος. “Gregor. Abulpharagius in Hist. 25 Dynast. p. 84 Porphyrium nominat Syrum, et inter alia

eius scripta librum historiae philosophorum laudat, cuius tractatus quartus extet Syriace.“ REINESIVS.

BIBLION A.

I. Eusebius chron. p. 139 sive Anecd. Paris. vol. 2 p. 140: τὰ δ' ἀπὸ τῆς Ἰλίου ἀλώσεως μέχρι τῆς 5
πρώτης ὀλυμπιάδος οὐδ' αὐτὰ μὲν ἠξιώθη μνήμης
έντελοῦς· ὅμως δ' ὁ Πορφύριος ἐν τῷ πρώτῳ τῆς
φιλοσόφου ἱστορίας ὡδέ πως ἐπιτέμνεται πρὸς λέξιν.

Πορφυρίου ἀπὸ τοῦ πρώτου λόγου τῆς φιλοσό- 10
φου ἱστορίας.

ἀπὸ τῆς ἀλώσεως Ἰλίου ἐπὶ τὴν τῶν Ἡρακλει-
δῶν εἰς τὴν Πελοπόννησον καθόδου ἔτη πηφισίν
εἶναι ὁ Ἀπολλόδωρος· ἀπὸ δὲ τῆς καθόδου εἰς τὴν
Ἰωνίας κτίσιν ἔτη ξ' ἐντεῦθεν εἰς Λυκούργου ἔτη 15
θ' καὶ ἑκατὸν καὶ πενήκοντα· ἀπὸ δὲ Λυκούργου
εἰς τὴν πρώτην ὀλυμπιάδα ὀκτώ καὶ ἑκατόν. τὰ δὲ
πάντα ἀπὸ τῆς ἀλώσεως Ἰλίου ἐπὶ τὴν πρώτην ὀλυμ-
πιάδα ἔτη ἑπτὰ καὶ ν. Anecd. Paris. vol. 2 p. 188,
28: ἀπὸ δὲ Ἰλίου ἀλώσεως ἐπὶ τὴν πρώτην ὀλυμ-
πιάδα ἔτη ξ καὶ ν· τοῦτο γὰρ καὶ Πορφυρίῳ δοκεῖ. 20
Cf. C. Müller in fragm. hist. Graec. vol. 3 p. 689.

II. Suidas v. Ὀμηρος: καὶ γέγονε δὲ πρὸ τοῦ τε-
θῆναι τὴν πρώτην ὀλυμπιάδα πρὸ ἐνιαυτῶν νξ· 25
Πορφύριος δὲ ἐν τῇ φιλοσόφῳ ἱστορίᾳ πρὸ ρλβ φη-
σίν· ἐτέθη δὲ αὕτη μετὰ τὴν Τροίας ἄλωσιν ἐνιαυ-
τοῖς ὕστερον νξ· τινὲς δὲ μετὰ ρξ ἐνιαυτοῦς τῆς
Ἰλίου ἀλώσεως τετέχθαι ἱστοροῦσιν Ὀμηρον· ὁ δὲ
ῥηθεὶς Πορφύριος μετὰ σοε. 18.

III. Suidas v. *Ἡσίοδος Κυμαῖος*: ἦν δὲ Ὁμήρου κατὰ
 τινας πρεσβύτερος, κατὰ δὲ ἄλλους σύγχρονος. Πορ-
 φύριος καὶ ἄλλοι πλείστοι νεώτερον ἑκατὸν ἑνιαυ-
 τοῖς ὀρίζουσιν, ὡς λβ μόνους ἑνιαυτοὺς συμπροτε-
 5 ρεῖν τῆς πρώτης ὀλυμπιάδος.

IV. Cyrillus c. Iulian. I p. 28 A: Πορφύριος μὲν
 οὖν ὁ πικροὺς ἡμῶν καταχέας λόγους καὶ τῆς Χρι-
 στιανῶν θρησκείας μόνου οὐχὶ κατορχούμενος τοὺς
 ἄνομασμένους σοφοὺς τὸν ἀριθμὸν ὄντας ἑπτὰ τὴν
 10 τοιάνδε κλησιν ἀρπάσαι φησὶν ἐξ αἰτίας τοιαῦσδε.
 γράφει δὲ οὕτως ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ τῆς φιλοσό-
 φου ἱστορίας. “ἐννέα δὲ ὄντων ἑπτὰ κληθῆναι σο-
 φοὺς ἐξ αἰτίας τοιαύτης. ἀλιέως βόλον νεανίσκοις
 ἀποδομένου ἰχθύων συνέβη χρυσοῦν τρίποδα ἐν τῷ
 15 βόλῳ εὐρεθῆναι· τοῦ δὲ ἀλιέως ἰχθύς ἀλλὰ μὴ τρί-
 ποδα πεπρακέναι λέγοντος καὶ τῶν νεανίσκων εἰς
 τὴν αὐτῶν τύχην ἀναφερόντων τὴν εὐρεσιν, ἔδοξε
 τῷ θεῷ τὴν κρίσιν ἐπιτρέψαι. τοῦ δὲ χρήσαντος
 δίδοναι τὸν τρίποδα τῷ σοφῷ, Θάλητι πρώτῳ ὁ
 20 τρίπους προσηνέχθη. ὁ δὲ πρὸς Βίαντα ἀπέπεμψεν,
 ἐκεῖνον φάμενος εἶναι τὸν σοφόν· ὁ δὲ πρὸς ἕτερον
 πέμπει, κάκεινος πρὸς ἄλλον, ἕως εἰς τοὺς ἑπτὰ
 τοῦ τρίποδος ἐκπεριαχθέντος καὶ πάλιν ὑποστρέψαν-
 τος ἐπὶ τὸν πρώτον, ἔδοξεν ἀναθεῖναι τῷ θεῷ· τοῦ-
 25 τον γὰρ εἶναι πάντων τὸν σοφώτατον.”

V. Suidas: Φερεκύδης Ἀθηναῖος, πρεσβύτερος τοῦ
 Συρίου, ὃν λόγος τὰ Ὀρφείως συναγαγεῖν. ἔγραψεν
 Ἀντόχθονας, ἔστι δὲ περὶ τῆς Ἀττικῆς ἀρχαιολογίας,
 ἐν βιβλίῳις δέκα· παραινέσεις δι’ ἐπῶν. Πορφύ-
 30 ριος δὲ τοῦ προτέρου οὐδένα πρεσβύτερον δέχε-

ται, ἀλλ' ἐκεῖνον μόνον ἡγεῖται ἀρχηγὸν συγγρα-
φῆς. Locus num huc referendus sit, non nego posse
dubitari.

VI. Vitam Pythagorae, quam primo φιλοσόφου ἱστο-
ρίας libro inclusam fuisse docet Cyrillus c. Iulian. I 5
p. 19 C et IX p. 300 B, infra exhibebimus p. 14 sqq.

BIBΛION Β.

Diserte laudatum hunc librum nusquam repperimus.

VII. Suidas: Ἐμπεδοκλῆς Μέτωνος· οἱ δὲ Ἄρχι-
νόμου, οἱ δ' Ἐξαινέτου, καὶ ἀδελφὸν ἔσχε Καλλι- 10
κρατίδην. ἠμροάσατο δὲ πρώτου Παρμενίδου, οὔτι-
νος, ὡς φησὶ Πορφύριος ἐν φιλοσόφῳ ἱστορία, ἐγέ-
νετο παιδικά. Vide Karstenium de Emped. p. 48.

VIII. Suidas: Γοργίας Χαρμαντίδου Λεοντίνος,
δήτωρ, μαθητὴς Ἐμπεδοκλέους, διδάσκαλος Πάλου 15
Ἀκραγαντίνου καὶ Περικλέους καὶ Ἴσοκράτους καὶ
Ἀλκιδάμαντος τοῦ Ἐλαΐτου, ὃς αὐτοῦ καὶ τὴν σχολὴν
διεδέξατο· ἀδελφὸς δὲ ἦν τοῦ ἱατροῦ Ἡροδίκου.
Πορφύριος δὲ αὐτὸν ἐπὶ τῆς π Ὀλυμπιάδος τίθησιν·
ἀλλὰ χρὴ νοεῖν πρεσβύτερον αὐτὸν εἶναι. Cf. Frei 20
in Museo Rhen. N. F. VII p. 533.

BIBΛION Γ.

Socrates hist. eccl. 3, 23: Πορφύριος μὲν γὰρ τοῦ
κορυφαιοτάτου τῶν φιλοσόφων Σωκράτους τὸν
βίον διέσυρεν ἐν τῇ γεγραμμένῃ αὐτῷ φιλοσόφῳ 25
ἱστορία καὶ τοιαῦτα περὶ αὐτοῦ γράψας κατέλειπεν

οἷα ἂν μήτε Μέλητος μήτε Ἄνυτος οἱ γραψάμενοι
 Σωκράτην εἰπεῖν ἐπεχείρησαν. Eadem Niceph. Call.
 hist. eccl. 10, 36.

IX. Cyrillus c. Iulian. VI p. 185 B: καὶ ἀπιστήσεις
 5 μὲν ἂν ἴσως ἅπας τις οὖν τοῖς περὶ τούτου (de So-
 crate) λόγοις, οὐ μὴν ἔτι καὶ τοῖς Πορφυρίου γράμ-
 μασιν ἀντερεῖ, ὅς τὸν ἐκάστου τῶν ἀρχαιοτέρων
 ἀπεσημῆνατο βίον· σκοπὸς γὰρ οὗτος γέγονεν αὐτῷ
 καὶ πολλῆς ἠξίωσε τὸ χρῆμα σπουδῆς. ἔφη τοίνυν
 10 ὡδὲ περὶ αὐτοῦ· “λέγει δὲ ὁ Ἀριστόξενος ἀφηγού-
 μενος τὸν βίον τοῦ Σωκράτους ἀκηκοέναι Σπινθά-
 ρου τὰ περὶ αὐτοῦ, ὅς ἦν εἷς τῶν τούτῳ ἐντυχόν-
 των. τοῦτον λέγειν ὅτι οὐ πολλοῖς αὐτὸς γε πιθα-
 νωτέροις ἐντετυχηκῶς εἶη· τοιαύτην εἶναι τὴν τε
 15 φωνὴν καὶ τὸ στόμα καὶ τὸ ἐπιφαινόμενον ἦθος,
 καὶ πρὸς πᾶσι δὲ τοῖς εἰρημένοις τὴν τοῦ εἶδους
 ιδιότητα. γίνεσθαι δέ που τοῦτο ὅτε μὴ ὀργίζοιτο·
 ὅτε δὲ φλεχθεῖη ὑπὸ τοῦ πάθους τούτου, δεινὴν
 εἶναι τὴν ἀσχημοσύνην· οὐδενὸς γὰρ οὔτε ὀνόματος
 20 ἀπέχεσθαι οὔτε πράγματος.” Eadem fere Theodo-
 retus therap. XII p. 174, 23.

X. Cyrillus c. Iulian. VI p. 208 A: γράφει δὲ οὕτω
 περὶ αὐτοῦ (de Socrate) Πορφύριος ἐν τῷ τρίτῳ φιλο-
 σόφων ἱστορίας· “τούτων δὲ οὕτω σαφηνισθέντων
 25 λέγωμεν περὶ τοῦ Σωκράτους τὰ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις
 μνήμης κατηξιωμένα, τὰ μὲν πρὸς ἐπαινον αὐτοῦ
 καὶ φόρον πολλαχῶς ὑπὸ τῶν λογίων ἀνδρῶν μεμυ-
 θευμένα ἐπ’ ὀλίγον φυλοκρινούντες, καταλιπόντες
 δὲ ἀνεξέταστον τὸ εἶτε αὐτὸς εἰργάσατο σὺν τῷ
 30 πατρὶ τὴν λιθοτομικὴν, εἶτε ὁ πατήρ αὐτοῦ μόνος.

οὐδὲν γὰρ ἐνέκοπτεν αὐτῷ τοῦτο πρὸς σοφίαν, πρὸς ὀλίγον γε χρόνον ἐργασθέν. εἰ δὲ δὴ ἐρμογλύφος ἦν, καὶ μᾶλλον· καθάρειος γὰρ ἡ τέχνη καὶ οὐ πρὸς οὐνείδους.“ καὶ μεθ’ ἕτερα· “δημιουργὸν γὰρ γενέσθαι τὸν Σωκράτην πατρῶα τέχνη χρώμενον τῇ 5 λατυπικῇ καὶ Τίμαιος ἐν τῇ ἐννάτῃ λιθουργεῖν φησὶ μεμαθηκέναι Σωκράτην. εἰ δὲ ὁ μὲν διὰ δυσμείνειαν ἀναξιόπιστος, Τίμαιος δὲ διὰ ἡλικίαν, νεώτερος γὰρ ὁ Ἀριστόξενος, Μενεδήμῳ τῷ Πυρραίῳ χρηστέον, Πλάτωνος μὲν γεγονότι μαθητῇ, πρεσβυ- 10 τέρω δὲ γεγονότι Ἀριστοξένου, λέγοντι ἐν τῷ Φιλοκράτους ὅτι οὐκ ἐπαύετο Σωκράτης οὔτε ὑπὲρ τοῦ πατρὸς ὡς λιθουργοῦ λαλῶν οὔτε ὑπὲρ τῆς μητρὸς ὡς μαίας.“ Initium huius loci, λέγωμεν περὶ τοῦ Σωκράτους — οὐ πρὸς οὐνείδους, habet etiam Theo- 15 doretus therap. I p. 8, 11, qui ibidem pergīt p. 8, 22: καὶ τὰ ἐξῆς δὲ τῆς αὐτῆς ἔχεται διανοίας· εἰσάγει γὰρ τινὰς λέγοντας λιθουργικῇ τέχνη τὸν Σωκράτην χρησάμενον. ἀλλ’ ἴσως τὴν μὲν πρώτην ἡλικίαν λιθουργῶν διετέλεσεν, ὕστερον δὲ λόγων ποιη- 20 τικῶν καὶ ῥητορικῶν ἐρασθεὶς παιδείας μετέλαχεν. ἀλλ’ οὐδὲ τοῦτο ἔστιν εἰπεῖν· πᾶν γὰρ τὸ ὑναντίον εἶπεν ὁ Πορφύριος· λέγει δὲ οὕτως· “εἶναι δὲ αὐτὸν πρὸς οὐδὲν μὲν ἀφυῆ, ἀπαίδευτον δὲ περὶ πάντα, ὡς ἀπλῶς εἰπεῖν· σχεδὸν γὰρ οὐδὲ γράμματα πάνυ 25 τι ἐπίστασθαι· ἀλλ’ εἶναι γελοῖον, ὅποτε τι δεοὶ ἢ γράψαι ἢ ἀναγνῶναι, βατταρίζοντα ὥσπερ τὰ παιδία.“

XI. Cyrillus c. Iulian. VI p. 186 C: γέγραφε γὰρ ὡδὲ πάλιν περὶ αὐτοῦ (de Socrate) Πορφύριος· “ἐν 30 δὲ τοῖς περὶ τὸν βίον τὰ μὲν ἄλλα εὐκόλου καὶ μι-

κρᾶς δεόμενον παρασκευῆς εἰς τὰ καθ' ἡμέραν γεγε-
 νῆσθαι· πρὸς δὲ τὴν τῶν ἀφροδισίων χρῆσιν σφο-
 δρότερον μὲν εἶναι, ἀδικίαν δὲ μὴ προσεῖναι· ἢ
 γὰρ ταῖς γαμεταῖς ἢ ταῖς κοιναῖς χρῆσθαι μόναις.
 5 δύο δὲ ἔχειν γυναῖκας ἅμα, Ξανθίππην μὲν πολί-
 τιν καὶ κοινοτέραν πῶς, Μυρτώ δὲ Ἀριστείδου,
 θυγατριδὴν τοῦ Λυσιμάχου. καὶ τὴν μὲν Ξανθίπ-
 πην προσπλακεῖσαν λαβεῖν, ἐξ ἧς αὐτῷ Λαμπροκλῆς
 ἐγένετο, τὴν δὲ Μυρτῶ γάμῳ, ἐξ ἧς Σωφρονίσκος
 10 καὶ Μενέξενος.“ Res easdem perstringit Cyrillus c.
 Iulian. VII p. 226 B, ipsa verba apponit Theodoretus
 therap. XII p. 174, 37, qui extremis verbis Σωφρο-
 νίσκος καὶ Μενέξενος haec subicit: “αὐταὶ δὲ συνά-
 πτουςαι μάχην πρὸς ἀλλήλας, ἐπειδὴ παύσαιντο ἐπὶ
 15 τὸν Σωκράτη ὄρωων διὰ τὸ μηδέποτε αὐτὰς μαχο-
 μένας διακωλύειν, γελᾶν δὲ καὶ ἀλλήλαις καὶ αὐτῷ
 μαχομένας ὀρῶντα. εἶναι δὲ φησὶν αὐτὸν ἐν ταῖς
 ὀμιλίαις αἰνῶς τε φιλαπεχθήμενα καὶ λοῖδορον καὶ
 ὑβριστικόν.“ καὶ ταῦτα δὲ περὶ τοῦ βίου Σωκρά-
 20 τος ὁ Πορφύριος ἔφη. “ἐλέγετο δὲ περὶ αὐτοῦ ὡς
 ἄρα παῖς ὢν οὐκ εὖ βιώσειεν οὐδὲ εὐτάκτως. πρῶ-
 τον μὲν γὰρ φασὶν αὐτὸν τῷ πατρὶ διατελέσαι
 ἀπειθοῦντα, καὶ ὁπότε κελεύσειεν αὐτὸν λαβόντα
 τὰ ὄργανα τὰ περὶ τὴν τέχνην ἀπαντᾶν ὅπουδήποτε,
 25 ὀλιγωρήσαντα τοῦ προστάγματος περιτρέχειν αὐτὸν
 ὅπου δὴ ποτε δόξειεν. ἦδη δὲ περὶ τὰ ἑπτακαίδεκα
 ἔτη προσελθεῖν αὐτῷ Ἀρχέλαον τὸν Ἀναξαγόρου
 μαθητὴν φάσκοντα ἔραστὴν εἶναι· τὸν δὲ Σωκρά-
 την οὐκ ἀπόσασθαι τὴν ἔντευξίν τε καὶ ὀμιλίαν τὴν
 30 πρὸς τὸν Ἀρχέλαον, ἀλλὰ γενέσθαι παρ' αὐτῷ ἔτη
 συχνά, καὶ οὕτως ὑπὸ τοῦ Ἀρχελαίου προτραπῆναι
 ἐπὶ τὰ φιλόσοφα.“ εἶτα μετ' ὀλίγα· “ἦν δὲ καὶ τῶν

ἐπιτιμωμένων καὶ τάδε Σωκράτει ὅτι εἰς τοὺς ὄχλους εἰσῶθειτο καὶ τὰς διατριβὰς ἐποιεῖτο πρὸς ταῖς τραπέζαις καὶ πρὸς τοῖς Ἑρμαῖς.“ Cf. Suidas v. Σωκράτης: Ἀριστόξενος δὲ Ἀρχελάου πρῶτον αὐτὸν διακοῦσαι λέγει· γεγυῖναι δὲ αὐτοῦ καὶ παιδικά, 5 σφοδρότατόν τε περὶ τὰ ἀφροδίσια, ἀλλὰ ἀδικήματος χωρὶς, ὡς Πορφύριος ἐν τῇ φιλοσόφῳ ἱστορίᾳ φησὶν. Theodoretus therap. IV p. 56, 19: καὶ γὰρ τὸν Σωκράτην τὸν Σωφρονίσκου φησὶν ὁ Πορφύριος, εἰς ἀκολασίαν ἤνικα νέος ἦν ἀποκλίναντα, 10 σπουδῇ καὶ διδαχῇ τούτους μὲν ἀφανίσαι τοὺς τύπους, τοὺς δὲ τῆς φιλοσοφίας ἐκμάξασθαι.

XII. Stephanus Byz. p. 193, 17: Γάδρα, πόλις Παλαιστίνης. Πορφύριος τρίτῳ φιλοσόφου ἱστορίας. τὸ ἐθνικὸν Γαδρηνός, ὡς Βόστρα Βοστρηνός 15 καὶ Γαγγρηνός.

BIBLION Δ.

XIII. Cyrillus c. Julian. VI p. 208 D: καίτοι φησὶ καὶ περὶ αὐτοῦ (de Platone) Πορφύριος: “ἐπαιδευθῆ δὲ ὁ Πλάτων παρὰ μὲν Διονυσίῳ γράμματα, παρὰ δε 20 Ἀρίστωνι τῷ Ἀργεῖῳ παλαιστῇ τὰ κατὰ τὴν γυμναστικὴν· φασὶ δὲ καὶ Ἰσθμιά τινες καὶ Πύθια νικῆσαι αὐτόν.”

XIV. Cyrillus c. Julian. I p. 31 A: Πορφύριος δὲ φησὶν ἐν βιβλίῳ τετάρτῳ φιλοσόφου ἱστορίας δοξά- 25 σαι τε τὸν Πλάτωνα καὶ μὴν καὶ φράσαι πάλιν περὶ ἐνὸς θεοῦ, ὄνομα δὲ αὐτῷ μηδὲν ἐφαρμόττειν μηδὲ γνῶσιν ἀνθρωπίνην αὐτὸν καταλαβεῖν, τὰς δὲ λεγομένας προσηγορίας ἀπὸ τῶν ὑστέρων καταχρηστι-

κῶς αὐτοῦ κατηγορεῖν. εἰ δὲ ὅλως ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν
 ὀνομάτων χρῆ τι τολμῆσαι λέγειν περὶ αὐτοῦ, μάλ-
 λον τὴν τοῦ ἐνὸς προσηγορίαν καὶ τὴν τάραθου
 τακτέον ἐπ' αὐτοῦ. τὸ μὲν γὰρ ἐμφαίνει τὴν περὶ
 5 αὐτὸν ἀπλότητα καὶ διὰ τοῦτο αὐτάρκειαν· χρῆζει
 γὰρ οὐδενός, οὐ μερῶν, οὐκ οὐσίας, οὐ δυνάμεων,
 οὐκ ἐνεργειῶν, ἀλλ' ἔστι πάντων τούτων αἴτιος.
 τάραθόν δὲ παρίστησιν ὅτι ἀπ' αὐτοῦ πᾶν ὅ τι περ
 ἀγαθόν ἐστίν, ἀπομιμουμένων κατὰ τὸ δυνατὸν τῶν
 10 ἄλλων τὴν ἐκείνου, εἰ οὕτω χρῆ φάναι, ἰδιότητα
 καὶ δι' αὐτῆς σωζομένων.

XV. Cyrillus c. Iulian. VIII p. 271 A: γράφει τοί-
 νυν Πορφύριος ἐν βιβλίῳ τετάρτῳ φιλοσόφου ἱστο-
 ρίας· ἄκρι γὰρ τῶν τριῶν ὑποστάσεων ἔφη Πλά-
 15 τῶν τὴν τοῦ θεοῦ προελθεῖν οὐσίαν. εἶναι δὲ τὸν
 μὲν ἀνωτάτω θεὸν τάραθόν, μετ' αὐτὸν δὲ καὶ δεύ-
 τερον τὸν δημιουργόν, τρίτον δὲ τὴν τοῦ κόσμου
 ψυχὴν· ἄκρι γὰρ ψυχῆς τὴν θεότητα προελθεῖν
 (eadem repetit I p. 34A), λοιπὸν δὲ τὸ ἄθεον ἀπὸ
 20 τῆς σωματικῆς ἐνῆρχθαι διαφορᾶς. ἀλλ' οἷ γε προει-
 ρημένοι καὶ πρὸς τοῦτο ἀντιλέγουσι, φάσκοντες μὴ
 δεῖν τάραθόν συναριθμεῖν τοῖς ἀπ' αὐτοῦ. ἐξηρη-
 σθαι γὰρ ἀπὸ πάσης κοινωνίας διὰ τὸ εἶναι ἀπλοῦν
 πάντη καὶ ἄδεκτόν τινος συμβάσεως· ἀπὸ δὲ τοῦ
 25 νοῦ, ἀρχὴ γὰρ οὗτος, τὴν τριάδα μίαν σωθῆναι.

XVI. Cyrillus c. Iulian. I p. 34 C: καὶ πάλιν ὁ
 αὐτὸς Πορφύριος περὶ Πλάτωνος· δι' ὃ ἐν ἀπορρή-
 τοις περὶ τούτων ἀνιπτόμενος φησί, περὶ τὸν βασι-
 λέα πάντα ἐστὶ καὶ ἐκείνου ἕνεκα πάντα, καὶ ἐκεῖ-
 30 νον αἴτιον πάντων καλῶν, δεύτερον δὲ περὶ τὰ

δεύτερα καὶ τρίτον περὶ τὰ τρίτα· ὡς γὰρ πάντων μὲν περὶ τοὺς τρεῖς ὄντων θεούς, ἀλλ' ἤδη πρώτως μὲν περὶ τὸν πάντων βασιλέα, δευτέρως δὲ περὶ τὸν ἀπ' ἐκείνου θεόν, καὶ τρίτως περὶ τὸν ἀπὸ τούτου.

XVII. Cyrillus c. Iulian. I p. 32C: φησὶ γὰρ ὁ 5
 Πορφύριος ἐν τετάρτῳ βιβλίῳ φιλοσόφου ἱστορίας
 ὡς εἰπόντος Πλάτωνος περὶ τοῦ ἀγαθοῦ οὕτως·
 ἀπὸ δὲ τούτου τρόπον τινὰ ἀνθρώποις ἀνεπινόητον
 νοῦν γενέσθαι τε ὅλον καὶ καθ' ἑαυτὸν ὑφεστῶτα,
 ἐν ᾧ δὴ τὰ ὄντως ὄντα καὶ ἡ πᾶσα οὐσία τῶν ὄν- 10
 των. ὃ δὴ καὶ πρώτως καλὸν καὶ αὐτοκαλὸν παρ'
 ἑαυτοῦ τῆς καλλουῆς ἔχον τὸ εἶδος. προῆλθε δὲ
 προαιώνιος ἀπ' αἰτίου τοῦ θεοῦ ὠρημημένος, αὐτο-
 γέννητος ὢν καὶ αὐτοπάτωρ· οὐ γὰρ ἐκείνου κινου-
 μένου πρὸς γένεσιν τὴν τούτου ἢ πρόοδος γέγονεν, 15
 ἀλλὰ τούτου παρελθόντος αὐτογόνως ἐκ θεοῦ, παρ-
 ελθόντος δὲ οὐκ ἀπ' ἀρχῆς τινὸς χρονικῆς· οὐπα
 γὰρ χρόνος ἦν. ἀλλ' οὐδὲ χρόνου γενομένου πρὸς
 αὐτὸν ἐστὶ τι ὁ χρόνος· ἄχρονος γὰρ αἰεὶ καὶ μόνος
 αἰώνιος ὁ νοῦς. ὥσπερ δὲ ὁ θεὸς ὁ πρῶτος καὶ μό- 20
 νος αἰεὶ, καὶ ἀπ' αὐτοῦ γένηται τὰ πάντα, τῷ μὴ
 τούτοις συναριθμείσθαι μηδὲ τὴν ἀξίαν συγκατα-
 τάττεσθαι δύναται τῇ ἐκείνου ὑπάρξει, οὕτω καὶ ὁ
 νοῦς αἰώνιος μόνος καὶ ἀχρόνως ὑποστάς, καὶ τὰ
 ἐν χρόνῳ αὐτὸς χρόνος ἐστίν, ἐν ταυτότητι μένων 25
 τῆς ἑαυτοῦ αἰωνίας ὑποστάσεως. Cf. Cyrillus c. Iul.
 I p. 28 D: γεγράφασι δὲ περὶ τούτων (de philosophis
 dei naturam definientibus) Πλούταρχός τε καὶ ἕτεροι
 τῶν παρ' αὐτοῖς λογάδων, καὶ ὁ θρασυὺς καθ' ἡμῶν
 Πορφύριος.

XVIII. Iohannes Malal. chronogr. p. 56, 11: τὸν δὲ Πλούταρχον τὸν Χερωνήσιον (immo τὸν Χαιρωνέα) Πορφύριος ἐν τῇ φιλοσόφῳ αὐτοῦ χρονογραφίᾳ ἐδόξασε. Cf. Wyttenbach. in Plut. vol. 1 praef. p. 45.

5 XIX. Tzetzes Chil. 11, 532:

δευτέρως δὲ ἐγκύκλια μαθήματα καλοῦνται
ὁ κύκλος, τὸ συμπέρασμα πάντων τῶν μαθημάτων,
γραμματικῆς, ῥητορικῆς, αὐτῆς φιλοσοφίας,
καὶ τῶν τεσσάρων δὲ τεχνῶν τῶν ὑπ' αὐτὴν κει-
μένων,

10 τῆς ἀριθμούσης, μουσικῆς καὶ τῆς γεωμετρίας
καὶ τῆς οὐρανοβάμονος αὐτῆς ἀστρονομίας.
ἐγκύκλια μαθήματα δευτέρως ταῦτα πάντα,
ὡς ἔγραψε Πορφύριος ἐν βίοις φιλοσόφων
καὶ ἕτεροι μυρῖοι δὲ τῶν ἐλλογίμων ἄνδρες.

ΠΥΘΑΓΟΡΟΥ ΒΙΟΣ.

1 . . . . συμφωνεῖται μὲν δὴ παρὰ τοῖς πλείστοις Μνησάρχου γεγενῆσθαι παῖς· περὶ δὲ τοῦ γένους τοῦ Μνησάρχου διαπεφώνηται. οἱ μὲν γὰρ Σάμιον αὐτὸν εἶναι φασί, Κλεάνθης δ' ἐν τῷ πέμπτῳ τῶν μυθι- 5 κῶν Σύρον ἐκ Τύρου τῆς Συρίας. σιτοδείας δὲ καταλαβούσης τοὺς Σαμίους προσπλεύσαντα τὸν Μνήσαρχον κατ' ἐμπορίαν μετὰ σίτου τῇ νήσῳ ἀποδόμενον τιμηθῆναι πολιτεία. Πυθαγόρου δ' ἐκ παίδων εἰς πᾶσαν μάθησιν ὄντος εὐφυοῦς, τὸν Μνήσαρχον 10 ἀπαγαγεῖν αὐτὸν εἰς Τύρον, ἐκεῖ δὲ τοῖς Χαλδαίοις συστάντα μετασχεῖν τούτων ἐπὶ πλείον ποιῆσαι. ἐπανελθόντα δ' εἰς τὴν Ἰωνίαν ἐντεῦθεν τὸν Πυθαγόραν πρῶτον μὲν Φερεκύδῃ τῷ Συρίῳ ὁμιλῆσαι, δεύτερον δ' Ἐρμοδάμαντι τῷ Κροεφυλεῖῳ ἐν Σάμῳ ἤδη γηρά- 15 σκοντι. λέγει δ' ὁ Κλεάνθης ἄλλους εἶναι οἱ τὸν πατέρα αὐτοῦ Τυρρηνὸν ἀποφαίνονται τῶν τὴν Λῆμνον ἐποικησάντων, ἐντεῦθεν δὲ κατὰ πρᾶξιν εἰς Σάμον ἐλθόντα καταμεῖναι καὶ ἀστὸν γενέσθαι· πλείοντος δὲ τοῦ Μνησάρχου εἰς τὴν Ἰταλίαν συμπλεύσαντα 20 τὸν Πυθαγόραν νέον ὄντα κομιδῇ σφόδρα οὔσαν εὐδαίμονα καὶ τόθ' ὕστερον εἰς αὐτὴν ἀποπλεῦσαι. καταλέγει δ' αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὺς δύο, Εὔνοστον καὶ

Τυρρηνόν, πρεσβυτέρους. Ἀπολλώνιος δ' ἐν τοῖς
περὶ Πυθαγόρου καὶ μητέρα ἀναγράφει Πυθαΐδα,
ἀπόγονον Ἀγκαίου τοῦ οἰκιστοῦ τῆς Σάμου. τινὰς
δ' Ἀπόλλωνος αὐτὸν ἱστορεῖν καὶ Πυθαΐδος τῷ γόνῳ,
5 λόγῳ δὲ Μνησάρχου φησὶν Ἀπολλώνιος. τῶν γοῦν
ποιητῶν τῶν Σαμίων εἶπειν τινά·

Πυθαγόραν θ' ὃν ἔτικτε Διὶ φίλον Ἀπόλλωνι

Πυθαΐς, ἣ κάλλος πλείστον ἔχεν Σαμίων.

διακοῦσαι δ' οὐ μόνον Φερεκύδου καὶ Ἑρμοδάμαν-
10 τος, ἀλλὰ καὶ Ἀναξιμάνδρου φησὶν οὗτος. Δουῆρις 3
δ' ὁ Σάμιος ἐν δευτέρῳ τῶν ᾠρων παῖδά τ' αὐτοῦ
ἀναγράφει Ἀρίμνηστον καὶ διδάσκαλον φησὶ γενέ-
σθαι Δημοκρίτου. τὸν δ' Ἀρίμνηστον κατελθόντ'
ἀπὸ τῆς φυγῆς χαλκοῦν ἀνάθημα τῷ ἱερῷ τῆς Ἥρας
15 ἀναθεῖναι τὴν διάμετρον ἔχον ἐγγὺς δύο πήχεων,
οὗ ἐπίγραμμα ἦν ἐγγεγραμμένον τόδε·

Πυθαγόρῳ φίλος υἱὸς Ἀρίμνηστός μ' ἀνέθηκε,
πολλὰς ἐξευρῶν εἰνὶ λόγοις σοφίας.

τοῦτο δ' ἀνελόντα Σῆμον τὸν ἀρμονικὸν καὶ τὸν
20 κανόνα σφετερισάμενον ἐξενεγκεῖν ὡς ἴδιον. εἶναι
μὲν οὖν ἑπτὰ τὰς ἀναγεγραμμένας σοφίας· διὰ δὲ
τὴν μίαν, ἣν Σῆμος ὑφείλετο, συναφανισθῆναι καὶ
τὰς ἄλλας τὰς ἐν τῷ ἀναθήματι γεγραμμένας. ἄλλοι 4
δ' ἐκ Θεανοῦς τῆς Πυθώνιακος τὸ γένος Κρήσσης
25 υἱὸν Τηλαύγῃ Πυθαγόρου ἀναγράφουσι καὶ θυγα-
τέρα Μυῖαν, οἱ δὲ καὶ Ἀριγνώτην· ὧν καὶ συγγράμ-
ματα Πυθαγόρεια σῶζεσθαι. Τίμαιος δ' ἱστορεῖ τὴν
Πυθαγόρου θυγατέρα καὶ παρθένον οὔσαν ἠγεῖσθαι
τῶν παρθένων ἐν Κρότωνι καὶ γυναῖκα τῶν γυναι-
30 κῶν· τὴν δ' οἰκίαν Δήμητρος ἱερὸν ποιῆσαι τοὺς
Κροτωνιάτας, τὸν δὲ στενωπὸν καλεῖν Μουσεῖον. 5
Λύκος δ' ἐν τῇ τετάρτῃ τῶν ἱστοριῶν καὶ περὶ τῆς

πατρίδος ὡς διαφανούντων τινῶν μνημονεύει λέ-
 γων· “τὴν μὲν οὖν πατρίδα καὶ τὴν πόλιν, ἧς γενέ-
 σθαι πολίτην τὸν ἄνδρα τοῦτον συμβέβηκεν, εἰ μὴ
 τυγχάνεις κατειδώς, μηδὲν διαφερέτω σοι. λέγουσι
 γὰρ αὐτὸν οἱ μὲν εἶναι Σάμιον, οἱ δὲ Φλιάσιον, οἱ 5
 6 δὲ Μεταποντίνον.” ἔτι δὲ καὶ περὶ τῆς διδασκαλίας
 αὐτοῦ οἱ πλείους τὰ μὲν τῶν μαθηματικῶν καλου-
 μένων ἐπιστημῶν παρ’ Αἰγυπτίων τε καὶ Χαλδαίων
 καὶ Φοινίκων φασὶν ἐκμαθεῖν· γεωμετρίας μὲν γὰρ
 ἐκ παλαιῶν χρόνων ἐπιμεληθῆναι Αἰγυπτίους, τὰ δὲ 10
 περὶ ἀριθμούς τε καὶ λογισμούς Φοινίκας, Χαλδαί-
 ουσ δὲ τὰ περὶ τὸν οὐρανὸν θεωρήματα· περὶ δὲ τὰς
 τῶν θεῶν ἀγιστείας καὶ τὰ λοιπὰ τῶν περὶ τὸν βίον
 ἐπιτηδευμάτων παρὰ τῶν μάγων φασὶ διακοῦσθαι τε
 7 καὶ λαβεῖν. καὶ ταῦτα μὲν σχεδὸν πολλοὺς ἐπιγι- 15
 γνώσκειν διὰ τὸ γεγράφθαι ἐν ὑπομνήμασι, τὰ δὲ
 λοιπὰ τῶν ἐπιτηδευμάτων ἦττον εἶναι γνώριμα·
 πλὴν τοσαύτη γε ἀγνεῖα φησὶν Εὐδοξος ἐν τῇ ἑβδόμῃ
 τῆς γῆς περιόδου κεχοῆσθαι καὶ τῇ περὶ τοὺς φό-
 νους φυγῇ καὶ τῶν φονευόντων, ὡς μὴ μόνον τῶν 20
 ἐμψύχων ἀπέχεσθαι, ἀλλὰ καὶ μαγείροις καὶ θηρά-
 τορσι μηδέποτε πλησιάζειν. Ἀντιφῶν δ’ ἐν τῷ περὶ
 τοῦ βίου τῶν ἐν ἀρετῇ πρωτευσάντων καὶ τὴν καρ-
 τερίαν αὐτοῦ τὴν ἐν Αἰγύπτῳ διηγείται λέγων τὸν
 Πυθαγόραν ἀποδεξάμενον τῶν Αἰγυπτίων ἱερέων 25
 τὴν ἀγωγὴν σπουδάσαντά τε μετασχεῖν ταύτης δεη-
 θῆναι Πολυκράτους τοῦ τυράννου γράψαι πρὸς Ἀμα-
 σιν τὸν βασιλέα τῆς Αἰγύπτου, φίλου ὄντα καὶ ξένου,
 ἵνα κοινωνήσῃ τῆς τῶν προειρημένων παιδείας.
 ἀφικόμενον δὲ πρὸς Ἀμασιν λαβεῖν γράμματα πρὸς 30
 τοὺς ἱερέας καὶ συμμίξαντα τοῖς Ἡλιοπολίταις ἐκ-
 πεμφθῆναι μὲν εἰς Μέμφιν ὡς πρὸς πρεσβυτέρους,

τῆ γ' ἀληθείᾳ σκηπτομένων τῶν Ἡλιοπολιτῶν τὰ
 τοιαῦτα, ἐκ δὲ Μέμφεως κατὰ τὴν ὁμοίαν σκῆψιν
 πρὸς Διοσπολίτας ἐλθεῖν. τῶν δ' οὐ δυναμένων 8
 προῖσχεσθαι αἰτίας διὰ τὸ δέος τοῦ βασιλέως, νομι-
 5 σάντων δ' ἐν τῷ μεγέθει τῆς κακοπαθείας ἀποστή-
 σειν αὐτὸν τῆς ἐπιβολῆς, προστάγματα σκληρὰ καὶ
 κεχωρισμένα τῆς Ἑλληνικῆς ἀγωγῆς κελεῦσαι ὑπο-
 μείναι αὐτόν. τὸν δὲ ταῦτα ἐκτελέσαντα προθύμως
 οὕτως θαυμασθῆναι, ὡς ἐξουσίαν λαβεῖν θύειν τοῖς
 10 θεοῖς καὶ προσιέναι ταῖς τούτων ἐπιμελείαις, ὅπερ
 ἐπ' ἄλλου ξένου γεγονὸς οὐχ εὐρίσκεται. ἐπαν- 9
 ελθόντα δ' εἰς τὴν Ἰωνίαν κατασκευάσαι ἐν τῇ πα-
 τρίδι διδασκαλεῖον τὸ Πυθαγόρου καλούμενον ἔτι
 καὶ νῦν ἡμικύκλιον, ἐν ᾧ οἱ Σάμιοι περὶ τῶν κοινῶν
 15 συνιόντες βουλευόνται. ἔξω δὲ τῆς πόλεως ἄντρον
 οἰκεῖον τῆς ἑαυτοῦ φιλοσοφίας ποιήσαντα, ἐν τούτῳ
 τὰ πολλὰ τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς διατρίβειν συν-
 ὄντα ὀλίγοις τῶν ἐταίρων. γεγονότα δ' ἐτῶν τεσ-
 σαράκοντα, φησὶν ὁ Ἀριστόξενος, καὶ ὄρωντα τὴν
 20 τοῦ Πολυκράτους τυραννίδα συντονωτέραν οὔσαν,
 ὥστε καλῶς ἔχειν ἐλευθέρῳ ἀνδρὶ τὴν ἐπιστατείαν τε
 καὶ δεσποτείαν μὴ ὑπομένειν, οὕτως δὴ τὴν εἰς Ἰτα-
 λίαν ἄπαρσιν ποιήσασθαι. Διογένους δ' ἐν τοῖς 10
 ὑπὲρ Θούλην ἀπίστοις τὰ κατὰ τὸν φιλόσοφον ἀκρι-
 25 βῶς διελθόντος, ἔκρινα μηδαμῶς τὰ τούτου παρ-
 ελθεῖν. φησὶ δὲ Μνήσαρχον Τυρροηνὸν ὄντα κατὰ
 γένος τῶν Αἰγυπτίων καὶ Ἰμβρον καὶ Σκύρον κατοι-
 κησάντων Τυρροηνῶν ἀκείθεν μεταστάντα πολλὰς
 μὲν πόλεις πολλὰ δὲ χωρία ἐπιόντα ἐπιτυχεῖν ποτὲ
 30 παιδί νηπίῳ ὑπὸ λεύκη μεγάλη καὶ εὐφυεὶ κειμένῳ·
 ἐπιστάντα δὲ θεάσασθαι ὑπτίον εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνα-
 βλέποντα πρὸς ἥλιον ἀσκαρδαμυκτὶ καὶ τῷ στόματι

ἐνιέντα κάλαμον σμικρὸν καὶ λεπτὸν καθάπερ αὐλόν.
 θαυμάσαντα δὲ καὶ δρόσῳ ἐκ τῆς λεύκης καταστα-
 ζούσῃ θεασάμενον τρεφόμενον ἀναλαβεῖν, θείαν τινὰ
 νομίζοντα τὴν τοῦ παιδίου εἶναι γένεσιν· ἀνδρωθὲν
 δ' ἐν Σάμῳ ἀναληφθῆναι ὑπὸ τοῦ Ἀνδροκλέους ἐπι- 5
 χωρίου, ὃς τὴν ἐπιμέλειαν αὐτῷ τῆς οἰκίας ἐνεχεί-
 ρισεν. βιοῦντα δ' ἐν ἀφθόνοις ἀνατρέφειν τὸ παι-
 δίον Ἀστραῖον καλέσαντα μετὰ τῶν αὐτοῦ παίδων
 τριῶν ὄντων, Εὐνόστου καὶ Τυρρηνοῦ καὶ Πυθα-
 γόρου· ὃν καὶ υἱὸν ἔθετο Ἀνδροκλῆς ὄντα νεώτατον. 10
 11 παῖδα μὲν οὖν ὄντα ἔπεμπεν εἰς τε κιθαριστοῦ καὶ
 παιδοτρίβου καὶ ζωγράφου, νεανίαν δὲ γενόμενον
 εἰς Μίλητον πρὸς Ἀναξίμανδρον, μαθησόμενον τὰ
 γεωμετρικὰ καὶ ἀστρονομικὰ. ἀφίκετο δὲ καὶ πρὸς
 Αἰγυπτίους, φησὶν, ὁ Πυθαγόρας καὶ πρὸς Ἄραβας 15
 καὶ Χαλδαίους καὶ Ἑβραίους, παρ' ὧν καὶ τὴν περὶ
 ὀνειρώων γνῶσιν ἠκριβώσατο· καὶ τῇ διὰ λιβανωτοῦ
 μαντεία πρώτος ἐχρήσατο. καὶ ἐν Αἰγύπτῳ μὲν τοῖς
 12 πτίων φωνῇν. γραμμάτων δὲ τρισσὰς διαφοράς, 20
 ἐπιστολογραφικῶν τε καὶ ἱερογλυφικῶν καὶ συμβο-
 λικῶν, τῶν μὲν κοινολογουμένων κατὰ μίμησιν, τῶν
 δ' ἀλληγορουμένων κατὰ τινὰς αἰνιγμούς. καὶ περὶ
 θεῶν πλέον τι ἔμαθεν. ἐν τε Ἀραβία τῷ βασιλεῖ
 συνῆν ἐν τε Βαβυλῶνι τοῖς τ' ἄλλοις Χαλδαίοις συν- 25
 εγένετο καὶ πρὸς Ζάρατον ἀφίκετο, παρ' οὗ καὶ
 ἐκαθάρθη τὰ τοῦ προτέρου βίου λύματα καὶ ἐδι-
 δάχθη ἀφ' οὗ ἀγνεύειν προσήκει τοῖς σπουδαίοις,
 τὸν τε περὶ φύσεως λόγον ἠκούσε καὶ τίνες αἱ τῶν
 ὄλων ἀρχαί. ἐκ γὰρ τῆς περὶ ταῦτα τὰ ἔθνη πλάνης 30
 ὁ Πυθαγόρας τὸ πλεῖστον τῆς σοφίας ἐνεπορεύσατο.
 13 τὸν δὲ Ἀστραῖον τῷ Πυθαγόρῳ χαρίζεται Μνήσαρ-

χος. ὁ δὲ λαβὼν καὶ φυσιογνωμονήσας καὶ τὰς κιν-
 ηήσεις καὶ τὰς ἡρεμίας τοῦ σώματος ἐπισκεψάμενος
 ἐπαίδευσεν. ταύτην γὰρ ἡκρίβου πρῶτος τὴν περὶ
 ἀνθρώπων ἐπιστήμην, ὁποῖος τὴν φύσιν ἕκαστος
 5 ἐκμανθάνων. καὶ οὐτ' ἂν φίλον οὔτε γνώριμον
 ἐποίησατο οὐδένα πρὶν πρότερον φυσιογνωμονῆσαι
 τὸν ἄνδρα, ὁποῖός ποτ' ἔστιν. ἦν δ' αὐτῷ καὶ ἕτερον 14
 μειράκιον ὃ ἐκ Θράκης ἐκτίθετο, ᾧ Ζάμολξις ἦν
 ὄνομα, ἐπεὶ γεννηθέντι αὐτῷ δορὰ ἄρκτου ἐπε-
 10 βλήθη· τὴν γὰρ δορὰν οἱ Θραῖκες ζαλμὸν καλοῦσιν.
 ἀγαπῶν δ' αὐτὸν ὁ Πυθαγόρας τὴν μετέωρον θεω-
 ρίαν ἐπαίδευσεν τὰ τε περὶ ἱερουργίας καὶ τὰς ἄλλας
 εἰς θεοὺς θρησκείας· τινὲς δὲ καὶ Θαλῆν τοῦτον
 φασὶν ὀνομάζεσθαι. ὡς Ἡρακλέα δ' αὐτὸν προσκυ-
 15 νοῦσιν οἱ βάρβαροι. Διουσοφάνης δὲ λέγει δου- 15
 λεῦσαι μὲν αὐτὸν τῷ Πυθαγόρᾳ, ἐμπεσόντα δ' εἰς
 ληστὰς καὶ στιχθέντα, ὅτε κατεστασιάσθη ὁ Πυ-
 θαγόρας καὶ ἔφρευγεν, δῆσαι τὸ μέτωπον διὰ τὰ στίγ-
 ματα. τινὲς δ' ἐρμηνεύεσθαι τὸ ὄνομα φασὶ Ζάλ-
 20 μοξιν ξένος ἀνήρ. νοσήσαντα δὲ τὸν Φερεκύδην ἐν
 Δήλῳ θεραπεύσας ὁ Πυθαγόρας καὶ ἀποθανόντα
 θάψας εἰς Σάμον ἐπανῆλθε πόθῳ τοῦ συγγενέσθαι
 Ἐρμοδάμαντι τῷ Κρεοφυλείῳ. χρόνον δέ τινα αὐτοῦ
 διατριβῶν Εὐρυμένους τοῦ Σαμίου ἀθλητοῦ ἐπεμε-
 25 λειτο, ὃς τῇ Πυθαγόρου σοφίᾳ καίτοι σμικρὸς τὸ
 σῶμα ὢν πολλῶν καὶ μεγάλων ἐκράτει καὶ ἐνίκα
 Ὀλυμπίαισιν. τῶν γὰρ ἄλλων ἀθλητῶν κατὰ τὸν
 ἀρχαῖον ἔτι τρόπον τυρὸν καὶ σῦκα σιτουμένων, οὗ-
 τος Πυθαγόρα πειθόμενος πρῶτος κρέας τεταγμένον
 30 ἐσθίειν ἐφ' ἑκάστην τὴν ἡμέραν ἰσχὺν τῷ σώματι
 περιεποιήσατο, καίτοι γε προῖων τῇ σοφίᾳ ὁ Πυθα-
 γόρας ἀθλεῖν μὲν παρῆνει, νικᾶν δὲ μή, ὡς δέου

- τοὺς μὲν πόνους ὑπομένειν, τοὺς δ' ἐκ τοῦ νικᾶν
 φθόνοὺς φεύγειν· συμβαίνειν γὰρ καὶ ἄλλως μὴδ'
 εὐαγεῖς εἶναι τοὺς νικῶντας καὶ φυλλοβολουμένους.
- 16 μετὰ δὲ ταῦτα τῆς Πολυκράτους τυραννίδος Σαμίου
 καταλαβούσης, οὐ πρόπον ἡγούμενος ὁ Πυθαγόρας 5
 ἐν τῇ τοιαύτῃ πολιτείᾳ βιοῦν ἀνδρὶ φιλοσόφῳ, διε-
 νοήθη εἰς Ἰταλίαν ἀπαίρειν· ὡς δὲ πλέων Δελφοῖς
 προσέσχευ, ἔλεγειον τῷ τοῦ Ἀπόλλωνος τάφῳ ἐπέ-
 γραψε, δι' οὗ ἐδήλου ὡς Σειληνοῦ μὲν ἦν υἱὸς ὁ
- Ἀπόλλων, ἀνηρέθη δὲ ὑπὸ Πύθωνος, ἐκηδεύθη δ' ἐν 10
 τῷ καλουμένῳ Τρίποδι, ὃς ταύτης ἔτυχε τῆς ἐπω-
 νυμίας διὰ τὸ τρεῖς κόρας τὰς Τριόπου θυγατέρας
- 17 ἐνταῦθα θρηνηῖσαι τὸν Ἀπόλλωνα. Κρήτης δ' ἐπι-
 βὰς τοῖς Μόργου μύσταις προσῆει ἐνὸς τῶν Ἰδαίων
 Δακτύλων, ὑφ' ὧν καὶ ἐκαθάρθη τῇ κεραυνίᾳ λίθῳ, 15
 ἔωθεν μὲν παρὰ θαλάττῃ πρηνῆς ἐκταθείς, νύκτωρ
 δὲ παρὰ ποταμῷ ἄρνειοῦ μέλανος μαλλοῖς ἐστεφανω-
 μένος. εἰς δὲ τὸ Ἰδαῖον καλούμενον ἄντρον κατα-
 βὰς ἔξρια ἔχων μέλανα τὰς νενομισμένας τρεῖς ἐννέα
- ἡμέρας ἐκεῖ διέτριψεν καὶ καθήγισε τῷ Διὶ τὸν τε 20
 στορνύμενον αὐτῷ κατ' ἔτος θρόνον ἐθεάσατο, ἐπί-
 γραμμά τ' ἐνεχάραξεν ἐπὶ τῷ τάφῳ ἐπιγράψας “Πυ-
 θαγόρας τῷ Διί“, οὗ ἡ ἀρχή·
- ὦδε θανὼν κεῖται Ζάν, ὃν Δία κικλήσκουσιν.
- 18 ἐπεὶ δὲ τῆς Ἰταλίας ἐπέβη καὶ ἐν Κρότωνι ἐγένετο, 25
 φησὶν ὁ Δικαίαρχος, ὡς ἀνδρὸς ἀφικομένου πολυ-
 πλάνου τε καὶ περιττοῦ καὶ κατὰ τὴν ἰδίαν φύσιν
 ὑπὸ τῆς τύχης εὖ κεχορηγημένου, τὴν τε γὰρ ἰδέαν
 εἶναι ἔλευθέριον καὶ μέγαν χάριν τε πλείστην καὶ
- κόσμον ἐπὶ τε τῆς φωνῆς καὶ τοῦ ἦθους καὶ ἐπὶ τῶν 30
 ἄλλων ἀπάντων ἔχειν, οὕτως διαθεῖναι τὴν Κροτω-
 νιατῶν πόλιν ὥστ' ἐπεὶ τὸ τῶν γερόντων ἀρχεῖον

ἐψυχαγώγησεν, πολλὰ καὶ καλὰ διαλεχθεῖς, τοῖς νέοις
 πάλιν ἠβητικὰς ἐποιήσατο παραινέσεις ὑπὸ τῶν ἀρ-
 χόντων κελευσθεῖς· μετὰ δὲ ταῦτα τοῖς παισὶν ἐκ
 τῶν διδασκαλείων ἀθροοῖς συνελθοῦσιν· εἶτα ταῖς
 5 γυναιξίν, ἐπεὶ καὶ γυναικῶν σύλλογος αὐτῷ κατε-
 σκευάσθη. γενομένων δὲ τούτων μεγάλη περὶ αὐτὸν 19
 ἠϋξήθη δόξα, καὶ πολλοὺς μὲν ἔλαβεν ἐξ αὐτῆς τῆς
 πόλεως ὁμιλητὰς οὐ μόνον ἄνδρας ἀλλὰ καὶ γυναι-
 κας, ὧν μιᾶς γε Θεανοῦς καὶ διεβοήθη τοῦνομα, πολ-
 10 λοὺς δ' ἀπὸ τῆς σύνεγγυς βαρβάρου χώρας βασιλεῖς
 τε καὶ δυνάστας. ἃ μὲν οὖν ἔλεγε τοῖς συνοῦσιν
 οὐδὲ εἷς ἔχει φράσαι βεβαίως· καὶ γὰρ οὐχ ἡ τυχοῦσα
 ἦν παρ' αὐτοῖς σιωπή. μάλιστα μέντοι γνώριμα παρὰ
 πᾶσιν ἐγένετο πρῶτον μὲν ὡς ἀθάνατον εἶναι φησὶ
 15 τὴν ψυχὴν, εἶτα μεταβάλλουσιν εἰς ἄλλα γένη ζῶων,
 πρὸς δὲ τούτοις ὅτι κατὰ περιόδους τινὰς τὰ γενό-
 μενά ποτε πάλιν γίνεται, νέον δ' οὐδὲν ἀπλῶς ἔστι,
 καὶ ὅτι πάντα τὰ γινόμενα ἔμψυχα ὁμογενῆ δεῖ νομί-
 ζειν. φέρεται γὰρ εἰς τὴν Ἑλλάδα τὰ δόγματα πρῶ-
 20 τος κομίσαι ταῦτα Πυθαγόρας. οὕτως δὲ πάντα εἰς 20
 ἑαυτὸν ἐπέστρεψεν ὥστε μιᾷ μόνον ἀκροάσει, ὡς
 φησὶ Νικόμαχος, ἦν ἐπιβὰς τῆς Ἰταλίας πεποίηται,
 πλέον ἢ δισχιλίους ἐλεῖν τοῖς λόγοις, ὡς μηκέτι
 οἴκαδ' ἀποστῆναι, ἀλλ' ὁμοῦ σὺν παισὶ καὶ γυναιξίν
 25 ὀμακκόιον τι παμμέγεθες ἰδρυσάμενους πόλιναι τὴν
 πρὸς πάντων ἐπικληθεῖσαν μεγάλην Ἑλλάδα ἐν Ἰτα-
 λία, νόμους τε παρ' αὐτοῦ δεξαμένους καὶ προστάγ-
 ματα ὡσανεὶ θείας ὑποθήκας ἐκτὸς τούτων πρᾶτ-
 τειν μηδὲ ἔν. οὗτοι καὶ τὰς οὐσίας κοινὰς ἔθεντο
 30 καὶ μετὰ τῶν θεῶν τὸν Πυθαγόραν κατηρίθμουν.
 δι' ὅπερ ἔν τι τῶν παρ' αὐτοῖς ἐν τοῖς μαθήμασιν
 ἀπορρήτων προχειρισάμενοι, γλαφυρὸν ἄλλως καὶ

- πρὸς πολλὰ διατεῖνον φυσικὰ συντελέσματα, τὴν
λεγομένην τετρακτύν, δι' αὐτῆς ἐπάμνου ὡς θεόν
τινα τὸν Πυθαγόραν ἐπιφθεγγόμενοι πάντες ἐπὶ
παῶσι τοῖς ὑπ' αὐτῶν βεβαιουμένοις,
οὐ μὰ τὸν ἀμετέρα γενεᾷ παραδόντα τετρακτύν, 5
παρὰν ἀενάου φύσιος ῥίζωμά τ' ἔχουσαν.
- 21 ἄς δ' ἐπιδημήσας Ἰταλίᾳ τε καὶ Σικελίᾳ κατέλαβε
πόλεις δεδουλωμένας ὑπ' ἀλλήλων, τὰς μὲν πολλῶν
ἐτῶν τὰς δὲ νέωστί, φρονήματος ἐλευθερίου πλήσας
διὰ τῶν ἐφ' ἐκάστης ἀκουστῶν αὐτοῦ ἠλευθέρωσε, 10
Κρότωνα καὶ Σύβαριν καὶ Κατάνην καὶ Ρήγιον καὶ
Ἰμέραν καὶ Ἀκράγαντα καὶ Ταυρομένιον καὶ ἄλλας
τινάς, αἷς καὶ νόμους ἔθετο διὰ Χαρώνδα τε τοῦ
Καταναίου καὶ Ζαλεύκου τοῦ Λοκροῦ, δι' ὧν ἀξιο-
ζήλωτοι τοῖς περιοίκοις ἄχρι πολλοῦ γέγονασι. Σίμι- 15
χος δ' ὁ Κεντορίπων τύραννος ἀκούσας αὐτοῦ τὴν
τ' ἀρχὴν ἀπέθετο καὶ τῶν χρημάτων τὰ μὲν τῇ
- 22 ἀδελφῇ τὰ δὲ τοῖς πολίταις ἔδωκε. προσῆλθον δ'
αὐτῷ, ὡς φησὶν Ἀριστόξενος, καὶ Λευκανοὶ καὶ Μεσ-
σάπιοι καὶ Πευκέτιοι καὶ Ῥωμαῖοι. ἀνείλε δ' ἄρδην 20
στάσιν οὐ μόνον ἀπὸ τῶν γνωρίμων, ἀλλὰ καὶ τῶν
ἀπογόνων αὐτῶν ἄχρι πολλῶν γενεῶν καὶ καθόλου
ἀπὸ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ τε καὶ Σικελίᾳ πόλεων πασῶν
πρὸς τε ἑαυτὰς καὶ πρὸς ἀλλήλας. πυκνὸν γὰρ ἦν
πρὸς ἅπαντας αὐτῷ πολλοὺς καὶ ὀλίγους τότε τὸ 25
ἀπόφθεγμα· φυγαδευτέον πάση μηχανῇ καὶ περι-
κοπτέον πυρὶ καὶ σιδήρῳ καὶ μηχαναῖς παντοίαις
ἀπὸ μὲν σώματος νόσον, ἀπὸ δὲ ψυχῆς ἀμαθίαν, κοι-
λίας δὲ πολυτέλειαν, πόλεως δὲ στάσιν, οἴκου δὲ
- 23 διχοφροσύνην, ὁμοῦ δὲ πάντων ἀμετρίαν. εἰ δὲ δεῖ 30
πιστεῦειν τοῖς ἱστορήσασιν περὶ αὐτοῦ παλαιοῖς τε
οὔσι καὶ ἀξιολόγοις, μέχρι καὶ τῶν ἀλόγων ζώων

διικνεῖτο αὐτοῦ ἢ νουθέτησις. τὴν μὲν γὰρ Δαυνίαν
 ἄρκτον λυμαινομένην τοὺς ἐνοίκους κατασχών, ὡς
 φασί, καὶ ἐπαφησάμενος χρόνον συχνὸν ψωμίσας τε
 μάζη καὶ ἀκροδρύοις ὀρκώσας τε μηκέτι ἐμψύχου
 5 ἐφάπτεσθαι ἀπέλυσεν. ἢ δ' εὐθύς εἰς τὰ ὄρη καὶ
 τοὺς δρυμοὺς ἀπαλλαγεῖσα οὐκέτ' ὄφθη παράπαν
 ἐπιούσα οὐδ' ἀλόγῳ ζώῳ. βοῦν δ' ἐν Τάραντι ἰδὼν 24
 ἐν παμμιγεῖ νομῇ κυάμων χλωρῶν ἐφαπτόμενον, τῷ
 βουκόλῳ παραστὰς συνεβούλευσεν εἰπεῖν τῷ βοῖ τῶν
 10 κυάμων ἀποσχέσθαι· προσπαιζαντος δ' αὐτῷ τοῦ
 βουκόλου καὶ φήσαντος οὐκ εἰδέναι βοῖστί λαλεῖν,
 προσελθόντα καὶ εἰς τὸ οὖς προσψιθυρίσαντα τῷ
 ταύρῳ οὐ μόνον τότε ἀποστῆσαι τοῦ κυαμῶνος, ἀλλὰ
 καὶ αὐτίς μηδέποτε κυάμων θιγεῖν, μακροχροσιώτα-
 15 τον δ' ἐν Τάραντι κατὰ τὸ τῆς Ἥρας ἱερὸν γηρῶντα
 διαμεμενηκέναι τὸν ἱερὸν καλούμενον βοῦν, τροφὰς
 σιτούμενον ἄς οἱ ἀπαντῶντες ὄρεγον. ἀετὸν δ' ὑπερ- 25
 ιπτάμενον Ὀλυμπίασι προσομιλοῦντος αὐτοῦ τοῖς
 γνωρίμοις ἀπὸ τύχης περὶ τ' οἰωνῶν καὶ συμβόλων
 20 καὶ διοσημιῶν, ὅτι παρὰ θεῶν εἰδὼν ἀγγελίαι τινὲς
 καὶ αὐταὶ τοῖς ὡς ἀληθῶς θεοφιλέσι τῶν ἀνθρώπων,
 καταγαγεῖν λέγεται καὶ καταψήσαντα πάλιν ἀφεῖναι.
 δικτυουλκοῖς τ' ἐπιστάντα ἐπὶ τῆς σαγήνης ἐκ βυθοῦ
 πολὺν φόρτον ἐπισυρομένοις, ὅσον πλήθος ἐπισπῶν-
 25 ται προειπεῖν τῶν ἰχθύων ὄρισαντα τὸν ἀριθμὸν,
 καὶ τῶν ἀνδρῶν ὑπομεινάντων ὅτι ἂν κελεύσῃ πρά-
 ξειν, εἰ τοῦθ' οὕτως ἀποβαίῃ, ζῶντας ἀφεῖναι πάλιν
 κελεύσαι τοὺς ἰχθύας πρότερόν γε ἀκριβῶς διαριθμή-
 30 τας· καὶ τὸ θαυμασιώτερον ὅτι οὐδεὶς ἐν τοσοῦ-
 τῳ τῆς ἀριθμήσεως χρόνῳ τῶν ἰχθύων ἐκτὸς ὕδατος
 μεινάντων ἀπέπνευσεν ἐφεστῶτος αὐτοῦ. πολλοὺς 26
 δὲ τῶν ἐντυγχανόντων ἀνεμίμνησκε τοῦ προτέρου

βίου, ὃν αὐτῶν ἢ ψυχὴ πρὸ τοῦ τῷδε τῷ σώματι ἐνδεθῆναι πάλαι ποτ' ἐβίωσε. καὶ ἑαυτὸν δ' ἀναμφιλέκτοις τεκμηρίοις ἀπέφαινε Εὐφορβὸν τὸν Πάνθου. καὶ τῶν Ὀμηρικῶν στίχων ἐκείνους μάλιστα ἐξύμνει καὶ μετὰ λύρας ἐμμελέστατα ἀνέμελπεν, 5

αἵματί οἱ δεύοντο κόμαι Χαρίτεσσιν ὁμοίαι.

πλοχοί θ', οἱ χρυσῶ τε καὶ ἀργύρῳ ἐσφήκωντο.

οἶον δὲ τρέφει ἔρνος ἀνῆρ ἐριθηλὲς ἐλαίης

χώρῳ ἐν οἰοπόλῳ, ὅθ' ἄλις ἀναβέβρουχεν ὕδωρ

καλὸν τηλεθάον· τὸ δέ τε πνοιᾶι δονέουσιν 10

παντοίων ἀνέμων, καὶ τε βρῦει ἀνθεὶ λευκῶ·

ἐλθὼν δ' ἐξαπίνης ἄνεμος σὺν λαίλαπι πολλῇ

βόθρου τ' ἐξεστρεψε καὶ ἐξετάνυσσ' ἐπὶ γαίης·

τοῖον Πάνθου υἱὸν ἐνμελίην Εὐφορβὸν

'Ατρεΐδης Μενέλαος ἐπεὶ κτάνε, τεύχε' ἐσύλα. 15

27 τὰ γὰρ ἱστορούμενα περὶ τῆς ἐν Μυκῆναις ἀνακειμένης σὺν Τρωικοῖς λαφύροις τῇ Ἀργείᾳ Ἡρᾷ Εὐφορβὸν τοῦ Φρυγὸς τούτου ἀσπίδος παρίεμεν ὡς πάνυ δημῶδη. Καύκασον δ' ἔφασαν τὸν ποταμὸν σὺν πολλοῖς τῶν ἐταίρων διαβαίνοντά ποτε προσει- 20 πεῖν· καὶ ὁ ποταμὸς γεγωνόν τι καὶ τρανὸν ἀπεφθέγγετο πάντων ἀκουόντων "χαῖρε Πυθαγόρα". μῖα δὲ καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐν τε Μεταποντίῳ τῆς Ἰταλίας καὶ ἐν Ταυρομενίῳ τῆς Σικελίας συγγεγονέναι καὶ διειλέχθαι κοινῇ τοῖς ἑκατέρωθι ἐταίροις αὐτὸν δια- 2 βεβαιοῦνται σχεδὸν ἅπαντες, σταδίων ἐν μεταίχμιῳ παμπόλλων καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν ὑπαρ- 28 χόντων οὐδ' ἡμέραις ἀνυσίμων πάνυ πολλαῖς. τὸ μὲν γὰρ ὅτι τὸν μηρὸν χρυσοῦν ἐπέδειξεν Ἀβάριδι τῷ Ὑπερβορέῳ εἰκάσαντι αὐτὸν Ἀπόλλωνα εἶναι τὸν 30 ἐν Ὑπερβορείῳ, οὐπερ ἦν ἱερεὺς ὁ Ἄβαρις, βεβαιοῦντα ὡς τοῦτο ἀληθές, τεθρύληται· καὶ ὅτι νεῶς

καταπλεύσης καὶ τῶν φίλων εὐχομένων τὰ κομιζόμενα γενέσθαι αὐτοῖς ὁ Πυθαγόρας εἶπεν "ἔσται τοίνυν ὑμῖν νεκρός", καὶ ἡ ναῦς κατέπλευσεν ἔχουσα νεκρόν. μυρία δ' ἕτερα θανυμαστότερα καὶ θειότερα 5 περὶ τοῦ ἀνδρὸς ὁμαλῶς καὶ συμφώνως εἴρηται. ὡς δ' ἀπλῶς εἰπεῖν κατ' οὐδενὸς ὑπενοήθη πλείονα οὐδὲ περιττότερα. προρρήσεις τε γὰρ ἀπαράβατοι 29 σεισμῶν διαμνημονεύονται αὐτοῦ καὶ λοιμῶν ἀποτροπαὶ σὺν τάχει καὶ ἀνέμων βιαίων χαλαζῶν τ' ἐκ- 10 χύσεως καταστολαὶ καὶ κυμάτων ποταμίων τε καὶ θαλαττίων ἀπενδιασμοὶ πρὸς εὐμαρῇ τῶν ἐταίρων διάβασιν. ὧν μεταλαβόντας Ἐμπεδοκλέα τε καὶ Ἐπιμενίδην καὶ Ἄβαριν πολλαχῇ ἐπιτετελεκέναι τοιαῦτα· δῆλα δ' αὐτῶν τὰ ποιήματα ὑπάρχει. 15 ἄλλως τε καὶ ἀλεξάνεμος μὲν ἦν τὸ ἐπώνυμον Ἐμπεδοκλέους, καθαρτῆς δὲ τὸ Ἐπιμενίδου, αἰθροβάτης δὲ τὸ Ἄβαριδος, ὅτι ἄρα οἰστῶ τοῦ ἐν Ἰπερβορέοις Ἀπόλλωνος δωρηθέντι αὐτῷ ἐποχούμενος ποταμούς τε καὶ πελάγη καὶ τὰ ἄβατα διέβαινεν ἀεροβατῶν 20 τρόπον τινά. ὅπερ ὑπενόησαν καὶ Πυθαγόραν τινὲς πεπονθέναι τότε ἠνίκα ἐν Μεταποντίῳ καὶ ἐν Ταυρομενίῳ τοῖς ἐκατέρωθι ἐταίροις ὠμίλησε τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. κατεκίλει δὲ ὄνθυμοῖς καὶ μέλεσι καὶ ἐπρωδαῖς τὰ 30 ψυχικὰ πάθη καὶ τὰ σωματικά. καὶ τοῖς μὲν ἐταίροις 25 ἡρμόζετο ταῦτα, αὐτὸς δὲ τῆς τοῦ παντὸς ἀρμονίας ἡκροῶτο συνιείς τῆς καθολικῆς τῶν σφαιρῶν καὶ τῶν κατὰ ταύτας κινουμένων ἀστέρων ἀρμονίας, ἧς ἡμᾶς

19. καὶ πῶς Διονύσιος καίπερ πάντα ἀνεγνωκῶς περὶ Χριστοῦ ὡς ξένου καὶ ὑπὲρ φύσιν τοῦ κατὰ θάλατταν βαδίσματος ἀνηκῶς οὐκ ἐθαύμασεν ὡς μηδέποτε τινος τοιοῦτου γεγονότος;

μη ἀκούειν διὰ σμικρότητα τῆς φύσεως. τούτοις καὶ Ἐμπεδοκλῆς μαρτυρεῖ λέγων περὶ αὐτοῦ·

ἦν δέ τις ἐν κέλνοισιν ἀνῆρ περιώσια εἰδώς,
ὃς δὴ μήκιστον πραπίδων ἐκτήσατο πλοῦτον,
παντοίων τε μάλιστα σοφῶν ἐπιήρανος ἔργων. 5
ὁπότε γὰρ πάσησιν ὀρέξαιτο πραπίδεςσι,
ῥεῖά γε τῶν ὄντων πάντων λεύσσεσκεν ἕκαστα,
καὶ τε δέκ' ἀνθρώπων καὶ τ' εἰκοσιν αἰώνεσσιν.

31 τὸ γὰρ “περιώσια” καὶ “τῶν ὄντων λεύσσεσκεν ἕκαστα” καὶ “πραπίδων πλοῦτον” καὶ τὰ εἰκότα ἐμφαν- 10
τικὰ μάλιστα τῆς ἐξαιρέτου καὶ ἀκριβεστέρως παρὰ
τοὺς ἄλλους διοργανώσεως ἐν τε τῷ ὄρῳ καὶ τῷ
ἀκούειν καὶ τῷ νοεῖν τοῦ Πυθαγόρου. τὰ δ' οὖν τῶν
ἐπτα ἄστέρων φθέγματα καὶ τῆς τῶν ἀπλανῶν ἐπὶ
ταύτης τε τῆς ὑπὲρ ἡμᾶς λεγομένης δὲ κατ' αὐτοῦ 15
ἀντίχθονος τὰς ἐννέα Μούσας εἶναι διεβεβαιούτο.
τὴν δὲ πασῶν ἅμα σύγκρασιν καὶ συμφωνίαν καὶ
ὥσανεὶ σύνδεσμον, ἥσπερ ὡς αἰδίου τε καὶ ἀγευή-
του μέρος ἐκάστη καὶ ἀπόρροια, Μνημοσύνην ἄνω-
32 μαξεν. τὴν δὲ καθ' ἡμέραν αὐτοῦ διαγωγὴν ἀφη- 20
γούμενος ὁ Διογένης φησὶν ὡς ἅπασι μὲν παρηγγύα
φιλοτιμίαν φεύγειν καὶ φιλοδοξίαν, ὅπερ μάλιστα
φθόνον ἐργάζεσθαι, ἐκτρέπεσθαι δὲ τὰς μετὰ τῶν
πολλῶν ὀμιλίας. τὰς γοῦν διατριβὰς καὶ αὐτὸς ἔωθεν
μὲν ἐπὶ τῆς οἰκίας ἐποιεῖτο, ἀρμοζόμενος πρὸς λύραν 25
τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν καὶ ἄδων παιᾶνας ἀρχαίους τινὰς
τῶν Θάλητος. καὶ ἐπῆδε τῶν Ὀμήρου καὶ Ἡσιόδου
ὅσα καθημεροῦν τὴν ψυχὴν ἐδοκίμαζε. καὶ ὀρχήσεις
δέ τινὰς ὑπώρχετο ὀπόσας εὐκινησίαν καὶ ὑγίαν

13. ὅλος μυθικός τις εἶ καὶ τῶν Ἑλληνικῶν δοξῶν ἀνά-
πλεως.

τῷ σώματι παρασκευάζειν ᾧετο. τοὺς δὲ περιπά-
 τους οὐδ' αὐτὸς ἐπιφθόνως μετὰ πολλῶν ἐποιεῖτο,
 ἀλλὰ δεύτερος ἢ τρίτος ἐν ἱεροῖς ἢ ἄλσεσιν, ἐπιλεγό-
 μενος τῶν χωρίων τὰ ἡσυχαιάτα καὶ περικαλλέ-
 5 στατα. τοὺς δὲ φίλους ὑπερηγάπα, κοινὰ μὲν τὰ 33
 τῶν φίλων εἶναι προῶτος ἀποφηνάμενος, τὸν δὲ φίλον
 ἄλλον ἑαυτόν. καὶ ὑγιαίνουσι μὲν αὐτοῖς αἰεὶ συν-
 διέτριβε, κάμνοντας δὲ τὰ σώματα ἐθεράπευε, καὶ
 τὰς ψυχὰς δὲ νοσοῦντας παρεμυθεῖτο, καθάπερ ἔφα-
 10 μεν, τοὺς μὲν ἐπρωδαῖς καὶ μαγείαις τοὺς δὲ μουσικῇ.
 ἦν γὰρ αὐτῷ μέλη καὶ πρὸς νόσους σωμάτων παιώ-
 νια, ἃ ἐπάδων ἀνίστη τοὺς κάμνοντας. ἦν δ' ἃ καὶ
 λύπης λήθην εἰργάζετο καὶ ὄργας ἐπράννε καὶ ἐπι-
 θυμίας ἀτόπους ἐξήρει. τῆς δὲ διαίτης τὸ μὲν ἄρι- 34
 15 στου ἦν κηρίον ἢ μέλι, δεῖπνον δ' ἄρτος ἐκ κέγχρων
 ἢ μᾶζα καὶ λάχανα ἐφθὰ καὶ ὠμά, σπανίως δὲ κρέας
 ἱερῶν θυσίμων καὶ τοῦτο οὐδ' ἐκ παντὸς μέρους.
 τά γε μὴν πλεῖστα ὁπότε θεῶν ἄδύτοις ἐγκαταδύσε-
 σθαι μέλλοι καὶ ἐνταῦθα χρόνον τινὰ ἐνδιατρίψειν,
 20 ἀλίμοις ἐχοῖτο καὶ ἀδίψοις τροφαῖς, τὴν μὲν ἄλιμον
 συντιθεῖς ἐκ μήκωνος σπέρματος καὶ σησάμου καὶ
 φλοιοῦ σκίλλης πλυθείσης ἀκριβοῶς ἔστ' ἂν τοῦ περὶ
 αὐτὴν ὁποῦ καθαρθεῖη, καὶ ἀσφοδέλων ἀνθερίκων
 καὶ μαλάχης φύλλων καὶ ἀλφίτων καὶ κριθῶν καὶ
 25 ἐρεβίνθων, ἅπερ κατ' ἴσον πάντα σταθμὸν κοπέντα
 μέλιτι ἀνέδευεν Ἰμηττίῳ· τὴν δ' ἄδιψον ἐκ σικύων
 σπέρματος καὶ ἀσταφίδος λιπαρᾶς, ἐξελὼν αὐτῆς τὰ
 γίγαρτα, καὶ ἄνθους κορίου καὶ μαλάχης ὁμοίως
 σπέρματος καὶ ἀνδράχνης καὶ τυροῦ κνήστεως καὶ
 30 ἀλεύρον πάλης καὶ γάλακτος λίπους, ἅπερ πάντα
 ἀνεμίγνυ μέλιτι νησιωτικῷ. ταῦτα δ' Ἡρακλέα παρὰ 35
 Δήμητρος ἔφασκε μαθεῖν στελλόμενον εἰς τὴν Λι-

βύην τὴν ἄνυδρον. ὅθεν αὐτῷ καὶ τὸ σῶμα ὥσπερ
 ἐπὶ στάθμῃ τὴν αὐτὴν ἔξιν διεφύλαττεν, οὐ ποτὲ
 μὲν ὑγιαῖνον ποτὲ δὲ νοσοῦν, οὐδ' αὖ ποτὲ μὲν παι-
 νόμενον καὶ αὐξόμενον ποτὲ δὲ λεπτυνόμενον καὶ
 ἰσχναινόμενον, ἢ τε ψυχὴ τὸ ὅμοιον ἦθος αἰεὶ διὰ 5
 τῆς ὕψεως παρεδήλου. οὔτε γὰρ ὑφ' ἡδονῆς διεχεῖτο
 πλεόν οὔθ' ὑπ' ἀνίας συνεστελλετο, οὐδ' ἐπίδηλος
 ἦν χαρᾶ ἢ λύπη κάτοχος, ἀλλ' οὐδὲ γελάσαντα ἢ
 36 κλαύσαντά τις ποτ' ἐκεῖνον ἐθεάσατο. θύων τε θεοῖς
 ἀνεπαχθῆς ἦν, ἀλφίτοις τε καὶ ποπάνῳ καὶ λιβανωτῷ 10
 καὶ μυρρίνῃ τοὺς θεοὺς ἐξιλασκόμενος, ἐμψύχοις δ'
 ἦκιστα, πλὴν εἰ μὴ ποτε ἀλεκτορίσι καὶ τῶν χοίρων
 τοῖς ἀπαλωτάτοις. ἐβουθύτησε δὲ ποτε σταλτινον,
 ὡς φασὶ βοῦν οἱ ἀκριβέστεροι, ἐξευρῶν τοῦ ὀρθογων- 15
 νίου τὴν ὑποτείνουσαν ἴσον δυναμένην ταῖς περιε-
 χούσαις. ὅσα γε μὴν τοῖς προσιοῦσι διελέγετο, ἢ
 37 διεξοδικῶς ἢ συμβολικῶς παρήνει. διττὸν γὰρ ἦν
 αὐτοῦ τῆς διδασκαλίας τὸ σχῆμα. καὶ τῶν προσιόν-
 των οἱ μὲν ἐκαλοῦντο μαθηματικοί, οἱ δ' ἀκουσμα-
 τικοί· καὶ μαθηματικοὶ μὲν οἱ τὸν περιττότερον καὶ 20
 πρὸς ἀκρίβειαν διαπεπονημένον τῆς ἐπιστήμης λόγον
 ἐκμεμαθηκότες, ἀκουσματικοὶ δ' οἱ μόνας τὰς κεφα-
 λαιῶδεις ὑποθήκας τῶν γραμμάτων ἄνευ ἀκριβε-
 38 στέρας διηγήσεως ἀκηκοότες. παρήνει δὲ περὶ μὲν
 τοῦ θείου καὶ δαιμονίου καὶ ἡρώων γένους εὐφημον 25
 εἶναι καὶ ἀγαθὴν ἔχειν διάνοιαν, γονεῦσι δὲ καὶ
 εὐεργέταις εὖνουν· νόμοις δὲ πείθεσθαι· προσκυνεῖν
 δὲ μὴ ἐκ παρέργου τοὺς θεοὺς, ἀλλ' οἰκοθεῖν ἐπὶ
 τοῦτο ὠρημένοις· καὶ τοῖς μὲν οὐρανόις θεοῖς πε-
 ριττὰ θύειν, τοῖς δὲ χθονίοις ἄρτια. ἐκάλει γὰρ τῶν 30
 ἀντικειμένων δυνάμεων τὴν μὲν βελτίονα μονάδα
 καὶ φῶς καὶ δεξιὸν καὶ ἴσον καὶ μένον καὶ εὐθύ, τὴν

δὲ χείρονα δυνάδα καὶ σκότος καὶ ἀριστερόν καὶ ἄνισον
καὶ περιφερὲς καὶ φερόμενον. παρήνει δὲ καὶ τοιάδε. 39
φυτὸν ἡμερον καὶ εὐκαρπον, ἀλλὰ μηδὲ ζῶον ὃ μὴ
βλαβερόν εἶναι πέφυκε τῷ ἀνθρωπείῳ γένει, μήτε
5 φθείρειν μήτε βλάπτειν. παρακαταθήκην δὲ μὴ
χρημάτων μόνον ἀλλὰ καὶ λόγων πιστῶς τῷ παρα-
καταθεμένῳ φυλάσσειν. τρισσὰς δ' ἠγείσθαι διαφο-
ρὰς τῶν ἀξίων σπουδῆς πραγμάτων, ἃ καὶ μετιτέον
καὶ μεταχειριστέον· πρῶτον μὲν τῶν εὐκλεῶν καὶ
10 καλῶν, εἶτα τῶν πρὸς τὸν βίον συμφερόντων, τρίτην
δὲ καὶ τελευταίαν τὴν τῶν ἡδέων. ἡδονὴν δὲ οὐ
προσίετο τὴν δημώδη καὶ γοητευτικὴν, ἀλλὰ τὴν βέ-
βαιον καὶ σεμνοτάτην καὶ καθαρεύουσαν διαβολῆς.
διττὴν γὰρ εἶναι διαφορὰν ἡδονῶν· τὴν μὲν γὰρ
15 γαστρὶ καὶ ἀφροδισίοις διὰ πολυτελείας κεχαρισμέ-
νην ἀπέικαζε ταῖς ἀνδροφόνους τῶν Σειρήνων ᾠδαῖς·
τὴν δ' ἐπὶ καλοῖς καὶ δικαίοις καὶ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγ-
καίοις, ὁμοίως καὶ παραχοῆμα ἡδεῖαν καὶ εἰς τὸ ἐπίδον
ἀμεταμέλητον οὖσαν, ἔφασκεν εἰκέναι Μουσῶν τινὶ
20 ἀρμονία. δύο δὲ μάλιστα καιροὺς παρηγγύα ἐν 40
φροντίδι θέσθαι, τὸν μὲν ὅτε εἰς ὕπνον τρέποιο,
τὸν δ' ὅτ' ἐξ ὕπνου διανίσταιο. ἐπισκοπεῖν γὰρ
προσῆκειν ἐν ἑκατέρῳ τούτοις τὰ τε ἤδη πεπραγμένα
καὶ τὰ μέλλοντα, τῶν μὲν γενομένων εὐθύνας παρ'
25 ἑαυτοῦ ἕκαστον λαμβάνοντα, τῶν δὲ μελλόντων πρό-
νοϊαν ποιούμενον. πρὸ μὲν οὖν τοῦ ὕπνου ταῦτα
ἑαυτῷ τὰ ἔπη ἐπάδειν ἕκαστον·

μηδ' ὕπνου μαλακοῖσιν ἐπ' ὄμμασι προσδέξασθαι
πρὶν τῶν ἡμερινῶν ἔργων τρεῖς ἕκαστον ἐπελθεῖν,
30 πῆ παρέβην; τί δ' ἔρεξα; τί μοι δέον οὐκ ἐτε-
λέσθη;

πρὸ δὲ τῆς ἐξαναστάσεως ἐκεῖνα·

πρώτα μὲν ἐξ ὕπνοιο μελίφρονος ἐξυπαναστάς
εὖ μάλ' ὀπιπεύειν ὅσ' ἐν ἡματι ἔργα τελέσσεις.

- 41 τοιαῦτα παρήνει· μάλιστα δ' ἀληθεύειν· τοῦτο γὰρ
μόνον δύνασθαι τοὺς ἀνθρώπους ποιεῖν θεῶ παρα-
πλησίους. ἐπεὶ καὶ τοῦ θεοῦ, ὡς παρὰ τῶν μάγων 5
ἐπνυθάνετο, ὃν Ὀρομάξην καλοῦσιν ἐκεῖνοι, εἰκέ-
ναι τὸ μὲν σῶμα φωτί, τὴν δὲ ψυχὴν ἀληθείᾳ. καὶ
ἄλλ' ἄττα ἐπαίδευεν ὅσα παρὰ Ἀριστοκλείας τῆς ἐν
Δελφοῖς ἔλεγεν ἀκηκοῦναι. ἔλεγε δὲ τινα καὶ μυστικῶ
τρόπῳ συμβολικῶς, ἃ δὴ ἐπὶ πλέον Ἀριστοτέλης ἀνέ- 10
γραψεν. οἶον ὅτι τὴν θάλατταν μὲν ἐκάλει εἶναι δά-
κρου, τὰς δ' ἄρκτους ῥέας χειρᾶς, τὴν δὲ πλειάδα
Μουσῶν λύραν, τοὺς δὲ πλανήτας κύνας τῆς Φερσε-
φόνης. τὸν δ' ἐκ χαλκοῦ κρουομένου γινόμενον ἦχον
φωνὴν εἶναι τινος τῶν δαιμόνων ἐναπειλημμένην τῷ 15
42 χαλκῷ. ἦν δὲ καὶ ἄλλο εἶδος τῶν συμβόλων τοιοῦτον.
ζυγὸν μὴ ὑπερβαίνειν, τουτέστι μὴ πλεονεκτεῖν. μὴ τὸ
πῦρ τῇ μαχαίρᾳ σκαλεύειν, ὅπερ ἦν μὴ τὸν ἀνοι-
δοῦντα καὶ ὀργιζόμενον κινεῖν λόγοις τεθηγμένοις.
στέφανόν τε μὴ τίλλειν, τουτέστι τοὺς νόμους μὴ 20
λυμαίνεσθαι· στέφανοι γὰρ πόλεων οὔτοι. πάλιν δ'
αὐ ἕτερα τοιαῦτα. μὴ καρδίαν ἐσθίειν, οἶον μὴ λυ-
πεῖν ἑαυτὸν ἀνίας. μὴδ' ἐπὶ χοίνικος καθέζεσθαι,
οἶον μὴ ἀργὸν ζῆν. μὴδ' ἀποδημοῦντα ἐπιστρέφε-
σθαι, μὴ ἔχεσθαι τοῦ βίου τούτου ἀποθνήσκοντα· 25
τὰς λεωφόρους μὴ βαδίζειν, δι' οὗ ταῖς τῶν πολλῶν
ἐπεσθαι γνώμαις ἐκώλυεν, τὰς δὲ τῶν λογίων καὶ
πεπαιδευμένων μεταθεῖν. μὴδὲ χελιδόνας ἐν οἰκίᾳ
δέχεσθαι, τουτέστι λάλους ἀνθρώπους καὶ περὶ
γλῶτταν ἀκρατεῖς ὁμωροφίους μὴ ποιεῖσθαι. φορ- 30
τίον δὲ συνανατιθέναι μὲν τοῖς βαστάξουσι, συγ-
καθαίρειν δὲ μή, δι' οὗ παρήνει μηδενὶ πρὸς ῥα-

στῶνην, ἀλλὰ πρὸς ἀρετὴν συμπράττειν. θεῶν τ'
 εἰκόνας ἐν δακτυλίοις μὴ φορεῖν, τουτέστι τὴν περὶ
 θεῶν δόξαν καὶ λόγον πρόχειρον μηδὲ φανερὸν ἔχειν
 μηδὲ εἰς πολλοὺς προφέρειν. σπονδὰς τε ποιεῖσθαι
 5 τοῖς θεοῖς κατὰ τὸ οὓς τῶν ἐκπωμάτων· ἐντεῦθεν
 γὰρ ἤνιττετο τιμᾶν τοὺς θεοὺς καὶ ὑμνεῖν τῇ μου-
 σικῇ· αὕτη γὰρ διὰ ὧτων χωρεῖ. μὴ ἐσθίειν ὅσα μὴ
 θέμις, γένεσιν, αὕξησιν, ἀνχὴν, τελευτήν, μηδ' ἐξ ὧν
 ἡ πρώτη τῶν πάντων ὑπόθεσις γίνεται. ἔλεγε δ' ἀπέ- 43
 10 χεσθαι τῶν καταθνομένων ὀσφύος καὶ διδύμων καὶ
 αἰδοίων καὶ μυελοῦ καὶ ποδῶν καὶ κεφαλῆς. ὑπόθε-
 σιν μὲν γὰρ τὴν ὀσφῦν ἐκάλει, διότι ἐπὶ ταύτῃ ὡς
 ἐπὶ θεμελίῳ συνίσταται τὰ ζῶα· γένεσιν δὲ τοὺς δι-
 15 οὐ γίνεται ζῶον· αὕξησιν δὲ τὸν μυελὸν ἐκάλει, ὅς
 τοῦ αὕξεσθαι πᾶσι ζῴοις αἷτιος· ἀρχὴν δὲ τοὺς πό-
 δας, τὴν δὲ κεφαλὴν τελευτήν· ἅπερ τὰς μεγίστας
 ἡγεμονίας ἔχει τοῦ σώματος. ἴσα δὲ κυάμων παρήνει
 ἀπέχεσθαι καθάπερ ἀνθρωπίνων σαρκῶν. ἰστοροῦσι 44
 20 δ' αὐτὸν ἀπαγορεύειν τὸ τοιοῦτον ὅτι τῆς πρώτης ἀρ-
 χῆς καὶ γενέσεως ταραττομένης καὶ πολλῶν ἅμα συν-
 ηνεγμένων καὶ συσπειρομένων καὶ συσσηπομένων
 ἐν τῇ γῇ κατ' ὀλίγον γένεσις καὶ διάκρισις συνέστη
 25 ζῶων τε ὁμοῦ γεννωμένων καὶ φυτῶν ἀναδιδομέ-
 νων, τότε δὴ ἀπὸ τῆς αὐτῆς σηπεδόνοσ ἀνθρώπουσ
 συστήναι καὶ κύαμον βλαστῆσαι. τούτου τε φανερὰ
 ἐπῆγε τεκμήρια. εἰ γὰρ τις διατρώγων κύαμον καὶ
 τοῖσ ὁδοῦσι λεάνασ ἐν ἀλέᾳ τῆσ τοῦ ἡλίου βολῆσ κατα-
 30 πολύ, εὔροι ἂν ὁδωδότα ἀνθρωπείου φόνου· εἰ δὲ
 καὶ ἀνθοῦντοσ ἐν τῷ βλαστάνειν τοῦ κύαμου λαβῶν
 τισ περκάζοντοσ τοῦ ἀνθουσ βραχὺ ἐνθειή ἀγγείω

- κεραμεῶ καὶ ἐπίθημα ἐπιθεῖς ἐν τῇ γῆ κατορύξειε
καὶ ἐνενήκοντα παραφυλάξειεν ἡμέρας μετὰ τὸ κατο-
ρυχθῆναι, εἶτα μετὰ ταῦτα ὀρύξας λάβοι καὶ ἀφέλοι
τὸ πῶμα, εὔροι ἂν ἀντὶ τοῦ κυάμου ἢ παιδὸς κεφα-
45 λὴν συνεστῶσαν ἢ γυναικὸς αἰδοῖον. ἀπέχεσθαι δὲ 5
καὶ ἄλλων παρήνει, οἷον μήτρας τε καὶ τριγλίδος καὶ
ἀκαλήφης, σχεδὸν δὲ καὶ τῶν ἄλλων θαλασσίων ξυμ-
πάντων. ἀνέφερε δ' αὐτὸν εἰς τοὺς πρότερον γεγο-
νότας, πρῶτον μὲν Εὐφορβος λέγων γενέσθαι, δεύ-
τερον δ' Αἰθαλίδης, τρίτου Ἐρμότιμος, τέταρτον δὲ 10
Πύρρος, νῦν δὲ Πυθαγόρας. δι' ὧν ἐδείκνυεν ὡς
ἀθάνατος ἢ ψυχὴ καὶ τοῖς κεκαθαρμένοις εἰς μνήμην
τοῦ παλαιοῦ βίου ἀφικνεῖται.
- 46 φιλοσοφίαν δ' ἐφιλοσόφησεν ἧς ὁ σκοπὸς ῥύσα-
σθαι καὶ διελευθερῶσαι τῶν τοιούτων εἰργμῶν τε 15
καὶ συνδέσμων τὸν κατακεχωρισμένον ἡμῖν νοῦν·
οὗ χωρὶς ὑγιᾶς οὐδὲν ἂν τις οὐδ' ἀληθῆς τὸ παράπαν
ἐκμάθοι οὐδ' ἂν κατίδοι δι' ἧστινος οὖν ἐνεργῶν
αἰσθήσεως. νοῦς γὰρ κατ' αὐτὸν πάνθ' ὄρα καὶ
πάντ' ἀκούει, τὰ δ' ἄλλα τυφλὰ καὶ κωφά. καθαρ- 20
θέντι δὲ τότε δεῖν προσάγειν τι τῶν ὀνησιφόρων.
προσῆγε δὲ ταῦτα μηχανὰς ἐπινοῶν, πρῶτον μὲν
παιδαγωγῶν ἑαυτὸν ἠρέμα πρὸς τὴν τῶν αἰθίων καὶ
ὁμοφύλων αὐτῶ ἀσώματων ἀεὶ καὶ κατὰ ταῦτα καὶ
ὡσαύτως ἐχόντων θεῶν, ἐκ τῶν κατ' ὀλίγον προσβι- 25
βάξων, μὴ συνταραχθεῖς τῇ ἄφνω καὶ ἀθρόως μετα-
βολῇ ἀποστραφῆ καὶ ἀπείπη διὰ τὴν τοσαύτην τε καὶ
47 τοσοῦτῳ χρόνῳ τροφῆς κακίαν. μαθήμασι τοίνυν
καὶ τοῖς ἐν μεταχιμῶ σώματων τε καὶ ἀσώματων
θεωρήμασι προεγύμναξε κατὰ βραχὺ πρὸς τὰ ὄντως 30

30. τριχῆ μὲν διαστατὰ ὡς σώματα, ἄνευ δ' ἀντιτυπίας
ὡς ἀσώματα.

ὄντα ἀπὸ τῶν μηδέποτε κατὰ ταῦτὰ καὶ ὠσαύτως ἐν
 ταύτῳ μῆδ' ἔφ' ὅσον οὖν διαμενοντων σωματικῶν τὰ
 τῆς ψυχῆς ὄμματα μετὰ τεχνικῆς ἀγωγῆς εἰς τὴν ἔφεσιν
 τῶν τροφῶν προσάγων. δι' ὧν ἀντεισάγων τὴν τῶν
 5 ὄντως ὄντων θείαν μακαρίου ἀπετέλει. ἡ μὲν οὖν περὶ
 τὰ μαθήματα γυμνασία εἰς τοῦτο παρείληπτο. ἡ δὲ 48
 περὶ τῶν ἀριθμῶν πραγματεία, ὡς ἄλλοι τε φασὶ καὶ
 Μοδέρατος ὁ ἐκ Γαδείρων πάνυ συνετῶς ἐν δέκα βι-
 βλίοις συναγαγὼν τὸ ἀρέσκον τοῖς ἀνδράσι διὰ τοῦτο
 10 ἐσπουδάσθη. μὴ δυνάμενοι γὰρ, φησί, τὰ πρῶτα
 εἶδη καὶ τὰς πρῶτας ἀρχὰς σαφῶς τῷ λόγῳ παραδοῦ-
 ναι διὰ τε τὸ δυσπερινόητον αὐτῶν καὶ δυσέξιστον,
 παρεγέροντο ἐπὶ τοὺς ἀριθμοὺς εὐσήμον διδασκαλίας
 χάριν μιμησάμενοι τοὺς γεωμέτρους καὶ τοὺς γραμμα-
 15 τιστάς. ὡς γὰρ οὗτοι, τὰς δυνάμεις τῶν στοιχείων καὶ
 αὐτὰ ταῦτα βουλόμενοι παραδοῦναι, παρεγέροντο ἐπὶ
 τοὺς χαρακτῆρας, τούτους λέγοντες ὡς πρὸς τὴν πρώτην
 διδασκαλίαν στοιχεῖα εἶναι, ὕστερον μέντοι διδάσκου-
 σιν ὅτι οὐχ οὗτοι στοιχεῖά εἰσιν οἱ χαρακτῆρες, ἀλλὰ
 20 διὰ τούτων ἔννοια γίνεται τῶν πρὸς ἀλήθειαν στοιχεί-
 ων· καὶ οἱ γεωμέτραι μὴ ἰσχύοντες τὰ ἀσώματα εἶδη 49
 λόγῳ παραστῆσαι παραγίνονται ἐπὶ τὰς διαγραφὰς
 τῶν σχημάτων, λέγοντες εἶναι τρίγωνον τόδε, οὐ τοῦτο
 βουλόμενοι τρίγωνον εἶναι τὸ ὑπὸ τὴν ὄψιν ὑποπίπτου,
 25 ἀλλὰ τὸ τοιοῦτο, καὶ διὰ τούτου τὴν ἔννοιαν τοῦ τρι-
 γώνου παριστᾶσι. καὶ ἐπὶ τῶν πρώτων οὖν λόγων
 καὶ εἰδῶν τὸ αὐτὸ ἐποίησαν οἱ Πυθαγόρειοι, μὴ
 ἰσχύοντες λόγῳ παραδιδόναι τὰ ἀσώματα εἶδη καὶ τὰς
 πρῶτας ἀρχὰς, παρεγέροντο ἐπὶ τὴν διὰ τῶν ἀριθ-
 30 μῶν δῆλωσιν. καὶ οὕτως τὸν μὲν τῆς ἐνότητος λόγον
 καὶ τὸν τῆς ταυτότητος καὶ τὸν τῆς ἰσότητος καὶ τὸ
 αἴτιον τῆς συμπνοίας καὶ τῆς συμπαθείας τῶν ὄλων

καὶ τῆς σωτηρίας τοῦ κατὰ ταῦτὰ καὶ ὠσαύτως ἔχοντος
 ἐν προσηγόρευσαν· καὶ γὰρ τὸ ἐν τοῖς κατὰ μέρος ἐν
 τοιοῦτο ὑπάρχει ἠνωμένον τοῖς μέρεσι καὶ σύμπνου
 50 κατὰ μετουσίαν τοῦ πρώτου αἰτίου. τὸν δὲ τῆς ἑτε-
 ρότητος καὶ ἀνισότητος καὶ παντὸς τοῦ μεριστοῦ καὶ
 ἐν μεταβολῇ καὶ ἄλλοτε ἄλλως ἔχοντος δυοειδῆ λόγον
 καὶ δυάδα προσηγόρευσαν· τοιαύτη γὰρ κὰν τοῖς
 κατὰ μέρος ἢ τῶν δύο φύσις. καὶ οὗτοι οἱ λόγοι
 οὐ κατὰ τούτους μὲν εἰσί, κατὰ δὲ τοὺς λοιποὺς οὐκ
 ἔτι, ἀλλ' ἔστιν ἰδεῖν καὶ τοὺς ἄλλους φιλοσόφους 10
 δυνάμεις τινὰς ἀπολιπόντας ἐνοποιοῦς καὶ διακρα-
 τητικὰς τῶν ὄλων οὔσας, καὶ εἰσί τινες καὶ παρ'
 ἐκείνοις λόγοι ἰσότητος καὶ ἀνομοιότητος καὶ ἑτερό-
 τητος. τούτους οὖν τοὺς λόγους εὐσήμου χάριν δι-
 δασκαλίας τῷ τοῦ ἐνὸς ὀνόματι προσαγορεύουσι καὶ 15
 τῷ τῆς δυάδος· οὐ διαφέρει δέ γε τοῖς αὐτοῖς ἢ δυο-
 51 εἰδὲς ἢ ἀνισοειδὲς εἰπεῖν ἢ ἑτεροειδὲς. ὁμοίως δὲ ἐπὶ
 τῶν ἄλλων ἀριθμῶν ὁ αὐτὸς λόγος· πᾶς γὰρ κατὰ
 τινων δυνάμεων τέτακται. πάλιν γὰρ ἔστι τι ἐν τῇ
 φύσει τῶν πραγμάτων ἔχον ἀρχὴν καὶ μέσον καὶ τε- 20
 λευτήν. κατὰ τοῦ τοιούτου εἶδους καὶ κατὰ τῆς τοιαύ-
 τῆς φύσεως τὸν τρία ἀριθμὸν κατηγόρησαν. διὸ καὶ
 πᾶν τὸ μεσότητι προσκεχημένον τριοειδὲς εἶναι
 φασίν. οὕτως δὲ καὶ πᾶν τὸ τέλειον προσηγόρευσαν.
 καὶ εἰ τί ἐστι τέλειον, τοῦτο φασίν ἐκείνη τῇ ἀρχῇ 25
 προσκεχωρηθῆναι καὶ κατ' ἐκείνην κεκοσμηθῆναι. ἢ
 ἄλλως μὴ δυνάμενοι ὀνομάσαι τῷ τῆς τριάδος ὀνό-
 ματι ἐπ' αὐτῆς ἐχρήσαντο· καὶ εἰς ἐννοίαν αὐτῆς
 βουλόμενοι εἰσαγαγέιν ἡμᾶς διὰ τοῦ εἶδους τούτου
 ταύτη εἰσήγαγον. καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων δ' ἀριθμῶν ὁ 30
 αὐτὸς λόγος. οὗτοι οὖν οἱ λόγοι καθ' οὓς οἱ ῥηθέντες
 52 ἀριθμοὶ ἐτάγησαν. καὶ οἱ ἐξῆς περιέχονται ὑπὸ μιᾶς

τινὸς ἰδέας καὶ δυνάμεως· ταύτην δεκάδα οἶον δε-
 χάδα προσηγόρευσαν. δι' ὃ καὶ τέλειον ἀριθμὸν τὸν
 δέκα εἶναι λέγουσι, μᾶλλον δὲ τελειότατον ἀπάντων,
 πᾶσαν διαφορὰν ἀριθμοῦ καὶ πᾶν εἶδος λόγου καὶ
 5 ἀναλογίαν ἐν ἑαυτῷ περιειληφότα. εἰ γὰρ ἡ τοῦ παν-
 τὸς φύσις κατ' ἀριθμῶν λόγους τε καὶ ἀναλογίας
 περατοῦται καὶ πᾶν τὸ γεννώμενον καὶ ἀξανόμενον
 καὶ τελειούμενον κατ' ἀριθμῶν λόγους διεξάγει,
 πάντα δὲ λόγον καὶ πᾶσαν ἀναλογίαν καὶ πᾶν εἶδος
 10 ἀριθμοῦ περιέχει ἡ δεκάς, πῶς οὐκ ἂν τέλειος ἀριθ-
 μὸς λέγοιτο αὕτη; ἡ μὲν δὴ περὶ τῶν ἀριθμῶν πραγ- 53
 ματεία τοιαύτη τοῖς Πυθαγορείοις. καὶ διὰ ταύτην
 πρωτίστην οὔσαν τὴν φιλοσοφίαν ταύτην συνέβη
 σβεσθῆναι, πρῶτον μὲν διὰ τὸ ἀνιγματοῶδες, ἔπειτα
 15 διὰ τὸ καὶ τὰ γεγραμμένα δωριστὶ γεγράφθαι, ἐχού-
 σης τι καὶ ἀσαφὲς τῆς διαλέκτου καὶ μηδὲν διὰ τοῦτο
 ὑπονοεῖσθαι καὶ τὰ ὑπ' αὐτῆς ἀνιστορούμενα δόγ-
 ματα ὡς νόθα καὶ παρηκουσμένα τῷ μὴ ἄντικρος
 Πυθαγορικοῦς εἶναι τοὺς ἐκφέροντας ταῦτα. πρὸς δὲ
 20 τούτοις τὸν Πλάτωνα καὶ Ἀριστοτέλη Σπεύσιππὸν
 τε καὶ Ἀριστόξενον καὶ Ξενοκράτη, ὡς φασὶν οἱ Πυ-
 θαγόρειοι, τὰ μὲν κάρπιμα σφετερίσασθαι διὰ βρα-
 χείας ἐπισκευῆς, τὰ δ' ἐπιπόλαια καὶ ἐλαφρὰ καὶ ὅσα
 πρὸς διασκευὴν καὶ χλευασμὸν τοῦ διδασκαλείου
 25 ὑπὸ τῶν βασκάνων ὕστερον συκοφαντοῦντων προ-
 βάλλεται συναγαγεῖν καὶ ὡς ἴδια τῆς αἰρέσεως κατα-
 χωρίσαι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἀπέβη ὕστερον. Πυθαγό- 54
 ρας δ' ἄχρι πολλοῦ κατὰ τὴν Ἰταλίαν οὕτως ἐθαν-
 μάζετο αὐτός τε καὶ οἱ συνόντες αὐτῷ ἑταῖροι, ὥστε
 30 καὶ τὰς πολιτείας τοῖς ἀπ' αὐτοῦ ἐπιτρέπειν τὰς πό-
 λεις. ὅψε δέ ποτε ἐφθονήθησαν, καὶ συνέστη κατ'
 αὐτῶν ἐπιβουλή τοιάδε τις. Κύλων ἀνὴρ Κροτωνιά-

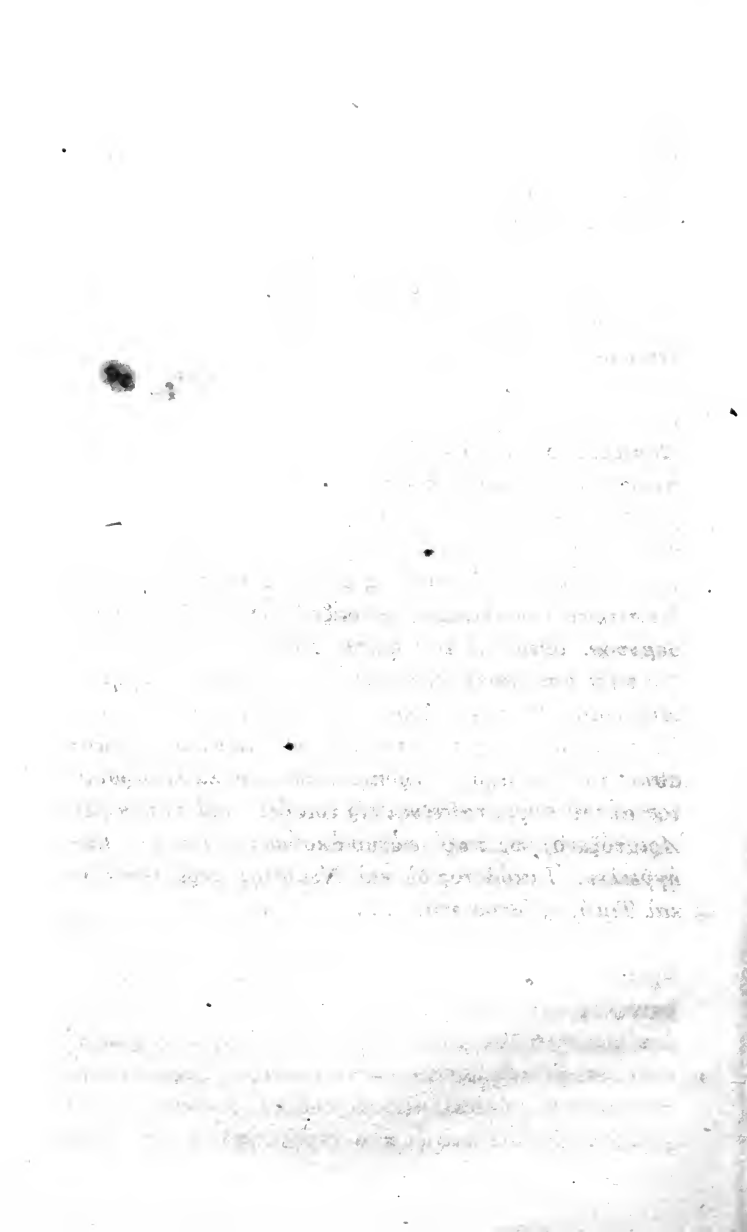
της, κατὰ μὲν τὸ γένος καὶ δόξαν προγονικὴν καὶ
βίου περιουσίαν πάντας ὑπερβάλλων τοὺς πολίτας,
χαλεπὸς δ' ἄλλως καὶ βίαιος καὶ τυραννικός, τῇ τε τῶν
φίλων περιβολῇ καὶ τῇ τοῦ πλούτου δυνάμει πρὸς
ἰσχὺν ἀδικημάτων χρώμενος, οὗτος τῶν τ' ἄλλων 5
ἀπάντων ἃ ἐδόκει καλὰ ἑαυτὸν ἡξίου, ἤγειτο δὲ καὶ τῆς
Πυθαγόρου φιλοσοφίας ἀξιώτατον εἶναι μετασχεῖν.
πρόσεισι τῷ Πυθαγόρᾳ ἑαυτὸν ἐπαινῶν ὡς βουλόμε-
νος συνεῖναι αὐτῷ. ὁ δ' εὐθύς φυσιολογῶν τὸν
ἄνδρα καὶ ὁποῖος ἦν συνιδῶν ἐκ τῶν σημείων ἃ διὰ 10
τοῦ σώματος ἐθῆρα τῶν προσιόντων, ἀπιέναι ἐκέ-
λευσε καὶ τὰ ἑαυτοῦ πράττειν. τοῦτο τὸν Κύλωνα οὐ
μετρῶς ἐλύπησεν ὥσπερ ὑβρισμένον καὶ τὰ ἄλλα χα-
55 λεπὸν ὄντα καὶ ὀργῆς ἀκρατῆ. συναγαγὼν οὖν τοὺς
φίλους διέβαλλε τὸν Πυθαγόραν καὶ παρεσκεύαζεν 15
ὡς ἐπιβουλεύσων αὐτῷ τε καὶ τοῖς γνωρίμοις.
τοῦντεῦθεν δ' οἱ μὲν φασὶ τῶν ἐταίρων τοῦ Πυθα-
γόρου συνηγμένων ἐν τῇ Μίλωνος οἰκίᾳ τοῦ ἀθλητοῦ
παρὰ τὴν Πυθαγόρου ἀποδημίαν (ὡς γὰρ Φερεκύ-
δη τὸν Σύριον αὐτοῦ διδάσκαλον γενόμενον εἰς 20
Δῆλον πεπόρευτο νοσοκομῆσων αὐτὸν περιπετῆ γε-
νόμενον τῷ ἱστορουμένῳ τῆς φθειριάσεως πάθει καὶ
κηδεύσων), πάντας πανταχῇ ἐνέπρησαν αὐτοῦ τε καὶ
κατέλευσαν, δύο ἐκφυγόντων ἐκ τῆς πυρᾶς, Ἀρχίπ-
που τε καὶ Λύσιδος, ὡς φησὶ Νεάνθης· ὧν ὁ Λύσις 25
ἐν Ἑλλάδι ᾤκησε καὶ Θήβας ἐπώκησεν Ἐπαμεινώνδα
56 τε συγγέγονε, οὗ καὶ διδάσκαλος γέγονε. Δικαίαρχος
δὲ καὶ οἱ ἀκριβέστεροι καὶ τὸν Πυθαγόραν φασὶ παρεῖ-
ναι τῇ ἐπιβουλῇ. Φερεκύδην γὰρ πρὸ τῆς ἐκ Σάμου
ἀπάρσεως τελευτῆσαι. τῶν δὲ ἐταίρων ἀθρόους μὲν 30
τετταράκοντα ἐν οἰκίᾳ τινὸς παρεδρεύοντας ληφθῆναι,
τοὺς δὲ πολλοὺς σποράδην κατὰ τὴν πόλιν ὡς ἔτυχον

εἰς ἄστν διαφθαρεῖναι. Πυθαγόραν δὲ κρατουμένων
 τῶν φίλων τὸ μὲν πρῶτον εἰς Καυλωνίαν τὸν ὄρου
 σωθῆναι, ἐκεῖθεν δὲ πάλιν εἰς Λοκρούς. πυθόμε-
 νους δὲ τοὺς Λοκρούς τῶν γερόντων τινὰς ἐπὶ τὰ τῆς
 5 χώρας ὄρια ἀποστεῖλαι. τούτους δὲ πρὸς αὐτὸν
 ἀπαντήσαντας εἶπεῖν " ἡμεῖς, ὦ Πυθαγόρα, σοφὸν
 μὲν ἄνδρα σε καὶ δεινὸν ἀκούομεν· ἀλλ' ἐπὶ τοῖς
 ἰδίοις νόμοις οὐθὲν ἔχομεν ἐγκαλεῖν. αὐτοὶ μὲν ἐπὶ
 τῶν ὑπαρχόντων πειρασόμεθα μένειν· σὺ δ' ἐτέ-
 10 ρωθί που βάδιξε λαβῶν παρ' ἡμῶν εἰ τοῦ κεχρομέ-
 νος τῶν ἀναγκαίων τυγχάνεις." ἐπεὶ δ' ἀπὸ τῆς τῶν
 Λοκρῶν πόλεως τὸν εἰρημένον ἀπηλλάγη τρόπον, εἰς
 Τάραντα πλεῦσαι· πάλιν δὲ κακεῖ παραπλήσια πα-
 θόντα τοῖς περὶ Κρότωνα εἰς Μεταπόντιον ἐλθεῖν.
 15 πανταχοῦ γὰρ ἐγένοντο μεγάλαι στάσεις, ἃς ἔτι καὶ
 νῦν οἱ περὶ τοὺς τόπους μνημονεύουσί τε καὶ διη-
 γοῦνται, τὰς ἐπὶ τῶν Πυθαγορείων καλοῦντες. Πυ-
 θαγόρειοι δ' ἐκλήθησαν ἢ σύστασις ἅπασα ἢ συν-
 ακολουθήσασα αὐτῶ. ἐν δὲ τῇ περὶ Μεταπόντιον καὶ 57
 20 Πυθαγόραν αὐτὸν λέγουσι τελευτῆσαι καταφυγόντα
 ἐπὶ τὸ Μουσῶν ἱερόν, σπάνει τῶν ἀναγκαίων τεσσα-
 ράκοντα ἡμέρας διαμείναντα. οἱ δὲ φασὶν ὅτι τοῦ
 πυρὸς νεμομένου τὴν οἴκησιν ἐν ἣ συνειλεγμένοι
 ἐτύγχανον, θέντας αὐτοὺς εἰς τὸ πῦρ τοὺς ἐταίρους
 25 δίοδον παρέχειν τῷ διδασκάλῳ, γεφυρώσαντας τὸ
 πῦρ τοῖς σφετέροις σώμασι. διεκπεσόντα δ' ἐκ τοῦ
 πυρὸς τὸν Πυθαγόραν διὰ τὴν ἐρημίαν τῶν συνή-
 θων ἀθυμήσαντα ἑαυτὸν τοῦ βίου ἐξαγαγεῖν. τῆς δὲ
 συμφορᾶς οὕτως κατασχούσης τοὺς ἄνδρας συνεξέ-
 30 λιπε καὶ ἡ ἐπιστήμη ἄρρητος ἐν τοῖς στήθεσι φυλα-

28. περιπίπτεις, ὦ καλέ· ὁ γὰρ μηδέποτε κλάων πῶς ὑπὸ ἀθυμίας ἀπήγγεατο;

χθειῖσα ἄχρι τότε, μόνων τῶν δυσσυνέτων παρὰ τοῖς
 ἔξω διαμνημονευομένων. οὔτε γὰρ τοῦ Πυθαγόρου
 σύγγραμμα ἦν, οἷ τ' ἐκφυγόντες Λύσις τε καὶ Ἀρ-
 χιππος καὶ ὅσοι ἀποδημοῦντες ἐτύγχανον, ὀλίγα διέ- 5
 σωσαν ζώπυρα τῆς φιλοσοφίας ἀμυδρά τε καὶ δυσ-
 58 θήρατα. μονωθέντες γὰρ καὶ ἐπὶ τῷ συμβάντι
 ἀθυμήσαντες διεσπάρησαν ἄλλος ἀλλαγῶ, τὴν πρὸς
 ἀνθρώπους κοινωνίαν ἀποστραφέντες. διευλαβού-
 μενοι δὲ μὴ παντελῶς ἐξ ἀνθρώπων ἀπόληται τὸ φι-
 λοσοφίας ὄνομα καὶ θεοῖς αὐτοῖς διὰ τοῦτο ἀπεχθά- 10
 νωνται, ὑπομνήματα κεφαλαιώδη συνταξάμενοι τὰ
 τε τῶν πρεσβυτέρων συγγράμματα καὶ ὧν διεμέ-
 μνηντο συναγαρόντες κατέλιπεν ἕκαστος οὔπερ ἐτύγ-
 χανε τελευτῶν, ἐπισκήψαντες υἱοῖς ἢ θυγατράσιν ἢ
 γυναιξὶ μηδενὶ δοῦναι τῶν ἐκτὸς τῆς οἰκίας· αἱ 15
 δὲ μέχρι πολλοῦ χρόνου τοῦτο διετήρησαν ἐκ δια-
 δοχῆς τὴν αὐτὴν ἐντολὴν διαγγέλλουσαι τοῖς ἀπογό-
 59 νοις. τεκμηραίμεθα δέ, φησὶ Νικόμαχος, περὶ τοῦ μὴ
 παρέργως αὐτοὺς τὰς ἀλλοτριὰς ἐκκλίνειν φιλίας,
 ἀλλὰ πάνυ σπουδαίως περικάμπτειν αὐτὰς καὶ φυ- 20
 λάττεσθαι καὶ μὴν περὶ τοῦ μέχρι πολλῶν γενεῶν τὸ
 φιλικὸν πρὸς ἀλλήλους ἀνένδοτον αὐτοὺς διατηρη-
 ρηκέναι, καὶ ἐξ ὧν Ἀριστόξενος ἐν τῷ περὶ τοῦ Πυ-
 θαγόρου βίου αὐτὸς διακήκοέναι φησὶ Διονυσίου
 τοῦ Σικελίας τυράννου, ὅτ' ἐκπεσὼν τῆς μοναρχίας 25
 γράμματα ἐν Κορίνθῳ ἐδίδασκεν. φησὶ δ' οὕτως.
 οἴκτων καὶ δακρύων καὶ πάντων τῶν τοιούτων εἰρ-
 γεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐκείνους ὡς ἐνδέχεται μάλιστα.
 ὁ αὐτὸς δὲ λόγος καὶ περὶ θωπείας καὶ δεήσεως καὶ
 60 λιτανείας καὶ πάντων τῶν τοιούτων. βουλόμενος οὖν 30
 ποτὲ Διονύσιος πεῖραν αὐτῶν λαβεῖν, λεγομένων
 τινῶν ὡς συλληφθέντες οὐκ ἐμμενοῦσι τῇ πρὸς ἀλ-

λήλους πίστει, τῷδ' ἐποίησεν. συνελήφθη μὲν Φιν-
 τίας καὶ ἀνήχθη πρὸς τὸν τύραννον. κατηγορεῖν δ'
 αὐτὸν Διονύσιον ὡς ἐπιβουλεύοντα αὐτῷ· καὶ δὴ
 τοῦτο ἐξεληλέγχθαι κεκρίσθαι τ' ἀποθνήσκειν αὐτόν.
 5 τὸν δέ, ἐπεὶ οὕτως αὐτῷ δέδοκται, εἰπεῖν δοθῆναί
 γε τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας, ὅπως οἰκονομήσεται τὰ τε
 καθ' ἑαυτὸν καὶ τὰ κατὰ Δάμωνα· εἶναι γὰρ αὐτῷ
 ἑταῖρον καὶ κοινωνόν· πρεσβύτερον δ' αὐτὸν ὄντα
 10 πολλὰ τῶν περὶ τὴν οἰκονομίαν εἰς αὐτὸν ἀνειληφέ-
 ναι. ἡξίου δ' ἀφεθῆναι ἐγγυητὴν παρασχὼν τὸν
 Δάμωνα. συγχωρήσαντος δὲ τοῦ Διονυσίου μετα-
 πεμφθεὶς ὁ Δάμων καὶ τὰ συμβάντα ἀκούσας ἐνεγ-
 γυήσατο καὶ ἔμεινεν ἕως ἂν ἐπανέλθῃ ὁ Φιντίας.
 ὁ μὲν οὖν Διονύσιος ἐξεπλήττετο ἐπὶ τοῖς γιγνομέ-61
 15 νοις. ἐκείνους δὲ τοὺς ἐξ ἀρχῆς εἰσαγαγόντας τὴν
 διάπειραν τὸν Δάμωνα χλευάζειν ὡς ἐγκαταλειφθη-
 σόμενον. ὄντος δὲ τοῦ ἡλίου περὶ δυσμᾶς ἦκειν τὸν
 Φιντίαν ἀποθανούμενον, ἐφ' ᾧ πάντα ἐκπλαγῆναι.
 Διονύσιον δὲ περιβαλόντα καὶ φιλήσαντα τοὺς ἄν-
 20 δρας ἀξιῶσαι τρίτον αὐτὸν εἰς τὴν φιλίαν παραδέξα-
 σθαι· τοὺς δὲ μηδενὶ τρόπῳ καίτοι πολλὰ λιπαροῦν-
 τος αὐτοῦ συγκαταθεῖναι εἰς τοιοῦτο. καὶ ταῦτα μὲν
 Ἀριστόξενος ὡς παρ' αὐτοῦ ἀκούσας Διονυσίου ἀπ-
 ἡγγειλεν. Ἰππόβοτος δὲ καὶ Νεάνθης περὶ Μυλλίου
 25 καὶ Τιμύχας ἱστοροῦσι. . . .

ΠΕΡΙ ΑΠΟΧΗΣ ΕΜΨΥΧΩΝ.

ΕΠΙ ΑΙΟΧΗΣ ΕΜΠΛΥΣΙΩΝ

BIBΛION ΠΡΩΤΟΝ.

Τῶν πρὸς ἡμᾶς ἠκόντων, ᾧ Φίλιππε, πυθόμενος 1
ὡς τῆς ἀσάρκου καταγνοῦς τροφῆς ἐπὶ τὴν ἔνσαρκον
ἀναδεδραμάμηκας πάλιν βορᾶν, κατ' ἀρχὰς μὲν ἠπί-
στου, τῆς τε σῆς σωφροσύνης στοχαζόμενος καὶ τῆς
5 εὐλαβείας ἦν πρὸς τοῦτα ὑποδείξοντας παλαιούσ
τε ὁμοῦ καὶ θεοφόβους ἄνδρας πεποιήμεθα. ἐπεὶ δὲ
καὶ ἄλλοι ἐπὶ τοῖς πρώτοις μηνύοντες τὴν ἀγγελίαν
ἐβεβαίουν, τὸ μὲν ἐπιπλήττειν σοι, οὔτε κατὰ τὴν
παροιμίαν φυγῆ κακοῦ τὸ ἄμεινον εὐρόντι, οὔτε κατὰ
10 τὸν Ἐμπεδοκλέα τὸν μὲν πρότερον ἀποδυσασμένῳ βίον,
εἰς δὲ τὸν βελτίῳ ὑποστρέψαντι, ἀγροϊκόν τ' εἶναι
ἐδόκει καὶ πόρρω τῆς κατὰ τὸν λογισμὸν πειθοῦς εὐ-
ρισκομένης· τὸ δ' αὖ διὰ τοῦ λόγου τὸν ἔλεγχον τῶν
ἁμαρτημάτων ἐκκαλύπτειν ἀφ' οἷων τε εἰς οἷα κατα-
15 βέβηκας μηνύειν, τῆς τε πρὸς ἀλλήλους φιλίας ἀντά-
ξιον καὶ τῶν πρὸς ἀλήθειαν τὸν αὐτῶν βίον συν-
ταξαμένῳ εἶναι ἐδικαίουν. καὶ γὰρ μοι κατ' ἑμαυ- 2
τὸν λογιζομένῳ τὴν τῆς μεταθέσεως αἰτίαν, ὑγείας
μὲν καὶ ῥώμης, ὡς ἂν ὁ πολὺς καὶ ἰδιώτης φαίη ὄχλος,
20 οὐκ ἂν μεταβαλέσθαι σε φῆσαιμι· τούναντίον γὰρ
καὶ πρὸς ὑγίειαν καὶ πρὸς σύμμετρον ὑπομονὴν τῶν
περὶ φιλοσοφίαν πόνων τὴν ἄσαρκον δίαιται αὐτὸς
συνῶν ἡμῖν ὁμολόγεις συμβάλλεσθαι· τῇ τε πειρᾷ

γινώσκειν πάρεστιν ὡς ταῦτα λέγων ἠλήθευες. ἢ δι'
 ἀπάτην οὖν ἢ τὸ μηδὲν διαφέρειν ἠγεῖσθαι πρὸς φρο-
 νησιν τὸ οὕτως ἢ ἐκείνως διαιτᾶσθαι, ἢ δι' ἄλλην
 ἴσως αἰτίαν ἣν ἀγνοῶ, φόβον τῆς ἐν τῷ παραβαίνειν
 ἀσεβείας ἐπαρτῶσαν μείζονα ἐπὶ τὰ πρόσθεν ἀναδρα- 5
 μεῖν σε παρανομήματα ἐφαίνεται. οὐ γὰρ δὴ δι' ἀκρα-
 σίαν καὶ πόθον τῆς ὀφιοφάγου λαιμαργίας καταφρο-
 νῆσαι τῶν πατρίων ἥς ἐξήλωκας φιλοσοφίας νόμων
 φῆσαιμι ἄν σε, οὐδ' ἐλάττω τὴν φύσιν τῶν παρὰ τι-
 σιν ἰδιωτῶν εἶναι, οἳ νόμους ἐναντίους οἷς ἔξων πρό- 10
 τερον καταδεξάμενοι τομάς τε μορίων ὑπομένουσι,
 καὶ τινων ζώων, ὧν πρόσθεν ἐνεφοροῦντο, ἀπόσχονται
 3 ἂν μᾶλλον ἢ κρεῶν ἀνθρωπείων. ἐπεὶ δέ τινες τῶν
 ἀφικομένων καὶ λόγους ἀπεμνημόνευον, οὓς κατὰ
 τῶν ἀπεχομένων ἐποιοῦ, οὐ σχετλιάζειν μόνον, ἀλλὰ 15
 καὶ νεμεσᾶν παρῆν, εἰ ψυχροῖς καὶ ἄγαν ἐώλοις σοφι-
 σματίοις πεισθέντες αὐτούς τε ἀπάτῃν καὶ παλαιὸν
 δόγμα καὶ θεοῖς φίλον ἀνατρέπειν ὑπεμείνατε. ὅθεν
 μοι ἐδόκει μὴ μόνον τὸ οἰκτεῖον ὑποδεικνύναι ὡς ἔχει,
 ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν ἐναντίων πολλῶ ἰσχυρότερα τῶν ὑφ' 20
 ὑμῶν λεγομένων ὄντα καὶ πλήθει καὶ δυνάμει καὶ
 ταῖς ἄλλαις κατασκευαῖς συναγαγεῖν τε καὶ λῦσαι,
 οὐδ' ὑπὸ τῶν ἐμβριθῶν δοκούντων εἶναι, οὐχ ὅτι
 τῶν ἐώλων καὶ ἐπιπολαίων σοφισμάτων τὸ ἀληθὲς
 ἠττημένον δεικνύντα. ἴσως γὰρ ἀγνοεῖς ὅτι τῆ ἀποχῆ 25
 τῶν ἐμψύχων οὐκ ὀλίγοι ἀντειρήκασιν, ἀλλὰ καὶ τῶν
 φιλοσόφων οἳ τ' ἀπὸ τοῦ περιπάτου καὶ τῆς στοᾶς καὶ
 τοῦ Ἐπικούρου τὸ πλεῖστον τῆς ἀντιλογίας πρὸς τὴν
 Πυθαγόρου καὶ Ἐμπεδοκλέους ἀποτεινόμενοι φιλο- 30
 σοφίαν, ἥς ζηλωτῆς εἶναι ἐσπούδακας· τῶν τε φιλο-
 λόγων συχνοὶ καὶ Κλώδιος τις Νεαπολίτης πρὸς τοὺς
 ἀπεχομένους τῶν σαρκῶν βιβλίον κατεβάλετο. ὧν

τὰς πραγματευτικὰς καὶ κοινὰς πρὸς τὸ δόγμα ζητή-
σεις παραθήσομαι, τὰς ἰδίως πρὸς τὰ τοῦ Ἐμπεδο-
κλέους φερομένας κατασκευὰς παραιτησάμενος.

εὐθύς τοίνυν φασὶν οἱ ἀντιλέγοντες τὴν δικαιο- 4
5 σύνην συγγεῖσθαι καὶ τὰ ἀκίνητα κινεῖσθαι, εἰάν τὸ
δίκαιον μὴ πρὸς τὸ λογικὸν μόνον τείνωμεν, ἀλλὰ
καὶ πρὸς τὸ ἄλογον· οὐ μόνον τοὺς ἀνθρώπους καὶ
τοὺς θεοὺς πρὸς ἡμᾶς ἡγούμενοι, οἰκείως δὲ καὶ πρὸς
τὰ ἄλογα θηρία τὰ μηδὲν ἡμῖν προσήκοντα ἔχοντες,
10 καὶ οὐχὶ τοῖς μὲν πρὸς ἔργον χρώμενοι, τοῖς δὲ πρὸς
ἐδωδὴν, ἔκφυλα καὶ ἄτιμα τῆς κοινωνίας καθάπερ
πολιτείας νομίζοντες. ὁ γὰρ καθάπερ ἀνθρώποις καὶ
τούτοις χρώμενος φειδόμενός τε καὶ μὴ βλάπτων,
προσάπτων τῇ δικαιοσύνῃ ὃ μὴ δύναται φέρειν, καὶ
15 τὸ δυνατόν αὐτῆς ἀπόλλυσι καὶ διαφθείρει τῷ ἄλλο-
τρίῳ τὸ οἰκεῖον. γίγνεται γὰρ ἢ τὸ ἀδικεῖν ἀναγκαῖον
ἡμῖν ἀφειδοῦσιν αὐτῶν, ἢ μὴ χρωμένοις τὸ ζῆν ἀδύ-
νατον καὶ ἄπορον, καὶ τρόπον τινὰ θηρίων βίον βιω-
σόμεθα τὰς ἀπὸ τῶν θηρίων προέμενοι χρείας. ἀφήμι 5
20 γὰρ Νομάδων καὶ Τρωγλοδυτῶν ἀνεξευρέτους ἀριθ-
μῷ μυριάδας, οἱ τροφὴν σάρκας, ἄλλο δὲ οὐδὲν ἴσα-
σιν. ἀλλὰ καὶ ἡμῖν τοῖς ἡμέρωσ καὶ φιλανθρώπως
ζῆν δοκοῦσι ποῖον ἔργον ἀπολείπεται γῆς, ποῖον ἐν
θαλάττῃ, τίς ἐναργῆς τέχνη, τίς κόσμος διαίτης, ἂν
25 ὡς πρὸς ὁμόφυλα τὰ ζῶα διακεώμεθα ἀβλαβῶσ καὶ
μετὰ εὐλαβείας αὐτοῖς προσφερώμεθα; εἶπεῖν γὰρ
ἔργον οὐδέν. οὐδὲ φάρμακον οὐδὲ ἰαμα τῆς ἢ τὸν
βίον ἀναιρούσης ἀπορίας ἢ τὴν δικαιοσύνην ἔχομεν,
ἂν μὴ τὸν ἀρχαῖον νόμον καὶ ὄρον φυλάττωμεν, ᾧ
30 κατ' Ἡσίοδον ὁ Ζεὺς τὰς φύσεις διελὼν καὶ θέμενος
ἰδίᾳ τῶν γενῶν ἐκάτερον

ἰχθύσι μὲν καὶ θηροῖσι καὶ οἰωνοῖς πετεηνοῖς
 ἔσθθιν ἀλλήλους, ἐπεὶ οὐ δίκη ἐστὶ μετ' αὐτοῖς,
 ἀνθρώποισι δ' ἔδωκε δίκην

6 πρὸς ἀλλήλους. οἷς δὲ οὐκ ἔστι τὸ δικαιοπραγεῖν πρὸς
 ἡμᾶς, οὐδὲ ἡμῖν πρὸς ἐκεῖνα γίνεται τὸ ἀδικεῖν. ὡς 5
 οἱ γε τοῦτον προέμενοι τὸν λόγον οὔτε εὐρεῖαν ἄλλην
 οὔτε λεπτήν τῇ δικαιοσύνῃ παρεισελθεῖν ὁδὸν ἀπο-
 λελοίπασιν. ὃ γὰρ ἤδη εἰρήκαμεν, τὴν φύσιν αὐτάρακη
 μὲν οὐκ οὔσαν, ἀλλ' ἐνδεῆ πολλῶν, εἰργομένην δὲ
 τῆς ἀπὸ τῶν ζώων βοηθείας ἄρδην ἀναιρεῖν καὶ κα- 10
 τακλείειν εἰς τὸν ἄπορον καὶ ἀνόργανον καὶ ἀκτήμονα
 τῶν ἀναγκαίων βίον. φασὶ δὲ οὐκ εὐτυχῶς διαβιῶναι
 τοὺς πρώτους γενομένους· οὐδὲ γὰρ ἐπὶ τῶν ζώων
 ἴστασθαι τὴν δεισιδαιμονίαν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τὰ φυτὰ
 βιάζεσθαι. τί γὰρ μᾶλλον ὁ βοῦν ἀποσφάττων καὶ 15
 πρόβατον ἀδικεῖ τοῦ κόπτοντος ἐλάτην ἢ θρῦν; εἶγε
 καὶ τούτοις ἐμφύεται ψυχὴ κατὰ τὴν μεταμόρφωσιν.
 τῶν μὲν οὖν ἀπὸ τῆς στοᾶς καὶ τοῦ περιπάτου τὰ κυ-
 ριώτατα ταῦτα.

7 οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ Ἐπικούρου ὥσπερ γενεαλογίαν μα- 20
 κρὰν διεξιόντες φασὶν ὡς οἱ παλαιοὶ νομοθέται, ἀπι-
 δόντες εἰς τὴν τοῦ βίου κοινωνίαν τῶν ἀνθρώπων καὶ
 τὰς πρὸς ἀλλήλους πράξεις, ἀνόσιον ἐπεφήμισαν τὴν
 ἀνθρώπου σφαγὴν καὶ ζημίαν οὐ τὰς τυχοῦσας προσ- 25
 ῆψαν, τάχα μὲν καὶ φυσικῆς τινὸς οἰκειώσεως ὑπαρ-
 χούσης τοῖς ἀνθρώποις πρὸς ἀνθρώπους διὰ τὴν ὁμοιό-
 τητα τῆς μορφῆς καὶ τῆς ψυχῆς εἰς τὸ μὴ προχείρως
 φθείρειν τὸ τοιοῦτον ζῶον ὥσπερ ἕτερόν τι τῶν συγ-
 κευρωμένων· οὐ μὴν ἀλλὰ τὴν γε πλείστην αἰτίαν 30
 τοῦ δυσχερανθῆναι τοῦτο καὶ ἀνόσιον ἐπιφημισθῆναι
 τῷ μὴ συμφέρειν εἰς τὴν ὅλην τοῦ βίου σύστασιν ὑπο-
 λαβεῖν. ἀπὸ γὰρ τῆς τοιαύτης ἀρχῆς οἱ μὲν παρακο-

λουθήσαντες τῷ συμφέροντι τοῦ διορίσματος οὐδὲν
 προσεδεήθησαν ἄλλης αἰτίας τῆς ἀνειργούσης αὐτοὺς
 ἀπὸ τῆς πράξεως ταύτης, οἱ δὲ μὴ δυνάμενοι λαβεῖν
 αἰσθησιν ἱκανὴν τούτου, τὸ μέγεθος τῆς ζημίας δε-
 5 διότες ἀπείχοντο τοῦ κτείνειν προχείρως ἀλλήλους.
 ὣν ἑκάτερον φαίνεται καὶ νῦν ἔτι συμβαῖνον. καὶ γὰρ
 οἱ μὲν θεωροῦντες τὸ συμφέρον τῆς προειρημένης
 διατάξεως ἐτοιμῶς ἐπ' αὐτῆς μένουσιν, οἱ δὲ μὴ δε-
 κτικοὶ τούτου τὰς ἀπειλὰς φοβούμενοι τῶν νόμων·
 10 ἄς ἔνεκα τῶν ἀσυλλογίστων τοῦ χρησίμου διώρισάν
 τινες, παραδεξαμένων αὐτὰς τῶν πλειόνων. οὐδὲν 8
 γὰρ ἐξ ἀρχῆς βιαίως κατέστη νόμιμον οὔτε μετὰ γρα-
 φῆς οὔτε ἄνευ γραφῆς τῶν διαμενόντων νῦν καὶ δια-
 δίδοσθαι πεφυκότων, ἀλλὰ συγχωρησάντων αὐτῷ καὶ
 15 τῶν χρησομένων. φρονήσει γὰρ ψυχῆς, οὐ ῥώμῃ σώ-
 ματος καὶ δυναστευτικῇ δουλώσει τῶν ὄχλων διή-
 νεγκαν οἱ τὰ τοιαῦτα τοῖς πολλοῖς εἰσηγούμενοι, καὶ
 τοὺς μὲν εἰς ἐπιλογισμὸν τοῦ χρησίμου καταστήσαν-
 τες ἀλόγως αὐτοῦ πρότερον αἰσθανομένους καὶ πολ-
 20 λάκις ἐπιλανθανομένους, τοὺς δὲ τῷ μεγέθει τῶν ἐπι-
 τιμίων καταπλήξαντες. οὐ γὰρ ἦν ἑτέρῳ χρῆσθαι
 φαρμάκῳ πρὸς τὴν τοῦ συμφέροντος ἀμαθίαν ἢ τῷ
 φόβῳ τῆς ἀφωρισμένης ὑπὸ τοῦ νόμου ζημίας. αὕτη
 γὰρ κατέχει μόνη καὶ νῦν τοὺς τυχόντας τῶν ἀνθρώ-
 25 πων καὶ κωλύει τοῦ μήτε κοινῇ μήτε ἰδίᾳ τὸ ἀλυσι-
 τελὲς πράττειν. εἰ δὲ πάντες ἐδύναντο βλέπειν ὁμοίως
 καὶ μνημονεύειν τὸ συμφέρον, οὐδὲν ἂν προσεδέοντο
 νόμων, ἀλλ' αὐθαιρέτως τὰ μὲν εὐλαβοῦντο [τῶν
 ἀπειρημένων], τὰ δὲ ἔπραττον [τῶν προστεταγμένων].
 30 ἱκανὴ γὰρ ἡ τοῦ χρησίμου καὶ βλαβεροῦ θεωρία τῶν
 μὲν φυγὴν παρασκευάσαι, τῶν δὲ αἴρεσιν· ἡ δὲ τῆς
 ζημίας ἀνάτασις πρὸς τοὺς μὴ προορωμένους τὸ λυσι-

τελοῦν. ἀναγκάζει γὰρ δεσπόζειν ἐπικρεμαμένη ταῖς
 ἀγούσαις ἐπὶ τὰς ἀσυμφόρους πράξεις ὁρμαῖς, καὶ βία
 9 συναναγκάζει τὸ δέον ποιεῖν. ἐπεὶ καὶ τὸν ἀκούσιον
 φόνον οὐκ ἔξω πάσης ζημίας κατέστησαν οἱ νομοθέ-
 ται, ὅπως μηδεμίαν ἐνδῶσι πρόφασιν τοῖς ἐκουσίως 5
 τὰ τῶν ἀκουσίως θρῶντων ἔργα μιμῆσθαι προαιρου-
 μένοις, ἀλλ' ὅπως μὴ ἀφύλακτον ἢ μηδὲ ἡμελημένον
 τὸ τοιοῦτο, ὥστε πολλὰ πρὸς ἀλήθειαν ἀκούσια συμ-
 βαίνειν. οὐ γὰρ συνέφερεν οὐδὲ τοῦτο διὰ τὰς αὐτὰς
 αἰτίας δι' ἃς καὶ τὸ καθ' ἐκούσιον τρόπον φθείρειν 10
 ἀλλήλους. ὥστε τῶν ἀκουσίων τῶν μὲν παρὰ τὴν
 ἀστάθμητον αἰτίαν καὶ ἀφύλακτον γιγνομένων ἀν-
 θρωπίνῃ φύσει, τῶν δὲ παρὰ τὴν ἡμετέραν ἀμέλειαν
 καὶ ἀνεπίστατον τῆς διαφορᾶς, βουληθέντες κωλύσαι
 τὴν βλάβουσαν τοὺς πλησίον ῥαθυμίαν, οὐκ ἀθῶον 15
 κατέστησαν ζημίας οὐδὲ τὴν ἀκούσιον πράξιν, ἀλλὰ
 τῷ φόβῳ τῶν ἐπιτιμιῶν ἀφείλον τὸ πολὺ τῆς τοιαύ-
 τῆς ἁμαρτίας. οἶμαι δ' ἔγωγε καὶ τοὺς συγκεχωρημέ-
 νους ὑπὸ τοῦ νόμου φόνους τὰς ἀφοσιώσεις λαμβά-
 νειν τὰς εἰθισμένας διὰ τῶν καθαρῶν παρ' οὐδε- 20
 μίαν ἑτέραν αἰτίαν ὑπὸ τῶν πρώτων καλῶς ταῦτα
 εἰσηγησαμένων ἢ παρὰ τὸ τῆς ἐκουσίου πράξεως ὅτι
 πλείστον βούλεσθαι τοὺς ἀνθρώπους ἀφιστάναι. παν-
 ταχόθεν γὰρ ἐδέοντο τοῦ κωλύσοντος ἐτοίμως πράτ-
 τειν τὸ μὴ συμφέρον οἱ τυχόντες. ὅθεν οὐ μόνον ζη- 25
 μίας ἔταξαν οἱ πρῶτοι τοῦτο συνιδόντες, ἀλλὰ καὶ
 ἕτερον φόβον ἄλογον ἐπήρησαν, οὐ καθαρὸς ἐπιφη-
 μίσαντες εἶναι τοὺς ὁπωσοῦν ἄνθρωπον ἀνελόντας,
 μὴ χρησαμένους καθαροῖς. τὸ γὰρ ἀνόητον τῆς ψυ-
 χῆς ποικίλως παιδαγωγηθὲν ἦλθεν εἰς τὴν καθεστῶ- 30
 σαν ἡμερότητα, προσμηχανωμένων ἐπὶ τῆς ἀλόγου
 φορᾶς ἐπιθυμίας τιθασεύματα τῶν ἐξ ἀρχῆς τὰ πλή-

5
 10
 15
 20
 25
 30

θη διοικησάντων· ὧν ἐστὶ καὶ τὸ μὴ κτείνειν ἀλλή-
 λους ἀκρίτως. τῶν δὲ λοιπῶν ζώων εἰκότως οὐδὲν 10
 διεκώλυσαν φθείρειν οἱ πρῶτοι διορίζαντες ἅ τε δεῖ
 ποιεῖν ἡμᾶς καὶ ἅ μὴ· τὸ γὰρ συμφέρον ἐπὶ τούτων
 5 ἐκ τῆς ἐναντίας ἀπετελεῖτο πράξεως. οὐ γὰρ δυνατὸν
 ἦν σώζεσθαι μὴ πειρωμένους ἀμύνεσθαι τοῦτο συν-
 τροφεομένους μετ' ἀλλήλων. διαμνημονεύοντες δέ τι-
 νες τῶν τότε χαριστάτων, ὡς αὐτοῦ τε ἀπέσχοντο
 τοῦ κτείνειν διὰ τὸ χρήσιμον πρὸς τὴν σωτηρίαν, τοῖς
 10 τε λοιποῖς ἐνεποιοῦν μνήμην τοῦ ἀποβαίνοντος ἐν ταῖς
 μετ' ἀλλήλων συντροφίαις, ὅπως ἀπεχόμενοι τοῦ συγ-
 γενουῦς, διαφυλάττωσι τὴν κοινωσίαν, ἢ συνήρῃ πρὸς
 τὴν ἰδίαν ἐκάστου σωτηρίαν. οὐ μόνου δὲ χρήσιμον
 ἦν τὸ χωρίζεσθαι μηδὲ λυμαντικὸν ποιεῖν μηδὲν τῶν
 15 ἐπὶ τὸν αὐτὸν τόπον συνειλεγμένων πρὸς τὸν τῶν ἀλ-
 λοφύλων ἐξορισμὸν ζώων, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀνθρώπους
 τοὺς ἐπὶ βλάβῃ παραγιγνομένους. μέχρι μὲν οὖν τι-
 νὸς διὰ ταύτην ἀπέσχοντο τοῦ συγγενουῦς, ὅσον ἐβάδι-
 ζεν εἰς τὴν αὐτὴν κοινωσίαν τῶν ἀναγκαίων καὶ χρείας
 20 τινὰς παρείχετο πρὸς ἐκάτερον τῶν εἰρημένων· ἐλ-
 θόντος δὲ ἐπὶ πλέον τοῦ χρόνου καὶ τῆς δι' ἀλλήλων
 γενέσεως μακρὰν προηκούσης, ἐξεωσμένων δὲ τῶν
 ἀλλοφύλων ζώων καὶ τῆς παρασπάσεως, ἐπιλογισμὸν
 ἔλαβόν τινες τοῦ συμφέροντος ἐν ταῖς πρὸς ἀλλήλων
 25 τροφαῖς, οὐ μόνου ἄλογον μνήμην. ὅθεν ἐπειράθησαν 11
 βεβαιοτέρως ἀνεῖρξαι τοὺς προχείρως φθείροντας ἀλ-
 λήλους καὶ τὴν βοήθειαν ἀσθενεστέραν κατασκευά-
 ζοντας διὰ τὴν τοῦ παρεληλυθότος λήθην. πειρώμε-
 νοι δὴ τοῦτο δρᾶν τὰς ἔτι μενούσας καὶ νῦν κατὰ πό-
 30 λεις τε καὶ ἔθνη νομοθεσίας εἰσήνεγκαν, ἐπακολου-
 θήσαντος τοῦ πλήθους αὐτοῖς ἐκουσίως παρὰ τὸ μᾶλ-
 λου ἤδη τοῦ συμφέροντος ἐν τῇ μετ' ἀλλήλων ἀθροίσει

λαμβάνειν αἰσθησιν· ὁμοίως γὰρ εἰς τὴν ἀφοβίαν
 συνήργει τό τε λυμαντικὸν πᾶν κτεινόμενον ἀφειδῶς
 καὶ τὸ χρήσιμον πρὸς τὴν τούτου φθορὰν διατηρού-
 μενον. ὅθεν εἰκότως τὸ μὲν ἀπηγορεύθη, τὸ δὲ οὐκ
 ἐκωλύθη τῶν εἰρημένων. ἐκεῖνο δὲ λέγειν οὐκ ἔστιν, 5
 ὡς ἔνια τῶν ζώων οὐ φθαρτικὰ τῆς ἀνθρωπίνης ὄντα
 φύσεως οὐδὲ καθ' ἕτερον οὐδένα τρόπον λυμαινόμενα
 τοὺς βίους συγκεχώρηκεν ὁ νόμος ἀναιρεῖν ἡμῖν. οὐ-
 δὲν γὰρ, ὡς εἶπειν, ἔστι τοιοῦτο τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου
 συγκεχωρημένων, ὅπερ οὐκ ἐώμενον λαμβάνειν τὴν 10
 ὑπερβολὴν τῆς ἀφθονίας βλαπτικὸν γίγνεται ἂν ἡμῶν·
 ἐν δὲ τῷ νῦν πλήθει διατηρούμενον χρείας παρέχεται
 τινὰς εἰς τὸν βίον. καὶ γὰρ πρόβατον καὶ βοῦς καὶ πᾶν
 τὸ τοιοῦτο μετριάξον μὲν φέρει τινὰς πρὸς τὴν ἀναγ-
 καίαν ἡμῖν διαγωγὴν ὠφελείας, εἰς πᾶσαν δὲ ἐκπεσόν 15
 δαψίλειαν καὶ μακρὰν ὑπεροχὴν ἔχουσιν τῆς καθ-
 εστῶσης λυμαίνονται ἂν τὸν βίον ἡμῶν, τὸ μὲν καὶ πρὸς
 ἀλκὴν τρεπόμενον, ἅτε φύσεως εὐφυοῦς εἰς τοῦτο μετ-
 ἔχον, τὸ δὲ μόνον τὴν ἀνεθεῖσαν ἡμῖν ἐκ τῆς γῆς τρο-
 φὴν καταναλίσκον. δι' ὃ καὶ παρὰ τὴν αἰτίαν ταύτην 20
 οὐδὲ τὰ τοιαῦτα τῶν ζώων ἐκωλύθη φθείρειν, ἵνα τὸ
 συμφέρον πρὸς τὴν χρείαν καταλείπηται πλήθος καὶ
 τὸ ῥαδίως κρατεῖσθαι δυνατὸν. οὐ γὰρ ὡσπερ
 ἐπὶ λεόντων καὶ λύκων καὶ ἀπλῶς τῶν ἀγρίων προσα-
 γορευομένων ζώων, ὁμοίως μικρῶν τε καὶ μεγάλων, 25
 οὐκ ἔστιν οὐδὲν λαβεῖν πλήθος ὃ καταλειπόμενον
 ἐπεκούφισεν ἂν τὸν ἀναγκαῖον ἡμῶν βίον, οὕτω καὶ
 ἐπὶ βοῶν καὶ ἵππων καὶ προβάτων ἔχει καὶ ἀπλῶς τῶν
 ἡμέρων ὀνομαζομένων ζώων. ὅθεν τὰ μὲν ἀρδην φθεί-
 ρομεν, τῶν δὲ τὸ πλεῖον τῆς συμμετρίας ἀφαιροῦμεν. 30

12 διὰ παραπλησίους ταῖς εἰρημέναις αἰτίας καὶ τὰ
 περὶ τὴν ἐδωδὴν διορισθῆναι τῶν ἐμψύχων νομιστέον

ὑπὸ τῶν ἐξ ἀρχῆς ταῦτα καταλαβόντων νόμῳ, ἐπὶ δὲ
 τῶν οὐκ ἐδωδίμων αἴτιον τὸ συμφέρον καὶ ἀσύμφο-
 ρον· ὥστε τοὺς λέγοντας ὅτι πᾶν τὸ καλὸν καὶ δί-
 καιον κατὰ τὰς ἰδίας ὑπολήψεις ἐστὶ περὶ τῶν νενο-
 5 μοθετημένων, ἡλιβάτου τινὸς γέμειν εὐηθείας. οὐ
 γὰρ ἐστὶν οὕτως ἔχον τοῦτο, ἀλλ' ὄνπερ τρόπον καὶ
 ἐπὶ τῶν λοιπῶν συμφερόντων, οἷον ὑγιεινῶν τε καὶ
 ἑτέρων μυρίων εἰδῶν, ἀλλὰ διαμαρτάνουσιν ἐν πολ-
 10 παραπλησίως ἐφαρμοττόντα νομοθετήματα πᾶσιν οὐ
 καθορῶσί τινες, ἀλλ' οἱ μὲν τῶν ἀδιαφόρων δοξάζον-
 τες εἶναι παραλείπουσιν, οἱ δὲ τὴν ἐναντίαν δόξαν
 ὑπὲρ αὐτῶν ἔχουσιν, καὶ τὰ μὴ καθόλου συμφέροντα
 πανταχοῦ τινὲς οἴονται συμφέρειν. ὅθεν διὰ τὴν αἰ-
 15 τίαν ταύτην ἀντέχονται τῶν οὐκ ἐφαρμοττόντων, εἰ
 καὶ ἐπὶ τινῶν ἐξευρίσκουσι τὰ τε πρὸς αὐτοὺς λυσι-
 τελῆ καὶ τὰ κοινὴν ἔχοντα τὴν ὠφέλειαν· ὧν ἐστὶ καὶ
 τὰ περὶ τὰς ἐδωδάς τῶν ἐμψύχων καὶ φθορὰς ἐν τοῖς
 πλείστοις τῶν ἔθνῶν διατεταγμένα διὰ τὸ τῆς χώρας
 20 ἰδίου, οἷς οὐκ ἀναγκαῖον ἐμμένειν ἡμῖν διὰ τὸ μηδὲ
 τὸν αὐτὸν οἰκεῖν τόπον. εἰ μὲν οὖν ἠδύναντο ποιή-
 σασθαί τινα συνθήκην ὥσπερ πρὸς ἀνθρώπους οὕτω
 καὶ πρὸς τὰ λοιπὰ τῶν ζώων ὑπὲρ τοῦ μὴ κτείνειν
 μηδὲ πρὸς ἡμῶν ἀκρίτως αὐτὰ κτείνεσθαι, καλῶς εἶχε
 25 μέχρι τούτου τὸ δίκαιον ἐξάγειν· ἐπιτεταμένον γὰρ
 ἐγίγνετο πρὸς τὴν ἀσφάλειαν. ἐπειδὴ δὲ τῶν ἀμηχά-
 νων ἦν κοινωνῆσαι νόμου τὰ μὴ δεχόμενα τῶν ζώων
 λόγον, διὰ μὲν τοῦ τοιούτου τρόπου τὸ συμφέρον
 οὐχ οἷόν τε κατασκευάσασθαι πρὸς τὴν ἀπὸ τῶν
 30 ἄλλων ἐμψύχων ἀσφάλειαν μᾶλλον περ ἢ τῶν ἀψύ-
 χων, ἐκ δὲ τοῦ τὴν ἐξουσίαν λαμβάνειν, ἣν νῦν
 ἔχομεν εἰς τὸ κτείνειν αὐτά, μόνως ἐστὶ τὴν ἐνδεχο-

μένην ἔχειν ἀσφάλειαν. τοιαῦτα μὲν καὶ τὰ τῶν Ἐπι-
κουρείων.

- 13 λοιπὸν δὲ ὁ πολὺς καὶ δημῶδης ἄνθρωπος ἂ λέ-
γειν εἴωθεν παραθετέον. τοὺς γὰρ παλαιούς φασιν
τῶν ἐμψύχων ἀποσχεσθαι οὐ δι' εὐσέβειαν, διὰ δὲ τὸ 5
μήπω εἰδέναι τὴν τοῦ πυρὸς χρῆσιν· ὡς δ' ἔμαθον,
τιμιώτατόν τε καὶ ἱερώτατον νομίσαι Ἐστίαν τε προσ-
εἰπεῖν καὶ συνεστίους ἀπὸ τούτου γενέσθαι καὶ λοι-
πὸν χρῆσασθαι τοῖς ζῴοις. εἶναι μὲν γὰρ κατὰ φύσιν
ἀνθρώπῳ τὸ σαρκοφαγεῖν, παρὰ φύσιν δὲ τὸ ὠμοφα- 10
γεῖν. πυρὸς οὖν εὐρεθέντος ἀπολαβεῖν τὸ κατὰ φύσιν
δι' ἐψήσεως, προσεμένους τὰ κρέα. δι' ἂ "ὠμοφάγοι"
μὲν οἱ "θῶες" καὶ ἐν ὄνειδει τὸ "ὠμὸν βεβρωθῶις
Πρίαμον" καὶ "ὦμ' ἀποτεμνόμενον κρέα ἔδμεναι," ὡς
ἂν δὴ τοῖς ἀθίοις ἀποδοδομένης τῆς τῶν κρεῶν ὠμο- 15
φαγίας ..... "κρεῶν πίνακας παρέθηκεν αἰείρας παν-
τοίων." τὸ μὲν οὖν πρῶτον οὐ προσεφέροντο τὰ ἐμ-
ψυχα· οὐ γὰρ ἦν ὠμοφάγον ζῶον ὁ ἄνθρωπος· ὡς δὲ
ἢ τοῦ πυρὸς εὐρέθη χρῆσις, πυρικμήτοις οὐ μόνον
τοῖς κρέασι, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις, ὡς εἰπεῖν, τοῖς 20
πλείστοις βρωτοῖς ἐχρῶντο. ὅτι μὲν γὰρ οὐκ ὠμοφά-
γον ὁ ἄνθρωπος δηλοῖ τινὰ ἔθνη ἰχθυοφάγα· τοὺς
γὰρ ἰχθύς ὀπτῶσιν, οἱ μὲν ἐπειδὴν αἱ πέτραι μάλιστα
διάπυροι γένωνται ὑπὸ τοῦ ἡλίου, οἱ δὲ καὶ ἐν ἄμμῳ.
ὅτι δὲ σαρκοφάγον, αὐτὸ τοῦτο δηλοῖ τὸ μηδὲν ἔθνος 25
ἀπέχεσθαι ἐμψύχων· καὶ οὐ κατὰ διαστροφὴν οἱ Ἑλ-
ληνες προσήκοντο, ἐπεὶ καὶ τοῖς βαρβάροις ταυτόν
14 ἔστιν ἔθος. ὁ δὲ κελεύων μὴ ἐσθίειν καὶ ἄδικον ἠγού-
μενος, οὐδὲ κτείνειν δίκαιον ἐρεῖ οὐδὲ ψυχὰς ἀφαι-
ρεῖσθαι. ἀλλὰ μὴν πρὸς γε τὰ θηρία πόλεμος ἡμῖν 30
ἔμφυτος ἅμα καὶ δίκαιος. τὰ μὲν γὰρ ἐκόντα ἐπιτί-
θεται τοῖς ἀνθρώποις, ὥσπερ λύκοι καὶ λέοντες· τὰ δ'

οὐχ ἐκόντα, ὥσπερ οἱ ἔχεις· πατηθέντες γὰρ ἐνίοτε
 δάκνουσιν· καὶ τὰ μὲν τοῖς ἀνθρώποις ἐπιτίθεται, τὰ
 δὲ τοὺς καρπούς φθείρει· ὑπὲρ ὧν πάντων μέτιμεν
 ταῦτα, καὶ τὰ κατάρξαντα θηρία κτείνομεν καὶ τὰ μὴ
 5 κατάρξαντα, ὡς μή τι πρὸς αὐτῶν πάθωμεν. οὐκ ἔστιν
 γὰρ ὅστις ἰδὼν ὄφιν οὐκ ἔκτεινε δυνάμενος, ὡς μήτ'
 αὐτὸς δηχθεῖν μήτ' ἄλλος ἀπλῶς ἄνθρωπος· οὐ γὰρ
 μόνον ἐστὶ μῖσος κατὰ τῶν κτεινομένων, ἀλλὰ καὶ
 στοργή πρὸς ἄνθρωπον ἀνθρώπου. δικαίου δ' ὄντος
 10 τοῦ πρὸς τὰ θηρία πολέμου, πολλῶν ἀπεχόμεθα τῶν
 συνανθρωπούντων. ὅθεν οἱ Ἕλληνες οὔτε κυνοφα-
 γοῦσιν, οὔθ' ἵππους ἐσθίουσιν οὔτ' ὄνους· ὕς μέντοι
 ἐσθίουσιν, ὡς ταύτου γένους τοῖς ἀγρίοις τὸ ἡμέρον·
 ὡσαύτως τε τοὺς ὄρνιθας. οὐδὲ γὰρ ἐστὶ χρήσιμον
 15 πρὸς ἄλλο τι ὕς ἢ πρὸς βρωσιν. Φοίνικες δὲ καὶ Ἰου-
 δαῖοι ἀπέσχοντο, ὅτι οὐδ' ὅλως ἐν τοῖς τόποις ἐφύετο·
 ἐπεὶ οὐδὲ νῦν ἐν Αἰθιοπία φασιν ὀραῖσθαι τὸ ζῶον
 τοῦτο. ὡς οὖν κάμηλου ἢ ἐλέφαντα Ἑλλήνων οὐδεὶς
 θεοῖς ἔθυσε, παρ' ὅσον οὐδ' ἠνεγκεν ἢ Ἑλλάς ταῦτα
 20 τὰ ζῶα, οὔτως οὐδ' ἐν Κύπρῳ ἢ Φοινίκῃ θεοῖς προσ-
 ἤχθη τὸ ζῶον τοῦτο, παρ' ὅσον οὐκ ἦν ἐντόπιον· οὐδὲ
 Αἰγύπτιοι θεοῖς θύουσιν ἔν παρὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν.
 τὸ δ' ὅλως ἀπέχεσθαι τοῦ ζῴου τινὰς ὁμοίον ἐστὶν τῷ
 μηδ' ἂν ἡμᾶς ἐθειλῆσαι καμήλεια ἐσθίειν. διὰ τί δ' 15
 25 ἂν τις καὶ ἀπόσχοιτο τῶν ἐμψύχων; ἄρά γε τὴν ψυχὴν
 χεῖρω ποιεῖ ἢ τὸ σῶμα; δῆλον δ' ἐστὶν ὡς οὐδέτερον.
 τὰ γὰρ σαρκοφαγοῦντα ζῶα συντετώτερα τῶν ἄλλων.
 θηρευτικὰ γοῦν ἐστὶ καὶ τέχνην ἔχει ταύτην, ἀφ' ἧς
 περιποιεῖται τὸν βίον, ἰσχύν τε καὶ ἀλκὴν κέκτηται,
 30 ὥσπερ λέοντες καὶ λύκοι· ὥσθ' ἢ κρεοφαγία οὔτε τὴν
 ψυχὴν οὔτε τὸ σῶμα λυμαίνεται. δῆλον δ' ἐστὶ κακ
 τοῦ τοὺς ἀθλητὰς τὰ σώματα κρείσσω τῇ κρεοφαγίᾳ

παρέχειν, καὶ τῶν ἰατρῶν, οἳ τὰ ἐκ τῆς ἀρρωστίας
 σώματα ἀναλαμβάνουσι ταῖς κρεοφαγίαις. τοῦ δὲ μὴ
 ὑγιῶς δοξάσαι τὸν Πυθαγόραν σημεῖον οὐ μικρόν·
 τῶν γὰρ σοφῶν ἀνδρῶν οὐδεὶς ἐπέισθη, οὔτε τῶν
 ἐπτά οὔτε τῶν ὕστερον γενομένων φυσικῶν, ἀλλ' οὐδ' 5
 16 ὁ σοφώτατος Σωκράτης οὐδ' οἱ ἀπὸ Σωκράτους. φέρε
 δὲ καὶ πεισθῆναι πάντας ἀνθρώπους τῷ δόγματι.
 τίνα τοίνυν ἢ ἐπιγυνή τῶν ζώων ἔξει μοῖραν; ὅς μὲν
 γὰρ ὅσα τίκτει καὶ λαγῶς οὐδένα λανθάνει. πρόσθετες
 δὲ καὶ ἄλλα ζῶα πάνθ' ἀπλῶς. πόθεν οὖν τούτοις ἢ 10
 νομή, καὶ τί πείσονται οἱ γεωργοί; καὶ γὰρ φθειρο-
 μένων τῶν καρπῶν τοὺς φθειρόντας οὐκ ἀποκτείνου-
 σιν, ἢ γῆ τε τὸ πλῆθος οὐκ οἴσει τῶν ζώων, τὰ τε θνή-
 σκοντα ἐκ τῆς σηπεδόνης φθορὰν ἐμποιήσει, λιμοῦ τε
 κατασχόντος οὐκ ἔσται καταφυγή. θάλασσα μὲν γὰρ 15
 καὶ ποταμοὶ καὶ λίμναι ἰχθύων πεπλήθονται, ὁ δὲ ἀήρ
 17 ὀρνίθων, ἢ δὲ γῆ πλήρης ἐρπετῶν παντοίων. πόσοι
 δὲ πρὸς θεραπείαν ἐμποδισθήσονται ἀπεχόμενοι τῶν
 ζώων; τοὺς γοῦν τῶν ὄψεων ἀποτυφλουμένους ἔστιν
 ἰδεῖν ἔχεως βρώσει τηρήσαντας ὄρασιν. Κρατεροῦ τοῦ 20
 ἰατροῦ οἰκέτης ξένῳ περιπεσῶν νοσήματι, τῶν σαρκῶν
 ἀπόστασιν λαβουσῶν ἐκ τῶν ὀστέων, τοῖς μὲν φαρμά-
 κοις ὠφέλητο οὐδέν· ἰχθύος δὲ τρόπῳ ἔχει σκενα-
 σθέντι καὶ βρωθέντι διεσώθη, τῆς σαρκὸς συγκολλη-
 θείσης. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ζῶα θεραπεύει προσενε- 25
 χθέντα καὶ τῶν ζώων ἐν ἑκάστον μέρος. ἂ δὲ πάντα
 18 παραιρεῖται ὁ παραιτούμενος τὰ ἐμψυχα. εἰ δέ, ὡς
 φασί, καὶ τὰ φυτὰ ψυχὴν ἔχει, ποῖος ἂν εἴη ὁ βίος,
 μήτε ζώων μήτε φυτῶν ἡμῶν ἀποτεμνόντων; εἴπερ
 δὲ μὴ ἀσεβεῖ ὁ τὰ φυτὰ κατακόπτων, οὐδ' ὁ τὰ ζῶα. 30
 19 ἀλλ' οὐ χρῆναι φήσει τις κτείνειν τὸ ὁμόφυλον, εἴ γε
 ὁμοούσιοι αἱ τῶν ζώων ψυχαὶ ταῖς ἡμετέραις. ἀλλ' εἰ

μὲν ἐκούσας τις εἰσκρίνεσθαι τὰς ψυχὰς δίδωσι, νεό-
 τητος ἐρώσας ἄν τις φαίη εἰσκρίνεσθαι [ἐν γὰρ ταύτῃ
 πάντων ἀπόλαυσις]. διὰ τί οὖν οὐκ εἰς ἀνθρώπου
 πάλιν εἰσεδύοντο φύσιν; εἰ δὲ ἐκούσας μὲν καὶ νεό-
 5 τητος ἔρωτι, διὰ δὲ παντὸς εἴδους ζώων, κεχαρισμένον
 ἄν εἴη αὐταῖς τὸ ἀναιρεῖσθαι. ἢ γὰρ ἐπάνοδος ταχίων
 ἐπὶ τὸν ἀνθρώπου, τὰ τε σώματα ἐσθιόμενα λύπην
 οὐκ ἄν ἐντίκτοι ταῖς ψυχαῖς ὡς ἄν ἀπηλλαγμέναις αὐ-
 τῶν, ἔρως δ' ἄν αὐταῖς εἴη ἐν ἀνθρώπου φύσει γενέ-
 10 σθαι, ὥσθ' ὅσον ἄν λυποῖντο ἐκλείπουσαι τὸ ἀνθρώ-
 πινον, ἐπὶ τοσοῦτο χαίροιεν ἀπολείπουσαι τὰ ἄλλα
 σώματα. ταχίων γὰρ ἢ ἐπὶ τὸν ἀνθρώπου ἐπάνοδος,
 ὃς τῶν ἀλόγων δεσπόζει πάντων ὡς ὁ θεὸς ἀνθρώ-
 πων. αἰτία τοίνυν ἱκανὴ ἀναιρεῖν τὰ ἄλογα ζῶα, ἐφ'
 15 ὅσον ἀδικεῖ κτείνοντα τοὺς ἀνθρώπους. εἰ δ' εἰσὶν
 αἱ μὲν τῶν ἀνθρώπων ἀθάνατοι ψυχαί, αἱ δὲ τῶν ἀλό-
 γων θνηταί, οὐκ ἀδικοῦμεν οἱ ἀνθρώποι τὰ ἄλογα
 κτείνοντες, ὥσπερ ὠφελοῦμεν, εἰπερ εἰσὶν ἀθάνατοι,
 κτείνοντες· εἰς ἐπάνοδον γὰρ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως
 20 τοῦτο δρωῦμεν. εἰ δ' ἀμύνομεν, οὐκ ἀδικοῦμεν, ἀλλ' 20
 ἀδικοῦντα μετερχόμεθα. ὥστ' εἰ μὲν ἀθάνατοι αἱ ψυ-
 χαί, κτείνοντες ὠφελοῦμεν· εἰ δὲ αἱ τῶν ἀλόγων θνη-
 ταί, κτείνοντες οὐδὲν ἀσεβὲς πράττομεν. εἰ δὲ καὶ
 ἀμύνομεν, πῶς οὐκ ἐν δίκῃ πράττομεν; ὄφιν μὲν οὖν
 25 καὶ σκορπίον, καὶ μὴ ἐπίωσιν ἡμῖν, κτείνομεν, ἵνα
 μὴδ' ἄλλος πρὸς αὐτῶν τι πάθῃ, τῷ κοινῷ γένει τῶν
 ἀνθρώπων ἀμύνοντες· ἐπιχειροῦντα δὲ τοῖς ἀνθρώ-
 ποῖς ἢ τοῖς συνανθρωποῦσιν ἢ τοῖς καρποῖς, πῶς οὐκ
 ἄν δικαίως κτείνομεν; εἰ δ' ἅπαξ ἀδικίαν τις ταύτην 21
 30 ἡγεῖται, μήτε γάλακτι χρήσθω μήτ' ἐρίῳ μήτε ὠοῖς
 μήτε μέλιτι. ὡς γὰρ ἀνθρώπου ἀδικεῖς ἀφαιρούμενος
 τὴν ἐσθῆτα, οὕτως καὶ τὴν οἶν πέξας· ἐσθῆς γὰρ αὕτη

τοῦ προβάτου· καὶ τὸ γάλα οὐ σοὶ γέγονεν, ἀλλὰ τοῖς
 ἀποκυηθεῖσι τέκνοις· ἢ τε μέλισσα ταύτην αὐτῇ τρο-
 φὴν συνελέξατο, ἢν ἀφελόμενος ἡδονὴν σαυτῷ κατε-
 σκεύασας. καὶ τὸν τῶν Αἴγυπτίων λόγον σεσίγηκα,
 ὅτι καὶ τῶν φυτῶν ἀδικοῦμεν ἀπτόμενοι. εἰ δὲ ταυτῷ 5
 ἡμῶν χάριν γέγονεν, καὶ ἡ μέλισσα ἡμῖν δουλεύουσα
 τὸ μέλι ἐργάζεται καὶ τὸ ἔριον ἐπιφύεται τῶν προβά-
 22 των, ὃ ἡμῖν κόσμος καὶ ἀλέα. αὐτοῖς δὲ τοῖς θεοῖς εἰς
 εὐσέβειαν συντελοῦντες ζῶα θύομεν· καὶ αὐτῶν ὁ
 μὲν Ἀπόλλων λυκοκτόνος, ἢ δὲ Ἄρτεμις θηροκτόνος· 10
 ἐπεὶ καὶ οἱ ἡμίθεοι καὶ οἱ ἥρωες πάντες καὶ γένει καὶ
 ἀρετῇ ἡμῶν προύχοντες ἐδοκίμασαν τὴν τῶν ἐμψύ-
 χων προσφορὰν, ὥστε καὶ θεοῖς θύειν δωδεκῆδας καὶ
 ἑκατόμβας. ὁ δὲ Ἡρακλῆς ἔν τε τοῖς ἄλλοις καὶ ἐπὶ
 23 τούτῳ ὑμνεῖται, ὅτι βουφάγος ἦν. τὸ δὲ λέγειν ὅτι 15
 πόρρωθεν Πυθαγόρας ἠσφαλίζετο τῆς ἀλληλοφαγίας
 ἀποκρουόμενος τοὺς ἀνθρώπους, εὐήθες. εἰ μὲν γὰρ
 οἱ κατὰ Πυθαγόραν πάντες ἄνθρωποι ἀλλήλους
 ἤσθιον, ληρώδης ὁ καὶ τῶν ἄλλων ζώων ἀποσπῶν
 τοὺς ἀνθρώπους, ἵνα τῆς ἀλληλοφαγίας ἀποστήσῃ. 20
 διὰ τούτου γὰρ ἔμελλε μᾶλλον αὐτοὺς προτρέψεσθαι,
 ἀποφαίνων ὡς ἴσον ἐστὶν ἀλλήλους ἐσθίειν καὶ ὑῶν
 τε καὶ βοῶν σάρκας ἐμφορεῖσθαι. εἰ δὲ μὴ ἦν ἀλληλο-
 φαγία τότε, τί ἔδει τούτου τοῦ δόγματος; εἰ δ' ἑαυτῷ
 καὶ τοῖς ἐταίροις τὸν νόμον ἐτίθει, αἰσχροῦ ἢ ὑπόθε- 25
 σις· ἀλληλοφάγους γὰρ ἀποδείκνυσι τοὺς Πυθαγόρα
 24 συμβιῶσαντας. τούναντιον δὲ συμβήσεσθαι ὧν οὗτος
 ἐστοχάζετο. εἰ γὰρ ἀποστησόμεθα τῶν ἐμψύχων, οὐ
 μόνον πλούτου τοῦ τοιούτου καὶ ἡδονῆς ἀπολειψόμεθα,
 ἀλλὰ καὶ τὰς ἀρούρας ἀπολοῦμεν φθειρομένας ὑπὸ 30
 τῶν θηρίων, ὑπὸ τε ὄφρων καταλήψεται πᾶσα ἡ γῆ
 αἰ κτῶν πετεινῶν, ὥστε καὶ τοὺς ἀρότους χαλεπῶς

γίνεσθαι καὶ τὰ σπαρέντα εὐθύς τε ὑπὸ τῶν ὀρούθων
 ἀναλέγεσθαι καὶ τὰ τελεωθέντα ὑπὸ τῶν τετραπόδων
 ἅπαντα ἀναλίσκεσθαι. τσαύτης δὲ ἀπορίας βρωτῶν
 γιγνομένης, ἀνάγκη πικρὰ καταλήψεται ἐπ' ἀλλήλους
 5 τραπέσθαι. καὶ μὴν καὶ οἱ θεοὶ συντάξεις τε πολλοῖς 25
 θεραπείας ἔνεκα δεδώκασιν τὰς ἐκ θηρίων, καὶ πλή-
 ρους γέ ἡ ἱστορία, ὡς αὐτοὶ προσέταξάν τισι καὶ θύειν
 αὐτοῖς καὶ προσφέρεσθαι τῶν τυθέντων. ἐν δὲ τῇ
 καθόδῳ τῶν Ἡρακλειδῶν οἱ ἐπὶ τὴν Λακεδαίμονα
 10 στρατεύοντες μετ' Εὐρυσθένου καὶ Προκλέους ἐν
 ἀπορίᾳ τῶν ἀναγκαίων ὄφεις ἔφαγον, οὓς ἔδωκεν ἡ
 γῆ τότε τροφήν τῷ στρατοπέδῳ. ἄλλῳ δὲ στρατῷ
 πεινῶντι κατὰ τὴν Λιβύην ἐνέπεσε νέφος ἀκρίδων.
 ἐν τοῖς Γαδείροις καὶ τότε συνέτυχε. Βόγος ἦν βασι-
 15 λεὺς Μαυρουσίῳν ὁ ἐν Μεθώνῃ σφαγείς ὑπ' Ἀγρίπ-
 πα· οὗτος ἐπεχείρησε τῷ Ἡρακλείῳ πλουσιωτάτῳ ὄντι
 ἱερῷ. ἔστι δὲ νόμος τοῖς ἱερεῦσιν ὁσημέραι τὸν βω-
 μὸν αἱμάσσειν. τοῦτο δὲ ὅτι οὐ γνώμη γίνεται ἀν-
 θρώπων, ἀλλὰ κατὰ θεόν, ὁ τότε καιρὸς ἀπέδειξε. τῆς
 20 γὰρ πολιορκίας ἐγγρονηζομένης ἐπέλιπε τὰ ἱερεῖα. ὁ
 δὲ ἱερεὺς ἐν ἀπορίᾳ γενόμενος ὄνειρον ὄρα τοιόνδε.
 ἐδόκει ἕστάναι μέσος τῶν στηλῶν τῶν Ἡρακλείων,
 ἔπειτ' ἀντικρὺς τοῦ βωμοῦ ὄρα ὄρνιν καθεζόμενον
 καὶ πειρώμενον ἐπίπτασθαι· ἐπιπτάντα δὲ εἰς τὰς
 25 χεῖρας ἔλθειν αὐτοῦ· ᾧ δὴ καὶ τὸν βωμὸν αἱμάσαι.
 τοῦτ' ἰδὼν ἅμ' ἡμέρᾳ ἔξαναστάς ἐπὶ τὸν βωμὸν ἦλθεν
 καὶ ὥσπερ ἐν τῷ ὄνειρῳ στάς ἐπὶ τοῦ πύργου ἀποβλέ-
 πει· ὄρα τε τὸν ὄρνιν ἐκείνον οἶον ἐν τοῖς ὕπνοις,
 ἐλπίσας τε ἐκβαίνειν τὸν ὕπνιον ἔστη. καταπτάς δ'
 30 ὁ ὄρνις ἐπὶ τοῦ βωμοῦ ἐκαθέζετο, εἰς τὰς χεῖρας θ'
 αὐτὸν ἔδωκε τοῦ ἀρχιερέως, καὶ οὕτως ἱερεύθη καὶ ὁ
 βωμὸς ἡμάχθη. τούτου δ' ἐστὶν ἐνδοξότερον τὸ γεγο-

νος ἐν Κυζίκῳ. πολιορκοῦντος γὰρ αὐτὴν Μιθραδά-
 του ἢ τῆς Περσεφόνης ἑορτὴ ἐπέστη, ἐν ἧ βούν χρη-
 θῦσαι. αἱ δ' ἱεραὶ ἀγέλαι ἐνέμοντο τῆς πόλεως ἀντι-
 κρως, ἐξ ὧν ἔδει τὸ ἱερεῖον γενέσθαι, ἥδη δὲ ἦν καὶ
 τὸ σημεῖον ἐπικείμενον. τῆς δ' ὥρας αἰτούσης ἢ βούς 5
 ἐμυκήσατο διενήξατό τε τὸν πόρον· ὡς τε ἀνέωξαν
 τὴν πύλην οἱ φύλακες, ἢ δὲ δρόμῳ διῆξε κάπῃ τοῦ
 βωμοῦ παρέσθη, τῇ θεῷ τε ἐτελέσθη τὸ θῦμα. οὐκ
 ἀπεικότως ἄρα εὐσεβέστατον εἶναι νομίζουσι τὸ πλεῖ-
 στα θῦσαι, εἶπερ ἀρεστὸν θεοῖς φαίνεται τὸ θύειν. 10

26 ποῖα δὲ ἂν τις γένοιτο πόλις, εἰ πάντες οἱ πολῖται ταύ-
 την ἔχοιεν τὴν γνώμην; πῶς γὰρ ἂν ἀμύναιντο πολε-
 μίους ἐπὶ σφᾶς ἰόντας, τὴν μεγίστην ποιούμενοι φυ-
 λακὴν μὴ τινα αὐτῶν ἀποκτείνωσιν; παραχορῆμα τοί-
 νυν ἀνάστατοι γίγνοιντ' ἂν· ἄλλα δ' ὅσα δυσχερῆ 15
 συμβαίνειν ἀνάγκη, μακρὸν ἂν ἔργον εἴη λέγειν. ὅτι
 δὲ οὐκ ἀσεβὲς τὸ κτείνειν καὶ ἐσθίειν, δηλοῖ τὸ καὶ
 αὐτὸν τὸν Πυθαγόραν, τῶν μὲν πάλαι διδόντων γάλα
 πίνειν τοῖς ἀθλοῦσι καὶ τυροὺς δὲ ἐσθίειν ὕδατι βε-
 βρεγμένους, τῶν δὲ μετ' ἐκείνους ταύτην μὲν ἀποδο- 20
 κιμασάντων τὴν δίαιταν, διὰ δὲ τῶν ξηρῶν σύκων
 τὴν τροφὴν ποιουμένων τοῖς ἀθληταῖς, πρῶτον περιε-
 λόντα τὴν ἀρχαίαν κρέα διδόναι τοῖς γυμναζομένοις
 καὶ πολὺ διαφέρουσιν πρὸς ἰσχὺν εὐρεῖν δύναμιν.
 ἱστοροῦσι δὲ τινες καὶ αὐτοὺς ἄπτεσθαι τῶν ἐμψύχων 25
 τοὺς Πυθαγορείους, ὅτε θύοιεν θεοῖς.

τοιαῦτα μὲν καὶ τὰ παρὰ Κλωδίῳ καὶ Ἡρακλείδῃ
 τῷ Ποντικῷ Ἐρμάχῳ τε τῷ Ἐπικούρῳ καὶ τοῖς ἀπὸ
 τῆς στοᾶς καὶ τοῦ περιπάτου, ἐν οἷς καὶ τὰ ὑμέτερα,
 ὅσα ἡμῖν ἀπηγγέλθη, περιεἰληπται. μέλλοντες δὲ πρὸς 30
 τε ταύτας καὶ τὰς τῶν πολλῶν ὑπολήψεις ἀντιλέγειν
 εἰκότως ἂν προλέγοιμεν ταῦτα.

πρῶτον μὲν τοίνυν ἰστέον ὡς οὐ παντὶ τῷ βίῳ 27
 τῶν ἀνθρώπων ὁ λόγος μου τὴν παραίνεσιν οἴσει· οὔτε
 γὰρ τοῖς τὰς βαναύσους τέχνας μετερχομένοις, οὔτ'
 ἀθληταῖς σωμαίων, οὐ στρατιώταις, οὐ ναύταις, οὐ
 5 ῥήτορσιν, οὐ τοῖς τὸν πραγματικὸν βίον ἐπανελομέ-
 νοις· ἀνθρώπῳ δὲ λελογισμένῳ, τίς τ' ἔστι καὶ πόθεν
 ἐλήλυθεν ποῖ τε σπεύδειν ὀφείλει, τὰ τε περὶ τροφὴν
 καὶ τοῖς ἄλλοις καθήκουσιν ἐξηλλαγμένα τῶν κατὰ
 τοὺς ἄλλους βίους ὑποτιθεμένων. οὐδὲν ἄρα πρὸς τοὺς
 10 ἄλλους ἢ τοιούτους γρούξαιμεν ἄν· οὐδὲ γὰρ ἐν τῷ κοι-
 νῷ τούτῳ βίῳ ἢ αὐτὴ δῆπου παραίνεσις τῷ τε καθεύ-
 δοντι καὶ εἰ τύχοι τοῦτο διὰ βίου σπουδάζουσι τὰ
 τε ὑπνωτικὰ πανταχόθεν παρασκευασαμένῳ, καὶ τῷ
 προθυμουμένῳ μὲν τὸν ὕπνον ἀποκρούειν, πᾶν δὲ τὸ
 15 περὶ αὐτὸν πρὸς ἀγρυπνίαν συντάξαντι. ἀλλὰ τῷ μὲν
 ἀνάγκη καὶ μέθην καὶ κραιπάλην καὶ πλησμονὴν ὑπο-
 τίθεσθαι, σκοτεινὸν τε οἶκον καὶ στρωμνὴν μαλακὴν
 εὐρεϊάν τε καὶ πίειραν, ὡς φασὶν οἱ ποιηταί, παραι-
 νεῖν ἐκλέγεσθαι, καὶ πᾶν καρωτικὸν ἀργίας τε καὶ *ἡλικίᾳ*
 20 λήθης ποιητικόν, εἴτε ὀσφραντὸν εἴτ' ἐπίχριστον εἴτε
 ποτὸν ἢ βρωτὸν προσάγειν φάρμακον· τῷ δὲ νηφά-
 λιον μὲν καὶ ἄοινου τὸ ποτόν, λεπτὸν δὲ τὸ σιτίον καὶ
 ἐγγὺς τείνον ἀποσιτίας, φωτεινὸν δὲ τὸν οἶκον καὶ
 ἄερος λεπτοῦ καὶ πνεύματος μέτοχον, φροντίδων δὲ
 25 καὶ μερίμνης ἀνακίνησιν σύντονον ποιεῖσθαι, καὶ τὴν
 κοίτην λιτὴν τε καὶ ξηρὰν παρασκευάζειν. εἰ μὲν γὰρ *ἡλικίᾳ*
 πρὸς τοῦτο πεφύκαμεν, λέγω δὲ τὸ διαγρυπνεῖν, ὡς
 ἐνι μάλιστα ὀλίγον τι διδόντες τῷ ὕπνῳ, καθ' ὅσον
 οὐκ ἐν χώρῃ ἐσμὲν τῷ τῶν δι' αἰῶνος ἀγρύπνων, ἢ
 30 οὐδὲ πρὸς τὸ καθεύδειν συνέστημεν, ἄλλος ἂν εἴη
 λόγος καὶ μακρῶν δεόμενος ἀποδείξεων. τῷ δὲ ἄπαξ 28
 τὸ γοήτευμα τῆς ἐνταῦθ' ἡμῶν διατριβῆς καὶ τοῦ

οἴκου, ἐν ᾧ διάγομεν, ὑποπτεύσαντι τό τε αὐτοῦ ἄγρου-
 πνον φύσει κατιδόντι καὶ τὸ ὑπνοποιὸν τοῦ χώρου, ἐν
 ᾧ διατρίβει, φωράσαντι, τούτῳ διαλεγόμενοι τὴν ἀκό-
 λουθον τῆ τε ὑποψία τοῦ χώρου καὶ τῆ αὐτοῦ γνώσει
 τροφὴν παραδίδομεν, τοὺς καθεύδοντας ἔαν παρειμέ- 5
 νους ἐν τοῖς σφῶν δεμνίοις παρακελεύόμενοι, εὐλα-
 βούμενοι μὴ ὡσπερ ὀφθαλμίας οἱ εἰς τοὺς ὀφθαλμιῶν-
 τας ἐμβλέποντες ἢ χάσμης οἱ συνόντες τοῖς χασμωμέ-
 νοις, οὕτως νυσταγμῶν ἐμπλησθῶμεν καὶ ὕπνου, ψυγ-
 μοῦ τε πλήρους ὄντος τοῦ τόπου, ἐν ᾧ διατρίβομεν, 10
 ἐπιτηδεύως τε ἔχοντος ὀφθαλμοὺς ρευματίζειν, ἅτε
 καὶ λιμνώδους ὄντος, καὶ πρὸς καρηβαρίαν καὶ λήθην
 πάντας τῶν ἐν αὐτῷ καθελκουσῶν ἀναθυμιάσεων. εἰ
 μὲν οὖν καὶ οἱ νομοθέται τὰ κατὰ τοὺς νόμους διέ-
 ταξαν ταῖς πόλεσι πρὸς τὸν θεωρητικὸν ἀνάγοντες 15
 βίον καὶ ζωὴν τὴν κατὰ νοῦν, χρῆν δήπου πειδομένους
 ἐκείνοις καὶ τὰς περὶ τῶν τροφῶν προσίεσθαι συγγω-
 ρήσεις. εἰ δὲ οὗτοι μὲν πρὸς τὸν κατὰ φύσιν λεγόμε-
 νον μέσον βίον ἀφορῶντες, καὶ ἂ πρόσοιντ' ἂν καὶ οἱ
 πολλοί, οἷς τὰ ἐκτὸς ἀγαθὰ ἢ κακὰ καὶ τὰ τοῦ σώμα- 20
 τος ὡσαύτως ὑπέλληπται, νομοθετοῦσιν, τί τις ἂν τὸν
 τούτων παραφέρων νόμον ἀνατρέποι βίον νόμου μὲν
 παντὸς γραπτοῦ καὶ πρὸς τοὺς πολλοὺς κειμένου
 κρείττονα, τὸν δὲ ἄγραφον καὶ θεῖον μάλιστα διώ-
 29 κούτα; ἔχει γὰρ οὕτως. οὐκ ἔστιν ἡ εὐδαιμονικὴ ἡμῖν 25
 θεωρία λόγων ἄθροισις καὶ μαθημάτων πλήθος, ὡς
 ἂν τις οἰηθῆι, συνισταμένη κατὰ τοῦτο, οὐδ' ἐν τῷ
 ποσῷ τῶν λόγων λαμβάνει τὴν ἐπίδοσιν· οὕτω γὰρ
 οὐδὲν ἂν ἐκώλυεν τοὺς πᾶν μάθημα συνάγοντας εἶναι
 εὐδαιμονας. νῦν δ' οὐχ ὅπως πᾶν μάθημα συμπλη- 30
 ροὶ τὴν θεωρίαν, ἀλλ' οὐδὲ τὰ περὶ τῶν ὄντως ὄντων,
 ἔαν μὴ προσῆ καὶ ἡ κατ' αὐτὰ φυσίωσις καὶ ζωή. τριῶν

γάρ, φασίν, ὡς καθ' ἕκαστον σκοπὸν τελῶν ὄντων,
 ἡμῖν τοῦ τυχεῖν τῆς τοῦ ὄντος θεωρίας τὸ τέλος, τῆς
 τεύξεως τελούσης τὴν κατὰ δύναμιν τὴν ἡμετέραν
 σύμφυσιν τῷ θεωροῦντι καὶ θεωρουμένῳ· οὐ γὰρ
 5 εἰς ἄλλο, ἀλλ' εἰς τὸν ὄντως αὐτὸν ἢ ἀναδρομή· οὐδὲ
 πρὸς ἄλλο, ἀλλὰ πρὸς τὸν ὄντως αὐτὸν ἢ σύμφυσις.
 αὐτὸς δὲ ὄντως ὁ νοῦς, ὥστε καὶ τὸ τέλος τὸ ζῆν κατὰ
 νοῦν. καὶ πρὸς τοῦτο καὶ οἱ λόγοι καὶ τὰ μαθήματα
 τὰ ἔξωθεν, καθαρτικὸν ἐπέχοντα τρόπον ἡμῶν, οὐ
 10 συμπληρωτικὸν τῆς εὐδαιμονίας. ὅθεν εἰ μὲν ἐν λό-
 γων ἀναλήψει ἀφώριστο τὸ εὐδαιμον, οἷόν τ' ἦν ὀλι-
 γωροῦντας καὶ τροφῶν καὶ ποιῶν ἔργων τυγχάνειν
 τοῦ τέλους. ἐπεὶ δὲ ζωὴν δεῖ ἀντὶ ζωῆς ἀλλάξασθαι
 τῆς νῦν διὰ λόγων καὶ ἔργων καθαρθέντας, φέρε
 15 ποῖοι λόγοι καὶ τίνα ἔργα εἰς ταύτην ἡμᾶς καθίστησι
 σκεψώμεθα. ἄρ' οὖν οὐ τὰ μὲν χωρίζοντα ἀπὸ τῶν 30
 αἰσθητῶν καὶ τῶν κατ' αὐτὰ παθῶν, ἀνάγοντα δὲ
 πρὸς νοερὰν καὶ ἀφάνταστον ἀπαθῆ τε ζωὴν καθ'
 ὅσον οἷόν τε, ταῦτα ἂν εἴη· τὰ δ' ἐναντία ἀλλότρια
 20 καὶ ἀποβολῆς ἄξια; καὶ μᾶλλον ὅσα τοῦ μὲν ἀφίστη-
 σιν, πρὸς ὃ δὲ κατασπᾶ, οἶμαι ἀκόλουθον εἶναι συγ-
 χωρεῖν. εἴοικαμεν γὰρ τοῖς εἰς ἀλλόφυλον ἔθνος ἢ
 ἐκοῦσιν ἀπεληλυθόσι καὶ μὴ μόνον τῶν οἰκείων ἐξ-
 οριστοῖς, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ξένης ἐμπλησθεῖσι παθῶν
 25 τε καὶ ἐθῶν καὶ νομίμων ἐκφύλων καὶ πρὸς ταῦτα
 ῥοπήν ἐσχηκόσιν. ὄνπερ οὖν τρόπον ὁ ἐκεῖθεν εἰς τὰ
 οἰκεία μέλλων ἐπανήκειν οὐ μόνον προθυμεῖται ὁδεύ-
 ειν, ἀλλὰ καί, ἵνα παραδεχθῆ, μελετᾶ μὲν ἀποτίθε-
 σθαι πᾶν εἴ τι προσέλαβεν ἀλλόφυλον, ἐπαναμιμνή-
 30 σκει δ' ἑαυτὸν ὧν ἔχων ἐπελάθετο, ὧν ἄνευ παρα-
 δεχθῆναι οὐχ οἷόν τε πρὸς τῶν οἰκείων· τὸν αὐτὸν
 τρόπον καὶ ἡμᾶς δεῖ ἐντεῦθεν, εἶπερ πρὸς τὰ ὄντως

οἰκεῖα μέλλομεν ἐπανιέναι, ἃ μὲν ἐκ τῆς θνητῆς προσ-
 ειλήψαμεν φύσεως, ἀποθέσθαι πάντα μετὰ τῆς πρὸς
 αὐτὰ προσπαθείας, δι' ἧς ἡ κατάβασις γέγονεν, ἀνα-
 μνησθῆναι δὲ τῆς μακαρίας καὶ αἰωνίου οὐσίας καὶ
 πρὸς τὸ ἀχρώματον καὶ ἄποιον σπεύδοντας ἐπανελ- 5
 θεῖν, δύο μελέτας ποιησαμένους· μίαν μὲν καθ' ἣν
 πᾶν τὸ ὑλικὸν καὶ θνητὸν ἀποθησόμεθα, ἑτέραν δὲ
 ὅπως ἐπανέλθωμεν καὶ περιγενώμεθα, ἐναντίως ἐπ'
 αὐτὰ ἀναβαλόντες ἢ ἐνταῦθα κατήλθομεν. νοεραὶ
 γὰρ ἡμεῖς καὶ ἐσμὲν ἔτι οὐσαί, πάσης αἰσθησεως καὶ 10
 ἀλογίας καθαρούμετες· συνεπλάκημεν δὲ τῷ αἰσθητῷ
 δι' ἀδυναμίας μὲν τῆς πρὸς τὸ νοητὸν ἡμῶν αἰωνίου
 συνουσίας, δυνάμεως δὲ ὡς πρὸς τὰ τῆδε λεγομένης.
 πᾶσαι γὰρ αἱ μετ' αἰσθησεως καὶ μετὰ σώματος ἐνε-
 γοῦσαι δυνάμεις, μὴ μενούσης ἐν νοητῷ τῆς ψυχῆς, 15
 ἐβλάστησαν [εἰοικυῖται κακῶσει γῆς, ἢ πυροῦ πολλάκις
 τὸ σπέρμα δεξαμένη αἴρας ἐγέννησεν] διὰ τινὰ μοχθη-
 ρίαν τῆς ψυχῆς, οὐ φθειρούσης μὲν τὴν αὐτῆς οὐσίαν
 τῆ τῆς ἀλογίας γεννήσει, διὰ δὲ ταύτης πρὸς τὸ θνη-
 τὸν συναπτομένης καὶ πρὸς τὸ ἀλλότριον ἐκ τοῦ οἰ- 20
 31 κείου καθελκομένης. ὥστε καὶ μελετητέον, εἴπερ ἀνα-
 στρέφειν πρὸς τὰ ἐξ ἀρχῆς ἐσπουδάκαμεν, καθ' ὅσον
 δύνανται, αἰσθησεως μὲν ἀφίστασθαι καὶ φαντασίας
 τῆς τε ταύταις ἐπομένης ἀλογίας καὶ τῶν κατ' αὐτὴν
 παθῶν, καθ' ὅσον μὴ ἐπείγει ἡ ἀνάγκη τῆς γενέσεως· 25
 διαρθρωτέον δὲ τὰ κατὰ τὸν νοῦν, εἰρήνην αὐτῷ καὶ
 ἡσυχίαν ἐκ τοῦ πρὸς τὴν ἀλογίαν πολέμου παρασκευά-
 ζοντας· ἵνα μὴ μόνον ἀκούωμεν περὶ νοῦ καὶ τῶν
 νοητῶν, ἀλλὰ καί, ὅση δύναμις, ὧμεν ἀπολαύοντες τε
 αὐτοῦ τῆς θεωρίας καὶ εἰς τὴν ἀσωματίαν καθιστά- 30
 μενοι καὶ ζῶντες μετ' ἀληθείας δι' ἐκεῖνον, ἀλλ' οὐ
 ψευδῶς μετὰ τῶν τοῖς σώμασι συμφύλων. ἀποδυτέον

ἄρα τοὺς πολλοὺς ἡμῖν χιτῶνας, τόν τε ὄρατὸν τοῦτου
 καὶ σάρκινον καὶ οὓς ἔσωθεν ἡμφιέσμεθα προσεχεῖς
 ὄντας τοῖς δερματίνοις, γυμνοὶ δὲ καὶ ἀχίτωνες ἐπὶ
 τὸ στάδιον ἀναβαίνωμεν τὰ τῆς ψυχῆς Ὀλύμπια ἀγω-
 5 νισόμενοι. ἀρχὴ δὲ τὸ ἀποδύσασθαι, καὶ οὗ οὐκ ἄνευ
 τὸ ἀγωνίζεσθαι γένοιτο. ἐπεὶ δὲ τὰ μὲν ἦν ἔξωθεν τῶν
 ἐνδυμάτων, τὰ δὲ ἔσωθεν, καὶ ἀπόδυσις ἢ μὲν διὰ
 τῶν φανερῶν, ἢ δὲ διὰ τῶν ἀφανεστέρων. τὸ μὲν γὰρ
 μὴ φαγεῖν φέρε ἢ μὴ λαβεῖν διδόμενα χρήματα τῶν
 10 φανερῶν ἦν καὶ ἐκκειμένων, τὸ δὲ μηδὲ ἐπιθυμεῖν
 τῶν ἀφανεστέρων. ὥστε μετὰ τῶν ἔργων ἀποστατέον
 καὶ τῆς πρὸς αὐτὰ προσπαθείας καὶ τοῦ πάθους. τί
 γὰρ καὶ ὄφελος τῶν ἔργων ἀφιστάμενον ταῖς αἰτίαις,
 ἀφ' ὧν καὶ τὰ ἔργα, προσηλωσθαι; ἢ δ' ἀπόστασις 32
 15 γένοιτο μὲν ἂν καὶ μετὰ βίας, γένοιτο δ' ἂν καὶ πει-
 θοῖ καὶ κατὰ λόγον διὰ μαράνσεως καί, ὡς ἂν τις εἴ-
 ποι, λήθης αὐτῶν καὶ θανάτου, ἢ δὴ καὶ ἀρίστη τυγ-
 χάνει οὓσα ἀπόστασις καὶ οὐχ ἦπται οὗ ἀπεσπάσθη.
 φέρει γοῦν τι κἂν τοῖς αἰσθητοῖς τὸ ἀποσπασθὲν βία
 20 ἢ μέρος ἢ ἕχνος τῆς ἀποσπάσεως· εἰσῆλθε δὲ κατὰ τὸ
 συνεχῶς ἀμελέτητον. τὴν δὲ ἀμελετησίαν παρέχει ἢ
 μετὰ τῆς πρὸς τὰ νοητὰ διαρκοῦς φροντίδος ἀποχῆ
 τῶν τὰ πάθη ἐγειρόντων αἰσθημάτων, ἐν οἷς καὶ τὰ
 ἐκ τῶν τροφῶν ἐγκρίνεται. ἀφεκτέον ἄρα οὐχ ἦττον 33
 25 τῶν ἄλλων, καὶ τροφῶν τινῶν, ὅσαι τὸ παθητικὸν ἡμῶν
 τῆς ψυχῆς ἐγείρειν ἐπεφύκεσαν. σκεπτέον δέ τι καὶ
 τῆδε.

δύο πηγαὶ ἀνεῖνται πρὸς δεσμὸν τῆς ψυχῆς ἐν-
 ταῦθα, ἐξ ὧν ὥσπερ θανασίμων πομάτων ἐμπιμπλα-
 30 μένη ἐν λήθῃ τῶν οἰκείων γίγνεται θεαμάτων, ἡδονή

τε καὶ λύπη· ὧν παρασκευαστικὴ μὲν ἢ αἰσθησις καὶ
 ἢ κατὰ τὴν αἰσθησιν ἀντίληψις, αἷ τε συνομαρτοῦσαι
 ταῖς αἰσθήσεσι φαντασίαι τε καὶ δόξαι καὶ μνημαί, ἐκ
 δὲ τούτων ἐγειρόμενα τὰ πάθη καὶ πᾶσα ἢ ἀλογία
 παχυνομένη κατὰγει τὴν ψυχὴν καὶ τοῦ οἰκείου περὶ 5
 τὸ ὄν ἀποστρέφει ἔρωτος. ἀποστατέον ἄρα εἰς δύνα-
 μιν τούτων. αἱ δὲ ἀποστάσεις διὰ τῶν ἐκκλίσεων τῶν
 κατὰ τὰς αἰσθήσεις παθῶν καὶ τῶν κατὰ τὰς ἀλογίας,
 αἱ δὲ αἰσθήσεις ἢ διὰ τῶν ὁρατῶν ἢ τῶν ἀκουστῶν ἢ
 γευστῶν ἢ ὀσφραντῶν ἢ ἀπτῶν. οἷον γὰρ μητρόπολις 10
 ἢ αἰσθησις ἦν τῆς ἐν ἡμῖν ἐκφύλου τῶν παθῶν ἀποι-
 κίας. φέρε γὰρ ἴδε καθ' ἑκάστην ὅσον τὸ ὑπέκκαυμα
 εἰσρεῖ τῶν παθῶν εἰς ἡμᾶς, τοῦτο μὲν ἐκ τῆς κατὰ
 τὰς θείας ἱππων τε ἀμίλλης καὶ ἀθλητῶν ἢ τῶν ἐκλε-
 λυγισμένων ὀρχήσεων, τοῦτο δὲ ἐκ τῆς ἐπιβλέψεως 15
 τῆς πρὸς τὸ θῆλυ, αἱ δέλεαρ τοῦ ἀλογίστου παντοίαις
 34 ἐπιθέτοις παγίσι χειροῦνται τὸ ἄλογον. κατὰ γὰρ πάντα
 τὰ τοιαῦτα ἐκβακχευομένη ὑπὸ τῆς ἀλογίας ἀναπηδᾶν
 τε ποιεῖ καὶ ἐκβοᾶν καὶ κερραγένοι, τῆς ἔξω ταραχῆς
 ἀπὸ τῆς ἔνδου ἐκκαομένης, ἣν ἀνῆψεν ἢ αἰσθησις. αἱ 20
 δὲ διὰ τῶν ἀκοῶν ἐμπαθεῖς οὔσαι κινήσεις ἐκ τε
 ποιῶν ψόφων καὶ ἤχων, αἰσχρορρημοσύνης τε καὶ
 λαιδορίας, ὡς τοὺς μὲν πολλοὺς τέλεον τοῦ λογιμοῦ
 ἐκδεδυκότες φέρεσθαι ποιοῦσιν οἰστρουμένους, τοὺς
 δ' αὖ θηλυνομένους παντοίας στροφᾶς ἐλίττεσθαι. 25
 θυμιαμάτων δὲ χρήσεις ἢ εὐώδεις πνοαί, αἷ τε τοὺς
 αὐτῶν ἔρωτας τοῖς ἐρασταῖς ἐμπορευόμεναι, τίνα λε-
 λήθασιν, ὅσῃν τῆς ψυχῆς τὴν ἀλογίαν πιαίνουσιν;
 περὶ γὰρ τῶν διὰ τῆς γεύσεως τί ἂν τις καὶ εἴποι πα-
 θημάτων, διπλοῦ μάλιστα ἔνταῦθα τοῦ δεσμοῦ συμ- 30
 πλεκομένου· τοῦ μὲν ὄν ἐκ τῆς γεύσεως τὰ πάθη πιαί-
 νει, τοῦ δὲ ὄν ἐκ τῆς ἐμφορήσεως τῶν ἄλλοτρῶν σω-

μάτων βαρύν τε καὶ δυνατὸν ἐργαζόμεθα; φάρμακα γάρ, ὡς ποὺ τις τῶν ἰατρῶν ἔφη, οὐ μόνον τὰ σκευαστὰ ὑπὸ τῆς ἰατρικῆς, ἀλλὰ καὶ τὰ καθ' ἡμέραν εἰς τροφήν παρὰ λαμβανόμενα σιτία τε καὶ ποτά· καὶ πολὺ 5 μᾶλλον τὸ θανάσιμον ἐκ τούτων τῆ ψυχῆ ἀναδίδεται ἢ ἐκ τῶν φαρμακείων εἰς διάλυσιν τοῦ σώματος κατασκευάζεται. αἱ δὲ ἀφαι μόνον οὐ σωματοῦσαι τὴν ψυχὴν καὶ εἰς ἀνάρθρους ψόφους, οἷα δὴ σῶμα, πολλάκις ἐκπίπτειν ἠρέθισαν. ἐξ ὧν αἱ μνημαὶ καὶ αἱ φαν-

10 τασίαι αἶ τε δόξαι ἀθροιζόμεναι ἐσμὸν τῶν παθῶν ἐγείρουσαι, φόβων, ἐπιθυμιῶν, ὀργῶν, ἐρώτων, φιλτρῶν, λυπῶν, ζήλων, μεριμνῶν, νοσημάτων, τῶν ὁμοίων παθῶν πλήρη ἀπέδειξαν. δι' ὃ πολὺς μὲν ὁ 35 ἄγων τούτων καθαρεῦσαι, πολὺς δὲ ὁ πόνος ἀπαλλα-

15 γῆναι αὐτῶν τῆς μελέτης, καὶ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν τῆς κατὰ τὴν αἰσθησιν ἀναγκαίας συμπλοκῆς ἡμῖν παρούσης. ὅθεν ὅση δύναμις ἀποστατέον τῶν τοιούτων χωρίων, ἐν οἷς καὶ μὴ βουλόμενόν ἐστιν περιπίπτειν τῷ πάθει· καὶ εὐλαβητέον τὴν ἐκ τῆς πείρας

20 μάχην καὶ εἰ βούλει καὶ νίκην καὶ τὴν ἐκ τῆς ἀπειρίας ἀγυμνασίαν. οὕτως γὰρ καὶ τῶν πρόσθεν ἀκούομεν 36 κλέα ἀνδρῶν, Πυθαγορείων τε καὶ σοφῶν· ὧν οἱ μὲν τὰ ἐρημότατα χωρία κατώκουν, οἱ δὲ καὶ τῶν πόλεων τὰ ἱερά καὶ τὰ ἄλση, ἐξ ὧν ἡ πᾶσα ἀπελήλαται τύρβη.

25 Πλάτων δὲ τὴν Ἀκαδημίαν οἰκεῖν εἴλετο, οὐ μόνον ἔρημον καὶ πόρρω τοῦ ἄστεος χωρίον, ἀλλὰ καί, ὡς φασίν, ἐπίνοσον. ἄλλοι δὲ καὶ τῶν ὀφθαλμῶν οὐκ ἐφείσαντο πόθῳ τῆς ἔνδον ἀπερισπάστου θεωρίας. εἰ δέ τις οἶεται συνανθρωπεύων καὶ ἐμπιπλὰς τὰς αἰ-

30 σθήσεις τῶν κατ' αὐτὰς παθῶν αὐτὸς μένειν ἀπαθῆς, λέληθεν αὐτὸν καὶ τοὺς αὐτῷ πειθομένους ἀπατῶν ἀγνοῶν τε ὡς πολὺ τῶν παθῶν καταδεδούλωται αὐτῇ

ὑπὸ τοῦ πλήθους οὐκ ἀλλοτριώσει. οὐ γὰρ δὴ μά-
 την οὐδὲ τῆς φύσεως καταψευδόμενος τῶν φιλοσόφων
 ἔλεγεν ὁ φᾶς· “οὗτοι δὲ που ἐκ νέων πρῶτον εἰς
 ἀγορὰν οὐκ ἴσασι τὴν ὁδόν, οὐδὲ ὅπου δικαστή-
 ριον ἢ βουλευτήριον ἢ τι κοινὸν ἄλλο τῆς πόλεως ὁ
 συνέδριον, νόμους δὲ καὶ ψηφίσματα λεγόμενα ἢ
 γεγραμμένα οὔτε ὁρῶσιν οὔτε ἀκούουσιν. σπουδαί-
 δὲ ἐταιρειῶν ἐπ’ ἀρχᾶς καὶ σύνοδοι καὶ δεῖπνα καὶ
 σὺν ἀνλητρίσιν κῶμοι, οὐδὲ ὄναρ πράττειν προσί-
 σταται αὐτοῖς. εὖ δὲ ἢ κακῶς τι γέγονεν ἐν πόλει, 10
 ἢ τί τῳ κακὸν ἐστὶν ἐκ προγόνων γεγονός, πρὸς ἀν-
 δρῶν ἢ γυναικῶν, μᾶλλον αὐτὸν λέληθεν ἢ οἱ τῆς θα-
 λάττης λεγόμενοι χόες. καὶ ταῦτα πάντα οὐδ’ ὅτι
 οὐκ οἶδεν, οἶδεν. οὐδὲ γὰρ αὐτῶν ἀπέχεται τοῦ εὐ-
 δοκιμεῖν χάριν, ἀλλὰ τῷ ὄντι τὸ σῶμα μόνον ἐν τῇ 15
 πόλει κεῖται αὐτοῦ καὶ ἐπιδημεῖ, ἢ δὲ διάνοια ταῦτα
 πάντα ἠγησαμένη σμικρὰ καὶ οὐδέν, ἀτιμάσασα,
 πανταχῇ πέτεται κατὰ Πίνδαρον, εἰς τῶν ἐγγύς οὐ-
 37 δὲν ἑαυτὴν συγκαθιεῖσα.” διὰ γὰρ τούτων ὁ Πλάτων
 οὐ καθιέντα εἰς τὰ εἰρημένα φησὶν ἐξ αὐτῶν μένειν 20
 ἀπαθῆ, ἀλλ’ ἐκ τοῦ εἰς μηδὲν αὐτῶν συγκαθιέναι.
 δι’ ὃ οὔτε τὴν ὁδὸν οἶδεν, ὅπου τὸ δικαστήριον ἢ
 βουλευτήριον, οὔτ’ ἄλλο οὐδὲν τῶν κατὰ μέρος. οὐκ
 οἶδε μὲν καὶ ἀπαντᾶ, ἀπαντῶν δὲ καὶ ἐμπιπλᾶς τὰς
 αἰσθήσεις ἀπ’ αὐτῶν, ὅτι οὐδὲν οὐκ οἶδεν, ἀλλὰ τοῦ- 25
 ναντίου ἀπεχόμενον αὐτῶν φησὶν, καὶ μὴ εἰδότα,
 οὐδ’ ὅτι οὐκ οἶδεν, εἰδέναί. εἰς δὲ δεῖπνα καθιέναι
 οὐδὲ ὄναρ, φησὶν, προσίσταται αὐτῷ. σχολῆ ἄρα
 ἀγανακτήσειεν ἂν ζωμῶν καὶ κρεαδίων ἀποστερούμε-
 νος. ἢ ὅπως προσήσεται ταῦτα; οὐχὶ δὲ πάντα ἠγη- 30
 σάμενος μικρὰ μὲν καὶ οὐδέν ἐκ τῆς ἀποχῆς, με-
 γάλα δὲ καὶ βλαβερὰ ἐκ τῆς προσαγωγῆς, παραδειγ-

μάτων ἐν τῷ ὄντι ἐστῶτων, τοῦ μὲν θείου εὐδαιμονε-
 στάτου, τοῦ δὲ ἀθέου ἀθλιωτάτου, τῷ μὲν ὁμοιωσεται,
 τῷ δὲ ἀνομοιωσεται, τὸν εἰκότα βίον ζῶν ᾧ ὁμοιοῦται,
 λιτόν τε τοῦτου καὶ αὐτάρκη καὶ ἡκιστα τοῖς θνητοῖς
 5 ἐμφορούμενον; ὡς ἕως ἄν τις περὶ βρωτῶν διαφέ- 38
 ρηται καὶ συνηγορῇ ὡς καὶ τόδε βρωτέον, ἀλλ' οὐκ,
 εἰ οἶόν τε ἦν, ἀπάσης τροφῆς ὅτι ἀφεκτέον διανοῆ-
 ται, τοῖς πάθεσι συναγορεύων, δοξοκοπεῖ, ὡς μηδὲν
 διαφερόμενος περὶ ὧν διαφέρεται. βία μὲν τοίνυν
 10 ἑαυτὸν ὁ φιλοσοφῶν οὐκ ἐξάξει· βιαζόμενος γὰρ οὐδὲν
 ἦττον ἐκεῖ μένει, ὅθεν ἀπελθεῖν βιάζεται· οὐ μὴν τὸν
 δεσμὸν παχύνων ἀδιάφορόν τι πράττειν ἠγήσεται.
 ὥστε τὸ ἀναγκαῖον μόνον διδούς τῇ φύσει καὶ τοῦτο
 15 κοῦφον καὶ διὰ κουφοτέρων τροφῶν, πᾶν τὸ παρὰ
 τοῦτο ὡς εἰς ἠδονὴν συντεῖνον παραιτήσεται. πέπει-
 σται γὰρ κατὰ τὸν εἰπόντα, ὡς ἦλος ψυχῆς πρὸς τὰ
 σώματα ἐτύγχανεν ἢ αἰσθησις· αὐτῇ τῇ ῥώσει τοῦ
 πάθους ἑαυτῆς συγκολλῶσα καὶ οἶον καθηλοῦσα τὴν
 20 ψυχὴν πρὸς τὴν διὰ τοῦ σώματος ἀπόλαυσιν. εἰ
 γὰρ μὴ ἐνεπόδιζεν τὰ αἰσθήματα τῇ τῆς ψυχῆς
 καθαρᾷ ἐνεργείᾳ, τί δεινὸν ἦν ἐν σώματι εἶναι
 ἀπαθῆ μένοντα τῶν διὰ σώματος κινήματων; πῶς 39
 δ' ἂν ἐπέκρινας καὶ εἶπας ὁ πέπονθας, μὴ πάσχων
 μηδὲ παρῶν οἷς ἔπαθες; νοῦς μὲν γὰρ ἐστὶ πρὸς
 25 αὐτῷ, κἂν ἡμεῖς μὴ ὦμεν πρὸς αὐτῷ. νοῦ δὲ ὁ
 παρεκβὰς ἐκεῖ ἐστὶν ὅπου καὶ παρεξήλθεν, καὶ δια-
 θέων γε ἄνω καὶ κάτω τῇ τῆς ἀντιλήψεως προσοχῇ
 ἐκεῖ πάρεστιν ὅπου ἢ ἀντίληψις. ἄλλο δὲ ἦν μὴ
 προσέχειν τοῖς αἰσθητοῖς τῷ πρὸς ἄλλοις εἶναι, ἄλλο
 30 δὲ τὸ ἀφιστάντα νομίζειν ἑαυτὸν μὴ παρεῖναι. οὐ δὴ

δείξει τις τοῦτο συγχωροῦντα τὸν Πλάτωνα, εἶγε μὴ
 ἑαυτὸν ἀπατῶντα τοῦτόν τις ἐπιδείξειεν. ὁ δὲ καθ-
 ιεὶς εἰς βρωτῶν παραδοχὰς καὶ εἰς θείας ἐκῶν τὰς
 δι' ὄψεως ὀμιλίας τε καὶ γέλωτας αὐτῇ τῇ καθέσει
 ἐκεῖ ἐστὶν ὅπου καὶ τὸ πάθος· ὁ δὲ πρὸς ἄλλοις ὧν 5
 καὶ ἀποστίας, οὗτός ἐστιν ὁ διὰ τὴν ἀπειρίαν γέλωτα
 παρέχων οὐ μόνον Θράτταις ἀλλὰ καὶ τῷ ἄλλῳ ὄχλῳ,
 καὶ ὅταν καθῆ, εἰς πᾶσαν ἀπορίαν ἐμπίπτων, ἀλλ'
 οὐκ ἐξαναισθητῶν, οὐδὲ ἐξακριβῶν μὲν, τῷ δὲ ἀλό-
 γῳ μόνον ἐνεργῶν (οὐ γὰρ τοῦτο εἰπεῖν ἐτόλμησε 10
 Πλάτων), ἀλλ' ὡς ἐν τε ταῖς λοιδορίαις ἰδίου ἔχει
 οὐδὲν οὐδένα λοιδορεῖν, ἅτε οὐκ εἰδὼς κακὸν οὐδὲν
 οὐδενός, ἐκ τοῦ μὴ μεμελετηκέναι, φησὶν· ἀπορῶν
 οὖν γελοῖος φαίνεται, ἐν τε τοῖς ἐπαλνοῖς καὶ ταῖς
 τῶν ἄλλων μεγαλαυχίαις, οὐ προσποιητῶς, ἀλλὰ τῷ 15
 ὄντι γελῶν ἐνδηλος γιγνόμενος ληρώδης δοκεῖ εἶναι.

40 ὥστε διὰ τὴν ἀπειρίαν καὶ ἀποχὴν οὐκ οἶδεν οὐχ
 ὅτι εἰς πείραν καθιεὶς καὶ διὰ τοῦ ἀλόγου ἐνεργῶν,
 οἷός τε ἐστὶν θεωρεῖν τὰ κατὰ τὸν νοῦν ἀκραιφνῶς·
 οὐδὲ τῶν δύο ψυχὰς ἡμᾶς ἔχειν λεγόντων, δύο προσ- 20
 οχὰς ἡμῖν δεδωκότων. δύο γὰρ ἂν οὕτω ζώων συν-
 ἔρξεις ἐποιοῦν, ἃ ἐνεδέχετο, ἄλλου πρὸς ἄλλοις
 ὄντος, τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου μὴ προσποιεῖσθαι τὰ

41 ἔργα. τί δὲ ἔδει καὶ μαρτυρεῖν τὰ πάθη καὶ ἀπο-
 θνήσκειν ἀπ' αὐτῶν καὶ τοῦτο μελετᾶν καθ' ἡμέραν, 25
 εἰ οἷόν τ' ἦν ἐνεργεῖν ἡμᾶς κατὰ νοῦν πρὸς τὰ θνητὰ
 συναπτομένους ἄνευ τῆς τοῦ νοῦ ἐπιβλέψεως, ὡς
 τινες ἀπεφαίνοντο; "νοῦς γὰρ ὄρα καὶ νοῦς ἀκούει."
 εἰ δ' ἐσθίων πολυτελῆ καὶ πίνων οἶνον τὸν ἥδιστον
 οἷός τε εἰ πρὸς τοῖς ἀύλοις εἶναι, διὰ τί οὐχὶ καὶ παλ- 30
 λακίσι συνῶν καὶ δρωῶν ἃ μὴδὲ λέγειν καλόν; παν-
 ταχοῦ γὰρ τοῦ ἐν ἡμῖν παιδὸς ἦν ταῦτα τὰ πάθη, καὶ

ὄσῳ αἰσχροῦ, οὐ πρὸς αὐτὰ φήσεις κατασπᾶσθαι. τίς
 γὰρ ἢ διακλήρωσις τούτου, τὰ μὲν μὴ οἶόν τε εἶναι
 πάσχειν μὴ ὄντα πρὸς αὐτοῖς, τὰ δὲ ἕτερα συγχωρεῖν
 ἀποτελεῖν πρὸς τοῖς νοητοῖς ὄντα; οὐ γὰρ ὅτι τὰ μὲν
 5 ὑπείληπται εἶναι αἰσχροῦ παρὰ τοῖς πολλοῖς, τὰ δὲ οὐ·
 αἰσχροῦ γὰρ πάντα ὡς πρὸς γε τὴν κατὰ νοῦν ζωὴν,
 καὶ πάντων ἀφεκτέον καθάπερ τῶν ἀφροδισίων.
 ὀλίγον δὲ τῇ φύσει τροφῶν συγχωρητέον διὰ τὴν τῆς
 γενέσεως ἀνάγκην. ὅπου γὰρ αἰσθησις καὶ ταύτης
 10 ἀντίληψις, ἐκεῖ τοῦ νοητοῦ ἢ ἀπόστασις· καὶ ὄσῳ τῆς
 ἀλογίας ἀνακλήσεις, τόσῳ τοῦ νοεῖν ἀπόστασις. οὐ
 γὰρ ἐνδέχεται τῇδε κάκεισε φερόμενον, ἐνταῦθα
 ὄντα, εἶναι ἐκεῖ. οὐ γὰρ μέρει ἡμῶν, ἀλλ' ὅλοι τὰς
 προσοχὰς ποιούμεθα. τὸ δὲ οἶεσθαι κατὰ τὴν αἰσθη- 42
 15 σιν παθαινόμενον πρὸς τοῖς νοητοῖς ἐνεργεῖν πολ-
 λούς καὶ τῶν βαρβάρων ἐξετραχήλισεν, οἱ ἐπὶ πᾶν
 εἶδος ἡδονῆς προῆλθον ἐκ καταφρονήσεως, λέγοντες
 καὶ τῶν δύνασθαι πρὸς ἄλλοις ὄντα τῇ ἀλογίᾳ χρῆ-
 σθαι τούτοις ἐπιτρέπειν. ἤδη γὰρ τινων ἀκήκοα τῇ
 20 σφῶν δυστυχίᾳ συναγορευόντων τοῦτον τὸν τρόπον.
 οὐ γὰρ ἡμᾶς μολύνει, φασί, τὰ βρώματα, ὥσπερ
 οὐδὲ τὴν θάλατταν τὰ ῥυπαρὰ τῶν ρευμάτων· κυρι-
 εύομεν γὰρ βρωτῶν ἀπάντων, καθάπερ ἢ θάλασσα
 τῶν ὑγρῶν πάντων. εἰ δὲ ἢ θάλασσα κλείσειε τὸ
 25 ἑαυτῆς στόμα, ὥστε μὴ δέξασθαι τὰ ῥέοντα, ἐγένετο
 καθ' ἑαυτὴν μὲν μεγάλη, κατὰ δὲ τὸν κόσμον μικρά,
 ὡς μὴ δυναμένη στέξει τὰ ῥυπαρὰ. εὐλαβηθεῖσα δὲ
 μολυνθῆναι, οὐκ ἂν δέξαιτο. ἀλλὰ διὰ τοῦτο δὴ
 πάντα δέχεται, γινώσκουσα τὸ ἑαυτῆς μέγεθος, καὶ
 30 οὐκ ἀποστρέφεται τὰ εἰς ἑαυτὴν ἐρχόμενα. καὶ ἡμεῖς
 οὖν, φασίν, ἐὰν εὐλαβηθῶμεν βρωσιν, ἐδουλώθη-
 μεν τῷ τοῦ φόβου φρονήματι. δεῖ δὲ πάνθ' ἡμῖν

ὑποτετάχθαι. ὕδωρ μὲν γὰρ ὀλίγον συνακτὸν εἴαν τι
 δέξηται ὄυπαρόν, εὐθέως μαιίνεται καὶ θολοῦται
 ὑπὸ τῆς ὄυπαρίας· βυθὸς δὲ οὐ μαιίνεται. οὕτω δὴ
 καὶ βρώσεις τῶν ὀλίγων περιγίγνονται· ὅπου δὲ βυ-
 θὸς ἐξουσίας, πάντα δέχονται καὶ ὑπ' οὐδενὸς μαιί- 5
 νονται. τοιούτοις δ' ἑαυτοὺς ἀπατῶντες ἀκόλουθα
 μὲν οἷς ἠπάτηντο ἔδρων, ἀντὶ δ' ἐλευθερίας εἰς τὸν
 τῆς κακοδαιμονίας βυθὸν αὐτοὺς φέροντες ἔπιξαν.
 τοῦτο καὶ τῶν κυνικῶν τινὰς παντορέκτας ἐποίησεν,
 προσπλακέντας τῷ αἰτίῳ τῶν ἀμαρτημάτων αὐτοῖς, 10
 43 ὃ δὴ καλεῖν εἰώθασιν ἀδιάφορον. ἀνὴρ δὲ εὐλαβῆς
 καὶ ὑποπτος πρὸς τὰ γοητεύματα τῆς φύσεως, τὴν τε
 τοῦ σώματος φύσιν κατασκεψάμενος καὶ ὡς ἤρμωσται
 ὄργάνου δίκην πρὸς τὰς δυνάμεις τῆς ψυχῆς γνούς,
 οἶδεν ὡς ἔτοιμον φθέγγασθαι τὸ πάθος, ἂν τε βου- 15
 λώμεθα ἂν τε μὴ, κρουσθέντος τοῦ σώματος ὑπὸ τῶν
 ἐξωθεν καὶ τοῦ κρούσματος εἰς ἀντίληψιν ἀφικόμε-
 νου. ἢ γὰρ ἀντίληψις ἐτύγχανεν οὕσα ἢ φθέγγις,
 φθέγγασθαι δ' οὐκ ἔστι τὴν ψυχὴν μὴ ὄλην πρὸς τὸ
 φθέγμα ἐπιστραφεῖσαν καὶ τὸ ἐπιστατικὸν ὄμμα πρὸς 20
 τοῦτο μεταθεῖσαν. ὅπως δὲ τῆς ἀλογίας τὸ ἄχρι τί-
 νος καὶ πῶς καὶ πόθεν καὶ πρὸς οὓς ἐπικρίνειν οὐκ
 ἐχούσης, καθ' ἑαυτὴν δὲ ἀνεπισκέπτου ὑπαρχούσης,
 ἢ ἂν ἐπιβροίῃ, ἵπποις εἰκυίας ἄνευ ἠνιόχου, ἀμή-
 χανόν ἐστιν ἢ διοικεῖν τι καθηκόντως πρὸς τὰ ἔξω 25
 ἢ τροφῆς καιρὸν καὶ μέτρα γιγνώσκειν, μὴ οὐχὶ τοῦ
 ἠνιόχου ἐφεστῶτος ὄμματος, ὃς τὰ κινήματα ὄυθμί-
 ξει καὶ ἠνιοχεῖ τῆς τυφλῆς καθ' ἑαυτὴν ἀλογίας. ὃ
 δὲ τὴν ἐπίστασιν τοῦ λογισμοῦ ἀφαιρῶν τῆς ἀλογίας,
 ἐπιτρέπων δὲ αὐτῇ φέρεσθαι κατὰ τὴν οἰκείαν φύ- 30
 σιν, οἷος ἂν εἴη τῇ ἐπιθυμίᾳ συγχωρήσας εἰς ὅσον
 βούλεται προχωρεῖν τῆς οἰκείας κινήσεως, καὶ τῷ

θυμῷ ὡσαύτως. καλὸν γοῦν ἡμῖν τὸ σπουδαῖον ποι-
 ῆσει καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ λελογισμένα ἀκάθεκτον ὑπὸ
 τοῦ ἐφεστῶτος λογισμοῦ ποιῶν ἐν ταῖς τοῦ ἀλόγου
 ἐνεργείαις. καίτοι ταύτῃ διενηνοχένοι φαίνεται ὁ 41
 5 σπουδαῖος τοῦ φαύλου, ὅτι ὁ μὲν πανταχοῦ τὸν λο-
 γισμὸν ἔχει παρεστῶτα καὶ κρατοῦντα καὶ ἡνιοχοῦντα
 τὸ ἀλογον, ὁ δὲ πολλὰ πράττει παρῖεις τῷ λογισμῷ
 καὶ σὺν τούτῳ πράττειν ἂ πράττει. δι' ὃ καὶ ὁ μὲν
 ἀλόγιστος λέγεται καὶ φερόμενος ὑπὸ τῆς ἀλογίας, ὁ
 10 δὲ λελογισμένος καὶ ἐγκρατῆς παντὸς ἀλογίστου· καὶ
 τὸ ἀμαρτάνειν ἄρα τοῦτο τοῖς πολλοῖς καὶ ἐν λόγῳ
 καὶ ἐν πράξει καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις καὶ ταῖς ὀργαῖς
 γίνεται, ἔμπαλιν δὲ κατορθοῦν τοῖς σπουδαίοις, ὅτι
 οἱ μὲν ἐφῆκαν τῷ παιδὶ δρᾶν καθ' ἑαυτὸν ἂ βούλε-
 15 ται, οἱ δὲ τῷ παιδαγωγῷ, καὶ μετὰ τούτου τὰ καθ'
 ἑαυτοῦς κυβερνῶσιν. ὥστε καὶ ἐν βρωτοῖς καὶ ἐν
 ταῖς ἄλλαις ταῖς διὰ τοῦ σώματος ἐνεργείαις ἢ ἀπο-
 λαύσεσιν παρῶν μὲν ὁ ἡνίοχος ἀφορίζει τὸ σύμμε-
 τρον καὶ τὸ εὐκαιρον, ἀπῶν δὲ καὶ ὡς φασὶν τινες
 20 πρὸς τοῖς ἑαυτοῦ ὦν, εἰ μὲν καὶ τὴν ἡμετέραν πρόσε-
 ξιν ἔχει παρ' ἑαυτῷ, οὐδ' ἐπιτρέπει τῇ ἀλογίᾳ
 παθαίνεσθαι οὐδ' ὅλως τι ἐνεργεῖν. εἰ δ' ἀφῆκε
 ταύτην πρὸς τῷ παιδὶ εἶναι ἄνευ αὐτοῦ, ἀπώλεσε
 τὸν ἄνθρωπον συρόμενον ὑπὸ τῆς ἀνοίας τοῦ ἀλό-
 25 γου. ὅθεν τοῖς σπουδαίοις ἢ ἀποχὴ μᾶλλον οἰκειο- 45
 τέρα καὶ βρωτῶν καὶ τῶν διὰ σώματος ἀπολαύσεων
 καὶ πράξεων τῆς ἐφάψεως, τῷ δεῖν ἐφαπτόμενον
 τῶν σωματικῶν καταβαίνειν ἀπὸ τῶν οἰκείων ἡθῶν
 εἰς παιδαγωγίαν τοῦ ἐν ἡμῖν ἀλογίστου· ἐν δὲ ταῖς
 30 τροφαῖς καὶ μᾶλλον· οὐδὲ γὰρ τοῦ μέλλοντος ἐξ αὐ-

14. σημειῶσαι ὅτι παῖδα λέγει τὴν ἀλογον τῆς ψυχῆς δύναμιν.

τῶν ἐπιλογιστικὸν τὸ ἄλογον. φύσει γὰρ ἀνεπίγνω-
 μον τοῦ ἀπόντος τὸ ἄλογον. τῶν δὲ τροφῶν εἰ μὲν
 ἦν ἀπηλλάχθαι ὡσπερ τῶν ὄρατῶν ἀρθέντων (ἔξεστι
 γὰρ πρὸς ἄλλοις εἶναι κοιμίσαντα τὰς ἀπ' αὐτῶν
 φαντασίας), μέτριον ἂν ἦν, τῇ ἀνάγκῃ εἴξαντα τῆς 5
 θνητῆς φύσεως ἐπ' ὀλίγον, εὐθύς ἀπηλλάχθαι. ἐπεὶ
 δὲ καὶ παρολκῆς χρόνου χρεῖα καὶ πέψεως καὶ ἀνα-
 δόσεως καὶ τῆς πρὸς τούτοις συνεργείας τῆς ἐξ ὕπνου
 τε καὶ ἡσυχίας τῆς τε ἄλλης ἀργίας καὶ μετὰ ταῦτα
 τῆς ἐκ τῆς ἀναδόσεως ποιᾶς κράσεως περιττωμάτων 10
 τε διαχωρήσεως, ἀνάγκη τὸν παιδαγωγὸν παρεῖναι,
 ὃς τὰ κοῦφα καὶ ἀνεμπόδιστα ἑαυτῷ ἐκλεξάμενος,
 ταῦτ' ἐπιτρέψει τῇ φύσει, τὸ μέλλον προορώμενος
 καὶ ὅσον τὸ ἐμπόδιον, συγχωρήσαντος ταῖς ἐπιθυ-
 μίαις φορτίον οὐκ εὐάγκαλον ἐπεισάγειν ἡμῖν δι' 15
 ὀλίγην ἡδονήν, ἧς ἐν τῷ καταδέχεσθαι αὐτὰ εἰς τὴν
 46 κατάποσιν ἀντιλαμβάνονται. οὐκ ἀπεικότως ἄρα τὸ
 πολὺ καὶ περιττὸν ὁ λόγος ἀποκρίνας εἰς ὀλίγον πε-
 ριγράφει τὸ ἀναγκαῖον, εἰ μέλλει μῆτε πορίζων ἕξειν
 πράγματα διὰ τὸ δεῖσθαι πλειόνων, μῆτε εὐτρεπῆ 20
 ποιῶν πλειόνων τῶν ὑπηρετησομένων δεήσεσθαι, μῆτε
 ἐσθίων πλειόνων ἡδονῶν ἀντιλήψεσθαι, μῆτε πληρού-
 μενος πολλῆς ἀργίας ἐμπλήσεσθαι, μῆτε παχυτέρου
 φορτίου ἐμπιπλάμενος ὑπνώδης γίνεσθαι, μῆτε τῶν
 πιαινόντων τὸ σῶμα πληρούμενος ἰσχυρότερον μὲν τὸν 25
 δεσμόν, αὐτὸν δὲ ἀργότερον πρὸς τὰ οἰκεῖα ποιήσειν
 καὶ ἀσθενέστερον. δειξάτω τοίνυν ἡμῖν τις ἀνὴρ, σπεύ-
 δων ὡς ἐνι μάλιστα ζῆν κατὰ νοῦν καὶ ἀπερίσπαστος ἐκ
 τῶν κατὰ τὸ σῶμα παθῶν εἶναι, ὡς εὐπορωτέρα μὲν ἢ
 κρεοφαγία τῶν ἐκ τῶν ἀκροδρῦων καὶ ἐκ λαχάνων 30
 ὄψων, εὐτελεστέρα δὲ ἢ τούτων παρασκευῆ τῆς τῶν
 ἀψύχων καὶ μαγείρων ὅλως μὴ δεομένης, ἀνήδονος δὲ

καθ' ἑαυτὴν παραβαλλομένη πρὸς τὴν ἄψυχον, κου-
 φοτέρα δὲ ἐν ταῖς πέψεσιν τῆς ἐτέρας, κὰν ταῖς ἀνα-
 δόσεσιν ταῖς εἰς τὸ σῶμα ταχύτερα τῆς ἐκ λαχάνων
 ἀναδόσεως, πρὸς τε τὰς ἐπιθυμίας ἤττον ἐρεθίζουσα,
 5 καὶ εἰς πάχος καὶ ῥώμην σώματος ἔλαττον συμβαλλο-
 μένη τῆς ἀψύχου διαίτης. εἰ δὲ τοῦτο οὔτε λατρῶν τις 47
 οὔτε φιλοσόφων, οὐ γυμναστής, οὐκ ἰδιώτης εἴπειν
 ἐτόλμησεν, τί οὐκ ἀφιστάμεθα ἐκόντες τοῦ σωματικοῦ
 φορτίου; τί οὐκ ἐλευθεροῦμεν αὐτοὺς ἅμα τῇ ἀπο-
 10 στάσει ἐκ πολλῶν (οὐ γὰρ ἐνὸς ἦν, ἀλλὰ μυρίων,
 τοῖς ἐλαχίστοις ἐθίσαντα αὐτὸν ἀρκεῖσθαι, ἀπηλλά-
 χθαι), χρημάτων περιουσίας, οἰκετῶν πλειόνων ὑπη-
 ρεσίας, σκευῶν πλήθους, ὑπνώδους καταστάσεως,
 15 ἐρεθισμῶν πρὸς ἀφροδίσια, ἀναθυμιάσεων παχυτέ-
 ρων, περιττωμάτων πλήθους, παχύτητος τοῦ δε-
 σμοῦ, ῥώμης πρὸς πράξεις ἐγειρούσης, Ἰλιάδος κα-
 κῶν ὧν ἡ ἄψυχος καὶ λιτὴ τροφή καὶ πᾶσιν εὐπό-
 ριστος ἀφαιρεῖται ἡμᾶς, εἰρήνην παρασκευάζουσα
 20 τῶ τὰ σωτήρια ἡμῖν ἐκπορίζοντι λογισμῶ. οὐ γὰρ
 ἐκ τῶν μαζοφάγων, φησὶν ὁ Διογένης, οἱ κλέπται
 καὶ οἱ πολέμιοι, ἀλλ' ἐκ τῶν κρεοφάγων οἱ συκοφάν-
 ται καὶ τύραννοι. τῆς δὲ τοῦ πολλῶν δεῖσθαι ἀρθεί-
 σης αἰτίας καὶ τοῦ πλήθους τῶν εἰσαγομένων εἰς τὸ
 25 σῶμα περιαιρεθέντος τοῦ τε βάρους τῶν ἀναδιδομέ-
 νων κουφισθέντος, ἐλεύθερον τὸ ὄμμα καπνοῦ τε
 καὶ κύματος τοῦ σωματικοῦ ἐκτὸς καθωρμισμένον
 γίγνεται. καὶ τοῦτο οὔτε ὑπομνήσεως οὔτε ἀποδεί- 48
 ξεως διὰ τὴν αὐτόθεν προσοῦσαν ἐνάργειαν χρήξει.
 30 ὅθεν οὐ μόνον οἱ κατὰ νοῦν ζῆν ἐσπουδακότες καὶ
 τέλος τὸν κατ' αὐτὸν βίον ἐνστησάμενοι ἀναγκαίαν
 πρὸς τὸ τέλος ὀρῶσι τὴν τούτων ἀποχὴν, ἀλλὰ καὶ

πᾶς σχεδὸν οἶμαι φιλόσοφος τὴν εὐτέλειαν πρὸ τῆς
 πολυτελείας ἐγκρίνων ἀποδέξαιτ' ἂν μᾶλλον τὸν
 ὀλίγοις ἀρκούμενον τοῦ πλείονων δεομένου. καὶ (ὃ
 παράδοξον τοῖς πολλοῖς δόξειεν ἂν εἶναι) τοῦτο λέ-
 γοντας καὶ ἐκτιμῶντας εὐρίσκομεν [λέγω δὲ] τοὺς 5
 ἡδονὴν οἰομένους τὸ τέλος τῶν φιλοσοφησάντων.
 τῶν γὰρ Ἐπικουρείων οἱ πλείους ἀπ' αὐτοῦ τοῦ κορυ-
 φαίου ἀρξάμενοι μάζη καὶ τοῖς ἀκροδρόοις ἀρκούμε-
 νοι φαίνονται, τὰ τε συγγράμματα ἐμπεπλήκασι τὸ
 ὀλιγοδεῆς τῆς φύσεως ἀφηγούμενοι καὶ τὸ ἐκ τῶν 10
 λιτῶν καὶ εὐπόριστων ἱκανῶς αὐτῆς τὸ ἀναγκαῖον
 49 ἰώμενον παριστάντες. ὦριστα γάρ, φησὶν, ὃ τῆς
 φύσεως πλοῦτος καὶ ἔστιν εὐπόριστος, ὃ δὲ τῶν
 κενῶν δοξῶν ἀόριστός τε ἦν καὶ δυσπόριστος. τὸ γὰρ
 κατ' ἔνδειαν ἐνοχλοῦν τὴν σάρκα ἐξαιρεῖται καλῶς 15
 καὶ ἀντάρκως τὰ εὐπόριστα, ἀπλῆν ἔχοντα φύσιν
 ὑγρῶν τε καὶ ξηρῶν· τὸ δὲ λοιπὸν ὅσον εἰς πολυτέ-
 λειαν πέπτωκεν, οὐκ ἀναγκαίαν ἔχειν φασὶ τὴν ὄρε-
 ξιν οὐδ' ἀπ' ἀλοῦντός τινος ἀναγκαίως γιγνομένην,
 ἀλλὰ τὴν μὲν ἀπὸ τοῦ ἠ λυποῦντος ἢ νύττοντος μόνου 20
 ἐν τῷ μὴ παρεῖναι, τὴν δὲ ἀπὸ τοῦ χαίροντος, τὴν δὲ
 ὄλως ἀπὸ τῶν κενῶν καὶ διεψευσμένων δογμαμάτων,
 ἢ εἰς οὐδὲν φυσικὸν ἀνάγεται ἔλλειμμα οὐδ' εἰς τὸ
 διαλύειν τὴν σύστασιν ἐκ τοῦ μὴ παρεῖναι. ἱκανὰ
 γὰρ καὶ τὰ τυχόντα διακρατῆσαι ταῦτα ἦν, ὧν ἀναγ- 25
 καίως δεῖται ἡ φύσις. ταῦτα δὲ καὶ διὰ τὴν λιτότητα
 καὶ διὰ τὴν ὀλιγότητά ἐστιν εὐπόριστα· καὶ τῷ μὲν
 κρεοφαγίας ἀπτομένῳ χρεία καὶ τῶν ἀψύχων, τῷ δὲ
 ἀρκουμένῳ τοῖς ἀψύχοις ἐξ ἡμισείας καὶ τοῦτο εὐπό-
 ριστον καὶ ὀλίγων δεόμενον ἀναλωμάτων τὸ τῆς πα- 30
 50 ρασκευῆς. δεῖ δέ, φασὶν, οὐχ ἐτοιμασάμενον τὰ
 ἀναγκαῖα, προσθήκη τῇ φιλοσοφίᾳ χρῆσθαι, ἀλλὰ

παρασκευασάμενον τὸ θαρρεῖν τῇ ψυχῇ γνησίως,
 οὕτως ἀντέχεσθαι τῶν καθ' ἡμέραν. κακῶ γὰρ φρου-
 ριστῇ τὰ καθ' ἑαυτοὺς ἐπιτρέπομεν, ἄνευ φιλοσο-
 φίας τὸ ἀναγκαῖον συμμετρούμενοι τῆς φύσεως καὶ
 5 παρασκευάζοντες. δι' ὃ φιλοσοφοῦντα δεῖ καὶ τού-
 των προνοεῖν καὶ ἐφ' ὅσον ἂν ἢ παρ' ἐκείνοις ἔντο-
 νος ἐπιμέλεια παραδιδῶ. ἐφ' ὅσον δὲ ἐκεῖθεν τι
 ἀφαιρεῖται, ὃ μὴ κυριεύσει τῆς τελείας ἐκθαρρήσεως,
 μὴ προσίεσθαι πρὸς τὴν χρημάτων τε καὶ τροφῶν
 10 παρασκευήν. σὺν φιλοσοφίᾳ τοίνυν ἀπτόειν τούτων,
 καὶ εὐθύς προσπεσεῖται ὅτι πολλῶ κρεῖττον τὸ ἐν
 αὐτοῖς μεταδιώκειν ἐλάχιστόν τε καὶ λιτόν καὶ κοῦ-
 φον. ἐλάχιστον γὰρ καὶ τὸ ὀχληρὸν ἐκ τοῦ ἐλαχίστου.
 ἂ δ' ἂν συνεφελκύσῃται ἢ παρασκευὴ ἐμπόδια ἐκ τῆς 51
 15 τοῦ σώματος βαρύτητος ἢ ἐκ τῆς τῶν παρασκευαζο-
 μένων πραγματείας ἢ ἐκ τοῦ κωλύειν τὴν περὶ τῶν
 κυριωτάτων λογισμῶν ἐνέργειαν εἶναι συνεχῆ ἢ ἐκ
 τινος ἄλλης αἰτίας, εὐθύς ἀλυσιτελής γίνεται καὶ οὐκ
 ἀντάλλακτος πρὸς τὰς συνακολουθοῦσας ὀχλήσεις.
 20 δεῖ μέντοι τῶ φιλοσόφῳ καὶ τὴν ἐλπίδα τοῦ μηδὲν
 ὑπολείψειν παρεῖναι διὰ βίου. ταύτην δὲ τὰ μὲν εὐ-
 πόριστα ἱκανῶς διασώζει, τὰ δὲ πολυτελεῆ ποιεῖ δυσ-
 ἐλπίστον· οἱ γοῦν πολλοὶ διὰ τοῦτο, καίπερ πολλὰ
 κερκτημένοι, ὡς ὑπολειψόντων ἀνήνυτα μοχθοῦσιν.
 25 ἀρκεῖσθαι δὲ τοῖς εὐπορίστοις καὶ λιτοτάτοις ποιεῖ τὸ
 μνημονεύειν ὅτι πρὸς μὲν τῆς ψυχῆς ἀξιόλογον ταρα-
 χῆς λύσειν οὐθὲν ἰσχύειν πέφυκεν οὐδ' ὁ πᾶς πλοῦτος
 συναχθεῖς, τὸ δὲ τῆς σαρκὸς ὀχληρὸν ἐξαιρεῖ καὶ τὰ
 πάνυ μέτρια καὶ τυχόντα πᾶσάν τε εὐποριστίαν κε-
 30 κτημένα· ὑπολείποντα δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα οὐ ταράττει
 τὸν ἀποθνήσκειν μελετῶντα. ἔτι καὶ τὸ ἀλγεινὸν τὸ
 δι' ἐνδείας πολλῆς ἠπιότητος ἢ τὸ διὰ πληρώσεως μετ-

έχει, ἐὰν μὴ τις τὰς κεναῖς δόξαις ἑαυτὸν ἀπατᾷ·
 ἢ τε ποικιλία τῶν τροφῶν οὐχ ὅπως τὰς ταραχὰς τῆς
 ψυχῆς ἐκλύει, ἀλλ' οὐδὲ τὴν ἐν τῇ σαρκὶ ἡδονὴν συν-
 επαύξει. πέρας γὰρ ἔχει καὶ αὕτη ἅμα τῇ τῆς ἀλγη-
 δόνης ὑπεξαιρέσει. ὡς τό γε τῆς σαρκοφαγίας οὐδ' 5
 ἔλύνει τι ὀχληρὸν τῆς φύσεως, οὐδ' ὃ μὴ συντελού-
 μενον ἐπ' ἀλγηδόνα ἠνύετο· τὴν δὲ βιαίαν χάριν
 εἶχε καὶ ταχὺ τῷ ἐναντίῳ μιννυμένην. οὐ γὰρ πρὸς
 ζωῆς συμμονήν, πρὸς δὲ ποικιλίαν ἡδονῶν συνεβάλ-
 λετο, ἕοικὸς ἀφροδισίοις ἢ ξενικῶν οἴνων πόσεσιν, 10
 ὧν καὶ χωρὶς διαμένειν δύναται ἢ φύσις. ὧν δὲ χω-
 ρὶς οὐκ ἂν ὑπομείνειεν, βραχέα παντάπασιν ἐστὶ καὶ
 δυνάμενα ῥαδίως καὶ μετὰ δικαιοσύνης καὶ ἐλευθε-
 ρίας ἡσυχίας τε καὶ πολλῆς ῥαστώνης πορρίζεσθαι.
 52 ἔτι δὲ οὐδὲ πρὸς ὑγίαν τὰ κρέα συντελεῖ, ἀλλὰ 15
 μᾶλλον τῇ ὑγείᾳ ἐμποδίζει. δι' ὧν γὰρ ὑγεία ἀνα-
 κτᾶται, διὰ τούτων καὶ διαμένει. ἀνακτᾶται δὲ διὰ
 τῆς λιτοτάτης καὶ ἀσάρκου διαίτης, ὥστε καὶ ταύτη
 ἂν συμμείνειεν. εἰ δὲ μὴ πρὸς τὴν Μίλωνος ῥώμην
 τὰ ἄψυχα συμβάλλεται μηδὲ ὅλως πρὸς ἐπίτασιν 20
 ἰσχύος, οὐδὲ γὰρ ῥώμης οὐδὲ ἐπιτάσεως ἰσχύος χρεῖα
 τῷ φιλοσόφῳ, εἰ μέλλοι θεωρεῖν καὶ μὴ πράξει καὶ
 ἀκολασίαις προσέχειν. οὐδὲν δὲ θαυμαστὸν τοὺς
 πολλοὺς οἰεσθαι εἰς ὑγίαν συντελεῖν τὴν κρεοφα-
 γίαν· τῶν γὰρ αὐτῶν ἦν καὶ τὰς ἀπολαύσεις οἰεσθαι 25
 ὑγείας εἶναι τηρητικὰς καὶ τὰ ἀφροδίσια, ἃ ὤνησε
 μὲν οὐδένα τινά, ἀγαπητὸν δὲ εἰ μὴ ἔβλαψεν. εἰ δ'
 οἱ πολλοὶ μὴ τοιοῦτοι, οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς· οὐδὲ γὰρ
 φιλίας καὶ εὐνοίας πιστόν τι καὶ διαμόνιμον ἐν τοῖς
 πολλοῖς· οὐδὲ δεκτικοὶ τούτων οὐδὲ σοφίας οὐδὲ τῶν 30
 ἀξιόλογόν τι ἐχόντων σοφίας μορίων, οὐδὲ τοῦ συμ-
 φέροντος οὔτε τοῦ ἰδίου οὔτε τοῦ κοινοῦ συνετός ὁ

πολὺς, οὐδὲ ἐθῶν φαύλων καὶ ἀστείων κρίσιν ποι-
 εῖσθαι δυνάμενος. πρὸς τε τούτοις πολὺ τὸ ἀσελγὲς
 καὶ ἀκρασίας γέμον ἐν τοῖς πολλοῖς. δι' ὃ οὐδὲ φοβη-
 τέον, μήποτε οὐκ ᾧσιν οἱ βρωσόμενοι τὰ ζῶα. πάν- 53
 5 των μὲν γὰρ φρονησάντων τὰ ἄριστα, οὐδεμία χρεια
 ὀρνηθευτικῆς, ἱξευτῶν, ἀλιέων, συβωτῶν. αὐτὰ δὲ
 αὐτὰ διοικοῦντα τὰ ζῶα καὶ μὴ ἔχοντα τὸν ἐπιμελό-
 μενον καὶ ἐφεστῶτα ταχέως φθίρεται καὶ δαπανᾷ-
 ται πρὸς τῶν ἐπιτιθεμένων καὶ τὸ πλῆθος ἀναλισκόν-
 10 των, ὥσπερ ἐπὶ μυρίων ᾧν οὐ γεύονται ἄνθρωποι
 ζῶων συμβέβηκε· μενούσης δὲ τῆς κατὰ ἀνθρώπους
 ποικίλης καὶ παντοίας ἀφροσύνης ἔσονται μυριοὶ καὶ
 οἱ ταῦτα λαιμαργήσοντες. τηρεῖν τε χρὴ τὴν ὑγίαν
 οὐ φόβῳ θανάτου, ἀλλ' ἔνεκα τοῦ μὴ ἐμποδίζεσθαι
 15 πρὸς τὰ ἀγαθὰ τὰ ἐκ τῆς θεωρίας. διατηρητικὸν δὲ
 αὐτῆς μάλιστα μὲν ἢ τῆς ψυχῆς ἀτάραχος κατάστασις
 καὶ ἢ πρὸς τὸ ὄντως ὄν διάθεσις τῆς διανοίας. πολὺ
 γὰρ τὸ ἄκρι σώματος ἐντεῦθεν ἀφικνούμενον, ὡς
 πείρα διέδειξαν ἡμῶν ἑταῖροι, καὶ ἀρθροῦτιν νόσον
 20 περὶ τε πόδας καὶ χεῖρας τοσαύτην οὖσαν, ὡς ὅλων
 ὀκτῶ ἐτῶν φέρεσθαι βασταζομένους, ἀποκροῦσαι ἅμα
 τῇ ἐκστάσει τῶν χρημάτων καὶ πρὸς τὸ θεῖον ἐπιβλέ-
 ψει· συναπέθεντο γοῦν ἅμα τοῖς χρήμασι καὶ ταῖς
 φροντίσιν καὶ τὴν νόσον τοῦ σώματος, ὥστε πολὺ
 25 πρὸς ὑγίαν καὶ τὸ πᾶν ἐκ τῆς ποιᾶς ψυχῆς καταστά-
 σεως εἰς τὸ σῶμα κάτεισιν. συμβάλλεται δὲ ὡς ἐπὶ
 πλειστον καὶ ἢ τῆς τροφῆς ἐλάττωσις. καθόλου δὲ
 ὀρθῶς ὁ Ἐπίκουρος ἔφασκεν εὐλαβητέον εἶναι τρο-
 φήν, ἣν ἀπολαῦσαι μὲν ποθοῦμεν καὶ διώκομεν,
 30 συντελεσθεῖσαν δ' ἐν ἀχαρίστῳ τίθεμεν. τοιαύτη δὲ
 πᾶσα ἢ δαφυλῆς καὶ παχεῖα. καὶ τοῦτο πάσχουσιν
 οἱ περὶ ταύτην ἐπτοημένοι, ἢ ἀναλώμασιν ἢ νόσοις ἢ

54 πλησμονῇ ἢ ἀσχολίαις περιπίπτοντες. δι' ὃ καὶ ἐπὶ
 τῶν λιτῶν φυλακτέον τὸ πλήσμιον, καὶ πανταχοῦ
 σκεπτέον τί διὰ τῆς ἀπολαύσεως ἢ κτήσεως γίνεται
 καὶ πηλίκον ἔχει μέγεθος καὶ τίνος ὀκληροῦ λυτικὸν
 σαρκὸς ἢ ψυχῆς· μηδὲ διὰ . . . . χάριν ἢ περὶ ἐκά- 5
 στου . . . . ἔντασις γίνεται, ὡσπερ ὅτω . . . . βίος
 κεκύηται. ἀοριστεῖν γὰρ οὐδαμοῦ δεῖ, ἀλλ' ἔχεσθαι
 ὄρον καὶ μέτρον τοῦ ἐν τοῖς τοιούτοις, καὶ λογίζε-
 σθαι ὡς ὁ φοβούμενος ἐμψύχων ἀποκῆν, εἶπερ δι'
 ἡδονὴν ἄπτεται κρεοφαγίας, τὸν θάνατον φοβεῖται. 10
 εὐθύς γὰρ τῇ στερήσει τῶν βρωτῶν συνάπτει ἀορί-
 στου τινὸς δεινοῦ παρουσίαν, ἐξ ἧς ὁ θάνατος. παρὰ
 δὲ τὰς τοιαύτας καὶ τὰς ὁμογενεῖς αἰτίας καὶ ἡ τοῦ
 ζῆν ἄπληστος ὄρεξις γίνεται καὶ πλούτων καὶ χρη-
 μάτων καὶ δόξης τοῦ συναυξήσειν τε νομίζειν τὸ 15
 πᾶν ἀγαθὸν σὺν αὐτοῖς διὰ τοῦ πλείονος χρόνου,
 καὶ τὸ κατὰ τὸν θάνατον δεινὸν ὡς ἀπέραντον φο-
 βεῖσθαι. ἡδονὴ δὲ ἢ διὰ πολυτελείας οὐδὲ ἐγγὺς
 τείνει τῆς δι' αὐταρκειας τῷ πεπειραμένῳ γιγνομέ-
 νης· πολὺ γὰρ τὸ ἡδὺ ἐν τῷ κατανοεῖν, ὅσων αὐτὸς 20
 χρεῖαν ἔχει. ἀρθείσης γὰρ πολυτελείας, ἀρθείσης δὲ
 τῆς περὶ τὰ ἀφροδίδια πτοίας, τίς ἔξω φιλοτιμία, τίς
 λοιπὸν χρεῖα πλούτου ἀργοῦ, εἰς μηδὲν ἡμῖν χρησι-
 μεύοντος, ἀλλὰ μόνον βαρῆσοντος; ὡς τὸ πεπληρω-
 σθαι γίνεται καὶ ἢ ἐκ τοῦ τοιούτου κόρου ἡδονὴ 25
 ἀκραιφνῆς. δεῖ δὲ καὶ τὸ σῶμα ἀπεθίξιν ὡς οἶόν τε
 τῆς τοῦ κόρου ἡδονῆς, οὐ τῆς κατὰ τὴν πενίαν πλη-
 σμονῆς, καὶ γεύεσθαι, ἵνα . . . . διὰ πάντων διέλθῃ,
 καὶ ὄρον θεῖναι τὸ ἀναγκαῖον ἢ τὸ ἀόριστον. οὕτω
 γὰρ καὶ τούτῳ εἰληφέναι τὸ ἐνδεχόμενον ἀγαθὸν ἐνέ- 30
 σται διὰ τῆς αὐταρκειας καὶ ὁμοιώσεως τοῦ θεοῦ,
 οὕτως οὐδ' αὐτὸ ἐπὶ πλεον προθήσει οὐδὲ τὸν χρόνον

ὡς προσθήσονται αὐτῷ μείζον ἀγαθόν, οὕτως δ' αὖ
 ἀληθινῶς πλουτήσῃ τῷ φυσικῷ ὄρω τὸν πλοῦτον
 μετρῶν, οὐ δόξαις κεναῖς, οὕτως οὐκ ἐπ' ἐλπίσι κρε-
 μήσεται μεγίστης ἡδονῆς πίστιν οὐκ ἐχούσης τοῦ γε-
 5 νέσθαι· θορυβωδεσιάτη γὰρ αὕτη· ἀλλ' ἐν αὐταρ-
 κείᾳ τοῦ παρόντος καὶ γεγονότος ἤδη μενεῖ· οὐδὲ
 ἀγωνιάσει μὴ τὸν πλείονα χρόνον παραμένειν. πρὸς 55
 δὲ τούτοις πῶς οὐκ ἄτοπον πρὸς Διός, τὸν μὲν κακο-
 παθοῦντα ἢ ἐν περιστάσει ὄντα ἰσχυρᾶ τῶν ἐξωθεν ἢ
 10 ἐν δεσμοῖς εἰλημμένον οὐδ' ἔννοιαν ἔχειν τροφῆς, οὐδὲ
 πόθεν πορισθήσεται φροντίζειν, ἀλλὰ καὶ παρατιθε-
 μένης παραιτεῖσθαι τὴν ἀναγκαίαν· τὸν δὲ ὄντως
 δεσμώτην κατατεινόμενον ταῖς ἔνδον κακοπαθείαις
 ζητεῖν ἐδεσμάτων παρασκευήν, ποικιλίας φροντίζειν,
 15 δι' ὧν τὸν δεσμὸν παχύνει; καὶ πῶς ταῦτα ἀνδρῶν
 ἦν ἐγνωκότων ἢ πεπόνθασιν, οὐχὶ φιληδούντων οἷς
 πεπόνθασιν, καὶ ἐν οἷς εἰσὶν οὐκ εἰδότων; οἷς ἀντί-
 στροφον τὸ πάθος ἢ τοῖς εἰδόσι δεσμώταις τὴν ἑαυ-
 τῶν συμφορὰν γίγνεται. τῷ γὰρ ὑπάρχοντι βίῳ ἀχα-
 20 ριστοῦντες καὶ ταραχῆς ἀπλάτου γέμοντες, τοῦ ἀπόν-
 τος εἰς πλήρωσιν ἐφίενται. οὐδεὶς γὰρ ἀπὸ τοῦ πάντα
 αὐτῷ εὐλύτα εἶναι τὰ κατὰ τοὺς θορύβους ἔρχεται
 ἐπὶ τραπεζῶν καὶ κλινῶν ἀργυρῶν ὀρέξεις καὶ μύ-
 ρων καὶ μαγείρων καὶ σκευῶν καὶ ἐσθῆτων καὶ δεῖ-
 25 πνων ἐπὶ πᾶν πλῆθος καὶ ποικιλίας καὶ πολυτελείας
 ἀνθρώπων ἠκόντων, ἀλλ' ἀπὸ ἀχρηστίας παντὶ τῷ
 ὑπάρχοντι βίῳ καὶ ἀγαθῶν ἀορίστου γενέσεως καὶ
 ταραχῆς ἀπλάτου. ὥσθ' οἱ μὲν οὐ μέμνηται τῷ τὸ
 παρὸν ἀποκρούειν, οἱ δὲ τὸ μὴ παρὸν ζητοῦσι τῷ
 30 ἀχαριστεῖν τῷ παρόντι. ἑκατέρως δὲ ὁ θεωρητικὸς 56
 τοῦ λιτοῦ τῆς διαίτης ἀνδέξεται· καὶ γὰρ οἶδεν ἐν
 οἷς ἔστιν δεσμοῖς· ὥστε πολυτελείας ὀρέγεσθαι οὐ

δύναται, καὶ τὸ λιτὸν ἀγαπῶν οὐ ζητήσῃ ἐμψύχων βρώσεις, ὡς οὐκ ἀρκούμενος τῇ τῶν ἀψύχων.

εἰ δὲ καὶ μὴ τοιαύτη ἦν ἡ τοῦ σώματος φύσις ἐπὶ τοῦ φιλοσόφου καὶ οὕτως εὐάγωγος καὶ διὰ τῶν τυχόντων εὐίατος, ἔδει δὲ καὶ ἀλγηδόνας ὑπομένειν 5 ἕνεκα τῆς ἀληθινῆς σωτηρίας, ἅρ' οὐκ ἂν ὑπεμείναμεν; οὐ γὰρ δὴ νοσήματος στέρεσθαι δεῖ, ὅπου σπουδάζοντες πάνθ' ὑπομένομεν, τεμνόμενοι, φοινισσόμενοι, καιόμενοι, πικρὰ φάρμακα πίνοντες, καθαιρόμενοι διὰ γαστρός, δι' ἐμέτων, διὰ ῥινῶν, μισθούς 10 τε προσαναλίσκοντες τοῖς ταῦθ' ἡμᾶς διατιθεῖσιν, οὐχὶ δὲ τοῦ ἔνδον χάριν νοσήματος (ὡς ἂν τὸν ὑπὲρ ἀθανασίας ἀγῶνα ἀθλοῦντες καὶ θεοῦ συνουσίας, ὧν κωλυόμεθα διὰ τὴν τοῦ σώματος συνουσίαν) πάνθ' ὑπομενοῦμεν εὐλόφως; εἰ καὶ μετ' ἀλγηδόνων 15 ποιείσθαι τὰς ὑπομονὰς ἐχρῆν καὶ οὐ δήπου τοῖς νόμοις τοῦ σώματος ἔπεσθαι βιαίοις οὔσι καὶ ἀντικειμένοις τοῖς τοῦ νοῦ νόμοις καὶ ταῖς ὁδοῖς ταῖς σωτηρίοις ὑπομένομεν. ὅπου δὲ νῦν οὐδὲ περὶ ἀλγηδόνων ὑπομονῆς φιλοσοφοῦμεν, ἀλλὰ περὶ ἡδονῶν οὐκ ἀναγ- 20 καίων ἀποβολῆς, τίς λοιπὸν ἀπολογία τοῖς ἀπαναι- 57 σχνυτεῖν πρὸς τὴν αὐτῶν ἀκρασίαν βουλομένοις; εἰ γὰρ δεῖ μηδὲν ὑποστειλάμενον μετὰ παρορησίας εἰπεῖν, οὐκ ἔστιν ἄλλως τυχεῖν τοῦ τέλους ἢ προσηλωθέντα μὲν, εἰ χρὴ φάναι, τῷ θεῷ, ἀφηλωθέντα δὲ καὶ 25 σώματος καὶ τῶν διὰ τούτου τῆς ψυχῆς ἡδυπαθειῶν, δι' ἔργων ἡμῖν τῆς σωτηρίας, οὐ δι' ἀκροάσεως λόγων ψιλῆς γινομένης. θεῷ δὲ οὐδὲ τῶν μερικῶν τινί, οὐχ ὅτι τῷ ἐπὶ πᾶσιν καὶ ὑπὲρ τὴν ἀσώματον φύσιν ἀπλῶς μεθ' ὁποίας οὖν διαίτης καὶ ὅλως σαρκοφα- 30 γίας ἐνῆν οἰκειοῦσθαι, ἀλλ' ἀγνεύαις παντοίαις καὶ ψυχῆς καὶ σώματος μόλις καταξιοῦσθαι τῆς ἐκείνου

ἐπαισθήσεως, φύντι τε καλῶς καὶ ζῶντι ὀσίως καὶ
καθάρῳ. ὥσθ' ὅσῳ ὁ πάντων πατὴρ ἀπαθέστερος
καὶ καθαρώτερος καὶ αὐταρκέστατος, ἅτε πόρρω ὑλι-
κῆς ἐμφάσεως ἰδρυμένος, τόσῳ τὸν προσιόντα αὐτῷ
5 παντοίως καθαρὸν τε καὶ ἄγνὸν εἶναι προσήκει, ἀρ-
ξάμενον ἀπὸ τοῦ σώματος καὶ τελευτῶντα εἰς τὸ εἶσω,
καθ' ἕκαστον τῶν μερῶν ἢ ὅλως τῶν προσόντων τὴν
κατὰ φύσιν ἐκάστω ἀγνεῖαν ἀπονέμοντα. ἀλλ' ἴσως
πρὸς μὲν ταῦτα οὐδεὶς ἂν ἀντείποι, ἀπορήσειε δ' ἂν
10 πῶς ἐν ἀγνεῖα τίθεμεν τὴν ἀποχὴν, καίτοι ἐν ταῖς
θυσίαις μηλοσφαγοῦντές τε καὶ βουθυτοῦντες ἀγνήν
τε ταύτην νομίζοντες τὴν ἱερουργίαν καὶ θεοῖς κεχα-
ρισμένην. δι' ὃ μακροῦ δεομένων λόγου πρὸς τὴν
τούτων διάλυσιν, ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς τὰ περὶ τῶν θυ-
15 σιῶν διαληπτέον.

BIBLION ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Τῶν περὶ λιτότητος καὶ ἀγνεῖας ζητημάτων ἐχό- 1
μενοι εἰς τὸν περὶ τῶν θυσιῶν, ὃ Καστριόκιε, λόγον
ἀφικόμεθα δυσδιαίτητόν τε ὁμοῦ καὶ πολλῆς ἐξηγή-
20 σεως δεόμενον, εἰ μέλλοιμεν ἀληθῶς τε ἅμα καὶ τοῖς
θεοῖς εὐαρέστως τὴν περὶ αὐτοῦ κρίσιν διαθήσειν.
δι' ὃ εἰς ἴδιον σκέμμα τὸν τόπον ὑπερβαλλόμενοι,
νῦν τὰ φαινόμενα ἡμῖν καὶ ὅσα δυνατὸν ἐξαγορεύειν
ἐροῦμεν, τὸ παρορῶμενον πρότερον εἰς τὴν ἐξ ἀρχῆς
25 προκειμένην ὑπόθεσιν εὐθύναυτες.

πρῶτον μὲν γὰρ οὐ φαμέν εἶναι ἀκόλουθον τῷ 2
ἀναιρεῖν τὰ ζῶα τὸ δεῖν ἐξ ἀνάγκης αὐτὰ καὶ ἐσθίειν,
οὐδ' ὃ τὸ ἕτερον διδούς, λέγω δὲ τὸ σφάττειν, τίθησι

πάντως καὶ τὸ ἐσθίειν. ἀντίκα πολέμιους μὲν ἐπιόν-
 τας οἱ νόμοι ἀμύνεσθαι συνεχώρησαν, ἐσθίειν δ' αὐ-
 τοὺς οὐκέτ' εἶναι κατ' ἄνθρωπον δέδοκται. δεύτερον
 οὐκ εἰ δαίμοσιν ἢ θεοῖς ἢ τισὶ δυνάμεσιν θῦσαι τι
 τῶν ἐμψύχων προσήκει διὰ τινος αἰτίας εἴτε γνω- 5
 στὰς εἴτε καὶ ἀγνώστους ἀνθρώποις, διὰ τοῦτο καὶ
 θοινασθαι ἐξ ἀνάγκης δεῖ τὰ ζῶα. δειχθήσεται γὰρ
 ἄνθρωπος παραλαμβανόμενος ἐν θύμασι καὶ ζῶα, ὧν
 οὐκ ἂν τις οὐδὲ τῶν εἰωθότων σαρκοφαγεῖν ἀνθρώ-
 πων ὑπομείνειεν ἂν γεύσασθαι. καὶ μὴν ἐπὶ τοῦ φο- 10
 νεύειν ζῶα τὸ αὐτὸ παρορᾶται πλημμέλημα. οὐ γὰρ
 εἴ τινα δεῖ, καὶ πάντα, ὡς οὐδ' εἰ τὰ ἄλογα ζῶα, πάν-
 3 τως καὶ ἀνθρώπους. ἢ τε ἀποχὴ τῶν ἐμψύχων, καθά-
 περ κἂν τῷ πρώτῳ ἐλέγομεν, οὐχ ἀπλῶς πᾶσιν ἀν-
 θρώποις παραγγέλλεται, ἀλλὰ τοῖς φιλοσόφοις, καὶ 15
 τούτων μᾶλλον τοῖς ἐκ τοῦ θεοῦ καὶ τῆς τούτου μι-
 μήσεως τὴν σφῶν εὐδαιμονίαν ἀνάσασιν. οὐδὲ γὰρ
 ἐν τῷ πόλεως βίῳ τὰ αὐτὰ οἱ νομοθέται τοῖς τε ἰδιώ-
 ταις καὶ τοῖς ἱερεῦσιν ἀφωρίσαντο πρακτέα, ἀλλ'
 ἔστιν ἐν οἷς συγχωρήσαντες τοῖς πολλοῖς τὰ κατὰ τὴν 20
 τροφὴν καὶ τὸν ἄλλον βίον, τοὺς ἱερέας χρῆσθαι τοῖς
 αὐτοῖς διεκώλυσαν, θάνατον ἢ ζημίας μεγάλας θέν-
 4 τες τὰ ἐπιτίμια. μὴ συγχεομένων ἄρα τούτων, ἀλλ'
 ὄν προσήκει τρόπον διακρινομένων, τὰ πλεῖστα τῶν
 ἀντιλεγομένων εὐρίσκειται μάταια. τὰ γὰρ πλεῖστα ἢ 25
 ὅτι φονεύειν δεῖ διὰ τὰς βλάβας τὰς ἀπ' αὐτῶν μη-
 νύσαντα καὶ τὸ ὅτι ἐσθίειν ὡς ἀκόλουθον λαμβάνει,
 ἢ ὅτι ἐν ταῖς θυσίαις καὶ ζῶα παρελήφθη, συλλογίζε-
 ται ὡς καὶ ἀνθρώποις ἄρα βρωτέον ταῦτα. καὶ πάλιν
 εἴ τινα διὰ τὸ ἄγριον ἀναιρετέον, ἀξιουῖσιν ὡς ἀκό- 30
 λουθον τὸ δεῖν φονεύειν καὶ τὰ ἡμερᾶ; καὶ εἴ τισι
 βρωτέον, οἷον ἀθληταῖς καὶ στρατιώταις καὶ τοῖς διὰ

σώματος τὴν ἐργασίαν ποιουμένοις, ὅτι καὶ φιλοσό-
φοις· καὶ εἴ τισι τούτων, καὶ πᾶσι· πασῶν τῶν ἀκο-
λουθιῶν τούτων μοχθηρῶν τε οὐσῶν καὶ οὐδεμίαν
ἀνάγκην τῆς θέσεως παραστήσαι δυναμένων. καὶ ὅτι
5 μὲν πᾶσαι μοχθηραί, ἐναργῶς αὐτόθεν τοῖς μὴ ἐρι-
στικοῖς προσπίπτει. ἡμεῖς μέντοι τὰς μὲν ἤδη εὐθύ-
ναντες, τὰς δὲ προϊούτος τοῦ λόγου ἐλέγξειν μέλλον-
τες, νῦν τὸ περὶ τῶν θυσιῶν σκέμμα διευκρινήσομεν,
τὰς τε ἀρχὰς ὅθεν γεγόνασιν ἀφηγούμενοι, καὶ τίνες
10 καὶ ποῖαι ἦσαν αἱ πρώται, πῶς τε μετέβαλλον καὶ
πότε, καὶ εἰ πάντα θυτέον τῷ φιλοσόφῳ, τίσιν τε θυ-
σίαι αἱ διὰ τῶν ζώων γίνονται· καὶ ὅπως πᾶν τὸ πα-
ρακείμενον, τὰ μὲν αὐτοὶ ἐφευρίσκοντες, τὰ δὲ παρὰ
τῶν παλαιῶν λαμβάνοντες ἀναγράφομεν, τοῦ συμμέ-
15 τρου καὶ οἰκείου τῆ ὑποθέσει στοχαζόμενοι κατὰ δύ-
ναμιν. ἔχει δὲ οὕτως.

ἀνάριθμος μὲν τις ἔοικεν εἶναι χρόνος, ἀφ' οὗ τό 5
γε πάντων λογιώτατον γένος, ὡς φησὶν Θεόφραστος,
καὶ τὴν ἱερωτάτην ὑπὸ τοῦ Νείλου κτισθεῖσαν χώραν
20 κατοικοῦν ἤρξατο πρώτον ἀφ' Ἑστίας τοῖς οὐρανίοις
θεοῖς θύειν οὐ σμύρνης οὐδὲ κασίας καὶ λιβανωτοῦ
κρόκῳ μιχθέντων ἀπαρχάς· πολλαῖς γὰρ γενεαῖς
ἕστερον παρελήφθη ταῦτα, καὶ πλάνης καὶ μαστιγῆς ὁ
ἄνθρωπος γιγνόμενος τῆς ἀναγκαίας ζωῆς μετὰ πολ-
25 λῶν πόνων καὶ δακρύων σταγόνας τούτων ἀπήρξατο
τοῖς θεοῖς· οὐ τούτων οὖν ἔθνον πρότερον, ἀλλὰ
χλόης, οἶονεῖ τινα τῆς γουίμου φύσεως χνοῦν ταῖς
χερσὶν ἀράμενοι. δένδρα μὲν γὰρ δὴ πρὸ ζώων ἀνέ-
δωκεν ἡ γῆ, τῶν δένδρων δὲ πολὺ πρόσθεν τὴν ἐπέ-
30 τειον γεννωμένην πόαν, ἧς δρεπόμενοι φύλλα καὶ ῥί-
ξας καὶ τοὺς ὅλους τῆς φύσεως αὐτῶν βλαστοὺς κατέ-
καιον, ταύτη τοὺς φαινομένους οὐρανίους θεοὺς τῆ

θυσία δεξιούμενοι καὶ διὰ τοῦ πυρὸς ἀπαθανατίζον-
 τες αὐτοῖς τὰς τιμάς. τούτοις γὰρ καὶ τὸ πῦρ ἀθάνα-
 τον ἐφύλαττον ἐν τοῖς ἱεροῖς, ὡς ὄν μάλιστα αὐτοῖς
 ὁμοίωτάτον. ἐκ δὲ τῆς θυμιάσεως τῶν ἀπὸ γῆς θυ-
 μιατήριά τε ἐκάλουν καὶ τὸ θύειν καὶ θυσίας· ἃ δὴ 5
 ἡμεῖς ὡς τὴν ὑστέραν πλημμέλειαν σημαίνοντα οὐκ
 ὀρθῶς ἐξακούομεν, τὴν διὰ τῶν ζώων δοκοῦσαν θε-
 ραπειάν καλοῦντες θυσίαν. τοσοῦτον δὲ τοῖς παλαι-
 οῖς τοῦ μὴ παραβαίνειν τὸ ἔθος ἔμελεν, ὡς κατὰ τῶν
 ἐκλειπόντων τὸ ἀρχαῖον, ἐπεισαγόντων δὲ ἕτερον 10
 ἀρασαμένους, ἀρώματα τὰ θυμιώμενα προσαγορευ-
 σαι. τὴν δὲ ἀρχαιότητα τῶν εἰρημένων θυμιωμάτων
 κατίδοι τις ἂν, ἐπιβλέψας ὅτι πολλοὶ καὶ νῦν ἔτι θύ-
 ουσι συγκεκομμένα τῶν εὐωδῶν ξύλων τινά. ὅθεν
 μετὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς πόαν δενδροφουούσης ἤδη τῆς γῆς, 15
 πρώτης δρυὸς καρποφαγήσαντες, τῆς μὲν τροφῆς διὰ
 τὴν σπάνιν μικρά, τῶν δὲ φύλλων αὐτῆς πλείω τοῖς
 θεοῖς εἰς τὰς θυσίας ἀνήπτου. μετὰ δὲ ταῦτα ὁ βίος
 ἐπὶ τὴν ἡμερον ἤδη τροφὴν μεταβαίνων καὶ θύματα
 6 τὰ ἐκ τῶν καρπῶν "ἄλις δρυὸς" ἔφη. τοῦ δὲ Διμη- 20
 τρίου καρποῦ μετὰ τὸν χέδροπα πρώτου φανέντος
 κριθῶν, ταύταις ἀπ' ἀρχῆς μὲν οὐλοχυτεῖτο κατὰ τὰς
 πρώτας θυσίας τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος· ὕστερον δὲ
 ἐρεξαμένων τε αὐτὰς καὶ τὴν τροφὴν ψαισαμένων τὰ
 μὲν τῆς ἐργασίας ὄργανα θείαν τοῖς βίοις ἐπικουρίαν 25
 παρασχόντα κρύψαντες εἰς ἀπόρητον, ὡς ἱεροῖς αὐ-
 τοῖς ἀπήντων. τοῦ δ' ἀλληλεμένου βίου παρὰ τὸν
 πρόσθεν μακαρισθέντος, ἀπήρξαντο τῆς ψαισθείσης
 τροφῆς πρῶτον εἰς πῦρ τοῖς θεοῖς. ὅθεν ἔτι καὶ νῦν
 πρὸς τῷ τέλει τῶν θυσιῶν τοῖς ψαισθεῖσι θυλήμασι 30
 χρώμεθα, μαρτυροῦντες μὲν τῷ πραττομένῳ τὴν ἐξ
 ἀρχῆς τῶν θυμάτων ἀύξησιν, οὐ συνορῶντες δὲ τί-

νων χάριν τούτων ἕκαστα δρωμεν. ἀφ' ὧν ὀρρωμέ-
 νοις ἡμῖν, καὶ τῶν καρπῶν ἀλλὰ καὶ τῶν πυρῶν ἀφθο-
 νωτέρων γιγνομένων, προσετίθεντο πελάνων ἤδη
 καὶ τῶν λοιπῶν ἀπάντων ἀπαρχαὶ τοῖς θεοῖς εἰς τὰς
 5 θυσίας· πολλὰ μὲν ἀνθολογούντων, οὐκ ἐλάττω δὲ
 τούτων μιγνύντων τότε, εἴ τι καλὸν εἶχον ἐν βίῳ καὶ
 πρέπον ὀσμῇ πρὸς θείαν αἴσθησιν. καὶ τὰ μὲν στέ-
 φοντες, τὰς δ' εἰς πῦρ δωρούμενοι θείας ἐτέρας στα-
 γόνας οἴνου καὶ μέλιτος· ἔτι δ' ἐλαίου ταῖς χρεῖαις
 10 ἀνευρίσκοντες ἀπήρχοντο καὶ τούτων τοῖς αἰτίοις θε-
 οῖς. οἷς μαρτυρεῖν ἔοικεν καὶ ἡ Ἀθήνησιν ἔτι καὶ νῦν 7
 δρωμένη πομπὴ Ἑλλίου τε καὶ Ὠρῶν. πομπεύει γὰρ
 εἰλυσπόα ἄγρωστις ἐπὶ πυρηνίων ἡγηρίας, ὄσπρια,
 δρυῖς, μιμαίκυλα, κριθαί, πυροί, παλάθη ἡγητη-
 15 ρία, ἀλεύρων πυρίνων καὶ κριθίνων φθοῖς, ὀρθο-
 στάτης, χύτρος. πόρρω δὲ τῶν περὶ τὰς θυσίας ἀπαρ-
 χῶν τοῖς ἀνθρώποις προΐουσῶν παρανομίας, ἢ τῶν
 δεινοτάτων θυμάτων παράληψις ἐπεισῆχθη, ὠμότη-
 τος πλήρης, ὡς δοκεῖν τὰς πρόσθεν λεχθείσας καθ'
 20 ἡμῶν ἀρὰς νῦν τέλος εἰληφέναι, σφαξάντων τῶν ἀν-
 θρώπων καὶ τοὺς βωμοὺς αἱμαξάντων, ἀφ' οὗ λιμῶν
 τε καὶ πολέμων πειραθέντες αἱμάτων ἤψαντο. τοιγὰρ
 οὖν τὸ δαιμόνιον, ὡς φησὶν ὁ Θεόφραστος, τούτων
 ἐκατέρωθεν νεμεσῆσαν ἐπιθεῖναι τὴν πρέπουσαν ἔοικε
 25 τιμωρίαν. καθ' ὃ οἱ μὲν ἄθεοι γεγόνασι τῶν ἀνθρώ-
 πων, οἱ δὲ κακόφρονες μᾶλλον ἢ κακόθεοι λεχθέντες
 ἂν ἐν δίκῃ, διὰ τὸ φαύλους καὶ μηθὲν ἡμῶν βελτίους

3. πέλανα πέμματα ἐν παιάλης, ἢ ἐστὶ λεπτότατον ἄλευρον
 εἰς θυσίαν ἐπιτήδειον. ἢ οἱ μέλιτι δεδευμένοι καρποί. ἢ θεοὶ
 ἀπαρχαὶ τινες. ἢ ὁ περὶ τῶ στόματι πεπηγὸς ἀφρός. καὶ τὸ πε-
 ριπέπηγος καὶ ἐξηραμένον ὁπώδες δάκρυον, οἷον λιβανωτὸν καὶ
 κόμι. καὶ ὁ τοῦ μάντεως μισθὸς ὀβολός.

ἡγεῖσθαι τὴν φύσιν εἶναι τοὺς θεοὺς· οὕτως οἱ μὲν
 ἄθνητοι φαίνονται γενέσθαι τινές, οὐδεμίαν ἀπαρχὴν
 τῶν ὑπαρχόντων ποιούμενοι τοῖς θεοῖς· οἱ δὲ κακό-
 8 θνητοι καὶ παρανόμων ἀψάμενοι θυμάτων. δι' ὃ Θῶες
 μὲν οἱ ἐν μεθορίοις Θωράκης οἰκήσαντες μηδενοὺς ἀπαρ- 5
 χόμενοι μηδὲ θύοντες, ἀνάρπαστοι κατ' ἐκείνον ἐγγέ-
 νουτο τὸν χρόνον ἐξ ἀνθρώπων, καὶ οὔτε τοὺς οἰ-
 κοῦντας οὔτε τὴν πόλιν οὔτε τὸν τῶν οἰκήσεων θεμέ-
 λιον ἐξαίφνης οὐδεὶς εὗρεῖν ἐδύνατο·

ὑβριν γὰρ ἀτάσθαλον οὐκ ἐθέλεσκον 10

ἀλλήλων ἰσχειν, οὐδ' ἀθανάτους θεραπεύειν
 ἤθελον, οὐδ' ἔρδειν μακάρων ἱεροῖς ἐπὶ βωμοῖς,
 ἢ θέμις ἀθανάτοις.

τοιγὰρ οὖν αὐτοὺς

Ζεὺς Κρονίδης ἔκρουσε χολούμενος, οὖνεκα τιμᾶς 15
 οὐκ ἐδίδουν μακάρεσσιν

οὐδ' ἀπήρχοντο τούτοις, καθάπερ ἦν δίκαιον. Βασ-
 σάρων δὲ δὴ τῶν τὸ πάλαι τὰς Ταύρων θυσίας οὐ μό-
 νον ζηλωσάντων, ἀλλὰ καὶ τῆ τῶν ἀνθρωποθυσιῶν
 βακχεῖα βορὰν τούτων προσθεμένων (καθάπερ ἡμεῖς 20
 νῦν ἐπὶ τῶν ζώων· ἀπαρξάμενοι γὰρ τὰ λοιπὰ δαῖτα
 τιθέμεθα), τίς οὐκ ἀκήκοεν ὅτι μετὰ μανίας προσπί-
 πτοντές τε καὶ δάκνουτες ἀλλήλους, ἔτι δὲ πρὸς ἀλή-
 θειαν αἰμοδαιτοῦντες οὐκ ἐπαύσαντο πρὶν τὸ γένος
 ἐξαγαλῶσαι τῶν πρώτων παρ' αὐτοῖς τῆς τοιαύτης 25
 9 ἀψαμένων θυσίας; ὑστέρᾳ μὲν τοίνυν καὶ νεωτάτῃ ἢ
 διὰ τῶν ζώων θυσία, τὴν δὲ αἰτίαν λαβοῦσα οὐκ εὐχά-
 ριστον ὡς ἢ ἐκ τῶν καρπῶν, ἀλλὰ λιμοῦ ἢ τινος ἄλλης
 δυστυχίας περίστασιν. αὐτίκα τῶν κατὰ μέρος παρ'
 Ἀθηναίοις ἀναιρέσεων αἱ αἰτίαι ἢ ἀγνοίας ἢ ὀργᾶς ἢ 30
 φόβους τὰς ἀρχὰς ἔχουσιν. τὴν μὲν γὰρ τῶν συῶν σφα-
 γὴν ἀκουσίῳ ἁμαρτίᾳ Κλυμένης προσάπτουσιν, ἀπρο-

αιρέτως μὲν βαλούσης, ἀνελούσης δὲ τὸ ζῶον. δι' ὃ
καὶ εὐλαβηθέντα αὐτῆς τὸν ἄνδρα, ὡς παράνομον
διαπεπραγμένης, Πυθῶδε ἀφικόμενον χρῆσασθαι τῷ
τοῦ θεοῦ μαντεῖῳ. τοῦ δὲ θεοῦ τῷ συμβάντι ἐπιτρέ-
5 ψαντος, ἀδιάφορον λοιπὸν νομίσαι τὸ γιγνόμενον. ἐπι-
σκόπῳ δέ, ὃς ἦν ἔκγονος τῶν θεοπρόπων, βουληθέντι
προβάτων ἀπάρεξασθαι, ἐπιτρέψαι μὲν φασὶ τὸ λόγιον,
σὺν πολλῇ δὲ εὐλαβείᾳ. ἔχει γὰρ οὕτως·

οὗ σε θέμις κτείνειν οἴων γένος ἐστὶ βέβαιον,
10 ἔργονε θειοπρόπων· ὃ δ' ἐκούσιον ἂν κατανεύσῃ
χέριβ' ἐπιθύειν τὸ δ', ἐπίσκοπε, φημί δικαίως.
αἴγα δ' ἐν Ἰκαρίῳ τῆς Ἀττικῆς ἐχειρώσαντο πρῶ- 10
τον, ὅτι ἄμπελον ἀπέθρισεν· βοῦν δὲ Δίωμος ἔσφαξε
πρῶτος, ἱερεὺς ὢν τοῦ Πολιῶς Διός, ὅτι τῶν Διπο-
15 λείων ἀγομένων καὶ παρεσκευασμένων κατὰ τὸ πά-
λαι ἔθος τῶν καρπῶν ὁ βοῦς προσελθὼν ἀπεγεύσατο
τοῦ ἱεροῦ πελάνου· συνεργοὺς γὰρ λαβὼν τοὺς ἄλ-
λους ὅσοι παρήσαν, ἀπέκτεινε τοῦτον. καὶ παρὰ μὲν
Ἀθηναίοις τοιαῦται κατὰ μέρος ἀποδίδονται αἰτίαι,
20 ἄλλαι δὲ παρ' ἄλλοις λέγονται· πλήρεις δὲ πᾶσαι οὐκ
εὐαγῶν ἀπολογιῶν. λιμὸν δὲ οἱ πλεῖστοι αἰτιῶνται
καὶ τὴν ἐκ τούτου ἀδικίαν. δι' ὃ γευσάμενοι τῶν ἐμ-
ψύχων ἀπήρξαντο καὶ τούτων, εἰσθότες τῆς τροφῆς
ἀπέχεσθαι. ὅθεν οὐδὲ πρεσβύτερον τὸ θυσιῶν ὑπάρ-
25 χον τῆς ἀναγκαίας τροφῆς ἐκ τούτου ἀφορίζοι ἂν τοῖς
ἀνθρώποις τὸ βρωτέον, ἐπόμενον δὲ οἷς ἐγεύσαντο
καὶ ἀπήρξαντο, οὐκ ἀναγκάζοι προσίεσθαι ὡς εὐσε-
βές, οὗ μὴ εὐσεβῶς τοῖς θεοῖς ἀπήρξαντο. μηνύει δὲ 11
οὐχ ἥκιστα ἐξ ἀδικίας πᾶν τὸ τοιοῦτο λαβεῖν τὴν ἀρ-
30 χὴν τὸ μὴ ἐν παντὶ ἔθνει τὰ αὐτὰ ἢ θύειν ἢ ἐσθίειν,
ἐκ δὲ τῆς χρείας τῆς πρὸς αὐτοὺς στοχάζεσθαι τοῦ
καθήκοντος. παρὰ γοῦν Αἰγυπτίοις καὶ Φοίνιξι θάπτου

ἂν τις ἀνθρωπείων κρεῶν γεύσαιο ἢ θηλείας βοός.
 αἴτιον δὲ ὅτι χρήσιμον τὸ ζῶων ὃν τοῦτο ἐσπίνιζεν
 παρ' αὐτοῖς. δι' ὃ ταύρων μὲν καὶ ἐγεύσαντο καὶ
 ἀπῆρξαντο, τῶν δὲ θηλειῶν φειδόμενοι τῆς γονῆς
 ἔνεκα, ἐν μύσει τὸ ἄψάσθαι ἐνομοθέτησαν· καίτοι γε 5
 τῆς χρείας ἐφ' ἐνὸς καὶ ταύτου γένους τῶν βοῶν τό τε
 εὐσεβὲς καὶ τὸ ἀσεβὲς διώρισαν. ὧν δὴ τοῦτον ἐχόν-
 των τὸν τρόπον, εἰκότως ὁ Θεόφραστος ἀπαγορεύει
 μὴ θύειν τὰ ἔμψυχα τοὺς τῶ ὄντι εὐσεβεῖν ἐθέλοντας,
 12 χρώμενος καὶ τοιαύταις ἄλλαις αἰτίαις. πρῶτον μὲν 10
 ὅτι ἐξ ἀνάγκης μειζονος, ὡς ἔφαμεν, ἡμᾶς καταλαβού-
 σης κατήρξαντο αὐτῶν· λιμοὶ γὰρ αἴτιοι καὶ πόλεμοι,
 οἳ καὶ τοῦ γεύσασθαι ἀνάγκην ἐπήγαγον. ὄντων οὖν
 τῶν καρπῶν, τίς χρεία τῶ τῆς ἀνάγκης χρῆσθαι θύ-
 ματι; ἔπειτα τῶν εὐεργεσιῶν τὰς ἀμοιβὰς καὶ τὰς 15
 χάριτας ἄλλοις μὲν ἄλλας ἀποδοτέον κατὰ τὴν ἀξίαν
 τῆς εὐποιίας, τοῖς δὲ εἰς τὰ μέγιστα ἡμᾶς εὐ ποιη-
 κόσιν τὰς μεγίστας καὶ ἀπὸ τῶν τιμιωτάτων, καὶ μά-
 λιστα εἰ αὐτοὶ εἶεν τούτων πάροχοι. κάλλιστα δὲ καὶ
 τιμιώτατα ὧν ἡμᾶς οἱ θεοὶ εὐ ποιούσιν, οἱ καρποὶ 20
 διὰ γὰρ τούτων ἡμᾶς σώζουσιν καὶ νομίμως ζῆν παρέ-
 χουσιν· ὥστε ἀπὸ τούτων αὐτοὺς τιμητέον. καὶ μὴν
 θύειν δεῖ ἐκεῖνα, ἃ θύοντες οὐδένα πημανοῦμεν· οὐ-
 θέν γὰρ ὡς τὸ θῦμα ἀβλαβὲς εἶναι χρῆ πάσιν. εἰ δὲ
 λέγοι τις ὅτι οὐχ ἦττον τῶν καρπῶν καὶ τὰ ζῶα ἡμῖν 25
 ὁ θεὸς εἰς χρῆσιν δέδωκεν, ἀλλ' οὖν γε ἐπιθυνομένων
 τῶν ζῶων φέρει τινὰ βλάβην αὐτοῖς, ἅτε τῆς ψυχῆς
 νοσφιζομένων. οὐ θυτέον οὖν ταῦτα· ἢ γὰρ θυσία
 ὁσία τίς ἐστὶ κατὰ τοῦνομα. ὅσιος δὲ οὐδεὶς ὅς ἐκ
 τῶν ἀλλοτριῶν ἀποδίδωσι χάριτας, καὶν καρποὺς λάβη 30
 καὶν φυτὰ, μὴ ἐθέλοντος. πῶς γὰρ ὅσιον ἀδικουμένων
 τῶν ἀφαιρεθέντων; εἰ δὲ οὐδὲ καρποὺς ὁ ἀφελόμε-

νος ἄλλων ὀσίως θύει, τὰ γε τούτων τιμιώτερα παν-
 τελῶς οὐχ ὄσιον ἀφαιρουμένους τινῶν θύειν· τὸ γὰρ
 δεινὸν οὕτω γίγνεται μείζον· ψυχὴ δὲ πολλῶ τιμιώ-
 τερον τῶν ἐκ γῆς φυομένων, ἢν ἀφαιρεῖσθαι θύοντα
 5 τὰ ζῶα οὐ προσῆκεν. ἀλλ' ἴσως τις ἂν εἴποι ὅτι καὶ 13
 τῶν φυτῶν ἀφαιροῦμέν τι· ἢ οὐ; οὐχ ὁμοία ἢ ἀφαί-
 ρεσις· οὐ γὰρ παρὰ ἀκόντων. καὶ γὰρ ἡμῶν ἐσάν-
 των αὐτά, μεθίει τοὺς καρπούς· καὶ ἡ τῶν καρπῶν
 λῆψις οὐ μετ' ἀπωλείας αὐτῶν, καθάπερ ὅταν τὰ ζῶα
 10 τὴν ψυχὴν πρόηται. καὶ τὴν παρὰ τῶν μελιττῶν δὲ
 τοῦ καρποῦ παράληψιν ἐκ τῶν πόνων ἡμῶν γιγνομέ-
 νην, κοινὴν ἔχειν προσῆκει καὶ τὴν ὄνησιν. συνά-
 γουσι γὰρ αἱ μέλιται ἐκ τῶν φυτῶν τὸ μέλι, ἡμεῖς
 δὲ αὐτῶν ἐπιμελούμεθα. δι' ὃ καὶ δεῖ οὕτω μερίζε-
 15 σθαι, ὡς μηδεμίαν αὐταῖς γίνεσθαι βλάβην. τὸ δ'
 ἄχρηστον μὲν ἐκείναις, ἡμῖν δὲ χρήσιμον εἴη ἂν μι-
 σθὸς ὁ παρ' ἐκείνων. ἀφεκτέον ἄρα τῶν ζῴων ἐν ταῖς
 θυσίαις. καὶ γὰρ ἄλλως πάντα μὲν τῶν θεῶν ἐστίν,
 ἡμῶν δὲ δοκοῦσιν εἶναι οἱ καρποὶ· ἡμεῖς γὰρ καὶ σπεί-
 20 ρομεν αὐτούς καὶ φυτεύομεν καὶ ταῖς ἄλλαις ἐπιμελεί-
 αῖς ἀνατρέφομεν. θυτέον οὖν ἐκ τῶν ἡμετέρων, οὐ τῶν
 ἀλλοτριῶν· ἐπεὶ καὶ τὸ εὐδάπανον καὶ εὐπόριστον τοῦ
 δυσπόριστου ὀσιώτερον καὶ θεοῖς κεχαρισμένον, καὶ τὸ
 ῥᾶστον τοῖς θύουσιν πρὸς συνεχῆ εὐσέβειαν ἔτοιμον.
 25 τὸ τοίνυν μῆθ' ὄσιον μῆτ' εὐδάπανον οὐ πάνυ θυ-
 τέον, εἰ καὶ παρείη. ὅτι δ' οὐ τῶν εὐπορίστων καὶ 14
 εὐδαπάνων τὰ ζῶα θεωρητέον, εἰς τὸ πολὺ τοῦ γέ-
 νους ἡμῶν ὁρῶντας. οὐ γὰρ εἰ τινὲς εἰσι "πολύρη-
 νες" καὶ "πολυβοῦται" τῶν ἀνθρώπων, τοῦτο σχε-
 30 πτέον· πρῶτον μὲν ὅτι πολλὰ τῶν ἐθνῶν οὐκ ἐκτιηται
 τῶν θυσίμων ζῴων οὐθέν, εἰ μὴ τις τῶν ἀτίμων λέ-
 γοι· δεύτερον δὲ ὅτι τῶν ἐν αὐταῖς ταῖς πόλεσιν οἰ-

κούντων οἱ πλείστοι σπανίζουσι τούτων. εἰ δὲ καὶ
 τῶν ἡμέρων τις καρπῶν λέγοι σπανίζειν, ἀλλ' οὐ τῶν
 γε λοιπῶν τῶν ἐκ γῆς φυομένων· οὐδ' οὕτω χαλε-
 πὸν τοὺς καρπούς ὡς τὰ ζῶα πορίσασθαι. ὅρων γὰρ
 ὁ πόρος τῶν καρπῶν καὶ τῶν ἀπὸ γῆς ἢ ὁ τῶν ζῴων. 5
 τὸ δὲ εὐδάπανον καὶ εὐπόριστον πρὸς συνεχῆ εὐσέ-
 15 βειαν συντελεῖ καὶ πρὸς τὴν ἀπάντων. καὶ μαρτυρεῖ
 γε ἡ πείρα ὅτι χαίρουσιν τούτῳ οἱ θεοὶ ἢ τῷ πολυδα-
 πάνῳ. οὐ γὰρ ἄν ποτε τοῦ Θετταλοῦ ἐκείνου τοὺς
 χρυσόκερως βοῦς καὶ τὰς ἐκατόμβας τῷ Πυθίῳ προσ- 10
 ἄγοντος μᾶλλον ἔφησεν ἢ Πυθία τὸν Ἑρμιονέα κεχα-
 ρίσθαι θύσαντα τῶν ψαιστῶν ἐκ τοῦ πηριδίου τοῖς
 τρισὶ δακτύλοις. προσεπιβαλόντι δὲ διὰ τὸ ῥηθὲν τὰ
 λοιπὰ πάντα τῆς πῆρας ἐπὶ τὸν βωμόν, εἶπε πάλιν ὅτι 15
 δις τόσον ἀπέχθοιτο τοῦτο δράσας ἢ πρότερον ἦν κε-
 χαρισμένος. οὕτω τὸ εὐδάπανον φίλον θεοῖς, καὶ μᾶλ-
 λον τὸ δαιμόνιον πρὸς τὸ τῶν θυόντων ἦθος ἢ πρὸς
 16 τὸ τῶν θυομένων πλῆθος βλέπει. τὰ παραπλήσια δὲ
 καὶ Θεόπομπος ἰστόρηκεν, εἰς Δελφοὺς ἀφικέσθαι
 ἄνδρα Μάγνητα ἐκ τῆς Ἀσίας φάμενος, πλούσιον 20
 σφόδρα, κεκτημένον συχνὰ βοσκήματα. τοῦτου δ' εἰ-
 θίσθαι τοῖς θεοῖς καθ' ἕναστος ἐνιαυτὸν θυσίας ποι-
 εῖσθαι πολλὰς καὶ μεγαλοπρεπεῖς· τὰ μὲν δι' εὐπο-
 ρίαν τῶν ὑπαρχόντων, τὰ δὲ δι' εὐσέβειαν καὶ τὸ
 βούλεσθαι τοῖς θεοῖς ἀρέσκειν. οὕτω δὲ διακείμενον 25
 πρὸς τὸ δαιμόνιον ἐλθεῖν εἰς Δελφοὺς, πομπεύσαντα
 δὲ ἐκατόμβην τῷ θεῷ καὶ τιμήσαντα μεγαλοπρεπῶς
 τὸν Ἀπόλλωνα παρελθεῖν εἰς τὸ μαντεῖον χρηστηρια-
 σόμενον· οἰόμενον δὲ κάλλιστα πάντων ἀνθρώπων
 θεραπεύειν τοὺς θεοὺς ἐρέσθαι τὴν Πυθίαν, τὸν ἄρι- 30
 στα καὶ προθυμώτατα τὸ δαιμόνιον γεραίροντα θε-
 σπῖσαι καὶ τὸν ποιῶντα τὰς θυσίας προσφιλεστάτας,

ὑπολαμβάνοντα δοθήσεσθαι αὐτῷ τὸ πρωτεῖον. τὴν
 δὲ ἰέρειαν ἀποκρίνασθαι, πάντων ἄριστα θεραπεύειν
 τοὺς θεοὺς Κλέαρχον κατοικοῦντα ἐν Μεθυδρίῳ τῆς
 Ἀρκαδίας. τὸν δ' ἐκπλαγέντα ἐκτόπως ἐπιθυμῆσαι
 5 τὸν ἄνθρωπον ἰδεῖν καὶ ἐντυχόντα μαθεῖν, τίνα τρό-
 πον τὰς θυσίας ἐπιτελεῖ. ἀφικόμενον οὖν ταχέως εἰς
 τὸ Μεθύδριον πρῶτον μὲν καταφρονῆσαι μικροῦ καὶ
 ταπεινοῦ ὄντος τὸ μέγεθος τοῦ χωρίου, ἡγούμενον
 οὐχ ὅπως ἂν τινα τῶν ἰδιωτῶν, ἀλλ' οὐδ' ἂν αὐτὴν
 10 τὴν πόλιν δύνασθαι μεγαλοπρεπέστερον αὐτοῦ καὶ
 κάλλιον τιμῆσαι τοὺς θεοὺς. ὅμως δ' οὖν συντυ-
 χόντα τῷ ἀνδρὶ ἀξιῶσαι φράσαι αὐτῷ, ὅτινα τρόπον
 τοὺς θεοὺς τιμᾷ. τὸν δὲ Κλέαρχον φάναι ἐπιτελεῖν
 καὶ σπουδαίως θύειν ἐν τοῖς προσήκουσι χρόνοις,
 15 κατὰ μῆνα ἕκαστον ταῖς νομηνίαις στεφανοῦντα καὶ
 φαιδρύνοντα τὸν Ἑρμῆν καὶ τὴν Ἑκάτην καὶ τὰ λοιπὰ
 τῶν ἱερῶν, ἃ δὴ τοὺς προγόνους καταλιπεῖν, καὶ τι-
 μᾶν λιβανωτοῖς καὶ ψαιστοῖς καὶ ποπάνοις· κατ' ἐπι-
 αυτὸν δὲ θυσίας δημοτελεῖς ποιεῖσθαι, παραλείποντα
 20 οὐδεμίαν ἑορτήν· ἐν αὐταῖς δὲ ταύταις θεραπεύειν
 τοὺς θεοὺς οὐ βουθυτοῦντα οὐδὲ ἱερεῖα κατακόπτοντα,
 ἀλλ' ὅ τι ἂν παρατύχη ἐπιθύοντα, σπουδάζειν μέντοι
 ἀπὸ πάντων τῶν περιγιγνομένων καρπῶν καὶ τῶν
 ὠραίων, ἃ ἐκ τῆς γῆς λαμβάνεται, τοῖς θεοῖς τὰς ἀπαρ-
 25 χὰς ἀπονέμειν· καὶ τὰ μὲν παρατιθέναι, τὰ δὲ καθα-
 γίξειν αὐτοῖς· αὐτὸν δὲ τῇ αὐταρχείᾳ προσεσχηκότα
 τοῦ θῦσαι βουῖς προνοεῖσθαι.

18. λιβανωτός ἐστὶ τὸ ἐκ Λιβάνου γιγνόμενον ἄρωμα. ψαιστὰ
 δὲ εἰσὶν ἄλφιστα ἐλαίῳ καὶ οἴνῳ δεδευμένα ἀπὸ τῆς τοῦ μύλου πε-
 ριψήσεως, ἅπερ ἐπεθυμίων τοῖς θεοῖς. πόπανα δὲ πλακουντία
 πλατέα καὶ λεπτά καὶ περιφερῆ.

- 17 παρ' ἐνίοις δ' ἱστορεῖται τῶν συγγραφέων, τῶν
 Τυρρητῶν μετὰ τὸ κρατῆσαι Καρχηδονίων ἑκατόμβας
 κατὰ πολλὴν ἔριν τὴν πρὸς ἀλλήλους ἐκπρεπεῖς παρα-
 στησάντων τῷ Ἀπόλλωνι, εἶτα πύνθανομένων αἰς
 ἡσθεῖν μάλιστα, παρ' ἐλπίδα πᾶσαν αὐτὸν ἀποκρίνα- 5
 σθαι, διότι τοῖς Δοκίμου ψαισταῖς. Δελφὸς δὲ ἦν οὗ-
 τος, σκληρὰ γεωργῶν πετρίδια· κατιῶν δὲ ἀπὸ τοῦ
 χωρίου ἐκείνης τῆς ἡμέρας, ἐκ τῆς περικειμένης πῆ-
 ρας τῶν ἀλφίτων ὀλίγας δράκας ἐδυλήσατο, πλέου
 τέρας τὸν θεὸν τῶν μεγαλοπρεπεῖς θυσίας συντελε- 10
 σάντων. ὅθεν καὶ τῶν ποιητῶν τισὶ διὰ τὸ γνώριμον
 ἀποφαίνεσθαι ἐδόκει τὰ τοιαῦτα, ὡς Ἀντιφάνει ἐν
 Μύστιδι λέγεται, μαχρόν τε ἔσθ' ἄντ' ἔκαστ' ἔργον
 ταῖς εὐτελείαις οἱ θεοὶ χαίρουσι γάρ· οὐκ ἔστιν ἄλλο
 τεκμήριον δ' ὅταν γὰρ ἑκατόμβας τινὲς τῆς ἀποκ 15
 θύωσιν, ἐπὶ τούτοις ἅπανιν ὑστατος ἀποκρίσθαι
 πάντων καὶ λιβανωτὸς ἐπετέθη. τῆς δὲ ἑκατόμβης
 ὡς ἄλλα μὲν τὰ πολλὰ παραναλούμενα ἀποκρίσθαι
 δαπάνην ματαίαν οὖσαν αὐτῶν οὐνεκα, τὸ δὲ ἐκείνου
 τὸ δὲ μικρὸν αὐτὸ τοῦτ' ἀρεστὸν τοῖς θεοῖς, ἀποκρίσθαι 20
 καὶ Μένανδρος δ' ἐν Δυσκόλῳ φησίν· ἡ ὑστέροισι
 ποταμῶν καὶ ἑκατόμβη· ὁ λιβανωτὸς εὐσεβὴς
 καὶ τὸ πόπανον· τοῦτ' ἔλαβεν ὁ θεὸς ἐπὶ τὸ πῦρ
 ἅπαν τεθέν· ὅστις μὲν τὴν ἑκατόμβην ἀποκρίσθαι
 18 διὰ τοῦτο καὶ τοῖς κεραμεῖς ἀγγελοῖς καὶ τοῖς ξυ- 25
 λίοις καὶ πλεκτοῖς ἐχρῶντο καὶ μᾶλλον πρὸς τὰς δη-
 μοτελεῖς ἱεροποιίας, τοιούτοις χαίρειν πεπεισμένοι τὸ
 θεῖον. ὅθεν καὶ τὰ παλαιότατα ἤδη κεραμεῖα καὶ ξύ-
 λινα ὑπάρχοντα μᾶλλον θεῖα νενόμισται διὰ τε τὴν
 ἀπαιτήσιν καὶ τὴν ἀποκρίσθαι ἀποκρίσθαι, καὶ οὐκ ἀποκρίσθαι
 12. τοῦτο καὶ Σώπατρος προφέρει ἐν ταῖς ἐκλογαῖς τῶν ἱστο-
 ριῶν.

ὑλὴν καὶ τὴν ἀφέλειαν τῆς τέχνης. τὸν γοῦν Αἰσχύ-
 λον φασί, τῶν Δελφῶν ἀξιούντων εἰς τὸν θεὸν γρά-
 ψαι παιᾶνα, εἶπεν ὅτι βέλτιστα Τυννίχῳ πεποιή-
 5 ταῦτ' οὖν πείσεσθαι τοῖς ἀγάλμασιν τοῖς καινοῖς πρὸς
 τὰ ἀρχαῖα· ταῦτα γὰρ καίπερ ἀφελῶς πεποιημένα,
 θεῖα νομίζεσθαι, τὰ δὲ καινὰ περιέργως εἰργασμένα
 θαυμάζεσθαι μὲν, θεοῦ δὲ δόξαν ἤττον ἔχειν. καὶ
 τὸν Ἡσίοδον οὖν εἰκότως τὸν τῶν ἀρχαίων θυσιῶν
 10 νόμον ἐπαινοῦντα εἶπεν,

ὡς κε πόλις ῥέξῃσι, νόμος δ' ἀρχαῖος ἄριστος.

οἱ δὲ τὰ περὶ τῶν ἱερουργιῶν γεγραφότες καὶ 19
 θυσιῶν τὴν περὶ τὰ πόπανα ἀκρίβειαν φυλάττειν
 παραγγέλλουσιν, ὡς ἀρεστὴν τοῖς θεοῖς ταύτην ἢ
 15 τὴν διὰ τῶν ζώων θυσίαν. καὶ Σοφοκλῆς διαγρά-
 φων τὴν θεοφιλῆ θυσίαν φησὶν ἐν τῷ Πολυίδῳ,
 ἦν μὲν γὰρ οἶός μαλλός, ἦν δ' ἀμπέλου
 σπονδὴ τε καὶ ῥᾶξ εὖ τεθησαυρισμένη·
 ἐνῆν δὲ παγκάρπεια συμμιγῆς ὀλαῖς
 20 λίπος τ' ἐλαίας καὶ τὸ ποικιλώτατον
 ξουθῆς μελίσσης κηρόπλαστον ὄργανον.
 σεμνὰ δ' ἦν τῶν πρὶν ὑπομνήματα ἐν Δήλῳ ἐξ Ὑπερ-
 βορέων ἀμαλλοφόρων. δεῖ τοίνυν καθηραμένους τὸ
 ἦθος ἰέναι θύσοντας, τοῖς θεοῖς θεοφιλεῖς τὰς θυ-
 25 σίας προσάγοντας, ἀλλὰ μὴ πολυτελεῖς. νῦν δὲ
 ἐσθῆτα μὲν λαμπρὰν περὶ σῶμα μὴ καθαρὸν ἀμφιε-
 σάμενοις οὐκ ἀρκεῖν νομίζουσι πρὸς τὸ τῶν θυσιῶν
 ἄγνόν· ὅταν δὲ τὸ σῶμα μετὰ τῆς ἐσθῆτός τινες
 λαμπρυνάμενοί, μὴ καθαρὰν κακῶν τὴν ψυχὴν ἔχον-
 30 τες ἴωσι πρὸς τὰς θυσίας, οὐδὲν διαφέρειν νομί-
 ζουσιν, ὥσπερ οὐ τῷ θειοτάτῳ γε τῶν ἐν ἡμῖν χεί-
 ροντα μάλιστα τὸν θεὸν διακειμένῳ καθαρῶς, ἅτε

συγγενεῖ πεφυκότι. ἐν γοῦν Ἐπιδαύρῳ προεγγρά-
πτο,

ἀγνὸν χρῆ ναοῖο θυώδεος ἐντὸς ἰόντα
ἔμμεναι· ἀγνεΐη δ' ἔστι φρουεῖν ὅσια.

- 20 ὅτι δὲ οὐ τῷ εὐόγκῳ χαίρει ὁ θεὸς τῶν θυσιῶν, 5
ἀλλὰ τῷ τυχόντι, δῆλον ἐκ τοῦ τῆς καθ' ἡμέραν τρο-
φῆς, καὶ ὅποια τις οὖν αὕτη παρατεθῆ, ταύτης πρὸ
τῶν ἀπολαύσεων πάντας ἀπάρχεσθαι μικρὸν μὲν,
ἀλλὰ τῷ μικρῷ τούτῳ παντὸς μᾶλλον μεγάλη τίς ἐστι
τιμῆ. διὰ πολλῶν δὲ ὁ Θεόφραστος ἐκ τῶν παρ' ἐκά- 10
στοις πατρίων ἐπιδείξας, ὅτι τὸ παλαιὸν τῶν θυσιῶν
διὰ τῶν καρπῶν ἦν τῶν ἐπετεΐων πρότερον τῆς πόας
λαμβανομένης, καὶ τὰ τῶν σπονδῶν ἐξηγεῖται τοῦτου
τὸν τρόπον. τὰ μὲν ἀρχαῖα τῶν ἱερῶν νηφάλια παρὰ
πολλοῖς ἦν (νηφάλια δ' ἐστὶν τὰ ὑδρόσπονδα), τὰ 15
δὲ μετὰ ταῦτα μελίσπονδα· τοῦτου γὰρ ἔτοιμον παρὰ
μελιττῶν πρῶτον ἐλάβομεν τὸν ὑγρὸν καρπὸν· εἴτ'
ἐλαιόσπονδα· τέλος δ' ἐπὶ πᾶσιν τὰ ὕστερον γεγο-
21 νότα οἰνόσπονδα. μαρτυρεῖται δὲ ταῦτα οὐ μόνον
ὑπὸ τῶν κύρβεων, αἱ τῶν Κρήτηθὲν εἰσι Κορυβαν- 20
τικῶν ἱερῶν οἶον ἀντίγραφα ἅττα πρὸς ἀλήθειαν,
ἀλλὰ καὶ παρ' Ἐμπεδοκλέους, ὃς περὶ τε τῶν θυμά-
των καὶ περὶ τῆς θεογονίας διεξιὼν παρεμφάνει
λέγων·
οὐδέ τις ἦν κείνοισιν Ἄρης θεὸς οὐδὲ Κυδοιμὸς 25
οὐδὲ Ζεὺς βασιλεὺς οὐδ' ὁ Κρόνος οὐδ' ὁ Ποσειδῶν,
ἀλλὰ Κύπρις βασιλεία,
ἣ ἐστὶν ἡ φιλία·
τὴν οἱ γ' εὐσεβέεσσιν ἀγάμμασιν ἰλάσκοντο
γραφοῖς τε ζώοισι μύροισί τε δαιδαλεόμοις 30
σμύρνης τ' ἀκράτου θυσίαις λιβάνου τε θυώδους
ξουθῶν τε σπονδὰς μελίτων ῥίπτουντες ἐς οὐδας,

(ἄπερ καὶ νῦν ἔτι σώζεται παρ' ἐνίοις οἶον ἵχνη
τινὰ τῆς ἀληθείας ὄντα)

ταύρων δ' ἀρρήτοισι φόνοις οὐ δεύετο βωμός.

- τῆς γὰρ οἶμαι φιλίας καὶ τῆς περὶ τὸ συγγενὲς 22
5 αἰσθησεως πάντα κατεχούσης, οὐδεὶς οὐθὲν ἐφόνευεν,
οἰκειὰ εἶναι νομίζων τὰ λοιπὰ τῶν ζώων. ἔπει δὲ
Ἄρης καὶ Κυδοιμὸς καὶ πᾶσα μάχη καὶ πολέμων
ἀρχὴ κατέσχε, τότε πρῶτον οὐθεὶς οὐθενὸς ὄντως
ἐφείδετο τῶν οἰκειῶν. σκεπτέον δ' ἔτι καὶ ταῦτα.
10 ὥσπερ γὰρ οἰκειότητος οὔσης ἡμῖν πρὸς τοὺς ἀνθρώ-
πους, τοὺς κακοποιοὺς καὶ καθάπερ ὑπό τινος πνοῆς
τῆς ἰδίας φύσεως καὶ μοχθηρίας φερομένους πρὸς τὸ
βλάπτειν τὸν ἐντυγχάνοντα ἀναιρεῖν ἡγοῦμεθα δεῖν
καὶ κολάζειν ἅπαντας· οὕτως καὶ τῶν ἀλόγων ζώων
15 τὰ ἄδικα τὴν φύσιν καὶ κακοποιὰ πρὸς τε τὸ βλά-
πτειν ὠρμημένα τῇ φύσει τοὺς ἐμπελάζοντας ἀναι-
ρεῖν ἴσως προσήκει, τὰ δὲ μηθὲν ἀδικοῦντα τῶν
λοιπῶν ζώων μηδὲ τῇ φύσει πρὸς τὸ βλάπτειν ὠρ-
μημένα ἀναιρεῖν τε καὶ φονεύειν ἄδικον δῆπου, ὥσ-
20 περ καὶ τῶν ἀνθρώπων τοὺς τοιοῦτους. ὃ δὲ καὶ
ἐμφαίνειν ἔοικεν δίκαιον ἡμῖν μηθὲν εἶναι πρὸς τὰ
λοιπὰ τῶν ζώων, διὰ τὸ βλαβερὰ ἅττα τούτων εἶναι
καὶ κακοποιὰ τὴν φύσιν, τὰ δὲ μὴ τοιαῦτα, καθά-
περ καὶ τῶν ἀνθρώπων. ἄρ' οὖν θυτέον τὰ ἄξια 23
25 τοῦ σφάττεσθαι τοῖς θεοῖς; καὶ πῶς, εἴ γε φαῦλα τὴν
φύσιν ἐστίν; οὐθὲν γὰρ μᾶλλον ταῦτα ἢ τὰ ἀνά-
πηρα θυτέον. κακῶν δὲ οὕτως ἀπαρχὴν καὶ οὐ τι-
μῆς ἔνεκα τὰς θυσίας ποιήσομεν. εἰ δ' ἄρα θυτέον
τοῖς θεοῖς τὰ ζῶα, τὰ μηθὲν ἀδικοῦντα τούτων ἡμᾶς
30 θυτέον. οὐκ ἀναιρετέου δὲ ὠμολογηκότες μηθὲν
ἡμᾶς ἀδικοῦντα τῶν λοιπῶν ζώων, ὥστε οὐδὲ θυ-
τέον αὐτὰ τοῖς θεοῖς. εἰ οὖν οὔτε ταῦτα θυτέον

οὔτε τὰ κακοποιά, πῶς οὐ φανερόν ὅτι πάντος μάλ-
 λον ἀφεκτέον καὶ οὐ θυτέον ἐστὶ τῶν λοιπῶν ζώων
 οὐδέν, ἀναιρεῖν γε μέντοι τούτων ἕτερόν τι προσ-
 24 ἤκει; καὶ γὰρ ἄλλως τριῶν ἕνεκα θυτέον τοῖς θε-
 οῖς· ἢ γὰρ διὰ τιμὴν ἢ διὰ χάριν ἢ διὰ χρεῖαν τῶν 5
 ἀγαθῶν. καθάπερ γὰρ τοῖς ἀγαθοῖς ἀνδράσιν, οὕτω
 καὶ κείνοις ἠγοούμεθα δεῖν ποιεῖσθαι τὰς ἀπαρχάς· τι-
 μῶμεν δὲ τοὺς θεοὺς ἢ κακῶν μὲν ἀποτροπήν, ἀγα-
 θῶν δὲ παρασκευὴν ἡμῖν γενέσθαι ζητοῦντες, ἢ
 προπεπονθότες εὖ ἢ ἵνα τύχωμεν ὠφελείας τινὸς ἢ 10
 κατὰ ψιλὴν τὴν τῆς ἀγαθῆς αὐτῶν ἕξεως ἐκτίμησιν.
 ὥστε καὶ τῶν ζώων, εἰ ἀπαρκτέον αὐτὰ θεοῖς, τού-
 των τινὸς ἕνεκα θυτέον. καὶ γὰρ ἂν θύομεν, τού-
 των τινὸς ἕνεκα θύομεν. ἄρ' οὖν τιμῆς ἠγγήσαιτ' ἂν
 τυγχάνειν ἡμῶν ὁ θεός, ὅταν ἀδικοῦντες εὐθύς διὰ 15
 τῆς ἀπαρχῆς φαινώμεθα, ἢ μᾶλλον ἀτιμίαν οἰήσαιτ'
 ἂν τὸ τοιοῦτό δοῶν; ἐν τῷ δὲ γε θύειν ἀναιροῦν-
 τες τὰ μηδὲν ἀδικοῦντα τῶν ζώων, ἀδικήσειν ὁμο-
 λογοῦμεν ὥστε τιμῆς μὲν ἕνεκα οὐ θυτέον τῶν λοι-
 πῶν ζώων οὐδέν. οὐ μὴν οὐδὲ τῶν εὐεργεσιῶν χάριν 20
 αὐτοῖς ἀποδιδόντας. ὁ γὰρ τὴν δικαίαν ἀμοιβὴν
 τῆς εὐεργεσίας καὶ τῆς εὐποιίας τὸ ἀντάξιον ἀποδι-
 δοῦς οὐκ ἐκ τοῦ κακῶς τινὰς δοῶν ὀφείλει ταῦτα
 παρέχειν· οὐδὲν γὰρ μᾶλλον ἀμείβεσθαι δόξει ἢ καὶ
 εἰ τὰ τοῦ πέλας ἀρπάσας τις στεφανοίη τινὰς ὡς 25
 χάριν ἀποδιδούς καὶ τιμὴν, ἀλλ' οὐδὲ χρεῖας τινὸς
 ἕνεκα τῶν ἀγαθῶν. ὁ γὰρ ἀδικῶ πράξει τὸ παθεῖν
 εὐθιγῶν ὑποπτώς ἐστὶ μηδὲ εὖ παθῶν χάριν ἕξειν.
 ὥστ' οὐδ' ἐλπιζομένης εὐεργεσίας, θυτέον ἐστὶ τοῖς
 θεοῖς ζῶα. καὶ γὰρ δὴ τῶν μὲν ἀνθρώπων λάθοι 30
 τις ἂν ἴσως τινὰ τοῦτο πράττων, τὸν δὲ θεὸν ἀμή-
 χανον καὶ λαθεῖν. εἰ τοίνυν θυτέον μὲν τούτων

τινὸς ἔνεκα, οὐδενὸς δὲ τούτων χάριν αὐτὸ πρα-
 κτέον, δῆλον ὡς οὐ θυτέον ἐστὶν ζῶα τὸ παράπαν
 τοῖς θεοῖς. ταῖς γὰρ ἐκ τῶν θυμάτων ἀπολαύσει 25
 τὸ περὶ τούτων ἀληθῆς ἐξαλείφειν πειρώμενοι λαν-
 5 θάνομεν ἡμᾶς αὐτούς, οὐ γὰρ δὴ τὸν θεόν. τῶν
 μὲν οὖν ἀτίμων ζῴων, ἃ μηδεμίαν εἰς τὸν βίον
 ἡμῖν παρέχεται χρεῖαν, καὶ τῶν οὐδεμίαν ἀπόλαυσιν
 ἐχόντων οὐθὲν θύομεν τοῖς θεοῖς. τίς γὰρ δὴ πώ-
 ποτε ἔδυσεν ὄφεις καὶ σκορπίους ἢ πιθήκους ἢ τι
 10 τῶν τοιούτων ζῴων; τῶν δὲ τοῖς βίοις ἡμῶν χρεῖαν
 τινὰ παρεχομένων ἢ καὶ τι εἰς ἀπόλαυσιν ἐν αὐτοῖς
 ἐχόντων οὐθενὸς ἀπεχόμεθα, σφάττοντες ὡς ἀληθῶς
 καὶ δέροντες ἐπὶ προστασίας τοῦ θείου. βοῦς γὰρ
 καὶ πρόβατα, πρὸς τε τούτοις ἐλάφους καὶ ὄρνιθας,
 15 αὐτούς τε τοὺς καθαριότητος μὲν οὐδὲν κοινωνοῦν-
 τας, ἀπόλαυσιν δὲ ἡμῖν παρέχοντας σιάλους σφάτ-
 τομεν τοῖς θεοῖς· ὧν τὰ μὲν τοῖς βίοις ἡμῶν ἐπι-
 κουρεῖ συμπονοῦντα, τὰ δὲ εἰς τροφήν ἢ τινας ἄλ-
 λας χρεῖας ἔχει βοήθειαν. τὰ δὲ οὐθὲν τούτων
 20 δρωῦντα διὰ τὴν ἐξ αὐτῶν ἀπόλαυσιν ὁμοίως τοῖς
 ἔχουσι τὸ χρήσιμον ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπόλλυται
 ταῖς θυσίαις. ἀλλ' οὐκ ὄνους οὐδ' ἐλέφαντας οὐδὲ
 ἄλλο τῶν συμπονούντων μὲν, οὐκ ἐχόντων δὲ ἀπό-
 λαύσιν θύομεν. καίτοι καὶ χωρὶς γε τοῦ θύειν οὐκ
 25 ἀπεχόμεθα τῶν τοιούτων, σφάττοντες διὰ τὰς ἀπο-
 λαύσεις, καὶ θύομεν αὐτῶν τῶν θυσίμων οὐ τὰ τοῖς
 θεοῖς, πολὺ δὲ μᾶλλον τὰ ταῖς τῶν ἀνθρώπων ἐπι-
 θυμίαις κεχαρισμένα, καταμαρτυροῦντες ἡμῶν αὐ-
 τῶν, ὅτι τῆς ἀπολαύσεως χάριν ἐμμένομεν τοῖς τοι-
 30 οῦτοις θύμασιν. καίτοι Σύρων μὲν Ἰουδαῖοι διὰ 26
 τὴν ἐξ ἀρχῆς θυσίαν ἔτι καὶ νῦν, φησὶν ὁ Θεόφρα-
 στος, ζωοθυτοῦντες εἰ τὸν αὐτὸν ἡμᾶς τρόπον κε-

λεύοιεν θύειν, ἀποσταίημεν ἂν τῆς πράξεως. οὐ
 γὰρ ἔστιώμενοι τῶν τυθέντων, ὀλοκαυτοῦντες δὲ
 ταῦτα νυκτὸς καὶ κατ' αὐτῶν πολὺ μέλι καὶ οἶνον
 λείβοντες ἀνήλισκον τὴν θυσίαν θάπτου, ἵνα τοῦ δει- 5
 νοῦ μὴ ὁ πανόπτῃς γένοιτο θεατῆς. καὶ τοῦτο δρω-
 σιν νηστεύοντες τὰς ἀνὰ μέσον τούτων ἡμέρας· κατὰ
 δὲ πάντα τοῦτον τὸν χρόνον, ἅτε φιλόσοφοι τὸ γέ-
 νος ὄντες, περὶ τοῦ θείου μὲν ἀλλήλοις λαλοῦσι,
 τῆς δὲ νυκτὸς τῶν ἄστρον ποιοῦνται τὴν θεωρίαν,
 βλέποντες εἰς αὐτὰ καὶ διὰ τῶν εὐχῶν θεοκλυτοῦν- 10
 τες. κατήρξαντο γὰρ οὗτοι πρῶτοι τῶν τε λοιπῶν
 ζώων καὶ σφῶν αὐτῶν, ἀνάγκη καὶ οὐκ ἐπιθυ-
 μία τοῦτο πράξαντες. μάθοι δ' ἂν τις ἐπιβλέψας
 τοὺς λογιωτάτους πάντων Αἰγυπτίους, οἱ τοσοῦτον
 ἀπειχόν τοῦ φονεύειν τι τῶν λοιπῶν ζώων, ὥστε 15
 τὰς τούτων εἰκόνας μιμήματα τῶν θεῶν ἐποιοῦντο.
 οὕτως οἰκεῖα καὶ συγγενῆ ταῦτα τοῖς θεοῖς ἐνόμιζον
 27 εἶναι καὶ τοῖς ἀνθρώποις. ἀπ' ἀρχῆς μὲν γὰρ αἱ
 τῶν καρπῶν ἐγίνοντο τοῖς θεοῖς θυσίαι· χρόνῳ δὲ
 τῆς ὀσιότητος ἡμῶν ἕξαμελησάντων, ἐπεὶ καὶ τῶν 20
 καρπῶν ἔσπάνισαν, καὶ διὰ τὴν τῆς νομίμου τρο-
 φῆς ἔνδειαν εἰς τὸ σαρκοφαγεῖν ἀλλήλων ὥρμησαν,
 τότε μετὰ πολλῶν λιτῶν ἱκετεύοντες τὸ δαιμόνιον,
 σφῶν αὐτῶν ἀπήρξαντο τοῖς θεοῖς πρῶτον, οὐ μόν-
 ον ὅ τι κάλλιστον ἐνῆν αὐτοῖς καὶ τοῦτο τοῖς θεοῖς 25
 καθοσιοῦντες, ἀλλὰ καὶ πέρα τῶν καλλίστων προσ-
 επιλαμβάνοντες τοῦ γένους· ἀφ' οὗ μέχρι τοῦ νῦν
 οὐκ ἐν Ἀρκαδίᾳ μόνον τοῖς Λυκαίοις, οὐδ' ἐν Καρ-
 χηδόνι τῷ Κρόνῳ κοινῇ πάντες ἀνθρωποθυτοῦσιν,
 ἀλλὰ κατὰ περίοδον τῆς τοῦ νομίμου χάριν μνήμης 30
 ἐμφύλιον αἷμα φαίνουσι πρὸς τοὺς βωμούς, καίπερ
 τῆς παρ' αὐτοῖς ὀσίας ἐξειργούσης τῶν ἱερῶν, τοῖς

περιοργαντηρίοις κηρύγματι, εἴ τις αἵματος ἀνθρω-
 πείου μεταίτιος. ἐντεῦθεν οὖν μεταβαίνοντες ὑπάλ-
 λαγμα [πρὸς τὰς θυσίας] τῶν ἰδίων ἐποιοῦντο σωμά-
 των τὰ τῶν λοιπῶν ζώων σώματα, καὶ πάλιν κόρυ
 5 τῆς νομίμου τροφῆς εἰς τὴν περὶ εὐσεβείας λήθην
 ἴοντες, ἐπιβαίνοντες ἀπληστία καὶ οὐδὲν ἄγευστον
 οὐδὲ ἄβρωτον περιλείποντες. ὅπερ καὶ περὶ τὴν ἐκ
 τῶν καρπῶν τροφήν νῦν συμβαίνει περὶ πάντας.
 ὅταν γὰρ τῇ προσφορᾷ τὴν ἀναγκαίαν ἔνδειαν κου-
 10 φίσωνται, ζητοῦντες τοῦ κόρου τὸ περιττὸν ἐκπο-
 νοῦσι πρὸς βρωσίν πολλὰ τῶν σωφροσύνης ἕξω
 κειμένων. ὅθεν ὡς οὐκ ἄτιμα ποιούμενοι τὰ θεοῖς
 θύματα, γεύσασθαι τούτων προήχθησαν, καὶ διὰ
 τὴν ἀρχὴν τῆς πράξεως ταύτης προσθήκη ἢ ζωο-
 15 φαγία γέγονεν τῇ ἀπὸ τῶν καρπῶν τροφῇ τοῖς ἀν-
 θρώποις. καθάπερ οὖν τὸ παλαιὸν ἀπῆρξαντό τε
 τοῖς θεοῖς τῶν καρπῶν, καὶ τῶν ἀπαρχθέντων ἀσπα-
 στῶς μετὰ τὴν ὄσιαν ἐγεύσαντο, οὕτω τῶν ζώων
 καταρξάμενοι ταῦτὸν ἡγοῦντο δεῖν τοῦτο δρᾶν, καί-
 20 περ τὸ ἀρχαῖον οὐχ οὕτως τῆς ὄσιας ταῦτα βραβευ-
 σάσης, ἀλλ' ἐκ τῶν καρπῶν ἕκαστον τῶν θείων τι-
 μῶντες. τοῖς μὲν γὰρ ἢ τε φύσις καὶ πᾶσα τῶν ἀν-
 θρώπων ἢ τῆς ψυχῆς αἰσθησις δρωμένοις συνη-
 ρέσκετο,

25 ταύρων δ' ἀρρήτοισι φόνοις οὐ δεύετο βωμός,
 ἀλλὰ μύσος τοῦτ' ἔσκεν ἐν ἀνθρώποισι μέγιστον,
 θυμὸν ἀπορραΐσαντας ἐέδμεναι ἦια γυῖα.

θεωρῆσαι δὲ ἔστιν ἐκ τοῦ περὶ Δῆλον ἐτι νῦν 28
 σωζομένου βωμοῦ, πρὸς ὃν οὐθενὸς προσαγομένου
 30 παρ' αὐτοῖς οὐδὲ θυομένου ἐπ' αὐτοῦ ζώου, εὐσε-
 βῶν κέκληται βωμός. οὕτως οὐ μόνον ἀπείχοντο
 τῶν ζώων θύοντες, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἰδρυσάμενοις τοῦ-

τον ὁμοίως καὶ τοῖς χρωμένοις αὐτῷ μετέδοσαν τῆς
 εὐσεβείας. δι' ὅπερ οἱ Πυθαγόρειοι τοῦτο παραδε-
 ξάμενοι κατὰ μὲν τὸν πάντα βίον ἀπείχοντο τῆς ζωο-
 φαγίας, ὅτε δὲ εἰς ἀπαρχὴν τι τῶν ζώων ἀνθ' ἑαυ-
 τῶν μερίσειαν τοῖς θεοῖς, τούτου γενεσάμενοι μόνον, 5
 πρὸς ἀλήθειαν ἄδικτοι τῶν λοιπῶν ὄντες ἔξων. ἀλλ'
 οὐχ ἡμεῖς· ἐμπιπλάμενοι δὲ εἰς πολλοστὸν ἀφικό-
 μεθα τῆς ἐν τούτοις παρὰ τὸν βίον παρανομίας. καὶ
 γὰρ οὔτε φόνον τοὺς τῶν θεῶν βωμοὺς χραίνειν δεῖ,
 οὔτε ἀπτέον τοῖς ἀνθρώποις τῆς τοιαύτης τροφῆς, 10
 ὡς οὐδὲ τῶν ἰδίων σωμάτων, ἀλλὰ ποιητέον παράγ-
 γελμα τῷ παντὶ βίῳ τὸ ἐν Ἀθήναις ἔτι σωζόμενον.
 29 τὸ γὰρ παλαιόν, ὡς καὶ πρόσθεν ἐλέγομεν, καρποὺς
 τοῖς θεοῖς τῶν ἀνθρώπων θυόντων, ζῶα δὲ οὐ, οὐδὲ
 εἰς τὴν ἰδίαν τροφήν καταχρωμένων, λέγεται κοινῆς 15
 θυσίας οὔσης Ἀθήνησιν Δίομον ἢ Σώπατρόν τινα, τῷ
 γένει οὐκ ἐγχώριον, γεωργοῦντα δὲ κατὰ τὴν Ἀττικὴν,
 ἐπεὶ πελάνου τε καὶ τῶν θυλημάτων ἐπὶ τῆς τραπέ-
 ζης ἐναργῶς κειμένων, ἵνα τοῖς θεοῖς ταῦτα θύοι, τῶν
 βοῶν τις εἰσιῶν ἀπ' ἔργου τὰ μὲν κατέφαγεν, τὰ δὲ 20
 συνεπάτησεν· αὐτὸν δ' ὑπεραγανακτήσαντα τῷ συμ-
 βάντι, πελέκεώς τινος πλησίον ἀκουωμένου, τοῦ-
 τον ἀρπάξαντα, πατάξαι τὸν βοῦν. τελευτήσαντος
 δὲ τοῦ βοός, ὡς ἔξω τῆς ὀργῆς καταστάς συνεφρό-
 νησεν οἶον ἔργον ἦν εἰργασμένος, τὸν μὲν βοῦν 25
 θάπτει, φυγὴν δὲ ἐκούσιον ἀράμενος ὡς ἠσεβηκώς,
 ἔφυγεν εἰς Κρήτην. αὐχμῶν δὲ κατεχόντων καὶ
 δεινῆς ἀκαρπίας γενομένης, ἐπερωτῶσι κοινῇ τὸν
 θεόν. ἀνεῖλεν ἡ Πυθία, τὸν ἐν Κρήτῃ φυγάδα ταῦτα
 λύσειν, τὸν τε φονέα τιμωρησαμένων καὶ τὸν τε- 30
 θνεῶτα ἀναστησάντων ἐν ἧπερ ἀπέθανε θυσιᾷ λῶον
 ἔσεσθαι γενεσάμενοις τε τοῦ τεθνεῶτος καὶ μὴ κα-

τασχοῦσιν. ὄθεν ζητήσεως γενομένης καὶ τοῦ Σω-
 πάτρου μετὰ τῆς πράξεως ἀνευρεθέντος, Σώπατρος
 νομίσας τῆς περὶ αὐτὸν δυσκολίας ἀπαλλαγῆσεσθαι
 ὡς ἐναγοῦς ὄντος, εἰ κοινῇ τοῦτο πράξειαν πάντες,
 5 ἔφη πρὸς τοὺς αὐτὸν μετελθόντας, δεῖν κατακο-
 πῆναι βοῦν ὑπὸ τῆς πόλεως. ἀπορούντων δὲ τίς ὁ
 πατάξων ἔσται, παρασχεῖν αὐτοῖς τοῦτο, εἰ πολίτην
 αὐτὸν ποιησάμενοι κοινωνήσουσι τοῦ φόνου. συγ-
 χωρηθέντων οὖν τούτων, ὡς ἐπανῆλθον ἐπὶ τὴν πό-
 10 λιν, συνέταξαν οὕτω τὴν πράξιν, ἥπερ καὶ νῦν δια-
 μένει παρ' αὐτοῖς. ὑδροφόρους παρθένους κατέλε- 30
 ξαν· αἱ δ' ὕδωρ κομίζουσιν, ὅπως τὸν πέλεκυν καὶ
 τὴν μάχαιραν ἀκονήσουσιν. ἀκονησάντων δὲ ἐπέ-
 δωκεν μὲν τὸν πέλεκυν ἕτερος, ὁ δ' ἐπάταξε τὸν
 15 βοῦν, ἄλλος δ' ἔσφαξε· τῶν δὲ μετὰ ταῦτα δειράν-
 των, ἐγεύσαντο τοῦ βοῦς πάντες. τούτων δὲ πρα-
 χθέντων τὴν μὲν δορὰν τοῦ βοῦς ῥάψαντες καὶ χόρ-
 τω ἐπογκώσαντες ἐξανέστησαν, ἔχοντα ταῦτὸν ὅπερ
 καὶ ζῶν ἔσχε σχῆμα, καὶ προσέξενυξαν ἄροτρον ὡς
 20 ἐργαζομένῳ. κρίσιν δὲ ποιούμενοι τοῦ φόνου πάν-
 τας ἐκάλουν εἰς ἀπολογίαὶν τοὺς τῆς πράξεως κοι-
 νωνήσαντας. ὡς δὲ αἱ μὲν ὑδροφόροι τοὺς ἀκονή-
 σαντας αὐτῶν ἠτιῶντο μᾶλλον, οἱ δὲ ἀκονήσαντες
 τὸν ἐπιδόντα τὸν πέλεκυν, οὗτος δὲ τὸν ἐπισφάξαντα,
 25 καὶ ὁ τοῦτο δράσας τὴν μάχαιραν, καθ' ἧς οὔσης
 ἀφώνου τὸν φόνον κατέγνωσαν. ἀπὸ δ' ἐκείνου
 μέχρι τοῦ νῦν αἰετὸς Διπολείοις Ἀθήνησιν ἐν ἀκρο-
 πόλει οἱ εἰρημένοι τὸν αὐτὸν τρόπον ποιοῦνται τὴν
 τοῦ βοῦς θυσίαν. θέντες γὰρ ἐπὶ τῆς χαλκῆς τρα-
 30 πέξης πέλανον καὶ ψαιστά, περιελαύνουσι τοὺς κα-
 τανεμηθέντας βοῦς, ὧν ὁ γευσάμενος κόπτεται. καὶ
 γένη τῶν ταῦτα δρώντων ἔστιν νῦν· οἱ μὲν ἀπὸ

τοῦ πατάξαντος Σωπάτρου βουτύποι καλούμενοι
 πάντες, οἱ δ' ἀπὸ τοῦ περιελάσαντος κεντριάδαι·
 τοὺς δ' ἀπὸ τοῦ ἐπισφάζαντος δαιτροὺς ὀνομάζου-
 σιν διὰ τὴν ἐκ τῆς κρεανομίας γιγνομένην δαῖτα.
 πληρώσαντες δὲ τὴν βύρσαν, ὅταν πρὸς τὴν κρίσιν 5
 31 ἀχθῶσι, κατεπόντωσαν τὴν μάχαιραν. οὕτως οὔτε
 τὸ παλαιὸν ὄσιον ἦν κτείνειν τὰ συνεργὰ τοῖς βίοις
 ἡμῶν ζῶα, νῦν τε τοῦτο φυλακτέον ἐστὶ πράττειν.
 καὶ καθάπερ πρότερον οὐχ ὄσιον ἦν τοῖς ἀνθρώποις
 ἄπτεσθαι τούτων, οὕτως νῦν τροφῆς χάριν ἄπτε- 10
 σθαι τῶν ζώων οὐχ ὄσιον ἡγήτεον. οὐδ' ἄρα τοῦτο
 διὰ τὴν πρὸς τὸ θεῖον ἀγιστεῖαν ποιητέον, ἀλλ' ὅτι
 γε τὸ πάθος ἐκ τῶν σωμάτων καθ' ἑαυτὸ πᾶν ἐκ-
 πεμπτέον τοῦτο, ἵνα μὴ τῆς τροφῆς ἐξ ὧν οὐ προσ-
 ἤκει ποριζομένης, σύνδικον ἔχωμεν τὸ μίασμα τοῖς 15
 ἰδίοις βίοις. καὶ γὰρ εἰ μηθὲν ἄλλο, πρὸς γε τὴν
 κατ' ἀλλήλων ἐκεχειρίαν μεγάλα πάντες ὀνηθείημεν
 ἄν. οἷς γοῦν ἢ αἰσθησις τοῦ τῶν ἀλλοφύλων ἄπτε-
 σθαι ζώων ἀπέκλινεν, τούτων ὁ νοῦς πρόδηλός
 ἐστὶν ὁμοφύλων ἀφεξόμενος. πάντων μὲν οὖν ἴσως 20
 ἦν κράτιστον εὐθύς ἀποσχέσθαι· ἐπεὶ δ' ἀναμάρτη-
 τος οὐδεὶς, λοιπὸν ἀκείσθαι τοῖς ὕστερον διὰ τῶν
 καθαρωῶν τὰς πρόσθε περὶ τὴν τροφήν ἀμαρτίας.
 τοῦτο δὲ ὁμοίως γένδιτ' ἄν, εἰ πρὸ ὁμμάτων ποιη-
 σάμενοι τὸ δεινὸν ἀνευφημήσαιμεν κατὰ τὸν Ἐμ- 25
 πεδοκλέα λέγοντες

οἴμοι, ὅτ' οὐ πρόσθεν με διώλεσε νηλεὲς ἦμαρ,
 πρὶν σχέτλι' ἔργα βορᾶς περὶ χεῖλεσι μητίσασθαι.
 τὸ γὰρ τοῖς ἀμαρτήμασι συναλγεῖν τὴν οἰκείαν αἰ-
 σθησιν, εὐρασθαί τι τοῖς ὑπάρχουσι κακοῖς ἄκος 30
 ζητούντων βίον, ἵνα καθάπερ ἄγνὰ θύματα τῷ δαι-
 μονίῳ τῶν ἀνθρώπων ἕκαστος ἀπαρχόμενος τύχη

τῆς ὀσίας καὶ τῆς παρὰ θεῶν ὠφελείας. πάντων δὲ 32
 μάλιστα καὶ πρώτη ἢ τῶν καρπῶν ἐστίν, ἧς καὶ
 ἀπαρκτέον μόνῃς τοῖς θεοῖς καὶ τῇ γῆ τῇ τούτους
 ἀναδούσῃ. κοινὴ γάρ ἐστίν αὕτη καὶ θεῶν καὶ ἀν-
 5 θρώπων ἐστία, καὶ δεῖ πάντας ἐπὶ ταύτης ὡς τρο-
 φου καὶ μητρὸς ἡμῶν κλινομένους ὑμνεῖν καὶ φι-
 λοστοργεῖν ὡς τεκοῦσαν· οὕτως γὰρ τῆς τοῦ βίου
 καταστροφῆς τυχόντες πάλιν ἀξιοθείημεν ἂν εἰσορᾶν
 τὸ σύμπαν γένος τῶν ἐν οὐρανῷ θεῶν, οὓς νῦν
 10 ὁρῶντας τιμᾶν τούτοις ὧν συναίτιοι ἡμῖν εἰσίν, ἀπαρ-
 χομένους μὲν τῶν ὑπαρχόντων καρπῶν καὶ πάντας,
 οὐκ ἀξιοχρεῶς δ' εἰς τὸ θύειν θεοῖς πάντας ἡμᾶς
 ἡγουμένους. καθάπερ γὰρ οὐ πᾶν θυτέον αὐτοῖς,
 οὕτως οὐδ' ὑπὸ παντὸς ἴσως κεχάριστα τοῖς θεοῖς.
 15 τὰ μὲν δὴ κεφάλαια τοῦ μὴ δεῖν θύειν ζῶα χω-
 ρίς τῶν ἐμβεβλημένων μύθων ὀλίγων τε τῶν ὑφ'
 ἡμῶν προσκειμένων καὶ συντετμημένων ἐστίν τῶν
 Θεοφράστου ταῦτα. ἐγὼ δὲ τὰ μὲν κεκρατηκότα παρ'
 20 ἐκάστοις νόμιμα λύσω οὐκ ἔρχομαι· οὐ γάρ μοι
 περὶ πολιτείας νῦν πρόκειται λέγειν· δεδωκότων δὲ
 τῶν νόμων, ἐν οἷς πολιτευόμεθα, καὶ διὰ τῶν λι-
 τοτάτων καὶ ἀψύχων γεραίρειν τὸ θεῖον, τὸ λιτό-
 τατον αἰρούμενοι νόμῳ τε πόλεως θύσομεν καὶ αὐτοὶ
 σπουδάσομεν τὴν προσήκουσαν θυσίαν ποιεῖσθαι,
 25 καθαρὸν πανταχόθεν τοῖς θεοῖς προσιόντες. ὅλως
 δ' εἰ τὸ τῆς θυσίας ἀπαρχῆς ἔχει ἀξίαν καὶ εὐχαρι-
 στίαν ὧν παρὰ θεῶν ἔχομεν εἰς τὰς χρείας, ἀλογώ-
 τατον ἂν εἴη αὐτοὺς ἀπεχομένους τῶν ἐμψύχων τοῖς
 θεοῖς τούτων ἀπάρχεσθαι. οὔτε γὰρ χεῖρους ἡμῶν
 30 οἱ θεοί, ἵνα τούτων αὐτοὶ δέωνται, ἡμῶν μὴ δεο-
 μένων, οὔτε ὅσιον ἀπαρχὴν διδόναι ἢς ἡμεῖς ἀπε-
 χόμεθα τροφῆς. ἐπεὶ καὶ τὸ ἔθος τοιοῦτο κατελιγ-

φαμεν τῶν ἀνθρώπων ὅτε μὲν οὐχ ἤπτοντο ἐμψύχου
 βορᾶς οὐδ' ἀπαρξαμένων ἀπὸ τῶν ζώων, ἀφ' οὗ
 δ' ἐρεύσαντο καὶ θεοῖς ἀπαρξαμένων· ὥστε καὶ νῦν
 καθήκει δῆπου τὸν ἀποσχόμενον ἐκείνων ἀπάρχεσθαι
 34 ὧν καὶ θιγγάνει. θύσομεν τοίνυν καὶ ἡμεῖς· ἀλλὰ 5
 θύσομεν, ὡς προσήκει, διαφόρους τὰς θυσίας ὡς ἂν
 διαφόροις δυνάμεσι προσάγοντες· θεῶ μὲν τῶ ἐπὶ
 πᾶσιν, ὡς τις ἀνὴρ σοφὸς ἔφη, μηδὲν τῶν αἰσθη-
 τῶν μήτε θύμιωντες μήτε ἐπονομάζοντες· οὐδὲν γὰρ
 ἔστιν ἔνυλον, ὃ μὴ τῶ αὐλῶ εὐθύς ἐστιν ἀκάθαρ- 10
 τον. δι' ὃ οὐδὲ λόγος τούτῳ ὁ κατὰ φωνὴν οἰκείος,
 οὐδ' ὁ ἔνδον, ὅταν πάθει ψυχῆς ἢ μεμολυσμένος,
 διὰ δὲ σιγῆς καθαρᾶς καὶ τῶν περὶ αὐτοῦ καθαρῶν
 ἐννοιῶν θρησκευόμεν αὐτόν. δεῖ ἄρα συναφθέντας
 καὶ ὁμοιωθέντας αὐτῶ τὴν αὐτῶν ἀναγωγὴν θυσίαν 15
 ἱερὰν προσάγειν τῶ θεῶ, τὴν αὐτὴν δὲ καὶ ὕμνον
 οὔσαν καὶ ἡμῶν σωτηρίαν. ἐν ἀπαθείᾳ ἄρα τῆς
 ψυχῆς, τοῦ δὲ θεοῦ θεωρία ἢ θυσία αὕτη τελεῖται.
 τοῖς δὲ αὐτοῦ ἐκγόνοις, νοητοῖς δὲ θεοῖς ἤδη καὶ
 τὴν ἐκ τοῦ λόγου ὕμνωδίαν προσθετέον. ἀπαρχὴ γὰρ 20
 ἐκάστῳ ὧν δέδωκεν ἢ θυσία, καὶ δι' ὧν ἡμῶν τρέφει
 καὶ εἰς τὸ εἶναι συνέχει τὴν οὐσίαν. ὡς οὖν γεωρ-
 γὸς δραγμαίων ἀπάρχεται καὶ τῶν ἀκροδρύων, οὕτως
 ἡμεῖς ἀπαρξόμεθα αὐτοῖς ἐννοιῶν τῶν περὶ αὐτῶν
 καλῶν, εὐχαριστοῦντες ὧν ἡμῖν δεδώκασιν τὴν θεω- 25
 ρίαν, καὶ ὅτι ἡμᾶς διὰ τῆς αὐτῶν θείας ἀληθινῶς
 τρέφουσι, συνόντες καὶ φαινόμενοι καὶ τῇ ἡμετέρῃ
 35 σωτηρίᾳ ἐπιλάμποντες. νῦν δὲ τοῦτο μὲν ποιεῖν
 ὀκνοῦσι καὶ πολλοὶ τῶν φιλοσοφεῖν ἐσπουδακότων,
 δοξοκοποῦντες δὲ μᾶλλον ἢ τὸ θεῖον τιμῶντες περὶ 30
 τὰ ἀφιδρύματα στρέφονται, οὐδὲ πῆ ἀπαντητέον ἢ
 μὴ ἐπεσκεμμένοι, οὐδὲ παρὰ τῶν θεοσόφων μαθεῖν

σπουδάσαντες, ἄχρι τίνος καὶ πόσου κἀνταῦθα πα-
ραβλητέον. ἀλλ' ἡμεῖς οὐδὲν διοισόμεθα τούτοις,
μὴ πη δὲ καὶ αὐτοὶ τοιοῦτον σπουδάσομεν διαγι-
γνώσκειν, καὶ τοὺς ὀσίους καὶ παλαιοὺς ἐκμιμησό-
5 μεθα, τὸ πλεόν ἀπαρχόμενοι ἐκ τῆς θεωρίας, ἧς
ἡμῖν αὐτοὶ δεδώκασι, καὶ ἧς ἐν χρεῖα πρὸς τὴν ὄν-
τως σωτηρίαν καθεστήκαμεν.

οἱ γοῦν Πυθαγόρειοι περὶ τοὺς ἀριθμοὺς καὶ τὰς 36
γραμμὰς σπουδάζοντες ἀπὸ τούτων τὸ πλεόν τοῖς
10 θεοῖς ἀπήρχοντο, τὸν μὲν τινα ἀριθμὸν Ἀθηνᾶν
καλοῦντες, τὸν δὲ τινα Ἄρτεμιν, ὥσπερ αὖ ἄλλον
Ἀπόλλωνα, καὶ πάλιν ἄλλον μὲν δικαιοσύνην, ἄλ-
λον δὲ σωφροσύνην· καὶ ἐπὶ τῶν διαγραμμαμάτων
ὁμοίως. καὶ οὕτως ἠρέσκοντο τοὺς θεοὺς ταῖς τοι-
15 αῦταις ἀπαρχαῖς, ὡς καὶ τυγχάνειν αὐτῶν καλοῦν-
τας ἕκαστον τοῖς ἀναθήμασι καὶ κεχοῆσθαι πολλά-
κις πρὸς μαντείαν καὶ εἴ τινος πρὸς ἐξέτασιν δέοιντο.
θεοῖς γε μὴν τοῖς ἐντὸς οὐρανοῦ πλανωμένοις τε
καὶ ἀπλανέσιν, ὧν ἠγεῖσθαι θετέον ἥλιον πάν-
20 των σελήνην τε δευτέραν, πῦρ τε ἤδη ξυγγενὲς ἀνά-
πτοιμεν ἂν ἅ τε φησὶν ὁ θεολόγος ποιήσωμεν. φησὶ
δὲ ἔμψυχον οὗτος θύειν μηδὲ ἐν, ἀλλ' ἄχρις ἀλφί-
των καὶ μέλιτος καὶ τῶν ἐκ γῆς ἀκροδρόων τῶν τε
ἄλλων ἀνθέων ἀπάρχεσθαι· μηδὲ ἀφ' ἡμαρμένης
25 ἐσχάρας ἔστω τὸ πῦρ, καὶ ὅσα φησὶν ἐκεῖνος· τί
γὰρ δεῖ μεταγράφειν ταῦτα; οἶδεν δὲ ὁ τῆς εὐσεβείας
φροντίζων ὡς θεοῖς μὲν οὐ θύεται ἔμψυχον οὐδέν,
δαίμοσι δέ, ἀλλ' ἦτοι ἀγαθοῖς ἢ καὶ φαύλοις, καὶ
τίνων ἐστὶ τὸ θύειν τούτοις, καὶ ἄχρι τίνος αὐτῶν
30 δεομένων. ἐμοὶ δὲ τὰ μὲν ἄλλα εὐστομα κείσθω, ἃ

30. Ἰωνικῶς ἀντὶ τοῦ εὐφημα. καὶ εὐστομεῖν ἀντὶ τοῦ
εὐφημεῖν λέγουσιν.

δ' οὖν τῶν Πλατωνικῶν τινὲς ἐδημοσίευσαν, ταῦτα
 ἀνεμέσητον παρατιθέντα τοῖς εὐξυνέτοις μὴνύειν τὰ
 37 προκείμενα· λέγουσι δὲ ὧδε. ὁ μὲν πρῶτος θεὸς ἀσώ-
 ματός τε ὢν καὶ ἀκίνητος καὶ ἀμέριστος καὶ οὔτε ἐν
 τινι ὢν οὔτ' ἐνδεδεμένος εἰς ἑαυτόν, χρήζει οὐδενὸς 5
 τῶν ἔξωθεν, ὥσπερ εἴρηται, οὐ μὴν οὐδ' ἢ τοῦ κό-
 σμου ψυχὴ ἔχουσα μὲν τὸ τριχῆ διαστατὸν καὶ αὐτο-
 κίνητον ἐκ φύσεως, προαιρεῖσθαι δὲ πεφυκνῖα τὸ
 καλῶς καὶ εὐτάκτως κινεῖσθαι καὶ κινεῖν τὸ σῶμα
 τοῦ κόσμου κατὰ τοὺς ἀρίστους λόγους, δέδεκται 10
 δὲ τὸ σῶμα εἰς ἑαυτὴν καὶ περιελήφεν, καίπερ ἀσώ-
 ματος οὖσα καὶ παντὸς πάθους ἀμέτοχος. τοῖς δὲ
 λοιποῖς θεοῖς, τῷ τε κόσμῳ καὶ τοῖς ἀπλανέσι καὶ
 πλανωμένοις, ἐκ τε ψυχῆς καὶ σώματος οὔσιν ὄρα-
 τοῖς θεοῖς, ἀντευχαραριστητέον τὸν εἰρημένον τρόπον 15
 διὰ τῶν θυσιῶν τῶν ἀψύχων. λοιπὸν οὖν ἡμῖν ἐστὶ
 τὸ τῶν ἀοράτων πλῆθος, οὓς δαίμονας ἀδιαστόλως
 εἴρηκε Πλάτων. τούτων δὲ οἱ μὲν κατονομασθέν-
 τες ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων παρ' ἐκάστοις τυγχάνουσι
 τιμῶν τ' ἰσοθέων καὶ τῆς ἄλλης θεραπείας, οἱ δὲ 20
 ὡς τὸ πολὺ μὲν οὐ πάνυ τι κατωνομάσθησαν, ὑπ'
 ἐνίων δὲ κατὰ κόμας ἢ τινὰς πόλεις ὀνόματός τε καὶ
 θρησκείας ἀφανῶς τυγχάνουσιν. τὸ δὲ ἄλλο πλῆ-
 θος οὔτω μὲν κοινῶς προσαγορεύεται τῷ τῶν δαι-
 μόνων ὀνόματι, πείσμα δὲ περὶ πάντων τοιοῦτόν 25
 ἐστίν, ὡς ἄρα καὶ βλάπτοιεν ἂν εἰ χολωθεῖεν ἐπὶ
 τῷ παρορᾶσθαι καὶ μὴ τυγχάνειν τῆς νενομισμένης
 θεραπείας, καὶ πάλιν εὐεργετοῖεν ἂν τοὺς εὐχαῖς τε
 αὐτοὺς καὶ λιτανείαις θυσίαις τε καὶ τοῖς ἀκολού-
 38 θοῖς ἐξευμενιζομένους. συγκεχυμένης δὲ τῆς περὶ 30
 αὐτῶν ἐννοίας καὶ εἰς πολλὴν διαβολὴν χωρούσης,
 ἀναγκαῖον διαστεῖλαι λόγῳ τὴν φύσιν αὐτῶν. ἴσως

γὰρ ἀναγκαῖον φασὶν ὅθεν ἢ πλάνη γέγονεν τοῖς
 ἀνθρώποις περὶ αὐτῶν ἀναφαίνειν. διαιρετέον οὖν
 τὸν τρόπον τοῦτον. ὅσαι μὲν ψυχὰι τῆς ὅλης ἐκπε-
 φυκυῖαι μεγάλα μέρη διοικοῦσι τῶν ὑπὸ σελήνην
 5 τόπων, ἐπερειδόμεναι μὲν πνεύματι, κρατούσαι δὲ
 αὐτοῦ κατὰ λόγον, ταύτας δαίμονάς τε ἀγαθοὺς νο-
 μιστέον καὶ ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν ἐρχομένων πάντα πραγ-
 ματεύεσθαι, εἴτε τινῶν ἀφηγοῖντο ζώων, εἴτε καρ-
 πῶν ἀποτεταγμένων, εἴτε καὶ τῶν ἕνεκα τούτων,
 10 οἶον ὄμβρων, πνευμάτων μετρίων, εὐδίας, τῶν τε
 ἄλλων ἂ τούτοις συνεργεῖ, εὐκρασίας τε ὠρῶν τοῦ
 ἔτους, ἡμῖν αὖ τεχνῶν τε καὶ τῶν κατὰ μουσικὴν
 παιδείας τε συναπάσης λατρικῆς τε καὶ γυμναστικῆς
 ἢ τινος τούτοις ὁμοίας. τούτους γὰρ ἀδύνατόν ἐστι
 15 καὶ τὰς ὠφελείας ἐκπορίζειν καὶ πάλιν αὖ βλάβης
 ἐν τοῖς αὐτοῖς αἰτίους γίνεσθαι. ἐν δὲ τούτοις ἀριθ-
 μητέον καὶ τοὺς πορθιμεύοντας, ὡς φησὶ Πλάτων,
 καὶ διαγγέλλοντας τὰ παρ' ἀνθρώπων θεοῖς καὶ τὰ
 παρὰ θεῶν ἀνθρώποις, τὰς μὲν παρ' ἡμῶν εὐχὰς
 20 ὡς πρὸς δικαστὰς ἀναφέροντας τοὺς θεοὺς, τὰς δὲ
 ἐκείνων παραινέσεις καὶ νουθεσίας μετὰ μαντειῶν
 ἐκφέροντας ἡμῖν. ὅσαι δὲ ψυχὰι τοῦ συνεχοῦς πνεύ-
 ματος οὐ κρατοῦσιν, ἀλλ' ὡς τὸ πολὺ καὶ κρατοῦν-
 ται, δι' αὐτὸ τοῦτο ἄγονται τε καὶ φέρονται λίαν,
 25 ὅταν αἱ τοῦ πνεύματος ὄργαί τε καὶ ἐπιθυμίαι τὴν
 ὄρμην λάβωσιν. αὗται δ' αἱ ψυχὰι δαίμονες μὲν καὶ
 αὐταί, κακοεργοὶ δ' ἂν εἰκότως λέγοιντο. καὶ εἰδὼν 39
 οἱ σύμπαντες οὗτοί τε καὶ οἱ τῆς ἐναντίας δυνά-
 μεως ἀόρατοί τε καὶ τελῶς ἀναίσθητοι αἰσθήσεσιν
 30 ἀνθρωπίναις. οὐ γὰρ στερεὸν σῶμα περιβέβληνται
 οὐδὲ μορφὴν πάντες μίαν, ἀλλ' ἐν σχήμασι πλείο-
 σιν ἐκτυπούμεναι αἱ χαρακτηρίζουσαι τὸ πνεῦμα

αὐτῶν μορφαὶ τοτὲ μὲν ἐπιφαίνονται, τοτὲ δὲ ἀφανεῖς
 εἰσίν· ἐνίοτε δὲ καὶ μεταβάλλουσι τὰς μορφὰς οἷ γε
 χεῖρους. τὸ δὲ πνεῦμα ἧ μὲν ἐστὶ σωματικόν, πα-
 θητικόν ἐστὶ καὶ φθαρτόν· τῷ δὲ ὑπὸ τῶν ψυχῶν
 οὕτως δεδέσθαι, ὥστε τὸ εἶδος αὐτῶν διαμένειν πλείω 5
 χρόνον, οὐ μὴν ἐστὶν αἰώνιον. καὶ γὰρ ἀπορρεῖν
 αὐτοῦ τι συνεχῶς εἰκός ἐστὶ καὶ τρέπεσθαι. ἐν συμ-
 μετρίᾳ μὲν οὖν τὸ τῶν ἀγαθῶν ὡς καὶ τὰ σώματα
 τῶν φαινομένων, τῶν δὲ κακοποιῶν ἀσύμμετρα, οἷ
 πλέον τῷ παθητικῷ νέμονται τὸν περιγίγειον τόπον, 01
 οὐδὲν ὅ τι τῶν κακῶν οὐκ ἐπιχειροῦσι δραῖν. βίαιον
 γὰρ ὅλως καὶ ὑπουλον ἔχοντες ἦθος ἐστερημένον τε
 τῆς φυλακῆς τῆς ἀπὸ τοῦ κρείττονος δαιμονίου,
 σφοδρὰς καὶ αἰφνιδίους οἶον ἐνέδρας ὡς τὸ πολὺ
 ποιοῦνται τὰς ἐμπτώσεις, πῆ μὲν λανθάνειν πειρώ- 15
 μενοι, πῆ δὲ βιαζόμενοι. ὅθεν ὀξέα μὲν τὰ ἀπ’
 ἐκείνων πάθη· αἱ δ’ ἀκέσεις καὶ κατορθώσεις αἱ
 ἀπὸ τῶν κρείττωνων δαιμόνων βραδύτεραι δοκοῦσιν.
 πᾶν γὰρ τὸ ἀγαθὸν εὐήγιόν τε ὄν καὶ ὁμαλὸν τάξει
 πρόεισιν καὶ τὸ δέον οὐχ ὑπερβαίνει. οὕτως δέ 20
 σοὶ δοξάζονται οὐδέποτε ἂν εἰς τὸ ἀτοπώτατον ἐμ-
 πίπτειν ἐνέσται, τὸ περὶ τῶν ἀγαθῶν τὰ κακὰ ὑπο-
 λαμβάνειν καὶ περὶ τῶν κακῶν τὰ ἀγαθὰ· οὐ γὰρ
 ταύτη μόνον ὁ λόγος ἄτοπός ἐστίν, ἀλλὰ καὶ τὰς
 περὶ τῶν θεῶν φανλοτάτας ὑπολήψεις λαμβάνοντες 25
 οἱ πολλοί, διαδιδόασιν καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς ἀνθρώ-
 40 πους. ἐν γὰρ δὴ καὶ τοῦτο τῆς μεγίστης βλάβης τῆς
 ἀπὸ τῶν κακοεργῶν δαιμόνων θετέον, ὅτι αὐτοὶ
 αἴτιοι γιννόμενοι τῶν περὶ τὴν γῆν παθημάτων, οἶον
 λοιμῶν, ἀφοριῶν, σεισμῶν, ἀνχημῶν καὶ τῶν ὁμοίων, 30
 ἀναπείδουσιν ἡμᾶς, ὡς ἄρα τούτων αἴτιοί εἰσιν οἷ-
 περ καὶ τῶν ἐναντιωτάτων [τουτέστιν τῶν εὐφο-

ριῶν], ἑαυτοὺς ἐξαιροῦντες τῆς αἰτίας καὶ αὐτὸ τοῦτο
 πραγματευόμενοι πρῶτον, τὸ λανθάνειν ἀδικοῦντες.
 τρέπουσιν τε μετὰ τοῦτο ἐπὶ λιτανείας ἡμᾶς καὶ
 θυσίας τῶν ἀγαθοεργῶν θεῶν ὡς ὠρτισμένων. ταῦτα
 5 δὲ καὶ τὰ ὅμοια ποιοῦσιν, μεταστῆσαι ἡμᾶς ἐθέλον-
 τες ἀπὸ τῆς ὀρθῆς ἐννοίας τῶν θεῶν καὶ ἐφ' ἑαυ-
 τοὺς ἐπιστρέψαι. πᾶσι γὰρ τοῖς οὕτως ἀνομολόγως
 καὶ ἀκαταλλήλως γινομένοις αὐτοὶ χαίρουσι, καὶ
 ὥσπερ ὑποδύντες τὰ τῶν ἄλλων θεῶν πρόσωπα, τῆς
 10 ἡμετέρας ἀβουλίας ἀπολαύουσι, προσεταιριζόμενοι
 τὰ πλήθη διὰ τοῦ τὰς ἐπιθυμίας τῶν ἀνθρώπων
 ἐκκαίειν ἔρωσιν καὶ πόθοις πλούτων καὶ δυναστειῶν
 καὶ ἡδονῶν, κενοδοξίαις τε αὐῶν, ἐξ ὧν στάσεις καὶ
 πόλεμοι φύονται καὶ τὰ συγγενῆ τούτων. τὸ δὲ
 15 πάντων δεινότατον, ἐπαναβαίνουσιν ἐκ τῶνδε καὶ
 τὰ ὅμοια ἀναπείδουσι καὶ περὶ τῶν μεγίστων θεῶν,
 μέχρι τοῦ καὶ τὸν ἄριστον θεὸν τούτοις τοῖς ἐγκλή-
 μασιν ὑπάγειν, ᾧ δὴ καὶ τεταράχθαι φασὶν πάντ'
 ἄνω κάτω. πεπόνθασι δὲ τοῦτο οὐκ ἰδιῶται μόνον,
 20 ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ διατριβόντων οὐκ ὀλί-
 γοι. ἡ δ' αἰτία δι' ἀλλήλων γέγονεν. καὶ γὰρ τῶν
 φιλοσοφούντων οἱ μὴ ἀποστάντες τῆς κοινῆς φορᾶς
 εἰς τὰ αὐτὰ τοῖς πλήθεσι συνέβησαν, καὶ πάλιν αὐῶν
 τὰ πλήθη σύμφωνα ταῖς ἑαυτῶν δόξαις παρὰ τῶν
 25 δοκούντων σοφῶν ἀκούοντα, ἐπερρώσθη φρονεῖν
 ἔτι μᾶλλον περὶ τῶν θεῶν τὰ τοιαῦτα. τὸ μὲν γὰρ 41
 ποιητικὸν καὶ προσεξέκαυσεν τὰς ὑπολήψεις τῶν
 ἀνθρώπων τῷ χρῆσθαι φράσει πρὸς ἐκπληξιν καὶ
 γοητείαν πεποιημένη κήλησιν τε ἐμποιῆσαι καὶ πί-
 30 στιν περὶ τῶν ἀδυνατωτάτων δυναμένη· δέον ἐμπέ-
 δως πεπεῖσθαι ὅτι οὔτε τὸ ἀγαθὸν βλάπτει ποτὲ
 οὔτε τὸ κακὸν ὠφελεῖ· οὐ γὰρ θερμοῦτος, ὡς φη-

σιν Πλάτων, τὸ ψύχειν, ἀλλὰ τοῦ ἐναντίου· οὕτως
 οὐδὲ τοῦ δικαίου τὸ βλάπτειν. δικαιοτάτον δὲ δή-
 που φύσει πάντων τὸ θεῖον, ἐπεὶ οὐδ' ἂν ἦν θεῖον.
 οὐκοῦν ἀποτεμῆσθαι δεῖ ταύτην τὴν δύναμιν καὶ
 μοῖραν τῶν δαιμόνων τῶν ἀγαθοεργῶν. ἡ γὰρ βλά- 5
 πτειν πεφυκυῖά τε καὶ βουλομένη ἐναντία τῇ ἀγα-
 θοεργῷ· τὰ δ' ἐναντία περὶ τὸ αὐτὸ οὐκ ἂν ποτε
 γένοιτο. τούτων δὲ κατὰ πολλὰ μέρη λυμαιομέ-
 νων τὸ θνητόν, ἐνίοτε δὲ καὶ κατὰ μεγάλα, καθ'
 ἓνα μὲν γὰρ οὐκ ἔσθ' ὅτε οὐχὶ οἱ ἀγαθοὶ οὐκ ἀνιᾶσι 10
 τὰ καθ' ἑαυτούς, ἀλλὰ καὶ προσημαίνουσιν εἰς δύ-
 ναμιν τοὺς ἐπηροτημένους ἀπὸ τῶν κακοεργῶν κιν-
 δύνους, καὶ δι' ὄνειράτων ἐμφαίνοντες καὶ διὰ ἐν-
 θεοῦ ψυχῆς ἄλλων τε πολλῶν. καὶ εἰ ἱκανός τις
 εἴη τὰ σημαίνόμενα διαιρεῖσθαι, πᾶς ἂν γινώσκῃ 15
 καὶ προφυλάττειτο. πᾶσι γὰρ σημαίνουσιν, οὐ πᾶς
 δὲ ξυνίησι τὰ σημαίνόμενα, οὐδὲ πᾶς τὰ γεγραμ-
 μένα δύναται ἀναγινώσκειν, ἀλλ' ὁ μαθὼν γράμματα.
 διὰ μέντοι τῶν ἐναντίων καὶ ἡ πᾶσα γοητεία ἐκτε-
 λείται. τούτους γὰρ μάλιστα καὶ τὸν προεστῶτα αὐ- 20
 τῶν ἐκτιμῶσιν οἱ τὰ κακὰ διὰ τῶν γοητείων δια-
 42πραττόμενοι. πλήρεις γὰρ πάσης φαντασίας οὗτοι
 καὶ ἀπατῆσαι ἱκανοὶ διὰ τῆς τερατουργίας. διὰ τού-
 των φίλτρα καὶ ἐρωτικά κατασκευάζουσιν οἱ κακο-
 δαίμονες. πᾶσα γὰρ ἀκολασία καὶ πλούτων ἐλπίς 25
 καὶ δόξης διὰ τούτων, καὶ μάλιστα ἡ ἀπάτη. τὸ
 γὰρ ψεῦδος τούτοις οἰκεῖον· βούλονται γὰρ εἶναι
 θεοὶ καὶ ἡ προεστῶσα αὐτῶν δύναμις δοκεῖν θεὸς
 εἶναι ὁ μέγιστος. οὗτοι οἱ χαίροντες "λοιβῆ τε κνίση
 τε", δι' ὧν αὐτῶν τὸ πνευματικὸν καὶ σωματικὸν 30
 πιαίνεται. ἕξῃ γὰρ τοῦτο ἀτμοῖς καὶ ἀναθυμιάσεσι
 ποικίλως διὰ τῶν ποικίλων, καὶ δυναμοῦται ταῖς ἐκ

τῶν αἱμάτων καὶ σαρκῶν κνίσαις. δι' ὃ συνετὸς ἀνὴρ 43
 καὶ σώφρων εὐλαβηθήσεται τοιαύταις χρῆσθαι θυ-
 σίαις, δι' ὧν ἐπισπάσεται πρὸς ἑαυτὸν τοιοῦ-
 τούς· σπουδάσει δὲ καθαίρειν τὴν ψυχὴν παντοίως·
 5 καθαρᾷ γὰρ ψυχῇ οὐκ ἐπιτίθενται διὰ τὸ αὐτοῖς
 ἀνόμοιον. εἰ δὲ ταῖς πόλεσιν ἀνεγκαῖον καὶ τούτους
 ἀπομειλίττεσθαι, οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς. ταύταις γὰρ
 καὶ πλοῦτος καὶ τὰ ἐκτὸς καὶ τὰ σωματικὰ ἀγαθὰ
 εἶναι νενόμισται καὶ τὰ ἐναντία κακά, ὀλιγοστὸν δ'
 10 ἐν αὐταῖς τὸ τῆς ψυχῆς ἐπιμελούμενον. ἡμεῖς δὲ
 κατὰ δύναμιν οὐ δεησόμεθα ὧν οὗτοι παρέχουσιν,
 ἀλλ' ἕκ τε ψυχῆς ἕκ τε τῶν ἐκτὸς πᾶσαν σπουδὴν
 ποιούμεθα, θεῶ μὲν καὶ τοῖς ἄμφ' αὐτὸν ὁμοιού-
 σθαι (ὃ γίνεται δι' ἀπαθείας καὶ τῆς περὶ τῶν ὄν-
 15 τως ὄντων διηρθρωμένης διαλήψεως καὶ τῆς πρὸς
 αὐτὰ ταῦτα ζωῆς), πονηροῖς δὲ ἀνθρώποις καὶ δαι-
 μοσιν καὶ ὅλως παντὶ τῷ χαίρουσι τῷ θνητῷ τε καὶ
 ὑλικῷ ἀνομοιοῦσθαι· ὥστε κατὰ τὰ εἰρημένα τῷ
 Θεοφράστῳ θύσομεν καὶ ἡμεῖς. οἷς καὶ οἱ θεολόγοι
 20 συνεφώνησαν, εἰδότες ὡς καθ' ὅσον τῆς τῶν παθῶν
 ἐξαιρέσεως ἀμελοῦμεν τῆς ψυχῆς, κατὰ τοσοῦτον τῇ
 πονηρᾷ δυνάμει συναπτόμεθα, καὶ δεήσει καὶ ταύ-
 την ἀπομειλίττεσθαι. ὡς γὰρ φασὶν οἱ θεολόγοι,
 τοῖς δεδεμένοις ὑπὸ τῶν ἐκτὸς καὶ μηδέπω κρατοῦ-
 25 σιν τῶν παθῶν ἀνεγκαῖον ἀποτρέπεσθαι καὶ ταύτην
 τὴν δύναμιν· εἰ δὲ μὴ γε, πόνων οὐ λήξουσι. μέ- 44
 χρι δὴ τούτων τὰ περὶ τῶν θυσιῶν δεδηλώσθω.
 πλὴν ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ἐλέγομεν, μὴ εἶναι ἀνεγκαῖον
 ὡς, εἰ θυτέον ζῷα, καὶ βρωτέον πάντως, νῦν ἐξ
 30 ἀνάγκης τὸ μὴ δεῖν ἐσθίειν, εἶπερ καὶ θύειν ἀνάγκη
 ποτέ, ἐπιδείκνυται. πάντες γὰρ ἐν τούτῳ ὡμολό-
 γησαν οἱ θεολόγοι ὡς οὔτε ἀπίεον ἐν ταῖς ἀποτρο-

παίοις θυσίαις τῶν θυομένων, καθαρσίοις τε χρη-
 στέον. μὴ γὰρ ἴοι τις εἰς ἄστῦ μῆδ' εἰς οἶκον ἰδιον,
 μὴ πρότερον ἐσθῆτα καὶ σῶμα ποταμοῖς ἢ πηγῇ
 ἀποκαθήρας, φασίν. ὥστε καὶ οἷς ἐπέτρεψαν θύειν,
 ἀπέχεσθαι τῶν θυομένων τούτοις παρήγγειλαν, προ- 5
 αγνεύειν τε ἀποσιτίαις καὶ μάλιστα ταῖς ἀποχαῖς τῶν
 ἐμψύχων. εἶναι γὰρ τὴν ἀγνεῖαν φυλακὴν πρὸς
 εὐλάβειαν, οἶον σύμβολον ἢ σφραγιδα θεῖαν περὶ
 τοῦ μῆδὲν παθεῖν ὑπ' ἐκείνων, οἷς πρόσεισι καὶ
 ἀπομειλίττεται. ἐναντίως γὰρ διακείμενος οἷς δοῶ 10
 καὶ θειοτέρως, ὅτι καὶ καθαρωτέρως, καὶ κατὰ σῶμα
 καὶ κατὰ τὰ πάθη τῆς ψυχῆς μένει ἀβλαβής, οἶον
 45 ἔρυμα περιβεβλημένος τὴν ἀγνεῖαν. δι' ὃ καὶ ἄχρι
 τῶν γοήτων ἀναγκαῖα ἔδοξεν ἢ τοιαύτη προφυλακὴ,
 οὐ δύναται μέντοι διὰ παντός· ἀσελγείας γὰρ ἔνεκα 15
 ἐνοχλοῦσι δαίμονας πονηρούς· ὥστε οὐ γοήτων ἦν
 ἢ ἀγνεῖα, ἀλλὰ θεῶν καὶ θεοσόφων ἀνδρῶν, φυ-
 λακὴν δὲ φέρουσα πανταχοῦ τοῖς χρωμένοις τὴν πρὸς
 τὸ θεῖον οἰκείωσιν. ὥς εἶθε διὰ παντός αὐτῇ καὶ
 γόητες ἐχρῶντο, καὶ οὐκ ἂν γοητεύειν προουθυμή- 20
 θησαν, ἀποκεκλεισμένοι ὑπὸ ταύτης ἀπολαύειν ὧν
 ἔνεκα ἀσεβοῦσιν. ὅθεν παθῶν ὄντες πλήρεις καὶ
 πρὸς ὀλίγον ἀπεχόμενοι τῶν ἀκαθάρτων βρώσεων,
 μεστοὶ ὄντες ἀκαθαρσίας, δίκας τίνουσι τῆς εἰς τὰ
 ὅλα παρανομίας, τὰ μὲν ὑπ' αὐτῶν ὧν ἐρεθίζουσι, 25
 τὰ δὲ καὶ ὑπὸ τῆς πάντ' ἐφορώσης τὰ θυητὰ καὶ
 ἔργα καὶ διανοήματα δίκης. ἀνδρὸς ἄρα θείου ἢ
 ἔσω καὶ ἢ ἐκτὸς ἀγνεῖα, ἀποσίτου μὲν παθῶν ψυ-
 χῆς σπουδάζοντος εἶναι, ἀποσίτου δὲ καὶ βρώσεων
 αἰ τὰ πάθη κινουῦσιν, σιτουμένου δὲ θεοσοφίαν καὶ 30
 ὁμοιουμένου ταῖς περὶ τοῦ θείου ὀρθαῖς διανοίαις
 καὶ ἱερωμένου τῇ νοερᾷ θυσίᾳ καὶ μετὰ λευκῆς ἐσθῆ-

τος καὶ καθαρᾶς τῷ ὄντι τῆς ψυχικῆς ἀπαθείας καὶ
 τῆς κουφότητος τοῦ σώματος προσιόντος τῷ θεῷ,
 οὐκ ἐξ ἄλλοτριῶν καὶ ὀθνείων χυμῶν καὶ πα-
 5 ρῶν ψυχικῶν βεβαρημένον. οὐ γὰρ δὴ ἐν μὲν 1ε-46
 5 ροῖς ὑπ' ἀνθρώπων θεοῖς ἀφωρισμένοις καὶ τὰ ἐν
 ποσὶ καθαρὰ δεῖ εἶναι καὶ ἀκηλίδωτα πέδιλα, ἐν δὲ
 τῷ ναῷ τοῦ πατρὸς, τῷ κόσμῳ τούτῳ, τὸν ἔσχατον
 καὶ ἐκτὸς ἡμῶν χιτῶνα τὸν δερμάτινον οὐχ ἄγνόν
 προσήκει διατηρεῖν καὶ μεθ' ἄγνου διατρίβειν ἐν
 10 τῷ ναῷ τοῦ πατρὸς. εἰ μὲν γὰρ ἐν τῷ μεμολύνθαι
 αὐτὸν μόνον ὁ κίνδυνος ἔκειτο, ἐνῆν παριδεῖν ἴσως
 καὶ καταρραθυμῆσαι. νῦν δὲ παντὸς τοῦ αἰσθη-
 τοῦ σώματος ἀπορροίας φέροντος δαιμονίων ὑλικῶν,
 ἅμα τῇ ἀκαθαρσίᾳ τῇ ἐκ σαρκῶν καὶ αἱμάτων πάρ-
 15 εστιν ἢ ταύτῃ φίλη καὶ προσήγορος δύναμις δι'
 ὁμοιότητα καὶ οἰκειότητα. ὅθεν ὀρθῶς οἱ θεολόγοι 47
 τῆς ἀποχῆς ἐπεμέλοντο, καὶ ὁ Αἰγύπτιος ταῦθ' ἡμῖν
 ἐμήνυσεν αἰτίαν ἀποδιδούς φυσικωτάτην, ἣν ἐκ τῆς
 πείρας ἔδοκίμασεν. ἐπεὶ γὰρ ψυχὴ φαύλη καὶ ἄλο-
 20 γος, ἢ τὸ σῶμα ἀπέλιπε βία συληθεῖσα, προσμένει
 τούτῳ, ὅπου γε καὶ τῶν ἀνθρώπων αἱ τῶν βία
 ἀποθανόντων κατέχονται πρὸς τῷ σώματι, ὃ καὶ
 τοῦ μὴ βία ἑαυτὸν ἐξάγειν ἦν κωλυτικόν, ἐπεὶ οὖν
 τῶν ζώων αἱ βίαιοι σφαγαὶ ἐμφιληθεῖν τὰς ψυχὰς
 25 οἷς ἀπολείπουσιν ἀναγκάζουσιν, διείργεται δὲ οὐδα-
 μῶς ψυχὴ ἐκεῖ εἶναι, ὅποι τὸ συγγενὲς καθέλκει
 αὐτήν, ὅθεν καὶ ὀδυρόμεναι ὠφθησαν πολλάι, καὶ
 αἱ τῶν ἀτάφων παραμένουσι τοῖς σώμασιν, αἷς καὶ
 οἱ γόητες καταχρῶνται πρὸς αὐτῶν ὑπηρεσίαν, βια-
 30 ζόμενοι τῇ τοῦ σώματος ἢ μέρους τοῦ σώματος κατ-
 οχῇ· ἐπεὶ οὖν ταῦτα ἰστόρησαν καὶ φύσιν ψυχῆς
 φαύλης καὶ συγγένειαν καὶ ἡδονήν, ἣν ἔχει πρὸς

τὰ σώματα ἐξ ὧν ἀπεσπάσθη, εἰκότως ἐφυλάξαντο
 τὴν τῶν σαρκῶν θοίνην, ἵνα ἀλλοτρίαις ψυχῆς βι-
 αίοις καὶ ἀκαθάρτοις πρὸς τὸ συγγενὲς ἐλκομέναις
 μὴ ἐνοχλοῦντο μηδὲ ἐμποδίζοιντο προσέρχεσθαι μό-
 νοι τῷ θεῷ, δαιμόνων τῇ παρουσίᾳ ἐνοχλοῦντων. 5
 48 ὅτι γὰρ ὄλκον τῆς ψυχῆς ἢ τοῦ συγγενοῦς σώματος
 φύσις, ἢ πείρα τούτους ἐδίδαξεν διὰ πλειόνων. οἱ
 γοῦν ζῶων μαντικῶν ψυχὰς δεξασθαι βουλόμενοι
 εἰς ἑαυτούς, τὰ κυριώτατα μόρια καταπιόντες, οἶον
 καρδίας κοράκων ἢ ἀσπαλάκων ἢ λεράκων, ἔχουσι 10
 παροῦσαν τὴν ψυχὴν καὶ χρηματίζουσιν ὡς θεὸν
 καὶ εἰσιοῦσαν εἰς αὐτούς ἅμα τῇ ἐνθέσει τῇ τοῦ
 49 σώματος. εἰκότως ἄρα ὁ φιλόσοφος καὶ θεοῦ τοῦ
 ἐπὶ πᾶσιν ἱερεὺς πάσης ἀπέχεται ἐμψύχου βορᾶς,
 μόνος μόνῳ δι' ἑαυτοῦ θεῷ προσιέναι σπουδάζων 15
 ἄνευ τῆς τῶν παρομαρτούντων ἐνοχλήσεως, καὶ ἔστιν
 εὐλαβὴς τὰς τῆς φύσεως ἀνάγκας ἐξιστορηκῶς. ἴστωρ
 γὰρ πολλῶν ὁ ὄντως φιλόσοφος καὶ σημειωτικὸς
 καὶ καταληπτικὸς τῶν τῆς φύσεως πραγμάτων καὶ
 συνετὸς καὶ κόσμιος καὶ μέτριος, πανταχόθεν σώζων 20
 ἑαυτόν· καὶ ὥσπερ ὁ τινος τῶν κατὰ μέρος ἱερεὺς
 ἔμπειρος τῆς ἰδρύσεως τῶν ἀγαλμάτων αὐτοῦ τῶν
 τε ὀργιασμῶν καὶ τελετῶν καθάρσεων τε καὶ τῶν
 ὁμοίων, οὕτως ὁ τοῦ ἐπὶ πᾶσιν θεοῦ ἱερεὺς ἔμπει-
 ρος τῆς αὐτοῦ ἀγαματοποιίας καθάρσεων τε καὶ 25
 50 τῶν ἄλλων δι' ὧν συνάπτεται τῷ θεῷ. εἰ δὲ οἱ
 τῶν τῆδε ἱερεῖς καὶ ἱεροσκόποι καὶ τάφων ἀπέχεσθαι
 κελεύουσιν ἑαυτοῖς τε καὶ τοῖς ἄλλοις, καὶ ἀνδρῶν
 ἀνοσίων καὶ ἐμμήνων καὶ συνουσιῶν καὶ θείας ἤδη
 αἰσχροῦς καὶ πενθικῆς καὶ ἀκροάσεως πάθος ἐγει- 30

ρούσης (ἐπεὶ πολλάκις φαίνεται διὰ τοὺς παρόντας
 ἀκαθάρτους ὃ ταράττει τὸν ἱεροσκόπον· δι' ὃ καὶ
 τὸ θύειν ἀκαίρως καὶ βλάβην μείζονα φέρειν ἢ κέρ-
 δος φασίν), ἢ που γε ὁ τοῦ πατρὸς ἱερεὺς αὐτὸς
 5 τάφος γίνεσθαι νεκρῶν σωμάτων ὑπομενεῖ αὐτὸς
 μiasμάτων πλήρης, ὁμιλητῆς σπουδάζων γενέσθαι
 τῷ κρείττονι; ἀρκεῖ ὅτι τὰ τοῦ θανάτου μέρη ἐπὶ
 τῶν καρπῶν εἰς τὴν ἐνταῦθα ἡμῶν ζωὴν παραλαμ-
 βάνομεν. ἀλλὰ μήπω περὶ τούτων· ἔτι δὲ τὰ περ
 10 τῶν θυσιῶν διακριτέον. φαίη γὰρ ἂν τις ὅτι πολὺν 51
 μέρος ἀναιροῦμεν μαντείας τῆς διὰ σπλάγχνων ἀπε-
 χόμενοι τῆς τῶν ζώων ἀναιρέσεως. οὐκοῦν ὁ τοι-
 οῦτος ἀναιρεῖται καὶ τοὺς ἀνθρώπους· ἐπιφαίνεται
 γὰρ μᾶλλον, ὡς φασίν, τοῖς τούτων σπλάγχνοις τὰ
 15 μέλλοντα· καὶ πολλοὶ γε τῶν βαρβάρων δι' ἀνθρώ-
 πων σπλαγχνεύονται. ἀλλ' ὡσπερ ἀδικίας καὶ πλε-
 ονεξίας ἦν τὸ ἔνεκα μαντείας ἀναιρεῖν τὸν ὁμόφυλον,
 οὕτω καὶ τὸ ἄλογον ζῶον σφάττειν μαντείας ἔνεκα
 ἄδικον. πότερα δὲ τὰ σημεῖα οἱ θεοὶ ἐπιφαίνουσιν
 20 ἢ δαίμονες ἢ ἡ ψυχὴ ἀπαλλαττομένη τοῦ ζώου πρὸς
 τὴν πεῦσιν ἀποκρίνεται διὰ τῶν ἐν τοῖς σπλάγχνοις
 σημείων, οὐκ ἔστιν τοῦ παρόντος λόγου ἐρευνῆσαι.
 οἷς μέντοι ὁ βίος ἔξω κυλλίεται, τούτοις ἐπιτρέπομεν 52
 ἄπαξ ἀσεβήσασιν εἰς ἑαυτοὺς φέρεσθαι ἢ περ καὶ
 25 φέρονται. ὃν δ' ἡμεῖς ὑπογράφομεν φιλόσοφον ἀφι-
 στάμενον τῶν ἐκτός, εἰκότως φαμέν μὴ ἐνοχλήσειν
 δαίμοσι, μηδὲ μάντεων δεήσεσθαι μηδὲ σπλάγχνων
 ζώων. ὧν γὰρ ἔνεκα αἱ μαντεῖαι, τούτων οὗτος με-
 μελέτηκεν ἀφίστασθαι. οὐ γὰρ εἰς γάμον καθήσιν,
 30 ἵνα περὶ γάμου τὸν μάντιν ἐνοχλήσῃ, οὐκ εἰς ἐμ

4. πολλῶ πλέον. τὸ δὲ ἢ που ἴσως σχεδόν.

πορίαν, οὐ περὶ οὐκείτου, οὐ περὶ προκοπῆς καὶ τῆς
 ἄλλης παρ' ἀνθρώποις δοξοκοπίας. περὶ ὧν δὲ ζη-
 τεῖ, μάντις μὲν οὐδείς οὐδὲ σπλάγχνα ζώων μηνύ-
 σει τὸ σαφές· αὐτὸς δὲ δι' ἑαυτοῦ, ὡς λέγομεν,
 προσιῶν τῷ θεῷ, ὅς ἐν τοῖς ἀληθινοῖς αὐτοῦ σπλάγ- 5
 χνοῖς ἴδρυνται, περὶ τοῦ αἰωνίου βίου λήψεται τὰς
 ὑποθήκας, ὅλος ἐκεῖ συρρεύσας, καὶ ἀντὶ μάντεως
 53 "Διὸς μεγάλου ὀαριστῆς" εὐχόμενος γενέσθαι. εἰ δ'
 ἄρα καὶ ἐπέιξειέ τι τῶν τῆς ἀνάγκης, εἰσὶν οἱ τῷ
 οὔτω ζῶντι τῷ οὐκείτῃ τοῦ θεοῦ καὶ δι' ὄνειράτων 10
 καὶ συμβόλων καὶ δι' ὅττης ἀγαθοὶ δαίμονες προτρέ-
 ποντες καὶ μηνύοντες τὸ ἀποβησόμενον καὶ ὃ ἀναγ-
 καῖον φυλάξασθαι. μόνον γὰρ ἀποστήναι δεῖ τοῦ
 κακοῦ καὶ ἐπιγνώναι τὸ ἐν τοῖς ὅλοις τιμιώτατον
 καὶ πᾶν τὸ ἐν τῷ ὄλῳ ἀγαθὸν φίλον καὶ προσήγο- 15
 ρον. ἀλλὰ δεινὴ τις ἢ κακία καὶ τῶν θείων ἀμα-
 θία καταφρονεῖν ὧν οὐκ οἶδεν καὶ ἐπισύρειν, ἐπειδὴ
 ταῦτα οὐ φωναῖς ἑξακούστοις ἢ φύσις βοᾷ, νοεῖα
 δὲ οὔσα διὰ νοῦ μυσταγωγεῖ τοὺς ταύτην σέβοντας.
 κἂν μέντοι τις θυτικὴν παραδέξῃται προγνώσεως 20
 ἔνεκα τοῦ μέλλοντος, οὐχ ἔπεται ταύτη καὶ τὸ ἐσθί-
 ειν δεῖν ἐξ ἀνάγκης καὶ σάρκας παραδέχεσθαι, κα-
 θάπερ οὐδὲ τὸ θύειν ὁπωσοῦν ἢ θεοῖς ἢ δαίμοσιν
 εἰσηγείται τὴν βρωσίαν. ἢ γοῦν ἱστορία οὐ μόνον ὧν
 Θεόφραστος ἐμνήσθη, ἀλλὰ καὶ ἄλλων πλειόνων τὴν 25
 μνήμην παρέδωκεν ὡς καὶ ἀνθρώπους θυόντων τῶν
 πάλαι, καὶ οὐ δήπου διὰ τοῦτο καὶ βρωτέον ἀνθρώ-
 54 πους. καὶ ὅτι ταῦτα οὐχ ἀπλῶς, ἀλλὰ πλήρους οὔ-
 σης τῆς ἱστορίας λέγομεν, ἀντάρκη καὶ ταῦτα πα-
 ραστῆσαι. ἐθύετο γὰρ καὶ ἐν Ρόδῳ μηνὶ Μεταγειτ- 30
 νιῶνι ἕκτη ἰσταμένου ἀνθρώπου τῷ Κρόνῳ. ὃ δὴ
 ἐπὶ πολὺ κρατῆσαν ἔθος μετεβλήθη· ἓνα γὰρ τῶν

ἐπὶ θανάτῳ δημοσίᾳ κατακριθέντων μέχρι μὲν τῶν
 Κρονίων συνείχον, ἐνστάσης δὲ τῆς ἑορτῆς προαγα-
 γόντες τὸν ἄνθρωπον ἔξω πύλων ἀντικρυσ τοῦ Ἀρι-
 στοβούλης ἔδους, οἴνου ποτίσαντες ἔσφαττον. ἐν
 5 δὲ τῇ νῦν Σαλαμῖνι, πρότερον δὲ Κορωνίδι ὀνο-
 μαζομένη, μηνὶ κατὰ Κυπρίους Ἀφροδισίῳ ἐθύετο
 ἄνθρωπος τῇ Ἀγραύλῳ τῇ Κέκροπος καὶ νύμφης
 Ἀγραυλίδος. καὶ διέμενε τὸ ἔθος ἄχρι τῶν Διομήδους
 χρόνων· εἶτα μετέβαλεν, ὥστε τῷ Διομήδει τὸν
 10 ἄνθρωπον θύεσθαι· ὑφ' ἑνα δὲ περίβολον ὃ τε τῆς
 Ἀθηναῶς νεῶς καὶ ὃ τῆς Ἀγραύλου καὶ Διομήδους.
 ὁ δὲ σφαγιαζόμενος ὑπὸ τῶν ἐφήβων ἀγόμενος τρεῖς
 περιέθει τὸν βωμόν· ἔπειτα ὁ ἱερεὺς αὐτὸν λόγχῃ
 ἔπαιεν κατὰ τοῦ στομάχου, καὶ οὕτως αὐτὸν ἐπὶ
 15 τὴν νησθεῖσαν πυρὰν ὠλοκαύτιζεν. τοῦτον δὲ τὸν 55
 θεσμόν Δίφιλος ὁ τῆς Κύπρου βασιλεὺς κατέλυσε,
 κατὰ τοὺς Σελεύκου χρόνους τοῦ θεολόγου γενό-
 μενος, τὸ ἔθος εἰς βουθυσίαν μεταστήσας. προσή-
 κατο δ' ὁ δαίμων ἀντὶ ἀνθρώπου τὸν βοῦν· οὕτως
 20 ἰσάξιόν ἐστιν τὸ δρώμενον. κατέλυσε δὲ καὶ ἐν
 Ἑλλίῳ πόλει τῆς Αἰγύπτου τὸν τῆς ἀνθρωποκτονίας
 νόμον Ἄμωσις, ὡς μαρτυρεῖ Μανεθῶς ἐν τῷ περὶ
 ἀρχαῖσμον καὶ εὐσεβείας. ἐθύοντο δὲ τῇ Ἥρᾳ καὶ
 ἔδοκιμάζοντο, καθάπερ οἱ ζητούμενοι καθαροὶ μό-
 25 σχοι καὶ συσφραγιζόμενοι. ἐθύοντο δὲ τῆς ἡμέρας
 τρεῖς, ἀνθ' ὧν κηρίνους ἐκέλευσεν ὁ Ἄμωσις τοὺς
 ἴσους ἐπιτίθεσθαι. ἔθνον δὲ καὶ ἐν Χίῳ τῷ Ὠμα-
 δίῳ Διονύσῳ ἄνθρωπον διασπῶντες, καὶ ἐν Τενέ-
 δῳ, ὡς φησὶν Εὐέλπις ὁ Καρύστιος· ἐπεὶ καὶ Λα-
 30 κεδαιμονίους φησὶν ὁ Ἀπολλόδωρος τῷ Ἄρει θύειν
 ἄνθρωπον. Φοίνικες δὲ ἐν ταῖς μεγάλαις συμφο- 56
 ραῖς ἢ πολέμων ἢ λοιμῶν ἢ ἀνχημῶν ἔθνον τῶν φιλ-

τάτων τινὰ ἐπιφημίζοντες Κρόνω, καὶ πλήρης γε ἡ
 Φοινικὴ ἱστορία τῶν θυσάντων, ἣν Σαγχουνιά-
 θων μὲν τῇ Φοινίκων γλώττῃ συνέγραψεν, Φίλων
 δὲ ὁ Βύβλιος εἰς τὴν Ἑλλάδα γλώσσαν δι' ὀκτὼ
 βιβλίων ἠρομήνευσεν. Ἴστρος δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ 5
 τῶν Κρητικῶν θυσιῶν φησὶν τοὺς Κουρῆτας τὸ πα-
 λαιὸν τῷ Κρόνω θύειν παῖδας. καταλυθῆναι δὲ τὰς
 ἀνθρωποθυσίας σχεδὸν τὰς παρὰ πᾶσιν φησὶ Πάλλ-
 λας ὁ ἄριστα τὰ περὶ τῶν τοῦ Μίδρα συναγαγῶν
 μυστηρίων ἐπὶ Ἀδριανοῦ τοῦ αὐτοκράτορος. ἐθύετο 10
 γὰρ καὶ ἐν Λαοδικείᾳ τῇ κατὰ Συρίαν τῇ Ἀθηναῖ
 κατ' ἔτος παρθένος, νῦν δὲ ἔλαφος. καὶ μὴν καὶ
 οἱ ἐν Λιβύῃ Καρχηδόνιοι ἐποιοῦν τὴν θυσίαν, ἣν
 Ἰφικράτης ἐπαύσεν, καὶ Δουμαθηνοὶ δὲ τῆς Ἀραβίας
 κατ' ἔτος ἕκαστον ἔθνον παῖδα, ὃν ὑπὸ βωμὸν ἔθα- 15
 πτον, ᾧ χροῶνται ὡς ξοάνῳ. Φύλαρχος δὲ κοινῶς
 πάντας τοὺς Ἕλληνας πρὶν ἐπὶ πολεμίους ἐξιέναι
 ἀνθρωποκτονεῖν ἱστορεῖ. καὶ παρήμι Θοῤῃκας καὶ
 Σκύθας, καὶ ὡς Ἀθηναῖοι τὴν Ἐρεχθέως καὶ Πρα-
 ξιδέως θυγατέρα ἀνεῖλον. ἀλλ' ἔτι γε νῦν τίς ἀγνο- 20
 εῖ κατὰ τὴν μεγάλην πόλιν τῇ τοῦ Λατιαρίου Διὸς
 ἑορτῇ σφαζόμενον ἄνθρωπον; καὶ οὐ δήπου τούτου
 ἕνεκα βρωτέον καὶ σάρκας ἀνθρώπων, ἐπεὶ περὶ διὰ
 τινὰ ἀνάγκην εἰς θυσίαν ἄνθρωπος παρελήφθη. καὶ
 γὰρ ἐν λιμοῖς πολιορκούμενοί τινες ἀλλήλων ἐγεύ- 25
 σαντο, καὶ ὅμως ἐναγεῖς οὗτοι ἐνομίσθησαν καὶ τὸ
 57 πρᾶγμα ἀσεβές. καὶ μετὰ γε τὸν πρῶτον πόλεμον
 τὸν γενόμενον Ῥωμαίοις περὶ Σικελίας πρὸς Καρ-
 κηδονίους ἀποστάντων τῶν Φοινίκων μισθοφόρων

15. σημειῶσαι καὶ Βούλγαροι τοῦτο ἐποιοῦν πρὸ τοῦ δέ-
 ξασθαι τὸ ἅγιον βᾶπτισμα.

καὶ συναποστησάντων τοὺς Λίβνας, Ἀμίλκας ὁ Βάρκας ἐπικαλούμενος, ἐπιστρατεύσας αὐτοῖς εἰς λιμὸν οὕτως περιέστησεν, ὥς τὸ μὲν πρῶτον τοὺς πίπτοντας ἐν ταῖς μάχαις ἐσθίειν ἐπιλειπόντων πάντων, 5 δεύτερον τοὺς αἰχμαλώτους, τρίτον τοὺς οἰκέτας, ὕστερον δὲ καὶ ἐπ' ἀλλήλους ὀρμηθεῖν καὶ κλήρω τοὺς συστρατιώτας ἐσθίειν. ἀλλ' ὁ γε Ἀμίλκας λαβῶν ὑποχειρίους διὰ τῶν ἐλεφάντων συνεπάτησεν, ὥς οὐχ ὅσιον ἔτι τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις αὐτοὺς ἐπι- 10 μίγνυσθαι, καὶ οὔτε αὐτοὺς παρεδέξατο διὰ τὸ τολμηθεῖν τινὰς τὴν ἀνθρωποφαγίαν οὔθ' ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἀννίβας, ᾧ συνεβούλευέ τις εἰς τὴν Ἰταλίαν στρατεύοντι ἐθίσαι ἀνθρωποφαγεῖν τὸν στρατόν, ὥς μὴ τροφῆς ἀποροῖεν. οὐ τοίνυν ἐπεὶ λιμοὶ καὶ πόλεμοι 15 αἴτιοι τῆς τῶν ἄλλων ζώων βρώσεως γεγόνασιν, ἐχρῆν ταύτην καὶ δι' ἡδονὴν παραδέξασθαι, καθάπερ οὐδὲ τὴν ἀνθρωποφαγίαν προσηκάμεθα· οὐδὲ ἐπεὶ ἔθυσάν τισι δυνάμεσιν ζῶα, ἐχρῆν καὶ ἐσθίειν αὐτά. οὐδὲ γὰρ ἀνθρώπους θύσαντες ἐρεύσαντο τούτου 20 γε ἔνεκα σαρκῶν ἀνθρωπίνων.

ἀλλ' ὅτι μὲν τῷ θύειν οὐχ ἔπεται τὸ καὶ ἐσθίειν πάντως τὰ ζῶα, διὰ τούτων ἀποδέδεικται. ὅτι 58 δὲ οὐ θεοῖς, ἀλλὰ δαίμοσι τὰς θυσίας τὰς διὰ τῶν αἱμάτων προσῆγον οἱ τὰς ἐν τῷ παντὶ δυνάμεις καταμαθόντες, καὶ τοῦτο πεπίστωται παρ' αὐτῶν τῶν θεολόγων. καὶ μὴν ὅτι τούτων οἱ μὲν κακοποιοί, οἱ δὲ ἀγαθοί, οἱ οὐκ ἐνοχλήσουσιν ἡμῖν ἀπαρχο- 25 μένοις ἐκ μόνων ὧν ἐσθίομεν καὶ τρέφομεν ἢ τὸ σῶμα ἢ τὴν ψυχὴν, καὶ τούτου μέμνηται. ὀλίγα 30 δ' ἔτι προσθέντες, ὥς καὶ αἱ ἀδιάστροφοι ἔννοιαι τῶν πολλῶν ἐπιβάλλουσι τῇ ὀρθῇ περὶ τῶν θεῶν

ὑπολήψει, τὸ βιβλίον περιγράψομεν. λέγουσι γοῦν
καὶ τῶν ποιητῶν οἱ ἐπ' ὀλίγον σωφρονοῦντες·

τίς ᾧδε μῶρος καὶ λίσαν ἀνειμένως
εὐπίστος ἀνδρῶν, ὅστις ἐλπίζει θεοὺς
ὀστῶν ἀσάρκων καὶ χολῆς πυρρουμενῆς,
ἃ καὶ κυσὶν πεινωσιν οὐχὶ βρώσιμα,
χαίρειν ἀπαρχαῖς καὶ γέρας λαχεῖν τόδε;

5

ἄλλος δὲ φησὶν·

ψαιστά, λιβανωτόν, πόπανα· ταῦτ' ὠνήσομαι.
οὐ τοῖς φίλοις θύω γάρ, ἀλλὰ τοῖς θεοῖς
τὰ νῦν.

10

59 ἐπεὶ καὶ Ἀπόλλων παραινῶν θύειν κατὰ τὰ πάτρια,
τοῦτ' ἔστιν κατὰ τὸ ἔθος τῶν πατέρων, ἐπανάγειν ἔοικεν
εἰς τὸ παλαιὸν ἔθος. τὸ δὲ παλαιὸν διὰ ποπά-
νων καὶ τῶν καρπῶν ἦν, ὡς ἀπεδείξαμεν. ὅθεν 15
καὶ θυσίαι καὶ θυηλαὶ καὶ θυμέλαι ἐκαλοῦντο, καὶ
αὐτὸ τὸ θύειν τοῦ θυμιᾶν εἶχετο καὶ τοῦ νῦν παρ'
ἡμῖν λεγομένου ἐπιθύειν. ὃ γὰρ ἡμεῖς νῦν θύειν
λέγομεν ἔρδειν λεγον.

15

ἔρδον δ' Ἀπόλλωνι τεληέσσας ἑκατόμβας
ταύρων ἢ δ' αἰγῶν.

20

60 ἀγνοοῦσιν δὲ οἱ τὴν πολυτέλειαν εἰσαγαγόντες εἰς
τὰς θυσίας, ὅπως ἅμα ταύτῃ ἔσμὸν κακῶν εἰσήγα-
γον, δεισιδαιμονίαν, τρυφήν, ὑπόληψιν τοῦ δεκά-
ζειν δύνασθαι τὸ θεῖον καὶ θυσίαις ἀκείσθαι τὴν 25
ἀδικίαν. ἢ πόθεν οἱ μὲν τριττύας χρυσόκερως, οἱ δ'
ἑκατόμβας, Ὀλυμπιάς δ' ἢ Ἀλεξάνδρου μήτηρ πάντα
χίλια ἔθυσεν, ἅπαξ τῆς πολυτελείας ἐπὶ τὴν δεισι-
δαιμονίαν προαγούσης; ὅταν δὲ νέος θεοὺς χαίρειν
πολυτελείαις γινῶ καί, ὡς φασίν, ταῖς τῶν βοῶν 30
καὶ τῶν ἄλλων ζώων θοίναις, πότ' ἂν ἐκὼν σωφρο-
νήσειεν; πῶς δὲ κεχαρισμένα θύειν ἡγούμενος τοῖς

30

θεοῖς ταῦτα, οὐκ ἐξεῖναι ἀδικεῖν οἴησεται αὐτῷ μέ-
 λοντι διὰ τῶν θυσιαῶν ἐξωνεῖσθαι τὴν ἁμαρτίαν;
 πεισθεῖς δὲ ὅτι τούτων χρεῖαν οὐκ ἔχουσιν οἱ θεοί,
 εἰς δὲ τὸ ἦθος ἀποβλέπουσι τῶν προσιόντων, με-
 5 γίστην θυσίαν λαμβάνοντες τὴν ὀρθὴν περὶ αὐτῶν
 τε καὶ τῶν πραγμάτων διάληψιν, πῶς οὐ σώφρων
 καὶ ὅσιος καὶ δίκαιος ἔσται; θεοῖς δὲ ἀρίστη μὲν 61
 ἀπαρχὴ νοῦς καθαρὸς καὶ ψυχὴ ἀπαθής, οἰκεῖον δὲ
 καὶ τὸ μετρίων μὲν ἀπάρχεσθαι τῶν ἄλλων, μὴ παρ-
 10 ἔργως δέ, ἀλλὰ σὺν πάσῃ προθυμίᾳ. εἰκέναι γὰρ
 δεῖ τὰς τιμὰς ταῖς ἐπὶ τῶν ἀγαθῶν προεδρίαῖς, ὑπα-
 ναστάσεσιν τε καὶ κατακλίσεσιν, οὐ συντάξεων δό-
 σεσιν. οὐ γὰρ δὴ ἄνθρωπος μὲν ἐρεῖ·

εἰ μνημονεύεις εὖ παθῶν φιλεῖς τέ με,
 15 ἀπέχω πάλαι, Φιλῖνε, παρὰ σοῦ τὴν χάριν·
 τούτου γὰρ αὐτὴν ἔνεκα πρὸς σὲ κατεθέμην·
 θεὸς δὲ οὐκ ἀρκεῖται τούτοις. δι' ὅπερ ὁ Πλάτων,
 τῷ μὲν ἀγαθῷ θύειν, φησί, προσήκει καὶ προσο-
 μιλεῖν αἰετὸς τοῖς θεοῖς εὐχαῖς καὶ ἀναθήμασι καὶ θύ-
 20 σίαις καὶ τῇ πάσῃ θεραπείᾳ, τῷ δὲ κακῷ μάτην
 περὶ θεοῦ τὸν πολὺν εἶναι πόνον. ὁ γὰρ ἀγαθὸς
 οἶδεν ἂν θυτέον καὶ ὧν ἀφεκτέον καὶ τίνα προσε-
 νεκτέον καὶ τίνων ἀπαρκτέον, ὁ δὲ φαῦλος ἐκ τῆς
 οἰκείας διαθέσεως καὶ ὧν αὐτὸς ἐσπούδακεν, προσά-
 25 γων τοῖς θεοῖς τὰς τιμὰς ἀσεβεῖ μᾶλλον ἢ εὐσε-
 βεῖ. δι' ὃ οὐδ' οἶεται δεῖν τοῖς φαύλοις ὁ Πλάτων
 ἐθισμοῖς συμπεριφέρεσθαι τὸν φιλόσοφον· οὔτε γὰρ
 τοῖς θεοῖς εἶναι φίλον οὔτε τοῖς ἀνθρώποις συμ-
 φέρον, ἀλλὰ μεταβάλλειν μὲν πειραῖσθαι εἰς τὸ ἄμει-
 30 νον, εἰ δὲ μή, αὐτὸν πρὸς αὐτὰ μὴ μεταβάλλεσθαι,
 μετιέναι δὲ τὴν ὀρθὴν ὁδὸν αὐτὸν πορευόμενον μήτε
 κινδύνους τοὺς ἀπὸ τῶν πολλῶν εὐλαβούμενον μήτε

τὴν ἄλλην, εἴ τις γίγνοιτο βλασφημία. καὶ γὰρ
 δεινὸν ἂν εἶη, Σύρους μὲν τῶν ἰχθύων μὴ ἂν
 γεύσασθαι μηδὲ τοὺς Ἑβραίους συῶν, Φοινίκων τε
 τοὺς πολλοὺς καὶ Αἰγυπτίων βοῶν θηλειῶν, ἀλλὰ
 καὶ βασιλέων πολλῶν μεταβαλεῖν αὐτοὺς σπουδα- 5
 σάντων θάνατον ὑπομεῖναι μᾶλλον ἢ τὴν τοῦ νό-
 μου παράβασιν, ἡμᾶς δὲ τοὺς τῆς φύσεως νόμους
 καὶ τὰς θείας παραγγελίας φόβων ἔνεκα ἀνθρωπί-
 νων ἢ τινος βλασφημίας τῆς ἀπὸ τούτων αἰρεῖσθαι
 παραβαίνειν. ἢ μέγα ὁ θεὸς χορὸς σχετλιάσειεν 10
 ἂν θεῶν τε ὁμοῦ καὶ ἀνδρῶν θείων πρὸς ἀνθρώ-
 πων φάουλων δόξας ὁρῶν ἡμᾶς κεχηνότηας καὶ τὸν
 παρὰ τούτων φόβον ὑφορωμένους, οἱ καθ' ἡμέραν
 μελέτην ἐν τῷ βίῳ τὸ ἀποθνήσκειν τοῖς ἄλλοις πε-
 ποιήμεθα. 15

BIBLION ΤΡΙΤΟΝ.

1 Ὡς μὲν οὔτε πρὸς σωφροσύνην καὶ λιτότητα
 οὔτε πρὸς εὐσέβειαν, αἱ μάλιστα πρὸς τὸν θεωρη-
 τικὸν συντελοῦσι βίον, ἢ τῶν ἐμψύχων βρωσίς συμ-
 βάλλεται, ἀλλὰ μᾶλλον ἐναντιοῦται, διὰ τῶν φθα- 20
 σάντων, ὧς Φίρμε Καστρίκιε, δυεῖν βιβλίων ἀπεδεί-
 ξαμεν. τῆς δὲ δικαιοσύνης τὸ κάλλιστον ἐν τῇ πρὸς
 τοὺς θεοὺς εὐσεβεία κεκτημένης, ταύτης δὲ ὡς ἐνι
 μάλιστα διὰ τῆς ἀποχῆς συνισταμένης, οὐ δέος ἐστὶ
 περὶ τοῦ πρὸς ἀνθρώπους δικαίου, μὴ πη τοῦτο 25
 παραθραύσωμεν, τὴν γε πρὸς τοὺς θεοὺς ὁσίαν δια-
 σώζοντες. Σακράτης μὲν οὖν πρὸς τοὺς ἡδονὴν διαμ-

φισβητοῦντας εἶναι τὸ τέλος, οὐδ' ἂν πάντες, ἔφη,
 σύες καὶ τράγοι τούτῳ συναινῶσι, πεισθήσεσθαι ἐν
 τῷ ἡδεσθαι τὸ εὐδαιμον ἡμῶν κείσθαι, ἔστ' ἂν νοῦς
 ἐν τοῖς πᾶσι κρατῇ· ἡμεῖς δέ, οὐδ' ἂν πάντες λύκοι
 5 ἢ γῦπες τὴν κρεωφαγίαν δοκιμάζωσιν, οὐ συγχωρή-
 σομεν τούτοις δίκαια λέγειν, ἔστ' ἂν ὁ ἄνθρωπος
 ἀβλαβὲς ἢ φύσει καὶ ἀφελκτικὸν τοῦ διὰ τῆς ἄλλων
 βλάβης αὐτῷ τὰς ἡδονὰς πορίζεσθαι. ἐς οὖν τὸν
 περὶ τῆς δικαιοσύνης λόγον μεταβαίνοντες, ἐπέειπερ
 10 ταύτην πρὸς τὰ ὅμοια δεῖν μόνον παρατείνειν εἰρή-
 κασιν οἱ ἀντιλέγοντες, καὶ διὰ τοῦτο τὰ ἄλογα δια-
 γράφουσι τῶν ζῴων, φέρε ἡμεῖς τὴν ἀληθῆ τε ὁμοῦ
 καὶ Πυθαγόρειον δόξαν παραστήσωμεν, πᾶσαν ψυχὴν,
 ἢ μέτεστιν αἰσθησεως καὶ μνήμης, λογικὴν ἐπιδει-
 15 κνύντες· τούτου γὰρ ἀποδειχθέντος, εἰκότως καὶ κατὰ
 τούτους πρὸς πᾶν ζῶον τὸ δίκαιον παρατενοῦμεν.
 ἐροῦμεν δὲ τὰ παρὰ τοῖς παλαιοῖς συντόμως ἐπι-
 τέμνοντες. διττοῦ δὲ λόγου κατὰ τοὺς ἀπὸ τῆς 2
 στοᾶς ὄντος, τοῦ μὲν ἐνδιαθέτου, τοῦ δὲ προφο-
 20 ρικοῦ, καὶ πάλιν τοῦ μὲν κατωρθωμένου, τοῦ δὲ
 ἡμαρτημένου, ποτέρου ἀποστεροῦσι τὰ ζῶα διαρ-
 θρωῶσαι προσῆκον. ἄρα γε τοῦ ὀρθοῦ μόνου, οὐχ
 ἀπλῶς δὲ τοῦ λόγου; ἢ παντελῶς παντὸς τοῦ τε
 ἔσω καὶ τοῦ ἔξω προϊόντος; εἰκότασι δὲ τὴν παντελεῖ
 25 στέρησιν αὐτῶν κατηγορεῖν, οὐ τὴν τοῦ κατωρθω-
 μένου μόνου. οὕτω γὰρ ἂν οὐκ ἄλογα, λογικὰ δὲ
 ἦν ἔτι τὰ ζῶα, καθάπερ σχεδὸν πάντες κατ' αὐτοὺς
 οἱ ἄνθρωποι. σοφὸς μὲν γὰρ ἢ εἷς ἢ καὶ δύο κατ'
 αὐτοὺς γέγονασιν, ἐν οἷς μόνου ὁ λόγος κατωρθω-
 30 ται, οἱ δὲ ἄλλοι φαῦλοι πάντες· κἂν οἱ μὲν ὧσι
 προκόπτοντες, οἱ δὲ χύσιν τῆς φαυλότητος ἔχοντες,
 εἰ καὶ πάντες ὁμοίως λογικοί· ὑπὸ δὲ τῆς φιλαυτίας

προαγόμενοι ἄλογα φασὶν τὰ ζῶα ἐφεξῆς τὰ ἄλλα
 σύμπαντα, τὴν παντελῆ στέρησιν τοῦ λόγου διὰ
 τῆς ἀλογίας μὴνύειν ἐθέλοντες· καίτοι εἰ χρὴ τὰ λη-
 θῆς εἰπεῖν, οὐ μόνον ἀπλῶς ὁ λόγος ἐν πᾶσι τοῖς
 ζῴοις θεωρεῖται, ἐν πολλοῖς δὲ αὐτῶν καὶ ὑποβολὰς 5
 3 ἔχων πρὸς τὸ τέλειον. ἐπεὶ τοίνυν διττὸς ἦν, ὁ
 μὲν ἐν τῇ προφορᾷ, ὁ δὲ ἐν τῇ διαθέσει, ἀρξάμεθα
 πρότερον ἀπὸ τοῦ προφορικοῦ καὶ τοῦ κατὰ τὴν
 φωνὴν τεταγμένου. εἰ δὴ προφορικός ἐστὶ λόγος
 φωνῆ διὰ γλώττης σημαντικῆ τῶν ἔνδου καὶ κατὰ 10
 ψυχὴν παθῶν· κοινοτάτη γὰρ ἡ ἀπόδοσις αὕτη καὶ
 αἰρέσεως οὐδέπω ἐχομένη; ἀλλὰ μόνον τῆς τοῦ λόγου
 ἐννοίας· τί τούτου ἄπεστι τῶν ζῴων ὅσα φθέγγεται;
 τί δὲ οὐχὶ καὶ ἂ πάσχει τι, πρότερον καὶ πρὶν εἰπεῖν
 ὃ μέλει, διανοήθη; λέγω δὲ διάνοιαν τὸ ἐν τῇ ψυχῇ 15
 κατὰ σιγὴν φωνούμενον. τοῦ· τοίνυν ὑπὸ τῆς
 γλώττης φωνηθέντος, ὅπως ἂν καὶ φωνηθῇ, εἴτε
 βαρβάτως εἴτε Ἑλληνικῶς εἴτε κυνικῶς ἢ βοικῶς,
 λόγου γε ὄντος μέτοχα τὰ ζῶα τὰ φωνητικά, τῶν
 μὲν ἀνθρώπων κατὰ νόμους τοὺς ἀνθρωπέους 20
 φθεγγομένων, τῶν δὲ ζῴων κατὰ νόμους οὓς παρὰ
 τῶν θεῶν καὶ τῆς φύσεως εἴληχεν ἕκαστον. εἰ δὲ
 μὴ ἡμεῖς ξυνίεμεν, τί τοῦτο; οὐδὲ γὰρ τῆς Ἰνδῶν
 οἱ Ἕλληνες, οὐδὲ τῆς Σκυθῶν ἢ Θρακῶν ἢ Σύρων
 οἱ ἐν τῇ Ἀττικῇ τραφέντες· ἀλλ' ἴσα κλαγγὴ γερὰ- 25
 νων ὁ τῶν ἐτέρων τοῖς ἐτέροις ἤχος προσπίπτει.
 καίτοι ἐγγράμματος τοῖς ἐτέροις ἢ αὐτῶν καὶ ἔναρ-
 θρος, ὡς καὶ ἡμῖν ἢ ἡμετέρα· ἀναρθρος δὲ καὶ
 ἀγράμματος ἢ τῶν Σύρων φέρε εἰπεῖν ἢ τῶν Περ-
 σῶν, ὡς καὶ πᾶσιν ἢ τῶν ζῴων. καθάπερ γὰρ 30
 ἡμεῖς ψόφου μόνου ἀντιλαμβανόμεθα καὶ ἤχου,
 ἀξύνετοι ὄντες τῆς φέρε Σκυθῶν ὀμιλίας, καὶ κλαγγ-

γάζειν δοκοῦσι καὶ μηδὲν διαρθροῦν, ἀλλ' ἐνὶ ψόφῳ
 χρῆσθαι μακροτέρῳ ἢ βραχυτέρῳ, τὸ παρηλλαγμέ-
 νον δὲ αὐτοῦ εἰς σημασίαν οὐδαμῶς προσπίπτει,
 ἐκείνοις δὲ εὐσύνετος ἢ φθέγγις καὶ πολὺ τὸ διά-
 5 φορον ἔχουσα, καθάπερ ἡμῖν ἢ συνήθης· οὕτως
 καὶ ἐπὶ τῶν ζώων ἢ ζύνεσις μὲν ἐκείνοις κατὰ γένος
 ἰδίως προσπίπτει, ἡμῖν δὲ ὁ ψόφος μόνος ἐξάκου-
 στος, τῆς σημασίας ἐκλειπούσης, διὰ τὸ μηδένα δι-
 δαχθέντα τὴν ἡμετέραν διδάξαι ἡμᾶς διὰ τῆς ἡμε-
 10 τέρας τὴν ἐρμηνείαν τῶν λεγομένων παρὰ τοῖς ζώοις.
 καίτοι εἰ δεῖ πιστεύειν τοῖς παλαιοῖς καὶ τοῖς ἐφ'
 ἡμῶν καὶ τῶν πατέρων γερονόσιν, εἰσὶν οἱ λέγον-
 ται ἐπακοῦσαι καὶ σύνεσιν ἔχειν τῆς τῶν ζώων
 φθέγγεως· ὡς ἐπὶ μὲν τῶν παλαιῶν ὁ Μελάμπους
 15 καὶ ὁ Τειρεσίας καὶ οἱ τοιοῦτοι, οὐ πρὸ πολλοῦ δὲ
 Ἀπολλώνιος ὁ Τυανεύς, ἐφ' οὗ καὶ λέγεται, ὅτι
 τοῖς ἐταίροις συνόντος, χελιδόνος ἐπιπτώσης καὶ
 φθεγγομένης, εἶπεν ὅτι μηνύει ἢ χελιδὼν ταῖς ἄλ-
 λαις ὄνον πρὸ τοῦ ἄστεως πεπτωκέναι σίτου βασιτά-
 20 ζοντα φορτίον, ὃ δὴ κεχύσθαι εἰς τὴν γῆν τοῦ
 ἀχθοφοροῦντος πεπτωκότος. ἐταῖρος δὲ ἡμῶν ἐξη-
 γεῖτό τις, οἰκέτου εὐτυχῆσαι παιδός, ὃς πάντα
 ξυνίει τὰ φθέγματα τῶν ὀρνίθων, καὶ ἦν πάντα
 μαντικά καὶ τοῦ μετ' ὀλίγον μέλλοντος ἀγγελτικά·
 25 ἀφαιρεθῆναι δὲ τὴν σύνεσιν, τῆς μητρὸς εὐλαβη-
 θείσης μὴ δῶρον αὐτὸν βασιλεῖ πέμψειεν, καὶ καθεύ-
 δοντος εἰς τὰ ὄτα ἐνουρησάσης. ἀλλ' ἵνα ταῦτα 4
 παρῶμεν διὰ τὸ ζύμφυτον ἡμῖν πάθος τῆς ἀπιστίας,
 ἀλλὰ τῶν γε ἔθνῶν τινὰ εἰς ἔτι καὶ νῦν ὅπως ζυγ-
 30 γένειαν ἔχει πρὸς τινῶν ζώων σύνεσιν τῆς φθέγγ-
 ξεως, οὐδεὶς οἶμαι ἠγγνόηκεν. Ἀραβες μὲν κοράκων
 ἀκούουσιν, Τυρρηνοὶ δ' ἀετῶν· τάχα δ' ἂν καὶ

ἡμεῖς καὶ πάντες ἄνθρωποι συνετοὶ ἤμεν πάντων
 τῶν ζώων, εἰ καὶ ἡμῶν τὰ ὦτα δράκων ἐνιψε. δη-
 λοῖ γε μὴν καὶ τὸ ποικίλον καὶ διάφορον τῆς φθέγ-
 ξεως αὐτῶν τὸ σημαντικόν. ἄλλως γοῦν ἀκούεται
 ὅταν φοβῆται φθεγγόμενα, ἄλλως ὅταν καλῆ, ἄλ- 5
 λως ὅταν εἰς τροφήν παρακαλῆ, ἄλλως ὅταν φιλο-
 φρονηται, ἄλλως ὅταν προκαλῆται εἰς μάχην· καὶ
 τοσοῦτόν ἐστι τὸ διάφορον, ὡς καὶ σφόδρα δυσπα-
 ρατήρητον τὴν παραλλαγὴν εἶναι διὰ τὸ πλῆθος
 καὶ τοῖς τὸν βίον εἰς τούτων τήρησιν καταθεμένοις. 10
 κορώνης γοῦν καὶ κόρακος οἰωνιστὰ ἄχρι τινὸς
 πλήθους τὸ διάφορον σημειωσάμενοι, τὸ λοιπὸν
 εἶασαν; ὡς οὐκ ὄν ἀνθρώπῳ εὐπερίληπτον. ὅταν
 δὲ πρὸς ἄλληλα φθέγγηται φανερά τε καὶ εὖσημα,
 εἰ καὶ μὴ πᾶσιν ἡμῖν γνώριμα, φαίνεται δὲ καὶ 15
 ἡμᾶς μιμούμενα καὶ τὴν Ἑλλάδα γλωτταν ἐκμαν-
 θάνοντα καὶ συνιέντα τῶν ἐφεστώτων, τίς οὕτως
 ἀναιδῆς ὡς μὴ συγχωρεῖν εἶναι λογικά, διότι αὐτὸς
 οὐ συνίησιν ὧν λέγουσιν; κόρακες γοῦν καὶ κίτται
 ἐριθακοὶ τε καὶ ψιττακοὶ ἀνθρώπους μιμοῦνται καὶ 20
 μέμνηνται ὧν ἂν ἀκούσωσιν καὶ διδασκόμενοι ὑπα-
 κούουσι τῷ διδάσκοντι, καὶ πολλοὶ γε ἐμήνυσαν
 δι' ὧν ἐδιδάχθησαν καὶ τοὺς ἀμαρτάνοντας κατὰ
 τὸν οἶκον. ἢ δ' Ἰνδικὴ ὕαινα, ἣν κοροκότταν οἱ
 ἐπιχώριοι καλοῦσι, καὶ ἄνευ διδασκάλου οὕτω φθέγ- 25
 γεται ἀνθρωπικῶς, ὡς καὶ ἐπιφοιτᾶν ταῖς οἰκίαις
 καὶ καλεῖν ὄν ἂν ἴδῃ εὐχείρωτον αὐτῇ, καὶ μιμεῖ-
 ται γε τοῦ φιλιτάτου καὶ ᾧ ἂν πάντως ὑπακούσειεν
 ὁ κληθεὶς τὸ φθέγμα· ὡς καίπερ εἰδότας τοὺς Ἰν-
 δοὺς διὰ τῆς ὁμοιότητος ἐξαπαταῖσθαι καὶ ἀναλί- 30
 σκεσθαι ἐξιόντας τε καὶ πρὸς τὸ φθέγμα ὑπακούον-
 τας. εἰ δὲ μὴ πάντα μιμεῖται, μηδὲ πάντα εὐμαθῆ

τῆς ἡμετέρας, τί τοῦτο; οὐδὲ γὰρ ἄνθρωπος πᾶς
 εὐμαθῆς ἢ μιμητικὸς οὐχ ὅτι τῆς τῶν ζώων, ἀλλ'
 οὐδὲ πέντε που διαλέκτων τῶν παρ' ἀνθρώποις.
 τινὰ δὲ καὶ τῷ μὴ διδάσκεισθαι ἴσως οὐ φθέγγεται
 5 ἢ καὶ τῷ ὑπὸ τῶν ὀργάνων τῶν τῆς φωνῆς ἐμπο-
 δίξεσθαι. ἡμεῖς γοῦν, κατὰ Καρχηδόνα πέρδικος
 ἐπιπᾶντος ἡμέρου, τρέφοντες τοῦτον, τοῦ χρόνου
 προϊόντος καὶ τῆς συνηθείας εἰς πολλὴν ἡμερότητα
 αὐτὸν μεταβαλούσης, οὐ μόνον σαίνοντος καὶ θερα-
 10 πεύοντος ἡσθόμεθα καὶ προσπαίζοντος, ἀλλ' ἤδη
 καὶ ἀντιφθεγγόμενου πρὸς τὸ ἡμέτερον φθέγμα καὶ
 καθ' ὅσον ἦν δυνατὸν ἀποκρινομένου, ἀλλοίως ἢ
 καλεῖν ἀλλήλους εἰώθασιν οἱ πέρδικες. οὐκ οὐν σιω-
 πῶντος, φθεγγαμένου δ' ἀντεφθέγγατο μόνον. ἴστο- 5
 15 ρεῖται δὲ καὶ τῶν ἀφθόγγων τινὰ οὕτως ἐτολίμως
 ὑπακούειν τοῖς δεσπόταις, ὡς οὐκ ἂν ἄνθρωπος
 τῶν συνηθῶν. ἢ γοῦν Κράσσου τοῦ Ῥωμαϊκοῦ
 μύραινα ὀνομαστὶ καλουμένη προσῆει τῷ Κράσσῳ,
 ὃν καὶ οὕτως διέθηκεν, ὡς πενθῆσαι ἀποθανούσαν,
 20 τριῶν τέκνων ἀποβολὴν πρότερον μετρίως ἐνεγκόντα.
 καὶ ἐγγέλεις δὲ πολλοὶ ἰστόρησαν τὰς ἐν Ἀρεθούσῃ
 καὶ σαπέρδας τοὺς περὶ Μαίανδρον ὑπακούοντας τοῖς
 καλοῦσιν. οὐκοῦν φαντασία ἢ αὐτὴ τῇ τοῦ λέγον-
 τος, εἴαν τε ἐπὶ γλῶτταν ἐξικνηῖται, εἴαν τε μὴ. πῶς
 25 οὐν οὐκ ἄγνωμον μόνην λόγον τὴν ἀνθρώπου φω-
 νὴν λέγειν, ὅτι ἡμῖν ξυνετή, τὴν δὲ τῶν ἄλλων
 ζώων παραιτεῖσθαι; ὅμοιον γὰρ ὡς εἰ κόρακες τὴν
 σφῶν μόνην ἠξίουεν εἶναι φωνήν, ἡμᾶς δ' εἶναι
 ἀλόγους, διότι οὐκ αὐτοῖς εὐσημα φθεγγόμεθα· ἢ
 30 οἱ Ἀττικοὶ εἰ μόνην τὴν Ἀτθίδα ἔλεγον φωνήν,
 τοὺς δὲ ἄλλους ἀλόγους ἠγοῦντο τοὺς λέξεως
 Ἀττικῆς ἀμοιροῦντας. καίτοι θᾶπτον ἂν κόρακος

ξύνεσιν λάβοι ὁ Ἀττικὸς ἢ Σύρον ἢ Πέρσου συρί-
 ζοντος καὶ περσίζοντος. ἀλλὰ μήποτε ἄτοπον ἐκ
 τῆς εὐσυνέτου φθέρξεως ἢ μὴ ἢ τῆς σιγῆς καὶ φω-
 νῆς τὸ λογικὸν κρίνειν καὶ τὸ ἄλογον. οὕτως γὰρ
 καὶ τὸν ἐπὶ πᾶσι θεὸν καὶ τοὺς ἄλλους τῷ μὴ φθέρ- 5
 γεσθαι φαίη ἂν τις μὴ εἶναι λογικούς. ἀλλ' οἱ γε
 θεοὶ σιγῶντες μὴνύουσι, καὶ συνιαῖσιν αὐτῶν ὄρνιθες
 θᾶττον ἢ ἄνθρωποι καὶ συνέντες ἀπαργέλλουσιν ὡς
 δύνανται καὶ τοῖς ἀνθρώποις εἰς κήρυκες ἄλλοι
 ἄλλων θεῶν. Διὸς μὲν ἀετός, Ἀπόλλωνος δὲ ἰέραξ 10
 καὶ κόραξ, Ἥρας δὲ πελαργός, Ἀθηνᾶς δὲ αὐτὸ κρέξ
 τε καὶ γλαῦξ, ὡς Διήμητρος γέρανός, καὶ ἄλλων
 ἄλλοι. καὶ μὴν καὶ ἡμῶν οἱ παρατηροῦντες καὶ
 οἱ σύντροφοι γιννώσκουσιν αὐτῶν τὰ φθέρματα.
 ὁ γοῦν κυνηγέτης ἀπὸ τῆς ὑποκρίσεως ἤσθετο τοῦ 15
 κυνὸς ὑλακτοῦντος νῦν μὲν ὅτι ζητεῖ τὸν λαγόν,
 νῦν δὲ ὅτι εὗρεν, νῦν δὲ ὅτι διώκει, νῦν δὲ ὅτι
 ἔλαβεν, καὶ πλανωμένου ὅτι πλανᾶται. καὶ ὁ βου-
 κόλος οἶδεν ὅτι ἢ βοῦς πεινῆ ἢ διψῆ ἢ κέκμηκεν
 ἢ ὄργᾳ ἢ τὸν μόσχον ζητεῖ. καὶ λέων βρυχώμενος 20
 δηλοῖ ὅτι ἀπειλεῖ, καὶ λύκος ὠρούμενος ὅτι κακῶς
 πράσσει, καὶ οἷς βληχῶμεναι οὐκ ἔλαθον τὸν ποι-
 6 μένα ὅτου δέονται. οὐ τοίνυν οὐδὲ ἐκεῖνα ἔλαθεν
 ἢ τῶν ἀνθρώπων φωνή, οὐκ ὀργιζομένων, οὐ φιλο-
 φρονουμένων, οὐ καλούντων, οὐχ ἢ διώκουσα, οὐχ 25
 ἢ αἰτοῦσα, οὐχ ἢ διδοῦσα, οὐδὲ μία ἀπλῶς, ἀλλὰ
 πάσαις οἰκείως ὑπήκουσαν. ὅπερ ἀδύνατον ποιεῖν
 μὴ τοῦ ὁμοίου τῆ συνέσει τῷ ὁμοίῳ ἐνεργοῦντος.
 σωφρονίζονται δὲ καὶ μέλεσιν καὶ ἡμεροὶ ἐξ ἀγρίων
 γίνονται ἔλαφοι καὶ ταῦροι καὶ ἕτερα ζῷα. δια- 30
 λεκτικῆς μὲν γὰρ αὐτοὶ φασὶν οἱ τὸ ἄλογον αὐτῶν
 καταψηφιζόμενοι ἐπαῖειν τοὺς κύνας, κερηθῆσθαι τε

τῷ διὰ πλειόνων διεξευγμένῳ ἰχνεύοντας, ὅταν εἰς
 τριόδους ἀφίκωνται. ἦτοι γὰρ ταύτην ἢ ἐκείνην ἢ τὴν
 ἑτέραν ἀπεληλυθέναι τὸ θηρίον· οὔτε δὲ ταύτην, οὔτε
 ταύτην· ταύτην ἄρα, καθ' ἣν λοιπὸν καὶ διώκειν. ἀλλ'
 5 ἔτοιμον λέγειν φύσει ταῦτα ποιεῖν ὅτι μηδεὶς αὐτὰ
 ἐξεδίδαξεν, ὡς δὴ καὶ ἡμῶν τὸν λόγον οὐ φύσει
 κεκληρωμένων, εἰ καὶ τινα τίθεμεν τῶν ὀνομάτων
 αὐτοὶ διὰ τὸ καὶ πρὸς τοῦτο ἐπιτηδείως ἔχειν κατὰ
 φύσιν. εἰ μέντοι πιστεύειν δεῖ Ἀριστοτέλει, καὶ
 10 διδάσκοντα ὥφθη οὐ μόνον τῶν ἄλλων τι ποιεῖν
 τὰ τέκνα τὰ ζῶα, ἀλλὰ καὶ φθέγγεσθαι, ὡς ἀηδῶν
 τὸν νεοττὸν ἄδειν. καὶ ὡς αὐτός γε φησὶν, πολλὰ
 μὲν παρ' ἀλλήλων μανθάνει ζῶα, πολλὰ δὲ καὶ παρ'
 ἀνθρώπων, καὶ πᾶς αὐτῷ ἀληθεύοντι μαρτυρεῖ,
 15 πᾶς μὲν πωλοδάμνης, πᾶς δὲ ἵπποκόμος τε καὶ ἑλε-
 φαντιστῆς καὶ βουκόλος καὶ οἱ τῶν θηρίων διδά-
 σκαλοι οἳ τε τῶν ὀρνίθων πάντες. ἀλλ' ὁ μὲν
 εὐγνώμων καὶ ἐκ τούτων μεταδίδωσι συνέσεως τοῖς
 20 ζῴοις, ὁ δὲ ἀγνώμων καὶ ἀνιστόρητος αὐτῶν φέρε-
 ται συνεργῶν αὐτοῦ τῇ εἰς αὐτὰ πλεονεξία. καὶ
 πῶς γὰρ οὐκ ἔμελλεν κακολογήσειν καὶ διαβαλεῖν
 ἢ κατακόπτειν ὡς λίθον προήρηται; ἀλλ' Ἀριστο-
 τέλης γε καὶ Πλάτων Ἐμπεδοκλῆς τε καὶ Πυθαγό-
 25 ρας Δημόκριτός τε καὶ ὅσοι ἐφρόντισαν τὴν ἀλή-
 θειαν περὶ αὐτῶν ἔλειν, ἔγνωσαν τὸ μετέχον τοῦ
 λόγου. δεικτέον δὲ καὶ τὸν ἐντὸς αὐτῶν καὶ ἐν- 7
 διάθετον. φαίνεται δὲ ἡ παραλλαγή, ὡς φησὶ που
 καὶ Ἀριστοτέλης, οὐκ οὐσία διαλλάττουσα, ἀλλ' ἐν
 30 τῷ μᾶλλον καὶ ἥττον θεωρουμένη· καθάπερ πολλοὶ
 οἴονται καὶ τὴν θεῶν πρὸς ἡμᾶς ἐξηλλάχθαι, οὐ
 κατ' οὐσίαν οὐσης τῆς διαφορᾶς ταύτης, ἀλλὰ κατὰ

τὸ ἀκριβὲς ἢ μὴ τοῦ λόγου. καὶ ὅτι μὲν ἄχρῳ γε αἰ-
 σθησέως τῆς τε ἄλλης ὀργανώσεως τῆς τε κατὰ τὰ αἰ-
 σθητήρια καὶ τῆς κατὰ σάρκα ὁμοίως ἡμῖν διάκειται,
 πᾶς σχεδὸν συγκεχώρηκεν. καὶ γὰρ οὐ μόνον τῶν
 κατὰ φύσιν παθῶν τε καὶ κινήματων τῶν διὰ τού- 5
 των ὁμοίως ἡμῖν κεκοινωνήκεν, ἀλλ' ἤδη καὶ τῶν
 παρὰ φύσιν καὶ νοσῶδων ἐν αὐτοῖς θεωρουμένων.
 οὐκ ἂν δέ τις εἴη φρονῶν διὰ τὸ ἐξηλλαγμένον τῆς
 ἕξεως τοῦ σώματος ἄδεκτα λογικῆς εἴποι διαθέσεως,
 ὁρῶν καὶ ἐπ' ἀνθρώπων πολλὴν τὴν παραλλαγὴν 10
 τῆς ἕξεως κατὰ τε γένη καὶ ἔθνη, καὶ ὅμως логи-
 κοὺς συγχωρῶν πάντας. ὄνος μὲν γε κατάρρω
 ἀλίσκεται, κἂν εἰς πνεύμονα αὐτῷ φυῇ τὸ νόσημα,
 ἀποθνήσκει ὡσπερ ἄνθρωπος· ἵππος δὲ καὶ ἔμπνος
 γίνεται καὶ φθίνει, ὡσπερ ἄνθρωπος, καὶ τέτανος 15
 λαμβάνει ἵππον καὶ ποδάγρα καὶ πυρετὸς καὶ λύσσα,
 ὅποτε καὶ κατωπιᾷν λέγεται. καὶ ἡ κύουσα ἵππος,
 ἐπειδὴν ὀσφρήσῃται λύχνου ἀπεσβεσμένου, ἀμβλί-
 σκει ὡς ἄνθρωπος. πυρέττει δὲ καὶ βοῦς καὶ
 μαίνεται, καθάπερ καὶ ὁ κάμηλος. κορώνη δὲ 20
 ψωριᾶ καὶ λεπριᾶ, ὡς καὶ κύων· οὗτος μὲν γε καὶ
 ποδαγριᾶ καὶ λυσσᾶ. ὕς δὲ βραγχᾶ, καὶ ἔτι μᾶλ-
 λον κύων, καὶ τὸ πάθος ἐν ἀνθρώπῳ ἀπὸ τοῦ
 κυνὸς κυνάγχη κέκληται. καὶ ταῦτα μὲν γνώριμα,
 ἐπεὶ σύννομα ταῦτα ἡμῖν τὰ ζῶα, τῶν δὲ ἄλλων 25
 ἐσμὲν ἄπειροι διὰ τὸ ἀσύνηθες. καὶ εὐνουχιζόμενα
 δὲ μαλακίζεται· οἱ μὲν γε ἀλεκτρούνες οὐδὲ ἄδου-
 σιν ἔτι, ἀλλὰ τὴν φωνὴν ἐπὶ τὸ θῆλυ μεταβάλ-
 λουσιν ὡσπερ ἄνθρωποι, βοὸς τε κέρατα καὶ φω-
 νὴν οὐκ ἔστι διαγνῶναι τομίον καὶ θήλεος· οἱ δὲ 30
 ἔλαφοι οὐκ ἔτι ἀποβάλλουσι τὰ κέρατα, ἀλλὰ συνέ-
 χουσιν, ὡς εὐνοῦχοι τὰς τρίχας, μὴ ἔχοντες δὲ οὐ

φύουσιν, ὥσπερ οἱ πρὶν πώγωνα φύσαι ἐκμηθέν-
 τες. οὕτως σχεδὸν ἀπάντων τὰ σώματα ὁμοίως
 τοῖς ἡμετέροις κατὰ τὰ πάθη. τὰ γε μὴν τῆς ψυ- 8
 χῆς πάθη ὄρα εἰ μὴ πάντα ὅμοια· καὶ πρῶτά γε τὴν
 5 αἰσθησιν. οὐ γὰρ δὴ ἀνθρώπου μὲν ἢ γεῦσις χυ-
 μῶν, ἢ δὲ ὄψις χροῶν, ἢ ὀσμῶν ἢ ὄσφρησις ἀντι-
 λαμβάνεται, ἢ ψόφων ἢ ἀκοή, ἢ θερμοῶν ἢ ψυχρῶν
 ἢ ἀφή ἢ τῶν ἄλλων ἀπτῶν, οὐχὶ δὲ καὶ τῶν ζῶων
 ἀπάντων ὁμοίως. οὐδὲ ταύτης μὲν ἀφήρηται τὰ
 10 ζῶα διὰ τὸ μὴ εἶναι ἄνθρωποι, λογικῆς δὲ ἀμοι-
 ροῦσι διὰ τοῦτο· ἐπεὶ οὕτω γε καὶ οἱ θεοὶ διὰ τὸ
 μὴ εἶναι ἄνθρωποι λογικῆς στερῆσονται, ἢ ἡμεῖς,
 εἶπερ οἱ θεοὶ λογικοί. αἰσθήσεως μὲν γε καὶ πλεο-
 νεκτεῖν ἔοικεν μᾶλλον τὰ ζῶα. τίς μὲν γὰρ ἀνθρώ-
 15 πων τοσοῦτον βλέπει (οὐδὲ γὰρ ὁ μυθευόμενος
 Λυγκεὺς) ὅσον ὁ δράκων; ὅθεν καὶ τὸ βλέπειν
 δρακεῖν λέγουσιν οἱ ποιηταί. τὸν δὲ ἀετὸν “καὶ
 ὑπόθ’ ἐόντα οὐκ ἔλαθε πτώξ.” τίς δὲ ὄξυηκοώτε-
 ρος γεράνων, αἱ ἀπὸ τοσοῦτων ἀκούουσιν ὅπως
 20 οὐδὲ ἀνθρώπων τις ὄρα. τῇ μὲν γὰρ ὄσφρησει
 τοσοῦτω πλεονεκτεῖ σχεδὸν πάντα τὰ ζῶα, ὡς ἐκεί-
 νοις προσπίπτειν τὰ ἡμᾶς λανθάνοντα, καὶ κατὰ
 γένος ἐπιγινώσκειν ἕκαστον ἤδη καὶ ἐξ ἰχνους
 ὄσφραινόμενα. οἱ δὲ ἄνθρωποι ἠγεμόσι κυσὶ χρωῶ-
 25 ται, οἳ δεῖ ἐλθεῖν ἐπὶ σὺν ἢ ἔλαφον· καὶ ἡμῶν μὲν
 ὄψε ἢ τοῦ ἀέρος κατάστασις ἄπτεται, τῶν δὲ ἄλλων
 ζῶων εὐθύς, ὡς τούτοις τεκμηρίοις χρῆσθαι τοῦ
 μέλλοντος. τὴν δὲ τῶν χυμῶν διάκρισιν οὕτως
 οἶδεν, ὡς ἔξακριβοῦν καὶ τὰ νοσερὰ καὶ τὰ ὑγιεινὰ
 30 καὶ τὰ δηλητήρια, ὡς οὐδὲ ἀνθρώπων οἱ ἰατροί.
 φρονιμώτερα δὲ φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης εἶναι τὰ
 εὐαισθητότερα. σωμάτων δὲ πρααλλαγαὶ εὐπαθῆ

μὲν ἢ δυσπαθῆ ποιῆσαι δύνανται, καὶ μᾶλλον καὶ
 ἥττον πρόχειρον ἔχειν τὸν λόγον, κατ' οὐσίαν δὲ
 τὴν ψυχὴν ἐξαλλάττειν οὐ δύνανται, ὅπου γε οὐδὲ
 τὰς αἰσθήσεις οὐδὲ τὰ πάθη ἔτρεψαν, οὐδὲ τέλειον
 ἐκβεβηκυίας ἐποίησαν. ἐν οὖν τῷ μᾶλλον καὶ ἥτ- 5
 τον ἢ διαφορὰ συγχωρεῖσθω, οὐκ ἐν τῇ τελείᾳ
 στερήσει· οὐδ' ἐν τῷ καθάπαξ τὸ μὲν ἔχειν, τὸ δὲ
 μὴ· ἀλλ' ὡς ἐν ἐνὶ γένει τὸ μὲν ὑγιεινότερον σῶμά
 ἐστίν, τὸ δὲ ἥττον, καὶ ἐπὶ νόσου ὁμοίως πολὺ τὸ
 διάφορον, ἐν τε εὐφυταῖς καὶ ἀφυταῖς, οὕτω καὶ ἐν 10
 ψυχαῖς ἢ μὲν ἀγαθῆ, ἢ δὲ φαύλη· καὶ τῆς φαύλης ἢ
 μὲν μᾶλλον, ἢ δὲ ἥττον· καὶ τῶν ἀγαθῶν οὐκ ἢ αὐτῆ
 ἰσότης, οὐδὲ ὁμοίως Σωκράτης ἀγαθὸς καὶ Ἀριστοτέ-
 λης καὶ Πλάτων, οὐδ' ἐν ὁμοδόξοις ἢ ταυτότης. οὐ
 τοίνυν οὐδ' εἰ μᾶλλον ἡμεῖς νοοῦμεν ἢ τὰ ζῷα, διὰ 15
 τοῦτο ἀφαιρετέον τῶν ζῴων τὸ νοεῖν, ὥσπερ οὐδὲ τὸ
 πέτεσθαι τοὺς πέρδικας, ὅτι μᾶλλον αὐτῶν οἱ ἰέρακες
 πέτονται· οὐδὲ τοὺς ἄλλους ἰέρακας, ὅτι καὶ τούτων
 καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων ὁ φασσοφόνος· συμπάσχειν
 μὲν οὖν δοίῃ ἂν τις ψυχὴν σῶματι καὶ πάσχειν τι πρὸς 20
 αὐτοῦ εὖ ἢ κακῶς διακειμένου, μεταβάλλειν δὲ τὴν
 αὐτῆς φύσιν οὐδαμῶς· εἰ δὲ συμπάσχει μόνον καὶ
 χρῆται αὐτῷ ὡς ὄργάνῳ, δράσειε μὲν ἂν δι' αὐτοῦ
 πολλά, ἄλλοίως ὠργανωμένου ἢ ὡς ἡμῖν, ὧν ἡμεῖς
 δράν ἀδύνατοι, καὶ συμπάθοι ἂν πῶς διακειμένου, 25
 9 οὐ μέντοι τὴν αὐτῆς ἐξαλλάξειε φύσιν. ὅτι τοίνυν
 καὶ λογικὴ ἐν αὐτοῖς ἐστίν καὶ οὐκ ἀφήρηται φρο-
 νήσεως ἐπιδεικτέον· πρῶτον μὲν ἕκαστον οἶδεν,
 εἴτε ἀσθενὲς ἐστίν εἴτε ἰσχυρόν, καὶ τὰ μὲν φυλάτ-
 τεται, τοῖς δὲ χρῆται, ὡς πάρδαλις μὲν ὁδοῦσιν, 30
 ὄνουξί δὲ λέων καὶ ὁδοῦσιν, ἵππος δὲ ὀπλῆ καὶ βοῦς
 κέρασιν, καὶ ἀλεκτροῦν μὲν πλήκτρῳ, σκορπίος δὲ

κέντρον· οἱ δ' ἐν Αἰγύπτῳ ὄφεις πτύσματι (ὄθεν καὶ
 πτυάδες καλοῦνται) ἐκτυφλοῦσι τὰς ὄψεις τῶν ἐπιόν-
 των, ἄλλο δὲ ἄλλῳ χρῆται, σῶζον ἑαυτὸ ἕκαστον.
 πάλιν τὰ μὲν ἐκποδῶν νέμεται τῶν ἀνθρώπων, ὅσα
 5 ἰσχυρά· τὰ δὲ ἀγεννηῆ ἐκποδῶν μὲν τῶν ἰσχυροτέ-
 ρων θηρίων, τοῦμπαλιν δὲ μετὰ τῶν ἀνθρώπων·
 καὶ ἡ πορρωτέρω μὲν, ὡς στρουθοὶ ἐν ὄροφαῖς καὶ
 χελιδόνες, ἢ καὶ συνανθρωποῦντα, ὡς οἱ κύνες.
 ἀμείβει δὲ καὶ τόπους κατὰ τὰς ὥρας, καὶ πᾶν ὅσον
 10 τὸ πρὸς τὸ συμφέρον οἶδεν. ὁμοίως δ' ἄν τις καὶ
 ἐπὶ ἰχθύων ἴδοι τὸν τοιοῦτον λογισμόν καὶ ἐπ' ὄρ-
 νιθῶν. ἂ δὴ ἐπὶ πλέον συνῆκται τοῖς παλαιοῖς ἐν
 τοῖς περὶ ζώων φρονήσεως, τοῦ ταῦτα πολυπραγ-
 μονήσαντος ἐπὶ πλέον Ἀριστοτέλους λέγοντος πᾶσι
 15 τοῖς ζώοις μεμηχανῆσθαι πρὸς τὸν βίον καὶ σωτη-
 ρίαν αὐτῶν τὴν οἴκησιν. ὁ δὲ φύσει λέγων αὐτοῖς 10
 προσεῖναι ταῦτ' ἀγνοεῖ λέγων ὅτι φύσει ἐστὶ λογικὰ,
 ἢ ὡς τοῦ λόγου μὴ φύσει ἐν ἡμῖν συνισταμένου,
 καὶ τῆς τελειώσεως μὴ καθὸ πεφύκαμεν τὴν αὔξη-
 20 σιν λαμβανούσης. τὸ μὲν γε θεῖον οὐδὲ διὰ μαθήσεως
 λογικὸν γέγονεν· οὐ γὰρ ἦν ὅτε ἦν ἄλογον, ἀλλ'
 ἅμα τε ἦν καὶ λογικὸν ἦν, καὶ οὐ κεκώλυται εἶναι
 λογικόν, ὅτι οὐ διὰ διδασκαλίας ἀνέλαβε τὸν λό-
 γον. καίτοι ἐπὶ τῶν ἄλλων ζώων, καθάπερ ἐπὶ
 25 τῶν ἀνθρώπων, τὰ μὲν ἐν αὐτοῖς ἢ φύσις ἐδίδαξεν,
 τὰ δὲ ἥδη παρέσχε καὶ ἡ μάθησις· διδάσκονται δὲ
 τὰ μὲν ὑπ' ἀλλήλων, τὰ δέ, ὡς ἔφαμεν, ὑπὸ ἀν-
 θρώπων. καὶ ἔχει γε μνήμην, ἢπερ εἰς ἀνάληψιν
 λογισμοῦ καὶ φρονήσεως ἐτύγγανεν οὐσα κυρια-
 30 τάτη. εἰσὶ δὲ καὶ κακίαι ἄφθονοι ἐν αὐτοῖς, εἰ
 καὶ μὴ οὕτω κέχυνται ὥσπερ ἐν ἀνθρώποις· ἐστὶν
 γὰρ αὐτῶν ἢ κακία κουφοτέρα τῆς ἀνθρώπων.

αὐτίκα ἀνήρ μὲν οἰκοδόμος οἰκίας θεμέλια οὐκ ἂν
 καταβάλοιτο μὴ νήφων, οὐδὲ ναυπηγὸς νεῶς τρό-
 πιν μὴ ὑγιαίνων, οὐδὲ γεωργὸς ἄμπελον φυτεύσαι
 μὴ πρὸς τοῦτο τὸν νοῦν ἔχων· παιδοποιοῦνται δὲ
 σχεδὸν πάντες μεθύοντες. ἀλλ' οὐ τὰ γε ζῶα· 5
 ζωογονεῖ δὲ τέκνων ἕνεκα, καὶ τὰ πλείστα, ὅταν
 ἐγκύμονα ποιήσῃ τὴν θήλειαν, οὔτε αὐτὰ ἐπιβαίνειν
 ἐπιχειρεῖ, οὔτε τὸ θῆλυ ἀνέχεται. ἡ δὲ ὕβρις ὅση
 ἐν τούτοις ἢ ἀνθρώπειος καὶ ἀκολασία δήλη· οἶδεν
 δὲ ἐπὶ τῶν ζώων τὰς ὠδύνας ὁ σύννοικος, καὶ συνω- 10
 δίνει γε τὰ πολλά, ὥσπερ καὶ ἀλεκτρούνες· τὰ δὲ
 καὶ συνεκλέπει, ὡς ταῖς περιστεραῖς οἱ ἄρρενες·
 καὶ τόπου προνοεῖ, οὗ μέλλουσι τίκτειν. καὶ γεν-
 νῆσαν ἕκαστον ἑκκαθαίρει τὸ γεννώμενον καὶ ἑαυτό.
 παρατηρήσας δ' ἂν τις κατίδοι καὶ σὺν τάξει ἰόντα 15
 πάντα καὶ διαπαντῶντα μετὰ τοῦ σάινειν τῷ τρέ-
 φοντι καὶ ἐπιγιγνώσκειν τὸν δεσπότην καὶ μηνύειν
 11 τὸν ἐπίβουλον· τὰ δὲ συναγελαστικά ὅπως τηρεῖ
 τὸ δίκαιον τὸ πρὸς ἄλληλα, τίς ἀγνοεῖ; τοῦτο μὲν
 μυρμήκων ἕκαστον, τοῦτο δὲ καὶ μελιττῶν καὶ 20
 τῶν ὁμοίων. τίς δὲ σωφροσύνης φαττῶν πρὸς
 τοὺς συνοίκους, αἱ καὶ μοιχευθεῖσαι ἀναιροῦσιν
 εἰ λάβοιεν τὸν μοιχεύσαντα, ἢ τῆς τῶν πελαρ-
 γῶν δικαιοσύνης πρὸς τοὺς τεκόντας ἀνήκοος;
 ἐξέχει γὰρ ἐν ἑκάστῳ ἰδία τις ἀρετὴ πρὸς ἣν πε- 25
 φνύσονται, οὔτε τῆς φύσεως οὔτε τοῦ βεβαίου διὰ
 τοῦτο ἀφαιρουμένου αὐτῶν τὸ λογικόν· ἐκεῖνο γὰρ
 ἐλέγχειν δεῖ, εἰ μὴ τὰ ἔργα ἀρετῶν καὶ λογικῆς
 ἐντροχειίας οἰκεία. εἰ δὲ μὴ συνίεμεν πῶς πράττε-
 ται διὰ τὸ μὴ εἰσδύνειν αὐτῶν εἰς τὸν λογισμόν 30
 δύνασθαι, οὐ μέντοι διὰ τοῦτο ἀλογίαν αὐτῶν κατη-
 γορήσομεν. οὐδὲ γὰρ θεοῦ τις εἰς τὸν νοῦν δια-

δύναι δύναται· ἐκ δὲ τῶν ἔργων τοῦ θεοῦ συνηνέ-
 σαμεν τοῖς νοερὸν καὶ λογικὸν αὐτὸν ἀποφηνάμε-
 νοις. θαυμάσειε δ' ἂν τις τοὺς τὴν δικαιοσύνην 12
 ἐκ τοῦ λογικοῦ συνιστάντας καὶ τὰ μὴ κοινωνοῦντα
 5 τῶν ζώων ἄγρια καὶ ἄδικα λέγοντας, μηκέτι δὲ
 ἄχρι τῶν κοινωνούντων τὴν δικαιοσύνην ἐκτείνον-
 τας. καθάπερ γὰρ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων οἴχεται τὸ
 ζῆν ἀρθείσης τῆς κοινωνίας, οὕτω κἀκείνοις. ὄρ-
 νιθες γοῦν καὶ κύνες καὶ πολλὰ τῶν τετραπόδων,
 10 οἶον αἶγες, ἵπποι, πρόβατα, ὄνοι, ἡμίονοι, τῆς μετὰ
 ἀνθρώπων κοινωνίας ἀφαιρεθέντα ἔρρει. καὶ ἡ
 δημιουργήσασα αὐτὰ φύσις ἐν χρεῖα τῶν ἀνθρώ-
 πων κατέστησεν τοὺς τε ἀνθρώπους εἰς τὸ χρῆζειν
 αὐτῶν, τὸ δίκαιον ἔμφυτον αὐτοῖς τε πρὸς ἡμᾶς
 15 καὶ ἡμῖν πρὸς αὐτὰ κατασκευάσασα. εἰ δέ τινα
 πρὸς ἀνθρώπους ἀγριαίνει, θαυμαστὸν οὐδέν· ἀλη-
 θές γὰρ ἦν τὸ τοῦ Ἀριστοτέλους, ὡς ἀφθουίαν εἰ
 τῆς τροφῆς πάντα ἐκέκτετο, οὐτ' ἂν πρὸς ἄλληλα
 οὔτε πρὸς ἀνθρώπους ἔσχεν ἂν ἀγρίως· ταύτης γὰρ
 20 χάριν, καίτοι ἀναγκαίας καὶ εὐτελοῦς οὔσης, αἶ τε
 ἔχθραι καὶ αἱ φιλῖαι αὐτοῖς, καὶ τοῦ τόπου ἔνεκα.
 ἀνθρωποὶ δὲ εἰ οὕτως εἰς στενὸν κομιδῇ κατεκέ-
 κλειντο ὡς τὰ ζῶα, πόσῳ ἂν ἀγριώτεροι καὶ τῶν
 δοκούντων ἀγρίων ἐγένοντο; διέδειξεν δὲ καὶ ὁ
 25 πόλεμος καὶ λιμός, ὅπου οὐδὲ γεύσασθαι φεῖδονται
 ἀλλήλων· καὶ ἄνευ γε πολέμου καὶ λιμοῦ τὰ σύν-
 τροφα καὶ ἡμερα τῶν ζώων κατεσθίουσιν. ἀλλὰ 13
 φαίη τις ἂν ὅτι ἐστὶ μὲν λογικά, οὐκ ἔχει δὲ πρὸς
 ἡμᾶς τινὰ σχέσιν. καὶ μὴν διὰ τὸ ἄλογα εἶναι ἀφή-
 30 ρουν τὴν πρὸς αὐτὰ σχέσιν, ἐποιοῦν ἄλογα, ἔπειτα
 ἐκ τῆς χρεῖας ἦν ἀναπτόντων τὴν πρὸς αὐτὰ κοι-
 νωνίαν, οὐκ ἐκ τοῦ λόγου· ἡμῖν δὲ εἰ λογικά

προύκειτο δείξαι, οὐκ εἰ συνθήκας πρὸς ἡμᾶς πε-
 ποιήται· ἐπεὶ καὶ τῶν ἀνθρώπων οὐ πᾶς ἡμῖν συν-
 τίθεται, καὶ οὐδεὶς τὸν μὴ συνθέμενον εἰποι ἂν
 ἄλογον. καίτοι τὰ πολλὰ καὶ ἐδούλευσεν ἀνθρώ-
 ποις, καί, ὡς ἔφη τις λέγων ὀρθῶς, δουλεύοντα 5
 ὑπ' ἀγνωμοσύνης ἀνθρώπων ὅμως ὑπὸ σοφίας καὶ
 δικαιοσύνης τοὺς δεσπότας ὑπηρέτας καὶ ἐπίμελη-
 τὰς αὐτῶν πεποιήται. αἱ γε μὴν κακίαι αὐτῶν
 πρόδηλοι, ἐξ ὧν μάλιστα τὸ λογικὸν διαφαίνεται·
 καὶ γὰρ φθονοῦσιν καὶ ζηλοτυποῦσιν ὑπὲρ τῶν θη- 10
 λειῶν, αἱ τε θήλειαι ὑπὲρ τῶν ἀρρένων. μία δὲ
 αὐτοῖς κακία οὐχ ὑπάρχει, ἐπιβουλὴ τῶ ἐννοοῦντι,
 ἀλλὰ πᾶσα εὐνοία παντὶ οὔσα τυγχάνει· καὶ το-
 σοῦτον τῶ ἐννοοῦντι θαρρεῖ, ὡς ἔπεσθαι ἢ ἂν ἄγῃ
 τις, κἂν ἐπὶ σφαγῆν καὶ προῦπτον κίνδυνον· κἂν 15
 γὰρ μὴ δι' αὐτὰ, δι' ἑαυτὸν δέ τις αὐτὰ τρέφῃ,
 εὐνοεῖ τῶ κεκτημένῳ. ἀνθρώποι δὲ ἐπ' οὐδένα
 οὕτως συνίστανται ὡς ἐπὶ τὸν τρέφοντα, καὶ οὐ-
 14 δένα οὕτως ἀποθνήσκειν εὐχονται ὡς τοῦτον. οὕτω
 δ' ἐστὶ λογιστικὰ ὧν δραῖ, ὥστε πολλάκις ἐπιστά- 20
 μενα τὰ δελείατα ὅτι ἐπιβουλὰ ἐστὶ, δι' ἀκρασίαν
 πρόσσεισιν ἢ διὰ λιμόν. καὶ τὰ μὲν οὐκ εὐθὺς
 προσῆλθεν, τὰ δὲ μέλλει καὶ πειρᾶται, εἰ δύναται
 ἀφελεῖν τὴν τροφήν ἄνευ τοῦ περιπεσεῖν, καὶ πολ-
 λάκις κρατήσαντος τοῦ λογισμοῦ τὸ πάθος ἀπέστη· 25
 ἐνια δὲ καὶ ἐνυβρίσαντα καὶ προσουρήσαντα τῶ
 σοφίσματι τῶν ἀνθρώπων· τὰ δὲ ὑπὸ λιχνείας εἰ-
 δότα ὅτι ἀλώσεται, οὐ χεῖρον ἢ οἱ Ὀδυσσεὺς ἐταῖ-
 ροι περιεΐδε φαγόντα ἀποθανεῖν. οὐ κακῶς δὲ
 τινες κακ τῶν τόπων πεπειράνται πολλὰ δεικνύναι 30
 μᾶλλον ἡμῶν ἐμφρονέστερα, ὧν εἴληχεν. ὡς γὰρ τὰ
 κατὰ τὸν αἰθέρα οἰκοῦντά ἐστι λογικά, οὕτω φασὶ

τὰ τὸ μετ' ἐκείνον εὐθέως πλησιάζον οἰκοῦντα,
 ὅποια τὰ ἐν ἀέρι, εἶτα τὰ ἐνυδρα διαφέρειν, εἶθ'
 οὕτως τὰ ἐπίγεια· ὧν ἡμεῖς τὴν ὑποστάθμην οἰκοῦ-
 5 μεν· οὐ γὰρ δὴ ἐπὶ μὲν τῶν θεῶν κακ τοῦ τόπου
 τὸ κρεῖττον συλλογίζομεθα, οὐχὶ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν
 θνητῶν τὸ ὅμοιον θήσομεν. ὅταν δὲ καὶ τέχνας 15
 ἀναλαμβάνη καὶ ταύτας ἀνθρωπίνας, ὀρχεῖσθαι μαν-
 θάνοντα καὶ ἠνιοχεῖν μονομαχεῖν τε καὶ καλοβατεῖν,
 ἤδη δὲ καὶ γράφειν καὶ ἀναγινώσκειν αὐλεῖν τε καὶ
 10 κιθαρίζειν καὶ τοξεύειν καὶ ἱππεύειν, ἐτι ἀμφισβη-
 τήσεις εἰ τὸ δεχόμενον ἔχει, τοῦ παραδεχθέντος ἐν
 αὐτοῖς θεωρουμένου; ποῦ γὰρ δέχεται, εἰ μὴ ὁ
 λόγος ὑπῆν ἐν ᾧ συνίστανται αἱ τέχναι; οὐδὲ γὰρ
 ὡς ψόφου τῆς φωνῆς ἡμῶν ἀκούει, ἀλλὰ καὶ τῶν
 15 σημείων τῆς διαφορᾶς ἔστιν αὐτοῖς ἐπαίσθησις, ἣτις
 δὴ ἐκ συνέσεως λογικῆς παραγίνεται. ἀλλὰ κακῶς,
 φασί, ποιεῖ τὰ ἀνθρωπικά. οὐδὲ γὰρ ἄνθρωποι
 πάντες καλῶς· ἢ μάτην ἂν ἀγῶνα καὶ νικῶντες
 ἦσαν καὶ ἠττώμενοι. ἀλλ' οὐ βουλευόνται, φασίν,
 20 οὐδ' ἐκκλησιάζουσιν οὐδὲ δικάζουσιν. ἢ γὰρ ἄν-
 θρωποι, εἰπέ μοι, πάντες; οὐχὶ δὲ πολλοῖς, πρὶν
 βουλευσονται, αἱ πράξεις; πόθεν δὲ καὶ ἐπιδείξειεν
 ἂν τις ὅτι οὐ βουλευόνται; τούτου μὲν γὰρ τεκμή-
 ριον οὐδεὶς εἰπεῖν ἔχει· τοῦ δ' ἐναντίου οἱ κατὰ
 25 μέρος περὶ τῶν ζώων συγγράψαντες ἔδειξαν. λοι-
 πὸν δὲ τὰ ἄλλα ἔωλα, ὅσα κατ' αὐτῶν ῥητορεύεται·
 οἶον ὅτι πόλεις αὐτοῖς οὐκ εἰσίν· οὐδὲ γὰρ τοῖς
 ἀμαξοβίοις Σκύθαις φήσω οὐδὲ τοῖς θεοῖς· οὐδὲ
 νόμοι γραπτοί, φασίν, παρὰ τοῖς ζώοις· οὐδὲ γὰρ
 30 παρὰ ἀνθρώποις, ἄχρῃς εὐδαιμόνου. Ἄπισ δὲ λέ-
 γεται πρῶτος νομοθετῆσαι παρ' Ἑλλησιν, ὅτε ἐδεή-
 θησαν. ἀνθρώποις μὲν οὖν διὰ τὴν λαιμαργίαν οὐ 16

δοκεῖ λόγον ἔχειν τὰ ζῷα· θεοῖς δὲ καὶ θείοις ἀνδράσιν ἐξ ἴσου τοῖς ἰκέταις τετίμηται. καὶ χρῶν γε ὁ θεὸς Ἀριστοδίῳ τῷ Κυμαίῳ ἰκέτας τοὺς στρουθοὺς αὐτοῦ ἔφη εἶναι. Σωκράτης δὲ καὶ ὤμνουν κατ' αὐτῶν, καὶ ἔτι πρὸ αὐτοῦ Ῥαδάμανθυς. Αἰγύπτιοι δὲ καὶ θεοὺς ἐνόμισαν, εἴτε ὄντως θεοὺς ἡγούμενοι, εἴτε ἐξεπίτηδες τὰ τῶν θεῶν εἶδη βουπρόσωπα καὶ ὄρνιθοπρόσωπα καὶ τῶν ἄλλων ποιούντες, ὅπως αὐτῶν ἐξ ἴσου καὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπέχοντο, εἴτε καὶ δι' ἄλλας αἰτίας μυστικώτερας. 10 οὕτω δὴ καὶ οἱ Ἕλληνες τῷ μὲν τοῦ Διὸς ἀγάματι κριοῦ προσῆψαν κέρατα, ταύρου δὲ τῷ Διονύσου· τὸν δὲ Πᾶνα ἐξ ἀνθρώπου καὶ αἰγὸς συνέθηκαν, τὰς δὲ Μούσας ἐπτέρωσαν καὶ τὰς Σειρήνας, κατὰ τὰ αὐτὰ δὲ τὴν τε Νίκην καὶ τὴν Ἴριον 15 καὶ τὸν Ἑρωτα καὶ τὸν Ἑρμῆν. Πίνδαρος δὲ ἐν προσοδίῳ πάντα τοὺς θεοὺς ἐποίησεν, ὅποτε ὑπὸ Τυφῶνος ἐδιώκοντο, οὐκ ἀνθρώποις ὁμοιωθέντας, ἀλλὰ τοῖς ἀλόγοις ζῷοις· ἐρασθέντα δὲ Πασιφάης Δία γενέσθαι μὲν ταῦρον, νῦν δὲ ἄετὸν 20 καὶ κύκνου· δι' ὧν τὴν πρὸς τὰ ζῷα τιμὴν οἱ παλαιοὶ ἐνεδείκνυντο· καὶ ἔτι μᾶλλον, ὅταν τὸν Δία θρέψαι λέγῳσιν αἶγα. Κρησὶ δὲ νόμος ἦν Ῥαδαμάνθυος, ὄρκον ἐπάγεσθαι πάντα τὰ ζῷα. οὐδὲ Σωκράτης τὸν κύνα καὶ τὸν χῆνα ὁμνὺς ἔπαιζεν, 25 ἀλλὰ κατὰ τὸν τοῦ Διὸς καὶ Δίκης παῖδα ἐποιεῖτο τὸν ὄρκον, οὐδὲ παίζων ὁμοδούλους αὐτοῦ ἔλεγεν τοὺς κύκνους. αἰνίσσεται δὲ καὶ ὁ μῦθος ὡς ὁμόψυχά ἐστιν ἡμῖν, καὶ χόλῳ μὲν θεῶν μεταβαλεῖν ἐξ ἀνθρώπων εἰς ζῷα, μεταβαλόντας δὲ λοιπὸν 30 ἐλεεῖσθαι καὶ φιλεῖσθαι. τοιαῦτα γὰρ τὰ περὶ δελφίνων λεγόμενα καὶ τὰ περὶ ἀλκυνῶν ἀηδόνων τε

καὶ χελιδόνων. ἀρχεῖ δὲ καὶ τῶν παλαιῶν ἕκαστος, 17
ὅστις εὐτύχησεν τῆς ἐκ ζώων ἀνατροφῆς, οὐχ οὐ-
τως τοὺς πατέρας ὡς τοὺς ἀναθρεψαμένους, ὁ μὲν
λύκαιναν, ὁ δὲ ἔλαφον, ἄλλος αἶγα, ἄλλος μέλιτ-
ω 5 ταν, Σεμίραμις δὲ τὰς περιστεράς, Κύρος δὲ κύνα,
κύκνον δὲ Θραῶξ, καὶ τοῦνομα τοῦ θρέψαντος ἔφε-
ρεν. ὅθεν καὶ θεοῖς ἐπωνυμίαι, Διονύσῳ μὲν Εἰρα-
φιώτης, Ἀπόλλωνι δὲ Λύκειος καὶ Δελφίνιος, Ποσει-
λ 10 δῶνι δὲ Ἴππιος, καὶ Ἀθηνᾶ Ἴππία. ἡ δ' Ἐκάτη
καταῦρος, κύων, λέαινα ἀκούουσα μᾶλλον ὑπακούει.
εἰ δ' ὅτι θύοντες αὐτὰ κατεσθίουσι, διὰ τοῦτο
ὥσπερ αὐτοὺς παραμυθούμενοι ἄλογα λέγουσιν,
εἶποιεν ἂν καὶ οἱ τοὺς πατέρας ἐστιώμενοι Σκύθαι
ἀλόγους εἶναι τοὺς πατέρας. διὰ μὲν τούτων καὶ 18
15 ἄλλων, ὧν ἐξῆς μνησθησόμεθα τὰ τῶν παλαιῶν
ἐπιτρέχοντες, δείκνυται λογικὰ ὄντα τὰ ζῶα, τοῦ
λόγου ἐν τοῖς πλείστοις ἀτελοῦς μὲν ὄντος, οὐ μὴν
παντελῶς ἐστερημένου. τῆς δὲ δικαιοσύνης πρὸς τὰ
λογικὰ οὔσης, καθάπερ φασὶν οἱ ἀντιλέγοντες, πῶς
20 οὐχὶ καὶ πρὸς ταῦτα εἴη ἂν ἡμῖν τὸ δίκαιον; οὐ
γὰρ καὶ πρὸς τὰ φυτὰ παρατενοῦμεν τὸ τῆς δικαιο-
σύνης, διὰ τὸ φαίνεσθαι πολὺ τὸ πρὸς τὸν λόγον
ἀσύγκλωστον. καίτοι κἀνταῦθα τοῖς καρποῖς χρῆ-
σθαι εἰώθαμεν, οὐ μὴν σὺν τοῖς καρποῖς κατακό-
25 πτειν καὶ τὰ πρέμνα· τὸν δὲ σιτικὸν καρπὸν καὶ
τὸν τῶν χεδρόπων ἀνανθέντα καὶ εἰς γῆν πίπτοντα
καὶ τεθνηκότα συλλέγομεν. ζῶων δὲ τὰ θνησεΐδια
οὐκ ἂν τις προσενέγκαιτο· ὥστε πολὺ τὸ ἄδικον ἐν
τούτοις. ἀρχὴν δέ, ὡς καὶ Πλούταρχός φησιν, οὐκ
30 ἐπεὶ δεῖται τινῶν ἡμῶν ἢ φύσις καὶ χρώμεθα τού-
τοις, ἤδη ἐπὶ πᾶν προακτέον καὶ πρὸς πάντα τὴν
ἀδικίαν. δίδωσι μὲν γὰρ καὶ παρέχει τοῖς ἀναγκαίοις

τὴν ἄχρη τινὸς βλάβην, εἴ γε βλάβη τὸ λαμβάνειν
 τι παρὰ τῶν φυτῶν, καίτοι ζώντων μενόντων· τὸ
 δ' ἐκ περιουσίας καὶ πρὸς ἡδονὴν ἀπολλύειν ἕτερα
 καὶ φθείρειν τῆς παντελοῦς ἢν ἀγριότητος καὶ
 ἀδικίας· καὶ ἡ τούτων ἀποχὴ οὔτε πρὸς τὸ ζῆν
 οὔτε πρὸς τὸ εὖ ζῆν ἡμᾶς ἡλάττου. εἰ μὲν γὰρ
 ὡς ἀέρος καὶ ὕδατος φυτῶν τε καὶ καρπῶν, ὧν
 ἄνευ ζῆν ἀδύνατόν ἐστιν, οὔτω φόνου ζῶων καὶ
 βρώσεως σαρκῶν ἐτυγχάνομεν δεόμενοι πρὸς τὸν
 βίον, ἀναγκαίαν ἡ φύσις συμπλοκὴν εἶχεν ἂν 10
 πρὸς ταύτην τὴν ἀδικίαν· εἰ δὲ πολλοὶ μὲν ἱε-
 ρεῖς θεῶν, πολλοὶ δὲ βασιλεῖς βαρβάρων ἀγνεύον-
 τες, ἄπειρα δὲ γένη ζῶων τὸ παράπαν οὐ διγγά-
 νοντα τῆς τοιαύτης τροφῆς ζῶσιν καὶ τυγχάνουσι
 τοῦ κατὰ φύσιν τέλους, πῶς οὐκ ἔστιν ἄτοπος ὁ 15
 κελεύων, εἴ τιςιν ἀναγκαζοίμεθα πολεμεῖν, μηδὲ
 οἷς ἔξεστιν εἰρηρικῶς ὀμιλεῖν, ἀλλὰ ἡ πρὸς μηδὲν
 τῇ δικαιοσύνῃ χρωμένους ζῆν, ἢ πρὸς πάντα χρω-
 μένους μὴ ζῆν; ὥσπερ οὖν ἐπ' ἀνθρώπων ὁ μὲν
 αὐτοῦ σωτηρίας ἕνεκα καὶ παιδῶν καὶ πατριδὸς ἢ 20
 χρήματά τινων παραιρούμενος ἢ χώραν ἐπιτρέβων
 καὶ πόλιν ἔχει πρόσχημα τῆς ἀδικίας τὴν ἀνάγκην,
 ὅστις δὲ ταῦτα δρᾷ διὰ πλοῦτον ἢ κόρον ἢ ἡδονὰς
 τρυφῶσας καὶ ἀποπληρώσεις οὐκ ἀναγκαίων πορι-
 ζόμενος ἐπιθυμιῶν, ἄμικτος εἶναι δοκεῖ καὶ ἀκρα- 25
 τῆς καὶ πονηρός, οὔτως τὰς μὲν εἰς φυτὰ βλάβας
 καὶ πυρὸς καὶ ναμάτων ἀναλώσεις κουράς τε προ-
 βάτων καὶ γάλα βοῶν τε ἐξημέρωσιν καὶ κατάξενξιν
 ἐπὶ σωτηρίᾳ καὶ διαμονῇ τοῖς χρωμένοις ὁ θεὸς
 δίδωσι συγγνώμην. ζῶα δὲ ὑπάγειν σφαγαῖς καὶ 30
 μαγειρεύειν ἀναπιμπλαμένους φόνου, μὴ τροφῆς ἢ
 πληρώσεως χάριν, ἀλλ' ἡδονῆς καὶ λαιμαργίας ποι-

ουμένους τέλος, ὑπερφυῆς ὡς ἄνομον καὶ δεινόν.
 ἀρκεῖ γάρ, ὅτι μηδὲν πονεῖν δεομένοις χρώμεθα
 προκαμνουσι καὶ μοχθοῦσιν,

ἵππων ὄνων τ' ὄχεια καὶ ταύρων γονάς,
 ὡς Αἰσχύλος φησίν,

ἀντίδουλα καὶ πόνων ἐκδέκτορα

χειρωσάμενοι καὶ καταξεύξαντες. ὁ δὲ ἀξιῶν ἡμᾶς 19

ὄψω μὴ χρῆσθαι βοῦ, μηδὲ πνεῦμα καὶ ζωὴν διολ-
 λύντας καὶ διαφθείροντας ἠδύσματα πλησμονῆς καὶ

10 καλλωπίσματα προστίθεσθαι τραπέξης, τίνος ἀναγ-
 καίου πρὸς σωτηρίαν ἢ καλοῦ πρὸς ἀρετὴν ἀφαι-
 ρεῖται τὸν βίον; οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τοῖς ζώοις τὰ φυτὰ

παραβάλλειν κομιδῇ βίαιον. τὰ μὲν γὰρ αἰσθάνε-
 σθαι πέφυκε καὶ ἀλγεῖν καὶ φοβεῖσθαι καὶ βλάπτε-

15 σθαι, δι' ὃ καὶ ἀδικεῖσθαι· τοῖς δὲ οὐθέν ἐστιν
 αἰσθητόν, οὕτως δὲ οὐδὲ ἀλλότριον οὐδὲ κακὸν οὐδὲ

βλάβη τις οὐδὲ ἀδικία. καὶ γὰρ οἰκειώσεως πάσης
 καὶ ἀλλοτριώσεως ἀρχὴ τὸ αἰσθάνεσθαι. τὴν δὲ οἰ-

κειώσιν ἀρχὴν τίθενται δικαιοσύνης οἱ ἀπὸ Ζήνω-

20 νος. πῶς δὲ οὐκ ἄλογον, πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων
 ἐπ' αἰσθήσει μόνον ζῶντας ὀρῶντας, νοῦν δὲ καὶ

λόγον οὐκ ἔχοντας, πολλοὺς δὲ πάλιν ὠμότητι καὶ

θυμῷ καὶ πλεονεξίᾳ τὰ φοβερώτατα τῶν θηρίων
 ὑπερβεβληκότας, παιδοφόνους καὶ πατροκτόνους,

25 τυράννους καὶ βασιλέων ὑπουργούς, πρὸς μὲν τού-
 τους οἰεσθαι δίκαιόν τι εἶναι ἡμῖν, πρὸς δὲ τὸν ἀρο-
 τῆρα βοῦν καὶ τὸν σύντροφον κύνα καὶ τὰ γάλακτι

μὲν τρέφοντα, κουρᾶ δὲ κοσμοῦντα θρέμματα μη-
 δὲν εἶναι, πῶς οὐ παραλογώτατόν ἐστιν; ἀλλ' ἐκεῖνο 20

30 νῆ Δία τοῦ Χρυσίππου πιθανὸν ἦν, ὡς ἡμᾶς αὐτῶν
 καὶ ἀλλήλων οἱ θεοὶ χάριν ἐποιήσαντο, ἡμῶν δὲ τὰ

ζῶα, συμπολεμεῖν μὲν ἵππους καὶ συνθηρεῦειν κύ-

νας, ἀνδρείας δὲ γυμνάσια παρδάλεις καὶ ἄρκτους
 καὶ λέοντας. ἢ δὲ ὕς, ἐνταῦθα γὰρ ἔστιν τῶν χα-
 ρίτων τὸ ἥδιστον, οὐ δι' ἄλλο τι πλὴν θύεσθαι ἐγε-
 γόνει, καὶ τῇ σαρκὶ τὴν ψυχὴν ὁ θεὸς οἶον ἄλας
 ἐνέμιξεν, εὐοψίαν ἡμῖν μηχανώμενος. ὅπως δὲ ζω-
 μοῦ καὶ παραδειπνίων ἀφθονίαν ἔχωμεν, ὄστρεά τε
 παντοδαπά καὶ πορφύρας καὶ ἀκαλήφας καὶ γένη
 πτηνῶν ποικίλα παρεσκεύασεν, οὐκ ἀλλαχόθεν, ἀλλ'
 ὡς αὐτοῦ μέγα μέρος ἐνταῦθα τρέφας εἰς γλυκυθυ-
 μίας, τὰς τιτθὰς ὑπερβαλόμενος καὶ καταπυκνώσας 10
 ταῖς ἡδοναῖς καὶ ἀπολαύσεσιν τὸν περίγειον τόπον.
 ὅτω δὴ ταῦτα δοκεῖ τι τοῦ πιθανοῦ καὶ θεῶ πρόπον-
 τος μετέχειν, σκοπεῖτω, τί πρὸς ἐκείνον ἐρεῖ τὸν
 λόγον, ὃν Καρνεάδης ἔλεγεν· ἕκαστον τῶν φύσει
 γεγονότων ὅταν τοῦ πρὸς ὃ πέφυκε καὶ γέγονε τυ- 15
 χάνη τέλους, ὠφελεῖται. κοινότερον δὲ τὸ τῆς ὠφε-
 λείας, ἣν εὐχρηστίαν οὗτοι λέγουσιν, ἀκουστέον.
 ἢ δὲ ὕς φύσει γέγονε πρὸς τὸ σφαγῆναι καὶ κατα-
 βρωθῆναι· καὶ τοῦτο πάσχουσα τυγχάνει τοῦ πρὸς
 ὃ πέφυκε, καὶ ὠφελεῖται. καὶ μὴν εἰ πρὸς ἀνθρώ- 20
 πων χρῆσιν ὁ θεὸς μεμηχάνηται τὰ ζῶα, τί χρησό-
 μεθα μυλαῖς, ἐμπίσι, νυκτερίσιν, κανθάροις, σκορ-
 πίοις, ἐχίδναις; ὧν τὰ μὲν ὄραν εἰδεχθῆ καὶ διγ-
 γάνειν μισθὰ καὶ κατ' ὄδμᾶς δυσανάσχετα καὶ φθέγ-
 γεται δεινὸν καὶ ἀτερπές, τὰ δ' ἀντικρυς ὀλέθρια 25
 τοῖς ἐντυγχάνουσι· φαλαίνας τε καὶ πρίστεις καὶ τὰ
 ἄλλα κήτη, ἃ μυρία βόσκειν Ὀμηρὸς φησὶν ἀράστο-
 νον Ἀμφιπόριον, τί οὐκ ἐδίδαξεν ἡμᾶς ὁ δημιουργ-
 γός, ὅπη χρήσιμα τῇ φύσει γέγονεν; εἰ δὲ οὐ πάντα
 φασὶν ἡμῖν καὶ δι' ἡμᾶς γεγονέναι, πρὸς τῷ σύγ- 30
 χυσις ἔχειν πολλὴν καὶ ἀσάφειαν τὸν διορισμὸν
 οὐδὲ ἐκφεύγομεν τὸ ἀδικεῖν, ἐπιτιθέμενοι καὶ χρω-

μενοι βλαβερώς τοῖς οὐ δι' ἡμᾶς, ἀλλ' ὥσπερ ἡμεῖς
 κατὰ φύσιν γεγεννημένοις. ἔῶ λέγειν ὅτι τῇ χρεῖα
 τὸ πρὸς ἡμᾶς ὀρίζοντες οὐκ ἂν φθάνοιμεν ἑαυτοὺς
 ἔνεκα τῶν ὀλεθριωτάτων ζώων, οἷα κροκόδειλοι καὶ
 5 φάλαιναί τε καὶ δράκοντες, γεγυῖναι συγχωροῦντες.
 ἡμῖν μὲν γὰρ οὐδὲν ἀπ' ἐκείνων ὑπάρχει τὸ παρά-
 παν ὠφελεῖσθαι· τὰ δὲ ἀρπάζοντα καὶ διαφθεύοντα
 τοὺς παραπίπτοντας ἀνθρώπους, βορᾶ χρηταί, μη-
 δὲν ἡμῶν κατὰ τοῦτο δρωῖντα χαλεπώτερον, πλὴν
 10 ὅτι τὰ μὲν ἔνδεια καὶ λιμὸς ἐπὶ ταύτην ἄγει τὴν ἀδι-
 κίαν, ἡμεῖς δὲ ὕβρει καὶ τρυφῆς ἔνεκα παίζοντες
 πολλάκις ἐν θεάτροις καὶ κυνηγεσίῳ τὰ πλεῖστα
 τῶν ζώων φονεύομεν. ἐξ ὧν δὴ καὶ τὸ μὲν φονι-
 κὸν καὶ θηριῶδες ἡμῶν ἐπερρώσθη καὶ τὸ πρὸς
 15 οἴκτον ἀπαθές, τοῦ δ' ἡμέρου τὸ πλεῖστον ἀπήμ-
 βλυναν οἱ πρῶτοι τοῦτο τολμήσαντες. οἱ δὲ Πυ-
 θαγόρειοι τὴν πρὸς τὰ θηρία πραότητα μελέτην
 ἐποίησαντο τοῦ φιλανθρώπου καὶ φιλοικτίρμονος.
 ὥστε πῶς οὐχ οὗτοι πρὸς δικαιοσύνην μᾶλλον ἤγει-
 20 ραν ἢ οἱ φθείρεσθαι λέγοντες ἐκ τούτων τὴν συν-
 ἠθῆ δικαιοσύνην; ἢ γὰρ συνήθεια δεινὴ τοῖς κατὰ
 μικρὸν ἐνοικειομένοις πάθεσι πόρρω προαγαγεῖν
 τὸν ἄνθρωπον. ναί, φασίν, ἀλλ' ὡς τῷ θνητῷ τὸ 21
 ἀθάνατον ἀντίκειται καὶ τῷ φθαρτῷ τὸ ἀφθαρτον
 25 καὶ σώματι γε τὸ ἀσώματον, οὕτως ὑπάρχοντί γε τῷ
 λογικῷ χρῆναι τὸ ἄλογον ἀντικεῖσθαι καὶ ἀνθυπάρ-
 χειν, καὶ μὴ μόνην ἐν τοσαῖσδε συζυγίαις ἀτελεῆ
 τήνδε λείπεσθαι καὶ πεπηρωμένην, ὥσπερ ἡμῶν μὴ
 τοῦτο συγχωροῦντων ἢ πολὺ τὸ ἄλογον ἐπιδεικνύν-
 30 των ἐν τοῖς οὖσιν. πολὺ γὰρ δήπου καὶ ἄφθονον
 ἐν πᾶσι τοῖς ψυχῆς ἀμοιροῦσι, καὶ οὐδὲν ἑτέρας
 δεόμεθα πρὸς τὸ λογικὸν ἀντιθέσεως· ἀλλὰ πᾶν εὐ-

θὺς τὸ ἄψυχον, ἄλογον ὄν καὶ ἀνόητον, ἀντίκειται
 τῷ μετὰ ψυχῆς λόγον ἔχοντι καὶ διάνοιαν. εἰ δέ τις
 ἀξιοῖ μὴ κολοβὸν εἶναι τὴν φύσιν, ἀλλὰ τὴν ἔμ-
 ψυχον φύσιν ἔχειν τὸ μὲν λογικόν, τὸ δὲ ἄλογον,
 ἕτερος ἀξιῶσει τὴν ἔμψυχον φύσιν ἔχειν τὸ μὲν φαν- 5
 ταστικόν, τὸ δὲ ἀφαντασίωτον, καὶ τὸ μὲν αἰσθη-
 τικόν, τὸ δὲ ἀναἰσθητον, ἵνα δὴ τὰς ἀντιζύγους
 ταύτας καὶ ἀντιθέτους ἕξεις καὶ στερησεις περὶ ταύ-
 τὸν ἢ φύσις ἔχη γένος, οἷον ἰσορρόπους. ἀλλ'
 ἄτοπον τοῦτό γε. εἰ δὲ ἄτοπος ὁ ζητῶν τοῦ ἐμψύ- 10
 χου τὸ μὲν αἰσθανόμενον, τὸ δὲ ἀναἰσθητον εἶναι,
 καὶ τὸ μὲν φαντασιούμενον, τὸ δὲ ἀφαντασίωτον,
 ὅτι πᾶν ἔμψυχον αἰσθητικὸν εὐθύς εἶναι καὶ φαν-
 ταστικὸν πέφυκεν, οὐδ' οὕτως ἐπιεικῶς ἀπαιτήσει
 τὸ μὲν λογικὸν εἶναι τοῦ ἐμψύχου, τὸ δὲ ἄλογον, 15
 πρὸς ἀνθρώπους διαλεγόμενος μηθὲν οἰομένους αἰ-
 σθήσεως μετέχειν ὃ μὴ καὶ συνέσεως, μηδ' εἶναι
 ζῶον ᾧ μὴ δόξα τις καὶ λογισμὸς ὥσπερ αἰσθησις
 καὶ ὀρμὴ κατὰ φύσιν πάρεστιν. ἢ γὰρ φύσις, ἣν
 ἔνεκά του καὶ πρὸς τι πάντα ποιεῖν ὀρθῶς λέγου- 20
 σιν, οὐκ ἐπὶ ψιλῷ τῷ πάσχειν καὶ αἰσθάνεσθαι τὸ
 ζῶον αἰσθητικὸν ἐποίησεν, ἀλλὰ ὄντων μὲν οἰκείων
 πρὸς αὐτὸ πολλῶν, ὄντων δὲ ἀλλοτρίων, οὐδὲ ἀκα-
 ρῆς ἦν περιεῖναι μὴ μαθόντι τὰ μὲν φυλάττεσθαι,
 τοῖς δὲ συμφέρεσθαι. τὴν μὲν οὖν γνῶσιν ἀμφοῖν 25
 ὁμοίως ἢ αἰσθησις ἐκάστῳ παρέχει, τὰς δὲ ἐπομένας
 τῇ αἰσθήσει τῶν μὲν ὠφελίμων λήψεις καὶ διώξεις,
 διακρούσεις δὲ καὶ φυγὰς τῶν ὀλεθρίων καὶ λυπη-
 ρῶν, οὐδεμία μηχανὴ παρεῖναι τοῖς μὴ λογίζεσθαι
 τι καὶ κρίνειν καὶ μνημονεύειν καὶ προσέχειν πε- 30
 φυκόσιν. ὣν γὰρ ἂν ἀφέλης παντάπασι προσδοκίαν,
 μνήμην, πρόθεσιν, παρασκευὴν, τὸ ἐλπίζειν, τὸ

δεδοικέναι, τὸ ἐπιθυμεῖν, τὸ ἀσχάλλειν, οὔτε ὁμ-
 μάτων ὄφελος παρόντων οὔτε ὧτων, αἰσθήσεώς τε
 πάσης καὶ φαντασίας τὸ χρώμενον οὐκ ἐχούσης
 ἀπηλλάχθαι βέλτιον ἢ πονεῖν καὶ λυπεῖσθαι καὶ ἀλ-
 5 γεῖν, ᾧ διακρούσεται ταῦτα μὴ παρόντος. καίτοι
 Στράτωνός γε τοῦ φυσικοῦ λόγος ἐστὶν ἀποδεικνύων,
 ὡς οὐδὲ αἰσθάνεσθαι τὸ παράπαν ἄνευ τοῦ νοεῖν
 ὑπάρχει. καὶ γὰρ γράμματα πολλάκις ἐπιπορευο-
 μένους τῇ ὄψει καὶ λόγοι προσπίπτοντες τῇ ἀκοῇ
 10 διαλανθάνουσιν ἡμᾶς καὶ διαφεύγουσι πρὸς ἑτέροις
 τὸν νοῦν ἔχοντας· εἴτ' αὖθις ἐπανῆλθεν καὶ μετα-
 θεῖ καὶ διώκει τῶν προειρημένων ἕκαστον ἀναλε-
 γόμενος· ἢ καὶ λέλεκται,

νοῦς ὄρα, νοῦς ἀκούει, τὰ δ' ἄλλα κωφὰ καὶ τυφλά·
 15 ὡς τοῦ περὶ τὰ ὄμματα καὶ τὰ ὦτα πάθους, ἂν μὴ
 παρῇ τὸ φρονοῦν, αἰσθησιν οὐ ποιοῦντος. δι' ὃ
 καὶ Κλεομένης ὁ βασιλεὺς παρὰ πότον εὐδοκιμοῦν-
 τος ἀκροάματος, ἐρωτηθεὶς εἰ οἱ φαίνεται σπουδαῖον,
 ἐκέλευεν ἐκείνους σκοπεῖν, αὐτὸς γὰρ ἐν Πελοπον-
 20 νήσῳ τὸν νοῦν ἔχειν. ὅθεν ἀνάγκη πᾶσιν οἷς τὸ
 αἰσθάνεσθαι, καὶ τὸ νοεῖν ὑπάρχειν. ἀλλ' ἔστω 22
 μὴ δεῖσθαι τοῦ νοῦ τὴν αἰσθησιν πρὸς τὸ αὐτῆς
 ἔργον· ἀλλ' ὅταν γε τῷ ζῳῷ πρὸς τὸ οἰκεῖον καὶ
 τὸ ἀλλότριον ἢ αἰσθησις ἐνεργασαμένη διαφορὰν
 25 ἀπέλθῃ, τί τὸ μνημονεῦόν ἐστὶν ἤδη καὶ δεδιὸς τὰ
 λυποῦντα καὶ ποθοῦν τὰ ὠφέλιμα καὶ μὴ παρόντων
 ὅπως παρέσται μηχανώμενον ἐν αὐτοῖς, καὶ παρα-
 σκευαζόμενον ὀρμητήρια καὶ καταφυγὰς καὶ θήρα-
 τρα καὶ πάλιν αὖ τοῖς ἀλοῦσιν ἀποδράσεις τῶν ἐπι-
 30 τιθεμένων; καίτοι γε κάκεινοι λέγοντες ἀποκναίουσιν

14. οἶμαι Ἡράκλειτον τοῦτο λέγειν.

ἐν ταῖς εἰσαγωγαῖς ἐκάστοτε τὴν πρόθεσιν ὀριζόμενοι σημεῖωσιν ἐπιτελειώσεως, τὴν δ' ἐπιβολὴν ὄρμην πρὸ ὄρμης, παρασκευὴν δὲ πρᾶξιν πρὸ πράξεως, μνήμην δὲ κατάληψιν ἀξιώματος παρεληλυθότος, οὗ τὸ παρὸν ἐξ αἰσθήσεως κατελήφθη. τούτων γὰρ οὐδὲν ὅ τι μὴ λογικόν ἐστι, καὶ πάντα τοῖς ζώοις ὑπάρχει πᾶσιν· ὥσπερ ἀμέλει καὶ τὰ περὶ τὰς νοήσεις, ἃς ἐναποκειμένας μὲν ἐννοίας καλοῦσιν, κινουμένας δὲ διανοήσεις. τὰ δὲ πάθη σύμπαντα κοινῶς κρίσεις φαύλας καὶ δόξας ὁμολογοῦντες εἶναι, 5
 θαυμαστόν ὅτι δὴ παρορῶσιν ἐν τοῖς θηρίοις ἔργα καὶ κινήματα, πολλὰ μὲν θυμῶν, πολλὰ δὲ φόβων καὶ νῆ Δία φθόνων καὶ ζηλοτυπιῶν. αὐτοὶ δὲ κύνας ἀμαρτόντας καὶ ἵππους κολάζουσιν, οὐ διὰ κενῆς, ἀλλ' ἐπὶ σωφρονισμῶ, λύπην δι' ἀλγηδόνης 15
 ἐμποιοῦντες αὐτοῖς, ἣν μετάνοιαν ὀνομάζομεν. ἡδονῆς δὲ τῆς μὲν δι' ὠτῶν ὄνομα κήλησις ἐστίν, τῆς δὲ δι' ὀμμάτων γοητεία. χρωῶνται δὲ ἑκατέραις ἐπὶ τὰ θηρία· κηλοῦνται μὲν ἔλαφοι καὶ ἵπποι σύριγξι καὶ ἀνλοῖς, καὶ τοὺς παγούρους ἐκ τῶν χηραμῶν 20
 ἀνακαλοῦνται μελιζόμενοι ταῖς σύριγξι, καὶ τὴν θρίσσαν ἀδόντων ἀναδύεσθαι καὶ προϊέναι λέγουσιν. οἱ δὲ περὶ τούτων ἀβελτέρως λέγοντες μήτε ἡδεσθαι μήτε θυμοῦσθαι μήτε φοβεῖσθαι μήτε παρασκευάζεσθαι μήτε μνημονεύειν, ἀλλ' ὥσανεὶ μνημονεύειν 25
 τὴν μέλιτταν καὶ ὥσανεὶ παρασκευάζεσθαι τὴν ἀηδόνα καὶ ὥσανεὶ θυμοῦσθαι τὸν λέοντα καὶ ὥσανεὶ φοβεῖσθαι τὸν ἔλαφον, οὐκ οἶδα τί χροῦσονται τοῖς λέγουσι μηδὲ βλέπειν μηδὲ ἀκούειν, ἀλλ' ὥσανεὶ βλέπειν αὐτὰ καὶ ὥσανεὶ ἀκούειν, μηδὲ φωνεῖν ἀλλ' ὥσανεὶ φωνεῖν, μηδὲ ὄλως ζῆν ἀλλ' ὥσανεὶ ζῆν. ταῦτα γὰρ ἐκείνων οὐ μᾶλλον ἐστὶ λεγόμε- 30

μενα παρὰ τὴν ἐνάργειαν ὁμοίως, ὡς ὁ εὐγνώμων
 ἂν πεισθείη. ὅταν δὲ τοῖς ἀνθρωπίνοις ἦθεσιν καὶ
 βίοις καὶ πράξεσιν καὶ διαίταις τὰ τῶν ζώων παρα-
 τιθεῖς πολλὴν ἐνορῶ φαυλότητα, καὶ τῆς ἀρετῆς,
 5 πρὸς ἣν ὁ λόγος γέγονεν, μηδὲνα τῶν ζώων ἐμφανῆ
 στοχασμὸν μηδὲ προκοπὴν μηδὲ ὄρεξιν, ἀποροίην
 ἂν πῶς ἢ φύσις δέδωκε τὴν ἀρχὴν τοῖς ἐπὶ τὸ τέ-
 λος ἐξικέσθαι μὴ δυναμένοις· ἢ τοῦτο μὲν οὐδ'
 ἐκείνοις ἄτοπον εἶναι δοκεῖ. τὴν γοῦν πρὸς τὰ ἐκ-
 10 γονα φιλοστοργίαν, ἀρχὴν μὲν ἡμῖν κοινωνίας καὶ
 δικαιοσύνης τιθέμενοι, πολλὴν δὲ τοῖς ζώοις καὶ
 ἰσχυρὰν ὀρῶντες παροῦσαν, οὐ φασὶν αὐτοῖς οὐδ'
 ἀξιοῦσι μετεῖναι δικαιοσύνης· ἡμιόνοις δὲ τῶν γεν-
 νητικῶν μορίων οὐδὲν ἐνδει· καὶ γὰρ αἰδοῖα καὶ
 15 μήτρας καὶ τὸ χρῆσθαι μεθ' ἡδονῆς τούτοις ἔχουσαι,
 πρὸς τὸ τέλος οὐκ ἐξικνοῦνται τῆς γενέσεως. σκόπει
 δὲ ἄλλως μὴ καταγέλαστόν ἐστι τοὺς Σωκράταις καὶ
 τοὺς Πλάτωνα καὶ τοὺς Ζήνωνας οὐδὲν ἐλαφρο-
 τέρα κακία τοῦ τυχόντος ἀνδραπόδου συνεῖναι φά-
 20 σκειν, ἀλλ' ὁμοίως ἄφρονας εἶναι καὶ ἀκολάστους
 καὶ ἀδίκους, εἴτα τῶν θηρίων αἰτιαῖσθαι τὸ μὴ κα-
 θαρὸν μηδ' ἀπηκριβωμένον πρὸς ἀρετὴν, ὡς στέρη-
 σιν οὐχὶ φαυλότητα λόγου καὶ ἀσθένειαν προσεῖναι,
 καὶ ταῦτα τὴν κακίαν ὁμολογοῦντας εἶναι λογικὴν,
 25 ἧς πᾶν θηρίον ἀναπέπλησται. καὶ γὰρ δειλίαν πολ-
 λοῖς καὶ ἀκολασίαν ἀδικίαν τε καὶ κακόνοιαν ὀρῶμεν
 ὑπάρχουσιν. ὁ δὲ ἀξίων τὸ μὴ πεφυκὸς ὀρθότητα 23
 λόγου δέχεσθαι μηδὲ λόγον δέχεσθαι φύσει, πρῶτον
 μὲν οὐδὲν διαφέρει τοῦ μήτε πίθηκον αἰσχους φύ-
 30 σει μετέχειν μήτε χελώνην βραδυτήτος ἀξιούντος,
 ὅτι μηδὲ κάλλους ἐπίδεικτικὰ μηδὲ τάχους ἐστίν.
 ἔπειτα τὴν διαφορὰν ἐμποδῶν οὔσαν οὐ συνορᾷ.

λόγος μὲν γὰρ ἐγγίνεται φύσει, σπουδαῖος δὲ ὁ λόγος
 καὶ τέλειος ἔξ ἐπιμελείας καὶ διδασκαλίας. δι' ὃ
 τοῦ λογικοῦ πᾶσι τοῖς ἐμψύχοις μέτεστι, τὴν δὲ ὀρ-
 θότητα καὶ σοφίαν οὐδὲ ἄνθρωπον εἰπεῖν κεκτημέ-
 νον ἔχουσι, κἂν μυριοὶ δὲ ὦσιν. ὥσπερ ὄψεώς ἐστιν 5
 πρὸς ὄψιν διαφορὰ καὶ πτήσεως πρὸς πτήσιν· οὐ
 γὰρ ὁμοίως ἰέρακες βλέπουσι καὶ τέττιγες, οὐδὲ
 ἄετοὶ πέτονται καὶ πέρδικες· οὕτως οὐδὲ παντὶ λο-
 γικῷ μέτεστιν ὡσαύτως τῆς δεχομένης τὸ ἄκρον
 εὐστροφίας καὶ ὀξύτητος. ἐπιδείγματα γε πολλὰ κοι- 10
 νωνίας καὶ ἀνδρείας καὶ τοῦ πανούργου περὶ τοὺς
 πορισμοὺς καὶ τὰς οἰκονομίας, ὥσπερ αὖ καὶ τῶν
 ἐναντίων, ἀδικίας, δειλίας, ἀβελτερίας, ἔνεστιν αὖ-
 τοῖς. ὅθεν καὶ ζητήσεις τινὲς συνίστανται, τῶν μὲν
 τὰ χερσαῖα προῆχθαι λεγόντων, τῶν δὲ τὰ θαλάττια. 15
 καὶ δῆλόν ἐστι παραβαλλομένων ἵππων χερσαίων
 τοῖς ποταμίους· οἱ μὲν γὰρ τρέφουσι τοὺς πατέρας,
 οἱ δὲ κτείνουσιν, ἵνα τὰς μητέρας ὀχεύωσι· καὶ πε-
 ριστεραῖς πάλιν περδίκων· οἱ μὲν γὰρ ἀφανίζουσι
 τὰ ῥᾶ καὶ διαφθείρουσι, τῆς θηλείας, ὅταν ἐπφάξη, 20
 μὴ προσδεχομένης τὴν ὀχείαν· οἱ δὲ καὶ διαδέχονται
 τὴν ἐπιμέλειαν ἐν μέρει θάλποντες, καὶ ψωμίζουσι
 πρότεροι τὰ νεόττια, καὶ τὴν θήλειαν, ἂν πλείονα
 χρόνον ἀποπλανηθῇ, κόπτων ὁ ἄρρην εἰσελαύνει
 πρὸς τὰ ῥᾶ καὶ τοὺς νεοττούς. ὄνοις δὲ καὶ προ- 25
 βάτοις Ἀντίπατρος ἐγκαλῶν ὀλιγωρίαν καθαριότη-
 τος, οὐκ οἶδ' ὅπως παρεῖδε τὰς λύγκας καὶ τὰς χε-
 λιδόνας· ὧν αἱ μὲν ἐκτοπίζουσι παντάπασιν κρύπτου-
 σαι καὶ ἀφανίζουσαι τὸ λυγκούριον, αἱ δὲ χελι-
 δόνες ἔξω στρεφομένους διδάσκουσαι τοὺς νεοττούς 30
 ἀφιέναι τὸ περιτίτωμα. καὶ μὴν δένδρον δένδρου
 οὐ λέγομεν ἀμαθέστερον, ὡς κυνὸς πρόβατον, οὐδὲ

λαχάνου λάχανον ἀνανδρότερον, ὡς ἔλαφον λέον-
 τος· ἢ καθάπερ ἐν τοῖς ἀκινήτοις ἕτερον ἑτέρου βρα-
 δύτερον οὐκ ἔστιν, οὐδὲ μικροφωνότερον ἐν τοῖς
 ἀναύδοις, οὕτως οὐδὲ δειλότερον οὐδὲ νωθρότερον
 5 οὐδὲ ἀκρατέστερον, ὅπου μὴ φύσει πᾶσιν ἢ τοῦ
 φρονεῖν δύναμις, ἄλλοις δὲ ἄλλως κατὰ τὸ μᾶλλον
 καὶ ἤττον παροῦσα τὰς ὀρωμένας διαφορὰς πεποι-
 ηκεν. ἀλλ' οὐ θαυμαστὸν ὅσον ἄνθρωπος εὐμα-
 θείᾳ καὶ ἀγχινοίᾳ καὶ τοῖς περὶ δικαιοσύνην καὶ
 10 κοινωνίαν διαφέρει τῶν ζῴων. καὶ γὰρ ἐκείνων
 πολλὰ τοῦτο μὲν μεγέθει καὶ ποδωκείᾳ, τοῦτο δὲ
 ὄψεως ῥώμη καὶ ἀκοῆς ἀκριβείᾳ πάντα ἀνθρώπου
 ἀπολέλοιπεν· ἀλλ' οὐ διὰ τοῦτο κωφὸς οὐδὲ τυφλὸς
 οὐδὲ ἀδύνατος ὁ ἄνθρωπός ἐστιν· ἀλλὰ καὶ θέομεν,
 15 εἰ καὶ βραδύτερον ἐλάφων, καὶ βλέπομεν, εἰ καὶ
 χεῖρον ἰεράκων· ἰσχύος τε καὶ μεγέθους ἢ φύσις
 ἡμᾶς οὐκ ἀπεστέρησεν, καίτοι τὸ μηδὲν ἐν τούτοις
 πρὸς ἐλέφαντα καὶ κάμηλον ὄντας. οὐκοῦν ὁμοίως
 μηδὲ τὰ θηρία λέγωμεν, εἰ νωθρότερον φρονεῖ καὶ
 20 κάκιον διανοεῖται, μὴ διανοεῖσθαι μηδὲ φρονεῖν
 ὅλως μηδὲ κεκτῆσθαι λόγον, ἀσθενῆ δὲ κεκτῆσθαι
 καὶ θολερόν, ὥσπερ ὀφθαλμὸν ἀμβλυώττοντα καὶ
 τεταραγμένον. εἰ δὲ μὴ πολλὰ ἦν πολλοῖς συνηγ- 24
 μένα καὶ εἰρημένα, μυρία ἂν παρηγάγομεν εἰς ἐπί-
 25 δεῖξιν τῆς τῶν ζῴων εὐφυΐας. ἐκεῖνο δ' ἔτι σκε-
 πτέον. ἔοικεν γὰρ τοῦ πεφυκότος ἢ μέρους ἢ δυνά-
 μεως κατὰ φύσιν τι δέχεσθαι, τοῦ αὐτοῦ εἶναι καὶ
 εἰς τὸ παρὰ φύσιν ἐμπίπτειν πηρωθὲν ἢ νοσήσαν,
 ὥσπερ ὀφθαλμοῦ μὲν εἰς τυφλότητα ἐμπίπτειν, σκέ-
 30 λους δὲ εἰς χωλότητα, καὶ γλώττης εἰς ψελλότητα,
 ἄλλου δὲ μηδενός· οὐ γὰρ ἔστι τυφλότης μὴ πεφυ-
 κότος ὄραν, οὐδὲ χωλότης μὴ πεφυκότος βαδίζειν,

ψελλόν τε καὶ ἄναυδον καὶ τραυλὸν μὴ γλῶσσαν
 ἐχόντων· οὐδ' ἂν παραπαίοντα ἢ παράφρονα εἴποις
 οὐδὲ μαινόμενον, ὧ μὴ τὸ φρονεῖν καὶ διανοεῖσθαι
 καὶ λογίζεσθαι κατὰ φύσιν ὑπῆρχεν. οὐ γὰρ ἔστιν ἐν
 πάθει γενέσθαι μὴ κεκτημένον δύναμιν, ἧς τὸ πά- 5
 θος ἢ στέρησις ἢ πῆρωσις ἢ τις ἄλλη κάκωσις ἔστιν.
 ἀλλὰ μὴν ἐντετύχηκας γε λυττώσαις κυσίη, ἔτι δὲ
 καὶ ἵπποις· ἐνιοὶ δὲ καὶ βοῦς φασὶ μαίνεσθαι καὶ
 ἀλώπεκας. ἀρκεῖ δὲ τὸ τῶν κυνῶν· ἀναμφισβή-
 τητον γὰρ ἔστι, καὶ μαρτυρεῖ λόγον καὶ διάνοιαν 10
 ἔχειν οὐ φαύλην τὸ ζῶον, ἧς ταραττομένης καὶ συγ-
 χεομένης ἢ λεγομένη λύσσα καὶ μανία πάθος ἔστιν.
 οὔτε γὰρ ὄψιν ἀλλοιουμένην αὐτοῖς οὔτε ἀκοὴν ὀρῶ-
 μεν, ἀλλ' ὥσπερ ἀνθρώπου μελαγχολῶντος ἢ πα-
 ρακόπτουτος ὁ μὴ λέγων ἐξεστάναι καὶ διεφθορέναι 15
 τὸ φρονοῦν καὶ λογιζόμενον καὶ μνημονεῦον ἄτοπος
 ἔστιν· καὶ γὰρ ἢ συνήθεια ταῦτά τε κατηγορεῖ τῶν
 παραφρονοούντων, μὴ εἶναι παρ' αὐτοῖς ἀλλὰ ἐκ-
 πεπτωκέναι τῶν λογισμῶν· οὕτως ὁ τοὺς λυττώοντας
 κύνας ἄλλο τι πεπονθέναι νομίζων, ἀλλ' οὐχὶ τοῦ 20
 φρονεῖν πεφυκότος καὶ λογίζεσθαι καὶ μνημονεύειν
 ἀναπεπλησμένου ταραχῆς καὶ παραπεπτωκότος, ἀγνο-
 εῖν τὰ φίλτατα πρόσωπα καὶ φεύγειν τὰς συν-
 τρόφους διαίτας, ἢ παρορᾶν τὸ φαινόμενον· ἔοικεν
 ἢ συνορᾶν τὸ γιννόμενον ἐξ αὐτοῦ φιλονεικεῖν πρὸς 25
 τὴν ἀλήθειαν.

τὰ μὲν δὴ τοῦ Πλουτάρχου ἐν πολλοῖς βιβλίοις
 πρὸς τοὺς ἀπὸ τῆς στοᾶς καὶ τοῦ περιπάτου εἰς
 ἀπάντησιν εἰρημένα ἔστιν τοιαῦτα. Θεόφραστος
 25 δὲ καὶ τοιοῦτῳ κέχρηται λόγῳ. τοὺς ἐκ τῶν αὐ- 30
 τῶν γεννηθέντας, λέγω δὲ πατρός καὶ μητρός,
 οἰκείους εἶναι φύσει φημὲν ἀλλήλων· καὶ τοίνυν

καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν αὐτῶν προπατόρων σπαρέντας οἰκείους ἀλλήλων εἶναι νομίζομεν, καὶ μέντοι καὶ τοὺς ἑαυτῶν πολίτας τῷ τῆς τε γῆς καὶ τῆς πρὸς ἀλλήλους ὀμιλίας κοινωνεῖν. οὐ γὰρ ἐκ τῶν αὐ-
5 τῶν ἔτι τοὺς τοιούτους ἀλλήλοις φύντας οἰκείους αὐτοῖς εἶναι κρίνομεν, εἰ μὴ ἄρα τινὲς τῶν πρώτων αὐτοῖς προγόνων οἱ αὐτοὶ τοῦ γένους ἀρχηγοὶ πε-
φύκασιν ἢ ἀπὸ τῶν αὐτῶν. οὕτω δέ, οἶμαι, καὶ τὸν Ἕλληνα μὲν τῷ Ἕλληνι, τὸν δὲ βάρβαρον τῷ
10 βαρβάρῳ, πάντας δὲ τοὺς ἀνθρώπους ἀλλήλοις φα-
μὲν οἰκείους τε καὶ συγγενεῖς εἶναι δυοῖν θάτερον, ἢ τῷ προγόνων εἶναι τῶν αὐτῶν, ἢ τῷ τροφῆς καὶ ἡθῶν καὶ ταύτου γένους κοινωνεῖν. οὕτως δὲ καὶ τοὺς πάντας ἀνθρώπους ἀλλήλοις τίθεμεν καὶ συγ-
15 γενεῖς. καὶ μὴν πᾶσι τοῖς ζώοις αἶ γε τῶν σωμα-
τῶν ἀρχαὶ πεφύκασιν αἱ αὐταί. λέγω δὲ οὐκ ἐπὶ τὰ στοιχεῖα ἀναφέρων τὰ πρώτα· ἐκ τούτων μὲν γὰρ καὶ τὰ φυτὰ· ἀλλ' οἶον σπέρμα, σάρκας καὶ τὸ τῶν ὑγρῶν τοῖς ζώοις σύμφυτον γένος. πολὺ δὲ μᾶλλον
20 τῷ τὰς ἐν αὐτοῖς ψυχὰς ἀδιαφόρους πεφυκέναι, λέγω δὴ ταῖς ἐπιθυμίαις καὶ ταῖς ὀργαῖς, ἔτι δὲ τοῖς λο-
γισμοῖς, καὶ μάλιστα πάντων ταῖς αἰσθήσεσιν. ἀλλ' ὥσπερ τὰ σώματα, οὕτω καὶ τὰς ψυχὰς τὰ μὲν ἀπη-
κριβωμένας ἔχει τῶν ζώων, τὰ δὲ ἦττον τοιαύτας,
25 πᾶσί γε μὴν αὐτοῖς αἱ αὐταὶ πεφύκασιν ἀρχαί. δη-
λοῖ δὲ ἢ τῶν παθῶν οἰκειότης· εἰ δὲ ἀληθές ἐστι τὸ λεγόμενον, ὡς ἢ τῶν ἡθῶν γένεσις ἐστι τοιαύτη, φρουνοῦσι μὲν ἅπαντα φύλα, διαφέρουσι δὲ ταῖς ἀγωγαῖς τε καὶ ταῖς τῶν πρώτων κράσεσι, παντά-
30 πασιν ἂν οἰκείον εἴη καὶ συγγενὲς ἡμῖν τὸ τῶν λοι-
πῶν ζώων γένος· καὶ γὰρ τροφαὶ αἱ αὐταὶ πᾶσιν αὐτοῖς καὶ πνεύματα, ὡς Εὐριπίδης, καὶ φοινίους

ἔχει ῥοὰς τὰ ζῶα πάντα καὶ κοινοὺς ἀπάντων δει-
 26 κνυσι γονεῖς οὐρανὸν καὶ γῆν. ὥστε συγγενῶν ὄν-
 των, εἰ φαίνοιτο κατὰ Πυθαγόραν καὶ ψυχὴν τὴν
 αὐτὴν εἰληγότα, δικαίως ἂν τις ἀσεβῆς κρίνοιτο
 τῶν οἰκείων τῆς ἀδικίας μὴ ἀπεχόμενος. οὐ μὴν 5
 ὅτι τινὰ ἄγρια αὐτῶν, διὰ τοῦτο τὸ οἰκείου ἀποκέ-
 κοπται. οὐθὲν γὰρ ἤττον, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον τῶν
 ἀνθρώπων ἔνιοι κακοποιοί τε τῶν πλησίον εἰσὶ καὶ
 φέρονται πρὸς τὸ βλάπτειν τὸν ἐντυχόντα καθάπερ
 ὑπὸ τινος πνοῆς τῆς ἰδίας φύσεως καὶ μοχθηρίας· 10
 δι' ὃ καὶ ἀναιροῦμεν τούτους, οὐ μέντοι ἀποκόπτο-
 μεν τὴν πρὸς τὸ ἡμέρον σχέσιν. οὕτως οὖν, εἰ κα-
 τῶν ζῶων τινὰ ἄγρια, ἐκεῖνα μὲν ὡς τοιαῦτα ἀναι-
 ρετέον καθάπερ καὶ τοὺς τοιοῦτους ἀνθρώπους, τῆς
 δὲ πρὸς τὰ λοιπὰ καὶ ἡμερώτερα σχέσεως οὐκ ἀπο- 15
 στατέον· ἐκατέρως δὲ οὐδέτερα βρωτέον, ὡς οὐδὲ
 τοὺς ἀδίκους τῶν ἀνθρώπων. νῦν δὲ πολὺ τὸ ἄδι-
 κον ποιοῦμεν ἀναιροῦντες μὲν καὶ τὰ ἡμέρα, ὅτι
 καὶ τὰ ἄγρια καὶ τὰ ἄδικα, ἐσθίοντες δὲ τὰ ἡμέρα·
 κατ' ἄμφω γὰρ ἄδικοι, ὅτι ἡμέρα ὄντα ἀναιροῦμεν 20
 καὶ ὅτι ταῦτα θοινώμεθα, καὶ ψιλῶς ὁ τούτων θά-
 νατος εἰς τὴν βορὰν ἔχει τὴν ἀναφοράν. προσθεῖη
 δ' ἂν τις τούτοις καὶ τὰ τοιαῦτα. ὁ γὰρ λέγων ὅτι
 ὁ παρεκτείνων τὸ δίκαιον ἄχρι τῶν ζῶων φθείρει
 τὸ δίκαιον, ἀγνοεῖ ὡς αὐτὸς οὐ τὴν δικαιοσύνην 25
 διασώζει, ἀλλ' ἡδονὴν ἐπαύξει, ἣ ἐστὶ δικαιοσύνη
 πολέμιον. ἡδονῆς γοῦν οὔσης τέλους, δείκνυται
 δικαιοσύνη ἀναιρουμένη. ἐπεὶ ὅτι τὸ δίκαιον συναύ-
 ξεται διὰ τῆς ἀποχῆς τίνι οὐ δῆλον; ὁ γὰρ ἀπεχό-
 μενος παντὸς ἐμψύχου, κἂν μὴ τῶν συμβαλλόντων 30
 αὐτῷ εἰς κοινωνίαν, πολλῶ μᾶλλον πρὸς τὸ ὁμο-
 γενὲς τῆς βλάβης ἀφέξεται. οὐ γὰρ ὁ τὸ γένος φι-

λῶν τὸ εἶδος μισήσει, ἀλλὰ μᾶλλον ὅσῳ μείζον τὸ
 γένος τὸ τῶν ζῴων, τοσοῦτῳ καὶ πρὸς τὸ μέρος καὶ
 τὸ οἰκείον ταύτην διασώσει. ὁ τοίνυν τὴν οἰκείω-
 σιν πεπονημένος πρὸς τὸ ζῶον, οὗτος καὶ τό τι ζῶον
 5 οὐκ ἀδικήσει· ὁ δὲ μόνον περιγράψας ἐν ἀνθρώπῳ
 τὸ δίκαιον ἔτοιμός ἐστιν ὡς ἐν στενῷ ἀπορρῖψαι τὴν
 ἔφεξιν τῆς ἀδικίας. ὥστε καὶ τοῦ Σωκρατικοῦ ὄψου
 ἥδιον τὸ Πυθαγόρειον. ὁ μὲν γὰρ ὄψου τροφῆς τὸ
 πεινῆν ἔλεγε, Πυθαγόρας δὲ τὸ μηθέναι ἀδικεῖν καὶ
 10 ἐφηδύνειν δικαιοσύνη τὸ ὄψου. ἡ γὰρ φυγὴ τῆς
 ἐμψύχου τροφῆς φυγὴ ἦν τῶν περὶ τὴν τροφήν
 ἰδικημάτων. οὐ γὰρ δὴ μὴ μετὰ κακώσεως ἐτέρου
 τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν ἀμήχανον ἡμῖν ὁ θεὸς ἐποίη-
 σεν· ἐπεὶ οὕτω γε τὴν φύσιν ἡμῖν ἀρχὴν ἀδικίας
 15 προσετίθει· μήποτε δὲ καὶ ἀγνοεῖν οὗτοι εἰκόασι τὸ
 ἰδίωμα τῆς δικαιοσύνης, ὅσοι ἐκ τῆς πρὸς ἀνθρώ-
 πους οἰκειώσεως εἰσάγειν ταύτην ᾤθησαν· αὕτη
 μὲν γὰρ φιλανθρωπία τις ἂν εἴη. ἡ δὲ δικαιοσύνη
 ἐν τῷ ἀφεκτικῷ καὶ ἀβλαβεῖ κεῖται παντὸς ὅτου οὖν
 20 τοῦ μὴ βλάπτουτος. καὶ οὕτως γε νοεῖται ὁ δίκαιος,
 οὐκ ἐκείνως· ὡς διατείνειν τὴν δικαιοσύνην καὶ
 ἄχρι τῶν ἐμψύχων κειμένην ἐν τῷ ἀβλαβεῖ. δι' ὃ
 καὶ ἡ οὐσία αὐτῆς ἐν τῷ τὸ λογιστικὸν ἄρχειν τοῦ
 ἀλόγου, ἔπεσθαι δὲ τὸ ἄλογον. ἄρχοντος γὰρ τοῦ-
 25 του, τοῦ δ' ἐπομένου, πᾶσα ἀνάγκη ἀβλαβῆ εἶναι
 πρὸς πᾶν ὅτι οὖν ἀνθρώπων. συνεσταλμένων γὰρ
 τῶν παθῶν καὶ τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ ὀργῶν μεμα-
 ρασμένων, τοῦ δὲ λογισμοῦ τὴν οἰκείαν ἔχοντος
 ἀρχὴν, εὐθύς ἡ ὁμοίωσις ἔπεται ἢ πρὸς τὸ κρεῖτ-
 30 τον. τὸ δὲ ἐν τῷ παντὶ κρεῖττον πάντως ἦν ἀβλα-
 βές, καὶ αὐτὸ μὲν διὰ δύναμιν καὶ σωστικὸν πάν-
 των καὶ εὐποιητικὸν πάντων καὶ ἀπροσδεῆς πάν-

των· ἡμεῖς δὲ διὰ μὲν δικαιοσύνην ἀβλαβεῖς πάν-
 των, διὰ δὲ τὸ θνητὸν ἐνδεεῖς τῶν ἀναγκαίων. ἡ
 δὲ τῶν ἀναγκαίων λῆψις οὐ βλάπτει οὔτε φυτά,
 ὅταν ἂ ἀποβάλλουσι λάβωμεν, οὔτε καρπούς, ὅταν
 τεθνηκότων χρησώμεθα τοῖς καρποῖς, οὔτε πρόβατα, 5
 ὅταν διὰ τῆς κουρᾶς αὐτὰ μᾶλλον ὀνήσωμεν καὶ
 τοῦ γάλακτος κοινωρήσωμεν παρέχοντες αὐτοῖς τὴν
 ἐξ ἡμῶν ἐπιμέλειαν. δι' ὃ προσπίπτει ὁ δίκαιος οἶον
 ἐλαττωτικὸς ἑαυτοῦ τῶν κατὰ σῶμα, οὐκ ἀδικεῖ δὲ
 ἑαυτόν· αὐξεται γὰρ τῇ τούτου παιδαγωγίᾳ καὶ ἐγκρα- 10
 τείᾳ τὸ ἐντὸς ἀγαθόν, τοῦτ' ἔστιν ἡ πρὸς θεὸν
 27 ὁμοίωσις. οὔτε τοίνυν ἡδονῆς οὔσης τέλους ἢ ὄν-
 τως σώζεται δικαιοσύνη, οὔτε τῶν ἂ κατὰ φύσιν
 συμπληρούντων τὴν εὐδαιμονίαν, ἢ ἐκκειμένων γε
 πάντων. ἐν πολλοῖς γὰρ τὰ τῆς ἀλόγου κινήματα 15
 φύσεως καὶ αἱ χρεῖαι ἀδικίας κατάρχει. αὐτίκα τῆς
 ζωοφάγιας ἐδεήθησαν, ἵνα τὴν φύσιν, ὡς φασίν,
 διαφυλάξωσιν ἀλύπητον καὶ ἀνευδεᾶ ὧν ὀρέγεται.
 τοῦ δ' ὁμοιοῦσθαι θεῷ ὄντος τέλους ὡς ἐνι μάλιστα,
 σώζεται τὸ ἀβλαβὲς ἐν ἅπασιν. ὄνπερ τοίνυν τρόπον ὁ 20
 πάθεισιν ἀγόμενος πρὸς μόνα τέκνα καὶ γυναῖκα ἀβλα-
 βῆς, τῶν δὲ ἄλλων καταφρονητικὸς καὶ πλεονέκτης,
 ὡς ἂν τοῦ ἀλόγου κρατοῦντος ἐν αὐτῷ, πρὸς τὰ
 θνητὰ ἐγείρεται καὶ ταῦτα ἐκπλήττεται· ὁ δὲ λόγῳ
 ἀγόμενος καὶ πρὸς πολίτην τηρεῖ τὸ ἀβλαβὲς καὶ 25
 ἔτι μᾶλλον πρὸς ξένους καὶ πρὸς πάντας ἀνθρώπους,
 ὁ τὴν ἀλογίαν ἔχων ὑπήκοον, καὶ αὐτὸς παρ' ἐκεί-
 νους λογικώτερος, διὰ ταῦτα δὲ καὶ θειότερος· οὔ-
 τως ὁ μὴ μόνον στήσας τὸ ἀβλαβὲς ἐν ἀνθρώποις,
 παρατείνας δὲ καὶ εἰς τὰ ἄλλα ζῶα μᾶλλον ὅμοιος 30
 θεῷ, καὶ εἰ ἄχρη φυτῶν δυνατόν, ἔτι μᾶλλον σώζει
 τὴν εἰκόνα. εἰ δὲ μὴ, ἀλλ' ἐντεῦθεν γε τὸ τῆς φύ-

σεως ἡμῶν ἐλάττωμα, ἐντεῦθεν τὸ θρηνούμενον
πρὸς τῶν παλαιῶν, ὡς

τοίων ἐκ τ' ἐρίδων ἐκ τε νεικέων γενόμεσθα,
ὅτι τὸ θεῖον ἀκήρατον καὶ ἐν πᾶσιν ἀβλαβὲς σώζειν
5 οὐ δύναμεθα· οὐ γὰρ ἐν πᾶσιν ἡμεν ἀπροσδεεῖς·
αἰτία δὲ ἡ γένεσις καὶ τὸ ἐν τῇ πενίᾳ ἡμᾶς γενέσθαι,
τοῦ πόρου ἀπορροῦντος. ἡ δὲ πενία ἐξ ἀλλοτριῶν
τὴν σωτηρίαν καὶ τὸν κόσμον, δι' οὗ τὸ εἶναι
ἐλάμβανεν, ἐκτάτο. ὅστις οὖν πλειόνων δεῖται τῶν
10 ἔξωθεν, ἐπὶ πλεόν τῇ πενίᾳ προσήλωται· καὶ ὅσῳ
πλεόνων ἐνδεής, τοσούτῳ θεοῦ μὲν ἄμοιρος, πενία
δὲ σύνοικος. τὸ γὰρ θεῶ ὅμοιον τῇ ὁμοιώσει εὐθύς
πλουτῶν ἔχει τὸν ἀληθινόν. πλουτῶν δὲ οὐδεὶς καὶ
χρηῆζων μηδενὸς ἀδικεῖ· ἕως γὰρ ἀδικεῖ, κἂν πάντα
15 ἔχη χρήματα κἂν πάντα τῆς γῆς πλέθρα, πένης ἐστὶν
πενία ὑπάρχων σύνοικος. διὰ ταῦτα δὴ καὶ ἄδικος καὶ
ἄθεος καὶ ἀσεβής καὶ πάση κακίᾳ ἔνοχος, ἧς τὴν ὑπό-
στασιν ἢ πρὸς τὴν ὕλην τῆς ψυχῆς πτώσις κατὰ στέρη-
σιν τοῦ ἀγαθοῦ παρήγαγεν. λῆρος οὖν πάντα, ἕως τις
20 τῆς ἀρχῆς ἀπέσφαλται, καὶ ἐνδεής πάντων, ἕως οὗ
πρὸς τὸν πόρον οὐ βλέπει, εἶκει τε τῶ θνητῶ τῆς
φύσεως αὐτοῦ, ἕως τὸν ὄντως ἑαυτὸν οὐκ ἐγνώρισεν.
δεινὴ δὲ ἡ ἀδικία πείθειν ἑαυτὴν καὶ δεκάζειν τοὺς
ὑπ' αὐτῆς συνεχομένους, διότι σὺν ἡδονῇ προσομιλεῖ
25 τοῖς τροφίμοις. ὥσπερ δὲ ἐν βίῳν αἰρέσεσιν ἀκρι-
βέστερος κριτῆς ὁ πείραν ἀμφοῖν εἰληφῶς τοῦ θατέ-
ρου πειραθέντος μόνου, οὕτως ἐν αἰρέσεσι καὶ φυ-
γαῖς καθηκόντων ἀσφαλέστερος κριτῆς ὁ ἐκ τοῦ
ἐπαναβεβηκότος κρίνων καὶ τὸ ἥττον τοῦ κάτωθεν
30 κρίνοντος τὰ προκείμενα. ὥστε ὁ κατὰ νοῦν ζῶν
τοῦ κατὰ τὴν ἀλογίαν ἀκριβέστερος ὀριστῆς ὢν τε
αἰρετέον καὶ ὢν μὴ· διήλθεν γὰρ καὶ δι' ἀλογίας,

ἄτε ἐξ ἀρχῆς ταύτη προσομιλήσας· ὁ δὲ ἄπειρος ὢν
 τῶν κατὰ νοῦν πείθει τοὺς ὁμοίους, παῖς ἐν παισὶ
 φλυαρῶν. ἀλλ' εἰ πάντες, φασί, τούτοις πεισθεῖεν
 τοῖς λόγοις, τί ἡμῖν ἔσται; ἢ δῆλον ὡς εὐδαιμονή-
 σομεν, ἀδικίας μὲν ἐξορισθείσης ἀπ' ἀνθρώπων, 5
 δικαιοσύνης δὲ πολιτευομένης καὶ παρ' ἡμῖν, καθά-
 περ καὶ ἐν οὐρανῷ. νῦν δ' ὅμοιον, ὡς εἰ αἱ
 Δαναΐδες ἠπόρουν τίνα βίον βιώσονται ἀπαλλαγεί-
 σαι τῆς περὶ τὸν τετραγώνον πίθου διὰ τοῦ κοσκί-
 νου λατρείας. τί γὰρ ἔσται ἀποροῦσιν, εἰ παυσά- 10
 μεθα ἐπιφοροῦντες εἰς τὰ πάθη ἡμῶν καὶ τὰς ἐπι-
 θυμίας, ὢν τὸ πᾶν διαρρεῖ ἀπειρία τῶν καλῶν τὸν
 ἐπὶ τοῖς ἀναγκαίοις καὶ ὑπὲρ τῶν ἀναγκαίων στερ-
 γόντων ἡμῶν βίον. τί τοίνυν πράξομεν, ἐρωτᾶς, ὦ
 ἄνθρωπε; μιμησώμεθα τὸ χρυσοῦν γένος, μιμησώ- 15
 μεθα τοὺς ἐλευθερωθέντας. μεθ' ὧν μὲν γὰρ Αἰδῶς
 καὶ Νέμεσις ἢ τε Δίκη ὀμιλεῖ, ὅτι ἤρκοῦντο τῷ ἐκ
 γῆς καρπῷ· καρπὸν γὰρ σφισιν

ἔφερεν ζείδωρος ἄρουρα

αὐτομάτη πολλόν τε καὶ ἄφθονον.

οἱ δὲ γε ἐλευθερωθέντες ἂ πάλαι τοῖς δεσπόταις
 ὑπηρετοῦντες ἐπόριζον, ταῦτα ἑαυτοῖς πορίζουσιν.
 οὐκ ἄλλως καὶ σὺ τοίνυν ἀπαλλαγείς τῆς τοῦ σώ-
 ματος δουλείας καὶ τῆς τοῖς πάθεσι τοῖς διὰ τὸ
 σῶμα λατρείας, ὡς ἐκεῖνα ἔτρεφες παντοίως τοῖς 25
 ἔξωθεν, οὕτως αὐτὸν θρέψεις παντοίως τοῖς ἐνδο-
 θεν, δικαίως ἀπολαμβάνων τὰ ἴδια καὶ οὐκ ἔτι τὰ
 ἄλλότρια βία ἀφαιρούμενος.

BIBΛION TETAPTON.

Πρὸς μὲν ἀπάσας σχεδὸν τὰς σκήψεις τῶν τῆ 1
 μὲν ἀληθείᾳ ἀκρασίας ἔνεκα καὶ ἀκολασίας τὴν
 σαρκοφαγίαν προσεμένων, ἀπολογίας δὲ αὐτοῖς ἀναι-
 σχύντους πεπορικῶτων τὰς ἐκ τῆς ἐνδεΐας, ἣν πλεόν
 5 ἢ χρῆν τῆ φύσει προσάπτουσι, διὰ τῶν εἰρημένων,
 ὧ Καστριίαιε, ἀπηντήσαμεν. λειπομένων δ' ἔτι μερι-
 κῶν ζητήσεων, ὧν μάλιστα ἡ τοῦ συμφέροντος ἐπαγ-
 γελία ἕξαπατᾷ τοὺς ὑπὸ τῶν ἡδονῶν δεδεκασμένους,
 καὶ μὴν καὶ τῆς μαρτυρίας τοῦ μηδὲν μῆτε τῶν σο-
 10 φῶν μῆτε τι ἔθνος παραιτήσασθαι τὴν βρωσίαν ἰκα-
 νῶς εἰς μέγεθος τῆς ἀδικίας τοὺς ἀκούοντας προα-
 γούσης ὑπ' ἀπειρίας τῆς ἀληθινῆς ἱστορίας, τὸν
 ἔλεγχον τούτων ποιεῖσθαι μέλλοντες, τὰς περὶ τοῦ
 συμφέροντος καὶ τῶν ἄλλων ζητημάτων λύσεις ἐκ-
 15 βαλεῖν πειρασόμεθα. ἀρξώμεθα δ' ἀπὸ τῆς κατὰ 2
 ἔθνη τινῶν ἀποχῆς, ὧν ἡγήσονται τοῦ λόγου οἱ
 Ἕλληνες, ὡς ἂν τῶν μαρτυρούντων ὄντες οἰκειό-
 τατοι. τῶν τοίνυν συντόμως τε ὁμοῦ καὶ ἀκριβῶς
 τὰ Ἑλληνικὰ συναγαγόντων ἐστὶν καὶ ὁ περιπατη-
 20 τικὸς Δικαίαρχος, ὃς τὸν ἀρχαῖον βίον τῆς Ἑλλά-
 δος ἀφηγούμενος, τοὺς παλαιοὺς καὶ ἐγγυὲς θεῶν
 φησὶ γεγονότας, βελτίστους τε ὄντας φύσει καὶ τὸν
 ἄριστον ἐξηκότας βίον, ὡς χρυσοῦν γένος νομίξε-
 σθαι παραβαλλομένους πρὸς τοὺς νῦν, κιβδήλους καὶ
 25 φαυλοτάτης ὑπάρχοντας ὕλης, μηδὲν φονεύειν ἔμ-
 ψυχον. ὃ δὴ καὶ τοὺς ποιητὰς παριστάντας χρυ-
 σοῦν μὲν ἐπονομάζειν γένος, ἐσθλὰ δὲ πάντα,
 λέγειν,

τοῖσιν ἔην· καρπὸν δ' ἔφερε ζείδωρος ἄρουρα
 αὐτομάτη πολλόν τε καὶ ἄφθονον· οἱ δ' ἔθελ-
 λημοὶ

ἤσυχον ἔργ' ἐνέμοντο σὺν ἐσθλοῖσιν πολέεσσιν.

ἃ δὴ καὶ ἐξηγούμενος ὁ Δικαίαρχος τὸν ἐπὶ Κρόνου 5
 βίον τοιοῦτον εἶναι φησίν· εἰ δεῖ λαμβάνειν μὲν
 αὐτὸν ὡς γεγονότα καὶ μὴ μάτην ἐπιπεφημισμένον,
 τὸ δὲ λίαν μυθικὸν ἀφέντας, εἰς τὸ διὰ τοῦ λόγου
 φυσικὸν ἀνάγειν. αὐτόματα μὲν γὰρ πάντα ἐφύετο·
 εἰκότως. οὐ γὰρ αὐτοὶ γε κατεσκεύαζον οὐδὲν διὰ 10
 τὸ μήτε τὴν γεωργικὴν ἔχειν πω τέχνην μήθ' ἑτέραν
 μηδεμίαν ἀπλῶς. τὸ δ' αὐτὸ καὶ τοῦ σχολῆν ἄγειν
 αἴτιον ἐγίγνετο αὐτοῖς καὶ τοῦ διάγειν ἄνευ πόνων
 καὶ μερίμνης, εἰ δὲ τῇ τῶν γλαφυρωτάτων ἰατρῶν
 ἐπακολουθῆσαι δεῖ διανοία, καὶ τοῦ μὴ νοσεῖν. 15
 οὐδὲν γὰρ εἰς ὑγίειαν αὐτῶν μείζον παρὰ γὰρ ἄγγελμα
 εὔροισι τις ἂν ἢ τὸ μὴ ποιεῖν περιπτώματα, ὧν διὰ
 παντὸς ἐκεῖνοι καθαρὰ τὰ σώματα ἐφύλαττον. οὔτε
 γὰρ τῆς φύσεως ἰσχυροτέραν τροφήν, ἀλλ' ἣς ἡ φύσις
 ἰσχυροτέρα, προσεφέρουτο, οὔτε τὴν πλείω τῆς μετρίας 20
 διὰ τὴν ἐτοιμότητα, ἀλλ' ὡς τὰ πολλὰ τὴν ἐλάττω
 τῆς ἰκανῆς διὰ τὴν σπάνιν. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ πόλεμοι
 αὐτοῖς ἦσαν οὐδὲ στάσεις πρὸς ἀλλήλους. ἄθλον
 γὰρ οὐδὲν ἀξιόλογον ἐν τῷ μέσῳ προκείμενον ὑπῆρ- 25
 χεν, ὑπὲρ ὅτου τις ἂν διαφορὰν τοσαύτην ἐνεστή-
 σατο. ὥστε τὸ κεφάλαιον εἶναι τοῦ βίου συνέβαινε
 σχολῆν, ῥαθυμίαν ἀπὸ τῶν ἀναγκαίων, ὑγίειαν,
 εὐρήνην, φιλίαν. τοῖς δὲ ὑστέροις ἐφιεμένοις μεγά-
 λων καὶ πολλοῖς περιπίπτουσι κακοῖς ποθεινὸς εἰκό- 30
 τως ἐκεῖνος ὁ βίος ἐγίγνετο. δηλοῖ δὲ τὸ λιτὸν τῶν
 πρώτων καὶ αὐτοσχέδιον τῆς τροφῆς τὸ μεθύστερον
 δηθὲν ἄλλοις δρυός, τοῦ μεταβάλλοντος πρώτου, οἷα

εἰκός, τοῦτο φθεργξαμένου. ὕστερον ὁ νομαδικὸς
 εἰσῆλθεν βίος, καθ' ὃν περιττοτέραν ἤδη κτήσιν
 προσπεριεβάλλοντο καὶ ζώων ἤψαντο, κατανοήσαν-
 5 τες ὅτι τὰ μὲν ἀσινῆ ἐτύγχανεν ὄντα, τὰ δὲ κα-
 κούργα καὶ χαλεπά· καὶ οὕτω δὴ τὰ μὲν ἐτιθάσεν-
 σαν, τοῖς δὲ ἐπέθεντο, καὶ ἅμα ἐν τῷ αὐτῷ βίῳ
 συνεισῆλθε πόλεμος. καὶ ταῦτα, φησὶν, οὐχ ἡμεῖς,
 ἀλλ' οἱ τὰ παλαιὰ ἱστορία διεξεληθότες εἰρήκασιν.
 ἤδη γὰρ ἀξιόλογα κτήματα ἦν ὑπάρχοντα, οἱ μὲν
 10 ἐπὶ τὸ παρελῆσθαι φιλοτιμίαν ἐποιοῦντο, ἀθροισ-
 μενοὶ τε καὶ παρακαλοῦντες ἀλλήλους, οἱ δ' ἐπὶ
 τὸ διαφυλάξαι. προϊόντος δὲ κατὰ μικρὸν οὕτω τοῦ
 χρόνου, κατανοοῦντες ἀεὶ τῶν χρησίμων εἶναι δο-
 κούντων, εἰς τὸ τρίτον τε καὶ γεωργικὸν ἐνέπεσον εἰ-
 15 δος. ταυτὶ μὲν Δικαιάρχου τὰ παλαιὰ τῶν Ἑλλη-
 νικῶν διεξιόντος μακάριόν τε τὸν βίον ἀφηγουμέ-
 νου τῶν παλαιοτάτων, ὃν οὐχ ἦττον τῶν ἄλλων
 καὶ ἡ ἀποχὴ τῶν ἐμψύχων συνεπλήρου. δι' ὃ πό-
 λεμος οὐκ ἦν, ὡς ἂν ἀδικίας ἐξεληλαμένης· συνεισ-
 20 ῆλθεν δὲ ὕστερον καὶ πόλεμος καὶ εἰς ἀλλήλους
 πλεονεξία ἅμα τῇ τῶν ζώων ἀδικίᾳ. ὃ καὶ θαυμα-
 στὸν τῶν τολμησάντων τὴν ἀποχὴν τῶν ζώων ἀδι-
 κίας μητέρα εἶπεῖν, τῆς ἱστορίας καὶ τῆς πείρας ἅμα
 τῷ φόνῳ αὐτῶν τροφὴν τε καὶ πόλεμον καὶ ἀδικίαν
 25 συνεισελθεῖν μηνυούσης. ὃ δὴ καὶ ὕστερον *Αυ-*
κοῦργον τὸν *Λακεδαιμόνιον* συνιδόντα, καίπερ κε-
 κρατηκότος τοῦ γεύεσθαι ἐμψύχων, οὕτως τὴν πο-
 λιτείαν συντάξαι, ὡς ἦμιστα τῆς ἐκ τούτων τροφῆς
 δεῖσθαι. τὸν γὰρ κλῆρον ἐκάστων οὐκ ἐν ἀγέλαις
 30 βοῶν καὶ προβάτων αἰγῶν τε καὶ ἵππων ἢ χρημά-
 των περιουσία ἀφορίσαι, ἀλλ' ἐν γῆς κτήσει φερού-
 σης ἀποφορὰν ἀνδρὶ ἐβδομήκοντα κριθῶν μεδίμνους,

γυναικί δὲ δώδεκα, καὶ τῶν ὑγρῶν καρπῶν ἀναλό-
 γως τὸ πλῆθος. ἀρκέσειν γὰρ ᾤετο τοσοῦτον τρο-
 φῆς πρὸς εὐξίαν καὶ ὑγίαν ἰκανήν, ἄλλου μηδε-
 νὸς δεησομένοις. ὅθεν καὶ φασὶν ὡς ὕστερόν ποτε
 χρόνῳ τὴν χώραν διερχόμενος ἐξ ἀποδημίας ἄρτι 5
 τεθερισμένην ὄρων τὴν γῆν καὶ τὰς ἄλωνας παρα-
 λήλους καὶ ὁμαλεῖς, ἐμειδιάσέν τε καὶ εἶπε πρὸς τοὺς
 παρόντας, ὡς ἡ Λακωνικὴ φαίνεται πᾶσα πολλῶν
 ἀδελφῶν εἶναι νεωστὶ νενεμημένων. τοιγὰρ οὖν
 ἐξῆν αὐτῷ τροφὴν ἐξελάσαντι τῆς Σπάρτης ἀκυρῶσαι 10
 πᾶν νόμισμα χρυσοῦν καὶ ἀργυροῦν, μόνῳ δὲ
 χρῆσθαι τῷ σιδηρῷ, καὶ τούτῳ ἀπὸ πολλοῦ σταθ-
 μοῦ καὶ ὄγκου δύναμιν ὀλίγην ἔχοντι· ὥστε δέκα
 μυνῶν ἀμοιβὴν ἀποθήκης μεγάλης ἐν οἰκίᾳ δεῖσθαι
 καὶ ζεύγους ἄγοντος. οὗ κυρωθέντος ἐξέπεσεν 15
 ἀδικημάτων γένη πολλὰ τῆς Λακεδαίμονος. τίς
 γὰρ ἢ κλέπτειν ἐμελλεν ἢ δωροδοκεῖν ἢ ἀποστρεφεῖν
 ἢ ἀρπάζειν· ὃ μῆτε κατακρούσαι δυνατόν ἦν μῆτε
 κεκτῆσθαι ζηλωτόν, ἀλλὰ μὴδὲ κατακόψαι λυσιτελεῖς;
 ἐμελλον δὲ καὶ τέχνη ἀχρηστοὶ ἐξελαθῆσθαι σὺν 20
 τούτοις, διάθεσιν τῶν ἔργων οὐκ ἐχόντων. τὸ γὰρ
 σιδηροῦν ἀγώγιμον οὐκ ἦν πρὸς τοὺς ἄλλους Ἕλλη-
 νας οὐδὲ εἶχε τιμὴν καταγελώμενον, ὥστε οὐδὲ
 πρίασθαι τι τῶν ξενικῶν καὶ ῥωπικῶν ὑπῆρχεν,
 οὐδὲ εἰσέπλει φόρτος ἐμπορικὸς εἰς τοὺς λιμένας, 25
 οὐδ' ἐπέβαινε τῆς Λακωνικῆς οὐ σοφιστῆς λόγων,
 οὐ μάντις ἀγυρτικὸς, οὐχ ἑταιρῶν τροφεύς, οὐ χρυ-
 σῶν τις, οὐ χαλκῶν καλλωπισμάτων δημιουργός,

24. οὐθενὸς ἀξίω. ῥῶπος γὰρ ὁ παντοδαπὸς ἢ καὶ ὁ λε-
 πτὸς φόρτος, ἀλλὰ καὶ μίγμα χρώματος ἐξ οὗ καὶ ῥω-
 ποπώλης ὁ ταῦτα πιπράσκων.

ἄτε δὴ νομίσματος οὐκ ὄντος. ἀλλ' οὕτως ἀπερη-
 μωθεῖσα κατὰ μικρὸν ἢ τρυφή τῶν ζωπυρρύντων
 καὶ τρεφόντων αὐτὴ δι' ἑαυτῆς ἐμαραίνεται· καὶ
 πλέον οὐδὲν ἦν τοῖς πολλὰ κεκτημένοις ὁδὸν οὐκ
 5 ἐχούσης εἰς μέσον τῆς εὐπορίας, ἀλλ' ἐγκατρωκοδο-
 μημένης καὶ ἀργούσης. δι' ὃ καὶ τὰ πρόχειρα τῶν
 σκευῶν καὶ ἀναγκαῖα ταῦτα, κλινητῆρες καὶ δίφροι
 καὶ τράπεζαι, βέλτιστα παρ' αὐτοῖς ἐδημιουργεῖτο,
 καὶ κώθων, ὡς φησὶ Κριτίας, ὁ Λακωνικὸς εὐδο-
 10 κίμει μάλιστα πρὸς τὰς στρατείας. τὰ γὰρ ἀναγ-
 καίως πινόμενα τῶν ὑδάτων καὶ δυσωποῦντα τὴν
 ὄψιν ἀπεκρῦπτετο τῇ χροᾷ, καὶ τοῦ θολεροῦ προσ-
 κόπτοντος καὶ προσισχομένου τοῖς ἄμβωσι, καθαρ-
 ρώτερον ἐπλησίαζε τῷ στόματι τὸ πινόμενον. αἴτιος
 15 δὲ καὶ τούτων ὁ νομοθέτης, ὡς φησὶν ὁ Πλούταρχος.
 ἀπηλλαγμένοι γὰρ οἱ δημιουργοὶ τῶν ἀχρή-
 στων ἐν τοῖς ἀναγκαίοις ἐπεδείκνυντο τὴν καλλιτε-
 χνίαν. ἔτι δὲ μᾶλλον ἐπιθέσθαι τῇ τρυφῇ καὶ τὸν 4
 ζῆλον ἀφελῆσθαι τοῦ πλούτου διανοηθεὶς τὸ τρίτον
 20 πολίτευμα καὶ κάλλιστον ἐπῆγγεν, τὴν τῶν συσσι-
 τίων κατασκευὴν, ὥστε δειπνεῖν μετ' ἀλλήλων συν-
 ιόντας ἐπὶ κοινοῖς καὶ τεταγμένοις ὄψοις καὶ σιτίοις,
 οἴκοι δὲ μὴ διαιτᾶσθαι κατακλίναντας εἰς στρωμνὰς
 πολυτελεῖς καὶ τραπέζας, χερσὶν δημιουργῶν καὶ
 25 μαγείρων ὑπὸ σκότος, ὥσπερ ἀδηφάγα ζῶα, παι-
 νομένους καὶ διαφθείροντας ἅμα τοῖς ἡθεσι τὰ σώ-
 ματα πρὸς πᾶσαν ἐπιθυμίαν ἀνειμένα καὶ πλησμο-
 νὴν, μακρῶν μὲν ὕπνων, θερμοῶν δὲ λουτρῶν,
 πολλῆς δὲ ἡσυχίας καὶ τρόπον τινὰ νοσηλείας καθη-
 30 μερινῆς δεομένην. μέγα μὲν οὖν καὶ τοῦτο ἦν,
 μείζον δὲ τούτου τὸ τὸν πλοῦτον ἄζηλον, ὡς φησὶν
 Θεόφραστος, καὶ ἄπλουτον ἀπεργάσασθαι τῇ κοινό-

τητι τῶν δειπνῶν καὶ τῇ περὶ τὴν δίαιταν εὐτελείᾳ. χρῆσις γὰρ οὐκ ἦν οὐδὲ ἀπόλαυσις οὐδὲ ὄψις ὅλως ἢ ἐπίδειξις τῆς πολλῆς παρασκευῆς, ἐπὶ τὸ αὐτὸ δειπνον τῷ πένητι τοῦ πλουσίου βαδίζοντος· ὥστε τοῦτο δὴ τὸ θρουλλούμενον ἐν μόνῃ τῇ Σπάρτῃ βλέπεσθαι τυ- 5 φλὸν ὄντα τὸν Πλοῦτον καὶ κείμενον ὥσπερ γραφὴν ἄψυχον καὶ ἀκίνητον. οὐδὲ γὰρ οἴκοι προδειπνήσαντας ἐξῆν βαδίζειν ἐπὶ τὰ συσσίτια πεπληρωμένους, ἀλλ' ἐπιμελῶς οἱ λοιποὶ φυλάττοντες τὸν μὴ πίνοντα μηδὲ ἐσθίοντα μετ' αὐτῶν ἐκάκιζον ὡς 10 ἀκρατῆ καὶ πρὸς τὴν κοινὴν μαλθακιζόμενον δίαιταν. δι' ὃ καὶ φιδίτια προσηγόρευον ταῦτα, εἴτε ὡς φιλίας καὶ φιλοφροσύνης ὑπάρχοντα αἷτια, ἀντὶ τοῦ λάβδα τὸ δέλτα λαμβάνοντες, εἴτε ὡς πρὸς εὐτέλειαν καὶ φειδῶ συνεθιζόντων. συνήρχοντο δὲ 15 ἀνὰ πεντεκαίδεκα καὶ βραχεὶ τούτων ἐλάττους ἢ πλείους. ἔφερε δὲ ἕκαστος κατὰ μῆνα τῶν συσσίτων ἀλφίτων μέδιμον, οἴνου χόας ὀκτώ, τυροῦ πέντε μῶς, σύκων ἡμίμνεα πέντε· πρὸς δὲ τούτοις 5 εἰς ὄψωνίαν μικρὸν τι κομιδῆ νομίσματος. εἰκότως 20 ἄρα οὕτω λιτῶς καὶ σωφρόνως δειπνούντων καὶ οἱ παῖδες ἐφοίτων εἰς τὰ συσσίτια ὥσπερ εἰς διδασκαλεῖα σωφροσύνης ἀγόμενοι, καὶ λόγων ἡκροῶντο πολιτικῶν καὶ παιδευτὰς ἐλευθερίας ἐώρων, αὐτοὶ τε παίζειν εἰθίζοντο καὶ σκώπτειν ἄνευ βωμολοχίας 25 καὶ σκωπτόμενοι μὴ δυσχεραίνειν. σφόδρα γὰρ ἐδόκει καὶ τοῦτο Λακωνικὸν εἶναι, σκώμματος ἀνασχέσθαι· μὴ φέροντα δὲ ἐξῆν παραιτεῖσθαι, καὶ ὁ σκώπτων ἐπέπαντο. τοιαύτη μὲν ἡ τῶν Λακεδαι-

25. σκώμματος, κολακείας, γελωτοποιίας· εἴρηται δὲ ἀπὸ τοῦ λοχεῖν ἐν τοῖς βωμοῖς πρὸς τό τι ἀπὸ τῶν θυμάτων λαβεῖν.

μονίων περι τὴν δίαιταν λιτότης, καίπερ εἰς πλη-
θος νενομοθετημένη. δι' ὃ καὶ ἀνδρικότεροι καὶ
σωφρονέστεροι καὶ τοῦ ὀρθοῦ μᾶλλον φροντίζοντες
οἱ ἐκ ταύτης τῆς πολιτείας ἀναβαίνοντες παραδέ-
5 δονται τῶν ἐκ τῶν ἄλλων, διεφθαρμένων καὶ ταῖς
ψυχαῖς καὶ τοῖς σώμασιν· καὶ δῆλον ὡς τοιαύτη πο-
λιτεία οἰκείου τὸ τῆς ἀποχῆς τῆς παντελοῦς, ταῖς
δὲ διεφθαρμέναις τὸ τῆς βρώσεως.

μεταβάντι δὲ εἰς τὰ ἄλλα ἔθνη, ὅσα εὐνομίας
10 τε καὶ ἡμερότητας τῆς τε πρὸς τὸ θεῖον εὐσεβείας
ἐπεστράφη, φανερὸν ἔσται ὡς πρὸς τε τὴν σωτη-
ρίαν τῶν πόλεων καὶ τὸ συμφέρον αὐταῖς εἰ καὶ μὴ
ἐπὶ πάντας, ἀλλὰ γοῦν εἰς τινὰς τὸ τῆς ἀποχῆς προσ-
ετέτακτο· οἱ δὲ ὑπὲρ τῆς πόλεως θύοντες τοῖς θεοῖς
15 καὶ θεραπεύοντες ἀπεμειλίττοντο τὰς τῶν πολλῶν
ἀμαρτίας. ὅπερ γὰρ ἐν τοῖς μυστηρίοις ὁ ἀφ' ἐστίας
λεγόμενος παῖς ἀντὶ πάντων τῶν μνουμένων ἀπο-
μειλίσσεται τὸ θεῖον, ἀκριβῶς δρῶν τὰ προστεταγ-
μένα, τοῦτο κατὰ τὰ ἔθνη καὶ τὰς πόλεις οἱ ἱερεῖς
20 δύνανται ἀντὶ πάντων θύοντες καὶ τὸ θεῖον προσ-
αγόμενοι διὰ τῆς εὐσεβείας εἰς τὴν σφῶν κηδεμο-
νίαν. τοῖς τοίνυν ἱερεῦσι τοῖς μὲν τῶν ζώων πάν-
των, τοῖς δὲ τινῶν πάντως προστέτακται ἀπέχεσθαι
τῆς βρωᾶς, ἃν τε Ἑλληνικὸν ἔθος σκοπῆς ἃν τε βάρ-
25 βαρον, καὶ μέντοι παρ' ἄλλοις ἄλλως· ὥστε τοὺς
πανταχοῦ παραληφθέντας φαίνεσθαι πάντων ἀπε-
χομένους, εἴ τις τοὺς πάντας ὡς ἓνα ὑπολάβοι. εἰ
τοίνυν οἱ τῆς σωτηρίας τῶν πόλεων προεστῶτες καὶ
τὴν εὐσέβειαν αὐτῶν τὴν πρὸς τοὺς θεοὺς πεπι-
30 στευμένοι τῶν ζώων ἀπέχονται, πῶς ἂν τις τολμή-
σειεν ὡς ἀσύμφορον ταῖς πόλεσι τὴν ἀποχὴν αἰτι-
ᾶσθαι; τὰ γοῦν κατὰ τοὺς Αἰγυπτίους ἱερέας Χαί- 6

ρήμων ὁ στωικός ἀφηγούμενος, οὓς καὶ φιλοσόφους
 ὑπειλήφθαι φησι παρ' Αἴγυπτίους, ἐξηγείται ὡς τό-
 πον μὲν ἐξελέξαντο ἐμφιλοσοφῆσαι τὰ ἱερά. πρὸς
 τε γὰρ τὴν ὅλην ὄρεξιν τῆς θεωρίας συγγενὲς ἦν
 παρὰ τοῖς ἐκείνων ἀφιδρούμασι διαιτᾶσθαι, παρεῖχέν 5
 τε αὐτοῖς ἀσφάλειαν μὲν ἐκ τοῦ θείου σεβασμοῦ
 καθάπερ τινὰ ἱερά ζῶα πάντων τιμώντων τοὺς φι-
 λосоφους, ἡρεμαίους δὲ εἶναι, ἅτε τῆς ἐπιμιξίας
 κατὰ τὰς πανηγύρεις καὶ τὰς ἐορτὰς συντελουμένης
 μόνον, τὸ δὲ λοιπὸν σχεδὸν ἀβάτων ὄντων τοῖς 10
 ἄλλοις τῶν ἱερῶν· ἀγνεύσαντας γὰρ ἔδει προσιέναι
 καὶ πολλῶν ἀποσχομένους. καὶ τοῦτο ὡσπερ κοινὸς
 τῶν κατ' Αἴγυπτον ἱερῶν θεσμὸς ἐστίν. ἀπειπά-
 μενοι δὲ πᾶσαν τὴν ἄλλην ἐργασίαν καὶ πόνους ἀν-
 θρωπίνους, ἀπέδοσαν ὅλον τὸν βίον τῇ τῶν θεῶν 15
 θεωρίᾳ καὶ θεάσει, διὰ μὲν ταύτης τό τε τίμιον καὶ
 ἀσφαλὲς καὶ εὐσεβὲς ποριζόμενοι, διὰ δὲ τῆς θεωρίας
 τὴν ἐπιστήμην, δι' ἀμφοῖν δὲ ἄσκησιν ἡθῶν κεκρυμ-
 μένην τινὰ καὶ ἀρχαιοπρεπῆ. τὸ γὰρ αἰεὶ συνεῖναι
 τῇ θεῖᾳ γνώσει καὶ ἐπιπνοίᾳ πάσης μὲν ἔξω τίθη- 20
 σιν πλεονεξίας, καταστέλλει δὲ τὰ πάθη, διεγείρει
 δὲ πρὸς σύνεσιν τὸν βίον. λιτότητα δὲ ἐπετήδευ-
 σαν καὶ καταστολὴν ἐγκράτειάν τε καὶ καρτερίαν τό
 τε ἐν παντὶ δίκαιον καὶ ἀπλεονέκτητον. σεμνοὺς δὲ
 αὐτοὺς παρεῖχεν καὶ τὸ δυσεπίμικτον, οἱ γὰρ παρὰ 25
 μὲν αὐτὸν τῶν λεγομένων ἀγνευῶν τὸν καιρὸν οὐδὲ
 τοῖς συγγενεστάτοις καὶ ὁμοφύλοις ἐπεμίσγνυντο σχε-
 δὸν οὐδὲ ἄλλων τῶν θεωρούμενοι, ὅτι μὴ πρὸς τὰς
 ἀναγκαίας συναγνεύουσι χρείας, ἢ ἀγνευτήρια τοῖς
 μὴ καθαρεύουσιν ἄδυστα καὶ πρὸς ἱερουργίας ἅγια 30
 κατανεμόμενοι. τὸν δὲ ἄλλον χρόνον ἀπλούστερον
 μὲν τοῖς ὁμοίοις ἐπεμίσγνυντο, τῶν δὲ ἕξωτικῶν τῆς

θρησκείας οὐδενὶ συνεβίουν· ἐφαίνοντο δὲ αἰεὶ θεῶν
 ἢ ἀγαλμάτων ἐγγύς, ἥτοι φέροντες ἢ προηγούμενοι
 καὶ τάσσοντες μετὰ κόσμου τε καὶ σεμνότητος· ὧν
 ἕκαστον οὐ τύφος ἦν, ἀλλὰ τινος ἔνδειξις φυσικοῦ
 5 λόγου. τὸ δὲ σεμνὸν κακ τοῦ καταστήματος ἑωρᾶτο.
 πορεία τε γὰρ ἦν εὐτακτος καὶ βλέμμα καθεστηκὸς
 ἐπετηδεύετο, ὡς ὅτε βουληθεῖεν μὴ σκαρδαμύττειν·
 γέλως δὲ σπάνιος· εἰ δέ που γένοιτο, μέχρι μειδιά-
 σεως· αἰεὶ δὲ ἐντὸς τοῦ σχήματος αἱ χεῖρες. καὶ
 10 σύμβολόν γε ἦν ἑκάστῳ τῆς τάξεως ἐμφαντικόν, ἦν
 ἔλαχεν ἐν τοῖς ἱεροῖς· πλείους γὰρ ἦσαν αἱ τάξεις.
 δίαίτα δὲ λιτὴ καὶ ἀφελής· οἴνου γὰρ οἱ μὲν οὐδ'
 ὄλως, οἱ δὲ ὀλίγιστα ἐγρέοντο, νεύρων αἰτιώμενοι
 βλάβας καὶ πλήρωσιν κεφαλῆς ἐμπόδιον εἰς εὐρεσιν,
 15 ἀφροδισίῳν τε ἔφασαν αὐτὸν ὀρέξεις ἐπιφέρειν·
 ταύτη δὲ καὶ τῶν ἄλλων εὐλαβῶς εἶχον, ἄρτοις μὲν
 οὐδὲ ὄλως ἐν ταῖς ἀγνεύαις χρώμενοι· εἰ δέ ποτε
 μὴ ἀγνεύοιεν, σὺν ὑσώπῳ κόπτοντες ἦσθιον· τὸ
 πολὺ γὰρ αὐτοῦ τῆς δυνάμεως καθαιρεῖν ἔφασαν
 20 τὸν ὑσσωπον. ἐλαίου δ' ἀπείχοντο μὲν ὡς τὸ πολὺ,
 οἱ πλείστοι δὲ καὶ παντελῶς· εἰ δέ που μετὰ λαχά-
 νων χρῆσαιτο, παντελῶς ὀλίγῳ καὶ ὅσον παρηγο-
 ρῆσαι τὴν αἰσθησιν. τῶν μὲν οὖν ἐκτὸς Αἰγύπτου 7
 γινομένων βρωμάτων τε καὶ ποτῶν οὐ θέμις ἦν
 25 ἄπτεισθαι. πολὺς τις οὕτως τροφῆς ἀπεκέκλειστο
 πόρος. τῶν δὲ κατ' αὐτὴν τὴν Αἴγυπτον ἰχθύων
 τε ἀπείχοντο πάντων καὶ τετραπόδων ὅσα μώνυχα
 ἢ πολυσχιδῆ ἢ μὴ κερασφόρα· πτηνῶν δὲ ὅσα σαρ-
 κοφάγα· πολλοὶ δὲ καὶ καθάπαξ τῶν ἐμψύχων· καὶ
 30 ἐν γε ταῖς ἀγνεύαις ἅπαντες, ὅποτε μὴδ' ὧν προσ-
 ἴεντο. καὶ μέντοι καὶ τῶν ἄλλων οὐκ ἀστυκοφάν-
 τητον ἐποιοῦντο παραίτησιν, οἶον τῶν βοῶν τὰς

θηλείας παρηγοῦντο, τῶν δ' ἀρρένων ὅσα δίδυμα
 ἢ κατάσπιλα ἢ ἑτερόχροα ἢ παραλλάσσοντα τῇ μορφῇ
 ἢ δεδαμασμένα, ὡς ἤδη καθωσιωμένα τοῖς πόνοις
 καὶ τιμωμένοις ἐμφερῇ, ἢ καθ' ὄντιν' οὖν οἶον
 ἀπεικασμὸν ἐξεΐη ἢ ἑτερόφθαλμα ἢ πρὸς ἀνθρωπίαν 5
 ἐμφέρειαν νεύοντα. μυρία δ' ἄλλαι παρατηρήσεις
 τῆς περὶ αὐτὰ τέχνης τῶν καλουμένων μοσχοσφρα-
 γιστῶν ἄχρι συντάξεων προάγουσαι βιβλιακῶν. πε-
 ριεργότερον δ' ἔτι περὶ τὰ πτηνὰ, οἶον τρυγόνα μὴ
 ἐσθίειν· ἱέραξ γάρ, ἔφασαν, πολλαχῇ τὸ ζῶον συλ- 10
 λαβὼν ἀφίησιν, μισθὸν ἀποδιδούς μίξεως σῶτηρίαν.
 ὡς οὖν μὴ λάθοιεν τοιοῦτῳ περιπεσόντες, ἅπαν αὐ-
 τῶν περιύσταντο τὸ γένος. κοιναὶ μὲν δὴ θρησκείαι
 τινες αὐταί, κατὰ γένη δὲ τῶν ἱερέων διάφοροι, καὶ
 οἰκεῖαι καθ' ἕκαστον θεόν· αἱ δὲ ἀγνεῖαι πάντων 15
 ἐκαθάρεον. ὁ δὲ χρόνος οὗτος, ὁπότε συντελεῖν
 τι τῶν περὶ τὴν ἱερὰν μέλλοιεν θρησκείαν, προ-
 λαμβάνων ἡμερῶν ἀριθμὸν, οἱ μὲν δυεῖν καὶ τετ-
 ταράκοντα, οἱ δὲ τούτων πλείους, οἱ δὲ ἐλάσσους,
 οὐδέποτε μέντοι τῶν ἐπὶ λειπομένας, παντὸς μὲν 20
 ἐμψύχου ἀπείχοντο, παντὸς δὲ λαχάνου τε καὶ
 ὀσπρίου, πρὸ δὲ πάντων ὀμιλίας γυναικείας· ἄρ-
 ρενος μὲν γὰρ οὐδὲ τὸν ἄλλον χρόνον μετεῖχον.
 τρεῖς δὲ τῆς ἡμέρας ἀπελούοντο ψυχρῶ, ἀπὸ τε κοι-
 τῆς καὶ πρὸ ἀρίστου καὶ πρὸς ὕπνον. εἰ δέ ποτε 25
 συμβαίῃ καὶ ὄνειρώττειν, παραχορῆμα ἀπεκάθαιρον
 λουτρῶ τὸ σῶμα. ψυχρῶ μὲν οὖν καὶ κατὰ τὸν
 ἄλλον ἐχρῶντο βίον, οὐ μὴν οὕτως· πλεονάζοντι.
 κοίτη δὲ αὐτοῖς ἐκ τῶν σπαδίκων τοῦ φοίνικος, ἃς
 καλοῦσι βαίς, ἐπέπλεκτο· ξύλινον δὲ ἡμικυλίνδριον 30
 εὔλελεασμένον ὑπόθημα τῆς κεφαλῆς· ἤσκουν δὲ
 δίψαν καὶ πείναν καὶ ὀλιγοσιτίαν παρὰ πάντα τὸν

βίον. μαρτυρία δ' αὐτῶν τῆς ἐγκρατείας, ὅτι μήτε 8
 περιάπτοις μήτ' ἐπώδαῖς χρώμενοι διηγῶν ἄνοσοι καὶ
 πρὸς μετρίαν ἰσχὺν εὖτονοι. πολλὰ γοῦν κατὰ τὰς
 ἱερουργίας ἀνεδέχοντο βάρη καὶ ὑπηρετήματα τῆς
 5 κοινῆς ἰσχύος μείζω. διήρουν δὲ νύκτα μὲν εἰς ἐπι-
 τήρησιν οὐρανίων, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀγιστεῖαν, ἡμέραν
 δὲ εἰς θεραπείαν τῶν θεῶν, καθ' ἣν τρις ἢ τετρά-
 κισ, κατὰ τὴν ἕω καὶ τὴν ἑσπέραν μεσουρανοῦντά
 τε τὸν ἥλιον καὶ πρὸς δύσιν καταφερόμενον, τού-
 10 τούς ὑμνοῦντες· τὸν δὲ ἄλλον χρόνον πρὸς θεωρή-
 μασιν ἦσαν ἀριθμητικοῖς τε καὶ γεωμετρικοῖς, ἐκ-
 πονοῦντες αἰεὶ τι καὶ προσεξευρίσκοντες, συνόλως
 τε περὶ τὴν ἐμπειρίαν καταγιγνώμενοι. τὸ δ' αὐτὸ
 καὶ ἐν ταῖς χειμερίοις ἐπετήδευον νυξί, φιλολογία
 15 προσαγρυπνοῦντες, ἅτε μήτε πορισμοῦ ποιοῦμενοι
 φροντίδα δεσπότου τε κακοῦ τῆς πολυτελείας ἐλευ-
 θεριάζοντες. ὁ μὲν δὴ πόνος ὁ ἄτρυτός τε καὶ διη-
 νεκῆς καρτερίαν ἀπομαρτυρεῖ τοῖς ἀνδράσι, τὸ δὲ
 ἀνεπιθύμητον ἐγκράτειαν· οἷ γε ἐν τοῖς ἀσεβεστάτοις
 20 ἐτίθεντο πλεῖν ἀπ' Αἰγύπτου, διευλαβούμενοι ξενι-
 κάς τρυφᾶς καὶ ἐπιτηδεύματα· μόνοις γὰρ ὅσιον
 ἐδόκει τοῖς κατὰ τὰς βασιλικὰς χρείας ἀπηναγκα-
 σμένοις. πολὺς δὲ καὶ τούτοις ἦν λόγος ἐμμεῖναι
 τοῖς πατρίοις· μικρὰ δ' εἰ καταγνωσθεῖεν παραβαί-
 25 νοντες, ἀπηλαύνοντο. καὶ τὸ μὲν κατ' ἀλήθειαν
 φιλοσοφοῦν ἐν τε τοῖς προφήταις ἦν καὶ ἱεροστο-
 λισταῖς καὶ ἱερογραμματεῦσιν, ἔτι δὲ ὠρολόγοις. τὸ
 δὲ λοιπὸν τῶν ἱερέων τε καὶ παστοφόρων καὶ νεω-
 κόρων πλῆθος καὶ ὑπόουργῶν τοῖς θεοῖς καθαρεύει
 30 μὲν ὁμοίως, οὔτι γε μὴν μετ' ἀκριβείας καὶ ἐγκρα-
 τείας τοσῆσδε.

τοιαῦτα μὲν τὰ κατ' Αἰγυπτίους ὑπ' ἀνδρὸς

φιλαλήθους τε καὶ ἀκριβοῦς ἐν τε τοῖς στωικοῖς
 πραγματικώτατα φιλοσοφήσαντος μεμαρτυρημένα.
 9 ἀπὸ δὲ ταύτης ὁρμώμενοι τῆς ἀσκήσεως καὶ τῆς
 πρὸς τὸ θεῖον οἰκειώσεως ἐγνώσαν ὡς οὐ δι' ἀν-
 θρώπου μόνου τὸ θεῖον διηλθεν, οὔτε ψυχὴ ἐν μό- 5
 νῳ ἀνθρώπῳ ἐπὶ γῆς κατεσκήνωσεν, ἀλλὰ σχεδὸν
 ἢ αὐτὴ διὰ πάντων διηλθεν τῶν ζώων. δι' ὃ εἰς
 τὴν θεοποιίαν παρέλαβον πᾶν ζῷον καὶ ὁμοίως
 που ἀνέμιξαν θηρία καὶ ἀνθρώπους καὶ πάλιν ὁρ-
 νέων σώματα καὶ ἀνθρώπων· εἰκασται γὰρ παρ' 10
 αὐτοῖς τις μέγρι τραχήλου ἀνθρωποειδῆς, τὸ δὲ
 πρόσωπον ὀρνέου ἢ λέοντος ἢ ἄλλου τινὸς ζῴου
 κεκτημένος· καὶ πάλιν αὖ κεφαλὴ ἀνθρώπειος καὶ
 ἄλλων τινῶν ζώων μέρη, πῆ μὲν ὑποκείμενα, πῆ
 δὲ ἐπικείμενα. δι' ὧν δηλοῦσιν ὅτι κατὰ γνώμην 15
 θεῶν καὶ ταῦτα ἀλλήλοις κοινωνεῖ, καὶ σύντροφα
 ἡμῖν καὶ τιθασά ἐστιν τῶν θηρίων τὰ ἄγρια οὐκ
 ἄνευ τινὸς θείας βουλήσεως. ὅθεν καὶ ὁ λέων ὡς
 θεὸς θρησκευεται, καὶ μέρος τι τῆς Αἰγύπτου, ὃ
 καλοῦσι νομόν, ἐπάνυμον ἔχει Λεοντοπολίτην, ἄλλο 20
 δὲ Βουσιρίτην, ἄλλο Λυκοπολίτην. τὴν γὰρ ἐπὶ
 πάντα δύναιμι τοῦ θεοῦ διὰ τῶν συννόμων ζώων
 ὧν ἕκαστος τῶν θεῶν παρέσχευ ἐθρήσκευσαν. ὕδωρ
 δὲ καὶ πῦρ σέβονται μάλιστα τῶν στοιχείων, ὡς
 ταῦτα αἰτιώτατα τῆς σωτηρίας ἡμῶν, καὶ ταῦτα δει- 25
 κνύντες ἐν τοῖς ἱεροῖς, ὡς που ἔτι καὶ νῦν ἐν τῇ
 ἀνοίξει τοῦ ἁγίου Σαράπιδος ἢ θεραπεία διὰ πυρὸς
 καὶ ὕδατος γίνεται, λείβοντος τοῦ ὑμνωδοῦ τὸ ὕδωρ
 καὶ τὸ πῦρ φαίνοντος, ὀπηνίκα ἐστὼς ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ
 τῇ πατρίῳ τῶν Αἰγυπτίων φωνῇ ἐγείρει τὸν θεόν. 30
 ταῦτ' οὖν σέβονται τὰ μέτοχα καὶ μάλιστα πλέον
 τούτων ἐσέφθησαν τὰ ὡς ἐπὶ πλέον τῶν ἱερῶν μετ-

έχοντα· μετὰ ταῦτα δὲ πάντα τὰ ζῶα, ἐπεὶ καὶ
 ἄνθρωπον σέβονται κατὰ Ἄναβιν κώμην, ἐν ἧ καὶ
 τούτῳ θύεται καὶ ἐπὶ τῶν βωμῶν τὰ ἱερεῖα κάεται.
 ὁ δὲ μετ' ὀλίγον φάγοι ἂν τὰ ἴδια αὐτῷ ὡς ἀνθρώ-
 5 πῳ παρεσκευασμένα. ὡς οὖν ἀνθρώπου ἀφεκτέον,
 οὕτω καὶ τῶν ἄλλων. ἔτι δ' ἐκ περιττῆς σοφίας
 καὶ τῆς περὶ τὸ θεῖον συντροφίας κατέλαβόν τισι
 τῶν θεῶν προσφιλῆ τῶν ζῴων τινὰ μᾶλλον ἀνθρώ-
 πων, ὡς Ἡλῖω ἱέρακα, σύμπασαν μὲν τὴν φύσιν ἐξ
 10 αἵματος ἔχοντα καὶ πνεύματος, οἰκτείροντα δὲ καὶ
 ἄνθρωπον καὶ κωκύοντα ἐπὶ νεκρῷ κειμένῳ γῆν τε
 ἐπαμώμενον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, ἐν οἷς τὸ ἡλιακὸν
 κατοικεῖν πεπιστεύκασι φῶς, καὶ ζῆν μὲν ἐπὶ πλείονα
 ἔτη κατειληφότες, μετὰ δὲ τὸν βίον ἰσχὺν ἔχειν μαν-
 15 τικὴν καὶ εἶναι λογικώτατον ἀπολυθέντα τοῦ σώ-
 ματος καὶ προγνωστικώτατον, τελεῖν τε ἀγάλματα
 καὶ ναοὺς κινεῖν. κάρθαρρον δὲ ἀμαθῆς μὲν βδε-
 λυχθεῖη ἂν ἀγνώμων ὑπάρχων τῶν θεῶν, Αἰγύ-
 πτιοι δὲ ἐσέφθησαν ὡς εἰκόνα ἡλίου ἔμψυχον. κάρ-
 20 θαρρος γὰρ πᾶς ἄρρην καὶ ἀφιείς τὸν θορόν ἐν τέλ-
 ματι καὶ ποιήσας σφαιροειδῆ τοῖς ὀπισθίοις ἀντανα-
 φέρει ποσὶν ὡς ἡλιος οὐρανόν, καὶ περίοδον ἡμερῶν
 ἐκδέχεται σεληνιακὴν. οὕτως δὲ καὶ περὶ κροιοῦ τι
 φιλοσοφοῦσι καὶ ἄλλο τι περὶ κροκοδείλου, περὶ τε
 25 γυπὸς καὶ ἰβέως καὶ ὄλως καθ' ἕκαστον τῶν ζῴων,
 ὡς ἐκ φρονήσεως καὶ τῆς ἄγαν θεοσοφίας ἐπὶ τὸ
 σέβας ἐλθεῖν καὶ τῶν ζῴων. ἀμαθῆς δὲ ἀνθρώπος
 οὐδὲ αὐτὸ τοῦτο ὑπώπτεισεν, ὅπως οὐ τῇ κοινῇ
 φορᾷ καὶ μηδὲν γινωσκούσῃ παρηνέχθησαν δηλον-
 30 ὅτι καὶ αὐτοὶ δι' ἀμαθίας ὀδεύσαντες, ὑπερβάντες
 δὲ τὴν τῶν πολλῶν ἄγνοιαν, ἧ πρώτη πᾶς ἐντυγ-
 χάνει, τὰ τοῖς πολλοῖς οὐδενὸς ἄξια αὐτοὶ εἰς σέβας

10 κατηξίωσαν. προσγέγρονε δ' αὐτοῖς οὐχ ἦττον τῶν
 εἰρημένων κάκεινο εἰς πίστιν τοῦ σεβάσματος καὶ
 τὰ ζῶα. τὴν γὰρ ψυχὴν ἀπολυθεῖσαν τοῦ σώματος
 κατέλαβον παντὸς ζῴου λογικὴν τε οὖσαν καὶ προ-
 γνωστικὴν τοῦ μέλλοντος καὶ χρηματιστικὴν δραστι- 5
 κὴν τε πάντων, ὧν καὶ ἄνθρωπος ἀπολυθεῖς. δι'
 ὃ εἰκότως ἐτίμησαν. καὶ ὡς οἶόν τέ ἐστιν ἀπέσχοντο
 αὐτῶν. πολλοῦ δὲ ὄντος λόγου δι' ἣν αἰτίαν διὰ
 τῶν ζῴων οἱ Αἰγύπτιοι τοὺς θεοὺς ἐσέφθησαν καὶ
 μείζονος τῆς παρουσίας πραγματείας, ἀρκεῖ τὰ δε- 10
 δηλωμένα περὶ αὐτῶν. ἐκεῖνο μέντοι οὐ παραπεμ-
 πτέον, ὅτι τοὺς ἀποθανόντας τῶν εὖ γεγυμνασμένων
 ὅταν ταριχεύωσιν, ἰδίᾳ τὴν κοιλίαν ἐξελόντες καὶ
 εἰς κιβωτὸν ἐνθέντες, μετὰ τῶν ἄλλων ὧν διαπρατ-
 τονται ὑπὲρ τοῦ νεκροῦ, καὶ τὴν κιβωτὸν κρατοῦν- 15
 τες, πρὸς τὸν ἥλιον μαρτύρονται, ἐνὸς τῶν ὑπὲρ
 τοῦ νεκροῦ ποιουμένου λόγον τῶν ταριχευτῶν. ἔστι
 δὲ καὶ ὁ λόγος, ὃν ἠρμήνευσεν Ἐκφαντος ἐκ τῆς
 πατρίου διαλέκτου, τοιοῦτος· "ὦ δέσποτα ἦλιε καὶ
 θεοὶ πάντες οἱ τὴν ζωὴν τοῖς ἀνθρώποις δόντες, 20
 προσδέξασθέ με καὶ παράδοτε τοῖς αἰδίοις θεοῖς σύν-
 οικον. ἐγὼ γὰρ τοὺς θεοὺς, οὓς οἱ γονεῖς μοι
 παρέδειξαν, εὐσεβῶν διετέλουν ὅσον χρόνον ἐν τῷ
 ἐκείνων αἰῶνι τὸν βίον εἶχον, τοὺς τε τὸ σῶμά μου
 γεννήσαντας ἐτίμων αἰεὶ· τῶν τε ἄλλων ἀνθρώπων 25
 οὐδένα οὔτε ἀπέκτεινα οὔτε παρακαταθήκην ἀπε-
 στέρησα οὔτε ἄλλο οὐδὲν ἀνήκεστον διεπραξάμην.
 εἰ δέ τι ἄρα κατὰ τὸν ἐμαυτοῦ βίον ἥμαρτον ἢ φα-
 γῶν ἢ πιῶν ὧν μὴ θεμιτὸν ἦν, οὐ δι' ἐμαυτὸν
 ἥμαρτον, ἀλλὰ διὰ ταῦτα" δείξας τὴν κιβωτὸν, ἐν 30
 ἣ ἡ γαστήρ ἦν. καὶ ταῦτα εἰπὼν εἰς τὸν ποταμὸν
 ἀφίησι, τὸ δὲ ἄλλο σῶμα ὡς καθαρὸν ταριχεύει.

οὕτως ἀπολογίας δεῖσθαι ῥήθησαν πρὸς τὸ θεῖον
 ὑπὲρ ὧν ἔφαγον καὶ ἔπιον, καὶ διὰ ταῦτα ὑβρίσαι.
 τῶν δὲ γινωσκομένων ἡμῶν Ἰουδαῖοι, πρὶν ὑπ' Ἀν- 11
 5 τίοχου τὸ πρότερον τὰ ἀνήγεστα παθεῖν εἰς τὰ νό-
 μιμα τὰ ἑαυτῶν, ὑπὸ τε Ῥωμαίων ὕστερον, ὅτε καὶ
 τὸ ἱερὸν τὸ ἐν Ἱεροσολύμοις ἐάλω καὶ πᾶσι βατὸν
 γέγονεν οἷς ἄβατον ἦν, αὐτὴ τε ἡ πόλις διεφθάρη,
 διετέλουν πολλῶν μὲν ἀπεχόμενοι ζώων, ἰδίως δὲ ἔτι
 καὶ νῦν τῶν χοιρίων. τῶν δὲ παρ' αὐτοῖς φιλοσο-
 10 φῶν τριταὶ ἰδέαι ἦσαν, καὶ τῆς μὲν προϊστάντο
 Φαρισαῖοι, τῆς δὲ Σαδδουκαῖοι, τῆς δὲ τρίτης, ἣ
 καὶ ἐδόκει σεμνοτάτη εἶναι, Ἑσραῖοι. οἱ οὖν τρίτοι
 τοιοῦτον ἐποίουντο τὸ πολίτευμα, ὡς πολλαχοῦ Ἰω-
 σηπος τῶν πραγματειῶν ἀνέγραψεν, καὶ γὰρ ἐν τῷ
 15 δευτέρῳ τῆς Ἰουδαϊκῆς ἱστορίας, ἣν δι' ἑπτὰ βι-
 βλίων συνεπλήρωσεν, καὶ ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ τῆς
 ἀρχαιολογίας, ἣν διὰ εἴκοσι βιβλίων ἐπραγματεύ-
 σατο, καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ τῷ πρὸς τοὺς Ἑλληνας,
 εἰσὶ δὲ δύο τὰ βιβλία. εἰσὶ τοίνυν οἱ Ἑσραῖοι Ἰου-
 20 δαῖοι μὲν τὸ γένος, φιλάλληλοι δὲ καὶ τῶν ἄλλων
 πλεον. οὗτοι τὰς μὲν ἡδονὰς ὡς κακίαν ἀποστρέφου-
 νται, τὴν δὲ ἐγκράτειαν καὶ τὸ μὴ τοῖς πάθεσιν ὑπο-
 πίπτειν ἀρετὴν ὑπολαμβάνουσι. καὶ γάμου μὲν παρ'
 αὐτοῖς ὑπεροψία, τοὺς δὲ ἄλλοτριούς παιδας ἐκλαμ-
 25 βάνοντες ἀπαλοὺς ἔτι πρὸς τὰ μαθήματα, συγγενεῖς
 ἡγοῦνται καὶ τοῖς ἡθεσιν ἑαυτῶν ἐντυποῦσι, τὸν μὲν
 γάμον καὶ τὴν ἐξ αὐτοῦ διαδοχὴν οὐκ ἀναιροῦντες,
 τὰς δὲ τῶν γυναικῶν ἀσελγείας φυλαττόμενοι· κατα-
 φρονηταὶ δὲ πλούτου, καὶ θαυμάσιον παρ' αὐτοῖς τὸ
 30 κοινωμικόν, οὐδ' ἔστιν εὐρεῖν κτήσει τινὰ παρ' αὐτοῖς
 ὑπερέχοντα. νόμος γὰρ τοὺς εἰς τὴν αἴρεσιν εἰσιόν-
 τας δημεύειν τῷ τάγματι τὴν οὐσίαν, ὥστε ἐν ἅπασι

μήτε πενίας ταπεινότητα φαίνεσθαι μήθ' ὑπεροχὴν
 πλούτου, τῶν δ' ἐκάστου κτημάτων ἀναμειγμένων
 μίαν ὥσπερ ἀδελφοῖς ἅπασιν οὐσίαν εἶναι. κηλῖδα δὲ
 ὑπολαμβάνουσι τοῦλαιον, κἂν ἀλιφῆ τις ἄκων, σμῆ-
 χεται τὸ σῶμα· τὸ γὰρ ἀύχμειν ἐν καλῷ τίθενται, 5
 λευχειμονεῖν τε διὰ παντός. χειροτονητοὶ δὲ οἱ τῶν
 κοινῶν ἐπιμεληταί, καὶ αἵρετοὶ πρὸς ἀπάντων εἰς τὰς
 χρείας ἕκαστοι. μία δὲ οὐκ ἔστιν αὐτῶν πόλις, ἀλλ'
 ἐν ἐκάστη κατοικοῦσι πολλοί. καὶ τοῖς ἐτέρωθεν
 ἤκουσιν αἵρετισταῖς ἀναπέπταται τὰ παρ' αὐτοῖς, καὶ 10
 οἱ πρῶτον ἰδόντες εἰσίσιασιν ὡς πρὸς συνήθεις. δι' ὃ
 οὐδὲν ἐπικομιζόμενοι ἀποδημοῦσιν ἀναλωμάτων ἔνε-
 κα. οὔτε δὲ ἐσθῆτα οὔτε ὑποδήματα ἀμείβουσι πρὶν
 διαρραγῆναι πρότερον παντάπασιν ἢ δαπανηθῆναι
 τῷ χρόνῳ. οὐδ' ἀγοράζουσιν τι οὐδὲ πωλοῦσιν, ἀλλὰ 15
 τῷ χρήζοντι διδοῦς ἕκαστος τὸ παρ' ἑαυτοῦ τὸ παρ'
 ἐκείνου χρήσιμον ἀντικομίζεται. καὶ χωρὶς δὲ τῆς
 ἀντιδόσεως ἀκώλυτος ἢ μετάληψις αὐτοῖς παρ' ὧν
 12 ἂν ἐθέλωσιν. πρὸς γε μὴν τὸ θεῖον ἰδίως εὐσεβεῖς.
 πρὶν γὰρ ἀνασχεῖν τὸν ἥλιον οὐδὲν φθέγγονται τῶν 20
 βεβήλων, πατρίους δὲ τινὰς εἰς αὐτὸν εὐχάς, ὥσπερ
 ἱκετεύοντες ἀνατεῖλαι. μετὰ ταῦτα πρὸς ἅς ἕκαστοι
 τέχνας ἴσασιν ὑπὸ τῶν ἐπιμελητῶν ἀφίενται, καὶ
 μέχρι πέμπτης ὥρας ἐργασάμενοι συντόνως ἔπειτα
 πάλιν εἰς ἓν ἀθροίζονται χωρίον, ζωσάμενοί τε σκε- 25
 πάσμασι λινοῖς οὕτως ἀπολούονται τὸ σῶμα ψυχροῖς
 ὕδασι, καὶ μετὰ ταύτην τὴν ἀγνείαν εἰς ἴδιον οἴκημα
 συνίασιν, ἔνθα μηδενὶ τῶν ἑτεροδόξων ἐπιτέτραπται
 παρελθεῖν· αὐτοὶ τε καθαρὸι καθάπερ εἰς ἅγιόν τι
 τέμενος παραγίνονται τὸ δειπνητήριον. καθισάντων 30
 δὲ μεθ' ἡσυχίας ὁ μὲν σιτοποιὸς ἐν τάξει παρατίθη-
 σιν ἄρτους, ὁ δὲ μάγειρος ἐν ἀγγεῖον ἐξ ἐνὸς ἐδέ-

σματος ἐκάστω. προκατεύχεται δ' ὁ ἱερεὺς τῆς τρο-
 φῆς ἀγνῆς οὔσης καὶ καθαρᾶς, καὶ γεύσασθαι τινα
 πρὶν τῆς εὐχῆς ἀθέμιτον· ἀριστοποιησάμενος δ' ἐπεύ-
 χεται πάλιν, ἀρχόμενοι τε καὶ πανόμενοι γεραίρουσι
 5 τὸν θεόν. ἔπειθ' ὡς ἱερὰς καταθέμενοι τὰς ἐσθῆτας
 πάλιν ἐπ' ἔργα μέχρι δειλῆς τρέπονται. δειπνοῦσι
 δ' ὑποστρέψαντες ὁμοίως, συγκαθεζομένων τῶν ξέ-
 νων, εἰ τύχοιεν αὐτοῖς παρόντες. οὔτε δὲ κραυγὴ
 ποτε τὸν οἶκον οὔτε θόρυβος μιαίνει, τὰς δὲ λαλιάς
 10 ἐν τάξει παραχωροῦσιν ἀλλήλοις, καὶ τοῖς ἔξωθεν ὡς
 μυστήριόν τι φοικτὸν ἢ τῶν ἔνδον σιωπῇ καταφαί-
 νεται. τούτου δ' αἷτιον ἢ διηνεκῆς νῆψις καὶ τὸ με-
 τρεῖσθαι παρ' αὐτοῖς τροφὴν καὶ ποτὸν μέχρι κόρου.
 τῷ δὲ ζηλοῦντι τὴν αἴρεσιν οὐκ εὐθύς ἢ πάροδος.
 15 ἀλλ' ἐπ' ἐνιαυτὸν ἔξω μένουσι τὴν αὐτὴν ὑποτίθεν-
 ται δίαιταν, ἀξινάριόν τε καὶ περιζώμα δόντες καὶ
 λευκὴν ἐσθῆτα. ἐπειδὴν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ πείραν
 ἐγκρατείας δῶ, πρόσεισι μὲν ἔγγιον τῇ διαίτῃ καὶ
 καθαρώτερον τῶν πρὸς ἀγνείαν ὑδάτων μεταλαμβάν-
 20 νει, παραλαμβάνεται δὲ εἰς τὰς συμβιώσεις οὐδέπω·
 μετὰ γὰρ τὴν τῆς καρτερίας ἐπίδειξιν δυσὶν ἄλλοις
 ἔτεσι τὸ ἦθος δοκιμάζεται, καὶ φανεῖς ἄξιος οὕτως
 εἰς τὸν ὄμιλον ἐγκρίνεται· πρὶν δὲ τῆς κοινῆς ἄψα- 13
 σθαι τροφῆς, ὄρκους αὐτοῖς ὄμνυσι φοικώδεις, πρῶ-
 25 τον μὲν εὐσεβῆσειν τὸ θεῖον, ἔπειτα τὰ πρὸς ἀνθρώ-
 πους δίκαια φυλάξειν καὶ μήτε κατὰ γνώμην βλάψειν
 τινὰ μήτ' ἐξ ἐπιτάγματος, μισήσειν δὲ αἰετὸς τοὺς ἀδί-
 κους καὶ συναγωνιεῖσθαι τοῖς δικαίοις, τὸ πιστὸν
 πᾶσι μὲν παρέξειν, μάλιστα δὲ τοῖς κρατοῦσιν· οὐ
 30 γὰρ δίχα θεοῦ περιγίνεσθαι τι τὸ ἄρχειν. κἂν αὐ-
 τὸς ἄρχῃ, μῆδεπώποτε ἐξυβρίσαι εἰς τὴν ἐξουσίαν,
 μηδὲ ἐσθῆτι ἢ τινι πλείονι κόσμῳ τοὺς ὑποτεταγμέ-

νους ὑπερλαμπρύνεσθαι, τὴν ἀλήθειαν ἀγαπᾶν αἰεὶ
 καὶ τοὺς ψευδομένους προβάλλεσθαι· χειρὰς κλοπῆς
 καὶ ψυχὴν ἀνοσίου κέρδους καθαρὰν φυλάξειν καὶ
 μήτε κρούσειν τι τοὺς αἰρετιστάς μὴδ' ἑτέροις αὐτῶν
 τι μηνύσειν, κἂν μέχρι θανάτου τις βιάζηται. πρὸς 5
 δὲ τούτοις ὄμνυσι μηδενὶ μὲν μεταδοῦναι τῶν δογμα-
 τῶν ἑτέρως ἢ ὡς αὐτὸς παρέλαβεν, ἀφ᾽ ἑξέσθαι δὲ λη-
 στείας, καὶ συντηρήσειν ὁμοίως τὰ τε τῆς αἰρέσεως
 αὐτῶν βιβλία καὶ τὰ τῶν ἀγγέλων ὀνόματα. τοιοῦ-
 τοι μὲν οἱ ὄρκοι· οἱ δ' ἀλόντες καὶ οἱ ἐκβληθέντες 10
 κακῷ μόρῳ φθείρονται. τοῖς γὰρ ὄρκοις καὶ τοῖς
 ἔθεσιν ἐνδεδεμένοι οὐδὲ τῆς παρὰ τοῖς ἄλλοις τροφῆς
 δύνανται μεταλαμβάνειν, ποηφαγοῦντες δὲ καὶ λιμῶ
 τὸ σῶμα διαφθειρόμενοι ἀπόλλυνται. δι' ὃ δὴ πολ-
 λούς ἐλεήσαντες ἐν ταῖς ἐσχάταις ἀνάγκαις ἀνέλαβον, 15
 ἱκανὴν τιμωρίαν δεδωκέναι νομίζοντες ἐπὶ τοῖς ἀμαρ-
 τήμασι τὴν μέχρι θανάτου βάσανον. τὴν δὲ σκαλίδα
 διδόασι τοῖς μέλλουσιν αἰρετισταῖς, ἐπεὶ καὶ αὐτοὶ
 ἄλλως οὐ θακεύουσιν ἢ βόθρον ὀρύξαντες εἰς βάθος
 ποδιαῖον, περικαλύψαντές τε θοίματι, ὡς μὴ ταῖς 20
 ἀργαῖς ἐνυβρίζειν τοῦ θεοῦ. τοσαύτη δ' ἐστὶν αὐ-
 τῶν ἡ λιτότης ἡ περὶ τὴν διαίταν καὶ ὀλιγότης, ὡς
 τῇ ἐβδομάδι μὴ δεῖσθαι κενώσεως, ἣν τηρεῖν εἰώ-
 θασιν εἰς ὕμνους τῷ θεῷ καὶ εἰς ἀνάπαυσιν. ἐκ δὲ
 τῆς ἀσκήσεως ταύτης τοσαύτην πεποίηται τὴν καρ- 25
 τερίαν, ὡς στρεβλούμενοι καὶ λυγιζόμενοι καὶ καό-
 μενοι καὶ διὰ πάντων ὀδεύοντες τῶν βασιανιστηρίων
 ὀργάνων, ἔν' ἡ βλασφημῆσωσι τὸν νομοθέτην ἢ φά-
 γωσί τι τῶν ἀσυνήθων, οὐδέτερον ὑπομένειν. διέ-
 δειξαν δὲ τοῦτο ἐν τῷ πρὸς Ῥωμαίους πολέμῳ, ἐπεὶ 30

οὐδὲ κολακεῦσαι τοὺς αἰκλιζομένους ἢ δακρῦσαι ὑπο-
 μένουσι, μειδιῶντες δ' ἐν ταῖς ἀλγηδόσι καὶ κατειρω-
 νευόμενοι τῶν τὰς βασάνους προσφερόντων εὐθυμοί
 τὰς ψυχὰς ἠφίεσαν, ὡς πάλιν κοιμούμενοι· καὶ γὰρ
 5 ἔρωται παρ' αὐτοῖς ἥδε ἡ δόξα, φθαρτὰ μὲν εἶναι
 τὰ σώματα καὶ τὴν ὕλην οὐ μόνιμον αὐτῶν, τὰς δὲ
 ψυχὰς ἀθανάτους αἰεὶ διαμένειν, καὶ συμπλέεσθαι
 μὲν ἐκ τοῦ λεπτοτάτου φοιτώσας αἰθέρος, ὅυμη φυ-
 σικῇ κατασπωμένας· ἐπειδὴν δὲ ἀνεθῶσι τῶν κατὰ
 10 σάρκα δεσμῶν, οἷον δὴ μακρᾶς δουλείας ἀπηλλυγμέ-
 νας, τότε χαίρειν καὶ μετεώρους φέρεσθαι. ἀπὸ δὴ
 τῆς τοιαύτης διαίτης καὶ τῆς πρὸς ἀλήθειαν καὶ τὴν
 εὐσέβειαν ἀσκήσεως εἰκότως ἐν αὐτοῖς πολλοί, οἳ καὶ
 τὰ μέλλοντα προγινώσκουσιν, ὡς ἂν βίβλοις ἱεραῖς
 15 καὶ διαφόροις ἀγνεύειαι καὶ προφητῶν ἀποφθέγμασιν
 ἐμπαιδοτριβούμενοι. σπάνιον δέ, εἴ ποτε ἐν ταῖς
 προαγορεύσεσιν ἀστοχοῦσι. τοιοῦτο μὲν τὸ τῶν Ἑβ-
 σαίων παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις τάγμα. πᾶσι γε μὴν ἀπη- 14
 γόρευτο ὑὸς ἐσθίειν ἢ ἰχθύων τῶν ἀφολιδώτων, ἃ
 20 σελάχια καλοῦσιν Ἕλληνες, ἢ τι τῶν μωνύχων ζώων.
 ἀπηγόρευτο δὲ καὶ μηδὲ τὰ ἱκετεύοντα καὶ οἷον προσ-
 φεύγοντα ταῖς οἰκίαις ἀναιρεῖν, οὐχ ὅτι μὴ ἐσθίειν,
 οὐδὲ νεοττοῖς ἐπέτρεψεν ὁ νομοθέτης τοὺς γονέας συν-
 εξαιρεῖν, φεΐδεσθαι δὲ κελεύει κἂν τῇ πολεμίᾳ τῶν
 25 συνεργαζομένων ζώων καὶ μὴ φονεύειν. καὶ οὐκ ἐφο-
 βήθη μὴ πληθύναν τὸ γένος τῶν μὴ θνομένων ζώων
 λιμὸν ἐργάσῃται τοῖς ἀνθρώποις· ἦδει γὰρ πρῶτον
 μὲν ὅτι τὰ πολύτοκα ὀλιγοχρόνια, ἔπειτα ὡς πολὺ
 τὸ ἀπολλύμενον, ὅταν μὴ τύχῃ τῆς ἐξ ἀνθρώπων ἐπι-
 30 μελείας, καὶ μὴν καὶ ὅτι ἔστιν ἄλλα ζῶα, ἃ τῷ πλη-

2. μεγαλοφρονοῦντες, ὑποκρινόμενοι· νῦν δὲ προσποιούμενοι.

14. ὅτι ἐκ τῆς ἀρίστης διαγωγῆς τὸ προφητεύειν.

θύνονται ἐπιτίθεται. τεκμήριον δέ, ὅτι πολλῶν ἀπε-
 χόμεθα, οἷον σαυρῶν, σκολήκων, μυῶν, ὄφρων, κυ-
 νῶν, καὶ ὁμῶς οὐ δέος μὴ ἐκ τῆς ἀποχῆς λιμώττον-
 τες διαφθαρεῶμεν πληθυνόντων. ἔπειτα οὐ ταῦτον
 τὸ ἐσθίειν τῷ φονεύειν, ἐπεὶ καὶ τούτων ἀναιροῦν- 5
 15 τες τὰ πολλὰ οὐδενὸς ἔτι γενόμεθα. καὶ μὴν καὶ
 τοὺς Σύρους ἱστοροῦσι τὸ παλαιὸν ἀπέχεσθαι τῶν
 ζώων καὶ διὰ τοῦτο μὴδὲ τοῖς θεοῖς θύειν, ὕστερον
 δὲ θῦσαι μὲν εἰς ἀποτροπὴν τινῶν κακῶν, αὐτοὺς δὲ
 μὴδὲ ὅλως προσίεσθαι τὴν σαρκοφαγίαν. προϊόντος 10
 δὲ τοῦ χρόνου, ὡς φησὶ Νεάνθης ὁ Κυζικηνὸς καὶ
 Ἀσκληπιάδης ὁ Κύπριος, κατὰ Πυγμαλίωνα τὸν γένει
 μὲν Φοίνικα, βασιλεύσαντα δὲ Κυπρίων τὴν σαρκο-
 φαγίαν παραδεχθῆναι ἐκ τοιαύτης παρανομίας. λέγει
 δὲ ὁ Ἀσκληπιάδης ἐν τῷ περὶ Κύπρου καὶ Φοινίκης 15
 ταῦτα. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον οὐκ ἐθύετο τοῖς θεοῖς
 οὐδὲν ἔμψυχον, ἀλλ' οὐδὲ νόμος ἦν περὶ τούτου διὰ
 τὸ νόμῳ φυσικῶ κεκωλῦσθαι ὑπὸ δὲ τινος καιροῦς
 πρῶτον ἱερεῖον θῦσαι μυθεύονται, ψυχὴν ἀντὶ ψυ-
 χῆς αἰτουμένου. εἴτα τούτου γενομένου ὀλοκαυτί- 20
 ζειν τὸ τυθέν. ὕστερον δὲ ποτε φλεγόμενου τοῦ ἱε-
 ρεῖου πεσεῖν σάρκα εἰς γῆν, ἣν ἀνελόντα τὸν ἱερέα
 καὶ κατακαιόμενον ἀβουλήτως προσαραγεῖν τῷ στό-
 ματι τοὺς δακτύλους, ἀκούμενον τὴν κατάκαυσιν.
 γευσάμενον δὲ τῆς κνίσσης ἐπιθυμῆσαι καὶ μὴ ἀπο- 25
 σχέσθαι, ἀλλὰ καὶ τῇ γυναικὶ μεταδοῦναι. γνόντα
 δὲ τοῦτο τὸν Πυγμαλίωνα αὐτὸν τε καὶ τὴν γυναῖκα
 κατὰ κρημνῶν ἀφεῖναι, ἑτέρω δὲ τὴν ἱερωσύνην πα-
 ραδοῦναι, ὅς οὐ πολλοῦ χρόνου διαλιπόντος τὴν μὲν
 αὐτὴν θυσίαν ἔτυχε ποιούμενος, ὅτι δὲ τῶν αὐτῶν 30
 κρεῶν ἔφαγε, ταῖς αὐταῖς ἐκείνῳ συμφοραῖς περιέ-
 πιπτεν. ἐπὶ πλέον δὲ τοῦ πράγματος προβαίνοντος

καὶ τῶν ἀνθρώπων τῆ θυσίᾳ χρωμένων καὶ διὰ τὴν ἐπιθυμίαν οὐκ ἀπεχομένων, ἀλλὰ τῆς σαρκὸς ἀπτομένων, οὕτω δὴ ἀποστήναι τοῦ κολάζειν. τὸ μέντοι τῶν ἰχθύων ἀπέχεσθαι ἄχρι τῶν Μενάνδρου χρόνων
 5 τοῦ κωμικοῦ διέμεινεν· λέγει γάρ·

παράδειγμα τοὺς Σύρους λάβε·

ὅταν φάγωσ' ἰχθὺν ἐκεῖνοι διὰ τινα
 αὐτῶν ἀκρασίαν, τοὺς πόδας καὶ τὴν γαστέρα
 οἰδοῦσιν, ἔλαβον σακίον, εἴτ' εἰς τὴν ὁδὸν
 10 ἐκάθισαν αὐτοὺς ἐπὶ κόπρου καὶ τὴν θεὸν
 ἐξιλάσαντο τοῦ ταπεινῶσαι σφόδρα.

παρὰ γε μὴν τοῖς Πέρσαις οἱ περὶ τὸ θεῖον σοφοὶ 16
 καὶ τούτου θεράποντες μάγοι μὲν προσαγορεύονται·
 τοῦτο γὰρ δηλοῖ κατὰ τὴν ἐπιχώριον διάλεκτον ὁ μά-
 15 γος· οὕτω δὲ μέγα καὶ σεβάσμιον γένος τοῦτο παρὰ
 Πέρσαις νενομίσται, ὥστε καὶ Δαρεῖον τὸν Ὑστάσπου
 ἐπιγράψαι τῷ μνηματι πρὸς τοῖς ἄλλοις ὅτι καὶ μα-
 ρικῶν γένοιτο διδάσκαλος. διήρητο δὲ οὗτοι εἰς
 γένη τρία, ὡς φησὶν Εὐβουλος ὁ περὶ τὴν τοῦ Μί-
 20 θρα ἱστορίαν ἐν πολλοῖς βιβλίοις ἀναγράφας, ὧν οἱ
 πρῶτοι καὶ λογιώτατοι οὗτ' ἐσθίουσιν ἐμψυχον οὔτε
 φονεύουσιν, ἐμμένουσι δὲ τῇ παλαιᾷ τῶν ζώων ἀπο-
 χῆ· οἱ δὲ δεῦτεροι χρωῶνται μὲν, οὐ μέντοι τῶν ἡμέ-
 ρων ζώων τι κτείνουσιν· οὐδ' οἱ τρίτοι ὁμοίως τοῖς
 25 ἄλλοις ἐφάπτονται πάντων· καὶ γὰρ δόγμα πάντων
 ἐστὶ τῶν πρώτων τὴν μετεμψύχωσιν εἶναι, ὃ καὶ ἐμ-
 φαίνειν ἐόικασιν ἐν τοῖς τοῦ Μίθρα μυστηρίοις. τὴν
 γὰρ κοινότητα ἡμῶν τὴν πρὸς τὰ ζῶα αἰνιτιτόμενοι
 διὰ τῶν ζώων ἡμᾶς μνηύειν εἰώθασιν· ὡς τοὺς μὲν
 30 μετέχοντας τῶν αὐτῶν ὀργίων μύστας λέοντας καλεῖν,
 τὰς δὲ γυναῖκας λεαίνας, τοὺς δὲ ὑπηρετοῦντας κό-
 ρακας· ἐπὶ τε τῶν πατέρων··· ἀετοὶ γὰρ οὗτοι καὶ

ἰέρακες προσαγορεύονται. ὅ τε τὰ λεοντικά παρα-
 λαμβάνων περιτίθεται παντοδαπὰς ζώων μορφάς· ὧν
 τὴν αἰτίαν ἀποδίδους Πάλλας ἐν τοῖς περὶ τοῦ Μί-
 θρα τὴν κοινὴν φησὶ φορὰν οἶεσθαι, ὡς πρὸς τὴν τοῦ
 ζωδιακοῦ κύκλου ἀποτείνειν· τὴν δὲ ἀληθινὴν ὑπό- 5
 ληψιν καὶ ἀκριβῆ περὶ τῶν ἀνθρωπίνων ψυχῶν αἰ-
 νίττεσθαι, ἃς παντοδαποῖς περιέχεσθαι σώμασι λέ-
 γουσι. καὶ γὰρ Λατίνων τινὰς τῆ σφῶν διαλέκτῳ
 ἄπρους καὶ σκώπρους λασοῦρους τε καὶ μερούλους
 καλεῖν. καὶ θεοὺς δὲ τούτους δημιουργοὺς οὕτω προσ- 10
 ηγόρευσαν· τὴν μὲν Ἄρτεμιν λύκαιναν, τὸν δὲ Ἥλιον
 σαῦρον, λέοντα, δράκοντα, ἰέρακα, τὴν δ' Ἐκάτην
 ἵππον, ταῦρον, λέαιναν, κύνα. τῆς δὲ Φερρεφάττης
 παρὰ τὸ φέρβειν τὴν φάτταν φασὶν οἱ πολλοὶ τοῦ-
 νομα τῶν θεολόγων· ἱερὸν γὰρ αὐτῆς ἡ φάττα. δι' 15
 ὃ καὶ αἱ τῆς Μαίας ἰέρεια ταύτην αὐτῇ ἀνατιθέασι.
 Μαῖα δὲ ἡ αὐτὴ τῆ Φερσεφόνη ὡς ἂν μαῖα καὶ τρο-
 φὸς οὔσα· χθονία γὰρ ἡ θεὸς καὶ Δημήτηρ· ἡ αὐτῆ·
 καὶ τὸν ἀλεκτρούνα δὲ ταύτη ἀφιέρωσαν. δι' ὃ καὶ
 ἀπέχονται οἱ ταύτης μύσται ὀρνίθων ἐνοικιδίων. παρ- 20
 ἀγγέλλεται γὰρ καὶ Ἐλευσίνι ἀπέχεσθαι καὶ κατοι-
 κιδίων ὀρνίθων καὶ ἰχθύων καὶ κυάμων ροιᾶς τε καὶ
 μήλων, καὶ ἐπ' ἰσῆς μεμλάνται τό τε λεχοῦς ἄφασθαι
 καὶ τὸ θνησειδίων. ὅστις δὲ φασμάτων φύσιν ἰστό-
 ρησεν, οἶδε καθ' ὄν λόγον ἀπέχεσθαι χρὴ πάντων 25
 ὀρνίθων, καὶ μάλιστα ὅταν σπεύδῃ τις ἐκ τῶν χθο-
 νίων ἀπαλλαγῆναι καὶ πρὸς τοὺς οὐρανίους θεοὺς
 ἰδρυνθῆναι. ἀλλ' ἡ κακία, ὅπερ πολλάκις ἔφαμεν,
 ἱκανὴ συναγορεύειν ἑαυτῇ, καὶ μάλιστα ὅταν ἐν οὐκ
 εἰδόσι ποιῆται τοὺς λόγους. διὰ γὰρ τοῦτο οἱ μέτροι 30
 τῶν κακῶν ματαιολογίαν ἠγοῦνται τὴν τοιαύτην παρ-
 αίτησιν καὶ τὸ δὴ λεγόμενον γραῶν ὕθλον, οἱ δὲ

δεισιδαιμονίαν· οἱ δ' ἐπίδοσιν ἐν τῇ σφῶν πονηρία
 πεπονημένοι ἔτοιμοι οὐ μόνον βλασφημεῖν κατὰ τῶν
 ταῦτα παραινούντων τε καὶ ὑποδεικνύντων, ἀλλ' ἤδη
 καὶ ἄγνόν εἰς γοητείαν καὶ τυφον διαβάλλειν. ἀλλ'
 5 οὗτοι μὲν δίκας καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρ' ἀνθρώποις
 ὧν ἁμαρτάνουσιν ἐκτίνοντες αὐτῇ πρῶτον τῇ τοιαύ-
 τη διαθέσει ἱκανὴν τιμωρίαν διδόασιν. ἡμεῖς δ' ἐτι
 τῶν ἄλλοφύλων ἔθνῶν ἐνὸς μνημονεύσαντες ἐνδόξου
 τε καὶ δικαίου περὶ τε τὰ θεῖα πεπιστευμένου εὐσε-
 10 βουῆς, ἐπ' ἄλλα μεταβησόμεθα. Ἰνδῶν γὰρ τῆς πολι- 17
 τείας εἰς πολλὰ νενεμημένης, ἔστι τι γένος παρ' αὐ-
 τοῖς τὸ τῶν θεοσόφων, οὓς γυμνοσοφιστὰς καλεῖν
 εἰώθασιν Ἕλληνας. τούτων δὲ δύο αἰρέσεις· ὧν τῆς
 μὲν Βραχμᾶνες προΐστανται, τῆς δὲ Σαμαναῖοι. ἀλλ'
 15 οἱ μὲν Βραχμᾶνες ἐκ γένους διαδέχονται ὥσπερ ἱερα-
 τείαν τὴν τοιαύτην θεοσοφίαν, Σαμαναῖοι δὲ λογά-
 δες εἰσὶν καὶ τῶν βουλευθέντων θεοσοφεῖν συμπλη-
 ρούμενοι. ἔχει δὲ τὰ κατ' αὐτοὺς τοῦτον τὸν τρόπον,
 ὡς Βαρδησάνης ἀνὴρ Βαβυλώνιος ἐπὶ τῶν πατέρων
 20 ἡμῶν γεγυῶς καὶ ἐντυχῶν τοῖς περὶ Δάνδαμιν πε-
 πεμμένοις Ἰνδοῖς πρὸς τὸν Καίσαρα ἀνέγραψεν. πάν-
 τες γὰρ Βραχμᾶνες ἐνὸς εἰσι γένους· ἐξ ἐνὸς γὰρ πα-
 τρός καὶ μιᾶς μητρὸς πάντες κατάγουσι· Σαμαναῖοι
 δὲ οὐκ εἰσὶ τοῦ αὐτοῦ γένους, ἀλλ' ἐκ παντὸς τοῦ
 25 τῶν Ἰνδῶν ἔθνους, ὡς ἔφαμεν, συνειλεγμένοι· οὔτε
 δὲ βασιλεύεται Βραχμᾶν οὔτε συντελεῖ τι τοῖς ἄλλοις.
 τούτων δὲ οἱ φιλόσοφοι οἱ μὲν ἐν ὄρει οἰκοῦσιν, οἱ
 δὲ περὶ Γάγγην ποταμόν. σιτοῦνται δὲ οἱ μὲν ὄρειοι
 τὴν τε ὀπώραν καὶ γάλα βόειον βοτάναις παγόν, οἱ
 30 δὲ περὶ τὸν Γάγγην ἐκ τῆς ὀπώρας, ἢ πολλὴ περὶ
 τὸν ποταμόν γεννάται. φέρει δὲ ἡ γῆ σχεδὸν καρ-
 πὸν ἀεὶ νέον καὶ μέντοι καὶ τὴν ὄρυζαν πολλήν τε

καὶ αὐτόματον, ἢ χρῶνται ὅταν τὸ τῆς ὀπίρας ἐπιλίπη. τὸ δ' ἄλλου τινὸς ἄψασθαι ἢ ὅλως θιγεῖν ἐμψύχου τροφῆς ἴσον καὶ τῇ ἐσχάτῃ ἀκαθαρσία τε καὶ ἀσεβείᾳ νενόμισται. καὶ τοῦτο αὐτοῖς τὸ δόγμα· θρησκεύουσί τε τὸ θεῖον καὶ εὐσεβοῦσι περὶ 5 αὐτὸ καθορῶνται. τὸν τοίνυν χρόνον τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς τὸν πλείστον εἰς ὕμνους τῶν θεῶν ἀπειμῶν καὶ εὐχάς, ἐκάστου ἰδίαν καλύβην ἔχοντος καὶ ὡς ἐνι μάλιστα ἰδιαίχοντος. κοινῇ γὰρ Βραχμῶνες μένειν οὐκ ἀνέχονται οἱ δὲ πολλὰ διαλέγεσθαι· ἀλλ' 10 ὅταν συμβῇ τοῦτο, ἀναχωρήσαντες ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας οὐ φθέγγονται, πολλάκις δὲ καὶ νηστεύουσι. Σαμαναῖοι δὲ εἰσὶ μὲν, ὡς ἔφαμεν, λογάδες. ὅταν δὲ μέλλῃ εἰς τὸ τάγμα τις ἐγγράφεσθαι, πρόσσει τοῖς ἄρχουσι τῆς πόλεως, ὅπου δ' ἂν τύχῃ τῆς πόλεως ἢ τῆς 15 κώμης, καὶ τῶν κτημάτων ἐξίσταται πάσης τε τῆς ἄλλης οὐσίας, ξυράμενος δὲ τοῦ σώματος τὰ περιττὰ λαμβάνει στολὴν ἄπεισί τε πρὸς Σαμαναίους, οὔτε πρὸς γυναῖκα οὔτε πρὸς τέκνα, εἰ τύχοι κεκτημένος, ἐπιστροφὴν ἢ τινα λόγον ἔτι ποιούμενος ἢ πρὸς αὐ- 20 τὸν ὅλως νομίζων. καὶ τῶν μὲν τέκνων ὁ βασιλεὺς κήδεται, ὅπως ἔχωσι τὰ ἀναγκαῖα, τῆς δὲ γυναικὸς οἱ οἰκείοι. ὁ δὲ βίος τοῖς Σαμαναίοις ἐστὶ τοιοῦτος. ἔξω τῆς πόλεως διατρίβουσι διημερεύοντες ἐν τοῖς περὶ τοῦ θείου λόγοις, ἔχουσι δὲ οἴκους καὶ τεμένην 25 ὑπὸ τοῦ βασιλέως οἰκοδομηθέντα, ἐν οἷς οἰκονόμοι εἰσὶν ἀπότακτόν τι λαμβάνοντες παρὰ τοῦ βασιλέως εἰς τροφὴν τῶν συνιόντων. ἢ δὲ παρασκευὴ γίνεται ὀρύξης καὶ ἄρτων καὶ ὀπίρας καὶ λαχάνων. καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸν οἶκον ὑπὸ σημαίνοντι κώδωνι οἱ 30 μὴ Σαμαναῖοι ἐξίσιν, οἱ δὲ προσεύχονται. εὐξαμένων δὲ πάλιν διακώδωνίξει καὶ οἱ ὑπηρεταὶ ἐκάστου

τρουβλίον δόντες (δύο γὰρ ἐκ ταύτου οὐκ ἐσθίουσι)
 τρέφουσιν αὐτοὺς τῇ ὀρούξῃ· τῷ δὲ δεομένῳ ποικιλίας
 προστίθεται λάχανον ἢ τῆς ὀπώρας τι. τραφέντες δὲ
 συντόμως ἐπὶ τὰς αὐτὰς διατριβὰς ἐξίσασιν. ἀγύναιοι
 5 δ' εἰσὶ πάντες καὶ ἀκτήμονες, καὶ τοσοῦτον αὐτῶν
 τε καὶ τῶν Βραχμάνων σέβας ἔχουσιν οἱ ἄλλοι, ὥστε
 καὶ τὸν βασιλέα ἀφικνεῖσθαι παρ' αὐτοὺς καὶ ἰκε-
 τεύειν εὐξασθαι τι καὶ δεηθῆναι ὑπὲρ τῶν καταλαμ-
 βανόντων τὴν χώραν συμβουλευῆσαι τὸ πρακτέον.
 10 αὐτοὶ δὲ οὕτω πρὸς θάνατον διάκεινται, ὡς τὸν μὲν 18
 τοῦ ζῆν χρόνον ὥσπερ ἀναγκαίαν τινὰ τῇ φύσει λει-
 τουργίαν ἀκουσίως ὑπομένειν, σπεύδειν δὲ τὰς ψυ-
 χὰς ἀπολύσαι τῶν σωμάτων. καὶ πολλάκις, ὅταν εὖ
 ἔχειν σκέψονται, μηδενὸς αὐτοὺς ἐπείγοντος κακοῦ
 15 μηδὲ ἐξελαύνοντος ἐξίσασιν τοῦ βίου, προειπόντες μέν-
 τοι τοῖς ἄλλοις· καὶ ἔστιν οὐδεὶς ὁ κωλύσων, ἀλλὰ
 πάντες αὐτοὺς εὐδαιμονίζοντες πρὸς τοὺς οἰκείους
 τῶν τεθνηκότων ἐπισκῆπτουσί τινα. οὕτως βεβαίαν
 καὶ ἀληθεστάτην αὐτοὶ τε καὶ οἱ πολλοὶ ταῖς ψυχαῖς
 20 τὴν μετ' ἀλλήλων εἶναι δίαιταν πεπιστεύκασιν. οἱ
 δ' ἐπειδὴν ὑπακούσωσι τῶν ἐντεταλμένων αὐτοῖς,
 πυρὶ τὸ σῶμα παραδόντες, ὅπως δὴ καθαρωτάτην
 ἀποκρίνωσι τοῦ σώματος τὴν ψυχὴν, ὑμνούμενοι τε-
 λευτῶσι· ῥᾶον γὰρ ἐκείνους εἰς τὸν θάνατον οἱ φίλ-
 25 τατοὶ ἀποπέμπουσιν ἢ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἕκαστοι
 τοὺς πολίτας εἰς μηκίστας ἀποδημίας. καὶ σφᾶς μὲν
 αὐτοὺς δακρύνουσιν ἐν τῷ ζῆν διαμείναντας, ἐκείνους
 δὲ μακαρίζουσι τὴν ἀθάνατον λῆξιν ἀπολαμβάνοντας,
 καὶ οὐδεὶς οὔτε παρὰ τούτοις οὔτε παρὰ τοῖς ἄλλοις
 30 τοῖς εἰρημέμοις σοφιστῆς προελθῶν, οἷοι βροτοὶ νῦν
 παρ' Ἑλλήσιν, ἀπορεῖν ἔδοξε λέγων, εἰάν ὑμᾶς πάν-
 τες μιμήσονται, τί ἡμῖν ἔσται; οὐδὲ διὰ τούτους συν-

ἐχύθη τὰ τῶν ἀνθρώπων· οὔτε γὰρ ἐμιμήσαντο πάν-
 τες, οἷ τε μιμούμενοι εὐνομίας μᾶλλον, οὐ συγκύ-
 σεως τοῖς ἔθνεσι γερόνασιν αἴτιοι. καὶ μὴν οὐδὲ ὁ
 νόμος τούτους ἠνάγκασεν, ἀλλὰ τοῖς ἄλλοις ἐπιτρέ-
 ψας σιτεῖσθαι κρέασι τούτους αὐτονόμους εἶασε καὶ 5
 ἐσέφθη ὡς αὐτοῦ κρείττουας, οὐ μὴν ὡς ἀδικίας κατ-
 ἀρχοντας ὑπήγαγε τῇ παρ' αὐτοῦ δίκη, ἀλλὰ τοὺς
 ἑτέρους. πρὸς μέντοι τοὺς ἐρωτῶντας "τί ἔσται μι-
 μησαμένων πάντων τοὺς τοιούτους;" ῥητέον τὸ τοῦ
 Πυθαγόρου· καὶ γὰρ βασιλέων πάντων γενομένων 10
 δυσδιέξακτος ὁ βίος, φησὶν, ἔσται, καὶ οὐ δήπου
 φευκτέον τὸ τῆς βασιλείας· καὶ σπουδαίων ἀπάντων
 οὐκ ἔστιν εὐρεῖν πολιτείας διέξοδον τηρούσας τὴν
 ἀξίαν τῇ σπουδαιότητι, καὶ οὐ δήπου τοσοῦτον ἂν τις
 μακείη, ὡς μὴ πᾶσιν ἐπιβάλλειν ἠγεῖσθαι σπουδαίοις 15
 εἶναι προθυμείσθαι. πολλὰ μέντοι καὶ ἄλλα ὁ νόμος
 τῷ μὲν χυδαίῳ συνεχώρησεν, οὐχ ὅτι δὲ φιλοσόφῳ,
 ἀλλ' οὐδὲ τῷ καλῶς πολιτενομένῳ ἐπέτρεψεν. οὐδὲ
 γὰρ ἐκ πάσης τέχνης παραδέξαιτ' ἂν εἰς τὸ πολίτευμα,
 καίτοι οὐκ ἐκώλυσε μὴ μετιέναι τὰς τέχνας, οὐδ' ἐκ 20
 παντὸς ἐπιτηδεύματος, καὶ ὅμως τοὺς ἐκ τῶν βαναύ-
 σων ἄρχειν ἀπείργει, ὅπως τε ἐν αἷς δικαιοσύνης
 χρεῖα καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς, τῆς προστατείας κωλύει.
 ἐπεὶ οὐδ' ἑταίραις ὁμιλεῖν ἀπαγορεύει τοῖς πολλοῖς,
 ἀλλὰ καὶ πραττόμενος τὰς ἑταίρας τὸ μίσθωμα, ἐπο- 25
 νείδιστον ἠγεῖται μετρίοις ἀνδράσι καὶ αἰσχρὰν τὴν
 πρὸς ταύτας ὁμιλίαν· τό τ' ἐν καπηλείοις διαξῆν οὐ
 κεκώλυκεν ὁ νόμος, καὶ ὅμως ἐπονείδιστον τῷ με-
 τρίῳ. τοιοῦτον οὖν τι καὶ τὸ τῆς διαίτης φαίνεται
 καὶ οὐχ ἥτις τοῖς πολλοῖς συγκεχώρηται, ταύτην ἂν 30
 τις καὶ τοῖς βελτίστοις συγκωρήσειε. φιλοσοφῶν δὲ
 ἀνήρ μάλιστ' ἂν τοὺς λερούς ἐαυτῷ ὑπογράψει νό-

μους, οὓς θεοὶ τε καὶ ἄνθρωποι ἀφώρισαν θεοῖς ἐπό-
 μενοι. οἱ δ' ἱεροὶ πεφήνασι νόμοι κατὰ ἔθνη καὶ
 κατὰ πόλεις ἀγνείαν μὲν προστάττοντες, ἐμψύχων
 δὲ βρωῶσιν ἀπαγορεύοντες τοῖς ἱεροῖς ἤδη καὶ εἰς πλη-
 5 θος πίνειν κωλύοντες ἢ δι' εὐσέβειαν ἢ διὰ τινας
 βλάβας ἐκ τῆς τροφῆς· ὥστε ἢ τοὺς ἱερέας μιμητέον
 ἢ πᾶσι πειστέον τοῖς νομοθέταις. ἑκατέρως γὰρ πάν-
 των ἀφεκτέον τὸν νόμιμόν τε τελείως καὶ εὐσεβῶς·
 εἰ γὰρ κατὰ μέρος τινὲς δι' εὐσέβειάν τινων ἀπέχον-
 10 ται, ὁ πρὸς πάντα εὐσεβῆς πάντων ἀφέξεται. μικροῦ 19
 με παρῆλθε καὶ τὸ Εὐριπίδειον παραθέσθαι, ὅς τοὺς
 ἐν Κρήτῃ τοῦ Διὸς προφήτας ἀπέχεσθαι φησὶ διὰ
 τούτων· λέγουσι δ' οἱ κατὰ τὸν χορὸν πρὸς τὸν
 Μίνω·

- 15 Φοινικογενοῦς παῖ τῆς Τυρίας
 τέκνον Εὐρώπας καὶ τοῦ μεγάλου
 Ζανός, ἀνάσσω
 Κρήτης ἑκατομποτολιέθρου·
 ἦκω ζαθέους ναοὺς προλιπών,
 20 οὓς αὐθιγενῆς τμηθεῖσα δοκὸς
 στεγανοὺς παρέχει Χαλύβω πελέκει
 καὶ ταυροδέτῳ κόλλη κραθεῖσ'
 ἀτρεκεῖς ἄρμους κυπαρίσσου.
 ἄγνὸν δὲ βίον τείνομεν ἐξ οὗ
 25 Διὸς Ἰδαίου μύστης γενόμεν,
 καὶ νυκτιπόλου Ζαγρέως βρόντας
 τάς τ' ὠμοφάγους δαίτας τελέσας
 μητροί τ' ὄρειῳ δᾶδας ἀνασχών
 καὶ Κουρήτων
 30 βᾶκχος ἐκλήθην ὄσιωθεῖς.
 πάλλευκα δ' ἔχων εἴματα φεύγω
 γένεσίν τε βροτῶν καὶ νεκροθήκης

οὐ χριμπτόμενος τὴν τ' ἐμψύχων
βρωσὶν ἐδεστώων πεφύλαγμα.

20 ἀγνεῖαν γὰρ ἐτίθειτο οἱ ἱεροὶ τὴν πρὸς τὸν ἀντίον
ἀμιξίαν, μολυσμὸν δὲ τὴν μίξιν. ὅθεν τὴν μὲν τῶν
καρπῶν τροφήν οὐκ ἐκ νεκρῶν ληφθεῖσαν οὐδὲ οὐ- 5
σαν ἐμψυχον τῇ φύσει προσφέροντες τὰ ὑπὸ τῆς φύ-
σεως διοικούμενα μὴ μιάινεσθαι ᾤοντο, τῶν δὲ ζῶων
αἰσθητικῶν ὄντων τὰς σφαγὰς καὶ ἀφαιρέσεις τῶν
ψυχῶν ὡς πρὸς τοὺς ζῶντας μiasμοὺς ἠγοῦντο, καὶ
πολλῶ μᾶλλον τὸ αἰσθητικὸν γενόμενον σῶμα ἀφη- 10
ρημένον τῆς αἰσθήσεως καὶ νεκρὸν μινύειν τῇ αἰ-
σθήσει τοῦ ζῶντος. δι' ὃ ἐν πᾶσιν ἡ ἀγνεῖα ἐν ἀπο-
θέσει μὲν καὶ ἀφέξει τῶν πολλῶν καὶ ἐναντίων,
μονώσει δὲ καὶ λήψει τῶν οἰκείων καὶ προσφυσῶν.
δι' ὃ καὶ τὰ ἀφροδίσια μιάίνει· σύνοδος γὰρ θήλεος 15
καὶ ἄρρενος. καὶ κρατηθὲν μὲν τὸ σπέρμα ψυχῆς παρ-
έσχε μίανσιν τῇ πρὸς τὸ σῶμα ὁμιλίᾳ, μὴ κρατηθὲν
δὲ τῇ νεκρώσει τοῦ παρατεθέντος. ἡ δὲ πρὸς ἄρσε-
νας ἀρσένων, καὶ ὅτι εἰς νεκρὸν καὶ ὅτι παρὰ φύσιν·
καὶ καθάπαξ ἀφροδίσια καὶ ὄνειρώξεις, ὅτι ψυχῆς 20
σώματι μεμιγμένης καὶ πρὸς τὴν ἡδονὴν κατασπυρωμέ-
νης. μιάίνει δὲ καὶ τὰ πάθη τῆς ψυχῆς τῇ συμπλοκῇ
τοῦ ἀλόγου, θηλυνομένου τοῦ ἐντὸς ἄρρενος. καὶ
γὰρ πως καὶ ὁ μολυσμὸς καὶ ἡ μίανσις δηλοῖ τὴν
μίξιν τὴν ἑτερογενοῦς πρὸς ἕτερον, καὶ μάλιστα ὅταν 25
δυσέκνιπτον γένηται. ὅθεν καὶ ἐπὶ τῶν βαμμάτων,
ἃ δὴ διὰ μίξεων συνίσταται, εἰδους ἄλλου ἄλλῳ συμ-
πλεκόμενον, μιάίνειν φασίν.

ὡς δ' ὅτε τίς τ' ἐλέφαντα γυνὴ φοίνικι μίηνῃ
καὶ ἔμπαλιν τὰς μίξεις φθορὰς οἱ ζωγράφοι λέγουσιν, 30
ἡ δὲ συνήθεια τὸ ἄμικτον καὶ καθαρὸν ἀφθαρτον καὶ
ἀκραιφνὲς καὶ ἀκήρατον. καὶ γὰρ ὕδωρ γῆ ἀναμι-

χθὲν ἐφθαρται καὶ οὐκ ἔστιν ἀκραιφνές, τὸ δὲ δια-
 ρέον καὶ διαφευγόν διακρούεται τὴν προσφερομένην
 γῆν, ὅταν, φησὶν ὁ Ἡσίοδος, ἀπὸ κρήνης ῥέῃ ἀενάου
 καὶ ἀπορρέου, ἢ τ' ἀθόλωτος. καὶ ὑγιεινόν γε τὸ
 5 πῶμα, ὅτι ἀδιάφθορον καὶ ἄμικτον. καὶ θήλεια μὴ
 ἀναδεξαμένη εἰς ἑαυτὴν ἀναθυμίασιν σπέρματος
 ἄφθορος λέγεται ὥστε καὶ φθορὰ καὶ μίανσις ἢ τοῦ
 ἐναντίου μίξις, εἰ δὴ πρὸς τὰ ζῶα ἢ νεκρῶν καὶ ἢ
 πρὸς αἰσθησιν ζησάντων εἰς τὰ ζῶντα ἐνθεσις καὶ
 10 σαρκῶν νεκρῶν εἰς ζώσας εἰκότως φέρει μόλυσμα καὶ
 τῇ φυσικῇ ἡμῶν μίανσιν, ὥσπερ αὖ καὶ ψυχὴ ὅταν
 ἐνσωματῶται, μεμόλυνται. δι' ὃ καὶ ὁ γενόμενος
 μιάνεται μίξει τῆς ψυχῆς τῇ πρὸς τὸ σῶμα, καὶ
 ὁ ἀποθανών, ὅταν σῶμα καταλίπη νεκρόν, ἀλλόφυ-
 15 λον τῷ ζῶντι καὶ ἀλλότριον. μιάνεται δὲ καὶ ἡ ψυχὴ
 ὀργαῖς, ἐπιθυμίαις, πλήθει παθῶν, ὧν συναιτία
 πῶς καὶ ἡ δίαιτα. ὡς δὲ ὕδωρ διὰ πέτρας ἀπορρέον
 ἀδιάφθορον τοῦ δι' ἐλῶν ἰόντος τῷ μὴ πολλὴν ἰλὺν
 ἀποσπᾶν, οὕτω καὶ ψυχὴ διὰ ξηροῦ σώματος καὶ μὴ
 20 χυμοῖς ἀλλοτρίων σαρκῶν ἀρδομένου τὰ ἑαυτῆς διοι-
 κοῦσα κρεῖττων καὶ ἀδιάφθορος καὶ πρὸς σύνεσιν
 ἐτοιμοτέρα. ἐπεὶ καὶ ταῖς μελίτταις τὸ καλὸν μέλι
 φασὶ φέρειν τὸ ξηρότατον καὶ δριμύτατον θύμον.
 μιάνεται τοίνυν ἡ διάνοια, μᾶλλον δὲ ὁ διανοούμε-
 25 νος, ὅταν ἢ φανταστικῇ ἢ δοξαστικῇ ἀναμίγνυται
 καὶ ταῖς τούτων ἐνεργείαις τὰς ταύτης συγκεράσῃται·
 καθαρὸς δὲ ὁ πάντων τούτων χωρισμὸς καὶ ἀγνεῖα
 ἢ μόνωσις καὶ τροφή τὸ τηροῦν ἕκαστον ἐν τῷ εἶναι.
 οὕτως γὰρ καὶ λίθου τροφήν τὸ αἴτιον τοῦ συμμέ-
 30 νειν εἶποις ἂν καὶ τοῦ ἐκτικῶς διαμένειν, καὶ φυ-
 τοῦ τὴν διατηροῦσαν ἐν τῷ αὔξειν καὶ καρπογονεῖν,
 καὶ ζώου σώματος τὴν τηροῦσαν αὐτοῦ τὴν σύστασιν.

ἄλλο δ' ἦν τρέφειν, ἄλλο πιαίνειν, καὶ ἄλλο τὸ ἀναγκά-
 καῖον διδόναι, ἄλλο τὸ τροφᾶς πορίζειν. διάφοροι
 τοίνυν αἱ τροφαὶ κατὰ τὸ διάφορον τῶν τρεφομένων.
 καὶ δεῖ πάντα μὲν τρέφειν, σπουδάξειν δὲ πιαίνειν
 τὰ ἐν ἡμῖν κυριώτατα. ψυχῆς οὖν λογικῆς τροφή ἡ 5
 τηρουῖσα λογικὴν. νοῦς δὲ αὕτη ὥστε νῶ θρεπτέον
 καὶ σπουδαστέον πιαίνειν ἀπὸ τούτου ἢ ἀπὸ τῶν βρω-
 τῶν τὴν σάρκα. ὁ μὲν γὰρ τὴν αἰώνιον ἡμῖν ζωὴν
 συνέχει, τὸ δὲ σῶμα πιανόμενον λιμώττειν τὴν ψυ-
 χὴν ποιεῖ τῆς μακαρίας ζωῆς καὶ τὸ θνητὸν αὔξει, 10
 παραιροῦν καὶ ἐμποδίζον πρὸς τὸν ἀθάνατον βίον,
 μιαίνει τε ἐνσωματοῦν τὴν ψυχὴν καὶ κατασπῶν πρὸς
 τὸ ἀλλότριον. ὁ δὲ μάγνης λίθος σιδήρω ψυχὴν δι-
 δωσι πλησίον γενομένῳ, καὶ ὁ βαρύτερος ἀνακουφί-
 ζεται σίδηρος πνεύματι προσανατρέχων λίθου. πρὸς 15
 θεὸν δὲ τίς ἀναρτηθεὶς ἀσώματόν τε καὶ νοερὸν τρο-
 φὴν πολυπραγμονήσει τὴν πιαίνουσαν τὸ ἐμπόδιον
 πρὸς νοῦν σῶμα, οὐχὶ δὲ εἰς ὀλίγον καὶ εὐπόρι-
 ριστον συστείλας τῆς σαρκὸς τὸ ἀναγκάειν αὐτὸς θρέ-
 ψεται προσπεφυκῶς τῷ θεῷ μᾶλλον ἢ σίδηρος τῷ 20
 μάγνητι; εἰ γὰρ καὶ τῆς ἐκ τῶν καρπῶν οἴον τ' ἦν
 ἄνευ πραγμάτων τροφῆς ἀποστήναι, εἰ μὴ τοῦτ' ἦν
 ἡμῶν τῆς φύσεως τὸ φθαρόν. εἰ γὰρ, καθάπερ
 φησὶν Ὅμηρος, μηδὲ σίτου ἐδεήθημεν μηδὲ ποτοῦ,
 ἴν' ὄντως ἡμεν ἀθάνατοι· καλῶς τοῦτο τοῦ ποιητοῦ 25
 παραστήσαντος, ὡς οὐ μόνον τοῦ ζῆν, ἀλλὰ καὶ τοῦ
 ἀποθνήσκειν ἡ τροφή ὑπῆρχεν ἐφόδιον. εἰ οὖν μηδὲ
 ταύτης ἐδεήθημεν, τόσῳ ἂν ἡμεν μακαριώτεροι, ὅσῳ
 καὶ ἀθανατώτεροι. νῦν δ' ἐν θνητῷ ὄντες ἔτι θνητοτέ-
 ρους, εἰ χρὴ οὕτως εἰπεῖν, ἀγνοοῦμεν ἑαυτοὺς ποιοῦν- 30
 τες τῇ τούτου προσέσει, οὐ πολὺ τὸ ἐνοίκιον, ὡς φησί
 πού Θεόφραστος, τῷ σῶματι διδούσης τῆς ψυχῆς τῆς

ἐν αὐτῷ κατοικήσεως, ἀλλ' ὅλην ἑαυτὴν προστιθεί-
 σης. ὡς εἶθε τὴν μυθευομένην ἄλιμον καὶ ἄδιψον
 ἦν κεκτῆσθαι, ἵνα τις τὸ διαρρέον τοῦ σώματος ἐπι-
 σχῶν δι' ὀλίγου πρὸς τοῖς ἀρίστοις ἦν, πρὸς οἷσπερ
 5 ὧν καὶ θεὸς ἐστὶ θεός. ἀλλὰ ταῦτα μὲν τί ἂν τις
 ἀποκλεύσαιο πρὸς ἀνθρώπους τοσοῦτον ἐσκοτωμέ-
 νους, ὡς τὸ ἑαυτῶν κακὸν περιέπειν, μισεῖν δὲ πρῶ-
 τον μὲν ἑαυτοὺς καὶ τὸν ὄντως αὐτοὺς τεκόντα, ἔπειτα
 καὶ τοὺς ὑπομιμνήσκοντας κακῆς τῆς μέθης ἀνανῆσαι
 10 παρακαλοῦντας; δι' ὃ μήποτε τῶν τοιούτων ἀφεμέ-
 νους χρὴ ἐπὶ τὰ λειπόμενα τῶν ζητημάτων μεταβαί-
 νειν· οἱ γὰρ δὴ πρὸς τὰ ἐκ τῶν ἔθνων ἡμῖν παρα- 21
 τεθέντα νόμιμα ἀντιπαράγοντες Νομάδας ἢ Τρωγλο-
 δύτας ἢ Ἰχθυοφάγους ἀγνοοῦσιν ὡς δεῖ ἀνάγκην, τῆς
 15 χώρας ἀκάροπον οὔσης ἐπὶ τοσοῦτον ὡς μηδὲ βοτάνας
 φέρειν, θῖνας δὲ μόνον καὶ ψάμμον, ἐπὶ τοῦτο περι-
 ἔστησαν τῆς τροφῆς τὸ ἀναγκαῖον. τεκμηριοὶ δὲ τὸ
 τῆς ἀνάγκης τὸ μηδὲ τῷ πυρὶ χρῆσθαι δύνασθαι ἀπο-
 ρία καυσίμου ὕλης, ἐπὶ δὲ τῶν πετρῶν ἀφαναίνειν
 20 ἢ τῆς θινὸς τοὺς ἰχθῦς. καὶ οὗτοι μὲν δι' ἀνάγκην.
 τινὰ δὲ τῶν ἔθνων ἐξηγριώται καὶ ἐστὶ φύσει θη-
 ριώδη, ἐξ ὧν οὐ προσήκει τοὺς εὐγνώμονας τῆς ἀν-
 θρωπίνης καταψεύδεσθαι φύσεως· ἐπεὶ οὕτω γε ἀμ-
 φισβητήσιμον ἐστὶ οὐ μόνον τὸ τῆς ζωοφαγίας, ἀλλὰ
 25 καὶ τὸ τῆς ἀνθρωποφαγίας καὶ τῆς ἄλλης ἡμερότητος.
 ἱστοροῦνται γοῦν Μασσαγέται καὶ Δέρβικες ἀθλιω-
 τάτους ἠγγεῖσθαι τῶν οἰκείων τοὺς αὐτομάτως τελευ-
 τήσαντας. δι' ὃ καὶ φθάσαντες καταθύουσιν καὶ
 ἐστιῶνται τῶν φιλιτάτων τοὺς γεγηρακότας. Τιβαρη-
 30 νοὶ δὲ ζῶντας κατακορημνίζουσι τοὺς ἐγγυτάτω γέρον-
 τας· Ἰρκάνιοι δὲ καὶ Κάσπιοι οἱ μὲν οἰωνοῖς καὶ
 κυσὶ παραβάλλουσι ζῶντας, οἱ δὲ τεθνεῶτας· Σκῦ-

θαι δὲ συγκατορύττουσι ζῶντας καὶ ἐπισφάττουσι
 ταῖς πυραῖς οὓς ἡγάπων οἱ τεθνεῶτες μάλιστα· καὶ
 Βάκτριοι μέντοι κνσί παραβάλλουσι ζῶντας τοὺς γε-
 γηρακότας. καὶ τοῦτ' ἐπιχειρήσας καταλύσαι Σταβά- 5
 νωρ ὁ Ἀλεξάνδρου ὕπαρχος μικροῦ τὴν ἀρχὴν ἀπέ-
 βαλεν. ἀλλ' ὥσπερ οὐ διὰ τούτους τὴν πρὸς τοὺς
 ἀνθρώπους ἡμερότητα κατελύσαμεν, οὕτως οὐδὲ τὰ
 δι' ἀνάγκην σαρκοφαγοῦντα ἔθνη μιμησόμεθα, τὰ δὲ
 εὐσεβῆ καὶ θεοῖς μᾶλλον ἀνακείμενα. τὸ γὰρ κακῶς
 ζῆν καὶ μὴ φρονίμως καὶ σωφρόνως καὶ ὀσίως Δημο- 10
 κράτης ἔλεγεν οὐ κακῶς ζῆν εἶναι, ἀλλὰ πολὺν χρό-
 22 νον ἀποθνήσκειν. λοιπὸν δὲ καὶ κατὰ ἄνδρα ὀλίγας
 μαρτυρίας τῆς ἀποχῆς παραφέρωμεν· ἐν γὰρ καὶ
 τοῦτ' ἦν τῶν ἐγκλημάτων. τῶν τοίνυν Ἀθήνησι νο-
 μοθετῶν Τριπτόλεμον παλαιότατον παρειλήφαμεν· 15
 περὶ οὗ Ἑρμιππος ἐν δευτέρῳ περὶ τῶν νομοθετῶν
 γράφει ταῦτα· φασὶ δὲ καὶ Τριπτόλεμον Ἀθηναίους
 νομοθετῆσαι, καὶ τῶν νόμων αὐτοῦ τρεῖς ἔτι Ξενο-
 κράτης ὁ φιλόσοφος λέγει διαμένειν Ἐλευσίनि τούσδε·
 γονεῖς τιμᾶν, θεοὺς καρποῖς ἀγάλλειν, ζῶα μὴ σί- 20
 νεσθαι. τοὺς μὲν οὖν δύο καλῶς παραδοθῆναι· δεῖ
 γὰρ τοὺς μὲν γονεῖς εὐεργέτας ἡμῶν γεγεννημένους
 ἀντενποιεῖν ἐφ' ὅσον ἐνδέχεται, τοῖς θεοῖς δὲ ἀφ'
 ὧν ἔδωκαν ἡμῖν ὠφελίμων εἰς τὸν βίον ἀπαρχὰς ποι-
 εῖσθαι· περὶ δὲ τοῦ τρίτου διαπορεῖ, τί ποτε διανοη- 25
 θεῖς ὁ Τριπτόλεμος παρήγγειλεν ἀπέχεσθαι τῶν ζῴων.
 πότερον γὰρ, φησὶν, ὅλως οἰόμενος εἶναι δεινὸν τὸ
 ὁμογενὲς κτείνειν ἢ συνιδῶν ὅτι συνέβαινεν ὑπὸ τῶν
 ἀνθρώπων τὰ χρησιμώτατα τῶν ζῴων εἰς τροφήν
 ἀναιρεῖσθαι; βουλόμενον οὖν ἡμερον ποιῆσαι τὸν 30
 βίον πειραθῆναι καὶ τὰ συνανθρωπέοντα καὶ μάλ-
 ιστα τῶν ζῴων ἡμερὰ διασῶζειν· εἰ μὴ ἄρα διὰ τὸ

- προστιάξει τοῖς καρποῖς τοὺς θεοὺς τιμᾶν ὑπολαβὼν
 μᾶλλον ἂν διαμεῖναι τὴν τιμὴν ταύτην, εἰ μὴ γί-
 γνοιντο τοῖς θεοῖς διὰ τῶν ζώων θυσία. πολλὰς δὲ
 αἰτίας τοῦ Ξενοκράτους καὶ ἄλλας οὐ πᾶν ἀκριβεῖς
 5 ἀποδιδόντος ἡμῖν αὐταρκεῖς τοσοῦτον ἐκ τῶν εἰρημέ-
 νων, ὅτι τοῦτο νενομοθέτητο ἐκ τοῦ Τριπολέμου.
 ὅθεν ὕστερον παρανομοῦντες, ὅτε ἤψαντο τῶν ζώων
 μετὰ πολλῆς ἀνάγκης καὶ ἁμαρτημάτων ἀκουσίως,
 ὥσπερ ἐπεδείξαμεν, ἐπὶ τοῦτο πεπτώκασιν. ἐπεὶ καὶ
 10 Δράκοντος νόμος μνημονεύεται τοιοῦτος, θεσμὸς αἰ-
 ώνιος τοῖς Ἀτθίδα νεμομένοις, κύριος τὸν ἅπαντα
 χρόνον, θεοὺς τιμᾶν καὶ ἥρωας ἐγχωρίους ἐν κοινῷ
 ἐπομένοις νόμοις πατρίοις, ἰδία κατὰ δύναμιν, σὺν
 εὐφημίᾳ καὶ ἀπαρχαῖς καρπῶν καὶ πελάνοις ἐπετείοις·
 15 τοῦ νόμου ἀπαρχαῖς καρπῶν, οἷς χρῆται ὁ ἄνθρωπος,
 τιμᾶν τὸ θεῖον προστάττοντος καὶ πελάνοις.....

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that every entry should be supported by a valid receipt or invoice to ensure transparency and accountability.

2. The second part outlines the procedures for handling discrepancies between the recorded amounts and the actual cash flow. It suggests a systematic approach to identify the source of the error and correct it promptly to avoid any financial misstatements.

3. The third part provides a detailed breakdown of the monthly financial statements, including the income statement, balance sheet, and cash flow statement. Each statement is accompanied by a brief explanation of the key figures and trends observed during the period.

4. The fourth part discusses the role of internal controls in preventing fraud and ensuring the integrity of the financial data. It highlights the need for a strong internal control system that includes segregation of duties, regular audits, and a clear reporting structure.

5. The fifth part concludes with a summary of the key findings and recommendations for improving the financial reporting process. It suggests implementing new software solutions, providing additional training for staff, and conducting regular reviews of the internal control system.

ΠΡΟΣ ΜΑΡΚΕΛΛΑΝ.

ИЗДАНИЕ ВТОРОЕ

Ἐγὼ σέ, Μάρκελλα, θυγατέρων μὲν πέντε, δυοῖν 1
δὲ ἀρρένων οὖσαν μητέρα, τῶν μὲν καὶ ἔτι νηπίων, τῶν
δὲ ἤδη εἰς γάμου ἡλικίαν ἡβᾶν ἐφορμούντων, εἰλόμην
ἔχειν σύνοικον, μὴ καταδείσας τὸ πλήθος τῶν εἰς τὰς
5 χρείας αὐτοῖς ἐσομένων ἀναγκαίων, οὔτε παιδοποιίας
χάριν τῆς ἀπὸ τοῦ σώματος, ἔχειν κεκρικῶς παῖδας
τούς τῆς ἀληθινῆς σοφίας ἐραστὰς, τὰ τε σὰ τέ-
κνα, εἰ φιλοσοφίας τῆς ὀρθῆς ἀντιλάβοιτό ποτε ὑφ'
ἡμῖν ἀνατρεφόμενα· οὔτε μὴν διὰ χρημάτων περιου-
10 σίαν ἢ ὑμῖν ἢ ἐμοὶ προσοῦσαν· ἀγαπητὸν γὰρ καὶ
τῶν ἀναγκαίων τὸ τυχόν οὖσιν ἀκτήμοσιν· οὔτε ἀπὸ
τῆς ἄλλης διακονίας ῥαστώνην τινά μοι προσδοκήσας
εἰς τὸ γῆρας ἀποκλίναντι ἔσεσθαι· ἐπίνοσον γὰρ
σοι τὸ σῶμα καὶ ἰατρείας μᾶλλον τῆς παρὰ τῶν ἄλ-
15 λων δεόμενον ἢ ἄλλοις ἐπικουρεῖν τι ἢ παραστατεῖν
ἐπιτήδειον· οὔτε δι' ἄλλην οἰκονομίαν ἢ θήραν δόξης
καὶ ἐπαίνων παρὰ τῶν ἀνυποστάτων ἐθελοντὶ τὸ τοι-
οὔτον βαστάσαι ψιλῆς ἔνεκα τῆς εἰς τὸ εὖ ποιεῖν προ-
θυμίας· τούναντίον γὰρ ὑπ' ἀβελτηρίας τῶν πολι-
20 τῶν σου καὶ τῶ πρὸς ἡμᾶς φθόνῳ βλασφημίαις τε
πολλαῖς περιπέπτωκα καὶ παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν εἰς
θανάτου κίνδυνον ὑπ' αὐτῶν δι' ὑμᾶς περιέστην.
τούτων οὖν χάριν οὐδενὸς κοινωνὸν ἕτερον τοῦ βίου 2
πεποίηκα, διττῆς δὲ μᾶλλον ἔνεκα εὐλόγου αἰτίας.
25 μιᾶς μὲν, καθ' ἣν ἀπομειλίξασθαι κρίνας τοὺς γε-

νεθλίους θεοὺς κατὰ τὸν ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ Σωκρά-
την, δημῶδη μουσικὴν πρὸ τῆς ἐν φιλοσοφίᾳ συνή-
θους ἐνεργείας διαθεῖναι ἐλόμενον, ἀσφαλείας ἔνεκα
τῆς ἐκ τοῦ βίου ἀπαλλαγῆς. οὕτως γὰρ καὶ αὐτὸς
ἀπομειλιττόμενος τοὺς ἐν τῇ κωμωδοτραγωδίᾳ προ- 5
στάτας δαίμονας τὸν γαμικὸν ὕμνον ἀγωνίσασθαι οὐκ
ᾤκησα ἀσμενέστατα, καὶ πλήθει τῶν σῶν τέκνων
συντυχῶν καὶ τῇ προσούσῃ περισκελείᾳ τῶν ἀναγ-
καίων τῇ τε πονηρίᾳ τῶν ἐνυβρισάντων. οὐδὲν γὰρ
παρεῖται τῶν εἰς τὸ δράμα συμβαίνειν εἰωθότων, οὐ 10
ζηλοτυπία, οὐ μῖσος, οὐ γέλως, οὐ διαπληκτισμὸς τε
καὶ ὄργαι· πλὴν γε ὅτι οὐ περὶ ἡμᾶς, περὶ δὲ τοὺς
ἄλλους ὑπουργοῦντας τοῖς δαίμοσι τουτὶ τὸ θέατρον
3 ἡμεῖς ὑπεκρίθημεν. ἐτέρας δὲ θειοτέρας καὶ οὐδὲν
τῇ δημῶδει ταύτῃ ἔοικίας, καθ' ἣν ἀγασθεῖς σου 15
τὴν πρὸς τὴν ὀρθὴν φιλοσοφίαν ἐπιτηδειότητα
τῆς φύσεως, οὐκ ᾤήθην προσῆκειν ἀνδρὸς φίλου
μοι στερηθεῖσαν συλλήπτορος ἔρημόν σε καταλι-
πεῖν καὶ προστάτου σώφρονος καὶ τῷ σῷ τρόπῳ
ἐπιτηδεῖον. ἀποσοβήσας δὲ πάντας τοὺς ἐπηρεάζειν 20
μέλλοντας ἐν προσποιήσει, ἤνεγκα μὲν τὰς παραλό-
γους ὕβρεις, ἐβάστασα δὲ τὰς ἐπιβουλάς εὐσχημόνας·
ἐλευθερῶν δὲ τὸ εἰς ἐμὲ περιῆκον παντὸς τοῦ δεσπό-
ξειν ἐπιχειροῦντος ἀνεκαλεσάμην εἰς τὸν ἑαυτῆς τρό-
πον, μεταδιδούς φιλοσοφίας ἀκόλουθόν τε τῷ βίῳ 25
λόγον ἐπιδεικνύμενος. καὶ τίς γὰρ ἂν ἄλλος μοι πρό
γε σοῦ μάρτυς ἂν εἶη ἀκριβέστερος, ἢν αἰσχυνοίμην
ἀφοσιούμενος ἢ τὰ κατ' ἑμαυτὸν ἀποκρύπτων, ἀλλ'
οὐχὶ πρὸς ἀλήθειαν ἀπ' ἀρχῆς εἰς τέλος τῇ μάλιστα
τὴν ἀλήθειαν προτιμῶσῃ καὶ διὰ ταύτην ἔρμαιον ἡγη- 30
σαμένη τὴν συνοίκησιν, πάντα τὰ εἰς αὐτὴν καὶ δι'
4 αὐτῆς πραχθέντα ὑπομιμνήσκον. συγχωρούντων οὖν

τῶν πραγμάτων ἐπὶ πλέον αὐτόθι διατρίβειν ἐπ' ἐξου-
 σίας ἂν ἦν σοι ὥσπερ ἐκ παρακειμένων πηγαίων να-
 μάτων τὸ ποτὸν ἀπαρύεσθαι δαψιλέστερόν τε καὶ
 πρόσφατον, καὶ μὴ ἀγαπᾶν ὅσον ἂν τῆς δόσεως συν-
 5 τείνοι πρὸς τὸ χρήσιμον, θαρρεῖν δὲ καὶ διαναπαυ-
 σαμένη παρῆχεσθαι ἐκ τοῦ ῥάστου δι' ἐξουσίας τὴν
 ἀνάκτησιν. καλούσης δὲ τῆς τῶν Ἑλλήνων χρείας
 καὶ τῶν θεῶν συνεπειγόντων αὐτοῖς ὑπακούειν μὲν
 σὲ καίπερ οὔσαν προθυμοτάτην μετὰ τοσαύτης ἀκο-
 10 λουθίας θυγατέρων ἀδύνατου ἦν. ἄνευ δὲ σοῦ ταύ-
 τας ῥίπτειν οὔτως ἐν σκαιοῖς ἀνθρώποις ἀβουλίας
 εἶναι ὁμοῦ καὶ ἀδικίας ἔργον ὑπέειληφα. μένειν δὲ
 ἐνταυθοῖ βιαζόμενος τὴν τε τοῦ αὐθις ἐντυχεῖν ἐλ-
 πίδα προῖσχύμενος εἰκότως σοι παραινέσαιμ' ἂν ἀντ-
 15 εχομένη τῶν δοθέντων ἐν τοῖς δέκα μηνσὶν οἷς μοι
 συνώκησας μὴ πόθῳ καὶ ἐπιθυμίᾳ τοῦ πλείονος καὶ
 τὸ ὄν ἤδη ἐκβαλεῖν. σπεύδω μὲν γὰρ ὄν ἂν δύνω-
 μαι τρόπον τὴν ταχίστην πάλιν ἀναλαβεῖν. ἀδήλου δὲ
 5 ἐν ταῖς ἀποδημίαις τοῦ μέλλοντος ὄντος ἀναγκαῖον
 σοι παραμυθούμενον τῷ λόγῳ ἅμα ἐπισκῆπτειν, οἰ-
 κειότερον δ' εἶποιμ' ἂν τοῦ σαυτῆς καὶ ἐν σεαυ-
 τῇ "οἴκου κήδεσθαι καὶ ἔμπεδα πάντα φυλάσσειν",
 καταλειπόμενος οὐδὲν ἀπεικότως τοῦ ἐν τραγωδίαις
 Φιλοκλήτου "ἔλκει μοχθίζοντος", πλὴν ὅτι τῷ μὲν τὸ
 25 ἔλκος ὑπὸ "ὀλοόφρονος ὕδρου", σοὶ δ' ἐπιγνούση τὸ
 εἰς τὴν γένεσιν πτώμα ὅσον καὶ οἶον ἡμῖν τῆς ψυχῆς
 περιέστη, οὐ τῶν θεῶν ἡμᾶς ὑπεριδόντων, ὡς ἐκεῖ-
 νον οἱ Ἀτρεΐδαι, ἀλλὰ σωτήρων γενομένων καὶ οὐκ
 ἐπιλαθομένων. πολλοῖς δὴ σε παλαίσμασι καὶ ἐπω-
 30 δύνοις εἰς ἀγῶνα ἔμπεσοῦσαν νῦν μάλιστα φιλοσο-
 φίας τοῦ μόνου ἀσφαλοῦς πείσματος ἀντεχομένην
 παρακαλῶ μὴ ταῖς ἀμηχανίαις ταῖς ἐκ τῆς ἡμετέρας

ἀπουσίας πλέον ἐνδοῦναι τοῦ προσήκοντος μηδὲ πόθῳ
 τῆς παρ' ἡμῖν διδασκαλίας καὶ τὸ δοθὲν ἤδη ἐκκροῦ-
 σαι, μηδὲ πρὸς τὸ πλῆθος τῶν περιεστῶτων ἀλλοτρι-
 ων ἀπαυδήσασαν ἔκδοτον σεαυτὴν τῷ σύροντι ποτα-
 μῷ τῶν πραγμάτων ἔασαι, ἀλλὰ λογισαμένην ὡς οὐ 5
 διὰ ῥαστώνης ἢ τῶν ὄντως ἀγαθῶν κτήσις τοῖς ἀν-
 θρώποις περιγίνεται, αὐτοῖς τούτοις τοῖς συγκυρή-
 μασιν εἰς ἄσκησιν τοῦ προσδοκωμένου χρήσασθαι
 βίου, ὅσα καὶ μόνα τῶν ἄλλων ἀντίπαλα τῆς σῆς
 καρτερίας εἰς τὸ παρατρέψαι σε καὶ βιάσαι εἶναι δύ- 10
 νатаι. τὰ μὲν γὰρ τῶν ἐπιβουλῶν εὐκαταφρόνητα
 πάντη τοῖς ὦν οὐχ ἡμεῖς κύριοι ἐθίσασιν ἀτιμάζειν
 καὶ μᾶλλον εἰς ἐκείνους κεκρικόσι τὴν ἀδικίαν ἀνα-
 στρέφειν ἢ βλάπτειν γε τούτους οἷς τῶν μάλιστα παρ'
 ἑαυτοῖς δρωμένων ἐναντίων οὐ μεγάλη τῆς ζημίας ἢ 15
 6 ἐλάττωσις εἶναι ὑπελήφθη. τὴν δὲ τοῦ ἐπωφελού-
 ντος τὴν ψυχὴν ἀπουσίαν, πατρός τε ὁμοῦ καὶ ἀνδρός
 καὶ διδασκάλου καὶ συγγενῶν, εἰ δὲ βούλει, καὶ τῆς
 πατρίδος τὴν εὐνοίαν εἰς αὐτὸν συνηρηκότος, δοκού-
 σαν περιέχειν εὐλογον τῆς δυσχερείας τὴν αἰτίαν, 20
 παρηγοροίης ἂν θεωρὸν προστησαμένη τὸν λόγον, οὐ
 τὸ πάθος. πρῶτον μὲν ὡς οὐκ ἦν ἄλλως, ὅπερ ἔφην,
 πρὸς τῶν μελλόντων νόστου δὴ μιμνήσκεισθαι ἐκ τῆς
 ἐνταυθοῖ ξένης καταγωγῆς τὸ δι' ἡδονῆς καθάπερ
 ἐπήλατόν τι χωρίον καὶ ῥαστώνης ποιεῖσθαι τὴν 25
 ἐπάνοδον. αὐτὸ γὰρ τὸ πρᾶγμα ὡς οὐδὲν ἄλλο ἄλλω
 ἀντίκειται πράγματι, ἡδονή τε καὶ ῥαθυμία τῇ πρὸς
 θεοὺς ἀνόδῳ. ἐπεὶ οὐδὲ τὰ ὑψηλότερα τῶν ὀρῶν
 ἀκινδύνως καὶ πόνων ἄνευ ἦν ἀναβαίνειν, οὐδ' ἀπὸ
 τῶν μυχῶν τοῦ σώματος διὰ τῶν εἰς τὸ σῶμα 30
 καταγωγῶν, ἡδονῆς τε καὶ ῥαθυμίας, ἀνακύπτειν.
 διὰ γὰρ μερίμνης ἢ ὁδοῦ καὶ τῆς ἀναμνήσεως

τοῦ πτώματος. κἄν ἢ τὰ συμβαίνοντα δυσχερῆ, τὸ
 δύσκολον πρὸς ἀνάβασιν οἰκτεῖον· ὅτι καὶ τὸ ῥεῖα
 ζῶειν παρὰ θεοῖς, πεπτωκόσι δὲ εἰς τὴν ἔγερσιν
 ἐναντιώτατον ὡς ἂν εἰς λήθην ἄγον τῷ ἄλλοτρίῳ καὶ
 5 τῷ ὕπνω συντελοῦν, ἂν καθεύδωμεν ὑπὸ τῶν ψυχα-
 γηγούντων ἡμᾶς ἐνυπνίων βουκολούμενοι. ἐπεὶ καὶ 7
 τῶν πεδῶν αἱ μὲν ἐκ χρυσοῦ βαρυτάτου ὄντος διὰ
 τὴν εὐπρέπειαν εἰς κόσμον μᾶλλον συντελοῦσι καὶ
 φέρειν τὸν δεσμὸν δι' αὐτῶν ἐνήγαγον τῷ κούφῳ τὰς
 10 δι' ἀφροσύνην τοῦ βάρους ἀναισθήτους γυναικας·
 αἱ δὲ τοῦ σιδήρου συνιέναι τῶν ἀμαρτημάτων ἠνάγκα-
 σαν καὶ λυπήσασαι μεταγινώσκειν καὶ ζητεῖν τοῦ βάρους
 ἀπαλλαγὴν πορίσασθαι· τοῦ χρυσοῦ δὲ διὰ τὴν
 τέρψιν εἰς ἀγανάκτησιν οὐ τὴν τυχοῦσαν πολλάκις
 15 συντελούσης τῆς ἀλύσεως. ὅθεν καὶ ἔδοξε τοῖς σώ-
 φροσι τὰ ἐπίπονα τῶν ἠδέων μᾶλλον συντελεῖν εἰς
 ἀρετὴν, καὶ τὸ μοχθεῖν ἄριστον εἶναι ἀνδρὶ τε ὁμοίως
 καὶ γυναικὶ ἢ ἐξοιδαίνειν τὴν ψυχὴν ὑπὸ τῆς ἡδονῆς
 χαλωμένην. παντὸς γὰρ καλοῦ κτήματος πόρους δεῖ
 20 προηγεῖσθαι, καὶ πονεῖν ἀνάγκη τὸν τυχεῖν ἀρετῆς
 σπουδάζοντα. ἀκούεις δὲ καὶ τὸν Ἡρακλέα τοὺς τε
 Διοσκούρους καὶ τὸν Ἀσκληπιὸν τοὺς τε ἄλλους ὅσοι
 θεῶν παῖδες ἐγένοντο ὡς διὰ τῶν πόνων καὶ τῆς
 καρτερίας τὴν μακαρίαν εἰς θεοὺς ὁδὸν ἐξετέλεσαν.
 25 οὐ γὰρ ἐκ τῶν δι' ἡδονῆς βεβιωκότων ἀνθρώπων αἱ
 εἰς θεὸν ἀναδρομαί, ἀλλ' ἐκ τῶν τὰ μέγιστα τῶν
 συμβαινόντων γενναίως διενεργεῖν μεμαθηκότων.
 μέγιστος δὲ ἄθλος τοῦ νῦν σοι προκειμένου εὐ οἶδα 8
 καὶ αὐτὸς ὡς οὐκ ἂν γένοιτο ἄλλος, ἡγουμένη μετ'
 30 ἐμοῦ καὶ τῆς σωτηρίας τὴν ὁδὸν καὶ τὸν ταύτης καθ-
 ηγεμόνα καταλείπειν. ἔχει δὲ οὐχ οὕτω παντάπασι
 δυσκαρτεροῦσιν σοὶ τὰ παρόντα, εἰ παρεῖσα τὴν ἐκ

τοῦ πάθους ἀλόγιστον ταραχὴν μὴ περὶ φάυλων
 ἠγήσῃ μεμνησθαι ὧν εἰς φιλοσοφίαν τὴν ὀρθὴν παρὰ
 τῶν θείων ἐτελέσθης λόγων· ὧν τὴν βεβαίαν ἀκρόασιν
 αἱ πράξεις ἐλέγγειν εἰώθασι. τὰ γὰρ ἔργα τῶν δογμα- 5
 των ἐκάστου φέρειν πέφυκε τὰς ἀποδείξεις· καὶ δεῖ
 οὕτως βιοῦν ὅστις ἐπίστευσεν, ἵνα καὶ αὐτὸς πιστὸς
 ἢ μάρτυς περὶ ὧν λέγει τοῖς ἀκροαμένοις. τίνα οὖν
 ἦν ἄρα ἂ παρὰ τῶν σαφέστατ' εἰδότεων τὰ κατ' ἀν-
 θρώπους μεμαθήκαμεν; ἄρ' οὐχ ὅτι μὲν σοὶ ἐγὼ οὐχ
 ὁ ἀπτόσ οὗτος καὶ τῇ αἰσθήσει ὑποπτωτός, ὁ δὲ ἐπὶ 10
 πλεῖστον ἀφεςτηκώς. τοῦ σώματος, ὁ ἀχρώματος καὶ
 ἀσχημάτιστος, καὶ χερσὶ μὲν οὐδαμῶς ἐπαφητός, δια-
 νοία δὲ μόνη κρατητός; λαμβάνομεν δὲ οὐ παρὰ τῶν
 ἔξωθεν τὰ εἰς τὰ παρ' αὐτῶν ἡμῖν ἐντεθειμένα·
 τοῦνδόσιμον δὲ μόνον ὥσπερ ἐν χορῶ εἰς ἀνάμνησιν 15
 ἡμᾶς ἄγον ὧν ἔχοντες παρὰ τοῦ δεδωκότος ἐπλανή-
 9 θημεν. πρὸς δὲ τούτοις οὐχ ὅτι πᾶν πάθος ψυχῆς
 εἰς σωτηρίαν αὐτῆς πολεμιώτατον, καὶ ἀπαιδευσία
 μὲν τῶν παθῶν πάντων μήτηρ, τὸ δὲ πεπαιδευσθαι
 οὐκ ἐν πολυμαθείας ἀναλήψει, ἐν ἀπαλλάξει δὲ τῶν ψυ- 20
 χικῶν παθῶν ἐθεωρεῖτο; πάθη δὲ νοσημάτων ἀρχαί·
 ψυχῆς δὲ νόσημα κακία· κακία δὲ πᾶσα αἰσχρὸν· τὸ
 δὲ αἰσχρὸν τῷ καλῷ ἐναντίον· καλοῦ δὲ ὄντος τοῦ
 θείου ἀμήχανον αὐτῷ σὺν κακία πελάζειν· καθαροῦ
 γὰρ μὴ καθαρὸν ἐφάπτεσθαι οὐδὲν ὁ Πλάτων φησὶ 25
 θεμιτὸν εἶναι. δι' ὃ καὶ μέχρι τοῦ νῦν καθαρῶν
 δεῖ τῶν παθῶν τε καὶ τῶν διὰ τὸ πάθος ἀμαρτημά-
 των. ἄρ' οὖν οὐ τοιαῦτα ἦν οἷς μάλιστα συνήνεις,
 ὡς γράμματα θεῖα ἐνόητα παρὰ σαντῆ διὰ τῆς τῶν
 λόγων ἐνδείξεως ἀναγινώσκουσα; πῶς οὖν οὐκ ἄτο- 30
 πον τὴν πεπεισμένην ἐν σοὶ εἶναι καὶ τὸ σῶζον καὶ
 τὸ σωζόμενον καὶ τό γε ἀπολλύον καὶ τὸ ἀπολλύμενον

τόν τε πλοῦτον καὶ τὴν πενίαν τόν τε πατέρα καὶ
 τὸν ἄνδρα καὶ τῶν ὄντως ἀγαθῶν καθηγεμόνα, κε-
 κληνέαι πρὸς τὴν τοῦ ὑφηγητοῦ σκιάν, ὡς δὴ τὸν
 ὄντως ὑφηγητὴν μὴ ἐντὸς ἔχουσαν μηδὲ παρὰ σαυτῇ
 5 πάντα τὸν πλοῦτον; ὃν ἀνάγκη ἀπολλύναι καὶ δια-
 φεύγειν πρὸς τὴν σάρκα καταβαίνουσιν ἀντὶ τοῦ σώ-
 ζοντος καὶ σωζομένου.

τῆς μὲν οὖν ἐμῆς σκιᾶς καὶ τοῦ φαινομένου εἰ- 10
 δώλου οὔτε παρόντων ὠνήσω τι οὔτ' ἀπόντων ἐπώ-
 10 δυνος ἢ ἀπουσία τῇ μελετώσῃ φεύγειν ἀπὸ τοῦ σώ-
 ματος. ἐμοῦ δὲ καθαρῶς τύχοις ἂν μάλιστα καὶ παρ-
 ὄντος καὶ συνόντος νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν σὺν
 καθαρῷ καὶ τῷ καλλίστῳ τῆς συνουσίας καὶ μηδὲ
 χωρισθῆναι οἴου τε ὄντος, εἰ μελετώης εἰς ἑαυτὴν
 15 ἀναβαίνειν συλλέγουσα ἀπὸ τοῦ σώματος πάντα τὰ
 διασκεδασθέντα μέλη καὶ εἰς πλῆθος κατακερματι-
 σθέντα ἀπὸ τῆς τέως ἐν μεγέθει δυνάμεως ἰσχυού-
 σης ἐνώσεως. συνάγοις δ' ἂν καὶ ἐνίξοις τὰς ἐμφύτους
 ἐννοίας καὶ διαρθροῦν συγκεχυμένας καὶ εἰς φῶς ἔλ-
 20 κειν ἔσκοτισμένας πειρωμένη. ἀφ' ὧν ὀρμώμενος
 καὶ ὁ θεῖος Πλάτων ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν ἐπὶ τὰ νοητὰ
 τὰς ἀνακλήσεις πεποίηται. ἔτι εἰ μνημονεύοις, διαρ-
 θροίης δ' ἂν ἅ γε ἀκήκοας διὰ τῆς μνήμης ἀναπεμ-
 παζομένη τοῖς τε τοιούτοις τῶν λόγων ὡς ἀγαθοῖς
 25 συμβούλοις ἀξιούσα προσέχειν καὶ λοιπὸν τὰ γνω-
 σθέντα διὰ τῶν ἔργων ἀσκοῦσα, διὰ δ' αὖ τοῦ πο-
 νεῖν συντηροῦσα. λέγει δὲ ὁ λόγος πάντῃ μὲν καὶ 11
 πάντως παρεῖναι τὸ θεῖον, νεῶν δὲ τούτῳ παρ' ἀν-
 θρώποις καθιερωῖσθαι τὴν διάνοιαν μάλιστα τοῦ σο-
 30 φοῦ μόνην, τιμῇ τε προσήκουσαν ἀπονέμεσθαι τῷ
 θεῷ ὑπὸ τοῦ μάλιστα τὸν θεὸν ἐγνωκότος· τοῦτον
 δὲ εἶναι εἰκότως μόνον τὸν σοφόν, ᾧ τιμητέον διὰ

σοφίας τὸ θεῖον· καὶ κατακοσμητέον αὐτῷ διὰ σοφίας ἐν τῇ γνώμῃ τὸ ἱερόν, ἐμψύχῳ ἀγάλλματι τῷ νοῦ ἐνεκονισαμένου ἀγάλλοντα . . . . θεὸς μὲν γὰρ δεῖται οὐδενός, σοφὸς δὲ μόνου θεοῦ. οὐ γὰρ ἂν ἄλλος καλὸς κἀγαθὸς γένοιτο ἢ ὁ νοῦν τό τε ἀγαθὸν καὶ 5 καλόν, ὅπερ ἐξέχει τοῦ θείου· οὐδ' αὖ ἄλλος κακοδαίμων ἄνθρωπος ἢ ὁ πονηρῶν δαιμόνων ἐνδιαίτημα τὴν ψυχὴν κατασκευάσας. ἀνθρώπῳ δὲ σοφῷ θεὸς θεοῦ δίδωσιν ἐξουσίαν. καὶ καθαίρεται μὲν ἄνθρωπος ἐννοίᾳ θεοῦ, δικαιοπραγίαν δὲ ἀπὸ θεοῦ ὀρμώ- 10 μενος διώκει.

- 12 πάσης πράξεως καὶ παντὸς ἔργου καὶ λόγου θεὸς ἐπόπτης παρέστω καὶ ἔφορος. καὶ πάντων ὧν πράττομεν ἀγαθῶν τὸν θεὸν αἴτιον ἠγώμεθα· τῶν δὲ κακῶν αἴτιοι ἡμεῖς ἐσμὲν οἱ ἐλόμενοι, θεὸς δὲ ἀναίτιος. 15 ὅθεν καὶ εὐκτέον τὰ ἄξια θεοῦ. καὶ αἰτώμεθα ἅ μὴ λάβοιμεν ἂν παρ' ἐτέρου· καὶ ὧν ἠγεμόνες οἱ μετ' ἀρετῆς πόνοι, ταῦτα εὐχώμεθα γενέσθαι μετὰ τοὺς πόνους· εὐχὴ γὰρ ῥαθύμου μάταιος λόγος. ἅ δὲ κτησάμενος οὐ καθ' ἑξῆς, μὴ αἰτοῦ παρὰ θεοῦ· δῶρον γὰρ 20 θεοῦ πᾶν ἀναφαίρετον· ὥστε οὐ δώσει ἅ μὴ καθ' ἑξῆς. ὧν δὲ τοῦ σώματος ἀπαλλαγείσα οὐ δεηθήσῃ, ἐκείνων καταφρόνει· καὶ ὧν ἂν ἀπαλλαγείσα δεηθῆς, ταῦτά σοι ἀσκουμένη τὸν θεὸν παρακάλει γενέσθαι συλλή- 25 πτορα. οὐκ οὖν δεήσῃ οὐδενός ὧν καὶ ἡ τύχη δοῦσα πολλάκις πάλιν ἀφαιρεῖται. οὐ δεῖ πρὸ καιροῦ τινὸς τὴν αἴτησιν ποιέσθαι, ἀλλ' ὅταν σοι ὁ θεὸς ἐν σοὶ 13 οὔσαν φύσει τὴν ὀρθὴν αἴτησιν ἐκφαίνῃ. δι' ὧν μάλιστα καὶ αὐτὸς ἐνοπτρίζεσθαι πέφυκεν, οὔτε διὰ σώματος ὀρατὸς ὧν οὔτε διὰ ψυχῆς αἰσχροῦ καὶ ὑπὸ 30 τῆς κακίας ἐσκοτισμένης. κάλλος γὰρ ἐκείνου τὸ ἀκήρατον καὶ φῶς τὸ ζῶτικόν ἀληθείᾳ διαλάμπον· κακία

δὲ πᾶσα ὑπ' ἀγνοίας διέψευσται καὶ ὑπὸ αἰσχους
 διέστραπται. ταῦτ' οὖν θέλει καὶ αἰτοῦ τὸν θεὸν ἂ
 θέλει τε καὶ ἔστιν αὐτός, εὖ ἐκεῖνο γινώσκουσα ὡς
 ἐφ' ὅσον τις τὸ σῶμα ποθεῖ καὶ τὰ τοῦ σώματος σύμ-
 5 φυλα, ἐπὶ τοσοῦτον ἀγνοεῖ τὸν θεὸν καὶ τῆς ἐκείνου
 ἐνοράσεως ἑαυτὸν ἀπεσκότισε, κἂν παρὰ πᾶσι τοῖς
 ἀνθρώποις ὡς θεὸς δοξάζεται. σοφὸς δὲ ἄνθρωπος
 ὀλίγοις γινωσκόμενος, εἰ δὲ βούλει, καὶ ὑπὸ πάντων
 ἀγνοούμενος, γινώσκεται ὑπὸ θεοῦ. ἐπέσθω τοίνυν
 10 ὁ μὲν νοῦς τῷ θεῷ, ἐνοπριζόμενος τῇ ὁμοιώσει θεοῦ·
 τῷ δὲ νῷ ἢ ψυχῇ· τῇ δ' αὖ ψυχῇ ὑπηρετεῖτω τὸ
 σῶμα, εἰς ὅσον οἶόν τε, καθαρᾶ καθαρὸν. ἀπὸ γὰρ
 τῶν παθῶν ταύτης μαινόμενον εἰς αὐτὴν πάλιν ἐπανα-
 στρέφεται τὰ μιάσματα. τῇ δὲ ψυχῇ τῇ θεοφιλεῖ 14
 15 καὶ τῷ θεοφιλεῖ νῷ ἐν τῷ καθαρῷ σώματι ἔστωσαν
 καὶ πρᾶξις ἀκόλουθος καὶ λόγος, αἰρετωτέρου σοι
 ὄντος λίθου εἰκὴ βαλεῖν ἢ λόγον, καὶ τὸ ἠττάσθαι
 τάληθῆ λέγοντα ἢ νικᾶν ἀπατῶντα· τὸ γὰρ νικῆσαν
 ἀπάτη ἐν τῷ ἦθει ἠττηται. μάρτυρες δὲ κακῶν ψευ-
 20 δεῖς λόγοι. ἀδύνατον τὸν αὐτὸν φιλόθεόν τε εἶναι
 καὶ φιλήδονον καὶ φιλοσώματον. ὁ γὰρ φιλήδονος
 καὶ φιλοσώματος, ὁ δὲ φιλοσώματος πάντως καὶ φι-
 λοχορήματος, ὁ δὲ φιλοχορήματος ἐξ ἀνάγκης ἄδικος, ὁ
 δὲ ἄδικος καὶ εἰς θεὸν καὶ εἰς πατέρας ἀνόσιος καὶ εἰς
 25 τοὺς ἄλλους παράνομος. ὥστε κἂν ἑκατόμβας θύῃ καὶ
 μυρίους ἀναθήμασι τοὺς νεῶς ἀγάλλῃ, ἀσεβής ἐστι καὶ
 ἄθεος καὶ τῇ προαιρέσει ἱερόσυλος. δι' ὃ καὶ πάντα
 φιλοσώματον ὡς ἄθεον καὶ μιᾶρον ἐκτρέπεσθαι χρή.
 καὶ οὐ ταῖς δόξαις οὐκ ἂν χρήσαιο, τούτῳ μῆτε βίου 15
 30 μῆτε λόγου τοῦ περὶ θεοῦ κοινῶναι. λόγον γὰρ περὶ
 θεοῦ τοῖς ὑπὸ δόξης διεφθαρμένοις λέγειν οὐκ ἀσφα-
 λές· καὶ γὰρ καὶ τάληθῆ λέγειν ἐπὶ τούτων περὶ

θεοῦ καὶ τὰ ψευδῆ κίνδυνον ἴσον φέρει. οὔτε αὐ-
 τὸν τινα προσῆκεν ἀνοσίων ἔργων μὴ καθαρεύοντα
 φθέγγεσθαι περὶ θεοῦ, οὔτε εἰς τοιούτων ἀκοὰς ἐμ-
 βάλλοντα τὸν περὶ θεοῦ λόγον οἶεσθαι μὴ μαιίνειν·
 ἀλλ' ἀκροᾶσθαι καὶ λέγειν τὸν περὶ θεοῦ λόγον ὡς ἐπὶ 5
 θεοῦ. προηγείσθω οὖν τοῦ περὶ θεοῦ λόγου τὰ θεοφιλῆ
 ἔργα, καὶ σιγάσθω ὁ περὶ αὐτοῦ λόγος ἐπὶ πλήθους·
 ἀνοικειοτάτη γὰρ θεολογία κενοδοξία ψυχῆς. νόμιξε
 αἴρετώτερον εἶναι σιγᾶν ἢ λόγον εἰκῆ προέσθαι περὶ
 θεοῦ. ἀξίαν σε ποιήσει θεοῦ τὸ μηδὲν ἀνάξιον θεοῦ 10
 μῆτε λέγειν μῆτε πράττειν μῆτε πάντως εἰδέναι ἀξι-
 16 οῦν. ὁ δὲ ἄξιος ἄνθρωπος θεοῦ θεὸς ἂν εἴη. καὶ
 τιμήσεις μὲν ἄριστα τὸν θεόν, ὅταν τῷ θεῷ τὴν σαυ-
 τῆς διάνοιαν ὁμοιώσης· ἡ δὲ ὁμοίωσις ἔσται διὰ μό-
 νης ἀρετῆς· μόνη γὰρ ἀρετὴ τὴν ψυχὴν ἄνω ἔλκει 15
 καὶ πρὸς τὸ συγγενές. καὶ μέγα οὐδὲν ἄλλο μετὰ
 θεὸν ἢ ἀρετὴ. μείζων ἀρετῆς θεός· θεὸς δὲ ἄνθρω-
 πον βεβαιοῖ πράσσοντα καλὰ· κακῶν δὲ πράξεων
 κακὸς δαίμων ἡγεμών. ψυχὴ οὖν πονηρὰ φεύγει μὲν
 θεόν, πρόνοιαν δὲ θεοῦ εἶναι οὐ βούλεται, νόμου τε 20
 θείου τοῦ πάντα φαῦλον κολάζοντος ἀποστατοῖ πάν-
 τως. ψυχὴ δὲ σοφοῦ ἀρμόζεται πρὸς θεόν, αἰεὶ θεὸν
 ὁρᾷ, σύνεστιν αἰεὶ θεῷ. εἰ δὲ χαίρει τῷ ἀρχομένῳ
 τὸ ἄρχον, καὶ θεὸς σοφοῦ κήδεται καὶ προνοεῖ· καὶ
 διὰ τοῦτο μακάριος ὁ σοφός, ὅτι ἐπιτροπεύεται ὑπὸ 25
 θεοῦ. οὐχ ἡ γλῶττα τοῦ σοφοῦ τίμιον παρὰ θεῷ,
 ἀλλὰ τὰ ἔργα. σοφὸς γὰρ ἀνὴρ καὶ σιγῶν τὸν θεόν
 τιμᾷ· ἄνθρωπος δὲ ἀμαθὴς καὶ εὐχόμενος καὶ θύων
 μαιίνει τὸ θεῖον. μόνος οὖν ἱερεὺς ὁ σοφός, μόνος
 17 θεοφιλής, μόνος εἰδὼς εὐξασθαι. καὶ ὁ σοφίαν 30
 ἀσκῶν ἐπιστήμην ἀσκεῖ τὴν περὶ θεοῦ, οὐ λιτανεύων
 αἰεὶ καὶ θύων, διὰ δὲ τῶν ἔργων τὴν πρὸς θεὸν

ἀσκῶν εὐσέβειαν. θεῶ γὰρ εὐάρεστος οὔτε δόξαις
 ἀνθρώπων οὔτε σοφιστῶν κεναῖς φωναῖς γένοιτ'
 ἂν τις· αὐτὸς δὲ ἑαυτὸν καὶ εὐάρεστον ποιεῖ θεῶ
 καὶ ἐκθεοῖ τῇ τῆς ἰδίας διαθέσεως ὁμοιότητι τῷ μετὰ
 5 ἀφθαρσίας μακαρίῳ· καὶ αὐτὸς ἑαυτὸν ἀσεβῆ καὶ
 δυσάρεστον ποιεῖ τῷ θεῶ, οὐχ ὑπὸ θεοῦ πάσχων κα-
 κῶς, ἀγαθοποιὸν γὰρ μόνον τὸ θεῖον, ἀλλ' ὑφ' ἑαυ-
 τοῦ διὰ τε ἄλλα καὶ τὴν περὶ θεοῦ κακὴν δόξαν.
 ἀσεβῆς οὐχ οὕτως ὁ τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν μὴ πε-
 10 ριέπων ὡς ὁ τὰς τῶν πολλῶν δόξας τῷ θεῶ συνά-
 πτων. σὺ δὲ μηδὲν ἀνάξιόν ποτε ὑπολάβῃς περὶ θεοῦ
 μήτε τῆς μακαριότητος αὐτοῦ μήτε τῆς ἀφθαρσίας.
 οὔτος γὰρ μέγιστος καρπὸς εὐσεβείας ἢ τιμᾶν τὸ 18
 θεῖον κατὰ τὰ πάτρια, οὐχ ὡς ἐκείνου προσδεομένου,
 15 ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐκείνου εὐλαβεστάτης καὶ μακαρίας
 σεμνότητος εἰς τὸ σέβας αὐτοῦ ἐκκαλουμένου. βωμοὶ
 δὲ θεοῦ ἱερουργούμενοι μὲν οὐδὲν βλάπτουσιν, ἀμε-
 λούμενοι δὲ οὐδὲν ὠφελούσιν. ὅστις δὲ τιμᾶ τὸν
 θεὸν ὡς προσδεόμενον, οὔτος λέληθεν ἑαυτὸν δοξά-
 20 ζων τοῦ θεοῦ κρείττων εἶναι. οὐ χολωθέντες οὖν οἱ
 θεοὶ βλάπτουσιν, ἀλλ' ἀγνοηθέντες· ὀργὴ γὰρ θεῶν
 ἀλλοτρία, ὅτι ἐπ' ἀβουλήτοις μὲν ἡ ὀργή, θεῶ δὲ οὐ-
 δὲν ἀβούλητον. μὴ τοίνυν μίαινε τὸ θεῖον ἀνθρω-
 πίναις ψευδοδοξίαις· οὔτε γὰρ ἐκεῖνο βλάβῃς τό γε
 25 μακάριον διὰ παντὸς καὶ οὐ πᾶσα βλάβη τῆς ἀφθαρ-
 σίας ἐξεληλάται, σαυτὴν δὲ τυφλώσεις πρὸς τὴν τῶν
 μεγίστων καὶ κυριωτάτων διάγνωσιν. σὺ δὲ ταῦτα 19
 λέγειν με ἡγοῦ οὐ παραγγέλλοντα σέβειν θεόν· γε-
 λοῖος γὰρ ὁ τοῦτο παραγγέλλων ὡς ἐπιδιστάζειν ἐνό-
 30 τος περὶ τούτου· καὶ οὐχ ὅτι τινὰ ποιοῦντες ἢ δοξά-
 ζοντες περὶ θεοῦ καλῶς τοῦτον σέβομεν. οὔτε δά-
 κρυα καὶ ἰκετεῖαι θεὸν ἐπιστρέφουσιν οὔτε θυηπόλια

θεὸν τιμῶσιν οὔτε ἀναθημάτων πλήθος κοσμοῦσι θεόν, ἀλλὰ τὸ ἐνθεον φρόνημα καλῶς ἠδρασμένον συνάπτει θεῷ. χωρεῖν γὰρ ἀνάγκη τὸ ὅμοιον πρὸς τὸ ὅμοιον. θυηπολία δὲ ἀφρόνων πρὸς τροφή καὶ τὰ παρὰ τούτων ἀναθήματα ἱεροσύλοις χορηγία τῶν ἀκολασιωῶν. σοὶ δέ, ὥσπερ εἴρηται, νεὼς μὲν ἔστω τοῦ θεοῦ ὁ ἐν σοὶ νοῦς. παρασκευαστέον δὲ αὐτὸν καὶ κοσμητέον εἰς καταδοχὴν τοῦ θεοῦ ἐπιτήδειον. μηδὲ ἐφήμερος ὁ κόσμος ἔστω καὶ τὰ τῆς παραδοχῆς καὶ πάλιν γέλωτες καὶ ἀφροσύναι καὶ τὸ χῶρημα τοῦ 10 πονηροῦ δαίμονος.

- 20 ἔάν οὖν αἰεὶ μνημονεύῃς ὅτι ὅπου ἂν ἡ ψυχὴ σου περιπατῇ καὶ τὸ σῶμα ἐνεργὸν ἀποτελῇ, θεὸς παρέστηκεν ἔφορος ἐν πάσαις σου ταῖς βουλαῖς καὶ ταῖς πράξεσιν, αἰδεσθήσῃ μὲν τοῦ θεωροῦ τὸ ἄληστον, 15 ἔξεις δὲ τὸν θεὸν σύνοικον. κἂν τὸ στόμα οὖν σου πρόφασίν τινα πράγματος ἄλλου του διαλέγηται, μετὰ τῆς γνώμης τὸ φρόνημα τετράφθω πρὸς τὸν θεόν. οὕτως γὰρ σοὶ καὶ ὁ λόγος ἐνθεος ἔσται διὰ φωτὸς τοῦ θεοῦ τῆς ἀληθείας λαμπρυνόμενος καὶ 20 ῥᾶον προχωρῶν. θεοῦ γὰρ γνώσις ποιεῖ βραχὺν λόγον.
- 21 ὅπου δ' ἂν λήθῃ παρῆσέλθῃ θεοῦ, τὸν κακὸν δαίμονα ἀνάγκη ἐν σοὶ οἰκεῖν· χῶρημα γὰρ ἡ ψυχὴ, ὥσπερ μεμάθηκας, ἢ θεῶν ἢ δαιμόνων. καὶ θεῶν μὲν συνόντων πράξει τὰ ἀγαθὰ καὶ διὰ τῶν λόγων 25 καὶ διὰ τῶν ἔργων ὑποδεξαμένη δὲ ψυχὴ τὸν κακὸν σύνοικον διὰ πονηρίας πάντα ἐνεργεῖ. ὅταν οὖν ἴδῃς ἄνθρωπον τοῖς κακοῖς χαίροντα καὶ δρῶντα, γίνωσκε τοῦτον ἠρῆσθαι μὲν τὸν θεὸν ἐν τῇ γνώμῃ, πονηροῦ δὲ δαίμονος ὄντα ἐνδιαίτημα. θεὸν οἱ μὲν εἶναι 30 νομίζοντες καὶ διοικεῖν ἅπαντα τοῦτο γέρας ἐκτήσαντο διὰ τῆς γνώσεως καὶ τῆς βεβαίας πίστεως, τὸ μεμα-

5
 10
 15
 20
 25
 30

δηκέναι ὅτι ὑπὸ θεοῦ προνοεῖται πάντα καὶ εἰσὶν ἄγγελοι θεῖοί τε καὶ ἀγαθοὶ δαίμονες ἐπόπται τῶν πραττομένων, οὓς καὶ λαθεῖν ἀμήχανον. καὶ δὴ τοῦτο οὕτως ἔχειν πεπεισμένοι φυλάττονται μὲν μὴ διαπίπτειν τοῖς κατὰ τὸν βίον, πρὸ ὅψεως ἔχοντες τὴν τῶν θεῶν ἀναπόδραστον ἐφόρασιν· εὐγνώμονα δὲ βίον κτησάμενοι μανθάνουσι θεοὺς γινώσκονταί τε γινωσκομένοις θεοῖς. οἱ δὲ μήτε εἶναι θεοὺς πιστεύσαντες μήτε προνοία θεοῦ διοικεῖσθαι τὰ ὅλα, δίκης κόλασιν πεπόνθασι τὸ μήτε ἑαυτοῖς πιστεύειν μήθ' ἑτέροις ὅτι θεοὶ εἰσὶ καὶ οὐκ ἀλόγῳ φορᾷ διοικεῖται τὰ πάντα. εἰς κίνδυνον οὖν ἄφατον ἑαυτοῦς ἐμβαλόντες ἀλόγῳ ὀρμῇ καὶ εὐδιαπτώτῳ τοῖς κατὰ τὸν βίον ἐπιτίθενται καὶ πάντα δρωῶσιν ἃ μὴ θέμεις, ἀναιρεῖν πειρώμενοι τὴν περὶ θεοῦς ὑπόληψιν. καὶ δὴ τούτους μὲν ἀγνοίας ἕνεκα καὶ ἀπιστίας θεοὶ διαφεύγουσιν· αὐτοὶ δὲ θεοὺς καὶ τὴν ὀπαδὸν τῶν θεῶν Δίκην οὔτε φνεῖν οὔτε λαθεῖν δύνανται· βίον δὲ κακοδαίμονα καὶ πλανήτην ἐλόμενοι ἀγνοοῦντες θεοὺς γινώσκονταί θεοῖς καὶ τῇ δίκῃ τῇ παρὰ θεῶν. κἂν θεοὺς τιμᾶν οἴωνται καὶ πεπεισθαι εἶναι θεοὺς, ἀρετῆς δὲ ἀμελῶσι καὶ σοφίας, ἤρρηται θεοὺς καὶ ἀτιμάζουσιν. οὔτε γὰρ ἄλογος πίστις δίχα τοῦ ὀρθῶς ζῆν ἐπιτυχῆς θεοῦ, οὔτε μὴν τὸ τιμᾶν θεοσεβῆς ἄνευ τοῦ μεμαθηκέναι ὅτῳ τρόπῳ χαίρει τὸ θεῖον τιμώμενον. εἰ μὲν γὰρ προχοαῖς ἢ θυηλαῖς τερόπομενον πείθεται, οὐκ ἂν εἴη δίκαιον τῷ τὴν ἴσῃν πάντας ἀμοιβὴν αἰτεῖν μὴ τὴν ἴσῃν λαχόντας τύχην. εἰ δὲ τούτων οὐδὲν ἤττον, μόνῳ δὲ ἤδεται τῷ καθαρῶς εὐεῖν τὴν διάνοιαν, ὃ δὴ δυνατόν ἐκ προαιρέσεως παντὶ τῷ προσεῖναι, πῶς οὐκ ἂν εἴη δίκαιον; εἰ δὲ ἐξ ἀμφοῖν τὸ θεῖον θεραπευόμενον ἤδεται, ἱερεῖοις

μὲν κατὰ δύναμιν, διανοία δὲ ὑπὲρ δύναμιν αὐτὸ
 τιμητέον. εὐχεσθαι θεῷ οὐ κακόν, ὡς τὸ ἀχαριστεῖν
 24 πονηρότατον. κακῶν ἀνθρώπων οὐδεὶς θεὸς αἷτιος,
 ἀλλὰ αὐτὸς ἑαυτῷ ὁ ἐλόμενος. εὐχὴ ἢ μὲν μετὰ φαν-
 λων ἔργων ἀκάθαρτος καὶ διὰ τοῦτο ἀπρόσδεκτος 5
 ὑπὸ θεοῦ· ἢ δὲ μετὰ καλῶν ἔργων καθαρὰ τε ὁμοῦ
 καὶ εὐπρόσδεκτος. τέσσαρα στοιχεῖα μάλιστα κεκρα-
 τύνθω περὶ θεοῦ· πίστις, ἀλήθεια, ἔρως, ἐλπίς.
 πιστεῦσαι γὰρ δεῖ ὅτι μόνη σωτηρία ἢ πρὸς τὸν θεὸν
 ἐπιστροφή, καὶ πιστεύσαντα ὡς ἐνὶ μάλιστα σπου- 10
 δάσαι τάληθῆ γινῶναι περὶ αὐτοῦ, καὶ γνόντα ἐρα-
 σθῆναι τοῦ γνωσθέντος, ἐρασθέντα δὲ ἐλπίσιν ἀγα-
 θαῖς τρέφειν τὴν ψυχὴν περὶ τοῦ βίου. ἐλπίσι γὰρ
 ἀγαθαῖς οἱ ἀγαθοὶ τῶν φανύλων ὑπερέχουσι. στοι-
 25 χεῖα μὲν οὖν ταῦτα καὶ τосαῦτα κεκρατύνθω. τρεῖς 15
 δὲ νόμοι διακεκρίσθωσαν οἶδε· εἷς μὲν ὁ τοῦ θεοῦ,
 ἕτερος δὲ ὁ τῆς θνητῆς φύσεως, τρίτος δὲ ὁ θετὸς
 κατ' ἔθνη καὶ πόλεις. ὁ μὲν οὖν τῆς φύσεως ἀφο-
 ρίζων τὰ μέτρα τῶν χειρῶν τοῦ σώματος καὶ τὸ ἐν
 ταύταις δεικνὺς ἀναγκαῖον τὸ μάτην κακ περιττοῦ 20
 σπουδαζόμενον ἐλέγχει. ὁ δὲ θετὸς τε καὶ κατ' ἔθνη
 διατεταγμένος κατὰ συνθήκην τὴν πρὸς ἀλλήλους
 κρατύνει κοινωνίαν διὰ τῆς πρὸς τὰ τεθέντα ὁμολο-
 γίας. ὁ δ' αὖ θεὸς ὑπὸ μὲν τοῦ νοῦ σωτηρίας ἔνεκα
 ταῖς λογικαῖς ψυχαῖς κατὰ τὰς ἐννοίας διετάχθη, δι' 25
 ἀληθείας δὲ τῶν ἐν αὐταῖς πεπραγμένων εὐρίσκειται.
 παραβαίνεται δὲ ὁ μὲν τῆς φύσεως κεναῖς δόξαις
 ἀγνοηθεὶς ὑπὸ τῶν τῆ ἄγαν φιλοσωματία προσκει-
 μένων τῷ σώματι· ὑπερβαίνεται δὲ καταφρονού-
 μενος ὑπὸ τῶν ὑπεράνω γινομένων τοῦ σώματος 30
 καὶ διὰ τὸ σῶμα. ὁ δὲ θετὸς καιρῷ μὲν ὑποτάττεται
 ἄλλοτε ἄλλοις γραφόμενος κατὰ τὸ βίαιον τῆς τοῦ

κρατοῦντος δυναστείας, εἰς κόλασιν δὲ ἀπάγει τὸν
 ἄλόντα, οὔτε τοῦ λαθόντος οὔτε τῆς προαιρέσεως
 ἐφικέσθαι δυνάμενος ἐκάστου. ὁ δὲ γε θεῖος ἀγνοεῖται 26
 μὲν ψυχῇ δι' ἀφροσύνην καὶ ἀκολασίαν ἀκαθάρτω,
 5 ἐκλάμπει δὲ δι' ἀπαθείας καὶ φρονήσεως. καὶ οὔτε
 ὑπερβῆναι τοῦτον δυνατόν, οὐδὲν γὰρ τούτου ὑπερ-
 ἄνω, οὔτ' αὐτοῦ καταφρονῆσαι· οὐ γὰρ ἐκλάμψαι
 αὐτὸν οἶόν τε ἐν τῷ καταφρονεῖν αὐτοῦ μέλλουσι·
 οὔτε τύχαις καιρῶν τρέπεται, ὅτι κρείττων ἦν τῆς
 10 τύχης καὶ πάσης βίας πολυτρόπου ἰσχυρότερος. νοῦς
 δὲ αὐτὸν μόνος γινώσκει μεταλλεύων αὐτοῦ τὴν
 ἔρευναν καὶ τετυπωμένον ἐν αὐτῷ ἐξευρίσκει τροφήν
 τε ἀπ' αὐτοῦ πορίζει τῇ ὥσπερ σώματι αὐτοῦ ψυχῇ.
 νοῦ γὰρ σῶμα ψυχὴν λογικὴν θετέον, ἣν τρέφει ὁ
 15 νοῦς τὰς ἐν αὐτῇ ἐννοίας, ἃς ἐνετύπωσε καὶ ἐνεχά-
 ραξεν ἐκ τῆς τοῦ θείου νόμου ἀληθείας, εἰς ἀναγνώ-
 ρισιν ἄγων διὰ τοῦ παρ' αὐτῷ φωτός· καὶ διδάσκα-
 λος αὐτὸς γινόμενος καὶ σωτῆρ καὶ τροφεὺς καὶ φύ-
 λαξ καὶ ἀναγωγός, κατὰ σιγῆς μὲν φθεγγόμενος τὴν
 20 ἀλήθειαν, τὸν δὲ θεῖον αὐτῆς ἐξελίπτειν νόμον διδοὺς
 διὰ τῆς εἰς αὐτὸν ἐμβλέψεως ἐν ταῖς εἰς αὐτὸν ἐπι-
 βολαῖς ἐν αὐτῇ τετυπωμένον ἐξ αἰδίου ἐπιγινώσκει.
 κατανοητέον οὖν πρῶτόν σοι τὸν τῆς φύσεως νόμον, 27
 ἀπὸ δὲ τούτου ἀναβατέον ἐπὶ τὸν θεῖον, ὃς καὶ τὸν
 25 τῆς φύσεως διέταξε νόμον· ἀφ' ὧν ὀρμωμένη οὐδα-
 μοῦ εὐλαβήσῃ τὸν ἔγγραφον. οἱ γὰρ ἔγγραφοι νόμοι
 χάριν τῶν μετρίων κείνται, οὐχ ὅπως μὴ ἀδικῶσιν,
 ἀλλ' ὅπως μὴ ἀδικῶνται. ὁ τῆς φύσεως πλοῦτος
 ἀληθῶς φιλόσοφος ὄρισταί καὶ ἔστιν εὐπόριστος, ὁ
 30 δὲ τῶν κενῶν δοξῶν ἀόριστός τε καὶ δυσπόριστος.
 ὁ οὖν τῇ φύσει κατακολουθῶν καὶ μὴ ταῖς κεναῖς
 δόξαις ἐν πᾶσιν ἀντάρκης· πρὸς γὰρ τὸ τῇ φύσει

ἀρκοῦν πᾶσα κτῆσίς ἐστι πλοῦτος, πρὸς δὲ τὰς ἀορί-
 στους ὀρεξίεις καὶ ὁ μέγιστος πλοῦτος ἐστίν. οὐ σπά-
 νιόν γε εὐρεῖν ἄνθρωπον πρὸς τὸ τῆς φύσεως τέλος
 πλούσιον καὶ πρὸς τὰς κενὰς δόξας. οὐδεὶς γὰρ τῶν
 ἀφρόνων οἷς ἔχει ἀρκεῖται, μᾶλλον δὲ οἷς οὐκ ἔχει 5
 ὀδυνᾶται. ὥσπερ οὖν οἱ πυρέσσοντες διὰ κακοήθειαν
 τῆς νόσου ἀεὶ διψῶσι καὶ τῶν ἐναντιωτάτων ἐπιθυ-
 μοῦσιν, οὕτω καὶ οἱ τὴν ψυχὴν κακῶς ἔχοντες δια-
 κειμένην πένονται πάντων ἀεὶ καὶ εἰς πολυτρόπους
 28 ἐπιθυμίας ὑπὸ λαιμαργίας ἐπίπτουσιν. ἀγνεύειν 10
 οὖν καὶ οἱ θεοὶ δι' ἀποχῆς βρωμάτων καὶ ἀφροδι-
 σίων προσέταξαν, εἰς τὸ τῆς φύσεως, ἣν αὐτοὶ συν-
 ἔστησαν, ἐπάγοντες βούλημα τοὺς εὐσέβειαν μετιόν-
 τας, ὡς ἅπαντος τοῦ παρὰ τὸ βούλημα πλεονάζοντος
 μιαινοῦ καὶ θανασίμου. φοβούμενος γὰρ ὁ πολὺς τὸ 15
 λιτὸν τῆς διαίτης, διὰ τὸν φόβον ἐπὶ πράξεις πορεύε-
 ται τὰς μάλιστα πλοῦτον παρασκευαζούσας. καὶ πολ-
 λοὶ τοῦ πλούτου τυχόντες οὐ τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν
 κακῶν εὖρον, ἀλλὰ μεταβολὴν μειζόνων. δι' ὃ φασὶν
 οἱ φιλόσοφοι οὐδὲν οὕτως ἀναγκαῖον ὡς τὸ γινώσκειν 20
 καλῶς τὸ μὴ ἀναγκαῖον, πλουσιωτάτην δὲ εἶναι πάν-
 των τὴν ἀντάρκειαν καὶ σεμνὸν τὸ μηδενὸς δεῖσθαι
 λαμβάνονται. δι' ὃ καὶ μελετᾶν παρακελεύονται οὐχ
 ὅπως τι ποριστέον ἀναγκαῖον, ἀλλ' ὅπως μᾶλλον
 29 θαρρήσομεν μὴ πορισθέντος. μηδὲ αἰτιώμεθα τὴν 25
 σάρκα ὡς τῶν μεγάλων κακῶν αἰτίαν μηδ' εἰς τὰ
 πράγματα τρέπωμεν τὰς δυσφορίας, ἐν δὲ τῇ ψυχῇ
 τὰς τούτων αἰτίας μᾶλλον ζητῶμεν καὶ ἀπορρηξάντες
 πᾶσαν ματαίαν τῶν ἐφημέρων ὄρεξιν καὶ ἐλπίδα ὅλοι
 γενώμεθα ἑαυτῶν. ἢ γὰρ διὰ φόβον τις κακοδαιμονεῖ 30
 ἢ δι' ἀόριστον καὶ κενὴν ἐπιθυμίαν ἢ τις χαλινῶν
 δύναται τὸν μακάριον ἑαυτῷ περιποιῆσαι λογισμόν.

ἐφ' ὅσον δ' ἂν ἀμηχανῆς, λήθη τῆς φύσεως ἀμηχανεῖς· αὐτῇ γὰρ ἀορίστους φόβους καὶ ἐπιθυμίας προσβάλλεις. κρεῖσσον δέ σοι θαρρεῖν ἐπὶ στιβάδος κατακειμένη ἢ ταράττεσθαι χρυσῆν ἐχούσῃ κλίνην
 5 καὶ πολυτελῇ τράπεζαν. ἐξ ἐργασίας θηριώδους οὐσίας μὲν πλῆθος σωρεύεται, βίος δὲ ταλαίπωρος συνίσταται. ἀφυσιολόγητον μηδὲν ἡγοῦ βοώσης τῆς 30
 σαρκὸς βοᾶν τὴν ψυχὴν. σαρκὸς δὲ φωνὴ μὴ πεινῆν, μὴ διψῆν, μὴ ῥιγοῦν. καὶ ταῦτα τὴν ψυχὴν χαλεπὸν
 10 μὲν κωλύσαι, ἐπισφαλὲς δὲ παρακοῦσαι τῆς παραργειλάσης φύσεως αὐτῇ διὰ τῆς προσφρυῶς αὐτῇ ἀνταρκείας καθ' ἡμέραν καὶ τὰ περὶ τῆς ψυχῆς μικρότερα διδάσκειν νομίζειν, καὶ εὐτυχοῦντας μὲν γινώσκειν ἀτυχεῖν, δυστυχοῦντας δὲ μὴ περὶ μέγα τίθεσθαι
 15 ὧν τὸ εὐτυχεῖν· καὶ δέχεσθαι μὲν ἀθορύβως τὰ παρὰ τῆς τύχης ἀγαθὰ, παρατετάχθαι δὲ πρὸς τὰ παρ' αὐτῆς δοκοῦντα εἶναι κακά· καὶ ὡς ἐφήμερον μὲν πᾶν τὸ τῶν πολλῶν ἀγαθόν ἐστι, σοφία δὲ καὶ ἐπι- 31
 στήμη οὐδαμῶς τύχης κοινωνεῖ. οὐκ ἀπορεῖν τούτων πόνος ἐστίν, ἀλλὰ φεύγειν μᾶλλον τὸν ἀνόνητον ἐκ τῶν κενῶν δοξῶν πόνον. ἔρωτι γὰρ φιλοσοφίας ἀληθινῆς πᾶσα ταραχώδης καὶ ἐπίπονος ἐπιθυμία ἐκλύεται. κενὸς ἐκείνου φιλοσόφου λόγος ὑφ' οὗ μηδὲν πάθος ἀνθρώπου θεραπεύεται· ὡσπερ γὰρ ἰατρικῆς
 25 οὐδὲν ὄφελος ἢ μὴ τὰς νόσους τῶν σωματίων θεραπεύει, οὕτως οὐδὲ φιλοσοφίας, εἰ μὴ τὸ τῆς ψυχῆς ἐκβάλλει πάθος. ταῦτα μὲν οὖν καὶ τὰ πρὸς τούτοις ὅμοια ὁ τῆς φύσεως παραγγέλλει νόμος. ὁ δὲ θεὸς ἐκβοᾷ 32
 ἐν καθαρῷ διανοίας τόμῳ· εἰ μὴ τὸ σῶμα οὕτω σοι
 30 συνηρηθῆσαι φυλάσσεις ὡς τοῖς ἐμβρύοις κνοφορομένοις τὸ χορίον καὶ τῷ σίτῳ βλαστάνοντι τὴν καλὰμην, οὐ γνῶσῃ σεαυτήν. οὐδὲ γὰρ ἄλλος ὅστις μὴ

οὕτω δοξάζει ἔγνω ἑαυτόν. ὥσπερ οὖν τὸ χορίον
 συγγενόμενον καὶ ἡ καλάμη τοῦ σίτου, τρυχωθέντα
 δὲ ῥίπτεται ἐκότερα, οὕτω καὶ τὸ συναρτώμενον τῇ
 ψυχῇ παρείσῃ σῶμα οὐ μέρος ἀνθρώπου· ἀλλ' ἵνα
 μὲν ἐν γαστρὶ γένηται, προσυφάνθη τὸ χορίον, ἵνα 5
 δὲ ἐπὶ γῆς γένηται, συνεζύγη τὸ σῶμα. ὅσῳ τις τέτρα-
 πται πρὸς τὸ θνητόν, τοσοῦτῳ τὴν ἑαυτοῦ γνώμην
 ἀσύμμετρον παρασκευάζει πρὸς τὸ τῆς ἀφθαρσίας
 μέγεθος· καὶ ὅσῳ τῆς τοῦ σώματος προσπαθείας ἀφί-
 σταται, τοσοῦτῳ μέτρῳ τῷ θείῳ πελάζει. ὁ συνेतὸς 10
 ἀνὴρ καὶ θεοφιλὴς ὅσα οἱ ἄλλοι μοχθοῦσι τοῦ σώμα-
 τος ἕνεκα, τοσαῦτα ὑπὲρ τῆς ψυχῆς σπουδάσεται
 πονῆσαι, οὐ τὸ μεμνησθαι ὧν ἤκουσεν αὐταρχες
 εἶναι νομίζων, τὸ δὲ ἀνατρέχειν εἰς ἃ δεῖ δι' ὧν
 33 ἤκουσεν μελετῶν. γυμνὸς δὲ ἀποστιαεὶς γυμνητεύων 15
 καλέσει τὸν πέμψαντα. μόνου γὰρ τοῦ μὴ τοῖς ἄλλο-
 τρίοις πεφορτισμένου ἐπήκοος ὁ θεός, καὶ τῶν καθαρῶν
 ἀπὸ τῆς φθορᾶς ὑπερκείμενος. μέγα ἤγου σοὶ
 ἐφόδιον εἰς βίον μακάριον τὸ δεδεμένον ἐν φύσει
 δῆσαι τὸν δῆσαντα. ἐδέθημεν γὰρ φύσεως δεσμοῖς 20
 οἷς ἡμᾶς περιέβαλε, κοιλίᾳ, μορίοις, λαιμῷ, τοῖς
 ἄλλοις μέρεσι τοῦ σώματος καὶ ταῖς δι' αὐτῶν χρή-
 σεσι καὶ ἡδοναθείαις καὶ τοῖς ὑπὲρ τούτων φόβοις.
 εἰάν οὖν τούτων τῆς γοητείας ὑπεράνω γενώμεθα καὶ
 τῆς ἐπιβουλῆς φυλαξώμεθα τὴν παγίδα, ἐδήσαμεν 25
 τὸν δῆσαντα. μήτε οὖν εἰ ἄρρην εἶ μήτε εἰ θήλειαν
 τὸ σῶμα πολυπραγμόνει, μηδὲ γυναικᾶ ἰδῆς σαυτὴν,
 ὅτι μηδ' ἐγὼ σοὶ ὡς τοιαύτῃ προσέσχον. φεῦγε τῆς
 ψυχῆς πᾶν τὸ θηλυνόμενον, ὡς εἰ καὶ ἄρρενος εἶχες
 τὸ σῶμα περικείμενον. ἐκ παρθένου γὰρ ψυχῆς καὶ 30
 ἡθέου νοῦ τὰ τικτόμενα μακαριώτατα· ἐξ ἀδιαφθόρων
 γὰρ τὰ ἀφθόρα· ἃ δὲ τίκτει τὸ σῶμα, μιαρὸν πᾶσι

τοῖς θεοῖς ἐνομίσθη. μεγάλη οὖν παιδεία ἄρχειν τοῦ 34
 σώματος. πολλάκις κόπτουσί τινα μέρη ἐπὶ σωτηρίᾳ
 τοῦ σώματος· σὺ δ' ἐπὶ σωτηρίᾳ τῆς ψυχῆς ἔτοιμος
 ἔσο τὸ ὅλον σῶμα ἀποκόπτειν. ὧν γὰρ ἕνεκα ζῆν
 5 ἐθέλεις, καὶ ἀποθανεῖν μὴ κατόκνει. ἠγείσθω τοί-
 νυν πάσης ὁρμῆς ὁ λόγος ἐξορίζων τοὺς δεινοὺς δε-
 σπότας καὶ ἀθέους ἀφ' ἡμῶν· ὅτι καὶ χαλεπώτερον
 δουλεύειν πάθεσιν ἢ τυράννοις. ἀδύνατον δ' εἶναι
 ἐλεύθερον τὸν ὑπὸ παθῶν κρατούμενον· ὅσα γὰρ
 10 πάθη ψυχῆς, τοσοῦτοι καὶ ὤμοι δεσπότεαι. οἰκέτας 35
 πειρῶ μὴ ἀδικεῖν μηδὲ ὀργιζομένη κολάσης· κολάζειν
 δὲ μέλλουσα πεῖθε πρότερον ὅτι ἐπὶ συμφέροντι κο-
 λάσεις, διδοῦσα αὐτοῖς καιρὸν ἀπολογίας. παραιτοῦ
 εἰς τὴν κτῆσιν τοὺς αὐθάδεις. τὰ πολλὰ ἄσκει αὐ-
 15 τουργεῖν· λιτὸν γὰρ καὶ εὐπορον τὸ τῆς αὐτουργίας,
 καὶ δεῖ ἐκάστῳ τῶν μερῶν πρὸς ὃ ἢ φύσις κατε-
 σκεύασε χρῆσθαι τοὺς ἀνθρώπους, τῆς φύσεως ἄλλου
 μὴ δεομένης. τοῖς γὰρ μὴ χρωμένοις τοῖς ἰδίῳις,
 καταχρωμένοις δὲ τοῖς ἄλλοις διπλοῦν τὸ φορτίον καὶ
 20 πρὸς τὴν δεδομένην τὰ μέρη φύσιν ἀχάριστον. ψι-
 λῆς δὲ ἕνεκα ἠδονῆς μηδέποτε χρήσῃ τοῖς μέρεσι·
 πολλῶ γὰρ κρεῖττον τεθνάναι ἢ δι' ἀκρασίαν τὴν
 ψυχὴν ἀμαυρῶσαι . . . . κακίαν ἐνδιορθουμένη τῆς
 φύσεως . . . . οἷα δὲ οἰκέταις κοινωνοῦσα τιμῆς με-
 25 ταδίδου τοῖς βελτίοσιν. οὐκ ἔσθ' ὅπως γὰρ οὖν ἄν-
 θρωπον ἀδικοῦντα σέβειν θεόν· ἀλλὰ κρηπὶς εὐσε-
 βείας σοι νομιζέσθω ἢ φιλανθρωπία καὶ . . . .

INDEX SCRIPTORVM.

- Aeschylus 141, 5.
 Antipater 148, 26.
 Antiphanes *ἐν Μύστιδι* 92, 13.
 Antipho *ἐν τῷ περὶ τοῦ βίου τῶν
ἐν ἀρετῇ πρωτευσάντων* 16, 22.
 Apollodorus 4, 13. 117, 30.
 Apollonius *ἐν τοῖς περὶ Πυθαγό-
ρον* 15, 1. 5. 10.
 Arimnesti epigramma 15, 17.
 Aristoteles 30, 10. 35, 20. 129, 9.
 12. 23. 131, 31. (hist. anim. 8, 1)
 129, 29. (9, 1) 135, 17. (9, 11)
 133, 14.
 Aristoxenus 35, 21. *ἐν τῷ περὶ
τοῦ Πυθαγόρου βίου* 17, 19.
 22, 19. 38, 23. 39, 23. *περὶ Σω-
κράτους* 7, 10. 8, 9.
 Asclepiades Cyprius *ἐν τῷ περὶ
Κύπρου καὶ Φοινίκης* 176, 12.
 15.
 Bardesanes Babylonius 179, 19.
 Carneades 142, 14.
 Chaeremon stoicus 163, 32. 168, 1.
 Chrysippus 141, 30.
 Cleanthes *ἐν τῷ πέμπτῳ τῶν μυ-
θικῶν* 14, 5. 16. 23.
 Clodius Neapolitanus 44, 31. 58,
 27.
 Critias 161, 9.
 Democrates (an Democritus?) 188,
 10.
 Democritus 129, 25. cf. ad 188, 10.
 Dicaearchus peripateticus 20, 26.
 36, 27. *τὸν ἀρχαῖον βίον τῆς
Ἑλλάδος ἀφηγουμένους* 157, 20.
 158, 5. 159, 15.
 Diogenes (Sinopensis) 73, 21.
 Diogenes 26, 21. *ἐν τοῖς ὑπέρ
Θούλην ἀπίστοις* 17, 23.
 Dionysius 25, 28.
 Dionysophanes 19, 15.
 Duris Samius *ἐν δευτέρῳ τῶν
ᾠρων* 15, 10.
 Ecphantus 170, 18.
 Empedocles 26, 2. 43, 10. 44, 29.
 45, 2. 94, 22. 29. 95, 3. 99, 25.
 102, 25. 129, 24. 155, 3.
 Epicharmus 32, 19. 68, 28. 145, 14.
 Epicurei philosophi 44, 28. 46, 20.
 52, 1. 74, 7. 31.
 Epicurus 74, 7. 12. 77, 28.
 epigramma (Arimnesti, ut vide-
tur) 15, 17. epigramma templi
 Epidaurii 94, 3.
 Eubulus *περὶ Μίθρα* 177, 19.
 Eudoxus *ἐν τῇ ἐβδόμῃ τῆς γῆς
περιόδου* 16, 18.
 Euelpis Carystius 117, 29.
 Euripides 151, 32. 183, 11.
 Heraclides Ponticus 58, 27.
 Heraclitus 145, 31.
 Hermachus Epicureus 58, 28.
 Hermippus *ἐν δευτέρῳ περὶ τῶν
νομοθετῶν* 188, 16.
 Hesiodus 26, 27. 93, 9. (Op. 116
 sqq.) 157, 27. (117) 156, 19.
 (134) 86, 10. (138) 86, 15. (200)
 156, 16. (277) 46, 1. (595) 185, 3.
 Hippobotus 39, 24.
 Homerus 26, 27. 181, 30. 197, 2.
 (Il. A, 315) 120, 20. (B, 723) 195,
 24. (Δ, 35) 52, 13. (Δ, 141) 184,
 29. (E, 341 sq.) 186, 24. (I, 154)

- 89, 28. (I, 500) 110, 29. (I, 524) 65, 21. (A, 479) 52, 12. (P, 51 sqq.) 24, 6. (P, 676) 131, 17. (Σ, 541) 59, 17. (X, 347) 52, 14. (Od. γ, 142) 196, 23. (δ, 57) 52, 16. (μ, 97) 142, 27. (τ, 23. cf. β, 227) 195, 22. (τ, 179) 116, 8.
- Iosephus ἐν τῷ δευτέρῳ τῷ πρὸς τοὺς Ἕλληνας 171, 18. ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ τῆς ἀρχαιολογίας 171, 16. ἐν τῷ δευτέρῳ τῆς Ἰουδαϊκῆς ἱστορίας (c. 8) 171, 14. 19.
- Ister ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν Κρητικῶν θύσιων 118, 5.
- Lycus ἐν τῇ τετάρτῃ τῶν ἱστοριῶν 15, 31.
- Manetho ἐν τῷ περὶ ἀρχαῖσμου καὶ εὐσεβείας 117, 22.
- Menander 177, 4. ἐν Δυσκόλῳ 92, 21.
- Menedemus Pyrrhaeus ἐν τῷ Φιλοκράτους 8, 9.
- Moderatus Gaditanus 33, 8.
- Moses 114, 31. 175, 23.
- Neanthes Cyzicenus 36, 25. 39, 24. 176, 11.
- Nicomachus 21, 22. 38, 18.
- Pallas περὶ τῶν τοῦ Μίθρα μυστηρίων 118, 8. 178, 3.
- peripatetici philosophi 44, 27. 46, 18. 58, 29. 150, 28.
- Philo Byblius 118, 3.
- Phylarchus 118, 16.
- Pindarus 66, 18. ἐν προσοδίῳ 138, 16.
- Plato 10, 26. 11, 14. 27. 12, 7. 35, 20. 68, 1. 11. 106, 18. 121, 26. 129, 24. 199, 21. (Conv. p. 202 E) 107, 17. (Leg. IV p. 716 D) 121, 17. (Phaedon. p. 67 B) 198, 25. (83 D) 67, 16. 31. (85 B) 138, 27. (Reip. I p. 335 D) 110, 1. (Theaet. p. 173 C) 66, 3—19.
- Platonici quidam 106, 1.
- Plutarchus 13, 2. 139, 29. 150, 27. (mor. p. 160 B) 186, 26. 156, 7. (959 F) 143, 15. (964 A) 45, 16. (vit. Lycurgi c. 8—10) 159, 29.
- poeta quidam Samius 15, 6. comici poetae 120, 9. 121, 14. tragicus poeta 120, 3. poetae 131, 17.
- Pythagorae ἐλεγείον 20, 8. ἐπίγραμμα 20, 21.
- Pythagorei 35, 21. Pythagoreorum carmina 22, 5. 29, 28. 30, 1. συγγράμματα Πυθαγόρεια 15, 27.
- Sanchuniathon 118, 2.
- scriptores anonymi 104, 8. 136, 5. περὶ ζῶων φρονήσεως 133, 13. περὶ τῶν ζῶων 137, 25. περὶ ἱερουργιῶν καὶ θύσιων 93, 12.
- Sopater ἐν ταῖς ἐκλογαῖς τῶν ἱστοριῶν 92, 30.
- Sophocles ἐν Πολυίδῳ 93, 15.
- Speusippus 35, 20.
- stoici philosophi 44, 27. 46, 18. 58, 29. 123, 18. 28.
- Strato physicus 145, 6.
- Thaletae paeanes 26, 27.
- theologus 63, 31. 105, 21. theologi 111, 19. 23. 32. 112, 4. 113, 16. 119, 26. 178, 15. theosophi 104, 32.
- Theophrastus 83, 18. 85, 23. 88, 8. 94, 10. 97, 31. 103, 18. 111, 19. 116, 25. 150, 29. 161, 32. 186, 32.
- Theopompus 90, 19.
- Timaeus 15, 27. ἐν τῇ ἐννάτῃ 8, 6. tragici poetae 195, 24. cf. poeta.
- Tynnichus poeta 93, 3.
- Xenocrates philosophus 35, 21. 188, 18. 189, 4.
- Zeno: οἱ ἀπὸ Ζήνωνος 141, 19.

INDEX NOMINVM.

- Abaris Hyperboreus 24, 29. 31.
25, 13. *αλθροβάτης* 25, 16.
- Academia *ἐπίνοσον χωρίον* 65, 25.
- accipitres in Mithrae mysteriis 178, 1.
- ἀκουσματικοί Pythagorae discipuli 28, 19. 22.
- ἄδιψος τροφή v. ἄλιμος.
- Aegyptii 16, 8. 18, 15. 19. 168, 30.
παντων λογιώτατοι 98, 14. geometriae operam dabant 16, 10. primi diis sacra obtulerunt 83, 17. nonnullis diis quaedam animalia maxime accepta esse norunt 169, 6. animalia venerantur 169, 26. 170, 2. aves deos crediderunt 138, 5. diis animalium formas tribuerunt 98, 16. 168, 8. aquam et ignem coluerunt 168, 23. etiam homini sacra fecerunt 169, 1. vaccarum carne vesci nefas duxerunt 87, 32. 122, 4. 165, 32. sues non sacrificaverunt 53, 22. etiam plantas tangere nefas iudicaverunt 56, 4. mortuorum cadavera condierunt 170, 12. de anima a corporis vinculis soluta quid statuerint 170, 3. Aegyptii sacerdotes 16, 25. 18, 19. 163, 32—167, 31.
- Aegyptius (Plotinus?) 113, 17.
- Aegyptus 16, 24. 28. 18, 18. 165, 23. 26. 167, 20. Aegypti νομοί, *Δεοντοπολίτης, Βουσιρίτης, Λυκοπολίτης* 168, 20.
- Aeschylus poeta 93, 1.
- Aesculapius 197, 22.
- Aethalides 32, 10.
- Aethiopia 53, 17.
- Agraulis nympha 117, 8.
- Agraulo Cecropis filiae homines immolati sunt 117, 7. Agrauli sacellum 117, 11.
- Agrirentum 22, 12.
- Agrippa 57, 15.
- Alexander magnus 120, 27. 188, 5. ἄλιμος καὶ ἄδιψος τροφή 27, 20. 187, 2.
- Amasis (s. Amosis) Aegypti rex 16, 27. 30. homines mactari vetuit 117, 22. 26.
- Amor alatus 138, 16.
- Anabis Aegypti vicus 169, 2.
- Anaxagoras VII sq. 9, 27.
- Anaximander 15, 10. 18, 13.
- Ancaeus Sami *οὐκιστής* 15, 3.
- Androcles Samius 18, 5. 10.
- anima nostra affectibus deorsum trahitur et polluitur 64, 5. 185, 15. anima in sicco corpore habitans melior est 185, 19. anima duplex homini tributa 68, 20. animae occisorum et inseputorum circa corpora morantur 113, 21. 28. animae brutorum nostris *ὁμοούσιοι* 54, 32. animas *ζῶων μαντικῶν* in se recepturi homines quid faciant 114, 8. animae quaedam fiunt *δαίμονες ἀγαθοί*, aliae *δαίμονες κακοεργοί* 107, 6. 26. anima mundi 106, 6.
- animalia in theatris occisa 143, 12. animalia *μαντικά* 114, 8. animalium nomina ad deos et homines translata 139, 6. 7. 178,

10. homines ab animalibus nutriti 139, 1.
- Antiochus (Epiphanes) 171, 3.
- Aphrodisius Cypriorum mensis 117, 6.
- Apis primus Graecorum legumlator 137, 30.
- Apollo 20, 13. 90, 28. 92, 4. 120, 20. ὁ θεός 5, 18. 24. λυκοκτόνος 56, 10. Λύκειος et Δελφίνιος 139, 7. Πύθιος 90, 10. Διὸ φίλος 15, 7. ὁ ἐν Τερεβορείς 24, 30. 25, 17. Apollinis aves accipiter et corvus 128, 10. Apollinis responsa 5, 18. 92, 5. Apollo κατὰ τὰ πάτρια sacra fieri iubet 120, 12. Apollinis sepulcrum 20, 4. Apollo numerus Pythagoricus 105, 12.
- Apollonius Tyanensis animalium voces intellexit 125, 16.
- aquilae in Mithrae mysteriis 177, 32.
- ara piorum 99, 30. ara Dumathenis pro simulacro fuit 118, 16.
- Arabes 18, 15. corvorum voces intellegunt 125, 31.
- Arabia 18, 24. 118, 14.
- Arcadia 91, 4. 98, 28.
- Archelaus Anaxagorae discipulus 9, 27. 30. 31. 10, 4.
- Archippus Pythagoreus 36, 24. 38, 3.
- Arethusa 127, 21.
- Arignota 15, 26.
- Arimnestus Pythagorae filius 15, 12. 13. 17.
- Aristides 9, 6.
- Aristo Argivus 10, 21.
- Ἀριστοβούλη v. Diana.
- Aristoclea Delphica 30, 8.
- Aristodicus Cumaeus 138, 3.
- Aristoteles 132, 13.
- ἀρώματα unde dicta sint 84, 11.
- Astraeus 18, 8. 32.
- Athenae 100, 12. 101, 27. Athenis Ἥλιον καὶ Ὠρῶν πομπή celebratur 85, 11.
- Athenienses Erechthei filiam occiderunt 118, 19. cur in sacris faciendis animalia occiderint 86, 20. 87, 19. Atheniensium legumlator Triptolemus 188, 14.
- athletarum victus 19, 27. 53, 32. 58, 18. athletarum certamina 64, 14.
- Atridae 195, 28. Atrides Menelaus 24, 15.
- Attica 100, 17. 189, 11. Attica dialectus 124, 25. 127, 30.
- augures quasdam cornicis et corvi voces non intellegunt 126, 11.
- Babylon 18, 25.
- Bacchus Εἰραφιώτης 139, 7. Ῥαδάδιος 117, 27. Bacchi statua tauri cornibus insignis 138, 12.
- Bactrii senes vivos canibus proiciunt 188, 3.
- βαίς 166, 30.
- Bassari ἀνθρωποφάγοι 86, 17.
- Bias 5, 10.
- Bogus Maurusiorum rex 57, 14.
- βωμολογία 162, 30.
- Brachmanes 179, 14. 22. 26. 180, 9. 181, 6.
- Bulgari 118, 30.
- Βουσιρίτης νομός Aegypti 168, 21.
- βουτύποι 102, 1.
- Caesar 179, 21.
- Carthaginienses ab Etruscis victi 92, 2. de Sicilia cum Romanis dimicaverunt 118, 28. homines immolabant 118, 13.
- Carthago 98, 28. 127, 6.
- Caspium 187, 31.
- Castricius v. Firmus.
- Catana 22, 11.
- κατωρθωμένος λόγος 123, 20.
- Caucasus (?) fluvius 24, 19.
- Caulonia 37, 2.
- Cecrops 117, 7.
- Centoripes 22, 16.
- κεντριάδαι 102, 2.

- Ceres 15, 30. 27, 32. eadem quae
 Maia et Proserpina 178, 18. Ce-
 reri avis grus 128, 12. Δημη-
 τριακός καρπός 84, 20.
 Chaldaei 14, 11. 16, 8. 11. 18, 16.
 25.
 Charondas Catanensis 22, 14.
 Chius. in Chio homines immolati
 117, 27.
 Christus 25, 29.
 Clearchus Arcas 91, 3. 13.
 Cleomenes rex 145, 17.
 Clymena suem nolens interfecit
 86, 32.
 Corinthus 38, 26.
 κοροκότητας Indorum 126, 24.
 Coronis postea Salamis dicta
 117, 5.
 corvi in Mithrae mysteriis 177, 31.
 Corybantia sacra 94, 20.
 Crassi Romani muraena 127, 17.
 Craterus medicus 54, 20.
 Creophyleus v. Hermodamas.
 Creta 20, 13. 94, 20. 100, 27. 29.
 183, 12. ἑκατομπτολίεθρος 183,
 18.
 Cretenses 138, 23.
 Croton 15, 29. 20, 25. 31. 22, 11.
 37, 14.
 Curetes olim Saturno liberos suos
 immolabant 118, 6. Κουρήτων
 βάνχος 183, 29.
 Κυδοιμός 95, 7.
 Cylon Crotoniates 35, 32. 36, 12.
 cynici παντορέκται 70, 9.
 Cypriorum mensis Aphrodisius
 117, 6.
 Cyprus 53, 20. 176, 15. Cypri rex
 Diphilus 117, 16.
 κύρβεις 94, 20.
 Cyrrhus 14, 6 annot. crit.
 Cyrus a cane nutritus 139, 5.
 Cyzicus a Mithradate obsessa
 58, 1.
 daemones 106, 17. 24. daemonum
 non eadem forma 107, 31. dae-
 monum bonorum et malorum
 corpora 108, 8. δαίμονες ἀγα-
 θοί 107, 6. 28. 108, 18. 110, 5.
 116, 11. 119, 27. 205, 2. κα-
 κοεργοί 107, 27. 108, 9. 119, 26.
 ὕλικοί 113, 13. οἱ ἐν τῇ κωμω-
 δοτραγωδίᾳ προστάται δαίμο-
 νες 194, 5. boni daemones pe-
 ricula indicant a malis immi-
 nentia 110, 11. mali daemones
 volunt dii videri 110, 27. deo-
 rum faciem induunt 109, 9. cur
 ab hominibus sollicitentur 112,
 15. in malorum hominum ani-
 mis habitant 200, 7. daemonum
 τὸ πνευματικὸν καὶ σωματικὸν
 quo nutriatur 110, 30.
 δαιτροί 102, 3.
 Damon 39, 7. 11. 16.
 Danaides 156, 8.
 Dandamis Indorum legatus 179,
 20.
 Darius Hystaspis filius sepulcro
 inscripsit ὅτι καὶ τῶν μαγικῶν
 γένοιτο διδάσκαλος 177, 16.
 Daunia ursa 23, 1.
 Delphi 20, 7. 30, 9. 90, 19. 26.
 93, 2.
 Delus 19, 21. 36, 21. 93, 22. περὶ
 Ἀἴλιον εὐσεβῶν βωμός 99, 28.
 Democritus Arimnesti discipulus
 15, 13.
 Derbices senes mactant et come-
 dunt 187, 26.
 deus nulla re indiget 200, 3. om-
 nium bonorum auctor est 200,
 14. 206, 3. mente et ratione
 praeditus est 135, 2. iustissim-
 us est 110, 2. in mentem dei
 nemo penetrat 134, 32. quomo-
 do dei similes fiamus 111, 13.
 deus ὁ ἐπὶ πᾶσιν 104, 7. 114,
 13. 128, 5. ὁ πρῶτος 106, 3. ὁ
 πατήρ 113, 7. 10. 115, 4. ὁ ἄρι-
 στος 109, 17. non ab omnibus
 conspicitur 200, 29. quos audiat
 210, 16. deum unus sapiens no-
 vit 199, 31. dei summi ἔκγονοι
 104, 19. dii πλανώμενοι et

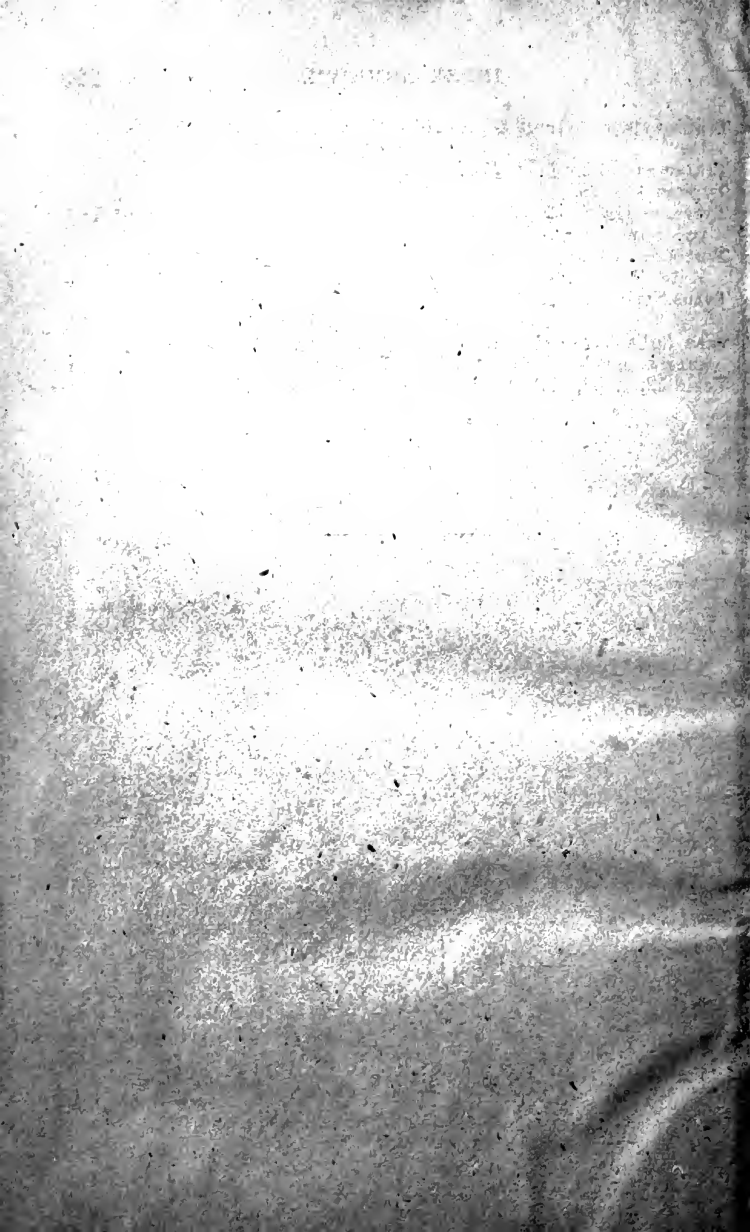
- ἀπλανεῖς* 105, 18. 106, 13. *ἀόρατοι* 106, 17. *ἀγαθοεργοί* 109, 4. *γενέθλιοι* 194, 1. dii et homines quo differant 129, 31. deorum cognomina ab animalibus repetita 139, 7. aves deorum nuntiae 128, 9. dii animalium figuras induunt 138, 19. hominibus spectandos se praebent 104, 27. ad deos quomodo induti accedere debeamus 112, 32.
- dialecticam artem canes norunt 128, 30.
- Diana *Ἀριστοβούλη* 117, 3. *θηροκτόνος* 56, 10. *λύκαινα* 178, 11. Diana numerus Pythagoricus 105, 11.
- διανόησις* 146, 9.
- δικαιοσύνη* numerus Pythagoricus 105, 12.
- διεξευγμένος διὰ πλειόνων* 129, 1.
- Diomedis sacellum 117, 11. Diomedii homines immolati 117, 9.
- Diomus 100, 16. bovem primus mactavit 87, 13.
- Dionysius Platonis magister 10, 20.
- Dionysius Siciliae tyrannus 38, 24. 31. 39, 3. 11. 14. 19. 23.
- Dioscuri 197, 22.
- Diospolitae 17, 3.
- Diphilus Cypri rex 117, 16.
- Διπόλεια* 87, 14. 100, 16. 101, 27.
- divinatio quae per exta fit 115, 11.
- Docimus Delphicus 92, 6.
- δωδεκῆδες* diis oblatae 56, 13.
- δρακείν* 131, 17.
- Dracontis lex 189, 10.
- Dumatheni quotannis puerum immolabant 118, 14.
- Eleusinia quaedam praecepta 178, 21. 188, 19.
- Empedocles 25, 12. *ἀλεξάνεμος* 25, 12. a Parmenide amatus 6, 12.
- ἐγκύκλια μαθήματα* 13, 12.
- ἐνδιάθετος λόγος* 129, 27.
- ἔννοια* 146, 8.
- Epaminondas 36, 26.
- Epidaurus 94, 2.
- Epimenides 25, 13. *καθαρτής* 25, 16.
- ἦ που* et *ἦ που* 115, 31.
- equestria certamina 64, 14.
- Erechtheus 118, 19.
- Essaei 171, 12. 171, 19—175, 17.
- Etrusci v. Tyrrheni.
- Eunostus 18, 19. Pythagorae frater 14, 23.
- Euphorbus 32, 9. Panthi filius 24, 3. 14. Phryx 24, 17.
- Europa *Φοινικογενής* 183, 16.
- Eurymenes Samius athleta 19, 24.
- Eurysthenes 57, 10.
- εὐστομα κείσθω*, *εὐστομεῖν* 105, 31.
- fabis abstinendum esse Pythagoras docuit 31, 18—32, 5. idem in Eleusiniis praeceptum est 178, 22.
- Firmus Castricius 43, 1. 81, 18. 122, 21. 157, 6.
- Gades 57, 14.
- Gadra Palaestinae urbs 10, 13.
- Ganges fluvius 179, 28. 30.
- Gelo 118, 14 annot. crit.
- Gerra 14, 11 annot. crit.
- Gorgias quando vixerit 6, 19.
- Graeci 124, 24. 137, 31. 151, 19. 157, 17. 195, 7. neque canibus neque equis neque asinis vescuntur, vescuntur suis 53, 11. non camelos aut elephantas diis offerunt 53, 18. ante pugnam homines immolasse dicuntur 118, 17. Graecorum dii *θηριόμορφοι* et alati 138, 11. Graecorum sophistae 181, 31. *Ἑλληνικαὶ δόξαι* 26, 30.
- Graecia 21, 19. 36, 26. Magna Graecia 21, 26.
- Gratiae 24, 6.

- Hadrianus imperator 118, 10.
ἄλις θρνός 84, 20. 158, 32.
 Hamilcar Barca, Hannibalis pater 119, 1. 7. 11.
 Hannibal Hamilcaris filius 119, 12.
 harmonia sphaerarum et siderum 25, 25.
 Hebraei 18, 16. 122, 3.
 Hecate 91, 16. equus, taurus, canis, leaena vocatur 139, 9. 178, 12.
 hecatombae 56, 14. 201, 25.
 Heliopolis Aegypti urbs 117, 21.
 Heliopolitae 16, 31. 17, 1.
ἡμαρτημένος λόγος 123, 21.
 Heraclidarum reditus 4, 11. 57, 9.
 Hercules 19, 4. 27, 31. 197, 21.
 Gadibus cultus 57, 16. *βουφάγος* 56, 14. Herculis columnae 57, 22.
ἔρδειν i. q. *θύειν* 120, 18.
 Hermionensis quidam Apollini sacra faciens 90, 11.
 Hermodamas Creophyleus 14, 15. 15, 9. 19, 23.
 Hermotimus 32, 10.
 Hesiodus quando vixerit 5, 3.
ἑστία. ὁ ἀφ' ἑστίας λεγόμενος παῖς 163, 16.
ἱερογραμματεῖς et ἱεροστολισταί Aegyptii 167, 26. 27.
 Hierosolyma 171, 6.
 Himera 22, 12.
ὀμακίον 21, 25.
 Homerus quando vixerit 4, 24. 5, 3.
 homines sacrificati 98, 27. 116, 26.
 Horarum et Solis pompa Athenis celebrata 85, 11.
ὄρολόγοι Aegyptii 167, 27.
 Horomazes 30, 6.
ὕδροφόροι 101, 11. 22.
 Hymettium mel 27, 26.
 Hyperborei 24, 31. 25, 17. *ἀμαλλοφόροι* 93, 22.
 Hyrcanii 187, 31.
 Hystaspes Darii pater 177, 16.
 Icaerus Atticae pagus 87, 12.
 Ichthyophagi 187, 14.
 Idaei Dactyli 20, 14.
 Idaeum antrum 20, 18.
 ignis perpetuus in templis servatus 84, 2.
 Imbrus 17, 27.
 Indi 124, 23. Indorum *γυμνοσφισταί* 179, 10. legatio ad Caesarem missa 179, 21. *κοροκότας* 126, 24.
 instrumenta agriculturae in sacris habita 84, 25.
 Ionia 14, 13. 17, 12. Ioniae *κτίσις* 4, 14.
 Iphicrates (?) hominum sacrificia apud Carthaginenses sustulit 118, 14.
 Iris alata 138, 15.
 Isthmia 10, 22.
 Italia 14, 20. 17, 22. 20, 7. 25. 21, 22. 26. 22, 7. 23. 24, 23. 35, 28. 119, 12.
 Iudaeorum abstinentia 53, 15. 122, 3. 171, 3. 175, 18. sacra 97, 30. philosophorum sectae tres 171, 9.
 Iuno Argiva 24, 17. Iunonis templum 15, 15. 23, 15. Iunonis avis ciconia 128, 11. Iunoni ab Aegyptiis homines immolati 117, 23.
 Iuppiter 15, 7. 20, 20. 23. 24. 45, 30. 79, 8. 86, 15. 183, 17. *νή Δία* 141, 30. 146, 13. *Ζών* 20, 24. Iuppiter Ammon 138, 11. *Πολιεύς* 87, 14. Iovis Latiarrii festo homines immolati 118, 21. Iuppiter a capra nutritus 138, 23. animalium formas induit 138, 20. *Διὸς Ἰδαίου μύστης* 183, 25. Iovis prophetae 183, 12. aquila Iovis ales 128, 10. Iovis et Iustitiae filius 138, 26.
 Iustitia (*Δίκη*) 156, 17. *πάντα ἔφορᾷ* 112, 26. *ὄπαδὸς τῶν θεῶν* 205, 17. Iustitiae filius 138, 26.

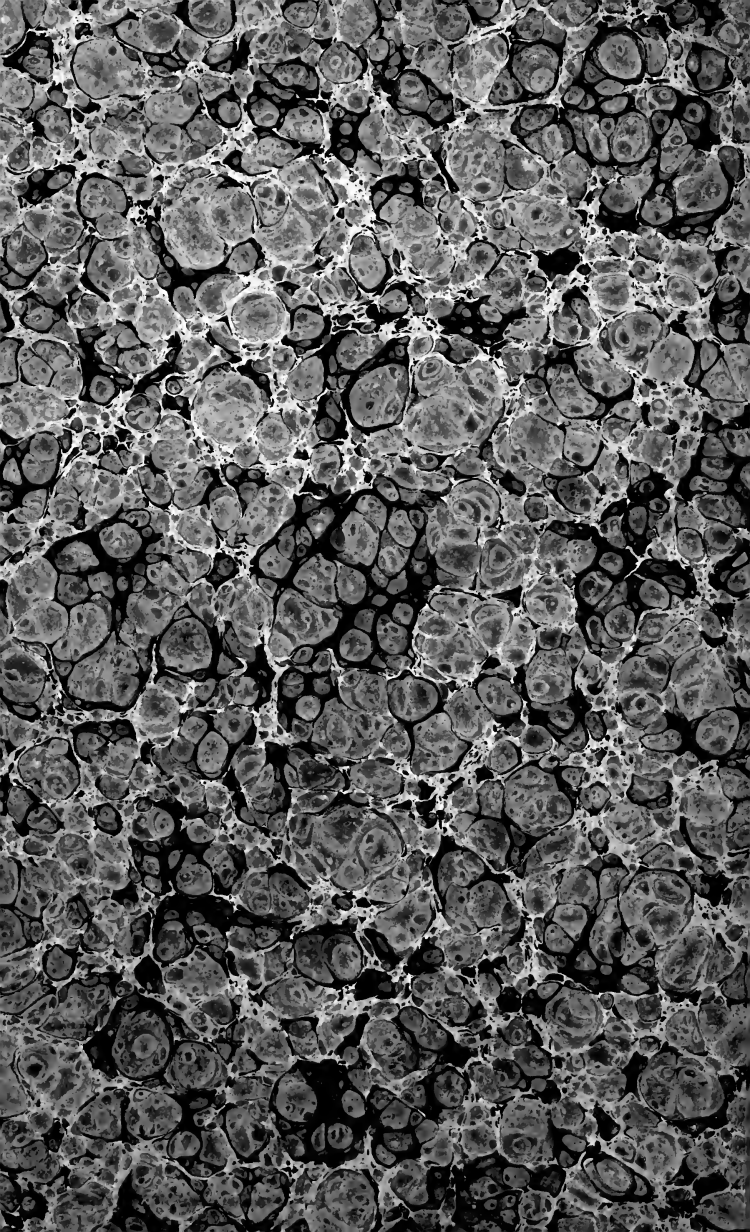
- Lacedaemon 57, 9. 160, 16.
 Lacedaemonii Marti homines immolabant 117, 29. Lacedaemoniorum frugalitas 162, 29.
 Laconica 160, 8. 26. *κώθων ὁ Λακωνικός* 161, 9.
 Lamprocles Socratis filius 9, 8.
 Laodicea Syriae urbs 118, 11.
 Latini 178, 8.
 laenae in Mithrae mysteriis 177, 31.
 Lemnus 14, 17. 17, 27.
 leones in Mithrae mysteriis 177, 30.
 Leontica sacra 178, 1.
 Leontopolites Aegypti *νομός* 168, 20.
 lex divina *ἄγραφος* 60, 24. legum triplex genus 206, 15. leges quomodo exortae sint 47, 11.
 libamenta veterum 94, 14.
λιβανωτός 91, 28.
 Libya 27, 32. 57, 13. 118, 13. Libyes 119, 1.
 Locri 37, 3. 4. 12.
 Lucani 22, 19.
 Lycaea Arcadum festum 98, 28.
 Lycopolites Aegypti *νομός* 168, 21.
 Lycurgus Lacedaemonius 4, 14. 15. 159, 25.
 Lynceus *ὁ μυθνεόμενος* 131, 16.
 Lysimachus 9, 7.
 Lysis Pythagoreus 36, 25. 38, 3.
 Maeander 127, 22.
 magi 16, 14. 30, 5. 177, 13. tria magorum genera 177, 19.
 Magnes quidam 90, 20.
 Maia eadem quae Proserpina et Ceres 178, 17.
 Marcella viro suo Porphyrii amico orbata 194, 17. Porphyrii uxor 193, 1. valetudine infirma 193, 15. ad philosophiae studium propensa fuit 194, 16. per decem menses cum Porphyrio vixit 195, 15.
 Mars 95, 7. Marti a Lacedaemoniis homines immolabantur 117, 30.
- Massagetae 187, 26.
 mater *ὄρειος* 183, 28.
 Maurusii 57, 15.
 medici cuiusdam dictum 65, 2.
 Melampus animalium voces intellexit 125, 14.
 Memphis 16, 32. 17, 2.
 Menelaus 24, 15.
 Menexenus 9, 10.
 Mercurius 91, 16. alatus 138, 16.
 Messapii 22, 19.
Μεταγειτνιών mensis 116, 30.
 Metapontum 24, 23. 25, 21. 37, 14. 19.
μετεμψύχωσις 177, 26.
 Methona 57, 15.
 Methydrium Arcadiae 91, 3. 7.
 Miletus 18, 13.
 Milon athleta 36, 18. Milonis robur 76, 19.
 Minervae Laodiceae in Syria olim virginem, postea cervum immolabant 118, 11. Minerva *Ἰππία* 139, 9. Minervae aves crex et noctua 128, 11. Minervae templum 117, 11. Minerva numerus Pythagoricus 105, 10.
 Minos 183, 14.
 Mithradates Cyzicum obsidens 58, 1.
 Mithras 177, 19. Mithrae mysteria 118, 9. 177, 27.
 Mnemosynam quam Pythagoras dixerit 26, 19.
 Mnesarchus Pythagorae pater 14, 3. 4. 7. 10. 15, 5. 17, 26. 18, 32.
Μόργον μύσται 20, 14.
μοσχοσφάγισται 166, 7.
 mundi anima 106, 6.
 Musae 29, 19. 30, 13. alatae 138, 14. Musarum sacrum 37, 21.
 Musas quas Pythagoras dixerit 26, 16.
Μουσείον Crotonae urbis 15, 31.
 Mycenae 24, 16.
 Myia 15, 26.
 Myllias Pythagoreus 39, 24.

- Myrto Socratis uxor 9, 6. 9.
mysteria 163, 16.
- Nebucadnezar praef. VII.
Nemesis 156, 17.
Neptunus Ἰππιος 139, 9.
νησιωτικὸν μέλι 27, 31.
Nilus 83, 19.
Nomades 45, 20. 187, 13.
numeri Pythagoreorum 33, 7.
105, 8.
- Ὀλυμπίασιν 19, 27. 23, 18.
olympias prima 4, 16. 17. 19. 23.
5, 5.
Olympias Alexandri mater πάντα
χίλια sacrificabat 120, 27.
oraculum Delphicum a Clymenae
marito consultum 87, 3. oracula
87, 9. 90, 11. 15. 100, 29. 138, 2.
Oromagdes v. Horomazes.
- παιπάλη 85, 28.
Panis figura 138, 13.
πανόπτῆς sol 98, 5.
Panthus Euphorbi pater 24, 3. 14.
Parmenides 6, 11.
Pasiphae 138, 20.
πέλανα 85, 28.
Peloponnesus 4, 12. 145, 19.
Persarum lingua 124, 29. 128, 1.
Persarum magi v. magi.
Peucetii 22, 20.
Pharisaei 171, 11.
Pherecydes Atheniensis 5, 30.
Pherecydes Syrius 14, 14. 15, 9.
19, 20. 36, 19. 29.
Φερρέφαττα 178, 13.
φιδίτια 162, 12.
Philinus 121, 15.
Philocrates (?) 8, 11.
Philoctetes ὁ ἐν τραγωδίαις 195,
24.
philologi 44, 30.
philosophi peripatetici, stoici,
Epicurei τῇ ἀποχῇ τῶν ἐμψύ-
χων ἀντειρηκασιν 44, 27. 58,
28. philosophi multi deos non
venerantur 104, 29. 109, 20.
- quid philosophi maxime neces-
sarium iudicent 208, 20. philo-
sophus summi dei sacerdos et
ολέετης 114, 13. 115, 4. 116, 10.
πολλῶν ἕστωρ 114, 17. daemo-
nes non sollicitat nec vaticiniis
eget 115, 26. coniugium aver-
satur 115, 29.
- Phintias 39, 1. 13. 18.
Phoenices 16, 9. 11. Saturno ho-
mines immolabant 117, 31. su-
um et vaccarum carne abstine-
bant 53, 15. 87, 32. 122, 13.
Phoenices mercenarii in Punico
bello primo 118, 29. ἡ Φοινικικὴ
ἱστορία 118, 2.
Phoenicia 53, 20.
physici 54, 5.
Plato 8, 10. 10, 20. 26. 11, 14. 27.
12, 7. 65, 25. 132, 14. Πλάτω-
νες 147, 18.
Plotinus (ut videtur) 113, 17.
Πλοῦτος caecus 162, 6.
poetae falsa de diis fingunt 109,
27.
Polycrates tyrannus 16, 27. 17, 20.
20, 4.
πόπανα 91, 30.
Porphyrius Carthagini versatus
127, 6. Porphyrii uxor Marcella
193, 1. propter quam Porphyrius
in vitae discrimen adductus est
193, 22. Porphyrii amicus qui-
dam 125, 21.
- Praxithea 118, 19.
Procles 57, 10.
προφήται Aegyptiorum 167, 26.
προφορικὸς λόγος 123, 19. 124, 9.
Proserpina 30, 13. Proserpinae
festum 58, 2. Proserpina eadem
quae Maia et Ceres 178, 13. 17.
proverbia: τὰ ἀκίνητα κινεῖται
45, 5. τετάρακται πάντα ἄνω
κάτω 109, 18. ἄλις δρονός 84, 20.
153, 32. γραῶν ὕθλος 178, 32.
Ἰλιάς κακῶν 73, 17. κοινὰ τὰ
τῶν φίλων 27, 5. φρηγὴ κακοῦ
τὸ ἄμεινον εὐρεῖν 43, 9.

- ψαιστά 91, 28.
 Punicum bellum primum 118, 27.
 Pygmalio Phoenix, Cypriorum rex 176, 12. 27.
 Pyrrhus 32, 11.
 Pythagorae genus, indoles, res 14, 1 sqq. Πυθαγόρου ἡμικύκλιον 17, 13. ἡ περὶ τῶν ἀριθμῶν πραγματεία 33, 6—35, 11. cf. 28, 30. philosophia 21, 23. 23, 20. 26, 13. 27, 5. 32, 14. 129, 24. 152, 3. 182, 10. physiognomonica ars 19, 3. praecepta 19, 32. 22, 26. 26, 21. 28, 24—30, 5. 30, 17—31, 9. symbola 30, 9. 30, 16 sqq. victus 27, 14. athleticis quem victum Pythagoras commendavit 19, 27. 58, 18. animalium carne abstinendum sibi duxit 16, 20. 28, 11. 44, 29. 54, 3. 56, 16. 18. 26. quod ciborum condimentum duxerit 153, 9.
 Pythagorei 33, 27. 35, 12. 58, 26. 65, 22. 105, 8. 143, 16. animalibus non vescabantur 100, 2. 123, 13. Pythagoreorum silentium 21, 12. Pythagorei qui dicti fuerint 37, 17.
 Pythais 15, 2. 4. 8.
 Pythia 90, 11. 30. 100, 29.
 Pythia certamina 10, 22.
 Πυθῶδες 87, 3.
 Python 20, 10.
 Pythonax 15, 24.
 Rhadamanthus Iovis et Iustitiae filius 138, 26. per aves iurabat 138, 5. Rhadamanthi lex 138, 23.
 Rhea 30, 12.
 Rhegium 22, 11.
 Rhodus 116, 30.
 Rogatianus Porphyrii amicus 77, 19.
 Roma ἡ μεγάλη πόλις 118, 21.
 Romani 22, 30. de Sicilia cum Carthaginiensibus pugnauerunt 118, 27. Hierosolyma diruerunt 171, 5. Romanorum bellum cum Iudaeis gestum 174, 30.
 ῥῶπος, ῥωπικός, ῥωποπώλης 160, 29. 30.
 σαββατον 174, 31.
 sacerdotum scientia 114, 21. abstinencia 163, 22. sacerdoti non eadem quae ceteris hominibus concessa sunt 82, 20. 114, 27. sacerdotes gentibus et urbibus deorum favorem reconciliant 163, 19. sacerdotes Aegyptii 163, 32—167, 31. ὁ τοῦ πατρὸς ἱερεὺς 115, 4. μόνος ἱερεὺς ὁ σοφός 202, 29.
 sacrificiis posse divinum numen corrumpi vulgus existimat 120, 24. sacrificia cur diis debeantur 96, 5. 103, 26. qualia primitus diis oblata fuerint 83, 26. 98, 18. sacrificia ἀκαιρα nocent 115, 3. sacrificia ἀποτρόπαια 111, 32. sacrificia cruenta 85, 16. unde orta sint 86, 27. impia sunt 88, 8. 103, 27. 111, 2. non diis fiunt sed daemonibus 105, 27. 119, 27. in sacrificiis neque ἄτιμα animalia neque ἀνάπηρα adhibentur 95, 26. 97, 6. in sacrificiis quotidianus cibus apponitur 94, 6. ψαιστά, λιβανωτός, πόπανα diis praebentur 84, 30. 91, 18. 92, 17. 22. 93, 13. 120, 9. 14. vasa in sacrificiis adhibita 92, 25. diversis numinibus diversa sacrificia debentur 104, 6. non omnia aequè diis grata sunt 103, 13. ad parandum facilia diis placent 89, 22. 90, 7. 103, 21. pura mente facienda sunt 93, 23. sacrificia summo deo offerenda 104, 7. maximum sacrificium 121, 4. 7.
 Sadducaei 171, 11.
 Salamis olim Coronis dicta 117, 5.
 Samanaeorum mores et dogmata 179, 14. 16. 23. 180, 12. 18. 23. 31.

12152

Porphyrius

Opuscula tria; ed. by Nauck.

LGr

P838N

**University of Toronto
Library**

**DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET**

Acme Library Card Pocket
LOWE-MARTIN CO. LIMITED

